Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 1 липня 1934. Ч. 48 (746).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон, чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Взірцевий конґрес наших жінок

Як він виглядав і які мусять бути його наслідки.

Підготований величезним вкладом праці та розумно переведений і тим взірцевий конґрес наших жінок у Станиславові скінчився в середу вечером. Так добре уладженого конґресу Українці ще не мали. Від часу нашої державної катастрофи се безперечно найприємніша і при тім найбільше хосенна поява, яку ми бачили. Вповні на висоті свого завдання стояла весь час Президія конґресу, знамениті були реферати, навіть ті, що з їх тезами не все можна було годитися, дискутантки виступали майже всі підготовані до дискусії, при тім говорили коротко, саля була до самого кінця повна, впорядчиці працювали так точно, енергійно і справно як добра військова сторожа. Імпреза уладжена по Богослуженні в неділю за містом на великій площі була така гарна і справна, що чужі, котрі обсервували відділи селянок - Сокілок, учасниць тої імпрези, раз-у-раз питали, чи се не перебрані інтеліґентки. Слід підчеркнути, що команда вправ була в жіночих руках і була дійсно зразкова до тої міри, що мущини не малиби причини стидатися, якби повчилися в тої нашої жіночої команди. Ревія строїв народних одягів зі всіх околиць нашого краю по обидвох боках сокальського кордону була надзвичайно гарна і перша в своїй повноті. Трівким вкладом в усвідомлення нам нашої культури і дуже високої вартости нашого жіноцтва можна вважати також уряджения трох вистав в часі того конґресу: етноґрафічної, мистецької та вистави книжки. Невеличка була мистецька вистава, та хто хоч трохи розумівся на мистецтві або хоч мав відчуття для нього, той по кілька разів вертав на ту виставу. А вистава книжок, написаних нашими жінками всіх земель України й на еміґрації, здивувала навіть людей обізнаних з нашим письменством: ніхто не припускав, що наші жінки дали аж такий великий вклад в нашу літературу, не виключаючи науки. Словом, жіночий конґрес показав наглядно, що наше жіноцтво має далеко більші та лучші умові й орґанізаційні сили ніж ми всі думали. Відповідно до того мусить зрости вплив нашого жіноцтва в нашім публичнім життю і з тим поважання для нашої жінки та сила нації.

Десять заповідей українського Сокола

I. Сокіл — се символ Свободи. II. Сокіл (ка) стремить — виховати здорове тілом і духом молоде покоління української нації. — III. Сокіл (ка) — се свідомий, карний горожанин української нації. IV. Сокіл (ка) вчиться — єдности, карности й послуху, стаючи в ряд-чету. — V. Сокіл (ка) слухає лише наказу своєї виборної старшини. — VI. Сокіл (ка) памятає, що: світ посідає той — хто його здобуває, ділами — не словами, не плачем — а мечем, байдужі гинуть, нероба стає рабом, не лебедіти — але стреміти. — VII. Сокіл (ка) дбає про: народню честь, сміле око, сильні груди, мало слів, богато діл. — VIII. Сокіл (ка) любить — Україну. — IX. Сокіл (ка) вірить, що працею і злукою здобуває нарід свободу. — X. Сокіл (ка) знає тільки один орґанізаційний клич Українця: „Все вперед! Всі враз!"

Зїзд польської еміґрації в Кракові

Дня 10 серпня відбудеться в Кракові великий зїзд представників польської еміґрації з 20 держав. Польська преса пише, що поза Польщею живе 8 міліонів Поляків. Перед тим зїздом в Кракові відбудеться в Варшаві 4-дневна нарада представників орґанізацій під проводом марш. Владислава Рачкевича. Рівночасно відбудеться злет польської молоді, уродженої на еміґрації. Прибуде тої молоді до 5.000. По злеті вона їздитиме ґрупами по всіх землях Польщі в місяцях серпень і вересень. — Звертаємо увагу української преси за морем на сю орґанізаційну роботу польської еміґрації. Видання польської еміґрації, звязані з її зїздом, можуть піддати не одну думку добру також для зорґанізування нашої еміґрації в ріжних краях світа. Отже ті видання наша преса повинна зреферувати.

Хто знаходить корінь життя

„Корінь життя". по китайськи „Жень-Шень", називається нова повість Михайла Пришвина, видана Московським Т-вом Письменників. Вона цікава не так описом ріжних сцен з життя оленів, як своїм основним сюжетом: се китайська леґенда, котра каже, що „корінь життя" (лік, що лічить всі недуги), може знайти тільки той, хто має чисту совість... Ось якими темами зачинають цікавитися Москвичі. Значить, товариші таки не вспіли в них убити думок про потребу моральної чистоти.

Нечуваний обман

З Калькути доносять: Комісарі перегонового клюбу в Калькуті здискваліфікували на ціле життя тренера, джокея й конюха за нечуваний досі обман. А саме, вони прикріплювали під сідлом коня маленьку але сильну електричну батерію. Тому на перегонах прискакував до ціли перший кінь той, що мав під сідлом електричну батерію, хоч він зовсім не мав шансів виграти.

Язва саранчі

Деякі околиці Португалії навістили хмари саранчі. Засіви знищені. Рільники звернулися до уряду за допомогою. Коли посуха буде тревати дальше, язва саранчі поширіться на цілий край. Боротьба зі саранчею дуже тяжка. Щоб уявити собі що се за нещастя, треба пригадати, що в р. 1916 саранча навістила Сирію в такій масі, що обїла всі дерева до чиста. Коли одна хмара саранчі впала до Мертвого Моря, знайшлися підприємці, що згортали саранчу на беріг, робили з неї цеголки і продавали на опал. Навіть саранчу люди вміють використати.

„СОКІЛ"

Яке його значіння.

1894 — 1934

СЕНЬ ҐОРУК

Взірцевий католик, заслужений орґанізатор „Соколів", помер в большевицькім полоні, в далекій Московщині.

Вперве пролунало слово „Сокіл" в його орґанізаційнім значінні на словянській землі літ тому 72, в році 1862, в Чехії. А в нас основано орґанізацію під тою назвою в 32 роки потому, літ тому рівно 40, в році 1894, у Львові. Орґанізація та покрила всі словянські землі (в Болґарії під назвою „Юнак") і відограла велику ролю в відродженні словянських народів, чи радше в понесенні свідомости їх відродженя в широкі маси. Несподівано великі прислуги віддала та орґанізація словянським народам в часі великої війни. Чеський державний муж, міністр заграничних справ Бенеш, пише, що коли він в часі війни приїхав до таборів полонених в Італії, щоб там з австрійських полонених Чехів орґанізувати чеські леґіони, тоді ті полонені Чехи, котрі колись були членами чеських „Соколів", відразу зрозуміли, в чім річ і якстій почали ставати в ряди нової орґанізації для боротьби за свободу Рідного Краю, — а з Чехами, котрі передтим не належали до „Соколів", мав великі клопоти заки вони зрозуміли справу і пішли за прикладом бувших „Соколів".

І не дивота. Бо така орґанізація як „Сокіл" вносить в народні маси чотири важні річи: 1) національну свідомість, 2) високу ідею, 3) орґанізацію та 4) вправу в збірнім, упорядкованім виступі.

Перше українське товариство „Сокіл" зорґанізували В. Нагірний і В. Лаврівський. Опісля наші товариства під тою назвою покрили цілі околиці нашого краю. По містах вони були переважно руханкові, по селах переважно пожарно-руханкові. У Львові була їх централя при Соколі-Батьку. При нім була також спортова секція, з котрої згодом розвинувся Український Спортовий Союз. Сокіл-Батько видавав також свої орґани: „Сокільські Вісти" і „Вісти з Запорожа" та календарі. Особливо гарно і змістовно виданий календар „Вістей з Запорожа" на 1914 рік. При сокільських товариствах почали також орґанізуватися стрілецькі курені. З них вийшли визначні Українські Січові Стрільці. Дуже велика заслуга орґанізаторів Сокола-Батька, головно проф.

Івана Боберського, в тім, що розпочато акцію в справі закупна великої площі у Львові. Без тої площі просто не булоб де урядити якенебудь більше національне торжество в столиці нашого краю.

Се коротеньке перечислення головних фактів і подій з історії Сокільського руху, котрі свідчать про його значіння для всеї нації, ще далеко не все Бо для повного зрозуміння значіння нашого Сокільства треба ще взяти під увагу дуже важні річи: які люди приставали до тої організації та яких людей та організація виховувала. Отже правдою є, що між нашими Соколами були і є взірцеві люди, позажні, робучі, характерні, витревалі, повні жертвенности. Ніколи „Сокіл“ і його провідники не зачинали руїницької боротьби проти Церкви, а навпаки, де могли, там причинялися до звеличання її торжеств. Словом, вся дотеперішна історія нашого Сокільського руху се історія гарна, повна блискучих картин, добрих діл і добрих імен примірних горожан і організаторів.

Іван Боберський

Довголітний Голова „Сокола-Батька“, заслужений організатор „Соколів“ і купна великої площі у Львові (Тепер живе на еміграції в Югославії).

Тому та наша організація поруч нашої греко-католицької Церкви, упорядкованої Апостольською Столицею, дуже причинилася до того, що наша народна маса виказала в часі великої війни і революційної руїни високий моральний і національний рівень: за весь час наших тяжких переходів на Великій Україні не було між нами Галичанами ніякої зради. Ми нічим не пригадували вже тої черні, що колись видавала своїх вождів в руки ворогів. Се безперечно в першій мірі овоч праці нашої католицької Церкви, а в другій мірі наслідок зорганізованих змагань таких організацій як „Сокіл“.

Тому в інтересі всеї нашої української нації є: скріпити нашу Сокільську Організацію й постійно її підпирати напливом молоді в її ряди та постійними жертвами на потреби тої хосенної організації. Особливо вказано, скінчити вже раз викуп всеї сокільської площі, надзвичайно потрібної для нашого розвитку й нашої репрезентації в серці нашої землі. „Сокіл-Батько“ як правдивий батько численних вже організацій того рода повинен в рік свого ювилею зустрінутися з загальною симпатією всіх українських національних організацій і всеї української суспільности без ніяких виїмків. Кождий член нашої нації повинен сего року запитати себе: Чим я поміг до розвитку нашій Сокільській організації? І ділом повинен дати відповідь на се питання.

Даваймож нашу молодь в сокільські ряди і даваймо жертви на великі потреби нашого Сокільства для добра й лучшої будучности всего нашого народу! *О. Н.*

Отаман Сень Горук

Взірцевий Сокіл.

Спомини товариша його праці.

Тому приблизно 30 літ, коли хто зайшов до домівки „Сокола-Батька“ у Львові, заставав там дуже часто при праці сильно збудованого мужчину середного росту з енергійним виразом обличча. Селянський син зі Снятинщини, Сень Горук, як студент фільософії, природник, вступив в члени „Сокола-Батька“ і скоро виявив тут свої організаційні здібности й велику енергію. В 1904 р. Горук був референтом організаційних справ і пожарництва. Потім став головою Організаційної Секції „Сокола-Батька“ і був ним аж до світової війни. Про його надзвичайну працьовитість і феноменальну память свідчить те, що він обійшовши цілу Галичину, знав добре кожде сокільське гніздо і знав особисто кождого Сокола.

В 1908 р. Горук опрацював і видав знаменитий порадник для Соколів „На соколиних крилах“. Той порадник тепер зовсім вичерпаний, його нема навіть в бібліотеках. Довгі літа Горук був співредактором „Вістей з Запорожжа“, органу нашого передвоєнного сокільства. Щоби заощадити видатків „Соколови-Батькови“, Сень Горук сам пакував й адресував сокільське приладдя: ленти, топірці, шоломи і т. д. Він поставив високо сокільське пожарництво.

В 1912 р. підчас Зелених Свят Горук перевів перші наші полеві вправи Соколів в селі Вороців, пов. Городок. В них брали участь Соколи зі Львова і з Вороцева. Перемогли вороцівські Соколи. Вони „забрали в полон“ львівських „паничів“. Потім Горук посвятився праці в сокільськім стрілецькім курені, переводив вправи Соколів, Стрільців і Пластунів. В 1913 р. видав „Поучник до полевих вправ“. Він перший опрацював статистику нашого сокільства від 1908 — 1914 р.

В 1914 р. Горук порядкував походом Соколів на величавім сокільсько-січовім здвизі. Він був за тим, щоби той Здвиг зачався полевою Службою Божою. Одначе „січовий батько“, Кирило Трильовський загрозив, що відкличе свої „Січи“, коли здвиг зачнеться Службою Божою. Горук не хотів уступити зі свого слушного становища. Тоді проф. І. Боберський полагодив справу в той спосіб, що „Сокіл-Батько“ замовив спеціяльну Службу Божу в церкві св. Юра для учасників здвигу. Сей інцидент свідчить наглядно про тодішні настрої нашої т. зв. „поступової“ частини суспільности. Якже богато змінилося тепер, по 20 літах! Тепер всі наші національні обходи, ювилеї, зїзди, збори і т. д. зачинаються Службою Божою і панахидою за померших членів даної організації. Під тим оглядом маємо дійсний поступ.

З вибухом світової війни Боева Управа Загальної Національної Ради реклямувала Горука з австрійського війська до Українських Січових Стрільців. Він був зразу комендантом сотні УСС, потім куріня. Горук був одним з найбільше обовязкових старшин, що ствердили в своїх споминах ріжні учасники. Ті що були з отаманом Горуком на фронті, оповідають, що він підчас найбільшої стрілянини ходив преспокійно по окопах і говорив до своїх стрільців: „Декуйся (крийся) і — молися!“ Після упадку Австрії отаман Сень Горук став шефом штабу Української Галицької Армії у Львові. Пізніше був персональним референтом при Начальній Команді УГА. Він перевів чистку тих старшин, що їх „іменували“ ріжні Повітові Ради або що самі себе „бефердерували“. Разом з УГА відступив за Збруч і ділив там її долю й недолю.

В 1920 р. большевики вивезли Горука до концентраційних таборів на північ. Він мав померти по дорозі між Кожуховом і Архангельськом, як згадує Максимчук у своїх споминах п. з.: „Кожухів“.

Сень Горук помер проживши около 45 літ. Він був віруючим католиком, членом християнсько-суспільної партії, редактором її органу „Руслан“. Оженився перед війною. Його жінка в 1917 р. померла від отруйних грибів, котрі сама собі призбирала в стрийськім парку. Відїзджаючи на війну Горук лишив 300 срібних корон (вартість 2 моргів поля) в д-ра Кирила Студинського, щоби на випадок його смерти передав „Соколові-Батькові“. Був незвичайно скромний, обовязковий і працьовитий. Побіч проф. Івана Боберського, нашого сокільського батька, Сень Горук стояв в першім ряді наших сокільських діячів. Весь свій час, вільний від редакційних занять в „Руслані“, посвячував організації сокільства. Він тішився незвичайною пошаною і любовю тих, що з ним працювали. Про него співали навіть пісні. Його знали в цілій Галичині. За його католицькі переконання деякі круги хотіли усунути його навіть з Сокола-Батька. Одначе до того не допустив проф. Іван Боберський, котрий старався держати „Сокіл“ здалека від нетерпимости й політики.

14 літ минає від смерти нашого ідеального „Сокола“ й католика Сеня Горука. Українське Сокільство, що сего року обходить 40-ліття свого існування, повинно памятати, що сокільський рух буде сильний тоді, коли буде розвиватися на католицьких основах так як се переводив в практиці покійний отаман Сень Горук.

Третий Краєвий Здвиг Українського Сокільства

відбудетьтя у Львові в днях 30 червня, 1 і 2 липня 1934 р.

Нарід приймає те, що йому дають добрі і розумні провідники: добрі — своєю власною внутрішною вартістю, а розумні — розумінням степені воспріємчивости народніх мас. Ся воспріємчивість міряється народньою пасивністю, яку порушувати можна тільки до певних (для ріжних націй ріжних) меж і присвоєними народом в попередніх історичних добах поняттями, радикальне нищення яких мститься завжди реакцією на всіх необмежених реформаторах і революціонерах. (В. Липинський: „Релігія і Церква в історії України“).

Ви певно виїзджаєте на ферії і лишаєте своє мешкання на опіку чужих людей. Будьте обережні, бо вакації се жнива для вломників і тому обезпечіть своє майно від крадежі з вломом в Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

За обезпечення домашного уряджения на зл. 1000·— пересічна річна премія враз з додатками виносить зл. 2·50 — 6·40 залежно від місцевости, роду обезпечених предметів і їх приміщення.

Жіночий Конгрес

2) Пані Мілена Рудницька промовляла дальше: А не легка се річ, бо на цілім світі нема вже нічого певного, ні одної певної точки. Констеляції зміняються як у калейдоскопі. Не можна сказати, щоб тепер тенденція розвитку сил ішла по наній лінії. Та час таки працює для нас! Бо все наближається до великої розправи і можна сподіватися розбиття б. російської, тепер большевицької імперії. Скрізь замітно зростає заінтересування нами, хоч правдою є, що ми все ще — тільки цінний предмет. Треба нам ще богато пропаганди, праці, проявів волі до життя та передовсім зрілости! Не перецінюю самої пропаганди, бо кінець кінців не від чужих, а від нас самих залежить здійснення нашого ідеалу. Та все таки добрі звязки з чужими народами річ важна. Мусимо усвідомити собі, що без збройного конфлікту не буде Української Держави. А до того треба нам моральної готовости. Воля мусить в нас бути едина, бодай у найсвідомішій частині нації!

Українська жінка се ще молода громадянка. Наше жіноцтво у своїх масах ще несвідоме сил, які в нім дрімають укриті, але воно вже розуміє, що відповідальність паде не тільки на чоловіків, котрі завинили в тім, до чого ми дійшли, але паде також на пасивних, котрі не роблять нічого, аби направити зло. І тому жінка, мати нових поколінь, шукає виходу для нації. І тому в таку пору треба нам здати собі справу з того, яка наша віра, які наші напрямні?

(На салі видно верх заінтересування. Також на галеріях всі наклонили голови. Спеціяльно уважно слухають оба Владики та їх оточення).

Передовсім відповім на закиди, які нам роблять.

По перше кажуть: Не можна говорити про окремі жіночі завдання й цілі. Отже яку рацію істнування має жіночий рух?

А інші кажуть: Колиб навіть можна говорити про спеціяльні завдання жінок, то деж можна говорити, немовби все українське жіноцтво могло мати одну ціль? Прецінь ми вже дуже зріжничковані. В нас є ріжні світогляди й ріжні ґрупи. Отже як можна говорити про один жіночий рух?

Та є ще й інші неймовірно безглуздні твердження про жіночий рух, неправдоподібна ігноранція, безпідставні закиди, неоправдані підозріння, виссані з пальця інсинуації!

На всі ті закиди найкраща відповідь наша — не слова, а сей наш конґрес, се спільне велике наше діло! Очевидно, є щось спільне, що нас всіх привело сюди — з ріжних країв, з ріжних станів, з ріжних кляс і з ріжних ґруп населення!

Та є між нашими противниками й такі дивні люди, які сам жіночий конґрес уважають позитивним ділом, а жіночих орґанізацій ні! І навпаки! А я запитаю: А відки взявсяб жіночий конґрес, якби не було жіночих орґанізацій? І навпаки: хто признає рацію істнування окремих жіночих орґанізацій, той прецінь мусить признати рацію істнування їх збірного вислову. А конґрес се форма такого вислову.

А є й такі, що хвалять жіночий рух, але виступають проти фемінізму. Тимчасом се два тотожні поняття. А є ще й такі, котрі кажуть, що рівноправність жінок стала вже доконаним фактом, отже нащо — кажуть — жіночого руху? А я відповім: Про те, чи рівноправність, признана нам теоретично, вже здійснена в практиці, ми ще поговоримо. Та навіть якби рівноправність жінок вже була здійсненим фактом, то прецінь наша рівноправність з мужчинами ніколи й ніде не була ціллю жінок, тільки все і всюди була нашим засобом до цілі.

(Жінки заслухані цілковито. Деякі виглядають мовби були в екстазі. Деякі позакладали руки і стоять зовсім як в церкві).

Наша ціль: Непродажні цінности жіночого духа звязати в одну цілість з чистими змаганнями мужчин, наших батьків, братів, чоловіків і синів, бо ми почуваємося єдністю.

Та возьміть під увагу пропорцію фактів, подій і їх вислідів під сю пору! Богато тисяч літ правили світом мужчини. Отже все створили в устрою сего світа так, аби їм було вигідно, а не нам. А жінка свідомо ввійшла в той мужеський світ щойно дуже недавно, щоб упімнутися за собою, увійшла несміло як дитина, що ставить свої перші кроки в непривичнім для неї ході. А короткозорі люди дивляться на той наш справедливий жіночий рух з повним незрозумінням і оцінюють той рух з жабячої перспективи.

Та треба признати, що є також мислителі, які головне жерело світової кризи бачать в захитанні рівноваги між первнями мужеським і жіночим. І бачать одинокий ратунок перед цілковитим зматеріялізуванням людства у припливі й допущенню свіжих жіночих сил на арену великої діяльности людства. А до сього прецінь конечні жіночі орґанізації як осередки скупчення і промінювання жіночих сил.

В деяких краях переживаємо нову филю антифемінізму. Доказує се „numerus clausus“ на університетах, яким допускають до високих студій 10% жінок на 90% мужчин. Доказує се відбирання жінкам вже здобутих політичних прав. Вкінці доказує се факт, що економічна кріза б е передовсім по жінках, бо їх в першу чергу відправляють від праці.

Який же питомий тягар нашого українського жіноцтва в українській нації? Який відсоток становлять жінки між членами наших товариств? Який відсоток становлять жінки між головами наших загальних орґанізацій? Кілько маємо жінок-директорів в наших економічних інституціях? В наших кооперативах на місцях? А що діється по селах? Чи є де жінки війтами а бодай членами громадських рад? Ви знаєте, кілько їх є! І якже тут можна говорити про фактичну рівноправність жінок? Вона тільки формально признана, а в дійсности її нема! Ба навіть доходить до того, що ні одним жіночим шкільним заведенням не кермує жінка! А в Рільничій Палаті заступає жінок нашого рільничого народу —мужчина! (Веселість).

Отже хто признає нам в теорії рівноправність, а рівночасно називає жіночий рух анахронізмом, той думає і говорить нельоґічно!

І ще закидають жінкам річи, яких жінки ніколи не бажали. А саме закидають нам відмежовування жіночого руху від нашої суспільности! Та ми того ніколи не хотіли, не хочемо й не будемо хотіти. Ми тільки хочемо стати активною частиною своєї суспільности. І не хочемо ніякої окремої ідеольоґії. Вже тому 50 літ Н. Кобринська боронила жінок перед тим неслушним закидом відокремлювання. А від того часу появилися про те сотки статтей в часописах і журналах, в котрих наші жінки ясно й виразно заявляли, що не бажають собі відокремлення від суспільности. Зазначували се і в статутах своїх орґанізацій. Переводили сю засаду послідовно в життя в той спосіб, що перші відгукувалися на змагання і потреби своєї нації. І мимо всего раз-у-раз вертає закид, немовби ми хотіли відокремити український жіночий рух від укр. суспільности! Той безпідставний закид коріниться в конечнім факті, що ми маємо й хочемо мати окремі жіночі орґанізації. Та нам тих орґанізацій доконче треба, а саме для перевиховання жіноцтва і для промінювання моральною силою тих орґанізацій на всю нашу націю. Та поза тим ми хочемо йти разом з цілою нашою суспільністю. Мужчин, котрих разять наші окремі жіночі орґанізації, питаю: А ви чому досі не втягнули жінок до своїх орґанізацій і не зробили їх активною частиною суспільности для добра всеї нації? Робимо се з жінками доперва ми, жінки! І робимо очевидно з успіхом.

Щодо нашого поведення, то ми, жінки, все на першім місци ставили наші обовязки, а не наші права. Ми хочемо служби для свого народу, а нам закидають еґоїзм, самолюбство! І хто се нам жінкам закидає? Ті мужчини, котрі думають тільки про себе, коли вимовляють слово „нарід“ і котрі під добром загалу розуміють своє власне добро!

У нас була і є рівновага між ідеєю національною та ідеєю жіночого руху. Нема ніякого противенства між ідеєю визволення нації та ідеєю фемінізму. Між ними є очевидна созвучність.

Безпідставний також закид, немовби ми змагали до змужчиніння жінки. І саме тому не хочемо бути сателітами мужчин, а хочемо бути собою.

З притиском підчеркуємо, що се інсинуація, немов би ми змагали до сексуальної свободи, але правдою є, що змагаємо до рівної сексуальної моралі й не хочемо під тим оглядом впасти там, де тепер лежать мужчини. Не жінки сотворили лад, в якому є місце на торговлю живим товаром! Не жінки завинили біольоґічне звироднення людства та упадок родинного життя. Жіночий рух се один з найбільш етичних рухів людства. Ніякий нарід не може вище піднятися ніж його жіноцтво.

На родину дивимося як на підставу суспільности й суспільного життя. Ми маємо вище призвання, ніж продовжування людського роду через наших синів, хоч і се вважаємо нашим завданням та високо цінимо посланництво матери.

Жінка в наших очах є Mater Patriae (Мати Батьківщини). Нема кордону між родиною й народом, отже нема також границі між обовязком жінки в родині й обовязком жінки в нації. Стоїмо на засаді, що добро одиниці мусить бути підпорядковане щастю загалу. Отже як довго страдає наша Батьківщина, так довго нема особистого щастя. Мусимо створити і творимо свій етос і свій ерос, котрі ділатимуть в зазначених тут напрямках. В наших дітей мусимо вщепити почуття гордости з того, що вони Українці. Віримо в повну побіду нашої справедливої національної справи на всіх українських землях і до національної зради наших дітей не допустимо!

Може тепер якраз 5 мінут перед дванацятою, — а наші батьки і брати, чоловіки й сини розсварені й розбиті між собою. Ведені материнським інстинктом ми, жінки, хочемо їх погодити між собою задля великої цілі й шукаємо так виходу для нації. Ось наше завдання, ось наша місія! Хочемо наше життя й наше завдання в життю звязати з загальним життям і загальним завданням нації. Українське життя, — якеж воно дороге для нас жінок! Бож то ми, жінки, привели на світ український нарід, ми його вигодували й ми його виховали. І тому ми, жінки, хочемо едности в тім українськім життю через всі кордони й через всі внутрішні роздори! Хочемо передовсім внутрішнього пакту про неаґресію під сю велику і страшну пору. І се домагання кладемо рішуче до української суспільности. Хочемо взяти на себе половину відповідальности за долю нації, з котрої ми вийшли, котру ми на світ привели й до котрої належимо! Нація потребує нас як матерей. Україна може жити й буде жити, коли прийме нас до праці, допустить до неї й запряже до неї! Тоді Вона воскресне!...

(Довго невмовкаючі оплески і брава. Жінки били брава рясно і так сильно як бють звичайно мужчини).

Почалися устні привіти.

Перша складала привіт іменем еміґрації з Наддніпрянської України старенька пані Русова. Похилена, сива аж біла. Зі зворушення тряслася. Та промовляла бадьоро з вірою в перемогу боротьби української нації зі страшним большевицьким ворогом. Глибоко дрижав жаль в її голосі, коли говорила про те, що з Великої України, котра попала в найтяжчу неволю, не могла прибути на сей перший жіночий зїзд ні одна жінка

як делеґатка! Та мимо того висказувала глибоку віру в те, що таки наспіє час, коли свобідні жінки вільної Великої України візьмуть участь в жіночім зїзді на свобідній українській землі. І тоді знов засміється Дніпро і степовий вітер весело заграє золотою пшеницею на полі, що буде власністю наших хліборобів! (Горячі оплески).

На естраду виступає елеґантна, гарна молода дама, в великім чорнім капелюсі й чорній сукні, з ніжною ясною церою обличча. То представниця зеленої Буковини, пані Гарасимович. Виголошує сміло короткий річевий привіт. (Горячі оплески).

На естраду виступає делеґатка Закарпаття, пані Невицька, з сивіючим вже волоссям, але молодечим обличчам. Говорить з наголосом характеристичним для наших закарпатських сестер, та вповні зрозуміло. Зміст її промови короткий і дуже влучний: Розлучують нас державні кордони, та ми одна нація! Українська жінка будиться, встає й доведе свою націю до воскресення! (Горячі оплески).

На естраду виступає пані Солодка, представниця української еміґрації Злучених Держав Північної Америки. Вся одягнена на зелено, зелена сукня, зелений капелюшок. Говорить несміло тихо. З дальших місць салі чути голоси: Просимо голосніше! Того домагаються всі, котрих президія особливо зацікавила заявою, що буде промовляти представниця наших жінок ізза моря. Пані Солодка зручно виправдує свою несміліть кажучи: Мені й на думку не прийшло, що я буду промовляти іменем нашого зорґанізованого жіноцтва за морем і то перед таким великим конґресом жінок зі всіх земель України. Та зложилося так, що через інтриґи увязнено в Америці провідницю нашого жіночого руху паню Лотоцьку й мені зовсім несподівано припав обовязок сказати кілька слів до Вас. Гут бесідниця річево й коротко складає сердечні бажання першому жіночому конґресови від заморських сестер в Півн. Америці. (Горячі оплески).

На естраду виступає серед загального зацікавлення Українка з Канади, молода пані Романчич. Висока, сильно збудована, з гладким обличчам і виробленим голосом. Вся в чорній сукні. Говорить дуже виразно і дуже добре, так і видно, що має велику вправу в публичних виступах: Я ніколи досі не бачила Рідного Краю моїх батьків, бо я вродилася в Канаді й вона для мене Рідний Край. І тому, що я перший раз тепер побачила землю, на котрій уродилися мої батьки, все робить тут на мене надзвичайно глибоке враження. (Змісту промови сеї бесідниці не записав я докладно просто тому, що заслухався з цікавістю в те, що говорила українська уродженка Канади, таксамо як заслухався в її промову ввесь жіночий конґрес. Бесідниця промовляла плавно й дуже добре по українськи, без найменшої помилки в вимові й акценті. Підчеркувала, що вона коштом канадійського правительства об'їздить наші кольонії з ріжними викладами. Підчеркувала також, що в Канаді твориться з 67 племен і народів нова нація: канадійська, перед котрою велика будучність, та що вона дивиться на сей жіночий конґрес як на український парлямент). (Горячі оплески)!

На естраду виступила ясна бльондинка в синій сукні, з брилянтовими ковтками. То пані Багринівська, представниця Волині: Я щаслива, що можу скласти привіт першому українському жіночому конґресови від Союза Українок в Рівному на Волині. Ми, волинські жінки, з великим подивом дивимося на орґанізацію українського галицького жіноцтва й на провід тої орґанізації, котрий зорґанізував таке гарне й велике діло як цей конґрес! (Горячі, довготривалі оплески. То галицьке жіноцтво надзвичайно горячо дякувало за привіт недалекій Волині, природній найблизшій сестрі Галичини).

На естраду виступила пані Горбачева, представниця Полісся, темна бльондинка в чорній сукні з білою, рівно і гладко прасованою кризкою. Говорить читко, виразно, енергійно й зовсім добре по українськи. Видно в неї здібність вродженої бесідниці. Привіт її короткий та повний змісту: Колись германські жінки йшли в бій, коли ворог перемагав уже мужчин, — і боронили до загину своїх дітей, заслоняючи їх своїми грудьми й жертвуючи життя за них. Боронили й побіджували. Тепер ми, українські жінки, в подібній ситуації. На нас черга йти до великої праці й до великого бою за життя й будучність своєї нації. Складаю тут поклін ініціяторці орґанізованого жіночого руху пок. Наталії Кобринській, бажаю здійснення начального ідеалу проводови сучасного українського жіноцтва й кінчу окликом на честь того проводу: слава! (Горячі оплески).

На естраду виступає пані Маланюкова, представниця Холмщини. Струнка шатинка, в чорній сукні, принята відразу рясними оплесками на сам звук слова „Холмщина”. Промовляє з дрожанням в голосі, але дуже симпатично, бадьоро і змістовно. Її промова належала до найлучших. Та з її промови записано тільки дрібні уривки з тої самої причини, що і з промови пані Романчич. Говорила, що приїхала зі столиці галицько-волинського короля Данила, з землі де стоять замкнені 104 церкви, котрі тихо вмирають з подіравленими дахами. З землі, де вже тільки в нечисленних церквах звенить українське слово, той другий сторож нації по утраті її державности. І ще є третий і останний: українська жінка і мати. Вона вітає ваш зїзд, (Горячі, довготріваючі оплески).

Виступила на сцену найсимпатичніша зі всіх тих симпатичних появь: свіжа як перший сніг, що не долетів ще до землі, молоденька бльондинка Бесарабка, панна Чорнухівна. Поніпорталася на самій естраді, через що ще більше засоромилася і розуміється стала ще красна і миліша. Президія зїзду пояснила, що з Бесарабії їхало на конґрес 10 делеґаток, між ними й мама панни Чорнухівної, але та делеґація доїхала тільки до Чернівець, де її задержано і відмовлено віз. Тому панна Чорнухівна, котра студіює у Львові, привитає зїзд за свою мамусю. І вона привитала: коротко і дуже гарно. Змісту не подаємо, бо всі задивилися на ту милу українську дитину з Бесарабії, отже задивилися на неї й репортери.— Оплески тривали довго.

Та не так довго, як тривали ті оплески, що привитали делеґатку Міжнародного Жіночого Союза, Англійку міс Шіпшенкс (Sheepshanks). Председателька зїзду представила її як велику приятельку українського народу, котра вже від ряду літ горячо займається нашими справами. На естраду вийшла пані в чорній сукні й чорному соломяному капелюсі й заявила по німецьки, що на жаль не знаючи української мови привитає зїзд в мові чужій рівно добре для зїзду як і для неї самої, то значить в мові німецькій. Опісля виголосила коротку промову, з котрої віяло дійсною щирістю для нашої нації.

Пані Шепаровичева переложила промову Англійки на українську мову, а пані Олесницька-Рудницька, дочка нашого бувшого, вже покійного, посла в Лондоні переклала на англійську мову інформацію, яку дала зїздови його председателька про особу міс Шіпшенкс і про Міжнародний Жіночий Союз.

Почалися устні привіти наших мужчин іменем українських центральних установ. Перший промовляв посол Загайкевич іменем Української Парляментарної Репрезентації, по нім промовляв др. Брик іменем Головного Виділу „Просвіти”, по нім інж. Павликовський іменем наших кооперативних централь, по нім проф. Іван Галущинський іменем „Рідної Школи”, по нім інж. Палій іменем „Маслосоюзу”. Не всі ті

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ

Потрясаюча подія

Уривок з сокільської повісти.

Минула трудовита сільська весна 1914 року. Наближувався вичікуваний жадливо день 28 червня 1914 року.

На Краєвий здвиг зголосилося з села Л... 24 Соколів і 16 Сокілок, з села Б... 10 Соколів, 6 Сокілок. Під проводом свого начальника Миколи Андрущака, в супроводі священика, старого Івана Андрущака, учителя і багатьох поселян, приїхали вони до Львова з власним прапором, власною орхестрою і власними оріентаційними таблицями, днем раньше. Зголосилися на здвиговому майдані за стрийським передмістям, де їх записали, дали здвигові відзнаки і приказ — явитися завтра о 6 годині рано. Також призначено для них постій на ночівлю.

Та розбурханої й одушевленої уяви юнацтва не імався сон тої незабутньої ночи. З простенької ночівлі зірвалися на досвітках і були живими свідками, як 28 червня 1914 року на їх очах займалася рання зоря над столичним городом Льва від сходу... Темна, ясними зірками засіяна синява небосклону стала над замковим пригором бліднути і поглитати засоромлені зірочки, заки з неї, зразу невеличким, що далі могутнім вогняним обручем забагровіла кервава заграва... Враз огнистими стрілами сипнув сніп золотистого проміння, що звіщав появу надійного, животворного сонця...

Ади, й воно саме!

Виглянуло зпоза обрію розтопленим золотим рубцем і миттю розсіяло своїм блиском шугаючі попід дерева затінки, засоромило й найбільше бундючні зірниці... Ще хвиленька і — понад Високий Замок викотилася над Львовом огненна, розплавлена куля, звіщаючи княжому городові Данилової землі і жадним світанку „соколам”, що настає великий день їх хвали.

На „батьківському”, сокільському майдані залунали радісно і прогомоніли в раніших леготах бравурні згуки начальної сурми:

„Соколи, соколи—ставайте в ряди!..”

Ах — станули!..

Тисячки й тисячки самого найдобірнішого, самого найідейнішого юнацтва. Самого цвіту Галицької України...

Карними вимуштрованими четами, різкою твердою ходою, якої відгомін ляцав проречисто в насторчених ушах столичних мешканців, з гордо піднесеними головами й очима, опроміненими блиском щастя, йшло — лава за лавою — українське зорґанізоване Сокільство безконечно довгим хороводом, улицями княжого Львова, свідоме сили сокільської орґанізації.

Йшла гордість, надія і майбутність українського народу.

Лави попереплітувані численними сокільськими музиками, чети під проводом впорядчиків, з назвами гнізд. Над ними море мінливих жовто-блакитних короговок...

По обох боках улиць куди йшов похід неперeглядні товпи нарочних і пригідних видців, вікна і балькони заповнені вщерть захопленим народом, українські домівки прибрані килимами, стягами, цвітами...

Трьома повними рядами йшла сокільська чета з Б. попереджувана музикою, за нею чета з Л.На переді перед музикою — Микола Андрущак з двома рожевими близнами на чолі й обличчі. Перед першою четою Степан Надорожний і Володимир Андрущак, перед другою четою Дмитро Смаглий. Старий Іван Андрущак з Зинобкою, священик і вчитель з сімями, приглядалися зворушені сему історичному походові зі східців Волоської церкви на Руській вулиці.

Одушевлені видці раз-у-раз підносили зичні оклики захоплення:

„Слава українському юнацтву!...”

„Слава борцям за волю!..”

„Честь українському Сокільству!..”

„Хай живе Україна!..”

Лави відгукувались: „Ще не вмерла Україна”...

Прапори хилилися... „Соколи, соколи, ставаймо в ряди!..”

Годинами довжився той похід найкращої української молоді улицями княжого Львова. Червневе літне сонце обливало його снопами жагучого проміння. вити-

панове говорили дуже зле, хоч були між ними й такі. Якби хто запитав: Що найсильніше доказує слушність домагання нашого жіноцтва, щоб мужчини поділилися з ним працею для добра нації, але також репрезентацією і проводом (що делікатно висказала перша референтка словами: „Хочемо половини відповідальности за долю нації“), — то треба відповісти, що найсильніше доказують слушність домагання наших жінок звичайно систематично непідготовлювані публичні виступи наших мужчин... Вони оперують давно зужитими, пустими фразами, в котрих нема ні іскри оригінальности, зате є пуста й довга балакучість. Крайна пора скоротити балакучість у привітах. Хто має потребу, доконче довше висказатися „для добра людства“, той може се зробити на письмі і переслати до окремого вжитку президії даного зїзду і в пресі, а не забирати час довгими промовами й „поученнями“. Особливож невказано се робити тому, хто абсолютно не має ніяких даних на Володимира Мономаха. — Се опінія не тільки наша, але буквально всіх людей, з котрими ми говорили в сій справі на зїзді й не чули ми в тій справі іншої гадки.

По наших промовцях виступив на естраду представник Білорусинів п. Єремич. Говорив з правдивим ентузіязмом і великим темпераментом по білоруськи. Мабуть тому урядуючий на салі комісар, що після всякої правдоподібности не розумів білоруської мови, взяв промову п. Єремича за спеціяльно революційну та з очевидним притиском інтервеніював у председательки зборів. Одначе п. Єремич ні одним словом не виступив ні проти польської держави, ні проти публичного ладу й порядку. Він тільки річево й розумно підчеркнув, що між Україною й Білоруссю нема ніяких пактів про неагресію, але наша спільна доля й наші однакові цілі дуже тісно лучать змагання обох народів. Він щиро бажав нам самостійної української держави. Промовця довго й овацийно оплескував увесь конґрес.

Опісля пані Шепаровичева зачала відчитувати довгий ряд назв тих орґанізацій і визначних особистостей, котрі прислали привіти конґресови на письмі. Наперед відчитала назви й імена закордонні, потому краєві. Між закордонними привітами звернув на себе особлившу увагу привіт підписаний жінкою німецького міністра преси й пропаганди Ґеббельса, котрий недавно був у Варшаві, панею Маґдою Ґеббельс.

По вичисленню частини привітів (вони напливають дальше) председателька зїзду зарядила вибір двох комісій: резолюційної та орґанізаційної. Та друга комісія

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Преосв. Йоан Лятишевський, Епископ-помічник станиславівський, відправив 24 червня полеву Архиєрейську Службу Божу на площі Каси Ощадности в Станиславові в сослуженні о. ректора Духовної Семинарії кан. А. Бойчука й о.кан. Р. Лободича. Співав мішаний злучений хор „Бояна“ й „Думки“ під управою п. Барнича. По обох боках престола уставилися в прегарних кольонах Сокілки зі Станиславівщини й Товмаччини, відтак кружки „Союзу Українок“ з таблицями. На великій степениці повно делеґаток і гостей. Підчас Богослуження Сокілками знаменито командувала п. Нуся Романець. Слова її команди були короткі й голосні. Їх чути було на цілій площі. Вона взивала до клякання і вставання в відповідних хвилях Богослуження. Людей було коло 10.000.

Після Служби Божої Преосв. Йоан виголосив таку проповідь: Слава Ісусу Христу! Сим нашим прадідним християнським привітом витаю в імени Церкви Жіночий Конґрес. Ви зїхалися з найдальших закутин нашої землі, й навіть зза моря, де лиш б€ українське серце, щоби звеличати своє свято відродження і воскресення української жінки! Тому 50 літ в нашім Станиславові повстало перше жіноче товариство. Воно дало почин до нового руху між українським жіноцтвом. Ви довели його до того стану розвитку, в якім жіночий рух нині. З глибини серця витаю вас в нинішний великий день! Тішуся, що ви се велике свято відродження зачали з Богом і тим засвідчили прилюдно перед всіми, що українська жінка бажає собі сперти свій розвиток на основах католицької Церкви і християнства. І добре ви зробили, бо християнство се найбільший приятель жіноцтва. Воно з самого початку виступило проти поневолення жінки. Християнство зрівнало жінку перед Богом і піднесло її до великої гідности в родині, тій найменшій клітині народу та підставі суспільности. Християнська мати виховала таких великих мужів, як Василій Великий, Йоан Золотоустий, Григорій, Авґустин і т. д. Всі вони були синами християнських матерей, що переводили практично чинну любов до Бога. І хоч розвиток жіночого руху відбувався постепенно, помалу, то становище, яке тепер мають жінки цілого світа — се овоч впливу і праці катол. Церкви і християнства.

Мої дорогі! Ви вибрали добрий спосіб, що зачинаючи конґрес, подякували Богу й з Богом його зачали. Переживаємо тепер тяжкі часи. Нам треба людей з широким серцем і з любовю до Бога і ближніх, повних ідеалізму. Таких людей може виховати лише християнська мати, лише та мати, що має в серці глибоку віру в Бога, що поступає після Божого закону і навчає того своїх дітей. Нинішні держави в цілім світі накладають руку на виховання дітей. Одначе пару літ безпосереднього впливу матери на дитину вистарчає, щоб мати защіпила в душу дитини ті скарби, з котрими вона перейде чесно ціле життя і принесе користь всему народови.

До Тебе, Українська Жінко, кличу без огляду на становище, освіту, вік! До всіх жінок: молодих, старих, посивілих серед трудів життя, кличу: Виховайте добре своїх дітей, вщіплюйте в них віру в Бога, зробіть з них добрих католиків, добрих членів українського народа. Нам не треба соломяних поривів, пустомельства, але треба тяжкої, щоденної праці, спертої на скромних маленьких щоденних ділах. В той спосіб покладемо цеголки під наше життя. Коли ви не будете моральні та не будете високо цінити моральні діла понад матеріяльні, то такому народови не можна пророкувати щасливої долі. Тільки в тяжкій праці виробляються крицеві характери. Українські Жінки! В нинішний великий день бажаю вам, щоб ваш конґрес, на котрім будете обговорювати ваші справи, які вас обходять, вповні удався. Бажаю щоб ви в ваших резолюціях не забули, що ми всі під Провидінням Божим, щоб не було релігійного індиферентизму, щоб ви не образили чимбудь християнської моралі. Коли ви свою працю опрете на засадах християнської моралі, то виховаєте молоде покоління непохитне як криця! Нехай Всевишний Бог буде з вами підчас конґресових нарад! Нехай Христове благословення буде з вами — Амінь! — Відтак Преосв. Йоан уділив Архиєрейського благословення. Хор відспівав „Боже, послухай благання“. О год. 10·15 скінчилася релігійна частина „Дня Селянки“ і зачалися масові вправи „Сокілок“.

має занятися наладнанням постійного звязку між українськими жіночими орґанізаціями на ріжних територіях України.

На внесення пані інж. Кононенко дальші справи дневного порядку того дня відложено до слідуючого засідання. Председателька заявила, що засідання повного конґресу зачнеться в понеділок, точно о год. 8 рано. Так скінчився перший день нарад конґресу. Він мав богато змісту, богато кольористики й викликав велике зацікавлення всіх приявних. *А. Ч.*

ВИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

скаючи з розпалених скраней знійний піт зневіри у власні сили, та зрошуючи ним коліт їдкої пилюги, що незримим туманом обсновувала навкруги українське сокільство.

О першій годині з полудня на просторому сокільському майдані розпочалися вільні руханкові вправи неперегляднього моря сокільської братиї. З усіх усюдів, як широка і далека по сьому боці Збруча Данилова область, ба — навіть з зеленої Буковини — всіх єднила в тому дні одна ідея:

„Офірна любов України“.

Всі серця били одним ударом, всі тіла—як повне колосся достигаючого збіжжа на весняному вітрі — зачакловані знаками булави начального здвигового вождa на високій естраді, — клонилися ритмічно під орхестральні звуки сокільських наспівів то в сей, то в другий бік, як одно могутне, тисячками мязистих рамен володіюче тіло, одушевлене одними надіями, мріями й цілями, одною оживлене душею — сокільською душею!

Після вільноручних вправ мали прийти вправи на приладдях, найцікавіша частина свята, а вечером в „Кришталовій Палаті“ — величний, масовий концерт...

Аж тут на верхначальній щоглі замаяв — чорний стяг... — — —

На чистому, голубому, лиснючому небі вирінув з небуття темний облак і скрив розбіліле в жарі сонце на сю історичну мить...

І кинув зловісну тінь на тисячі промінних облич...

В захопленні вірою, розмріяні надією, пересичені любовю тисячні українські душі мов блискавиця вдерся самотужки якийсь невимовний ляк...

Навіяв його нечутний пошум тремтючих етерових хвиль, які ізза високих Карпат, з задунайських вок, з балканських сторін — електричним полетом принесли і зловтішно по шумному майдані розсіяли понуру вістку:

„Серби вбили в Сараєві австрійського наслідника престолу Франца-Фердинанда і його подругу Софію“.

На колесі, що обертає долю світа, положило свою руку Боже Провидіння...

О четвертій годині з полудня сокільська сурма на високій естраді на сокільському майдані відтрубіла сумно, протяжно, жалісно:

„Краєвий здвиг українського Сокільства — припинюється.“

Слідком — захмарився небосклін, і все небо затягнулося зловісними хмарами...

Як личить мужнім „соколам“, чети під орудою своїх впорядчиків, стиснули в грудях біль, виперли з сердець ляк і з бадьорою бодрістю в душах, скріплені духом збірного Сокільства, довірливі в його силу, стали готовитися до повороту.

Микола Андрущак, Степан Надорожний і Дмитро Смаглий — теж згуртували свої чети, відпочали, покріпилися й подалися на залізничий двірець...

Ніччю відїхали домів.

Дмитро Смаглий їхав з Андрущаками в одному переділі. Всі силкувалися замогти мимовільні сумовиті настрої, які закрадалися в душу на саму згадку того страшливого, дерзкого, поганого, примарного слова, яке тілько разів нині відбилося об їх уші голосним ляском. І хоч як бажали його прогнати з душі, — проте він бренів довкола неї як настирливий комар... „в і й н а“... Всі намагалися повеселішати і геть від себе проганяли сумні гадки, які їх брали. Вмовляли в себе й один в одного, що — війни не буде. Причин і подробиць жахливого сараєвського вбийства ніхто не знав, кождий міркував по своїому.

Зинобка стояла при відчиненому вікні в переділі і задумана гляділа в нічну, тьмаву далину. Поперед очі блимали їй довгі іскристі нитки, наче від паровозу протяганні світляні проволоки; як і в її голові...

До неї підійшов Дмитро Смаглий:

— „Зинобко...“

Стиснулася: зробила для нього при вікні місце. І мовчала.

— „Що так міркуєш?...“

— „Що з того буде?...“

— „Нічо! Тамтих двоїх поховають і буде, як є...“

— „Ніякові твої жарти. Моє серце ние від прочуття, що це не з добром...“

— „Міркуєш?...“

— „Що буде війна...“

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Участь жінки в мистецькому житті народу

за останніх 50 літ.

Третого дня Українського Жіночого Конґресу в Станиславові, 25 червня с. р., мґр. Ірина Гурґулівна виголосила дуже цікавий реферат. Опрацювання теми і широке її поставлення роблять сей реферат цінним. Особливож цінний він тим, що се вперве звязано численні справи з сего обсягу в одну цілість. Реферат звучав:

Прослідити участь жінки в мистецькому житті народу — нелегко. Поміж іменами творців-пластиків, музиків, теоретиків мистецтва, денеде тільки попадеться жіноче імя, що йому тут і там присвячено маленьку згадку за виїмком кількох більших оцінок в останніх часах, прим. про О. Кульчицьку, Сахновську. З того висновок, що дужих, творчих талантів, які створилиб напрям і певний зворот в мистецтві — серед жінок останнього 50-ліття — мало. Одначе значна скількість учасниць у краєвих і заграничних академіях, осяги їх праці в поодиноких відділах мистецтва, відзначення й оцінки — свідчать не лише про рівень заінтересування мистецтвом серед жінок — але вказують на творчі змагання і своєрідні прикмети індивідуальних талантів — в малярстві, різьбі, музичній композиції й відтворенню. З того виходить, що недостача великих жіночих імен в мистецтві се виплив особливого виховання й умовин, несприятливих для розвитку жіночих творчих сил і талантів. В останних часах, коли без обмежень жінки вступають до академій, університетів і інших високих шкіл, вони в недовгім часі, без особливих традицій і вироблення заняли місце у всіх ділянках мистецтва.

Нині працю жінок в мистецтві треба вже розглядати по відділам, з яких кождий зокрема має вартість і досягнення. І так в ділянці мистецтва жінка працює як аматор, творець-майстер, педаґоґ і науковець.

Часте явище серед жінок з української інтеліґенції се аматорське заінтересування мистецтвом, — головно малярством і музикою. В першу чергу се розвага побіч домашнього господарства чи інших професійних занять. Та аматорське заінтересування мистецтвом серед жінок має богато більше і глибше значіння. Воно творить одиноку, тяглу традицію серед українських інтелігенток, що попередила і приготовила нинішний стан і осяги жінок на полі мистецтва. З симпатії для мистецтва жінки передплачували мистецькі журнали, скуповували книжки, познайомлювалися та поширювали клясичні музичні твори, плекали народню пісню, збирали твори народнього мистецтва. Позитивний вислід їх праці се витворення тої особливої атмосфери пошани для мистецтва, що панувала в українських інтеліґентських домах кінця 19 і початку 20 століття й виховала самостійних творців.

Вислід замилування жінок - інтеліґенток до мистецтва се цінні збірки творів народнього мистецтва (одягів, килимів, вишивок, писанок, кераміки і т. д.), що їх нині зберігають музеї як матеріял для наукових дослідів і як типові зразки вікової народньої культури. Слід згадати заслужених в тій ділянці хочби кілька імен, з кінця 19 і початку 20 століття. Ось їх імена: Косачева (Волинь), Литвинова (Чернигівщина), Шухевичівна, Реваковичівна, Шухевичева, Окуневська, Лисинецька — як збирачок народньої творчости в Галичині. Крім поодиноких осіб збиранням творів народнього мистецтва займалися жіночі товариства: „Клюб Русинок“ у Львові 1893 р., „Руский Жіночий Кружок“ в Коломиї 1893, „Жіноче Товариство“ в Городенці та „Товариство Руских Жінок“ на Буковині. По них остали публікації, що розходилися у світ в богатьох примірниках і пропаґували твори народнього мистецтва.

З ініціятиви жінок замилуваних в народньому мистецтві — вже 30 літ тому творилися промислові спілки для пристосування народніх мотивів до предметів хатньої обстановки. Тільки замилування до мистецтва казало жінкам звернути увагу на народне образотворче мистецтво, бо поза письменством і піснями не було праць ані навіть більшого заінтересування для матеріяльної народньої культури. Можна ствердити, що жінки причинилися богато до збереження народнього мистецтва й виконали вартісну роботу підготовляючи матеріял до наукового досліду.

Майже у всіх ділянках образотворчого й тонального мистецтва жінки працюють нині як мистці. Набуваючи фахове підготування вони мають змогу розвинути свої мистецькі спосібности й виявити їх оригінально в поодиноких спеціяльностях. Для мистецького вислову жінки - творці добирають собі ріжнородні технічні способи. В деяких ділянках, прим. у ґрафіці, мають вони вже світовий розголос. (Сахновська, Налепинська-Бойчук і т. д.).

Як виховниця жінка працює дома, в своїм найблизшім окруженні; уладження хати, городу, культура одягу — се виразник мистецького смаку, що впливає на формування мистецьких почувань, розуміння гармонії й ритму в дітей від найменших літ. Як учителька музики чи рисунків — жінка виконує відповідальну працю; вона розбуджує заінтересування мистецтвом, відкриває спосібности своїх учениць і дає нераз одиницям наставленя на ціле життя. Успішно на тому полі працюють учительки музики, що вмілим підходом до молоді, особливсю методою, терпеливістю й вирозумінням вміють притягнути до себе велику скількість учениць, здобути їх симпатію й пошану. Доказ на те — статистика наших Музичних Інститутів, зокрема перемиського та ім. Лисенка у Львові.

Жінки працюють також як критики й теоретики мистецтва; методично досліджують причини і процеси мистецької творчости й дають синтетичні висновки про них. Особливо богато жінок працює на совітській Україні над науковим дослідом мистецької культури. Жінки - науковці занимають відповідальні становища в дослідчих інститутах, є управительками музеїв, мистецьких ґалерій і т. д.

Отже в рамцях і аматорства і творчої мистецької праці й педаґоґічної та наукової праці,— праця жінки-інтеліґентки розвивається на полі мистецької культури.

Одначе властива участь української жінки в мистецькім життю народу проявляється щойно в народньому мистецтві. Українське народне мистецтво — се передовсім мистецтво жінок. Його якість, зміст та ідейне насичення свідчать про творчу спроможність і рівень мистецької культури української жінки. Селянка працює головно в відділі декоративного мистецтва, вона прикрашує предмети свого найблизшого окруження: одяг, хату, посуд, дбає за звеличання свят ріжними витворами обрядового мистецтва. Повне пристосування до життя, систематика і пляномірність ціхують вироби прикрас, їх кольористика і способи примінення свідчать про глибокі традиції, культурні звязки та історичні події народу. Ріжні вироби домашного жіночого промислу — тканини, вишивки, визерунки, посуд, писанки, вишивані прикраси у скірі, папері і т.д., що прикрашують хатну обстанову й одіж селян, повторюють нині у безлічі відмін і своєрідній стилізації мотиви і пристосування прикрас, що було улюблене колись в козацькому побуті, коли на Україні цвив козацький барок а то й мистецтво з княжих часів романо-візантійської доби.

Коли зважити, що переважна скількість творів народнього мистецтва се діло жіночих рук — виступить вповні участь української жінки в мистецькій культурі народу. З маси оригінальних творчих асоціяцій, що їх витворили жінки при довговіковім переношуванні мотивів, склався окремий, збірний вислів мистецьких замислів і почувань українського жіноцтва.

Треба ще звернути увагу на значіння народнього мистецтва — зокрема мистецької творчости сільських жінок — як на о б ѣ д н у ю ч и й елемент в суспільнім життю. Вікова праця збірноти для одної спільної цілі, якою є творити мистецтво для життя — дає у висліді одноцільний характер народнього образотворчого мистецтва. Прикмети: декоративність, плоскомірність і схематизація мотивів, їх добір і спосіб приміщення — творить суттєві прикмети народнього стилю, що єднає з собою найдальші землі.

Праця орґанізованого жіноцтва над пропаґандою мистецької культури йде головно в напрямі зберігання творів народнього мистецтва. Музейні збірки, зладжені з ініціятиви жінок і жіночими силами, жіночі промислові кооперативи для стосування народних взорів, жіночі видавництва, окрема референтура для народнього

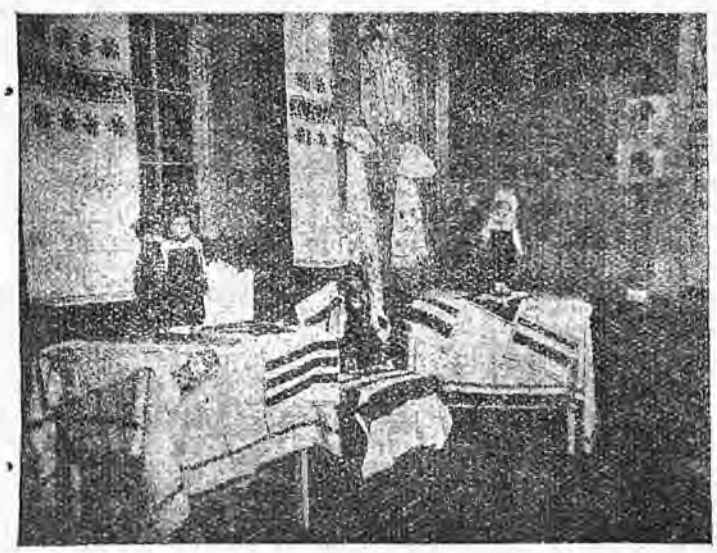

З вистави „Українського Народнього Мистецтва“ у Львові.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС відбувається тепер перед судом у Станиславові проти 16-ох Українців. Закидають їм приналежність до ОУН і участь у плянованому замаху під Надвірною. Около 100 свідків буде зізнавати на розправі. Підсудних боронить 18 адвокатів.

КАРНИЙ СУД в Перемишлі засудив 4-ох молодих Українців з Мостиск за приналежність до ОУН на кару: Шупяного на 5 літ тюрми, Топиру на 4 роки, Федевича на 3 роки й Бардина на півтора року. Обв. Сайка увільнено.

СЕНЗАЦІЙНІ УВЯЗНЕННЯ. У звязку з убийством мін. Перацкого увязнено також ряд осіб за границею при помочи німецької поліції. Висліди увязнень мають бути ревеляційні, та покищо держать їх в тайні.

ПРЕСА ПОДАЄ, що від оголошення президентського декрету про введення в Польщі ізоляційних таборів минув тиждень а ще не появився виконний розпорядок. Це зволікання пояснюють так, що може взагалі не буде ізоляційних таборів. Між іншим кажуть, що не всі міністри є в тій справі одної думки.

„ГАЗЕТА ПОЛЬСЬКА“ подає, що в останих днях пішли на відпустку (зглядно звільнені): начальник виділу безпеки політичного департаменту міністерства внутрішних справ Кухарский, начальник виділу безпеки в комісаріяті уряду Ленковский та комендант поліції міста Варшави Чиньовский.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА укріпляє свої границі. Чеський сойм ухвалив збільшити буджет. За збільшеним військовим буджетом голосували всі посли, навіть опозиція. Чехи мусять укріпляти всі свої границі, дуже невигідні.

НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТР ПРОПАҐАНДИ Геббельс виголосив на конґресі національ-соціялістичної партії в Ессені велику промову. Він заявив, що вороги національ-соціялізму тільки причаїлися і чекають своєї години, щоби піднести голову. На думку Геббельса треба шукати тих ворогів серед дистинґованих панів. Сі пани виступають під ріжними видами. Раз як резервові офіцири, другий раз як інтелєктуалісти, журналісти або духовні. Ся промова Геббельса є відповідю на промову віцеканцлєра Папена, котрий недавно критикував поступування деяких радикальних гітлєрівців.

ЗАСТУПНИК ГІТЛЄРА Гессе виголосив в Рурській Области велику політичну промову, в котрій сильно виступив проти невдоволених. Він сказав, що критику гітлєрівського режіму використовують вороги Німеччини. Гессе візвав національ-соціялістичних провідників, щоб вони подавали критичні уваги до відома висшим урядам, а ті усунуть деякі недомагання.

ФРАНЦУЗЬКА ПРЕСА невдоволена частими перелетами німецьких Цепелінів понад Францією. Цепеліни летять понад французькою територією до полудневої Америки, та летять в день і досить низько. Французи бояться, що Німці в той спосіб переглядають райони, в яких є урядження французької народної оборони.

ПРОВІДНИК СЛОВАКІВ о. кан. Андрей Глінка обходить в днях від 5 до 8 липня с. р. 70-ліття своїх уродин. Ювилейні торжества відбудуться в рідній місті о. Глінки Ружомберку на Словаччині.

ФРАНЦІЯ ФОРТИФІКУЄ свої морські побережа. Парлямент ухвалив на ту ціль військові кредити в сумі 1 міліярда франків. Здовж побережа будуть влаштовані резервуари бензини й оливи. Англійська преса підчеркує, що се перший раз від богатьох літ дула французьких гармат звернені в напрямі англійських берегів. Та не проти Англії, тільки з боязни перед німецьким нападом зі сторони моря. Знов Англія не хоче взяти на себе якихнебудь ґарантій оборони Франції від сторони Атлянтику. Непевність що до Англії змусила Францію взятися на власну руку до оборони своїх границь без огляду на якінебудь ґарантії давної союзнички.

ФРАНЦІЯ БУДУЄ КОРАБЛІ для большевиків: 4 кружляки по 7.000 тон містоти й чотири контрторпедовці. В тій ціли большевицька місія відвідала французькі пристані Брест і Тульон.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ДИКТАТОР Муссоліні запросив австрійського канцлєра Дольфуса з рідною до Італії на цілий липень. Дольфус приняв запрошення.

ІТАЛІЙСЬКА ЕСКАДРА приплила несподівано до Дураццо в Альбанії. Альбанський уряд боявся, що Італійці схочуть висадити своє військо на сушу і тому повідомив про се послів деяких великих держав. Тимчасом командант італійської ескадри заявив, що він прибув зложити візиту італійській союзниці Альбанії. В політичних кругах уважають сей крок Італії протестом проти нової політичної орієнтації Альбанії. Французька преса підкреслює, що італійська ескадра зявилася при берегах Альбанії якраз в тім самім дні, коли франц. міністр Барту приїхав до Білгороду. Франція старається виелімінувати Італію з Балкану.

ІТАЛІЙСЬКА ФЛЬОТА вже відплила з альбанської пристані Дураццо. Лишилися ще три кораблі. Французька преса пише, що італійська фльота загостила до Альбанії саме в хвилину приїзду міністра Барту до Білгороду. Отже ся візита не припадкова. Се демонстрація Італії не лише проти Альбанії, котра в останних часах зблизилася до Югославії, але також проти держав Малої Антанти.

ГРЕЦЬКИЙ МІНІСТР ВІЙНИ, ґен. Кондиліс, заповів, що на нараді міністрів поставить внесок, доповнити узброєння грецької армії і змодернізувати всі воєнні знаряди. На се потрібно 10 міліярдів драхм (500 міліонів зол.). Крім того Греція мусить побудувати нові укріплення на границях і нові стратеґічні гостинці. Се буде коштувати 600 міл. драхм. Як на малу й бідну Грецію, то не мало...

В МОСКВІ стався недавно вибух в фабриці отруйних ґазів. Убитих і ранених 50 або й 80 осіб. Шкода 2 міліони рублів. Арештували 11 осіб ґяко підозрілих.

НОВІ НЕПОРОЗУМІННЯ повстали між Японією та совітською Росією. Японці увязнили одного визначного члена Т-ва Культурного Зближення між Японією й СССР. Японці закидають одному з членів совітського посольства в Токію співпрацю з японськими комуністами. Совітський амбасадор в Токію запротестував енерґійно проти сего.

Корабельні часописи

Давніше пасажирі кораблів мусіли вдоволятися спізненими часописними вістками по прибутті корабля до порту призначення. Тепер в часах радія корабель має змогу діставати найсвіжіші вісти. Тому кождий особовий корабель видає корабельний часопис. Редаґує його капітан корабля. Головні інформації корабельний часопис черпає з радієвих стацій рідного краю. Такий часопис появляється звичайно рано і його негайно розхоплюють. Крім загальних вістей в корабельнім часописі є також вісти з життя корабля. Обем корабельного часопису від 4—16 сторін.

НОВИНКИ

Перший концентраційний табор в Польщі мають незабаром утворити в Березі Картузькій в пов. Пружани на Поліссі.

Загальні Збори „Центросоюзу“ відбулися в суботу 23. VI. с. р. в салі „Укр. Бесіди“ у Львові. Зборами проводив президент „Центросоюзу“ Остап Луцький. В своїй промові подав історію повстання „Центросоюзу“ 10 літ тому, представив його розвиток і теперішний стан. Дир. Шепарович подав додаткові пояснення до печатаного звідомлення дирекції та представив плян праці на найблизший рік. Над звітами вивязалася дискусія. В ній забирали голос делеґати поодиноких окружних союзів. Після дискусії Збори ухвалили резолюції, які будуть в цілости печатані в кооперативній пресі. Білянсову надвишку (зиск) в сумі 6.562 зол. приділено до запасного фонду. До проводу „Центросоюзу“ вибрано наново між ін. пос. О. Луцького й дир. Коренця.

Філія „Союзу Українок“ в Радехові обходила 3. VI. с. р. десятьліття свого істнування. Ювилейний обхід почався торжественною Службою Божою в місцевій церкві. Після полудня відбулися Ювилейні Загальні Збори при участи делеґаток сільських кружків „С. У.“ з 24-ох громад радехівського повіту. Вечером була ювилейна академія з ріжнородною програмою. В днях 3 і 4. VI. с. р. влаштувала філія „С. У.“ в Радехові виставу мистецького жіночого промислу радехівського повіту. На виставі були хрестикові й низинні вишивки, килими, волічкові роботи, гафти, різьби і т. д. На виставі був також відділ церковний з вишиваними фелонами, хоругвами й образами. Виставу відвідало около 500 осіб.

Т-во „Просвіта“ повідомляє: Читальні „Просвіти“, яких діяльність в останніх часах завішена, мають негайно повідомити про це Головний Виділ з докладним і вірним виясненням справи та поіменним вичисленням осіб, яким часово унеможливлено просвітянську працю. Щоби зискати на часі повищі дані повинні подати в першу чергу філії „Просвіти“.

Українська преса подає, що польська влада опечатала на Поліссі українські кооперативи: „Наша Надія“ в Хмелевій, „Рільничо-Торг Кооп.“ в Щитниках, „Світло“ в Мишицях і кооперативну молочарню в тих-же Мишицях. Як причини опечатання подано, що ті кооперативи мають „невідповідні помешкання“ Про опечатання поліція не доручила повідомлення чи розпорядку на письмі й тому наші кооперативи навіть не можуть рекурсувати.

Директор української державної ґімназії в Ужгороді А. Алискевич відходить на пенсію. З тої нагоди відбулася 24. VI. с. р. прощальна академія в Ужгороді. „Родительський Союз“ при сій ґімназії рішив для вшанування заслуг директора Алискевича оснувати фундацію його імени для бідних учнів. На ту ціль зібрано в короткім часі 2000 чеських корон. Дальші жертви на ту ціль приймає проф. О. Зелик в Ужгороді. Дир. Алискевич був до війни директором державної української ґімназії в Перемишлі.

Новий літературний журнал буде виходити на Закарпаттю. Відомий український поет з Закарпаття Ґренджа-Донський підготовляє се видання. Журнал має називатися „Наше Слово“.

Над Бориславом 27. VI. с. р. в полудне перейшла велика буря з громами. Перун вдарив в оден нафтовий шиб („Анджей“), котрий згорів до тла. Шкоди є на 50 тисяч зол.

Сильна буря перейшла над перемиським повітом. Перуни запалили в кількох селах будинки, в однім селі перун поразив три особи, одну смертельно.

В Лодзі страйкує 6.000 робіткиків.

Вакаційний ґумор. Сусід: На вашім бальконі бачив я вчера якогось чужого чоловіка. — Соломяний вдівець: То був кельнер з шинку, до котрого я тепер ходжу. Час до часу посилаю його до свого помешкання, аби підлив цвіти.

мистецтва при Головному Виділі Союзу Українок — поширюють знання народнього мистецтва. Що ведена праця успішна, свідчить конґресова етноґрафічна вистава, переведена орґанізовано заходами філій і сільських кружків Союзу Українок в Галичині. Вистава показує наглядно, що свідомість мистецької культури та пошана для неї зросла серед інтеліґенції та поширилася серед сільського жіноцтва. Се дуже важний осяг, бо звернув увагу на вартість народнього мистецтва самих творців-селянок.

Отже праця нашого орґанізованого жіноцтва для народньої мистецької культури станула на властивий шлях. Треба її розвивати систематично, щоби поглибити зрозуміння для всего мистецького життя народу.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, улиця Сташіца 8, за попереднім надісланням грошей.

З Коломиї до Шанґаю вибирається човном з жінкою молодий лікар др. Корабевич дня 15.VII. с. р. В р. 1929 він уже доплив був каяком до Царгороду.

Міжнародний правничий конґрес відбувся у Львові. Наради відбувалися в салях львівського університету. В нарадах взяли участь делеґати з Польщі, Болґарії, Греції, Данії, Норвеґії, Швеції й Ромунії.

Величезні спеки панують в західній Европі. В деяких околицях Німеччини, Франції й Анґлії така посуха, що повисихали навіть більші ріки. На передмістях Парижа брак води.

В Бельґії відбувся великий зїзд католицьких повитух (акушерок). Се перший в тім роді конґрес великої ваги в нинішних часах здичіння.

Крівава ніч в Тулюзі. Комуністи (Франція) хотіли не допустити до віча Союзу Патріотичної Молоді. Поліція розіґнала їх, але комуністи зачали знов авантури. В ночи уставили барикади, порозбивали ліхтарні, палили авта, стріляли до поліції. Поліція аж ранком здобула їх барикади. У висліді 125 ранених, 300 увязнених. Такі розрухи роблять комуністи раз-у-раз в іншім місци.

Велика морська потвора плине вгору Секвани зі скорістю 25 км. на годину.

Невідомі справники виконали замах на Ґ. Гімлєра, начальника тайної гітлєрівської поліції. Вони вистрілили кілька разів до авта, яким їхав Гімлєр. Справники замаху втікли. Гімлєр належить до найбільше зненавиджених осіб в Німеччині.

В Еспанії також будуть уладжені концентраційні табори для тих горожан, що загрожують публичному ладови. На сю ціль парлямент признав урядови 3 і пів міліона пезетів.

Гумор. Недостача виховання: Знаєте, наша сусідка пані С., дуже зле вихована. — Та чому зле? — Вчера був я разом з нею на обіді у знакомих. І як я побачив, що вона вилками пошкробалася в голову, то я мало не скалічив собі язика ножем.

БІРЖА

Ґроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·27—5·28 зл. Золотий доляр 8·92 — 8·93. Канадійський доляр 5·26; 1 нім. марка 1·90—1·92; 100 франц. фр. 34·80—34·90; 100 чеських корон 22·; 1000 ромунських левів 39·— зл.; 100 австр. шилінґів 98·50—99 зл.

Збіжева біржа: Пшениця, жито, овес, ґречка й каша, мука, отруби, каша ячмінна й пенцак — таніють. Краєва кукурудза подорожіла. Тенденція знижкова. Настрій спокійний.

Набіл: Маслосоюз платив 28. VI. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. 1·90 зл., за 1 л. молока 13 сот., за 1 л. сметани 55 сот., за 1 копу яєць 2·25—2·30 зл. Тенденція на молоко, масло й сметану слаба, на яйця хитка.

Дора, прегарне кліматичне літнище Гуцульщини. Вигідний, приємний побут, лише пансіон **„Малява“**. Добірна домова кухня, дешева ціна. 151—5—5

В. Кубійович — М. Кулицький: Адміністративна Карта Галичини, мірило 1:600.000, в ціні 2·50 зл. до набуття у **всіх книгарнях.** 151—1—2

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна дістати отсі видання

Бібліотеки Укр. Катол. Орґанізації:

Ч. 1.	**Основи соціольоґії**	3зл.
Ч. 3.	**Спіритизм**	2·—
Ч. 4.	**Життя св. Кирила і Методія**	0·80
Ч. 5.	Я. Л.: **Секти й сектанти**	0·60
Ч. 6.	С. Томашівський: **Петро, перший уніятський митроп. України-Руси**	1·50
Ч. 7.	**Греко-катол. Церква** (історія)	0·95
Ч. 8.	Д-р О. Назарук: **Преса**	3·—
Ч. 9.	**Борці за Церкву. Ч. І. Св. Павло**	2·—
Ч. 11.	Д-р О. Назарук: **Вчасна весна в північній Альберті.**	0·50
Ч. 12.	о. Т. Галущинський: **Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві.**	0·60
Ч. 13.	**Зброя до оборони і наступу.** Начерк проповіди про пресу (добров. даток)	
Ч. 14.	о. Т. Галущинський: **Царство сатани наступає на нас**	0·80
Ч. 15.	**Борці за Церкву. Ч. ІІ.**	2·—
Ч. 16.	**Християнське виховання молоді** (провідні думки Енцикліки).	0·40
Ч. 17.	Еп. Гр. Хомишин: **Пастирський Лист про політичне положення**	0·40
Ч. 18.	О. Назарук: **Галицька делеґація в Ризі 1920 р.**	1·80
Ч. 19.	Борис Колодій: **Галицька Соціялістична Радянська Республика**	0·50
Ч. 20.	о. Т. Галущинський: **Недільний Дзвін**	2·—
Ч. 21.	А. Кругельський: **Тилявська Схизма на Лемківщині**	1·—
Ч. 22.	о. М. Карівець, ЧСВВ: **Три Синодальні Архієреї**	0·25
Ч. 23.	Еп. Гр. Хомишин: **Про грозу духової руїни (Пастирський Лист).**	0·40
Ч. 24.	А. Ч.: **Українська молодь Христові**	0·60
Ч. 25.	о. В. Породко, Ч. Пресв. Ізб.: **Хто такий був Лютер?**	0·30
Ч. 26.	Осип Назарук: **На спокійнім океані**	0·40
Ч. 27.	„ „ **Жінка і суспільність**	0·50
Ч. 28.	„ „ **Жіноча справа**	0·40

ІНШІ ВИДАННЯ:

Д-р О. Назарук: **Гр.-катол. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція**	3·00
о. Д-р Т. Галущинський: **Думка і наука Церкви в питанню літурґ. мови**	0·20
Д-р С. Томашівський: **Десять літ українського питання в Польщі**	1·50
Д-р С. Томашівський: **Наша чільна партія у власнім зеркалі.** Критичні замітки	1·00
Д-р Ст. Томашівський: **Про ідеї, героїв і політику**	2·00
О. Назарук: **Роксоляна** (повість)	12·00
О. Н.: **Ідеольоґічні основи Укр. Катол. Нар. Партії**	0·50
Проф. Л. Коплєр: **Релиґія й політика**	1·80
С. Томашівський, історик, політик, публіцист	1·00
А. Ч.: **На калиновім мості** (Листи до молоді)	0·80
Д-р Осип Назарук: **Католицький журналіст обвинуваченний за державну зраду**	1·30
Станислав Лось: **За конструктивну політику на Червоній Руси**	1·00
Гадяцький Договір.	0·60
Осип Назарук: **Націоналізм Донцова**	0·50

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АТЛЯНТИК: Світ належить до Тебе.
АДРІЯ: Люди шакалі і Біда отруя.
КАСІНО: Ворог у крові.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Симфонія життя.
МІРАЖ: Година з тобою і Голгофта чесної жінки.
МУЗА: Набєральскі і Ска
ПАЛЯС: Марш Ракочого.
СТИЛЕВЕ: Двійняк і ревія.
УТІХА: Добраніч Відневи й ревія.

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУҐ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольоґ. клініки

у Берліні, Відні й Празі

орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.

другий вхід з улиці Собеського ч. 2.

Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант“ терпент.
Пасту до взуття „Елеґант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри

Синку до білля помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

САНАТОРІЯ „VITA“

Львів, Листопада 22, Тель: 73-03.

Відділи: положничо-ґінекольоґ. хірурґічний дитячий і внутрішний.

Новочасний комфорт, кризові ціни, дешеві ричалти породові і хірурґічні, дбайлива опіка лікарська вільний вибір ординатора.

ПРИМАРІЙ

Др. А. ШВАРЦ

Повернув і ординує в хоробах скірних, венер. і косметиці лікарській.

ЛЬВІВ, СЛОВАЦЬКОГО 4. ТЕЛЬ. 16-61.

ГРЕБЕНІВ

Пансіон „ЗЕЛЕМІН“

в найгарнішому положенні, подалеко від ґостинця, ґамору і куряви. Просторі, соняшні кімнати з бальконами. Річні і соняшні купелі. Смачний, здоровий харч, знаний з доброти і щедрости. Ціни уміркованні. 139—1—6

ФІРАНКОВІ МАТЕРІЯЛИ, індантрени, фіранки ручної роботи, **капи** на ліжка, ґарнітури, тапчанові **накидки, шлюбні виправи** найдешевше виконує **ВАНК,** Марійська площа 6.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 5 липня 1934. Ч. 49 (747).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Революція в Німеччині

Бунт пробоєвих відділів. — Рем і ґен. Шляйхер застрілені. — Нім. марка паде.

З Берліна доносять: Від кількох місяців деякі круги старалися викликати непорозуміння між пробоевими відділами, нац. соц. партією та правительством. Кап. Рем, командант пробоєвих відділів (С. А.), порозумівався з ґен. Шляйхером і з одною чужою державою проти істнуючого ладу в Німеччині. Тому його увязнили й розстріляли. Ген. Шляйхера застрілили підчас увязнення за опір. Його жінку тяжко ранили. Увязнили й віцеканцлера Папена та його співробітників. Два з них застрілилися. Папен інтернований. Крім Рема розстріляли цілий ряд провідників С. А. — На всіх біржах Европи німецька марка сильно паде. Нпр. у Варшаві нотовано її упадок з 209·25 на 200, в Лондоні з 13·37 на 13·07 і т. д.

Гітлєр йде на право. — Можливість повороту монархії в Німеччині.

Австрійська преса повідомляє, що головна причина перевороту, т. зв. другої революції в Німеччині — се відступлення Гітлєра від виконування демаґогічних кличів, котрими він дійшов до влади. Німецьке правительство має м. і. злагіднити методи поступования супроти католиків. Останна здушена револьта спричинить важний зворот в німецьких відносинах. Брунатна армія (С. А.) очевидно здеморалізована. Одинока підпора Гітлєра се „Райхсвера" й поліція. Вони настроєні монархістично. В той спосіб поворот цісарського роду Гогенцоллернів стає більше правдоподібний, ніж се можна було припускати перед кількома місяцями.

Велика повінь на Покутті

Зі Станиславова повідомляють: В повітах станиславівськім, коломийськім і косівськім зливні дощі. Стан води на Бистриці Солотвинській в Пасічній під Станиславовом значно піднісся, около 1 м. понад нормальний. Віднога Бистриці залита водою. Ріка Ропа в Слободі Рунґурській, пов. Коломия, виступила з берегів. В трох місцях зірваний зелізничий тор. Вода зірвала фундаменти трох зелізничих мостів. Зелізнича комунікація між Коломиєю і Слободою Рунґурською перервана. Вода виступила з берегів також в ріках Рибниці та Пістинці в косівськім повіті. На Пістинці вода забрала міст в Шешорах. Вода в Рибниці піднеслася на 1½ м. Дощ не устає, вода в ріках прибуває дальше. Гірські ріки потребують регуляції.

З життя Українців в Югославії

„Руски Новини", часопис для українських переселенців в Югославії, пишуть, що й там наші переселенці не мають спокою. Почалася кириня на полі релігійнім. Знайшлися молодці, що почали виступати проти нашої греко-кат. Церкви й ширити православіе. Лікар Др. Мілютін Ґубаш, його батько Андрей і ще деякі почали видавати ґазету „Заря", нападати на Епископа і ширити православіе. „Р. Новини" пишуть, що православні дістають пособія зі Сербії.

Укріпляють — береги Чорного Моря

Большевики будують укріплення на побережжі Чорного Моря. В тій ціли виселили 12 тисяч населення на просторі кількадесять кільометрів здовж побережжа Чорного Моря на схід і захід від Одесси. На побережжі збудують твердині і поширять операційну базу для чорноморської фльоти.

Як співає пустиня

Англійський геольог Бертрам Томас вернув з виправи в пустині Арабії й виголосив в Лондоні цікавий виклад про те, як і чому „співає" пустиня. Він каже, що є два роди „співу" пустині. Оден жалібний і протяжний, що завмирає помалу. Се на його думку наслідок руху піскових мас, зсуваних вітрами або тягарем караван. Трудніше пояснити другий рід звуку пустині. Його можна зауважати перед заходом сонця і то нараз зі всіх сторін пустині. Зразу чути немов дрожання струн, потому се переходить в шум, а потому неначе в грання труб, або в шипіння і свист, часом немов у барабанний грохіт. Та дивна симфонія треває кілька мінут і часом зривається навіть три рази одного вечера. Се напевно не галюцинація, бо богато людей описувало ту появу і всі таксамо. Та се акустичний міраж. Він повстає з отсих причин: 1) воздух там дуже чистий, 2) в погоду неподвижний, 3) звуки відбиваються від землі і ріжних предметів та зливаються в одно вражіння.

Вакації чи відпустка буде для Вас відпочинком і приємністю тільки тоді, коли обезпечите своє помешкання від крадежі з взломом в Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

За обезпечення домашнього уряджения на зл. 1000·— пересічна річна премія враз з додатками виносить зл. 2·50 — 6·40 залежно від місцевости, роду обезпечених предметів і їх приміщення.

Відкритий скарб

Головне вражіння в жіночого конґресу і головна думка з приводу його.

Коли я пять днів слухав нарад нашого першого жіного конґресу у Станиславові й пару ночей оглядав його гарні імпрези, то раз-у-раз ставав мені перед очима оден образ. Мені здається, що такий образ намалює колись з приводу сего конґресу якийсь добрий український маляр і що з нього зроблять колись дуже богато відбиток і що ті відбитки висітимуть у всіх льокалях наших жіночих орґанізацій. А зміст того образу буде приблизно такий: Убогий чоловік, обдертий, знужденілий, відкриває зовсім несподівано величезний скарб на своїм власнім обійстю, скарб, попри котрий він безліч разів переходив і ніколи його досі не зауважив! Отже обличча того чоловіка надзвичайно розяснилося і врадувалося, бо він побачив тепер кінець свого недостатку, своєї біди і нужди.

А на тлі того образу побачив я ще оден образ: прекрасний університет у Відні з його марморами, подобами, салями і книгами, де я вперве вчився ріжних дефініцій. З природи річи пригадалися мені дефініція скарбу і приписи найлучшого в Европі цивільного закона про те, як поводитися зі знайденим скарбом. Отже той закон каже: Коли відкриті річи се гроші, жемчуги або інші дорогоцінности, котрі так довго лежали в укриттю, що не можна довідатися, до кого вони передтим належали, то вони називаються скарб... А хто при відкриттю допустився недозволеного діла, хто затаїв, що знайшов скарб, той має бути покараний так, що пропаде його пайка...

Нема сумніву, що наш нарід у своїй сучасній просто розпучливій ситуації відкрив дійсний скарб у своїм жіноцтві: скарб несподівано великої моральної, умової й орґанізаційної сили. Відкривши той скарб наша публична думка не повинна затаювати того, але повинна ясно здати собі справу з того, чого можемо доробитися тим скарбом. Отже: Наперед кого ми бачили на тім конґресі жінок? Переважали на нім очевидно наші жінки з народа, наші селянки і міщанки, але тільки в неділю на площі за містом. На самім конґресі дуже переважали жінки з нашої інтеліґенції всіх земель України та з української еміґрації. Річ ясна, що жінки з інтеліґенції можуть дуже ріжнитися по суті від інтеліґенції взагалі, але зовсім ріжнитися від неї таки не можуть. Отже загал нашого жіноцтва значно ріжниться

Sygn. VI. I. Pr. 335/34. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd okręgowy, Wydział VI. karny, we Lwowie, w składzie: S. S. O. T. Będaszewski, jako Przewodniczący, S.S.O. Dr. J. Locker i S.S.O. Dr. L. Dworzak jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 44 (742) czasopisma pt. „Nowa Zorja", z daty Lwów, dnia 17 czerwca 1934 r. do Sygn. VI. I. Pr. 335/34 na posiedzeniu niejawnem w dniu 21 czerwca 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną, dokonaną dnia 15 czerwca 1934 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie, konfiskatę czasopisma pt. „Nowa Zorja" Nr. 44(742) z daty Lwów, dnia 17 czerwca 1934. zawierającego: w 1) artykule pt. „Nowynky" a) w ustępie od słów „Rewizji" do słów „nieświdoma" — znamiona wyst. z art. 159 § 1 K. K., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk., zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 31 ust. druk. z 17/12. 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 t.j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu publiczne rozpowszechnianie przed rozprawą główną wiadomości z dochodzenia bez zezwolenia władzy prowadzącej dochodzenia. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36, i 37 ust. pras, jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: T. Będaszewski wr. Za zgodność: (підпис нечиткий) Kierownik sekr. Protokulant: W. Wolański wr.

від загалу нашої мужеської інтелігенції, зрештою подібно як у інших народів, ріжниться передовсім тим, що наше жіноцтво значно більше і глибше релігійне ніж мужчини. Так все було, так є й тепер. А на сім конґресі замітно показався зріст релігійности нашого жіноцтва. Зовсім правильно відчули се вже перед зїздом наші радикали й тому накликували своїх жінок, не брати участи в тім зїзді. Та розуміється в конґресі взили участь і жінки либерали і навіть деякі радикалки поруч католицького жіноцтва. Знаючи се, всі думаючі люди з тим більшим зацікавленням слідили перебіг цілого конґресу і з тим більшим напруженням очікували, як жінки дадуть собі раду з резолюцією про релігію. Ніхто з мужчин не сподівався, щоб ухвала тої резолюції могла перейти гладко, а вже певно нікому й на думку не приходило, щоб така резолюція могла перейти одноголосно.

А прецінь так сталося.

Резолюція, за котрою всі жінки голосували однодушно, виглядає дослівно так:

Резолюція ч. 5. Укр. Жіночого Конґресу. Наше відношення до релігії:

Український Жіночий Конґрес стверджує велику ролю, яку в житті кождої нації, зокрема недержавної, грає Церква як державно-творчий чинник, зберігаючи і плекаючи моральні і культурні цінности народної душі. Українське жіноцтво памятаючи, які потрясення спричиняла релігійна боротьба в минулому нашого народу, з великим занепокоєнням слідкує за познаками цеї боротьби в сучасности та гаряче перестерігає наше жіноцтво перед релігійними роздорами й закликає його до релігійної толеранції. Рівночасно УЖК стверджуючи, що між духовенством і народом повинна бути як найтісніша духова й національна єдність, домагається національно-свідомої духовної єрархії на тих українських землях, які такої єрархії ще не мають.

Сю резолюцію, предложену п. М. Рудницькою, прийнято всіми голосами; проти ніхто не голосував. На засіданні резолюційної комісії п. Конрадова хотіла вставити слово „Христова” перед словом „Церква” в першім реченні. Католицька референтка п. Захаріясевич згодилася на сю резолюцію.

Сеї резолюції не можна оцінювати відірвано від інших фактів і подій, бо тоді можнаб на ній не оставити як то кажуть навіть сухої нитки. Та тут треба взяти під увагу, що організаторки жіночого конґресу, котрі його весь час підготовляли і до самого кінця перевели, упросили станиславівський Ординаріят передовсім відправити Богослуження на інтенцію конґресу й жіноцтва. Отворення конґресу удостоїли своєю присутністю обидва Владики наші, Преосв. Григорій Хомишин, Епископ Ординарій, і Преосв. Йоан Лятишевський, Епископ-помічник. Коли п. Захаріясевичівна виголосила на конґресі свій гарно оброблений і строго католицький реферат, весь конґрес відповів на нього бурею оплесків, котра зривалася кілька разів.*)

*) Орган радикалів „Громадський Голос“ в ч. 24 з 30. VI. с. р. пише:... „цілий конґрес зійшов на чисту клерикальну маніфестацію і то станиславівського напрямку. Цей торжественний поклін перед еп. Хомишином має своє значіння: крім того що орґанізаторки в цей спосіб погодилися з політикою еп. Хомишина, вони ще символічно відреклися ідеї жіночого руху до правдивої (!) рівноправности жінки як людини і громадянки. Відома річ, що еп. Хомишин є противником рівноправности жінок, а свого часу прилюдно порівнював жінку до сплювачок“. — Передовсім треба ствердити, що „Гр. Голос“ говорить про старенького Владику далеко чемніше ніж деякі націоналісти, котрі часом неласкаві признавати Йому навіть титулу епископа, тільки лають таки просто, відразу. Щодо „правдивої“ рівноправности жінки як людини і громадянки, то та „правдива“ рівноправність, сперта на засадах, на яких повстав радикалізм, розвинулася прекрасно в СССР. А щодо порівнювання жінок до сплювачок — то се найбільш огидна сплетня, яку колинебудь видумали либеральні інтеліґенти. Ненависть їх до нашої церковної Єрархії була така велика, що коли ту сплетню пустили в рух і церковні круги хотіли її спростувати, то „народні“ орґани просто не помістили ніякого спростування. Преосв. Хомишин ніколи і ніде ні прилюдно, ні приватно не висказався так про жінок, ба що більше: той Владика все своє життя був особливо чемний для жіноцтва і такий остав до тепер. Молодим редакторам „Гр. Голосу“, котрі ще були дуже маленькі або котрих ще взагалі на світі не було в часі, коли злобні типи висисали з пальця огидну леґенду про сплювачки, скажемо спокійно: Панове, ви на повторене вами твердження до кінця вашого життя не наведете найменшого доказу, бо Преосв. Хомишин ніколи зле не висказувався про жінок і все шанував в них образ і подобу Божу з особливою делікатністю. Так виглядає правда про відношення Преосв. Григорія до жінок.

А деж тоді були жінки либеральної й радикальної закраски, мігби хтось запитати. Річ в тім, що жінки в своїм лібералізмі й радикалізмі надзвичайно рідко доходять до такого упадку як мужчини, бо жінка як мати і будуча мати має в собі більше розвинений інстинкт відповідальности за свій рід і нарід ніж мужчина. І тому навіть ліво настроєні жінки таки задержують в собі релігійність, котра проявляється в них часто зовсім несподівано.

Коли взяти під увагу всі ті факти, тоді можна зрозуміти, чому всі наші жінки, зібрані на конґресі у Станиславові, могли однодушно згодитися на одну резолюцію, і що на ту резолюцію згодилася також строго католицька референтка, що правда при всій її здібности ще молода і дуже недосвідчена.

Та з другої сторони уважаємо своїм обовязком звернути увагу нашого дорогого жіноцтва на те, що Церква грає не тільки велику ролю як державно-творчий чинник зберігаючи і плекаючи моральні і культурні цінности народної душі, але передовсім як Богом дана установа виховує і приготовляє людей до вічного життя, далеко важнішого ніж життя дочасне, хоч ніколи й нікого не відхиляє від справедливої боротьби за права одиниці й нації на сій землі, а навпаки, скріпляє тих, що борються в імя Боже. Наше жіноцтво, котре щиро стало на становищі, що Церква зберігає і плекає моральні і культурні цінности душі народа, вже тим своїм поглядом знайшло цінний скарб, котрим скріпить передовсім себе і свій нарід, коли витягне належні консеквенції з того свого погляду, проголошеного перед цілим світом. Але той скарб переміниться в пустий ших кождому, хто думає, що вічні цінности Церкви мають служити тільки до осягнення земних дібр, з яких для нації держава стоїть безперечно на першім місці. Бо тут рінають виразні слова Спасителя: „Шукайте царства Божого, а все інше дасться вам”.

Маємо надію, що наше жіноцтво, в великій більшости своїй безперечно релігійне, ще глибше увійде в саму суть і найвисшу вартість релігії й тим скріпить свою націю так, що ніяка зла сила не вспіє її зломити. В тій ціли треба доконче памятати, що толеранція особиста се річ добра і Богом благословенна, але правда не знає ніякої толеранції річевої. Хто вибачить ворогови свому, той матиме ласку Божу, але хто з кепсько зрозумілої „толеранції” скаже на правду, що се лож і на лож, що се правда, той в ніяких умовинах не принесе добра ні собі ні своєму народови. Сего особливо виразно вчить кривава історія України. Сподіємося, що хто як хто а наше жіноцтво відчує серцем своїм, що Христос Спаситель основав тільки одну правдиву Церкву і що тільки вона має дійсну чистоту і силу видержати серед найтяжших обставин.

На тій найміцнішій скалі будуймо й ми наше вічне і наше дочасне життя.

А. Ч.

Гітлер про зіпсуття між гітлерівцями

Гітлер іменував вищого коменданта групи Ліце шефом штабу штурмових відділів на місце розстріляного капт. Рема. При тій нагоді Гітлер написав до нового шефа письмо, котре кидає ярке світло на відносини в провідних колах штурмівок. Канцлер Гітлер поставив 12 жадань до провідників штурмових відділів. Провідники повинні бути скромні. Не вільно уживати публичних грошей на виставні обіди. Треба негайно скасувати люксусову кватиру в Берліні, в якій видавали 30.000 зол. місячно на люксусові обіди. Провідники штурмових відділів не сміють видавати т. зв. дипльоматичних обідів. Провідники штурмових відділів не сміють купувати люксусових авт за службові гроші. На будуче треба усувати таких комендантів, що публично впиваються й роблять авантури. Гітлер виступає в дальших жаданнях остро проти коштовних штабів як також проти неморального життя деяких комендантів. З того видно, що в ряди гітлерівських провідників закралося зіпсуття. Не дивота, що вибух бунт.

Товариство Опіки
Над Молодю

Дня 31.V. с.р. Краєве Товариство Опіки Над Дітьми і Молодю (ТОМ) у Львові відбуло свої Загальні Збори в салі „Української Бесіди”.

Збори в присутности около 40 членів відкрив о год. 10·30 перед полуд. голова Т-ва през. М. Каратницький, витаючи представників „Просвіти”, „Рідної Школи”, „Нової Зорі”, Філій ТОМ і членів. З преси був тільки представник „Н. Зорі”. Через повстання з місць присутні вшанували память двох померших членів інж. Гилія зі Стрия і о. Фіґоля. Відтак предсідник зложив подяку тим установам і особам, котрі видатно причинилися до матеріяльного поліпшення стану Т-ва, Митроп. Ординаріятови, Батьківському Кружкови при Акад. Гімн., д-рови Дм. Левицькому і іншим. По відчитанню протоколу з попередних Заг. Зб. п. проф. Павлюх здавав секретарський звіт. Зміст: Найважніше завдання Головної Ради ТОМ творити нові філії й відновлювати діяльність печинних філій. З істнуючих 34 філій проявила сяку таку діяльність 22. Решта або ледви дихає або не дає ніякого знаку життя. Про діяльність одної з них довідуємося з „Wieku Now'ego”, де читаємо оголошення, що „Zarząd filji w Złoczowie zawiadamia, że zebrał 193 zł.” Не знаю, чому їм ближе до „Wieku”ніж до якогось нашого часопису. На наші письма ми не одержали звідтам ніякої відповіди. Референт відчитує за порядком звіти кождої філії поодиноко, подаючи, що дана філія провадить (захист, захоронку чи отверту допомогу), кількo має членів, яке майно і т. під. (Тут п. Каратницький подав до відома, що оголошення в „Wieku” появилося незалежно від філії в Золочеві). Деякі філії мають гроші на відсотках, а діяльности не проявляють ніякої (пр. Щирець). Філія в Богородчанах одержала навіть від магістрату субвенцію 600 зл., але не знати, що з тими грішми зробила. Др. Когут пише в пресі (мабуть з політичних мотивів), що тих грошей ніхто не бачив. Філія в Перемишлі веде захоронку, садок і побудувала свою оселю в Старім. Стрий будує захист коштом 30.000 зл., але на докінчення потребує ще ок. 15.000 зл. Філія Львів веде порадню матері і дентистичну амбулаторію, котрі разом зробили майже 1000 ординацій. Має власний дім при вул. Ходоровського 15 (вартість ок. 30.000 зл.): се одна з кращих філій. Подібну має також Тернопіль. Голова її проф. Боднар. Членів 230, котрі — що дуже дивне! — точно платять вкладки... Діяльність Головної Ради йшла в тім напрямі, щоб урухомити філії. Тому зміненo статути, щоб можна було відновляти виділ щороку, бо відомо, що коли виділ довше засиджується, то перестає бути діяльним. На Остодорі побудовано дитячу оселю ім. Митрополита Шептицького. Площу під будову, величини 36 га, дав до вжитку й Преосв. Митроп. Андрей (разом з деревостаном). Будову почато 1931 р., закінчено вже 1933. Будова коштувала около 19.000 зл. Сего року відступлено сей дім „Комісії осель і мандрівок”, яка має урухомити всі оселі й повести їх в одним напрямі. Звіт ліквідаційної комісії „Пласту”: Ліквідація ще не покінчена головно на провінції. По розвязанню „Пласту” остало майно. В „Дністрі” уложковано на книжочці 1.600 долярів. На будову оселі на Остодорі позичено з того фонду 1000 долярів. Крім того уміщено гроші в кооперативі „Пласт”, котра провадить у Львові крамницю і хоче незабаром відчинити ще одну. Роблено старання відновити діяльність „Пласту”. Передовсім внесено протест, котрий остав без відповіди. В 1932 були наші представники на конференції у Вогнодіні і там п. Каратницький підкреслив, що „Пласт” має велике виховне значіння. Воєвода виявив охоту на реактивування „Пласту”, але сказав що мусить бути лучність між „Пластом” і „Harcerstwo-ом”. Одначе того предложення по нараді з б. проводом „Пласту” не принято. З діяльности Гол. Ради слід згадати про ведення одної паралельної установи, іменно Головної Ради Суспільної Опіки під проводом п. д-ра Панчишина і д-ра Філяса. Д-р Філяс пропагує ідею, що треба уздоровлювати дитину від лона матери почавши, а не лічити вже хорих дітей. Висліди праці сеї установи слаб.

Пані Рижевська здавала звіт ремісничо-жіночої бурси. Бурсачки переважно дуже бідні. Тому бурса не оплачує себе. Треба докладати. А обовязок суспільности не допустити до ліквідації тої жіночої бурси, бо се в нас одинока того рода бурса. — Скарбничка пані Кульчицька здавала звіт в сей спосіб, що вичисляла за порядком позиції як: льокації, відсотки, ріжні і т. д. Сего звіту, як пізніше побачимо, слухачі не розуміли. Одно лиш було зовсім ясне, що майно товариства оцінено на 47.000 зл. — В імени контрольної комісії здавав звіт п. проф. Ластавецький. Рахунки ведено правильно. Комісія знайшла все в порядку. Ставить рівночасно внесок, щоби слідуюча контр. ком. відбувала засідання частіше і щоби до неї вибрати людей фахових, обзнакомлених в білянсовими справами. —

Дискусія: Радн. Іванович, член Гол. Ради. На салі є делеґати філій. Нехай вони розкажуть про діяльність філій, як здобувають фонди, які там труднощі і т.д. — Радн. Др. Копач: Я перший раз на зборах сего Т-ва. Перед кількома місяцями я навіть носився з думкою, виступити з Т-ва, бо коли я належу до бурси чи до захоронки чи іншої установи, котра опікується молодю, то чому мавби я ще належати до т-ва опіки над молодю? Та я не виступив і тішуся, що не виступив і прийшов сюди, бо я мав отсе нагоду трохи близше познакомитися зі справами Товариства. Хоч я очевидно не можу бути втаємничений у всі справи Товариства то порушу бодай деякі. Я одначий пану секретареві за докладний звіт, якому я дуже уважно прислухувався.

(Д. б.).

III КРАЄВИЙ СОКІЛЬСЬКИЙ ЗДВИГ У ЛЬВОВІ

в днях 30 червня і 1 липня 1934 року

Богослуження і посвячення таблиці.

Хмарного дня 30 червня 1934 р. вже від ранку запанував незвичайний рух на Руській вулиці. Молоді Сокілки й Соколи зі здвиговими відзнаками, в вишиваних сорочках, обсмалені від сонця, з клунками в мозолистих руках, заходили по інформації до домівки „Сокола - Батька“ в будинку „Дністра“ та до Здвигового Комітету при вул. Руській, ч. 18.

О год. 9 Преосв. Йосафат Кощиловський, Епископ перемиський, відправив заупокійну Архієрейську Службу Божу за поляглих і померших членів „Сокола“ в сослуженні о. прал. Пясецького та о. Ґорчинського в церкві Успення Преч. Діви Марії при вул. Руській. Преосв. Йосафат був першим начальником „Сокола-Батька“ у Львові 1894 р. Співав гарно муж. хор під управою п. І. Охримовича. Почесна чета „Сокола-Батька“ утворила чотирокутник. Внутрі його, в першім ряді, стояла старшина „Сокола-Батька“: інж. Хроновят, голова С—Б, інж. А. Палій, п. О. Карпінський, інж. Цісар і інж. Мордвинів, оба від Українського Сокола з Праги. В другім ряді стояли: дир. Заячківський, радн. Стеблецький, п. Окпини, п. Навроцька, проф. Гайдучок. Церква була майже повна Соколів, Сокілок і представників ріжних наших установ і преси.

О год. 9·50 Преосв. Йосафат в сослуженні о. прал. Пясецького та о. Ґорчинського відправив панахиду за поляглих Соколів в 1914—1919 рр. В понтифікальних ризах та в окруженні духовенства й вірних перейшов улицю до будинку „Дністра“, де довершив посвячення пропамятної таблиці в сінях тої нашої величавої будівлі. Присутні були: Преосв. Іван Бучко, представники наших центральних установ і преси. Пропамятна мармурова таблиця вмурована праворуч від входу до „Дністра“ з вул. Руської ч. 20. Вгорі хрест, окружений лавровим вінцем (відзнака членів УГА), під хрестом надпись:

„За смерть у славі
Безсмертний чин
Сокільській лаві
Від нас поклін
Сокіл-Батько
1894 — 1914 — 1934“

Торжество посвячення таблиці відбулося при замкненій зелізній брамі від Руської вул. Се надавало настроям якогось особлившого відтінку (Доступ був можливий від Підвалля ч. 7.).

Після посвячення пропамятної таблиці промовив в імени старшини „Сокола-Батька“ п. Карпінський. Він навів вірш, поміщений на таблиці й дальше так говорив: В тій малій домівці під оком незрівнаного педагога й великого громадянина виховувалася 20 літ сокільська організація. Своїм другим публичним виступом у Львові 1914 р. вона вправила населення Львова в тривожне здивування. Тоді виступила узброєна й умундурована чета — 78-ох наших стрільців. Скоро потім показалося, що провід „Сокола-Батька“ передбачував події, коли від двох літ організував стрільців. В місяць пізніше 70 тих стрільців зголосилося до УСС. звідки більше ніж половина не вернулася. Як Сокіл-Батько колинебудь стане перед подібним святом, як нині, ніколи не помине поляглих Соколів. Ми посвятили їм таблицю та віддаємо її в опіку власників сего дому, т-ву „Дністер“. Нехай береже ту таблицю так, як і нас всіх, що тут в сім будинку доростали і виховувалися.

Директор „Дністра“ п. Я. Колтунюк: В імени управи „Дністра“ висловлюю радість, що в нашім будинку буде пропамятна таблиця в честь поляглих Соколів. Заявляю, що будемо хоронити її по нашій найліпшій совісти і змозі. Желаю вам, щоби ви в 50-ліття „Сокола-Батька“ перенесли ту таблицю до своєї власної домівки!

Інж. Цісар: Мені припала честь як старості Українського Сокола в Празі відддати поклін героям. Закордонне сокільство ніколи не забувало, що зробили наші герої та за що вони полягли. У нас закордоном жие їх память і житиме по вічні віки! Ми передаемо їм поклін на нашій землі!

Після тих коротеньких промов присутні розійшлися.

Над могилою першого голови Сокола-Батька.

Дня 30. VI. о 4 год. попол. зібралися сокільські гнізда зі Львова й околиці над могилою першого голови Сокола-Батька бл. п. інж. Василя Нагірного. До панахиди станули Преосв. Йосафат, епископ перемиський, і Преосв. Іван, епископ-помічник львівський в асисті о. Пясецького і о. Ґорчинського. По панахиді Преосв. Йосафат зложив ґратуляції на руки голови Сокола-Батька інж. Хроновята з приводу 40-літнього ювилею українського Сокільства. Преосв. Йосафат належав до чвірки ініціяторів сокілького руху в Галичині.

По сім містоголова Сокола-Батька інж. Палій виголосив промову, в котрій в першу чергу зложив сердечну подяку Преосв. Йосафатови за відправлення молитви за душу Покійного. Відтак пригадав великі заслуги Покійного Нагірного для українського народу. Нагірний уродився в р. 1848 в селі Гірнім коло Стрия. Як студент Технічної Школи у Львові брав живу участь в студентськім життю. Для поширення своїх студій виїздив до Ціріху, де уряджував відчити для чужинців, котрі нераз вперве довідувалися про український нарід. Вернувши до Львова пропагував серед громадянства клич про потребу економічного розвою. Він виготовив статут „Народної Торговлі“, в котрій був довголітним головою. Основував ремісниче Товариство „Зоря“, в котрім був головою до кінця життя. Став співосновником Т-ва „Дністер“. Мав таку щасливу руку, що коли до чого взявся, все йшло вперед. Установи, котрі заложив, до нині стоять міцно і є нашою гордістю. В році 1893 за його почином відбулися перші основуючі збори Т-ва „Сокіл“ у Львові. Нагірний став його першим головою. Крім сего оснував „Руську Ремісничу Бурсу“ і Жіночу Промислову Спілку „Труд“. Був також членом основником „Народної Гостинниці“. — Його життя повне трудів і посвяти нехай стане дороговказом для нас у нашій праці! Відходячи від Його могили памятаймо, що тут жевріє невгасаючий огонь сокільських ідей. Не лякаймося, що можуть погаснути сокільські смолоскипи, бо вічне жерело сокільської Ідеї, від якої вони знов запалаються.

Сокільський вечір.

З приводу III Сокільського Здвигу відбувся 30.VI. 1934 р. вечером в салі „Української Бесіди“ у Львові Сокільський комерс. Провідники „Сокола-Батька“ і запрошені гості засіли до вечері о год. 9.30. Між гістьми були Преосв. Кир Никита, два представники „Союзу Українських Соколів за кордоном“, о. прилат Куницький і ще кілька священників та гості з провінції, разом около 70 осіб. Голова „Сокола-Батька“ інж. Хроновят промовив перший. Зміст: Небогато в нас таких організацій, що малиб по 40 літ. А коли ми нині поглянемо на вже пройдений шлях і хочемо намітити плян праці на майбутнє, то мусимо пригадати собі коротко історію Сокільства. Почин тій великій словянській організації дали Чехи. Вони були також в такім тяжкім положенню як ми нині і нинішну свою свободу завдячують в великій мірі Соколам. Славний Др. Мирослав Тірш заснував 1863 р. першого „Сокола“ в Празі. В 30 літ після того й ми Українці створили таку організацію. До 1848 р. в нас не було мови про якубудь організацію. Аж 40 літ після знесення панщини являється в нас великий чоловік, перший організатор „Соколів“ Василь Нагірний. В 1890 р. і пізніше пропагує він те, що бачив за кордоном. Нагірний використовує до того кожду нагоду (ріжні віча і т. п.) і заохочує нарід до закладання пожарничих організацій, містить на ту тему статті в пресі, головно в „Батьківщині“. Йому помагає другий визначний організатор Волод. Лаврівський. Товчком до оснування сокільського Товариства в нас була поява чеських Соколів у Львові в 1892 р. За рік наші переложили чеський сокільський статут і по ріжних перешкодах 11. II. 1894 відбулися Основуючі Заг. Збори українського „Сокола“ у Львові. Щож зробило наше Т-во за тих 40 літ? Се була дитина в пеленках, що помалу росла в силу. Треба було великих зусиль, щоб розбудити зрозуміння сокільської ідеї в нашім народі. Та се не зражувало наших перших піонірів. До 1900 р. йшла підготовка. В першім році було 109 членів і аж до 1901 р. було 1 гніздо у Львові. Перші вправи відбувалися в скромній домівці. Прийшов перший однострій. В 1900 р. скінчилася та підготовка. Потім Сокільство йде вже скорше вперед. В 1903 р. основано 64 нові гнізда, в 1904 — 100 гнізд, 1905 — 73 гнізда, 1906—76 гнізд і т. д. Приходять нові провідники як Альфред Будзиновський, Іван Боберський, Сень Ґорук, Клим Ґутковський, Осип Кощиловський (нинішний Епископ перемиський) і богато інших. А на провінції: Др. Янович в Станиславові, Чикалюк і Дигдалевич в Тернополі, Іван Косак в Чорткові, Загайкевич в Перемишлі, Еліїв в Сокалі. Перший виступ наших Соколів був в 1901 р. Вперве почули Соколи свій гимн: „Соколи, Соколи!“ Тут особливо треба згадати нашого ідеольога, мужа чину проф. Івана Боберського. Він високо підніс значіння Сокільства в нас. Дбав про вкорінення сокільського руху, особливо серед нашої молоді. В 1906 р. відбулися перші здвиги Соколів на провінції: в Стрию й Тернополі, а в 1911 великий здвиг у Львові. Сей здвиг дав почин до Українського Городу. Тоді перший раз виступила наша сила на вулицях Львова В 1912 р. виїзд наших Соколів до Праги показав, що ми не є ніякі „вороги словянства“. Тоді ми навязали перші звязки з Придніпрянцями, які й дали першого голову українського Сокола на еміграції М. Єремієва. Прийшов 1914 рік і в тім році великий краєвий Здвиг наших Соколів, Січей, Пластунів і Січових Стрільців. Дальша історія нашого „Сокола“ писана вже кровю. По війні взялися Соколи знов до праці. На чолі стає Микола Заячківський, тепер почесний член „Сокола-Батька“. Цифри знайдуть Пані й Панове в пресі. Куди йдемо тепер? Йдемо туди, куди йшли чеські Соколи. Хочемо гартувати тіло, кристалізувати душу. Будемо дальше розвивати фізичні й духові сили нашого народу. Взиваємо до праці всіх. Особливо інтеліґенція нехай навчиться слухати, щоби вміла приказувати. Сей 40-літний здвиг не буде такий величавий як був в 1914 р. Та мимо всего нині ми морально кріпші. Хоч не маємо одностроїв, то глибоко в серцях вкорінена наша ідея. Підемо всі враз! Всі вперед!

Хор „Сурма“ заспівав сокільський гимн, який підхопили присутні і співали всі разом.

Відтак п. Цісар з Праги виголосив привіт від Українського Сокільського Союзу за кордоном. Зміст: Побратиме Голово й Шановні Присутні! Передаю Вам привіт від закордонного українського Сокільства з Праги, Ржевниц, Подебрад, Ліберця, Прерова, від українських Соколів з Югославії, Литви й Латвії, з Аргентини, Бразилії, Китаю й Манджурії. Зі всіх тих сторін несеться до Вас сокільське: Гаразд! Ми, українські Соколи, за кордоном шануємо 40-ліття сокільської праці і батька нашого Сокільства проф. Івана Боберського. Згадуємо з пошаною всіх сокільських діячів, особливо Василя Нагірного й Сеня Горука, що були найкращими Соколами. Ми за кордоном слідкуємо за вашою працею. Нехай Сокіл веде український нарід до фізичної й духової досконалсти. Гаразд вам всім! (На салі оплески й оклики: Нехай живе українське Сокільство за кордоном)! П. Цісар встає ще раз і заявляє: Виконаємо все, що нам прикаже Сокіл-Батько! (Оплески!). Хор заспівав пісню: „Задзвенімо“! О. Карпінський відчитав письменні привіти. Прислали: Їх Високопреосвященство Митрополит Кир Андрей привіт і благословення. Дальше відчитав довший привіт від проф. І. Боберського, який разом з привітом прислав 110 долярів канад. на ви-

Історія льосу ч. 137.215

Цей льос приділила Дирекція Державної Льотерії одній з великих колектур у Львові і тут почалася його історія.

Дві четвертини закупили старі грачі: старший сержант П. В. з К. О. П. на Поліссю і священик Б. К. з Кемпна у Великопольщі Оба грали на це число від довшого часу і не шукали можливости виграної у комбінації цифр, але вірили що одинокий вихід виграти на льотерії це посідати льос, а який це байдуже.

Іншого погляду був Е. С. службовик Громадського Уряду в одній місцевости Костопольського повіту. Вичислив собі, що ч. 137.071 має величезні шанси і допоминався за цим у колектурі. На жаль колектура цей льос уже продала, тому з прикрістю мусіла запропонувати йому інше число з тої самої серії, а саме 137.215. Пан Е. С. по надумі цей льос приняв і як показалося зробив добре.

Власничка четвертої четвертини п. С. Г. в Ґдині рішож не вірили в щастя льосу ч. 137.215. В її снах чи мріях переслідувало її ч. 137.111, яке, коли рішилася замовити, було вже продане. Остаточно не без вагання приняла запропоновану чвертку льосу 137.215.

Настав день 22. червня — останній день тягнення І-ої кляси 30-ої льотерії. По звичайній маніпуляції, провірки печатки, отворено льотерійні кола і дрібні рученята сиріток витягнули малий білий звиток. — Член Рядової Комісії розвинув його і відчитав: число 137.215. На відповіднім рожевім зшитку була виписана сума 100 зл., після цього перша найнижча виграна останнього дня тягнення, а після цього 100 000 зол.

Забреніли телефонічні дзвінки і в кілька хвилин на чотири сторони краю: на Полісся, на Волинь, до Великопольщі і над сірі хвилі Балтику — помандрувала радісна вістка — Ви стали багаті!

купно Українського Городу. Інж. Палій: Думаю, що вискажу гадку приявних. Предкладаю, вислати телеґрафічний привіт проф. Іванови Боберському. Се внесення присутні приняли рясними оплесками. О. Карпінський відчитав дальше, хто прислав привіти: Союз Українського Сокільства за кордоном, Українське Т-во „Просвіти“ в Загребі, студентське т-во „Січ“ у Відні, українська еміґрація в Ромунії, Українська Телеґрафічна Агенція в Букарешті, Українські жінки в Букарешті, Союз Українських Пластунів Емігрантів в Празі, бувші вояки У.Н.Р. у Франції, гурток українців в Білгороді (20 підписів), редакція й адміністрація „Часу“ в Чернівцях на Буковині, Рудічер з Парижа, Українська Бібліотека ім. Симеона Петлюри в Парижі, часопис „Тризуб“ в Парижі, Обединання в Америці, Українське Бюро в Лондоні, Українці з Шікаґа. З краєвих установ прислали привіти: Наукове Т-во ім. Шевченка у Львові, „Сокіл“ в Бучачи і Сляниславові, Т-во ев. Андрея у Львові, видавництво „Новий Час“ у Львові, Т-во укр. молоді ім. Драґоманова „Каменярі“ у Львові і інші. Вкінци з Чехословаччини прислали привіт Українці з Ліберця й Пардубіц. Знова хор „Сурми“ заспівав пісню „Засяло сонце золоте“. Присутний Сокіл виголосив привіт від імени українських Соколів Станиславівщини й галицького повіту. Посол Др. Біляк зложив Соколови-Батькови привіт від Української Парляментарної Репрезентації. Він говорив, що завдання Сокільства ростуть в міру того, як положення українського народу стає чимраз тяжче. Хор заспівав ще кілька пісень. Між іншим в пісні: „По синьому морю“ наш знаменитий співак Др. Тисяк відспівав сольо. Потім гості ґуторили між собою й о год. 11.20 скінчився комерс.

На площі Сокола-Батька — небувала в Галичині поява Чорної Ради.

Другого дня Краєвого Сокільського Здвигу, в неділю 1 липня 1934 р., вже з раньку відділи Сокілок і Соколів прямували на площу Сокола-Батька. О год. 8·30 зачалася генеральна проба. Мимо непевної погоди число учасниць і учасників здвигу зростає. Прибувають все нові гнізда, навіть з дальших сторін. Похід по місті заборонено. Він мав зачатися о год. 12 і перейти вул. Стрийською, Кадецькою, Пелчинською і знов на площу С—Б Стрийською.

О год. 4 попол. площу Сокола-Батька наповнила переважно міщанська та селянська публика, около 15.000 осіб. На трибуні засіли м. і. Преосв. Кир Никита Будка, богато вищого духовенства, закордонні делеґатки з Жіночого Конґресу, представники наших централь і преси та богато гостей. По обох боках трибуни лопотіли на вітрі великі жовтосині прапори. З ліва від трибуни вежа для заповідача й показчика вправ. На площі заінстальовані мегафони.

О год. 4·15 старшина Сокола-Батька вийшла на площу й станула перед трибуною. Коло неї станули провідники сокільських гнізд. Відтак вирушили на площу довгі кольони Сокілок і Соколів та уставилися на площі обличчам до трибуни. З лівої сторони від трибуни Сокілки в червоних хустинках на голові, білих блюзочках і червоних спідничках. З права Соколи. Львівські Соколи виступали в руханкових строях без рукавів і в синіх сподніх, інші Соколи мали вишивані сорочки. Доріст виступив тільки в білих штанцях, без сорочок. Було доволі холодно, тому малі хлопці тряслися від холоду. Коли вже всі уставилися, провідник вправ побратим інж. Я. Благітка здав звіт старшині Сокола-Батька. На площі стануло 550 Сокілок, 1050 Соколів і 115 сокільського дорости, разом понад 1700 вправляючих. Після звіту піднесли прапори. Орхестра зі Стрия заграла „Боже Великий“. Вся площа застигла в непорушній поставі та зберігла абсолютну мовчанку. Треба замітити, що стрийська орхестра грала „Боже Великий“ в такім неможливо повільнім темпі, що публика питала, що „властиво“ грають...

Відтак зачалася дефіляда Сокілок і Соколів перед старшиною С-Батька. Між ними були три делеґати Українського Сокола з ЧСР в сокільських одностроях, інж. Плятон Цісар з Праги й інж. Мордвинів з Пардубиць. З львівських сокільських старшин тільки дир. М. Заячківський мав однострій. Підчас дефіляди грала орхестра трамваярів зі Львова. Наперед йшли Сокілки, учасниці, учасники, за ними Соколи. В поході йшли 4 орхестри: зі Стрия в сокільських одностроях, (одинока ґрупа в одностроях), читальняна орхестра з Теребовлі, орхестра з Угорник зі Станиславівщини та Комарна. На кінці походу йшли невправляючі Соколи в звичайних одягах. Дефіляда тривала доволі довго. Дефілюючі ряди йшли місцями так густо, що видно було як майже на пяти собі наступали. Перед головною старшиною деякі відділи йшли на „позір“ а деякі ні, бо їх провідники не дали відповідного наказу. З того видно, що начальники деяких гнізд не знають, що значить дефіляда. Для таких треба на всякий випадок поставити на другий раз окремого старшину перед трибуною, котрий їм приказувавби се.

О год. 5.05 вийшли „Малі Запорожці“ на площу (115 малих хлопців). Вони виконали 4 вправи вільноруч укладу побратима М. Тріля. Вправи були зразу слабо виконувані, може тому, що хлопчики були змерзли, потому поправилися й робили добре. По вправах на команду „розхід“, хлопці вибігли з площі під живі оплески публики.

О год. 5·35 вийшли на площу Сокілки (550) і зачали вправи віночками „В ніч Купала“ укладу проф. Я. Благітки. Се була найкрасше виконана точка програми. Як у Станиславові так і тут наші дівчата виказали досконалу підготовку і ґрацію та прецизність у виконанні вправ.

О год. 6·15 вийшло 12 кольон Соколів до масових вправ вільноруч. Було їх 1050. Вони вийшли з ріжних сторін площі й виконали ряд гарних фіґур заки уставилися до вправ. На даний знак заграла орхестра й зачалася перша вправа. Частина Соколів в середній кольоні (2 ряди, около 40 Соколів зі Стрия) — не вправляла... Тоді провідник вправ начальник С—Б побр. інж. Благітка видав приказ, щоби невправляючі зійшли з площі. Одначе вони не послухали і не рушилися з місця... Тоді голови Сокола-Батька інж. Хроновят візвав некарних Соколів, щоб зійшли з площі. У відповідь на те, піднялися голоси з правого крила (від трибуни) з рядів Соколів: „Хочемо, щоби грала наша орхестра! Ми карні!“ До збунтованих двох рядів Соколів прилучилося ціла права частина. Бунт проти своєї старшини ширився на площі як зараза — на очах всего народу... Вже й на лівім крилі, вірнім старшині, зачали ломатися ряди... Публика була здезоріентована, не знала про що їм ходить. Вмить появилися леґенди. Одні казали, що деякі Соколи хотіли уставитися до вправ в формі тризуба. Інші говорили, що ті Соколи, котрі приїхали зі своїми орхестрами (Стрий, Теребовля, Угорники і Комарно), хотіли, щоби грали їх орхестри... Задля того так поводилися...

Голова Сокола-Батька приказав провідникам кольон відвести некарні відділи. Одні з публики кричали „ганьба“, інші оплескували їх... Одні говорили, що треба скорострілами завести порядок, інші, що винна старшина С—Б.

На площі осталася половина вірних Соколів... Зачалися вправи. Одначе деяка частина вірних досі Соколів з задних рядів виступила з рядів і пустилася бігом з площі. Обурена на дезертирів публика кричала: „Ганьба“! Скоро потім всі Соколи зійшли з площі.

Між публикою зачалися горячі дискусії з приводу небувалого в нас досі скандалу підчас прилюдного виступу організації молоді, котра має бути взірцева... М. і. тому, що думки публики були поділені, в інтересі правди треба справу основно висвітлити. Старшина Сокола—Батька хотіла, щоб ювилейний здвиг випав як найкраще. На жаль ні одна з наших львівських і позальвівських орхестр не відповідала тим вимогам, які собі старшина С-Батька поставила. Зрештою з позальвівськими орхестрами неможливо було скорше переводити проби з вправами. Зрештою стрийська орхестра, через котру мабуть зачалася „чорна рада“, сама себе здискваліфікувала фатальним відіграним нашого гимну. І щож тоді говорити про ґрання до вправ, яке вимагає видержування відповідного темпа! Тому старшина С-Б взяла орхестру трамваярів, самоврядову, в котрій на 40 музикантів є 10 Українців, є Чехи, є Поляки, є Жиди. Отже се музика загальна. Зрештою справа музики — технічна річ. Ту справу можна було порушити на найближчих заг. зборах та „потягнути“ старшину до відповідальности, коли є защо. Та робити з того приводу „чорну раду“ й бунтуватися проти своєї старшини на очах всего народу й на радість ворогам, — се річ дійсно не бувала на Галицькій Землі від часів „татарських людей“ і заслугує на острий і безумовний осуд всего нашого народу. Для бунтівників проти своєї влади нема н і я к о г о оправдання. Навіть усяке балакання про їх оправдання шкідливе.

Невдоволення серед деяких Соколів, особливо стрийських з приводу орхестри трамваярів було вже від ранку. Грозили, що не будуть вправляти при „польській“ орхестрі. Старшина С—Б очевидно за високо цінила моральну вартість бунтівників і тому не звернула належної уваги на зародок бунту та не викинула бунтівників з площі. Зрештою дефіляда відбулася спокійно при звуках орхестри трамваярів і сокільських орхестр. Невиключене, що се непорозуміння щодо орхестри використали невідповідальні елементи, що підривають в с і н а ш і т о в а р и с т в а й організації, та зробили собі тут відскічню для своїх порахунків зі старшиною С—Б. Як не як, але така організація, як Сокіл, що полягає передовсім і головно на карности й дисципліні своїх членів, мусить витягнути з того бунту як найдальше йдучі консеквенції, бо інакше — перестане істнувати.

По довшій перерві виступили львівські Соколи з вправами на приладах і з показом сокільського проруху (тренінґу). Вправляли 32 Соколи. Одначе публика під враженням „чорної ради“ дальше горячо дискутувала на тему: „Хто винен?“ Цікаво, що націоналісти відносили, що бунт се „позитивний крок“!...

Вже смеркалося як виступили 24 Сокілки в цитистих народних одягах і виконали „Сон Катерини“, народний танець. Ся прегарна точка відвернула увагу публики від недавного тяжкого скандалу та дещо затерла дуже немиле враження. Під ґучні оплески публики Сокілки зійшли з площі.

О год. 7·45, коли вже майже зовсім стемнілося і дощ зачав накрапати, виїхав на площу чумацький віз, запряжений парою волів. На возі й коло возу повно чумаків в широких крисанях, в білих полотняних одягах. Чумаки співали чумацькі пісні і тріскали батогами. Всіх чумаків було 36. Се львівські Соколи. Віз заїхав на середину площі; чумаки випрягли волів пастися, самі розпалили ватру та посідали й полягали в мальовничих ґрупах навколо ватри. П. Петріна виконав дуже помисловий чумацький танець. Потім танцювали ще й інші чумаки, вкінці всі разом утворили коло й танцювали довкруги ватри. Ся точка була дещо задовга. В міжчасі публика зачала масово опускати площу. Вже зовсім стемнілося. Чумаки запрягли волів, посідали на віз і відїхали серед співу, пісень, вигуків і тріскань батогами. — Була вже год. 8·05, як заповідач проф. Е. Жарський заповів кінець сокільського попису.

Українська суспільність очікує від Головної Старшини Сокола основного прочищення організації від ґанґрини!

Цікава розмова з Гітлером

Кореспондент часопису „Ню Кронікл“ мав недавно розмову з Гітлером на тему жидівського бойкоту. Жидівський бойкот німецьких товарів — казав Гітлер — стремить до ізоляції Німеччини. Але ті труднощі німецької торговлі не зможуть зломити нашого духа. Ми готові відплатити тою самою монетою. Коли бойкот буде тривати далі, ми проголосимо бойкот Америки і не купимо в неї ні за шеляг її товарів. Не скапітулюємо перед ніякими труднощами. Націонал - соціялістичний режім буде тривати тисячу літ, закінчив Гітлер.

Знаю вже добрий надпис на мій надгробник: „За добре думав про Жидів.“ (Основник сіонізму Теодор Герцль).

Жіночий Конгрес

ДЕНЬ СЕЛЯНКИ

В гарний соняшний день, в неділю, 24 червня 1934 р. відбулося в Станиславові на площі Каси Ощадности головне торжество „Дня Селянки”.

Вже від ранку здовж гарною Липовою вулицею (при котрій є палата нашого Владики) йшли барвисті групи сільських дівчат і жінок, прекрасно прибрані і в великім порядку. День був дуже гарний. Небо сине-сине, тільки тут і там білий невеличкий облак. А філі нашого жіноцтва пливуть і пливуть.

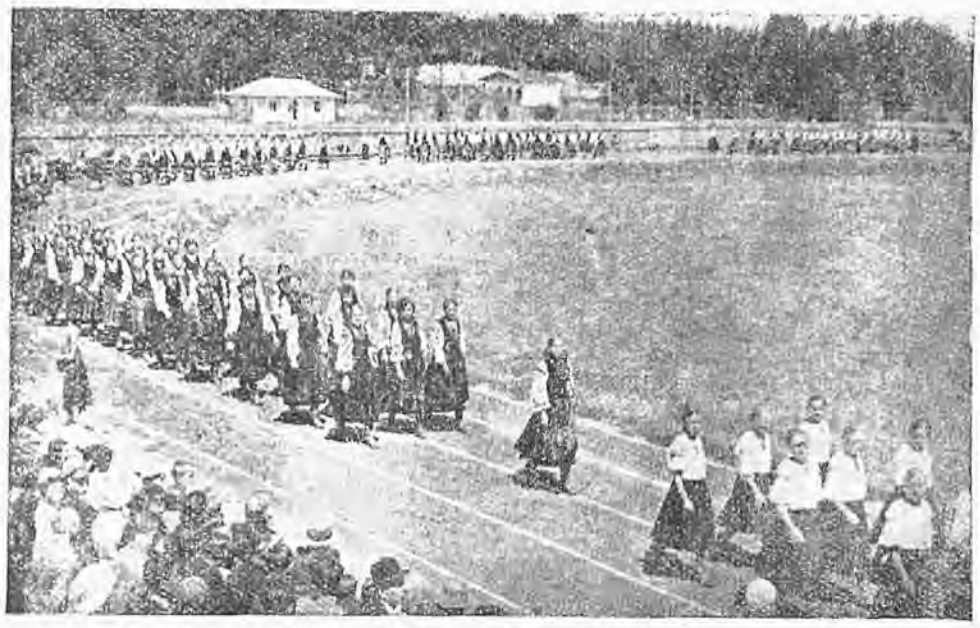

Дефіляда Сокілок: Йдуть дівчата з Єзуполя, Ямниці, Побережжа і т. д.

При вході на площу стиск і натовп великий, бо тільки в тім однім місці можна було одержати відзнаки, з котрими входилося на площу.

Та мимо тої трудности наше гарне і чисте сільське жіноцтво в порядку переходило на площу. Йшло селами, під своїми впорядчицями. Деяким ґрупам удалося по дорозі вратувати свої таблиці з надписами й донести на місце призначіння.

Велика степениця прибрана жовто-синіми прапорами і зеленю. Вона виповнена вщерть делегатками, представниками українських установ, преси та гістьми. Станиславівські Сокілки удержують зразковий порядок. На площу входили щораз нові відділи Сокілок і членів кружків Союзу Українок. Деякі кружки несли свої таблиці з надписами, богатьом повідбирано по дорозі. На площі уставилися 4 орхестри: зі Станиславова „Зорі”, з Крехівець, Угорник і Єзуполя. Про полеву Архіерейську Службу Божу, котру відправив Преосв. Йоан Лятишевський і проповідь, ним виголошену, напечатано в попереднім числі „Нової Зорі”.

Дефіляда селянського і міщанського жіноцтва.

Після Служби Божої і проповіди зачалася о год. 10·35 дефіляда Сокілок і кружків Союзу Українок. При звуках орхестр переходило наше селянське і міщанське жіноцтво перед Преосв. Йоаном Лятишевським і його оточенням, президією конґресу і представниками українських центральних установ. Жіноцтво йшло трійками, рівним кроком, веселе й усміхнене. Поруч молодих дівчат йшли і старші жінки, декуди також малі дівчата. Наперед йшла Станиславівщина: Сокілки з Ямниці (34) в зелених хустинах, в червоних запасках і темнозелених спідницях. Потім йшли Сокілки з Побережжа (19) в зелених хустках, в чорних запасках і червоних спідницях. Дальше з Радча (13) в жовтих з червоними цвітами запасках, з Іваниківки (15), з Дрогомирчан (14), з Тязева (24) в зелених запасках, з Єзуполя (23) в білих вишиванках блюзках і ґранатових спідничках, з Микитинець (31) в червоних киптарах і червоних хустках, з Підлужжа (Товмаччина) (31) в зелених запасках, з Ганівців, з Пасічної, Угринова, Ганусівців (30) в синіх спідницях, Яструбців, Деліева, Креховець, Саджави (в червоних хустинах), Черніева, Загвіздя, Угорників, Станиславова-Бельведеру, Опришковець, Тарнави Лісної, Ляхівців. З Товмаччини йшли Сокілки зі Стриганців (20) в гарно вишиваних сорочках, з Підпечар (50) в білих спідницях, в жовтих чобітках, з Рошнева; з Надвірнянщини: з Надвірної, Цуцилова, Волосова, з Богородчанщини: Старі Богородчани в гарних вишиваних киптарах. З судового галицького повіту з Крилоса, Залукви, Підгороддя, Викторова. З Коломийщини: з Джурова, Слобідки, Печеніжина, Корнич. З Рогатинщини: з Пукова, Підмихайловець, Княгинич, Васючина, Загіря. З Бучаччини: з Коропця. З Бережанщини: з Кривого. Були також жінки з Калуша (міщанки), Сяневідська Вижного, з Городенщини і т. д. Майже при кінці дефіляди перейшло 12 жінок з Угнова, пов. Рава Руська, в старо-міщанських одягах, з великими завоями („чубками”) на головах. Се був виділ кружка „Союзу Українок” в Угнові.

Дефіляда тривала майже годину. Наша публика горячо оплескувала відділи наших селянок. Делегатка з Лондону від Міжнародного Союзу Жінок, місс Шіпшенкс, висловлювала своє захоплення і завзято фотоґрафувала. Около 10 наших фотоґрафів робило знимки з поодиноких груп в поході. Між ними й фотоґраф „Нової Зорі” та „Правди” п. Ол. Мох.

В дефіляді взяло участь понад 2.500 зорґанізованого сільського жіноцтва. Богато більше число приглядалося їй. Всіх учасниць і учасників „Дня Селянки” було до 10.000.

Вправи Сокілок

О год. 11·30, безпосередно після дефіляди, зачалися масові вправи Сокілок зі Станиславівщини й Товмаччини. Виступала Сокілки з: Ямниці, Тязева, Дрогомирчан, Ганусівців, Єзуполя, Хриплина, Микитинець, Побережа, Радча, Іваниківки зі Станиславівщини та зі Стриганців, Підлужа, Підпечар, Рошнева з Товмаччини.

Майже всю площу заняли Сокілки в цвітистих одягах. Зелені червоні, цвітисті запаски, сині, червоні, білі спіднички, жовті чобітки — все те складалося на образ, що пригадував величавий і дуже гарний живий цвітник. Крім головної показчиці п. Нусі Безушко,*) є ще 4 показчиці на рогах площі. Вся команда на великій площі в руках наших дівчат. І як вони її виконували! Дійсно приемно було дивитися. Що за справність, що за техніка, яка велика вправа, меткість і свобода рухів! Головна показчиця взяла безперечно рекорд і виказала максімум вимаганих притім прикмет.

До вправ приграваля орхестра т-ва „Зоря“ зі Станиславова. Наперед були вправи вільноруч, потім з віночками з цвітів. Дуже гарні були вправи з серпами. Дівчата наслідували рухи женців. Се був глибокий символ: Вони жали те зерно, що його тому 50 літ посіяли перші піонірки нашого жіночого руху. Одні вправи наслідували вязання снопів. Всіх вправ було вісім. Вони були виведені вправно, гарно й одностайно. Тому й не диво, що по кождій вправі оплескам не було кінця. Вдаряла велика звинність і легкість підгірських дівчат. Дівчата з інших сторін нашого краю, особливо з долів, не відзначуються такою звинністю й легкістю в рухах і в ході. Зате вони мають, розуміється, інші прикмети. Взагалі все наше жіноцтво показалося так добре і гарно, що можемо ним дійсно величатися. Станиславівські Сокілки вложили особливо богато своєї праці в підготовку тих вправ. Вони 3 місяці виїздили що неділі на села й там переводили вправи.

Після вправ Сокілки уставилися „гусаком“ і вивели хоровід співаючи й виконуючи ритмічні рухи. Наперед мерехтіли спіднички сині, потім червоні, зелені, білі, ґранатові й т. д. Жовті чобітки відбивали від темно-зеленої мурави. Довгий хоровід вився барвистим вужем по зеленій площі та прибирав щораз інші форми. Дівчата утворили великий півмісяць, потім коло і співали ріжні старосвітські пісні, вже давно забуті в містах. Вітер приносив на степеницю поодинокі слова і звороти наших стародавних жіночих пісень, котрі викликували добрий настрій серед публики. Потім кожде село утворило своє коло. Дівчата виводили свої ґагілки. Публика пригадувала собі діточі літа, коли слухала ґагілок коло своїх церков. Тепер таких ґагілок на жаль щораз менше і все рідше можна їх чути або й зовсім вже не чути. Доходила 1 година, як Сокілки зійшли з площі під рясні оплески публики. Загальну веселість викликував один молодий мужчина, член станиславівського „Сокола”, з опаскою на руці, на котрій виднів надпис „впорядчиця”.—

*) Назвиско головної показчиці на вправах Сокілок в Станиславові в „Дні Селянки“ подано нам раз як Нусі Романець, а другий раз як Анни Безушко. Хто знає її, просимо поінформувати нас про властиве її назвйско. — Ред.

Жіноче віче.

О 1 год. уставили трибуну коло степениці. На заклик, що зачинається в і ч е, зі всіх сторін площі рушила многотисячна маса жіноцтва й півколом окружила трибуну. Не бракувало також мужчин, селян, що приїхали зі своїми жінками й дочками. Видно було богато Луговиків з Товмаччини. Дуже гарний був вид многотисячної цвітистої маси, що скорим кроком зближалася до степениці. На жаль мабуть ніхто з наших фотоґрафів не зловив тої інтересної картини, хоч було їх досить. Здається, не розложили собі своєї праці й дижурів як слід. Під тим оглядом жінки більше уважні й пильніші від мужчин. Дасть Бог, діждемося ще й о р ґ а н і з а ц і ї наших фотоґрафок, котрі своєю уважливістю випередять мужчин. Напевно випередять: се можна вже тепер сказати по тім, що ми бачили на жіночім конґресі.

Хто знає, може не дуже довго прийдеться ждати й на те, як наше зорґанізоване жіноцтво при Божій помочи також на всіх інших областях умової праці дасть нашій нації сили, котрі виконають те, чого досі не могли виконати наші мужчини. Тої великої сатисфакції бажаємо нашому жіноцтву зі щирого серця — для добра всего нашого народу...

Посолка Мілена Р у д н и ц ь к а відкрила жіноче віче. Перед великою степеницею уставлено трибуну для бесідниць. Всі вправляючі Сокілки, членки Кружків „Союзу Українок” і гості уставилися коло трибуни. Велику площу залягло море голов. Переважали сильно жінки в хустках зелених, червоних, білих, дівчата без хусток. Було також доволі селян, між ними богато Луговиків в їх зелених кашкетах. Степениця не могла помістити делеґаток і гостей. Серед загального зацікавлення промовила пос. Мілена Р у д н и ц ь к а: Як голова Жіночого Конґресу і Союзу

Українок витаю вас всіх! Сей конґрес має бути переглядом жіночих сил, нашим іспитом. Ви селянки маєте засвідчити, що ви українські селянки станули в наші ряди. Ви нині той іспит здали!

Відтак промовила пані Ірина Павликовська: На наше свято прийшли ви, сестри, зі всіх українських земель. Прийшли ви з Волині, Холмщини, Полісся, Закарпаття, Буковини, з Америки. Нема тільки наших сестер з Великої України. Їх заступили еміґрантки. Всі ми сестри маємо спільну думку. Ніхто нам, українським жінкам, не видре віри в красше майбутне, бо ми здобули її кровю наших батьків, братів, чоловіків і синів і також нашим власним терпінням. Ми жінки свідомі наших завдань. Нині прийшли ми тут, щоби показати наші здобутки й виробити напрямні на будуче. За нами 50 літ тяжкої праці. Ми в тій праці станули на засадах християнської релігії, бо Церква відіграла велику ролю в нашім житті. При її помочи виховаємо здорове покоління. Ми маємо домагатися української школи та української молитви в школі! (Оплески). Наше господарське життя переживає тяжкі часи. Мусимо себе ратувати, розбудовувати кооперацію, поширювати клич: „Свій до свого“. Мусимо мати зорґанізоване жіноцтво. Мусимо дати українській жінці відповідні умовини праці. Ви селянки здали нині іспит. Коли сюди не можна було приїхати поїздом, то ви приїхали возом, а як не возом то прийшли пішки. Нема перешкод для нас, ніхто нас не розділить! (Оплески). Хто ще не з нами, того мусимо притягнути в наші ряди. Українські жінки! Чи бачите тут великий жіночий здвиг? (Голоси жінок: „Бачимо!“). Чи дасте розділити себе? (Голоси: „Ні!“). Слава українській жінці! Слава Україні! (Оклики: „Слава!“ — гучні оплески).

Друга промовляла селянка з Микитинець п. Креховецька; вбрана в одяг свого села, в котрім переважали червоні краски, в вишиваний киптар. Говорила рівним і сильним голосом, спокійно, помалу: В 50-ліття істнування Союзу Українок складаю подяку всім вам! Дякую вам, сестри з Америки і зі всіх інших країв! Дякую проводови Союзу Українок і всім сестрам селянкам, що працювали в наших рядах. До нашої великої будови кожда з нас доложить свою цеголку праці. І я хоч проста селянка ставлю побажання до жіночих орґанізацій, щоби занялися вихованням доброї Українки-матери. Постановім собі, що будемо працювати так, що другий український жіночий конґрес будемо святкувати в Києві, столиці вільної Української Держави! (Довготриваючі оплески). — Пані Ганна Чикаленко (еміґрантка з Наддніпрянщини, перебуває в Варшаві); висока поважна жінка з гарними аристократичними рисами обличча. Говорила з виразним болем в голосі: Ми 15 літ живемо на чужині. Ви сестри не почуєте тут привіту від українського жіноцтва з Великої України. Вони не знають нічого про наш конґрес. В них панує нужда й біль. Ми знаємо, що діється на Великій Україні. Українська жінка там не може говорити про свою недолю. Ми тут можемо говорити. А там навіть мати не має права говорити зі своїми дітьми. Там наша жінка масово гине з голоду. Мусимо допомогти їй всіми своїми силами, мусимо кликати на поміч цілий світ! Український нарід, що має таке свідоме селянське жіноцтво як тут, мусить здобути собі кращу будучність! Нехай другий наш конґрес відбудеться в своїй самостійній і незалежній Україні! (Оплески).

Пані Марія Клемпушова з Ясіня коло Рахова на Закарпатті, в гарнім верховинськім одязі, в вишиванім киптарі, промовила: Маю щастя бути тут на великім жіночім святі. Прийміть привіт ізза Карпат. Ми закарпатські жінки обіцяємо йти разом з вами. Ніхто не розеднає кордонами один український нарід! (Оплески). — Пані Ганна Романчич з Канади, висока, поставна, молода жінка, говорить цікаво і свобідно. Недавно в Лондоні я бачила, як витали анґлійського короля на його імянини. Одначе я не бачила там такої радости, з якою витають тут наше селянське жіноцтво. Не сподівалася я такого свята. Ми в Канаді не розуміємо вас з самого читання. Треба тут бути й бачити, щоби вас зрозуміти. Бажаю вам успіхів в праці, особливо в кооперації! (Оплески). — Пані Горбачева з Полісся, висока жінка нордійського типу, з енерґійним виразом обличча, говорить коротко але сильно: З далекого Полісся, що має 1 міліон Українців і 1 українську школу, витаю вас з вірою, що в руках українських жінок доля нашого народу, його будучність! (Оплески). — Пані Багринівська з Волині: Низький поклін передаю вам від жінок Волині. Другий жіночий конґрес будемо обходити зорганізовані разом з вами! (Оплески). — Пані Станькова: Витаю вас від Українського Жіночого Союзу в Хусті на Закарпатті та від Марійських Товариств. Ми всі собі кревні. Я перший раз тут на галицькій землі. Наша закарпатська селянка хоче працювати разом з вами. Ми духом з вами і кличемо; „Ще не вмерла і не вмре!“ — (Оплески). — Сенаторку О. Кисілевську (Коломия) приняли гучними оплесками. Наша сеніорка жіночого руху промовила зворушеним голосом: Я одна з тих, що були на першім жіночім зїзді тому 50 літ в Станиславові. (Оплески). Бачу тепер велике жниво з малого зерна, яке розсіялося по всій нашій землі. Ми боролися тоді за право жінки до науки, до праці, за кусень хліба. Тепер наші жінки мусять боротися за право до науки, праці та хліба для своїх дітей, за волю всего свого народу. Нехай жие українське жіноцтво, український нарід, наша Україна! (Оплески). — Д-р Теофіль Окуневский (Городенка) говорив ледви чутно: Тому 50 літ ми перші з Кобринською боролися за права жінки. Ми перемогли, бо се було велике і справедливе діло. Бажаю вам побіди! (Оплески). Проф. Софія Русова з Праги, зворушена, говорить дріжачим і тихим голосом: Витаю вас всіх, що боряться за волю. Я боролася за волю вже тому 60 літ. Прийде час коли ми побачимося з нашими сестрами зза Збруча! (Довготриваючі оплески). — Пос. Мілена Рудницька: Взиваю всіх одномінутною мовчанкою пошанувати память першої піонірки українського жіночого руху Наталії Кобринської. (Вічевики видержують 1 мінуту в повній мовчанці). Потому п. М. Р. заповіла пополудневу програму „Дня Селянки“. Відтак орхестра заграла національний гимн, який підхопила вся площа. Жіноче віче закінчилося о год. 13·50.

Жіночі академії

Попол. в год. 5-тій відбулися дві академії для селянок: одна в салі Сокола, друга в салі Монюшка. Програма в обох салях була та сама, тільки інші особи виконали поодинокі точки. І так в салі Сокола академію почав жіночий хор сусідних сіл Гимном Союзу Українок. Хором проводила панна Ірина Сулимівна. Відтак пані сенаторка Олена Кисілевська виголосила прегарну промову. Зміст: „Сьогодні свято селянки. Ми інтеліґентки приходимо до вас селянок з глибокою пошаною для вас. Ми пливкий елемент — ви ціпкий. Ви нам зберігли релігію, поезію, чисту народну мову й богато інших цінностей. Не будь ваших пісень — не було б Лисенка тай може і Шевченка. Ви найбільше терпіли підчас панщини й інших лихоліть. Тому сьогодні ми вам дякуємо і просимо дальше нам помагати. Ваша поміч буде цінніша, коли вона буде зорґанізована. Тому орґанізуйтеся!

Бесідниця говорила з великим запалом та очевидною любовю до селянства. Тому учасниці довго й горячо оплескували її промову. Відтак панна Олександра Лемеха гарно деклямувала. Потому співав ще раз хор і мило деклямувало маленьке дівча з Побережжа. На закінчення був живий образ. На середині сцени стояла „Україна“ в довгім хитоні з розпущеним волоссям, біля її стіп представники всіх станів починаючи від Стрільця, кінчаючи на дітворі. — Саля була виповнена вщерть. Переважали селянки. Помітна увага і скуплення, в деяких хвилях, пр. підчас промови, відбивалося одушевлення. В салі Монюшка гарну промову виголосила пані Рублева, голова філії Союзу Українок в Станиславові. Всі імпрези Жіночого Конґресу були дуже добре підготовані

Підручник

з рамени фільольогів і граматиків шляхом якого на протязі одної години навчишся забирати слово при помочі

11) української мови

В ухах д-ра Маняка зашуміло, голова стала ходити ходором. Він сів на кріслі. Сидів і туманів. Параз стрепенувся, бо неначе ніж прошиб його серце. То знов „забрала голос“ Ревниха, питаючися (очевидно „літературною“ мовою), як Маняк сказав би: „Віковий лікар, вічний лікар, чи вічевий лікар?“

— Коли той лікар віджив свій вік, — д-р Маняк відповів — то він не віковий, а старий. Вічного лікаря взагалі нема, бо й лікар мусить вмерти. Про вічевих лікарів я ще не чув. Хіба новий польський закон про віча прикаже, що на вічу мусить бути не тільки правительственний комісар і легіон поліцаїв, але також вічевий лікар.

Ревниха розсміяла і каже:

— Я не про таких лікарів. Я про таких, як ось приміром д-р Кос в Перемишлі, або д-р Грушкевич в Станиславові. Мене болить віко. Я хотіла би поїхати до окуліста, але не знаю, як його звати по українськи. Чи не чисто літературною мовою говорю? — спитала. — Тепер донька заспіває вам пару народніх пісень в нашім перекладі на „літературну мову“...

Д-р Маняк вже хотів спастися бігством, але подумавши, що чашу сію треба випити аж до дна, лишився. Донька на приказ мами заспівала:

„Лічба дітей з рамени баби виносила три, А всі становили Русинів. Один учащав (!) до школи, другий становив творця підков. А третий уявляв з себе не такого, робив людинам середники взуття у виді постолів“.

По цій пісні: Ой коби я людина мала, я би його шанувала; Ой людина мій людина, не бий мене дуже; Я лихого людина маю, буде бити мене і т. д.

— Чому ви мужа перемінили в людина? — спитав д-р Маняк. — Чейже ті ґазети ніде не звуть мужа людином. Від хвилі, коли дівчина і парубок звінчані, вона жінка, він муж.

— Ви, пане, не знаєте ні людської, ні літературної мови! В народі, на цілім просторі українських земель жаден муж не каже до своєї жінки: „жінко“. Або кличе її по імени, або каже до неї „стара“. Мужа в деяких сторонах жінки звуть ґаздою, в деяких—раз мужем, раз чоловіком. Наші письменники скасували слово чоловік, як назву сотворіння з шестої години і звуть його людиною. Також скасували слово муж, полишаючи йому, раньше принагідну, назву — чоловік. В тім нема консеквенції. Як слово чоловік таке негідне, то й мужа не ялося звати чоловіком. Нехай вже кождий чоловік, жонатий чи ні, буде тою людиною! А що муж мужеського пола, отже годі звати його словом: та людина. Мій муж — той людина; я, його стара — та людина. Чи се нельогічне? Скажіть самі, чи нашим письменникам не бути моїми школярами? Може хочете почути Шевченка в перекладі на літературну мову?

Ледви Ревниха сказала се, донька зачала деклямувати Кавказ.

„За горами находяться гори у видові хмарою повитому. Споконвіку має там місце карання Прометея з боку орла в кожен день шляхом довбання ребрів“... і т. д.

— Тепер заспівай „Ще не вмерла“! — сказала Ревниха.

(Далі буде).

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець в навечеря св. Петра й Павла згідно зі звичаєм прибув до ватиканської базиліки. Папа задержався довше на адорації перед вівтарем Найсв. Тайн; потім при вівтарі „Confessio“ відмовив голосно вервицю зі всіми приявними. Після молитви коло гробівців Пія X і Бенедикта XV Св. Отець вислухав звіту архиепископа Пелліцца, провідника інституту „Fabricca di San Pietro“ в справі нових декораційних праць, що їх зачнуть на початку липня. (КАП).

Торжественне богослуженнія в ватиканській базиліці відправив кардинал державний секретар Пачеллі, архипресвитер базиліки, з приводу свята св. Петра й Павла. Приявних було величезне число. Вечером фасада базиліки і площа перед нею були ілюміновані. На головних урядах Ватиканського Міста повівали папські хоругви. (КАП).

На св. Йоана в день 7 липня відбудуться відпусти в монастирях ОО. Василіян в Гошові, (стація Болехів або Тяпче), в Краснопущі (стація Дунаїв, пов. Бережани) та в Улашківцях, стація Ягольниця, пов. Чортків.

Перша Ґенеральна Капітула СС. Служебниць зачалася дня 4 липня с. р. у Львові в Богословській Академії. В ній беруть участь відпоручниці монастирів СС. Служебниць не лише з Европи, але і з Канади та Бразилії. Задача тої Капітули — вибрати Головну Управу Згромадження для всіх його монастирів і домів на підставі нового Уставу, затвердженого Апостольською Столицею. Се перша Ґенеральна Капітула за 42 роки істнування того хосенного Згромадження. Бажаємо їй якнайкращих успіхів.

Реколекції для студенток відбулися у Львові в монастирі СС. Василіянок при вул. Длуґоша 17 в днях від 28 червня до 2 липня с. р. Переводив їх о. Степан Решетило Протоігумен ЧСВВ. Учасниць було 15, з того більшість зі Львова. Було також кілька студенток зі Станиславова.

На Маківці традиційний обхід не відбудеться. Староство в Стрию заборонило відбути свято на Маківці 8 липня с. р. Поминальне богослуженнія за полеглих Українських Січових Стрільців і відслонення пропамятної таблиці відбудеться в Тухлі в неділю 8 липня в год. 12 в полудне.

Евхаристійний Конґрес Молоді відбувся в Ковні, столиці Литви. В нім взяли участь президент Сметона і всі члени литовського правительства. Се вказувалоб на оздоровленнія відносин в Литві і тим самим на скріпленнія тої держави.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

В ПОЛЬСЬКІМ ПРАВИТЕЛЬСТВІ наступили зміни. Президент Держави іменував дотеперішнього президента міста Варшави Маріяна Зиндрам-Косьцялковского міністром внутрішних справ, Юліяна Понятовского, дотеперішнього директора ліцея в Кремянци, міністром рільництва і рільних реформ. Польські ґазети подають, що Понятовский се приклонник радикального переводженнія рільної реформи.

ЗМІНИ НА ПОСАДАХ ВОЄВОДІВ наступлять в найблищім часі. Міністер рільництва Наконечніков Клюковскі буде воєводою в Варшаві. Шеф безпеки в львівськім воєвідстві стане станиславівським воєводою. Директор соймового бюра Др. Дядош буде воєводою в Кельцах.

НА СХОДИНАХ КОНСТИТУЦІЙНИХ ҐРУП Б. Б. (соймової й сенатської) голова клюбу Б. Б. Валери Славек виголосив цікаву промову про зміну польської конституції. На основі розмов з Маршалом Пілсудским полк. Славек сказав, що Легіон заслужених людей буде складатися на основі звичайного закону, але той Легіон мусить наперед виявити свої цінности для публичного життя. Доки Легіон заслужених не складе іспиту, себто не виявить високих моральних цінностей, новий сенат буде складатися з призначених і вибираних сенаторів. Президент Держави призначить 1/3 сенаторів а 2/3 сенаторів буде вибирати населення на основі нової виборчої ординації. Основи пізніших виборів до сенату не ввійдуть до нової конституції. До Легіону заслужених увійдуть люди відзначені ордерами як також заслужені громадяни. Як будуть устійнювати ті заслуги, ще невідомо.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА подає, що в послідних тижнях в Німеччині богато говорили про другу революцію. Капт. Рем станув на чолі тих, що домагалися другої революції і підняв отвертий бунт проти Гітлєра. Та Гітлєр кріваво здавив бунт при помочи вірних штурмових відділів. По стороні Гітлєра стануда „Райхсвера“. Разом з Ремом застрілили ґенерала Шляйхєра, б. канцлєра і міністра Райхсвери. В Берліні говорять, що віцеканцлєр Папен уступить, а його місце займе мін. Ґерінґ.

В ЗВЯЗКУ З БУНТОМ гітлєрівських штурмових відділів гітлєрівська влада розстріляла без суду отсих провідників штурмових відділів: Авґуста Шнайдгубера висшого провідника ґрупи з Саксонії; провідника ґрупи Ганса Ернеста з Берліна; комманданта ґрупи Петра Гейдебрека (Поморя); комманданта ґрупи з Монахії Ганса Ервіна Спретія. З того видно, що заговір був широко розгалужений.

КРІВАВІ БОЇ між поліцією та штурмовими відділами вибухли в Бойтені на німецькім Шлеську. Поліція арештувала провідника гітлєрівського штурмового відділу в Бойтені, Стефена. Коли поліція вступила до касарень і зажадала зложенння зброї, штурмовики почали стріляти. Тоді поліція кинула ручні ґранати. 4 особи вбито, кілька ранено. На німецькім Шлеську поліція перевела численні ревізії. Часописи подають, що поліція викрила в рядах гітлєр. штурмових відділів комуністичні ячейки.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА подає, що в Нірнберґу арештували одного з найблизших співробітників Гітлєра Юлія Штрайхера. Підозрівають, що він мав зносини з убитим б. канцлєром ґен. Шляйхером.

СПІВРОБІТНИК віцеканцлєра Папена Бозе застрілився в хвилі, коли поліція переводила ревізію в бюрі віцеканцлєрського уряду.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА подає, що канцлєр Гітлєр усунув Рема зі становища шефа штабу штурмових відділів на домаганнія шефа Райхсвери ґен. Бльомберґа.

АНҐЛІЙСЬКА ПРЕСА подає, що причиною революції в Берліні мали бути строгі зарядженнія щодо реорґанізації штурмових відділів. Провід нац.-соціялістичної партії задумував звільнити від 1.VIII. с. р. богато штурмовиків. Тоді шеф штабу штурмових відділів Рем підняв револьту, яку Гітлєр при допомозі Райхсвери кріваво здушив. Між іншим слідство мало виказати, що заговірники стояли в звязках з одною з сусідних держав.

ТЕРОРИСТИЧНА АКЦІЯ в Австрії триває без перерви. Часописи доносять про нові замахи на зелізницю. Замаховці ушкодили зелізничий шлях недалеко Юденбурґу в Стирії, в Бруку й Амштетені в Горішній Австрії і недалеко Зальцбурґа. В кількох місцевостях в Тиролі ушкоджено електрівні. Поліційні власти ствердили, що вибуховий матеріял походить з Німеччини.

ПРОТИ МІН. БАРТУ відбулися бурливі демонстрації на Мадярщині. В Будапешті товпа хотіла навіть вдертися до французького посольства. Підчас демонстрації студенти спалили куклу мін. Барту. Також кремієр Гембеш зложив заяву з протестом проти промов мін. Барту. Сі протифранцузькі демонстрації є в звязку з поїздкою франц. міністра до держав Малої Антанти, де він виголосив промови, в котрих противиться всяким ревізіоністичним жаданням. Мадяри кажуть, що поїздки і промови мін. Барту се будуванння фронту.

З БУКАРЕШТУ ПОЇХАВ франц. міністр Барту до Югославії. Міністр Барту мав довгу розмову з югословянським королем Александром. Барту відвідав також югословянський парлямент. Паризька преса подає, що Барту обговорив в Білгороді три важні справи: справу Малої Антанти, справу балканського порозуміння і справу приїзду турецького міністра закордонних справ до Білгороду. Крім того обговорено справи італійську і австрійську.

ФРАЦУЗЬКА ПРЕСА обговорює поїздку мін. Барту до Ромунії й Югославії. Йому вдалося затіснити союз Франції з державами Малої Антанти й балканськими державами та в той спосіб забезпечи Францію.

АНҐЛІЯ Й СОВІТИ рішили установити при посольствах в Москві і Лондині військових атташе (представників). В найблищих днях очікують іменування згаданих представників. Большевики входять чимраз більше в круг европейської политики як співрішаючий партнер. Се може довести Европу до катастрофи скорше, ніж припускають навіть найчорніші песимісти.

ПОЛІТИЧНА ПОЛІЦІЯ. Так називається нова книжка відомого французького письменника Леона Доде. В ній є богато сензаційних розмотувань таємних політичних справ.

ТУРЕЦЬКИЙ УРЯД замовив в японських корабельних фабриках два нові кружляки, два контрторпедовці і 5 підводних суден. Японія згодилася доставити Туреччині сі кораблі по низькій ціні.

Літературний фейлетон

Як перевести вакації?

Після цілорічної праці майже кожда людина, з виїмком хліборобів, хоче виїхати з міста на вакації. Як їх найкраще використати? Підчас кількатижневої відпустки, вільної від звичайної праці, треба змінити основно спосіб життя. Се конечна передумовина для осягнення вакаційної цілі: для здоровля, фізичного й морального скріпленнія. Вже сама зміна оточення й середовища відпружує ум, бо переривае монотонність життя. Та монотонність ділае гірше ніж сама праця, хочби навіть найбільше напружуюча. Кождий хто може, повинен виїхати з міста на село. Треба вибрати таку околицю, яка найліпше відповідае нашим фізичним силам і нахилам. Хто любить туристику, нехай їде в гори; хто волить довші проходи по рівнині, рибальство, лови, нехай вибере лісисті, низинні околиці; хто любить пливати, нехай їде над море, чи над відповідну ріку. Щонебудь собі хто вибере, нехай памятає, щоб вакаційний спосіб життя не вичерпував занадто його духових й фізичних сил.

На вакаціях треба направду відпочивати, що не е рівнозначне з бездіяльністю й нудьгою. Треба проходжуватися але без утоми, вигріватися на сонці але без наражування на спаленнія шкіри або соняшний удар, купатися але не мочитися в воді як коноплі.

Також в товариськім життю, в розвагах треба задержати поміркованість. Добре перебувати кілька годин денно в веселім товаристві, ґрати легкі спортові ґри, як відбиванку, конпиківку і т. д. Одначе не треба допустити до обмежування свобідного розпоряджування своїм часом. А вже найбільше шкідливе (на жаль таке закорінене нині) пересиджуваннія цілими днями й ночами при бріджу та інших грах в карти. Розуміється, танці краще залишити на зиму.

Також треба вистерігатися задовгого читання книжок. Деякі беруть з собою на літнище повні валізки книжок. Замісць перебувати серед природи та випочивати умово, перетомлюють ум читанням ріжних сензаційних книжок.

Щоби відсвіжити й відновити цілий організм, треба підчас вакаційної відпустки рішучо виречися шкідливих наркотиків: алькоголю, тютюну, чорної кави і т. д.

Хто не мае защо виїхати з міста, може пожиточно перевести вакації також в місті. В кождім місті е парки та вода. Можна уживати воздушних, соняшних і водяних купелів. Треба тільки змінити свій звичайний спосіб життя на вакаційний — і відпочинок таки буде.

НОВИНКИ

Рідка поява. В часі III Здвигу нашого Сокільства лучилася рідка поява. Майже цілий день в суботу падав дощ, перепадав і в неділю перед полуднем, лив як з ведра в неділю пополудні, але тільки у Львові, в самім місті, а площі Сокола-Батька, на котрій відбувалися вправи, не засягнув. Велика се була благодать для здвигу, хоч деякі дотепні люди жалували, що зливний дощ не засягнув правого крила збунтованого Сокільства.

Академія в память о. О. Огоновського відбулася недавно в Белзі заходом філії „Просвіти“. Вступне слово виголосив голова філії о. декан І. Гела, реферат про діяльність і значіння о. Огоновського для „Просвіти“ — д-р Козак. Відтак виступав хор під управою п. Дзіка та деклямували: п. Білянська й п. Гоца. Академія зробила дуже гарне враження.

Двадцятьзолотові банкноти з березня 1926 і 1929 рр. втратили важність правного платничого середника 30 червня с. р. Їх вимінюють ще відділи Банку Польського і його централя. Про се треба скрізь повідомити наших людей, щоб не мали колись шкоди.

Загальні Збори Т-ва „Карпатія“ у Львові відбулися дня 29. VI. с. р. в домівці Т-ва в Ринку ч. 38 при участи 17 делеґатів членів і уділовців. Докладний звіт про Збори подамо пізніше.

Бурливі збори відбулися в Союзі Українських Приватних Службовиків „Супруга“ у Львові дня 29 червня. Старий виділ уступив. Головою нововибраного виділу став п. Лев Ясінчук. — Про се напишемо докладніше в слідуючих числах „Н. Зорі“.

Ювилей 30-літної діяльности обходила недавно філія „Просвіти“ в Дрогобичі. Ювилей зачався богослуженням, яке відправив о. Ігумен Бараник. В полудне відбувся величавий похід. В ньому взяло участь понад 15.000 людей. По поході почалася святочна академія під голим небом при участи хору „Дрогобицького Бояна“. Промовляв голова Централі д-р І. Брик і голова філії д-р Ст. Витвицький. Свято зробило на всіх величаве враження.

В Турці над Стрием відбулося недавно повітове свято „Просвіти“. Рано відправлено Службу Божу. Проповідь виголосив о. Й. Ільницький з Шумяча. О г. 1 зачалася святочна академія, що тривала до 6 год. Вступне слово виголосив д-р В. Бабій. Виступали хори з Турки, Хащова, Жукотина, Лімної. Потім були деклямації, одноактівка „Ой та Просвіта“, вправи Соколів, Сокілок і дітей, танець „чумак“. Програма була гарна хоч задовга.

В Рогатині вода залила вул. Колєйову. Ратункова акція має на ціли забезпечити перед повіню інші вулиці.

Ріка Нараївка в Рогатинщині виступила з берегів і залила низше положені частини місцевостей: Болшівці, Заболоття й Зарічча.

Зенона Коссака, що вніс касацію проти присуду за намову Данилишина й Біласа до нападу на почту в Городку, львівський суд засудив на спільну кару 6½ року тюрми.

На один рік вязниці засудив львівський суд друкарського ученика Михайла Лалака. Він писав крейдою на мурах „Хай живе українська революція“.

В Жовкві невідомий справник стрілив два рази з револьверу до дир. тамошнього Повітового Союзу Кооператив, Гумена. Він тяжко ранений лежить в лічниці. Поліція шукає за справником. Гумен се відомий б. сельробівський діяч в Жовківщині.

Неврожай на сов. Україні. Секретар КП(б)У Косьор виголосив промову. В ній стверджує, що сего року на Україні буде „менший урожай“. Сеї весни не було ні одного дощу не тільки в степах але також в північних районах України... (Значить, голод буде страшний, бо червона Москва вивезе буквально все, що ще десь остало).

До Луцька (Волинь) приїхав недавно православний архиеп. Олексій. Коло собору зібралося около пів тисячі осіб. Майже виключно Українці. Була також і російська інтеліґенція, та в одну мить залила її українська маса. Архиеп. промовив до народу по українськи. Ся промова дуже не сподобалася Росіянам. Візита мала офіційний характер. Архиеп. Олексій відвідав еп. Полікарпа, приняв декого з духовенства і світських та вернув того самого дня до Кремянця.

Береза Картузька, де буде приміщений перший концентраційний табор, се невеличке містечко (4.500 мешканців) в поліськім воєвідстві. Там воєводою є полк. Костек Бернацкі. Околиці Берези Карт. лісисті і болотнисті. Около 5 км. від Берези є величезні старі казарми, в котрих буде приміщений концентраційний табор. Назва „Береза Картузька“ походить у другій частині своїй від монастиря Картузів, котрий колись був в тій околиці.

Геринґ, пруський премієр, котрий має стати віцеканцлєром на місци Папена, має приїхати незабаром до Польщі на полювання в добрах князя Пщинського на Шлезьку.

Два польські летуни братя Адамовичі перелетіли Атлянтійський Океан. По дорозі мусіли осідати три рази (у Франції, в Німеччині і в Торуні) з причини браку бензини. По їх прибуттю до Варшави публика урядила їм величезну овацію.

Пятигорськ став столицею північно-кавказького краю.

Японію навістив великий тайфун. Є сотки жертв в людях. Богато домів знищених. Матеріяльні страти дуже великі.

В Індії величезна повінь. Сотки кільометрів в краю Аннам перемінилися в одно велике озеро. Під водою богато місцевостей. Погибло понад 30.000 осіб. Населення втікає масово з загрожених місцевостей.

Гумор. „Тяжке услівя“. — Пан М. просив о руку дочки богатого різника. — „Но, і щож тобі сказав батько твоєї любки“, запитав його приятель. — Не відмовив, але поставив одно тяжке услівя. — Яке? — Та сказав, аби я почекав, аж йому наперед волосся виросте на долонях.

Зі спорту. Україна — Погонь І. Б. 2:1 (1:1). Ворота для України здобули: Мікльош і Якимів. Мимо дощу гра була жива й цікава. — Україна — Другий Сокіл 1:2 (0:1). Одинокі ворота для України стрілив Лапчук. Суддював фатально п. Раніш. Підчас змагань повстала бійка між сторонниками України і Другого Сокола. В ній тяжко побили грача України п. Юськевича. Його відвезла каретка ратункового поготівля.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·27—5·28 зл. Золотий доляр 8·92 — 8·93. Канадійський доляр 5·26; 1 нім. марка 1·81—1·90; 100 франц. фр. 34·80—35·; 100 чеських корон 22·; 1000 румунських левів 39·— зл.; 100 австр. шилінґів 98·50—100 зл.

Збіжева біржа: Тенденція удержана. Настрій спокійний.

Набіл: Маслосоюз платив 3. VII. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. 1·90 зл., за 1 л. молока 13 сот., за 1 л. сметани 55 сот., за 1 копу яєць 2·15—2·20 зл. Тенденція на молоко, масло й сметану слаба, на яйця удержана.

Замкнені реколєкції для членів церковних брацтв Товмаччини і сумежних повітів починаються в понеділок дня 9 липня вечером в Бурсі Шашкевича в Товмачі. **(Друга серія).** —

Замкнені реколєкції для сестриць церковних брацтв і ревнительок Апостольства Молитви Товмаччини і сумежних повітів починаються в понеділок дня 16 липня вечером. —

Чи з причини наших спеціяльних умовин в повіті може знайтися така парохія, що через свій парох. Уряд не зголосилаби бодай двох учасників (ниць) як передовиків Катол. Акції? —

Стислі реколєкції для священиків Товмаччини і сумежних повітів, що в першій серії не могли брати участи, починаються в неділю дня 22 липня о год. 8 вечером.

Дальші реколєкційні серії будуть на час оголошені в наших часописах. 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Хто прийме на вакації родину, звольть ласкаво **подати услівя й опис місцевости** до Адм. „Нової Зорі“ під „Вода й Ліс.“ — 155-1—2

КІНА

АТЛЯНТИК: Світ належить до Тебе.
АДРІЯ: Люди шакалі і Біла отруя.
КАСІНО: Ворог у крові.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: В погоні за місяцем і ревія.
МІРАЖ: Година з тобою і Голгофта чесної жінки.
МУЗА: Томмі Бой та Льорель і Гарді
ПАЛЯС: Марш Ракочого.
СТИЛЕВЕ: Двійняк і ревія.
УТІХА: Ніч в Каїрі й ревія.

Бувший лікар Поліклініки у Берліні
Стоматольоґ-дентист
Др. Степан Дмоховський
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Рентген. Прецизійна техніка дентистична.
71—13—20

ПРИМАРІЙ
Др. А. ШВАРЦ
Повернув і ординує в хоробах скірних, венер. і косметичні лікарській.
ЛЬВІВ, СЛОВАЦЬКОГО 4. ТЕЛЬ. 16-61.

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коци, матераци** по гуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська пл. 6.

ЛІКАР ДЕНТИСТ
Войнарівський Роман
ЛЬВІВ, УЛИЦЯ КОПЕРНИКА 19./1.
Приймає від 10—12 і 4—6. 154-1—5

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: ½ стор. 180·— зол., ¼ стор. 90·— зол., ⅛ стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: ½ стор. 280·— зол., ¼ стор. 140·— зол., ⅛ стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 8 липня 1934. Ч. 50 (748).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. – Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Ц. Краків 405.867

Німеччина кривавить...

Кого там розстріляли і хто сам застрілився?

ПАТ доносить з Берліна: Німецьке Інформаційне Бюро остро протестує проти донесенням заграничної преси про масові трачення людей в Німеччині. Комунікат особливо протестує проти вістей ширених німецькою пресою на еміґрації, котра пише, що гітлерівська влада розстріляла епископа берлінської діецезії дра Барреса, шефа ґенер. штабу армії ґен. Фрітша та президента поліції в Почдамі ґр. Гельдорфа. Комунікат заперечує також вісти про розстріл князів з роду Гогенцолернів, міністрів і провідників гітлерівської партії. Неправдиві мають бути також масові самовбийства. — На потвердження сих вістей треба виждати.

Вирок Гітлера на його одинокого приятеля.

Одиноким чоловіком в Німеччині, з котрим Гітлер говорив через „ти", був шеф штабу його боївок капітан Ернест Рем. Його увязено на особистий приказ Гітлера разом з 7 найвизначнішими командантами боевих відділів. Рем чув через стіну, як в кімнаті розстрілювали тих 7. Відтак до келії Рема вступив поліційний офіцир і дав йому набитий револьвер кажучи: „Маєте нагоду витягнути консеквенцію зі своєї зради." Одначе Рем відповів: „Хочу аби Гітлер особисто мене застрілив". Тоді оден з тих, що прийшли з офіциром поліції, застрілив Рема. Дозвіл на те мав одержати від самого Гітлера. Крім того найвисший партійний трибунал видав такий вирок. Преса доносить, що той трибунал урядує без перерви.

В Німеччині розстрілюють аж куриться...

Внутрішне положення в Німеччині дальше дуже непевне. В дипльоматичних і журналістичних кругах говорять, що число розстріляних богато більше ніж подає офіціяльний комунікат. Всіх учасників заговору судить спеціяльний партійний трибунал. Кажуть, що вже досі розстріляно 50 учасників заговору. Подають, що розстріляли був. націоналістичного міністра Тревірануса, діяча Центрум і Голову Кат. Акції берлінської діецезії Клявзнера як також трох найблизших співробітників віцеканцлера Папена: Босего, Е. Юнґа й Кесселя. Віцеканлерський Уряд опечатаний. Дальше арештували саського намісника Кілінґера і найблисшого співробітника ґен. Шляйхера, ґенерала Бредова. А. Рехберґ, потасовий промисловець, мав бути посередником між Шляйхером і Ремом. За ним шукають.

Безпосередна причина бунту проти Гітлера.

Бунт гітлерівських боївок вибух 30 червня, бо з днем першого липня двоміліонова армія тих боївок мала йти на примусову відпустку, формально одномісячну. В дійсности щонайменше половина тої армії мала вже з тої відпустки не вернути до служби. Причина такого поведення Гітлера — брак фондів. Річ зрозуміла, що відправа такої маси незаосмотрених людей в таких тяжких часах муситься створити знаменитий ґрунт до підняття прапора бунту. Цікаве в тім тільки се, що тим бунтом проводили найблищі приятелі й довірені Гітлера. Тепер Гітлер остав без власної сили, бо його приятель Ґерінґ має за собою поліцію, ґен. Бльомберґ має за собою „Райхсверу", а Гітлер не має вже ніякої більшої орґанізації, котра дорівнувалаб силою бодай одній з тих двох сил.

Безплатна їзда зелізницею

Діти до 14 літ не платять нічого.

Міністерство зелізниць оповістило, що від 8. VII. до 22. VII. с. р. можуть всі діти до 14 літ користати з безплатних білетів на всіх зелізничих лініях Польщі. На кождих четверо дітей мусить бути один опікун, який платить нормальний білет 2 або 3 кляси. Не будуть вимагати ніяких формальностей. Діти можуть бути свої або й чужі. Родичі наших дітей повинні скористати з сеї полекші.

Зїзд української молоді Закарпаття

В Мукачеві відбувся 7 с. м. другий величавий зїзд української молоді Закарпаття. В навечеря зїзду відбулася під монастирем ОО. Василіян стріча пластових курінів, яка закінчилася ватрою. Рано 1 с. м. о. А. Волошин в сослуженні духовенства відправив полеву Службу Божу. Після богослуження вирушив великий похід улицями Мукачева. На переді походу їхала бандерія. В поході взяло участь 9562 молодих Українців, всі в народних одягах. О год. 11 зачався зїзд нашої молоді. Виголошено 8 рефератів. Пополудні на площі коло монастиря ОО. Василіян відбувся фестин, вечером в міськім театрі святочна академія. На зїзд приїхало богато старших інтеліґентів і селян. Сей зїзд очевидно причиниться до скріплення української національної свідомости Закарпаття.

Буря з перунами в Станиславівщині

Зі Станиславова повідомляють: Велика буря з перунами шаліла два дні над Станиславівщиною. В с. Волосянка перун забив в лісі 13-літну Анну Луцик, що збирала ягоди. В Прислупі коло Надвірної перун знищив 2 хати. В Ославах, пов. Надвірна, перун убив 38-літну Олену Абрамюк на її подвірю. На полі коло Яблінки перун убив 32-літну Анну Бойчук, що пасла худобу. В Товмаччині градова буря знищила засіви в двох селах. В Княжу, пов. Городенка, град вибив землеплоди на просторі 350 моргів. В Жидачівщині були також значні страти. Перун вдарив в телефонічний стовп у присілку Демня Ляховецька і знищив його разом з дротами, перериваючи телефонічну комунікацію. Також великі шкоди є в повітах коломийськім і рогатинськім. Подібні вісти наспіли і з інших повітів.

Будете мати викиди совісти, коли Ваше помешкання обкрадуть вломники, а Ви його передше не обезпечите в Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

За обезпечення домашного уряджения на зл. 1000·— пересічна річна премія враз з додатками виносить зл. 2·50 — 6·40 залежно від місцевости, роду обезпечених предметів і їх приміщення.

Наука з Німеччини

Нема ще й півтора року від часу коли Гітлєр обняв владу в Німеччині. В цілій Европі мабуть не було тоді такого чоловіка, який предвидівби, що не мине навіть 20 місяців — і в найблищих рядах „фірера" зірветься бунт проти нього. Бунт підготований очевидно довшою змовою. І сама гітлєрівська преса пише, що учасники заговору були в порозумінні з одною з чужих держав... Чи сподівався хто нпр. таких депеш з Берліна: „Відкрито заговір 200 начальників боєвих дружин Гітлєра!..." „На чолі змови проти Гітлєра стояв його власний шеф штабу капітан Рем"... „Гітлєрівські боївки показалися до тої міри непевні, що бюра і помешкання гітлєрівських міністрів мусіла охороняти поліція..." „Рема розстріляли на приказ самого Гітлєра"... „Бувший канцлєр Німеччини, здібний ґенерал Шляйхер і його жінка убиті, коли спротивлялися увязненню..." І т.д. і т.д. вістки щораз страшніші — аж до неправдоподібности.

Яке значіння тої несподівано скорої ворохобні проти Гітлєра?

Передовсім треба ствердити, що Гітлєр то аґітатор, орґанізатор і провідник непересічної міри. Доказують се такі факти, як те, що він — чоловік убогий і без систематичної освіти — вспів зорґанізувати таку велику силу, що взяла верх над усіми іншими, богатими і загосподарованими партіями Німеччини. Та в ще більшій мірі про великі здібности Гітлєра свідчить те, що він вспів здавити такі могутні партії як були німецька соціялдемократія і німецька комуністична партія і то вспів їх здавити так, що в їх обороні не піднеслася ні одна робітнича рука! Такого діла очевидно не годен довершити пересічно здібний орґанізатор: на таке треба надзвичайних здібностей. Отже яким чином проти такого здібного провідника й орґанізатора могла так скоро піднятися ворохобня і то у такого народу як Німці?

Преса цілого світа богато розписується тепер про причини дивно скоро назрівшого бунту проти Гітлєра в його власних рядах. Між тими причинами кладуть головний натиск на отсі: 1) Гітлєр не осягнув ніякого замітного успіху в заграничній політиці. — 2) Гітлєр не усунув безробіття. — 3) Гітлєр не скріпив фінансів Німеччини, навпаки — за його влади фінанси погіршилися, бо хоч передтим Німеччина не могла платити воєнних і взагалі політичних

довгів, то за нього вона вже не в силі платити навіть купецьких довгів. — 4) Гітлєр дійшов до влади під гаслом боротьби зі світовим злом большевизму, а захопивши владу, відступив від ідеї боротьби з тим світовим лихом. — 5) В політиці Гітлєра є численні противорічча, яких не годен погодити і через те він скоро зразив собі всіх.

Яка дійсна вартість тих закидів? Перший закид очевидно нестійний з трох причин: бо в такім короткім часі замітних успіхів в заграничній політиці по такім погромі трудно вимагати, бо Німеччина ще не осягнула головної передумовини до осягання успіхів в заграничній політиці, а саме рівноправности в зброєннях, вкінці, ще не можна знати напевно, чи звязки, які понавязував Гітлєр, не доведуть до осягнення замітних успіхів.—Другий закид ще більше безпідставний, бо по перше ніде в цілім світі не усунено безробіття, по друге за влади Гітлєра дуже зменшилося безробіття в Німеччині. — Третий закид таксамо несправедливий як і другий, бо в тім часі майже у всіх державах з виїмком одної Анґлії фінанси також погіршилися і в богатьох навіть в більшій мірі ніж в Німеччині. Німецька марка при вичерпанні золотого покриття виказує навіть несподівану стійкість, хоч очевидно в таких обставинах мусить падати. — Четвертий закид виглядає на слушний, але на певно не можна сказати, чи Гітлєр справді відступив від ідеї боротьби з большевизмом, чи тільки позірно відступив, а в дійсности приготовляється до тим сильнішого удару. Тільки пятий закид вповні слушний. І він власне становить одну з головних наук, яку всім дає історія гітлєрівського руху. Показується, що той рух, спертий на неперетравлених теоріях чи радше гіпотезах, не оброблений заздалегідь якслід ідеольоґічно, не може в життєвій практиці дати належного проводу своїм власним приклонникам і захопити їх на довшу мету. З того велика наука для всяких політиків і провідників на будуче: без належного устійнення ідеольоґії й теорії в ріжних областях життя не братися до реформування життя.

А все таки того одного правдивого факту, що гітлєрівський рух має в собі противорічча за мало, щоб викликати такий заговір і такий бунт, міг би хтось замітити. І мавби рацію. Бо прецінь противорічча в поглядах і поведенні має кожда влада, мала ті блуди також німецька влада за німецьких цісарів. А прецінь відколи маємо вісти про німецьку історію (а маємо їх від поверх двох тисяч літ) — за монархічної влади не було такого безприкладного заговору проти голови держави, заговору в котрім бралиб участь найбільше довіренні люди! І в тім власне ще більша наука з останних подій в Німеччині, ніж з браку уоснування ідеольоґії. Річ в тім, що між системами політичних влад нема такої влади, яка своєю силою і трівкістю та глибоким уосновання моглаб рівнятися з монархічною системою правління.

В очах кождого народа навіть найменше здібний монарх все таки монарх, все таки представник Божої сили на землі, все таки олицетворення справедливости, незалежної від ніяких виборів, все таки репрезентант того, що було і що повинно бути, як собі те, що повинно бути, уявляють найширші маси народні. Вони в монарху бачать себе самих у всій силі своїй і в мріях своїх. Тому під владою монарха будуть спокійно ждати навіть тисячу літ на те, чого браку не подарують навіть найздібнішому агітаторови, коли побачать, що його обіцянки не здійснюються. Зрозумів се другий дуже здібний агітатор, Муссоліні. Тому піддав свою силу під авторітет короля. І тому вдержався вже поверх десять літ без такого випадку який Гітлєрови трафився дуже скоро. Диктатор Муссоліні дав піддержку монархії, а маєстат леґального монарха в не меншій мірі підтримав диктатора Муссолінія. В Італії ніхто не міг собі сказати: „Чому Муссоліні має правити, а не я?“ Не міг власне тому, що за Муссолінім стоїть леґальний монарх того краю. А про Гітлєра міг кождий з його підкомендних подумати: „Чому якраз Гітлєр має правити, чому не я?“ Тут бе те вічне жерело заговорів і бунтів, жерело, якому під моральним оглядом нема що протиставити в країні, де нема леґального монарха. Там рішає тільки фізичне насильство. Та коли зачнеться розвал між тими, що мають виконувати те фізичне насильство, тоді вже нема ратунку. Раз і другий той розвал можна спинити, але нарешті він таки прорветься, особливо скоро прорветься в часах повоєнних, коли взагалі лекше ломиться всякий порядок.

У хвилі коли кінчимо писати сю статтю приходять вісти, що горить прекрасний віденський ратуш і що нема сумніву в тім, що огонь підложено. Легко додуматися хто підложив, чиї сторонники. До такої дезорґанізації доходять Німці по одній програній війні. І мимохіть пригадується, кілько програних воєн має за собою наш нарід! А остання якже страшно програна... І мимо того нема в нас аж таких поганих проявів, які є у Німців — по одній програній війні. Сеж факт. З того й для нас оден позитивний висновок: Не тратьмо надії, що Бог призначив наш нарід до великих діл і тепер досвідчає його. Ми во істину не гірші від інших, тільки може менше розумні й напевно менше вироблені та вправлені.

А. Ч.

Найвисші призвання жінки в суспільности

3) Тут не ходить лише про тих, що живуть у монастирських мурах, але про ті „пільні лелії“, що живуть серед бур та холоду світського життя. Саме ті, що не йдуть до монастирів і не займають особлившого становища в публичнім або суспільнім житті, мають превелике завдання в кругі домашнього життя. Се несправедливо і занадто по світовому з наругою глядіти на тих, що лишилися незамужні. Не одну знається, що такою остала не тому, що не мала за кого вийти заміж, навпаки, не раз мала добрий вибір; остала дівою з любови до Бога й ідеалу дівственности. Тай дорога до монастиря була для неї отверта, але вдома були обовязки любови й апостольства такі повні жертви й самовиречення, що й найтяжше та найстрогіше законне життя булоб далеко лекше. Се правдиво тихі й світови незнані геройські душі, які заявляють світові, що й нині можливо невинно й чисто жити. Чим більше зникає зі світа змисл для жіночої невинности, чим безличніше на вулиці являється злочин і розпуста, тим сильніше мусить виступати невинність і Богу посвячене дівство.

Одна німецька студентка, закриваючи зі скромности своє імя, проголосила такий зазив до своїх товаришок: В шуканні й боротьбі жінок з пізнанням і розквітом її душі за здійснення та зріст її особовости стоїть життєдайний світильник, який вже в перших віках християнства своїм світлом просвічував і проникав. Вправді може лучше булоб мовчати про те таїнство, бо за ніжне воно, щоби про нього загалом говорити, а таки в наших темрявою сповитих часах конечно треба сказати жінці, як ущасливлює та ідея щоб тим всім, що за нею шукають, вказати дорогу. Ся ідея се дівственність; ідея, в якій зрозуміння її і життя це все одно. Дівственність се цілковите віддання себе тому, що духове й абсолютне, т. є Богу. Дівственність се повнота невисказаного богацтва, неописаної гармонії і внутрішного спокою. Дівственність се осамітнення, осіяне близкістю Бога. Дівственність се повне щастя здійснення найніжніших почувань і туги жіночої душі за духовістю і нескінченістю.*)

З таким одушевленням пише молода й образована студентка про ту велику ідею в добі нашої наскрізь зматеріялізованої культури. Дійсно, тут треба повторити слова Спасителя: Хто може се поняти, сей нехай понимає! „Тілесний чоловік не понимає того, що є Божого Духа, бо се для нього глупота і він не може зрозуміти, бо про се треба духовно судити“ (І. Кор, II, 14).

III.

По тім, що тут сказано, вже не потрібно, думаємо, відпирати безпідставний закид, що католицький ідеал дівственности спихає тих, що жиють у подружжі, на християн другої кляси, або що тим неначе ділить релігійне життя на два поверхи. І ті, що живуть в цілковитій безженности „Бога ради“ й ті, що в подружжі — мають ту самісіньку міру наближення до Бога, а саме: свою особисту досконаліть. Кажуть, що подружжа сріблo, а дівственність золото; але хто має богато срібла сей богатший від того, що має мало золота. І хоч Христос попровадив численні душі царською дорогою дівственности, все таки хрестна дорога супружого життя для загалу людей се найпевніша дорога до осягнення остаточної цілі. Надто між дівством і подружжам є глибоко взаїмна лучність. Невинність і дівственність се тло, на якім виростають щасливі подружжа. Вона конечна передумовина доброго подружжа. Лиш тоді, коли муж і його подруга можуть з пошаною на себе глядіти, бо одно й друге невинно перевели буйні дні молодости, лиш тоді будова щасливого родинного життя стоїть на непохитних основах. Колиж одної або другої сторони невинність сплямлена, то з часом просто мусить уступити взаїмна пошана.

Чи се не чисто поганська подвійна мораль, вимагати від жінки, щоб вона невинна стояла перед престолом, а мужчину вважати за звільненого від того обовязку? Етичні поняття під тим оглядом досить затемнені і то головно з вини жінок. Вони занадто легко замикають очі на минуле своїх майбутніх мужів, богато з них не мають відваги поставити в тім енергічних вимог. Переходова краса та зовнішна гладкість в обходженню затемнюють їм зір; та за короткий час отвираються їм очі. І вони пізнають, що потягаюча зовнішність була маскою.

Передшлюбна невинність дає також передовсім молодим дівчатам внутрішну силу й певність себе. Для них „віддатися за всяку ціну“ не становить ідеалу ні бажання їх серця. Вони свідомі своєї особистої гідности, бо їм присвічує висший ідеал.

Тільки невинні душі можуть найуспішніше причинитися до уздоровлення теперішнього так дуже розбитого супружого життя. Тут підчеркнемо слово провідниці католицького відродження німецьких жінок, Марії Шлітер-Гермкес: „Кожда молода панночка з огляду на подружжа повинна радше бути готова на цілковите зречення, навіть на беззамужність, як піти на уступку під якимнебудь етичним або релігійним оглядом. Таке послідовне становище молодих дівчат доведе мужчин до свідомости, що вони не здобудуть собі релігійної жінки, поки самі не стануть правдиво релігійними; та що лиш невинним передсупружим життям можуть заслужити собі на скарб невинного дівочого серця. Тоді певно вже в слідуючім поколінні цілком інакше буде виглядати етична сторона молодих мужчин. Що поможуть всі здобутки модерного жіночого руху, переведення і признання праці жінок в публичному житті, в науці, мистецтві, що поможе висока освіта жінок, — коли жінка в самім нутрі своєї істоти, в серці свого достоїнства сама для себе стає невірна...“*)

Чисте й святе подружжа се з правила урожайний Божий город, де постійно виростають лелії дівственности. Родичі, що самі в молодости задержали ненарушену невинність і в подружжі не терплять нічого недозволеного, одержу-

*) Geist und Leben, Gedanken aus dem katholischen Frauenstudium der Gegenwart, Köln 1921. 19-20.

*) Katholische Ehe, 1927 ст. 50.

Жіночий Конгрес

Історія українського жіночого руху в Галичині.

Третого дня Першого Українського Жіночого Конґресу 25 червня 1934 р. о год. 8.30 зачалося друге плєнарне засідання. Саля й балькон переповнені. Українська преса в комплеті. З польської заступлені тільки „Ґазета Поранна“. На деннім порядку цикль рефератів: „Наше минуле й наші змагання“.

Пані Марія Струтинська зі Львова прочитала реферат п. з. „Наталя Кобринська та жіночий рух в Галичині й Буковині“. Зміст: На початку жіночого руху в Галичині й на Буковині стояла велика людина і громадянка Н. Кобринська*). До 1840-их років наше інтеліґентське жіноцтво було майже виключно священиче. Воно старалося наслідувати Польок, хоч вже тоді були спроби визволитися зпід польських впливів. Наші свідоміші жінки збирали народні пісні, дописували до „Зорі Галицької“ та віденського „Вістника“. Замість до польських конвіктів священики віддають своїх дочок до інститутів СС. Василіянок в Словіті. Потому той Інститут перенесено до Львова і Яворова. Від 1872 р. завели в Австрії шкільний примус для дівчат. За почином Еп. Ступницького повстав в Перемишлі Дівочий Інститут, що відіграв дуже поважну ролю в нашім жіночім шкільництві. Перші наші жіночі школи були виділові. Наші галицькі жінки не дорівнували освітою таким жінкам з Великої України як Марковичка, Ганна Барвінок, Милорадовичева й богатьом іншим, що студіювали на університетах в Швайцарії та в Росії.

З кінцем 1870-их років виступають в Галичині: Ольга Рошкевич з перекладами в „Дрібній Бібліотеці“, „Правді“, Михалина Рошкевич з нарисом з народнього життя бойківським говором, Анна Павлик зі споминами. В „Зорі“ 1883-4 рр. поміщені перші вірші Юлії Шнайдер (Уляни Кравченко) та Климентини Попович. Ольга й Герміна Шухевич дістають дипльом за свої збірки народних взорів з Городенщини. Ольга Рошкевич видає збірку весільних пісень в збірниках краківської Академії Наук.

В галицькім театрі „Руської Бесіди“ вибиваються: Теофіля Бачинська, Марія Романович і т. д. Теофіля Романович-Рожанковська стає навіть директоркою театру в роках 1874—1880.

Від початку 1880-их рр. працю по читальнях „Просвіти“ ведуть: Евгенія Танчаківська, Анна Гоморак в Стецевій коло Снятина, Ольга Кирчів в Більчу, Михалина Рошкевич в Лолині, Емілія й Наталія Окуневські в Яворові. Евгенія Барвінська орґанізує жіночий хор в Тернополі.

Та се тільки одиниці. Загал жіноцтва жиє в повній духовій і матеріяльній залежности від чоловіків.

Кобринська виступила зі своєю пропаґандою жіночого руху, з домаганням висшої освіти й фахової підготовки для жіноцтва, участи в суспільнім і політичнім життю. Одначе через непідготованість нашого жіноцтва і брак зрозуміння загалу для сих справ — пропаґанда Кобринської ділала помалу. Її посів зійшов у нас щойно по війні.

Загально виступ Кобринської вяжуть у нас з появою групи т. зв. поступовців під впливом Драгоманова. Одначе світогляд її оформився скорше від стрічі з віденськими Січовиками і від знакомства з Драгомановом, котрому Кобринська і по його смерти не могла забути байдуже відношення до жіночого руху („Наша Доля“ 1895). Кобринська стала остаточно феміністкою, або як тоді називали — еманципанткою, — під впливом книжки Джона Стюарта Мілля „Про невільництво жінок“.

В часах Кобринської жіночий еманципаційний і соціялістичний рух змагав до суспільно-політичних реформ. Одначе соціялісти виступали проти окремих жіночих орґанізацій. Кобринська в „Нашій Долі“ з 1896 р. підкреслила негативне відношення робітників до жіночих робітничих орґанізацій, спроби знищити жіночі робітничі часописи і т. д. Вона переконувалася, що між теорією і практикою поступовців є велика дизгармонія. Нетерпимість радикалів, домагання т. зв. „нової моралі“ (себто вільної любови) були причиною її розходження з ними. Кобринська пише до Павлика: „Радикали ставлять як одиноку майже ціль еманципації вільну любов, тоді як я ніколи того питання не підношу“.

Становище Кобринської покривається з офіційним становищем фемінізму останних десятиліть, котрий домагається зміни положення жінки в родині, поширення та заґварантування її прав й одночасно оцінює інституцію родини як носія найвисших моральних вартостей, як найдоцільнішу форму відповідальности за молоде покоління.

В 1883 р. К. приїхала до Відня як 28-літна вдова зі своїм батьком, послом до державної Ради. В „Січі“ були горячі розмови про жіноче питання. Прихильник його Василь Полянський виголосив під впливом Кобринської реферат про потребу жіночої освіти на 2-ім студентськім вічу в Коломиї 7.VIII. 1883 р.

Дня 7.X. 1884 р.**) К. оснувала перше українське жіноче т-во, а саме „Товариство Руских Женщин“ у Станиславові. Помагали їй в тім Василь Полянський, з котрим К. укладала статути, пізніше Теофіль Окуневський. Про се т-во пише К.: „Се мав бути рід жіночої читальні, полученої з літературним видавництвом“.

Одначе се т-во не оправдало надії Кобринської. Вона пише в своїх споминах: „Стара клерикальна партія підняла крик про політичні й соціялістичні ідеї, народовці боялися витворення нової партії в полученнні з радикалами, — жінки розєдналися між собою. Не було що робити, я уступилася...“

Епископ Пелеш, чоловік непересічної міри, на заяву жіночої орґанізації про те ,що т-во змінило напрям, зауважив холодно, що первісну мету того жіночого т-ва уважав за корисну і добру.

Т-во Руских Женщин у Станиславові, хоч мало зразу лише кільканацять членів, уладжувало сходини з читанням творів, передплачувало журнали, оснувало Інститут для українських дівчат, що істнував до війни, підпомагало датками т-во „Шкільна Поміч“, словом — розвивало живу діяльність.

В 1901 р. відбулося в Станиславові велике жіноче віче. Реферат про жіночий рух виголосила Константина Малицька.

В 1887 р. вийшов у Львові заходом Кобринської та О. Пчілки „Перший Вінок“, великий жіночий альманах. В передмові пишеться: „...Ми переконані,що ніхто інший від нас самих не може знати ліпше про наші терпіння і вимоги“... Кобринська помістила в нім статті: „Про жіночий рух“, „Руске жіноцтво в Галичині в наших часах“ і „Замужна жінка середної верстви“. В 1887—8 рр. К. виїхала до Ціріху, де 2 семестри слухала викладів політ. економії проф. Пляттера.

На критику „Першого вінка“ Г. Целінського в „Зорі“ Кобринська відповіла в 1888 р. окремою полємічною брошурою.

В 1890 р. Кобринська внесла до парляменту петицію в справі допущення жінок до університетів. Підписало її потрібне число Українок. Одначе тому що скоро потім розвязано парлямент, треба було поновити петицію. В тій ціли скликано до Стрия в 1891 р. першу більшу нараду Українок. Зїхалося 30 жінок. М. і. приїхала з Буковини Евгенія Ярошинська. На тій нараді ухвалено поновлення петиції, ухвалено відозву до жіноцва Галичини й Буковини, „без ріжниці народности й віри, щоб підперло змаганння руського жіноцтва, виложені в петиції“. Кобринська мала реферат про потребу захоронок по селах і спільних кухонь підчас пільних робіт. До комітету для збірки грошей на другий жіночий альманах вибрано: Рибакову, Олесницьку, Іллюкову, Озаркевичеву, Кобилянську та Ярошинську. Олеся Бажанська - Озаркевич домагалася, щоб альманах виходив періодично. В кінцевій дискусії забирала голос м. і. Цецилія Курівцева, одна з визначніших наших тодішних діячок з Калущини. Підчас нарад наспіли телеґрами з Відня від Климентини Попович Боярської й Марії Волковської. З Буковини наспіла заява Українок, що солідаризуються з нарадами. На ній підписані: Емілія Смаль - Стоцька, Ольга Кобилянська, Ольга Устіянович, Олена Дубецька, Марія Кучинська, Михалина Михальчук, Мальвіна Жидачинська, Сидонія Зубик. Стрийська нарада мала наслідки в засновуванні захоронок під управою СС. Служебниць; в 1900 р. повстало т-во „Українська Захоронка“. Вибраний комітет видав за зібрані гроші 3 книжки „Нашої Долі“ в 1893, 95 і 96 рр. Зачали повставати жіночі т-ва в Галичині й на Буковині.

В 1892 р .були в Австрії великі маніфестації за допущенням жінок до університетів. У Львові на спільнім українсько-польсько-жидівськім вічу Кобринська виголосила велику промову по українськи.

В 1893 р. повстали два нові жіночі т-ва: „Клюб Русинок“ у Львові та „Жіночий Кружок“ у Коломиї. Перша голова „Клюбу Русинок“, Герміна Шухевичева, написала статтю в „Нашій Долі“ з 1896 р. З неї довідуємося, що „Клюб Русинок“ подуманий як огнище інтелектуального життя Русинок має скріпити в них народний дух. За 2 роки клюб придбав 200 книжок; членки сходилися двічі в тиждень, читали часописи, слухали рефератів. Клюб зібрав велику збірку вишивок і гердянів. За його почином оснували „Труд“. В 1909 р.

*) Наталя з Озаркевичів Кобринська (1851—1920) походила зі священичого дому. Батько її о. Іван Озаркевич (1826—1903), посол до галицького сойму 1867—76 і до австр. парляменту 1873—91. В 1893 р. був провідником депутації галицьких Українців до цісаря зі скаргою на галицьку адміністрацію. Писав проповіді й вірші. Кобринська написала першу новелю „Задля кусника хліба“ в 1884 р. Видавала жіночі альманахи: „Перший вінок“, „Наша доля“, Жіночу бібліотеку“, окремі збірки: „Дух часу“, „Ядзя і Катруся“, „Казки“. Батько Кобринської перебував в Белелуї, пов. Снятин, потім в Болехові. Мати її скоро померла. Кобринська вибивалася понад загал нашого жіноцтва очитанням в німецькій і польській літературі, стійністю характеру і широким світоглядом. Вона була добра бесідниця. Працювала в двох напрямах: 1) виступала в обороні прав жінки як рівноправної людини, боролася проти жіночої неволі; 2) старалася втягнути наших жінок в суспільну й політичну працю. Одначе наші жінки, які доходили тоді щойно до національної свідомости, хоч назагал симпатизували з нею, не були підготовані до співпраці з нею. Кобринська занадто високо виросла понад тодішний рівень нашого жіноцтва, щоб воно могло її якслід зрозуміти. Ще за її життя видно було сліди її праці. За її почином богато жінок зачало закладати захоронки, учителювати, студіювати, м. і. мабуть Софія Морачевська-Окуневська, перша Українка, що покінчила університет в Австрії. Кобринська померла в Болехові 1920 р. Сі інформації уділив нам ласкаво один з наших найстарших і найповажніших діячів. — Ред. „Нової Зорі“.

**) В „Історії політичної думки галицьких Українців“ Д-ра Костя Левицького на ст. 227 в нотці 68 написано, що перше жіноче віче й перші збори жіночого товариства відбулися в Станиславові дня 8 грудня 1884 р. — Ред. „Нової Зорі“.

ють звичайно від Бога надгороду, що одна або й друга їх дитина посвячується на ціле життя чи то в монастирі, чи як „пільні лелії“ на світі. Щасливі діти таких родичів! Вони не лише з приміру родичів набирають любови й замилування до невинности, але й одержують по них великий духовий скарб: велику енергію духа й волі, щоб побідно перевести боротьбу в бурливих літах молодости.

о. Т. Галущинський ЧСВВ.

Католицький жіночий рух

Реферат о. О. Осташевського.

3) Матері не вільно під ніяким услівям уважати побічним своє високе материнське звання. Треба йому посвятити весь свій час, всі свої сили. Досвідчені педагоги кажуть, що найгірше домашне виховання таки краще від найлучшої тресури в заведеннях. Дитина під наглядом матери набуває склонностей до доброго, гарного, взнеслого — а відрази до злого, до низького, до простацтва. Шляхотні прикмети кільчаться й виростають тільки на ґрунті справленім побожністю матери, огрітім її серцем. Дитина бачить або відчуває кождого дня безкорисну, жертвенну працю мами для її добра. Той труд і та офіра матери не дадуться заступити ніякою педагогією чужих людей у вихованні дитини.

Може скаже дехто, що сільські родичі не знають модерних засобів педагогії й тому не надаються до виховання теперішних дітей. Відповімо, що коли тільки християнський дух пронизує життя родини, передовсім мами, то вже є певна запорука, що діти будуть добре виховані. Десять заповідей Божих і особиста чесність батьків, особливо мами, се незаступимі засоби вічної педагогії. Католицький рух по наших брацтвах і жіночих організаціях має завдання виховати добру й побожну українську матір.

На жаль сучасна жінка часто вважає материнство понадсильним тягарем і чимраз частіше втікає від него. Нам загрожує поважно — загибіль в будучности. Вже є познаки, що українська жінка не хоче дітей і тому свідомо й штучно зменшує природний приріст населення. Вона неначе кричить до світа й до Бога: „Не хочу двигати тягарів; не хочу приносити жертви; не хочу промінювати любовю; хочу тільки уживати; хочу тільки про себе дбати і про себе тільки думати!“...

Католицький жіночий рух мусить повести завзятий бій з тим грізним явищем. Інструкторки КАУМ будуть основувати організації матерей і там вчити й виховувати їх. Наші сільські жінки люблять виклади з гігієни, курси варення і т. д. Важним завданням катол. жіночого руху буде дати жінці можність з а р о б и т и на удержання. Нині на українських землях зовсім брак праці і для інтеліґентних і для сільських дівчат. Нині тяжко вийти замуж інтеліґентній дівчині, але вже й сільські не виходять замуж або віддаються на нужду. В Німеччині перед 1914 р. близько 10 міліонів жінок працювало в фабриках. В нас не стало вже й послідного варстату праці — на панському лані. Нема в нас буквально н і я к и х з а р і б к і в. Катол. жіночий рух повинен заініціювати нові галузи жіночої діяльности, продумати й розробити пляни господарської розбудови нашого села, щоб бодай найбідніші та незамужні дівчата могли заробити. Нужда і безробіття пхають силоміць в безодню пекла. Одначе віра відчиняє очи християнина на Назарет, де Неневістная Невіста жие пильністю пчоли й огнем Серафима та працю підносить до найвисшого достоїнства жінки. Католицька Церква благословить однаково ручну роботу жінок як і наукову їх працю. Церква винесла на свої престоли ручних робітниць і зачислила також між святих Тересу з Авілі, Катерину з Сіени й ін. Нинішне суспільне законодавство бере жінку-робітницю в свою опіку, але те все гарне — на папері. В практиці нема ніде праці, ні заробітків. Треба вчити жінок не тільки фаху, але й обовязковости, солідности, о р ґ а н і з о в а н о с т и, а передовсім чесности й відповідальности. Наша кооперація нездужає на т. зв. манка.

Не можна поминути й завдання, яке тягне жінку в вир політичного життя. Стародавне: „Жінка має пильнувати хати“ — вже не вернеться. Нині жінка як рівнорядний чинник стоїть скрізь коло мужчини, в фабриці, бюрі, школі, парляменті, редакції, поліції, суді, почті, аптиці, ба навіть у військових організаціях. Змінилося життя. Давніше майже кожда дівчина виходила замуж і була доживотно звязана з мужем і залежна від него. Нині богато дівчат не може найти мужа. Вони приневолені самостійно жити. Розуміється само собою, що вони силою факту зовсім висвободилися зпід мужеської керми. Тому сучасна жінка має о б о в я з о к журитися, чи справедливість чи несправедливість запанувала в її народі, чи народом кермує Христос чи Велзебуб, чи держава охоронює горожан, чи заганяє їх в пропасть, чи готовить дітям безжурну будучність чи крайну нужду. Таж се не каригідне, що жінка замість писати вірші — пише політичні чи господарські статті, замість про сусідки, капелюхи — говорить про політичні справи, коли в парляменті бореться за права народу. Чи вже давно Дебора не провадила свій нарід до побідної боротьби? Чи Естера перед тисячеліттями не брала в свої руки справ Ізраіля? Чи Юдита не забила власними руками ворога батьківщини? А чи не кермували державними справами християнські цариці як Теодора, жінка Юстиніяна або українська княгиня Ольга? Чи королі не приходили за радою до св. Катерини з Сіени? Нині се просто обовязок католички брати участь в публичнім життю, впливати на правильний і християнський хід публичних справ. Одначе жінка повинна займатися публичними справами лише остілько, оскілько не потерплять на тім її обовязки супроти мужа, дітей і взагалі її дому і всіх домашних. Бо що варт просвічати й виховувати дальших, а занедбувати рідних дітей в темноті! Найкрасша діяльність жінки — виховати себе на добру, побожну християнську невісту, вивести дітей на чесних і релігійних людей, злагідняти й лічити нужду ближніх. Тоді жінка служить гідно Богу й народови свому. Інструкторки КАУМ працюючи на місцях можуть перевести спасення України. Нехай українська жінка несе згоду між розсварених, еднає в праці розеднаних, пятнує бляґу й неробство, осінить націю ідейністю і приміром особистої жертви, защіпить глибоко практикуючу релігійність і щире привязання до катол. Церкви, бо тільки вона на світі Божа і спасаєма. Українська нація релігійно й морально дуже нездорова. Коли українська католицька жінка не зрозуміє теперішного свого завдання та не стане сіллю нації, то ми певно зігниємо і то незабаром.

Катол. жіночий рух головно по селах мусить розбудити інтерес жіноцтва до громадянських установ. Бо що з того, що жінки матимуть активне виборче право, коли вони до ніякої установи не на-

---

„Клюб Русинок“ перемінився в „Кружок Українок“, потім того самого року в „Жіночу Громаду“.

„Жіноча Громада“ мала право основувати кружки і філії в Краю. Перші „Ж. Г.“ повстали в Краківці, та в Сколім. Між іменами діячок вибиваються: Марія Білецька, М. Вергановська, Евгенія Макарушкова й ін. На жаль підчас війни пропали протоколи й документи „Жін. Громади“ у Львові.

Від 1916 р. „Жіночу Громаду“ перемінили в „Союз Українок“, котрий в 1921 р. скликав перший український жіночий конґрес. Він поклав основи під сучасну краєву жіночу організацію „Союз Українок“.

ВОЛОДИМИР СОЛОВЄВ

Жіноче питання

Воно займає не останне місце в ряді тих „питань“, котрими лагодимося ввійти в XX століття. Подібно як любов, по думці одного студента богословії, ділиться на щиру і нещиру, так всі питання взагалі діляться на поважні й пусті. Поважними слід признати такі, що мають за собою якийсь дійсний факт, якусь переміну в житті або свідомости людей — переміну більше або менше загального і тим самим суспільного значіння. Жіноче питання треба вважати за п о в а ж н е тому, бо в нім така переміна криється. Богато жінок і дівчат перестало вдоволятися сімейним життям і стратили здібність спокійно, при хатнім ділі, сидіти вдома. Душевна турбація, що їх охопила, виявляється нераз бідолашним і комічним видом, — всеж таки вона існує і росте і якимсь міркуванням чи посміхом годі упоратися з нею. Бо й щож можна відповісти людській істоті, котра каже: Таке життя мене не вдоволяє, мені того замало, я не хочу бути лише знаряддям родження і виховування других, я хочу жити також для себе, мати свою власну ціль.

В ч і м саме може та ціль бути, ч о г о властиво ті жінки бажають, — сього вони зовсім не знають; ясне лиш се, що вони давнішого не хочуть і його раз на все покинули.

Роля жінки в історії вповні згідна з її ролею фізіольоґічною. Зародити нове життя сама не всилі, але зачате другим чи від другого вона виношує і виводить на світ Божий, і без того її співділання не булоб на світі нічого. Дотично духового життя і правлячих ним ідей річ мається таксамо як з життям фізичним. До успішного виповнення свойого завдання в загальній історії людства жінка посідає дві протилежні питоменности — консерватизм і змінчивість.

Завважу людової мудрости „баба торба, що положиш, то понесе“ — необхідно доповнює загальний досвід: жінки домагаються новин, статичного ладу вони бояться.

В часах коли життеві, колись виношувані, ідеї родження і виховування жіноцтвом ще володіють людством і надають змисл його буттю, задоволені своїм історичним ділом жінки проявляють передовсім суспільний консерватизм, а свою „жадобу новин“ задоволяють лише частинно віддаючись новим людям та поривам любощів. В часах знова, коли форми життевих основ вичерпуються та нидіють і треба перейти до нових ідейних починів, жінки, хоч не скорше від мущин, зате сильніше і глибше відчувають невдоволення з традиційних рамців життя та бажають з них вийти назустріч новому, будучому. Заки знайдуть правду вони з запалом хапаються всього, що їм привидиться. Подібно Марія Магдалина, заки найшла Христа, перейшла власть сімох бісів. Чи не призбирається того числа зі всіх тих фальшивих ідей, щото або одночасно або на переміну захоплюють сучасну жінку? Направду сім: біс „вільної любови“, біс політичної агітації, біс обожанного природознавства, біс зверхнього „упрощування“, біс обовязкового безшлюбя, біс „економічного матеріялізму“, біс „естетичного декадентизму“.

Всі ті біси можуть оманювати і мучити, та дійсного вдоволення дати не в силі — душі жіночій ще менше чим мужеській. Правдиве вдоволення дає тільки одна п р а в д а, яка нинішною ні завтрішною бути не може: вона вічна. Та річ в тім, що внутрішне понимання вічної правди переходить одні чи другі хвилеві форми своєї вияви чи ділання. Дожидати цілком нового, нечуваного ще слова, се очевидно дитяча ілюзія. Одно слово правди вже сказане і другого ми не почуємо тому, що другого нема і не може бути. Постаріло не воно а наше розуміння його. Новий вид чи спосіб розуміння, принимання і виповнювання вічного слова правди все можливий а нині він необхідний. Замішання в жіночій душі се наглядний доказ тої необхідности і її майбутнього успокоєння. Розвязка жіночого питання, як зрештою кождої поважної проблеми — в п о н я т і м і р о з у м н і м х р и с т і я н с т в і п е р е в е д е н і м в ж и т т я. Жінки перші вийшли назустріч воскресшому Христові. Рація сучасного жіночого руху, по освободженні з власти сімох бісів, се приготування нових жінок мироносиць для майбутнього воскресення всього християнства.

Москва, неділя мироносиць 1897.

(З російської мови переклав Василь Гліб)

лежать і ніодною не кермують! Нам треба подбати, щоби всі наші установи мали виразно католицький характер. Мусимо призвичаїти нашу суспільність достосовуватися до Божих і церковних заповідей, бодай так, як та суспільність стосується до державних параґрафів.

До діяльности катол. жіночого руху треба зачислити й добродійність. Жінки співчуттям і милосердям неначе чудодійним інструментом вміють лічити хоре серце ближнього. Христос вчив апостолів чинної любови ближнього своїми чудами як: розмноженням хліба на пустині, уздоровленням недужих і т. д.

Катол. жіночий рух має виховати жіноцтво до суспільних діл. Треба відчинити очи місцевих жінок на нужду ближніх: показати мешкання убогих, їх харчування тяжку працю робітника і т. д. Треба росказати у викладах як працюють для інших ремісник, учитель, священик, редактор, господар і т. д., як ріжні організації працюють для загалу, шпиталь, кооперація і т. д. Треба запалити іскру співчуття і жажди чину на користь ближніх. Бо самим співчуттям ніхто ще не побудував шпиталів, не осушив сліз, не загоїв ран. Для католиків першорядні спонуки до милосердя се те, що всіх нас ізбавив Спаситель, всі ми причащаємося Його св. Тілом, належимо до катол. Церкви, взаїмно за себе молимося на богослуженнях. Всі ми звязані любовю ближнього. Всі жінки собі сестри і як такі обовязані собі взаїмно помагати. Ідеал жінки — Преч. Діва Марія, се прибіжище ласки й жерело помочі для всіх, се звершений примір для невіст в суспільній діяльности.

Ціль катол. жіночого руху се будування Христового Царства на землі. Його завдання се внутрішна релігійність українського жіноцтва і його світський апостолят, се християнське материнство, се праця католицьких жінок в місцевих організаціях.

Українські жінки се щойно відкритий неоцінений і неоцінимий скарб. Його треба відповідно використати й запрячи до праці на більшу славу Божу, на хосен католицькій Церкві й українській нації.

Комунікат Старшини С.-Батька

В справі III. Краєвого Здвигу у Львові.

Підчас Ювілейного Здвигу в 40-ліття Українського Сокільства у Львові, дня І. липня 1934 р., трапився недопускаємий інцідент. При спільних вправах мущин малий гурток руховиків стояв остентаційно непорушно, не виконуючи приписаних вправ і на вівання начальника Сокола - Батька не тільки не підчинився його приказам, але навіть увів замішання в деяких незорієнтованих побратимів, через що цю точку вправ треба було перервати. Наслідком того Старшина Сокола-Батька стверджує, що в рядах українського Сокільства знайшлися одиниці, які нічого спільного з ідеєю Сокільства не мали та не знали примітивних засад, що обовязують в сокільській орґанізації, себто карність і послух приказам своєї Старшини. В звязку з тим Старшина Сокола-Батька поробила рішучі заходи для прослідження справи й усунення з рядів українського Сокільства тих одиниць, які попали туди тільки через непорозуміння. Старшина Сокола-Батька рішилася в найблищому часі здати звіт зі своєї діяльности перед статутово і громадсько покликаними чинниками. —

Старшина Сокола-Батька.

Помер Хаїм Нахман Бялік

Найбільшний жидівський поет.

В Відні в санаторії Аверсберґа, дня 4 липня с. р. о год. 9 вечером, помер на емболію (заткання кровоносної артерії), в 61 р. життя, найбільший сучасний поет Жидів, Хаїм Нахман Бялік. Покійний уродився в 1873 р. в Раді на Волині. Від року 1924 мешкав постійно в Палестині, в м. Тель-Авів і був там осередком духового життя Жидів. До Відня приїхав на операцію нирок. На вістку про його смерть прибули до кімнати, де зложено тіло покійного, всі рабіни Відня і вся управа жидівської громади Відня в комплєті. Тіло його відвезуть до Палестини.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

На Ґенеральній Капітулі СС. Служебниць у Львові 4 с. м. вибрали головну управу того Згромадження. Головною Настоятелькою вибрана Сестра Вероніка Ґарґіль зі Львова, що була досі настоятелькою. Заступниця настоятельки Сестра Віталія Мікусь зі Львова. Перша дорадниця Сестра Христофора Качковська зі Львова, б. заступниця настоятельки, друга дорадниця Сестра Текля Рудик, настоятелька з Калуша, трета дорадниця Сестра Моніка Болеста, настоятелька в Римі. Скарбничкою вибрана Сестра Августина Сіра, настоятелька в Трускавці, ґенеральною секретаркою Сестра Валєрія Дубик зі Львова, дотеперішна секретарка. В Капітулі взяло участь 18 СС. Служебниць: 11 зі Львова, 4 з Канади, 2 з Бразилії, 1 з Риму. Капітулою проводив о. Схрайверс, Провінціял ОО. Редемптористів, Апост. Візитатор СС. Служебниць. Приявні були: о. Ігумен Йоан Загвійський ЧСВВ, Маґістер Новіціяту СС. Служебниць в Кристинополі та о. Бульс Чина Ізб. (Редемпторист) з Канади.

В церкві ОО. Василіян у Львові відбулося недавно торжественне приняття дітей до Евхаристійної Громадки (Круціяти), яка істнує як секція при Мар. Тов. Пань у Львові. Принято 12 нових членок. Приняття довершив і сердечну науку до діточих сердець виголосив Провідник о. Сеньківський ЧСВВ. Всі діти в числі 32 приступили до св. Причастя і зложили торжественне приречення, служити вірно Евх. Ісусови, бути правдивими Його лицарями аж до смерти. Рівнож ті діти взяли участь у величавім поході, в празник Пресвятої Евхаристії.

Конґрес міжнародньої унії кат. жіночих Союзів. Сего року відбувся в Римі IX-тий Конґрес унії Кат. Союзів Жінок. Наради Конґресу були присвячені енцикліці св. Отця про виховання. Розпочав кард. Дольчі протектор унії. Він заохочував до єдности і братерства думки, до введення в життя Євангелія. Предсідниця Унії Союзів, іменована св. Отцем, предсідниця Союзу кат. жінок Голяндії п. Штеенберґе-Енґерінґ запевнила кард. протектора про послух зібраних і про цілковите віддання справі. У своїй промові звернула увагу на велике значіння, яке може мати жінка-мати у приготованні загального мира. Мати має будити зрозуміння для значіння надприродности, має працювати над суспільним відродженням. Мати повинна заправляти дитину до любови Вітчини, а рівночасно вщіпляти в неї, що є ще друга Вітчина, вища, спільна для всіх людей. На терені родини треба передовсім усталити спокій, нехай там не буде тертя — дісгармонії, нехай ті, що від нас залежать, мають правдивий спокій серця. На Конґрес прислало 31 країв своїх делеґаток, іменно: Австрія, Австралія, Анґлія, Аргентина, Бельґія, Бразилія, Канада, Чехосл., Чіле, Данія, Шкотія, Еспанія, З. Д. А., Франція, Угорщина, Італія, Японія, Югославія, Литва, Люксембурґ, Мексик, Норвеґія, Голяндія, Перу, Польща, Філіпіни, Португалія, Ромунія, Швайцарія, Швеція і Венецуеля. Наради зачалися від перегляду навчання катехизму, котрого так богато жінок учить, не лише як матері, але як фахові катехитки, або пані в стоваришеннях. В науці катехизму треба вистерігатися натуралізму. Піднесено конечність католицьких шкіл для кат. дітей. Обговорювано справу виховання родини і кат. кіна. Можна мати також вплив на видавців книжок. Треба дбати про виховання матери. Бельґія має 200.000 жінок в союзі. В Австрії суспільна перебудова спирається на родині. Утворено комітет опіки над родиною. Церква і держава працюють спільно для родини. Наші пані католички повинні також в тім напрямі розвивати свою зорґанізовану діяльність.

В політиці треба уживати трудностей до того, щоби йти вперед. (Основник сіонізму Теодор Герцль).

Товариство Опіки

Над Молодю

2) Др Копач: Мене вразило передовсім те, що було аж 15 таких філій, які навіть не відізвалися на поклик Гол. Ради! Питаю: Що варта такі філії? І що Гол. Рада зробила з тим явищем? Чую, що писала письма до тих філій. Та ніхто не відповідав! В суспільнім життю народів і громад найгірше мститься робота — „ut aliquid fecisse videatur“. Що се поможе, що ми викажемо велику скількість філій на папері? Се не повинно бути в т-ві, що опікується молодю. Бо сказав мудрий Німець: „Wie die Alten sungen, so zwitschern die Jungen“. Дальше я цікавий, як вяжеться промислова дівоча бурса з Гол. Радою. Чи Гол. Раді по дорозі займатися такими парціяльними справами як бурса? Бож прецінь „minima non curat praetor!“ Трета річ: Мені дивно, що п. Ластавецький як представник провірної комісії аж на Загальних Зборах Товариства каже, що в тій комісії потрібно було фахівця, бо він не фаховий... Для мене се засаднича справа. Требаж було вже зараз по виборах комісії на попередних зборах заявити, що „я не фаховий!“ Коли панове приняли вибір, то був час за 3 роки сю справу управильнити з Головною Радою. Бо якуж вагу маю тепер прикладати до сего контрольного звіту? Ще одна річ: В звіті з попередних заг. зборів чув я, що там були ріжні домагання й ухвали. Якже виконано ті ухвали? Що зроблено? Тепер загальні нарікання на молодь; чи ТОМ давало тій молоді якусь духову поживу крім удержання одної малої бурси і розділу малих запомог?! —

П. проф. Березовський: Тут придався більший апарат. Ми не чули ні за кореспонденцію секретаріяту ні за пропаґанду. Справа пропаґанди дуже важна. В пресі не було досі майже ніяких вісток про се Т-во... Чому збори Т-ва відбуваються раз на 3 роки? — Проф. Боднар (голова філії Тернопіль): Вразило мене се, що філії мають мало членів, а прецінь наше Т-во має таку гарну ціль, що повинно притягати. Тепер суспільність утікає від організацій. Треба наше Т-во зробити більше популярним. Треба частіше використовувати пресу. Досі треба було люпою шукати вісток про ТОМ. Таксамо слабі взаємини централі з філіями. На рік дістаємо одно-два письма з Гол. Ради. Богато філій веде захисти, але їх ведуть за коштовно і недоцільно.

В кождім захисті є приміщення для дітей ріжного віку, пола і т. д., що спричиняє більші кошти адміністрації. Добре булоб поділити захисти на однородні: для немовлят, для шкільних дітей, для дівчат, для хорих і т.д. Через се ми зискалиб, бо коли адміністрація того самого рода, то кошти менші. Я порушую сю справу вже може 10 літ — і надармо. Думаю, що ся справа не така тяжка. Я з захопленням слухав звітів про діяльність філій. Бачу з них, що часто дуже малий гурт людей робить велику і пожиточну роботу. Тут нема жартів. Наші сусіди дуже опікуються молодю, ба й нашу молодь беруть під свою опіку.

Проф. Ластавецький: Я дуже вдячний пану радн. Копачеви, що порушив справу контролі. Мене вибрано до контр. комісії лише як заступника, отже я вибір сей приняв, бо бачив, що в к. комісії є люди фахові. Та два тижні перед заг. зборами я дістав вівання прийти на засідання контр. комісії. Очевидно я як нефахівець був тим найневірнішим Томою, що хотівби „намацально“ все справдити. На жаль не було п. М. Левицького, на котрого я покладався. Отже я не сподівався, що мені прийдеться складати звіт з праці контр. комісії. — Мґр. Луцький: По розвязанню „Пласту“ Т-во звузило свою діяльність до чисто харитативної. Тут треба звернути увагу також на духове виховання. Треба занятися вихованкам ремісничої й селянської молоді і співпрацювати зі студентами. Треба по селах творити кружки, бодай спортові і т. д. Головна Управа повинна не лиш реєструвати звіти філій, але й надавати тон праці в цілім краю. — Др. Кордюк: Зі звітів бачу, що Т-во живе слабо. Я хотівби знати, що зробила Головна Рада, щоб поширити ідею Т-ва. На прим. зі звіту скарбнички я нічо не довідався. Не знаю, звідки якісь нерухомости, відсотки і т. д. або такі гарні слова як льокації — я з того нічо не розумів. (Тут скарбничка перебиває: Ви не розуміете, що значить льокації?). Дуже перепрошую, прошу мені не перебивати. Здається, що я пані не перебивав.

Проф. Павлюх: Я відповім за паню скарбничку: Звіт касовий се звіт з бурси. Мушу відповісти ще п. радн. Копачеви. На се, що Гол. Рада уважає за потрібне зробити, відповім так: Нехай лунає се питання аж відібється о будучу Головну Раду. Друге: Бурса це найбільший боляк на тілі Гол. Ради. Пані Говиковичева зібрала в Америці 3.000 долярів, за котрі ми мусіли купити дім, бо „американці“ натискали. Але на тім домі є великий довг. Тепер дім майже нічо не варт і здається його забере Каса Ощадности. Пані з Америки обіцяли прислати на сей довг (13 тис. зл.), одначе криза прийшла й на Америку. Присилають дуже мало. Доки ми мали доляри, то філії вносилися з нами. Тепер як долярів забракло, філії не відзиваються до нас. Се відповідь п. Боднарови. Централі належиться від філій частина вкладок, та сей припис статута всі обходять. Секретар мусить покривати всі кошти кореспонденції зі своєї кишені. За пропаґанду говориться літами, а вибирається до Гол. Ради таких людей, що не розуміються на пресі і пропаґанді. Я приміром зовсім до сего не надаюся. Як виберемо таких самих членів до ради, чого дуже боюся, то нічо не зміниться. Т-во хотіло вступити до міжнародного союзу таких товариств, та на се потрібно раз дозволу державної влади, по друге ми не малиби з сего ніякої користи, а вкладку мусіли заплатити високу: 50 швайц. фр. (Д. б.).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Вистава книжок українських письменниць

в Станиславові підчас Українського Жіночого Конґресу 23 — 27 червня 1934 р.

Старі й нові жіночі видання.

Секція Вистави Книжки при Діловім Конґресовім Комітеті під проводом п. Наталі Дорошенко уладила виставу книжки наших авторок в двох салях на І поверсі будинку „Рідної Школи” в Станиславові, близько „Сокола”, в котрім відбувався жіночий конґрес.

В першій салі приміщені портрети й книжки наших письменниць з Галичини, Буковини, Америки, Канади і т. д. На головній стіні висить великий портрет Кобринської, піонірки жіночого руху в Галичині. Побіч богато знимок з її життя, її рідні, співробітниць, осіб, що мали вплив на її діяльність. На столі „Перший Вінок” з 1887 р., альманахи „Наша Доля”, твори Кобринської: „Відьма” (1894), „Ядзя і Катруся” (1904), „Дух часу”, „Оповідання”, „Виборець”, реферат в пропамятній книзі Просвітянського Конґресу з 1909 п.з. „Захоронки, їх значіння і розвій”, „Відповідь на критику Жіночого Альманаха в „Зорі” з 1888 р., стаття в ЛНВ про Стріндберґа і т. д. Побіч творів Кобринської є книжка Джона Стюарта Мілля „Die Hörigkeit der Frau“, що мала великий вплив на розвиток її світогляду.

На столику орґан для жінок „Русалка” з 1868 р., „Лада” з 1853 р., журнали редаґовані жінками: „Наша Хата” (Л. Бурачинська), „Жіноча Доля” (О. Кисілевська). „Відродження“ (Др. С. Парфанович) і „Кіно“ (Соня Куликівна), „Мета“ (1908) „Наша Мета“ (1919) і т. д. Дальше портрет Юлії Шнайдер (Уляни Кравченко), нашої талановитої поетки. На столі ряд видань її поезій: „Prima vera“ (1885), „В дорогу, збір поезій для молоді” з 1921 р., „Проліски“, (1921), „На новий шлях“ (1928), „В житті є щось“ (1929), „На визвольному шляху“ (1930), „Для неї—все!“ (1931), „Шелести нам баріночку“ (1932), „Мої діти“ (1933) і рукописи поезій.

На право від Кобринської портрет Олени Кисілевської, що вже 50 літ невтомно працює над орґанізацією жіноцтва. Вже 10 літ п. Кисілевська видає в Коломиї популярний часопис для українського жіноцтва „Жіноча Доля“. З її творів виставлені: Оповідання „В горах“, (1913), „Враження дороги“, „Швайцарія“ (1933) і три актуальні реферати.

Дальше портрет Катрі Гриневичевої та її твори: Леґенди й оповідання для молоді (1906), По дорозі в Сихем (1923), Непоборні (1926), „Шеломи в сонці“ та ряд поезій в ЛНВ.

За нею портрет Марійки Підгірянки (Домбровської) та її твори для дітей, видані на Закарпатті, як: Вертеп (1921), Ластівочка (1926) „Пчолка“ (1926), „Мати страдниця“, (1929) і т. д.

Дальше портрет і твори Константини Малицької: діточі песи, оповідання, реферати й переклади. Які милі ті книжечки для дітей! Беремо їх до рук зі зворушенням і пригадуємо собі, як ми їх читали „во время оно“.

Жіноцтво з Америки заступлене своїми журналами: „Рання Зоря“ (1919), „Жіночий Світ“ (1933—1934). Богато світлин з життя українських жіночих орґанізацій в Америці, особливо з українського відділу на світовій виставі в Шікаґу.

Буковині присвячена одна стіна напроти Кобринської. На середині тої стіни портрет Ольги Кобилянської. На великім столі приміщені всі її твори в богатьох виданнях. І так оглядаємо їх по черзі: „Некультурна“ (1897), „Природа“ (1897, Чернівці), „Покора“ (1899), „Мелянхолійний валець“, „Земля“ (1902), „До світла“ (1905), „В неділю рано зілля копала” (1908), „Царівна“ і богато інших окремих книжок і творів поміщених в ЛНВ. Є також збірне видання в 9 томах в Харкові 1927 р.

Побіч Кобилянської портрет другої Буковинки Евгенії Ярошинської та її твори „Повістки” (1899), „Перекинчики” (1903) та кілька оповідань для дітей.

Коло самих дверей портрет Волинянки Галини Журби, авторки епопеї волинського села: „Зорі світ заповідають” (1933). Крім тої знаменитої повісти бачимо ще її оповідання „З життя” (Одесса, 1909), „Меланка” (1922) і „Метелиця”, казки (1923).

В другій салі заступлена Велика Україна. На головній стіні видніє портрет Марка Вовчка (Марії Марковички). На столі богато видань її творів аж до сьогодня. Звертають увагу три видання „Марусі” у французькій мові, в перекладі п. Сталь, видані в Парижі й Лондоні. „Маруся” належить ще тепер до шкільної лектури у Франції. Крім того переклади „Марусі” в мовах італійській та болгарській. Збірні видання творів М. Вовчка видали: „Просвіта” у Львові 1923 р. (1 т.), Українська Накладня Київ—Ляйпціг (2 т.), ДВУ в Харкові 1928 р. (3 т.). Бачимо також розвідки про Марка Вовчка: В. Доманицького „Авторство М. Вовчка” 1908, і В. Бойка „Марко Вовчок”, Укр. Накладня, Київ—Ляйпціґ.

Зліва портрет і твори Ганни Барвінок (Олександри Кулішевої), Олени Пчілки, Дніпрової Чайки, Марії Загірної (Грінченкової), популяризаторок знання. Дальше визначна історичка, член ВУАН, Олександра Єфименко, замордована разом з дочкою большевиками в 1919 р. Вона написала по російськи історію України в 1906 р., котра вийшла також в українській мові в 1919 р. Крім того є ще кілька її історичних праць. Катерина Грушевська, дочка проф. Михайла, має вже за собою немалий науковий дорібок. Звертають увагу видані нею „Українські народні думи” т. І. ВУАН, 1927 року.

Олена Курило видала ряд праць з українського мовознавства: початкову ґраматику, фонетичні та діялектольоґічні розвідки. Наталя Мірза-Авакянц се одна з наших молодих історичок. Вона оповістила кілька праць з новішої історії України. Як вказує її назвиско, вона східного походження.

На право від Марка Вовчка видніє портрет проф. Софії Русової; на столі ряд її педаґоґічних творів, оповідань і казок. Побіч неї Л. Старицька-Черняхівська, Любов Яновська, Христя Алчевська, М. Грушевська, Н. Кибальчич, В. О' Коннор-Віліньська і богато інших.

Напроти М. Вовчка портрет Лесі Українки. На столі всі видання її творів: галицькі, еміґрантські та наддніпрянські. Також є всі критичні розвідки про письменницю.

В тій салі виставлене табльо з надписом „Українські жінки в історії”: кн. Ольга, кн. Анна Ярославна, Роксоляна, Марія Мазепина, Настя Скоропадська, Софія Острожська, Раїса Вишневецька й інші наші визначні жінки. Є також табльо наших театральних артисток та молодших і менше відомих письменниць, суспільних діячок і т. д.

Загалом виставлено понад 600 книжок 112 наших авторок. Се мабуть перша того рода вистава наших авторок. Вона уладжена була в двох малих кімнатах з великим смаком і добрим переглядом. Коло ріжних письменниць були квіти, які вони найбільше любили: коло О. Кобилянської — білі рожі, коло Лесі Українки — лілеї і т. д. Коло 22 більших портретів письменниць були відповідні до области ручники, на столах відповідні обруси та флякони з квітами. Через те вистава наших письменниць мала дійсно естетичний вигляд. Вона не була одноманітна, як інші вистави того рода. Тільки брак часу підчас конґресу не дозволяв всім його учасницям і гостям довше побувати на тій виставі і переглянути хоч цікавіші книжки. А було там що переглядати! Майже всі оглядаючі ту виставу ніколи не думали, щоб українська жінка написала тілько й таких цікавих книжок. Якби хто хотів тепер опрацювати участь жіноцтва в нашій літературі й науці, мавби вже нелегке завдання. Тим не менше є велика потреба в такій праці. Щойно по виконанні такої праці можна буде оцінити зростаюче значіння жіноцтва в українській літературі й науці.

Маємо надію, що осіню сего року вистава книжки наших письменниць відбудеться у Львові й то довший час, щоб її могла оглянути вся наша суспільність, особливо студіююча молодь, бо се має велике виховуюче значіння. І. Д.

Христос не тільки притягнув жінку особисто до себе, не тільки поставив її у свій круг світла, шукав її душі, зрозумів її цілковито, відкрив її як людину, жінку, подругу і матір, дав їй простір і світло, щоб вона сміла стати біля Нього, зреформував все довкруги неї, створив новий світ довкола жінки і в жінці. (П. Отто Морс, СМА: „Католицька жінка, її праця для релігії, культури й народу в минувшині й сучасности.“).

Нові видання

О. Д-р Василь Василик: **Правдивість Католицької Церкви.** Відбитка з „Доброго Пастиря“. Станиславів. Накладом автора. Ст. 23+1 нпґ., вел. 8⁰. Ціна 50 ґр. — Праця, котра дуже заслугує на поширення.

О. Д-р Василь Василик: **Культурна сила католицизму.** Відбитка з „Доброго Пастиря“. Станиславів, 1934. Накладом Редакції „Доброго Пастиря“. Ст. 20, вел. 8⁰; ціна 50 ґр. — Ся невеличка праця писана дуже цікаво. Повинна бути в кождій нашій бібліотеці.

Український Жіночий Конґрес. Станиславів, 23—27. VI. 1934. Ст. 16. Ціна однодневки 50 ґр. — Зміст: Уляна Кравченко: Піонірці. — Мілєна Рудницька: Підсумки 50-ліття. — Велика Громадянка. — Ті що творили „Перший Вінок“. — Стан українських жіночих орґанізацій. — Ірина Вільде: Фірма „Н. Сидір і с-ка“ дає працю незаміжним жінкам. — Що думає про конґрес (анкета з 4 жінками і 4 мужчинами). — Ярослава Музика: Із вистав конґресу. — Ірина Гурґула: Народне Мистецтво. — Наталя Дорошенко: Виставка книжки. — Програма Українського Жіночого Конґресу.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НА ЗАСІДАННІ конституційних ґруп ББ (соймової й сенатської) ухвалено на внесення полк. Славека проект статуту Леґіону Заслужених. Віцемаршалок сойму Цар реферував ту справу.

ПРЕДСТАВНИКИ ПОЛЬСЬКОГО СТУДЕНТСТВА були на послуханню в кардинала архієп. Варшави Каковского. Вони представили кардиналови важке матеріяльне положення польського студентства. При тій нагоді просили інтервенювати в справі масових увязнень серед польського студенства. Кардинал вислухав прохань студентів і обіцяв заступитися за ними в премієра Козловского.

ЗЇЗД РОСІЙСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ в Польщі відбувся недавно в Вильні. Приїхали делєґати з Варшави, Львова, Сосновця, Городна, Пінська, Берестя, Вильна, Луцька і з інших місцевостей. Посол Пімонов відкрив зїзд промовою, в якій заявив абсолютну льояльність російської меншости до Польщі. Збори вибрали на предсідника Л. Білєвського. Потім вшанували вамять Т. Голуфки і мін. Перацкого. Зїзд вислав привітні телєґрами до Президента Держави й Маршала Пілсудского. Крім того Зїзд вислав богато депеш до ріжних міністрів і польських орґанізацій. Другий день зїзду був присвячений читанню рефератів і виборови Управи. Зїзд вибрав головою російських меншостевих орґанізацій посла Бориса Пімонова. До ради увійшли: С. Кельнич, Д. Шумілін, Б. Єґоров, Белявскій, А. Хиляк, Дуґіль, Панчук, П. Король, Крестянов і Нікітин.

ПРЕЗ. ҐІНДЕНБУРҐ вислав до канцлєра Ґітлєра депешу такого змісту: З одержаних звідомлень бачу, що ви рішучо й відважно з нараженням власного життя в зародку здавили зрадливу змову. Ви вратували тим німецький нарід від великої небезпеки. За се висказую вам подяку і признання. През. Ґінденбурґ вислав подібну депешу також премієрови Прусії ґенер. Герінґови.

НА ЗАСІДАННІ нім. кабінету віцеканц. Папен зголосив своє уступлення. Канцлєр Ґітлєр не приняв димісії. Папен обстоює при своїм домаганні.

НАЧАЛЬНИК ПРЕСОВОГО БЮРА німецької національ - соціялістичної партії в порозумінні з начальником штабу штурмових відділів ґенералом Ліце розвязав пресовий уряд команди штурм. відділів. Дотеперішні аґенди того уряду перебрав пресовий уряд партії.

ДЕФІЦИТ НІМЕЧЧИНИ за 1933 рік дійшов до величезної суми 2.110 міліонів марок.

ПЕКОЛЬНА МАШИНА вибухла недавно в Палаті Справедливости в Відни. Вибух наступив в часі, коли в будинку засідав найвисший трибунал. Будинок поважно ушкоджений. Справники замаху невідомі.

ЛЄҐІОН австрійських національ-соціялістів (утікачів) в Баварії розвязаний. Ґітлєрівська влада увязнила командантів леґіону а членів інтернувала в концентраційнім таборі в Кобурґу.

В ҐРАЦУ (Австрія) вибухли кріваві бійки між відділом війська і членами піввійськової формації Гаймвери. Причиною тих бійок було те, що члени гаймвери побили членів бундесгеру (війська). Є богато ранених. Цікаве те, що зібрана публика підносила оклики на честь вояків.

БЮРО РАЙТЕРА повідомляє, що Ромунія замовила в Японії ґазові маски для своєї армії.

БОМБОВИЙ ЗАМАХ на німецький конзулят в Валєнції (Еспанія) виконали невідомі справники. Всі шиби в будинку вилетіли. Жертв в людях не було.

МІНІСТР ВНУТРІШНИХ СПРАВ Лотви розвязав соціял-демократичну партію і всі її відділи в краю як рівнож т. зв. Клюб Райніса. Уряд стоїть на слушнім становищі, що соціялізм се тільки підготовка до большевизму але без його відваги.

ЯПОНСЬКИЙ КАБІНЕТ міністрів подався до димісії під натиском публичної опінії. Віцеміністр скарбу і ще кількох бувших і теперішних міністрів вмішані в якісь погані грошеві афери. Се й стало причиною димісії.

В БРАЗИЛІЇ щойно тепер признали жінкам виборче право.

НОВИНКИ

Сего року припадає 20-ліття великої війни й вимаршу в поле УСС. Нема сумніву, що випадалоб приготовити видання історії УСС та відповідного альманаха і нема сумніву, що всі наші установи повинні прийти з допомогою тим видавництвам.

Літний час се час найтяжчий для кождої ґазети під кождим оглядом. Тому просимо наших прихильників, якраз в літних місяцях не забувати на наш орґан і присилати передплату.

Будова церкви на Підлиській Горі. Питомці Духовної Семинарії згуртовані в Т-ві „Читальня українських студентів богословії ім. Маркіяна Шашкевича“ у Львові задумують збудувати на Підлиській Горі церкву у 100-ліття діяльности о. Маркіяна Шашкевича. На ту ціль вже зібрано трохи грошей.

Клясифікація ґрунтів відбудеться незабаром в цілій державі. Міністерство скарбу вже опрацювало проєкт декрету Президента Держави в тій справі. В склад клясифікаційних комісій воєвідських і повітових увійдуть представники державної адміністрації, рільничих палат і землевласників. Міністерство скарбу скликало зїзд директорів скарбових палат, щоб підготовити матеріял для клясифікаційних комісій.

В Городку к. Львова кружок „Рідної Школи“ відкрив діточий садок. Вписалося около 60 дітей. Веде його С. Служебниця та одна учителька.

У Львові відбувається процес за заговір на життя куратора Гадомского. На лаві обжалованих засіли: Мада, Луцький, Іванчук, Медвідь і Фединський.

В Чорткові відбулася недавно розправа проти 3-ох селянських хлопців за приналежність до ОУН. Суд засудив Маріяна Леґіновича на 4 роки вязниці, Ярослава Павликевича на 3 роки вязниці з позбавленням громадянських прав на 10 літ, Степана Микитина на півтора року вязниці.

Совітський павільон має бути на сегорічних „Східних Торгах“ у Львові. Значить „приязнь“ культивують дальше.

Централя Союза Купців у Варшаві орґанізує прогульку до СССР. Кошт 900 зл. від особи.

Концентраційний табор в Беревій Картузькій буде приміщений в казармах 9 баталіону школи підхорунжих. Підінспектор поліції Ґрефнер буде комендантом табору. Перші інтерновані будуть розбирати руїни будівель. До Берези Карт. приїхав воєвода Костек-Бернацкі. Він видасть прикази, як орґанізувати табор.

Їдовита змия заблукала на перший поверх при вул. Пекарській ч. 43 у Львові. На крик сторожа дому позбігалися люди і оден відважний купець п. Юрій Граєвський вбив гадину. Декотрі польські брукові щоденники мали величезну сенсацію, описуючи несподівану візиту повзуна і „ґеройський“ вчинок купця.

В Судомирі (Сандомєрж) відкрили в латинськім костелі (колись церкві) св. Якова „східні фрески“. Є в тій церкві великі гарно різьблені камені з якимись витертими написами. В пресвитерії згаданого костела відкрили недавно гарний фреск: Зіслання св. Духа. Булоб дуже пожаданим, якби тим відкриттям занялися відразу також наші учені.

В Празі відбулися недавно Загальні Збори Т-ва „Музей визвольної боротьби України“. Зі звідомлення управи й дирекції музею видно, що музей раз-у-раз збогачується новими збірками. На будову Українського Дому в Празі зібрано досі 90 тисяч чеських корон, зі зголошеними жертвами є вже 140.000 ч. к. Загальні Збори ухвалили заснувати при Музею „Бібліотеку ім. проф. д-ра Івана Горбачевського“. Проф. др. І. Горбачевський вибраний знов головою.

В Канаді повстала українська бібліотека ім. проф. І. Боберського. Се свого рода музей, в якім будуть переховані документи життя й праці Українців в Канаді: українські книжки, часописи, оповістки, друки, рисунки, світлини й листи. Початок зробив проф. Боберський. Він жертвував на ту ціль свою бібліотеку, збірку рисунків, світлин і ріжних предметів, які збирав від свого приїзду до Канади в 1920 р. аж до 1933 р. В його збірці є: 69 річників часописів, 2727 українських і анґлійських книжок, 6.186 рисунків і світлин, фільмові світлини, світлини на скляних плитах, і ріжні кліші. Т-во ім. св. Рафаїла має нагляд над сею бібліотекою. До управи бібліотеки належать: К. С. Продан, Д. М. Ільчишин, Е. Василишин. П. Божик і С. Савула.

Кірі-Склодовска, визначна польська вчена, померла недавно в Парижі. Вона працювала в области хемії і відкрила в 1898 новий первень польонус а незабаром після того новий первень рад. Склодовска працювала разом з французьким ученим Петром Кірі, за якого вийшла замуж. Кірі-Склодовска дістала за свої відкриття нагороду Нобля.

Віденський кардинал Інніцер висвятив на священика б. ротмістра драґонів 54-літного фон Шроффенеґа.

Помер на недугу серця муж голяндської королевої Вільгельміни, князь Генрих Володимир Альбрехт Меклємбурський.

Чи напад на Францію? Оден французький тижневик оголосив фантастичні вістки, що Німеччина приготовляла летунський напад на Францію на день 15 липня. Від сего пляну Ґітлєр мав відступити за намовою Мусолінія, бо большевицькі летуни моглиби знищити Берлін скорше ніж Німці Париж. — Такі фантазії вказують на те, що зачався вже огірковий сезон.

В Тулі (Совітська Росія) чотири комсомольці поповнили самогубство. Трагедія відбулася в хаті студ. Грядинського. Самогубники оставили записку такого змісту: „Обридло нам жити серед постійної брехні та обдурювання“. Так „добре“ жити в „раю“...

В Москві вийшла в серії біоґрафії більша книжка А. Воронского п. з. „Желябов“, сторін 297.

Гумор. „Риба - варятка“. — Малий Ромцьо вернув зі школи і питає тата: — „Тату! Що то є ряшка?“ — То така риба-варятка. — Якто риба? Таж професор казав, що вона весело співає і скаче з гильки на гильку. — Отже маєш найлучший доказ, що се варятка: бо деж інша риба таке виправляє?

Катастрофа посухи обняла 15 „стейтів“ в Злучених Державах Північної Америки. Палата репрезентантів ухвалила закон, який признає для рільників кредити на суму 1.178 міл. дол. Закон дає президентови можність підвисшити ту суму до висоти 6 міліярдів долярів.

Розважання про розвиток і переміни світогляду оповістив Карло Йоель. Часть тої обширної праці п. з. „Wandlungen der Weltanschaung. Eine Philosophiengeschichte als Geschichtsphilosophie“ має м. і. нариси про Вундта, Маха, Авенаріюса, Вайгінґера, Нічшого, антиномію між індивідуалізмом і колективізмом, клясову фільософію і т. д.

В Австрії виконали знов ряд саботажів. У Відні в 15-ій дільниці підложили бомби в ріжних місцях. В Каринтії на Драві висадили зелізничий міст. В Тиролі зробили три замахи на телефонічні й телеґрафічні получення.

Др. Матая, б. міністр торговлі старої Австрії, помер по довшій недузі в 77 році життя.

У Відні зліквідовано славний першорядний готель Сахера.

Морожене „винайшов“ ученик в цукорні, Італієць Культеллі в р. 1660.

У Франції вродилося в 1933 р. 40.000 дітей менше ніж в р. 1932.

В похороні японського адмірала Тоґа, котрий розбив рос. фльоту під Цушімою, взяли участь два міліони людей.

В країні Ассам в Індії погибло наслідком повені кількасот людей.

Гумор. „Переміна матерії“. — Ти чого такий сумний? — Та жінка мене журить... — Що їй таке? — Терпить на переміну матерії. — То треба її лічити. — Ба, коли се невилічиме, бо вона терпить на переміну матерії на сукні: що місяця купує нову...

Виграні долярівки

12.000 дол. на ч. 1147031. 5.000 дол. на чч. 730199, 502790, 301300, 227348, 1037531, 941594, 1099460, 1443500, 208227, 1097570: 3.000 дол. на чч. 1276445, 398167: 1.000 дол. на чч. 250284, 694585, 483913, 585290, 716583, 1472740, 1410693. 100 дол. на чч. 1465007, 139481, 129798, 868123, 1493859, 31386, 207235, 54474, 520461, 1001074, 3199, 840761, 880752, 1475934, 372472, 955968, 1352968, 1277779, 371851, 798223, 238978, 1196400, 1113963, 258472, 43960, 351117, 1272769, 397970, 263292, 270404, 315572, 512013, 1040289, 1289811, 1229590, 194669, 1043831, 1247856, 101568, 164278, 1321053, 379473, 277212, 764382, 1309058, 481572, 498015, 238690, 1166724, 1305587, 381322, 1420829, 578370, 349116, 496144, 493775, 1440634, 337939, 1168872, 388138, 1050783, 895328, 1039486, 562766 1375001 64239, 135527, 736302, 1078765, 1282889 237872, 497896, 1405010.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·27—5·28 зл. Золотий доляр 8·91 — 8·93. Канадійський доляр 5·26; 1 нім. марка 1·95—2·00; 100 франц. фр. 34·80—35·; 100 чеських корон 22·; 1000 ромунських левів 39·— зл.; 100 австр. шилінґів 98·50—100 зл.

Збіжева біржа: Тенденція удержана. Настрій спокійний.

Набіл: Маслосоюз платив 5. VII. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. —·— зл., за 1 л. молока 13 сот., за 1 л. сметани 55 сот., за 1 копу яєць 2·25—2·30 зл. Тенденція на молоко й сметану слаба, на масло хитка, на яйця дещо сильніша..

ПРИМАРІЙ

Др. А. ШВАРЦ

Повернув і ординує в хоробах скірних, венер. і косметиці лікарській.

ЛЬВІВ, СЛОВАЦЬКОГО 4. ТЕЛЬ. 16-61.

Замкнені реколєкції для членів церковних братств Товмаччини і сумежних повітів починаються в понеділок дня 9 липня вечером в Бурсі Шашкевича в Товмачі. **(Друга серія).** —

Замкнені реколєкції для сестриць церковних братств і ревнительок Апостольства Молитви Товмаччини і сумежних повітів починаються в понеділок дня 16 липня вечером. —

Чи з причини наших спеціяльних умовин в повіті може знайтися така парохія, що через свій парох. Уряд не зголосилаби бодай двох учасників (иць) як передовиків Катол. Акції? —

Стислі реколєкції для священників Товмаччини і сумежних повітів, що в першій серії не могли брати участи, починаються в неділю дня 22 липня о год. 8 вечером.

Дальші реколєкційні серії будуть на час оголошені в наших часописах. 2—2

Дора, прегарне кліматичне літнище Гуцульщини. Вигідний, приемний побут, лише пансіон **„Малява“**. Добірна домова кухня, дешева ціна. 151—5—5

В. Кубійович — М. Кулицький: Адміністративна Карта Галичини, мірило 1:600.000, в ціні 2·50 зл. до набуття у **всіх книгарнях.** 151—1—2

Хто прийме на вакації родину, зволить ласкаво **подати услівя й опис місцевости** до Адм. „Нової Зорі“ під „Вода й Ліс.“ — 155-1—2

КІНА

АТЛЯНТИК: Бару.
АДРІЯ: Люди шакалі і Біла отруя.
КАСІНО: Ворог у крові.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: В погоні за місяцем і ревія.
МІРАЖ: Година з тобою і Голгофта чесної жінки.
МУЗА: Томмі Бой та Льорель і Гарді
ПАЛЯС: Марш Ракочого.
СТИЛЕВЕ: Чоловік з уяви і ревія.
УТІХА: Ніч в Каїрі й ревія.

НА ПРОГУЛЬКАХ І ВДОМА ВІДЖИВЛЯЄМОСЯ

найздоровшими першоякісними виробами

МАСЛОСОЮЗУ!

ГРЕБЕНІВ

Пансіон „ЗЕЛЕМІН“

в найгарнішому положенні, подальше від гостинця, гамору і куряви. Просторі, соняшні кімнати з бальконами. Річні і соняшні купелі. Смачний, здоровий харч, знаний з доброти і щедрости. Ціни уміркованні. 139—1—6

ЛІКАР ДЕНТИСТ

Войнарівський Роман

ЛЬВІВ, УЛИЦЯ КОПЕРНИКА 19./I.

Приймає від 10—12 і 4—6. 154-1—5

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольог. клінік у Берліні, Відні й Празі

 орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.

другий вхід з улиці Собеського ч. 2.

Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант“ терпент.
Пасту до взуття „Елеґант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На літний сезон.

КАПЕЛЮХИ ШАПКИ

поручає фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! З-? Вибір великий!

САНАТОРІЯ „VITA“

Львів, Листопада 22, Тель: 73-03.

Відділи: положничо-ґінекольог. хірургічний, дитячий і внутрішний.

Новочасний комфорт, крізові ціни, дешеві ричалти породові і хірургічні, дбайлива опіка лікарська вільний вибір ординатора.

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коци, матераци** по гуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська пл. 6.

ПОРОШКИ
«KOWALSKINA»
ВЖИВАЄМО ПРИ ДОШКУЛЬНИХ
БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОНЧЕ· ЗІ ЗНАКОМ СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ
ФАБРИКА СПЕЦ. ФАРМАС. A. KOWALSKI WARSZAWA

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (крім дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 12 липня 1934. Ч. 51 (749).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.I. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 5 зол., місячно 2 зол., Закордон, чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Велика повінь на Покутті

З Коломиї повідомляють: Внаслідок довготривалих дощів повінь спричинила великі шкоди на Покутті. Вода зірвала 2 мости на шляху Коломия — Печеніжин — Ланчин, крім того підмулила ще 2 мости, що вимагають негайної направи. На шляху Печеніжин—Березів вода підмулила міст і зірвала дорогу на просторі 500 м. Сильно потерпіла Слобода Рунґурська, де ріка Ропа знищила зелізничий шлях і відтинок дороги. Також зірваний міст на ріці Лучка на шляху Яблонів — Лучка — Делятин. Найбільше потерпіли мешканці Березова, бо вода залила значні простори засіяних ґрунтів. Шкоди сягають кількадесять тисяч зл.

Разом з будинками горить хатня обстановка, господарські знаряди і збіжжа та паша, тому обезпечуйте від огню весь свій живий і мертвий інвентар і збіжжа та пашу на повну вартість тільки в одинокому українському Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Як Гінденбург підписував

подяку для Гітлера за криваве здавлення заговору.

Лондонський „Дейли Експрес" приносить отсю сензаційну вістку: До Найдеку приїхав висланник Гітлера з готовим текстом подяки. Президент Гінденбург відмовив підпису. Тоді посланець канцлера Гітлера показав старому ґенералови список осіб, призначених на розстріл. Коли Гінденбург побачив імя свого приятеля фон Папена і инших близьких йому осіб, згодився підписати подяку за вичеркнення тих осіб з реестру смерти. Ходять чутки, що Гінденбург хоче уступити.

Книговодство тільки в польській валюті

На підставі приписів нового торговельного кодексу завели зміну дуже важну для господарських кругів. З кінцем біжучого року всі торговельні трансакції, записувані в приписово ведених книгах, можна буде вписувати до книг тільки в польській валюті. Всі торговельні і промислові підприємства, що заключають трансакції в заграничних валютах, будуть обовязані перерахувати їх на злоті.

Зміна правительства в Японії

Як там добирають премієрів в тяжких часах.

З Токія доносять: Цісар Японії поручив старому адміралови на пенсії Окаді зложити нове правительство. Передтим цісар звернувся по раду до найстаршого державного мужа, котрий ще живе, до князя Сайонджі і той порадив іменувати адмірала Окаду. На підставі поради Сайонджі вже одинацятий раз обсаджують премієрство в Японії. Тепер по останних фінансових аферах серед бувших міністрів і їх свояків особливо залежало на тім, щоб серед народа вернуло довіря до правительства. — Аґенція Гаваса доносить, що на вістку про іменування премієром старого адм. Окади, загально знаного з його чесности, вартість японських цінних паперів на біржах зараз підскочила. Біржа чутлива також на чесноту.

Помер найстарший чоловік світа

Як він жив і в яких війнах брав участь?

Найстарший чоловік на світі Турок Заро Аґа помер на удар серця. Не помогли нічого заходи лікарів, щоб удержати його ще при життю. На підставі документів з його родинного села під Стамбулом він уродився в 1775 р., отже тому 159 літ. Одначе паризькі лікарі ствердили на підставі аналізи крови й будови костей, що Заро Аґа скінчив „лише" 140 літ... Один Американець відкрив Заро Аґу тому 5 літ і повіз його до Америки як найстаршого чоловіка. В Америці мав велику популярність. Він ніколи не їв мяса і не випив ні кроплі алькоголю. Любив проходжуватися й оповідати про свої переживання. Він брав участь в 6 війнах, 4 рази проти Росії, був 5 разів ранений. В битві під Плевною брав участь як 100 літний старець. Був гордий, що раз бачив Наполеона, коли боровся проти його армії. Аґа був високий около 2 м. Батько його помер в 112 р. життя. Один з синів Аґи дожив 101 р. Заро Аґа був 12 разів жонатий і мав 36 дітей. Його наймолодша дочка кінчить тепер 100 літ. До останних хвиль свого життя Заро Аґа виявляв незвичайну свіжість ума. Так живо оповівідав про наполеонські війни, якби се діялося вчора. Ще одно цікаве: при секції його тіла показалося, що він мав три нирки.

Бунт соколів

як наслідок культу бунтів у нас.

Бунт частини українських соколів підчас їх ювилейного здвигу дня 1 липня 1934 р. і прихильне до бунтівників становище частини зібраної на площі Сокола-Батька української публики викликали серед української суспільности в краю констернацію. Публичний вислів тій констернації дав кількома наворотами головний орґан української публичної опінії в краю „Діло", котре різко осудило той бунт частини соколів і те становище частини публики.

І не тільки осудило. „Діло" візвало сокільський провід витягнути з того бунту як найдальші висновки, отже виключити бунтівників з рядів соколів. У відповідь на те візвання провід соколів оголосив уже комунікат у пресі, в якім повідомляє, що зарядив у тій справі слідство та що винних зломання сокільської дисципліни виключить з сокільської орґанізації. Тим та справа буде полагоджена статутово, значить формально, внутрі сокільської орґанізації.

Та чи на сім та дуже прикра справа повинна закінчитися? Кажемо: та дуже прикра справа. Бо то збунтувалася не несвідома, темна, незорганізована і нездисциплінована чернь, котра в своїх виступах не кермується розумом, але гоном до бунту, до нищення і руйнування; тут на площі Сокола-Батька збунтувалися свідомі, інтеліґентні члени орґанізації, що її суть якраз дисципліна і послух, збунтувалися проти проводу тої орґанізації. Тому вибух бунту в такій орґанізації повинен мати наслідки, що йтимуть далеко дальше, ніж покарання бунтівників.

Якіж повинні бути ті наслідки?

Щоби як слід відповісти на те питання, треба відповісти найперше на інше питання: Які причини того, що вибух у нас бунт навіть у такій орґанізації, котра має завдання плекати якраз противенство бунту — дисципліну?

За причинами останнього бунту в нас шукати довго не треба. Ті причини для кождого, хто знає нашу історію і хто уважно обсервує наше сучасне життя, зовсім ясні. Се пересичення нашого минулого всякими бунтами і культ тих бунтів в сучасности. Бо хто що плекає, тому те й родиться.

Бунти в нас мають уже свою давну і довгу історію. Вони такі давні і такі довгі, як сама наша історія.

Вже на досвітку нашої історії наша найдавніша літопись записує бунт Деревлян проти князя Ігоря в пол. X ст., що покінчився навіть убиттям згаданого князя. Як відомо, той бунт здавила безпо-

---

Sygn. VI. l. Pr. 359/34. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd okręgowy, Wydział VI. karny, we Lwowie, w składzie: S. S. O. T. Będaszewski, jako Przewodniczący, S.S.O. Dr. J. Locker i S.S.O. Dr. L. Dworzak jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 47 (745) czasopisma pt. „Nowa Zorja", z daty Lwów, dnia 28 czerwca 1934 r. do Sygn. VI. l. Pr. 359/34 na posiedzeniu niejawnem w dniu 2 lipca 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną, dokonaną dnia 27czerwca 1934 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie, konfiskatę czasopisma pt.„Nowa Zorja" Nr.47(745) z daty Lwów, dnia 28 czerwca 1934. zawierającego : w 1) artykule pt. „Zinoczyj Kongres" a) w ustępie od słów „Czy ne" do słów „widstupstwa" b) w ustępie od słów „szczo tut" do słowa „Ukrainy", 2) w artykule pt. „Jizda na kongres ukraińskich żinok do Stanisławowa" a) w ustępie od słów „Tyczasom" do słów „pid Polszczeju" b) w ustępie od słów „Tymczasom policja" do „do domu" — znamiona zbrodni z art. 154 § 2 K. K. i występku z art. 170 K. K., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk., zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12. 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 t.j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu: publiczne nawoływanie do oderwania od Państwa Polskiego województw południowo - wschodnich i rozpowszechnianie fałszywych wiadomości mogących wywołać niepokój publiczny, mianowicie o rzekomo ciężkim położeniu narodu ukraińskiego w Polsce i o urządzeniu zjazdu „Zinoczyj Kongres" na ziemiach tymczasowo polskich. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36, i 37 ust. pras, jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: T. Będaszewski wr. Za zgodność: (підпис нечиткий) Kierownik sekr. Protokulant: R. Barszak wr.

щадно Велика Кн. Ольга, найвизначніша жінка в цілій нашій історії. Далі записує наша найдавніша літопись кілька бунтів Киян проти своїх князів, що кінчилися прогнанням і навіть убийством тих князів. Одначе не тільки Деревляни і Кияни бунтувалися проти своїх князів. Бунтувалися також інші українські міста і землі. Так напр. наша найдавніша літопись записує ще бунти проти своїх князів також у Галичі, Дорогичині й ін. Та найбільші і найгрізніші бунти мали місце на Україні в часі найбільшої небезпеки для України в пол. XIII ст., коли на Україну напали були Татари під проводом Батия. Тоді підняли бунт проти держави цілі великі полоси земель, що належали до нашої старої Галицько-Волинської Держави. Се бунт т. зв. „болохівців” і „татарських людей”, котрі виломлювалися з української державної організації і добровільно піддавалися Татарам. Бунти „болохівців” і „татарських людей” громив безпощадно розумний король Данило. Та історія бунтів на Україні на тім не кінчиться.

В сто літ після бунтів „болохівців” і „татарських людей” вибух бунт галицьких бояр проти галицького князя Юрія II. Бунт той, на превеликий жаль, мав повний успіх. Збунтовані бояри кн. Юрія II отруїли, що й було кінцем Галицько-Волинської Держави.

Не менше бунтів записує наша історія також пізніше, в козацьких часах. Найбільше їх в часах найгрізніших для України, особливо в часах т. зв. руїни в 2-ій пол. XVII ст. Найбільше безпощадно ліквідував козацькі бунти найбільший з козацьких гетьманів Гетьман Богдан Хмельницький. Черговий великий бунт на Україні вибух у 2-ій пол. XVIII ст. Се т. зв. гайдамаччина згл. коліївщина. Бунт той спровокувала Росія, котра його відтак і зліквідувала жорстоко до спілки з Польщею. Далі були проби бунтів на Україні також у XIX ст. Вони мали переважно стихійний характер і кінчилися погромом бунтівників. Та здається найгірший бунт на Україні за весь час історії України вибух у 1918 р. Се був бунт проти Української Держави, котру будував гетьман Павло. Як покінчився той бунт, загально відомо. Він завалив Українську Державу і видав Україну в руки московських большевиків, котрі панують на Україні по нині. Як? Се загально відомо...

І мимо таких страшних, наочних наслідків того бунту, наслідків, які бачить і переживає теперішне покоління, до сеї пори величають і ґльорифікують у нас головного заговірника і коменданта того бунту. Доходить до того, що навіть на курсі, призначенім для виховання католицьких діячів, повставанням з місць і одномінутною мовчанкою шанується головного виновника бунту проти своєї держави і спричинника страшної недолі свого народу. Чи серед таких обставин можна дивуватися, що нахил до бунту стає в нас просто стихією?

Вже сей аж надто побіжний огляд історії бунтів на Україні показує, що бунт у нас має давну і довгу традицію. Тому ґрунт для бунту в нас з природи пригідний. Та ґрунт той в нас іще „удобрювали” штучно. Те „удобрювання” се спеціяльне плекання культу бунту в нас.

Плекала культ бунту в нас передовсім українська історіографія 2-ої пол. XIX ст. і поч. XX. Всі визначніші українські історики тих часів, як Костомарів, Лазаревський, Антонович, Грушевський, оповідаючи історію України, не тільки не осуджували бунтів на Україні, але — навпаки — виправдували їх. Найбільший вплив під тим оглядом на сучасне українське покоління мав Грушевський. Він і побачив наглядно наслідки того впливу. Побачив і гірко відчув також на собі самім і на своїй родині.

Та культ бунту плекала в нас не тільки історіографія. Великі „заслуги” поклало в тім напрямі також наше т. зв. гарне письменство. Особливо негативний вплив мали під тим оглядом деякі твори Шевченка, напр. Гайдамаки. Те саме треба сказати також про деякі твори інших, більших і менших, українських письменників, як Стороженка („Марко Проклятий”), Мирного, Франка („Вічний революціонер”), Винниченка й ін. Всі вони в більше чи менше виразній формі ідеалізували бунт і підготовляли для нього ґрунт у нас на будуче.

Та найбільше „заслужилися” коло плекання культу бунту в нас наша преса і публіцистика. Се треба сказати навіть про ті пресові орґани в нашім краю, котрі нині — хвала Богу — вже різко виступають проти бунту соколів. Чиж не вони довгі роки похваляли і нині ще похваляють напр. бунт, який проти Української Держави підняв був у 1918 році Семен Петлюра? Чиж не вони представляли і нині ще представляють нашій суспільности Петлюру як українського національного героя? А далі: Чиж не вони взяли були свого часу в горячу оборону бунт уже на еміґрації серед частини т. зв. гетьманців проти власного Гетьмана?

А один з орґанів нашої преси і то дуже поширений ще й тепер по тім безприміpнім бунті Соколів з дня 1 липня 1934 р. пише так, немовби винен був провід, а саме тому, що — мовляв — перед вправами не оправдав перед будучими бунтівниками свого становища!... Та річ ясна, що в такій організації, як Сокіл, оправдувати перед підвладними кожде зарядження команди довелоб цілу орґанізацію до абсурду.

Та се ще не все, що плекало в нас і плекає далі культ бунту. Той культ у нас плекають не тільки історики, письменники і преса. В не меншій мірі плекають його і в інших ділянках нашого національного життя. Особливо треба сказати се про нашу політику і деяких наших політиків та взагалі діячів.

Чиж дивно, що на ґрунті виплеканім культом бунту в нас виросла така квітка, як бунт соколів дня 1 липня с. р.?

Як зазначено на початку статті, згаданий бунт соколів викликав серед нашого громадянства констернацію. Відізвалися голоси з осудом бунтівників і з домаганням острого покарання їх. Та осудом і покаранням ся дуже прикра справа не повинна закінчитися. Тут треба сягнути значно глибше. Треба усунути причину, що зробила взагалі можливим бунт навіть у такій організації, як сокільська.

Яка се причина, про се була мова вище. Се культ бунту, яким наскрізь пересякла наша суспільність. Від знищення того культу залежить, чи подібний дуже прикрий інцидент, як той, що відбувся 1 липня 1934 року, повториться в нас іще коли, чи ні. Тай взагалі, чи бунт буде грати в нас таку ролю, як грав доси в цілій нашій історії.

Коли не здушимо серед нас демагоґії, коли не осудимо всякого бунту, то бунт буде послідовно розсаджувати серед нас кождий добрий почин і вкінці розсадить нас на завше та зробить розсипаним порохном і погноем під чужі культури. Бунт зробить се безповоротно — і слушно...

Пресова конференція в Соколі

Дня 9 с. м. відбулася в централі Сокола у Львові при вул. Руській ч. 20 пресова конференція, котра тривала від год. 6·45 веч. до 11·35 в ночи. В конференції взяла участь старшина Сокола-Батька в характері господарів та інформаторів і представники 15 українських орґанів. Поодинокі референти Здвигового Комітету здавали короткі і річеві звіти з діяльности. Опісля голова Сокола-Батька відчитав два протоколи, списані в справі бунту частини Соколів на площі. В тій справі розвинулася дуже цікава дискусія. В ній майже всі присутні станули на становищі, що бунт повинен бути рішучо осуджений як прояв дуже шкідливий. Звіт з тої поучаючої конференції подамо в слідуючих числах „Нової Зорі”.

В моїх очах той великий чоловік, хто хоче великої річи, а не той, котрий велику річ тільки осягає. При осяганні грає ролю також щастя. (Основник сіонізму Теодор Герцль).

„СУПРУГА“

Його бурливі загальні збори.

Є у Львові Союз Українських Приватних Службовиків (СУПРУГА), котрий обединує приватних службовиків без огляду на політичні напрямки.*) Се орґанізація професійна. Одначе в нутрі „Супруги“ є ріжні тертя, трудно сказати, чи більше політичної чи особистої натури. Ті тертя вийшли яскраво на верх підчас останних Загальних Зборів. Сі збори скликано як надзвичайні на день 29.VI. с. р. Дискусія на зборах була дуже бурлива і нагадувала радше студентське віче з 1928 р. Одначе на студенських вічах не порушувано особистих справ, підчас коли на зборах „Супруги“ особисті справи порушувано часто. Деякі з тих справ аж такі, що описувати їх не будемо.

Збори відкрив ред. Гриць Гладкий о год. 5.30 (заповіджені були на год. 4 попол.) Поставлено два внески на предсідника зборів: оден, щоб вибрати мец. Корчинського, другий п. Брилинського. Голосування було поіменне. Вже сей факт заповідав тяжку атмосферу. Врешті вибрано мец. Корчинського більшістю 3 голосів. На порядку дня: Вибір голови і Головної Ради та вільні внески і запити. — Др. К. Коберський: Нинішний день дуже непригожий на скликання зборів, бо нема у Львові ревізорів РСУК. Вони заїжджають до Львова звичайно на першого кождого місяця. Се застереження ставлю в імени моїм і моїх товаришів (тих, що не прийшли);—п. Жук: Прошу пана голову подати причину скликання нинішних зборів; — п. Гладкий: Закид тов. Коберського неслушний, бо збори були оголошені після приписів статута. — Ред. Матвій Стахів: Маємо резиґнацію з головства лише Григорія Гладкого. На якій основі в програмі зборів є вибір Головної Ради? — Гладкий (піднесеним голосом): Вже сей початок вказує, що збори мусіли відбутися! Я можу працювати лише для великих діл, а не для дрібничок. Почалося від проекту звільнення службовика. Одначе виявилося, що в Головній Раді такі розбіжности, що треба було скликати збори. Я чув голоси: Нащо істнує „Супруга“? Що ми з него маємо? В минулому році дещо двигнув нашу орґанізацію п. Камінський. Треба, щоб „Супруга“ творив нові варстати праці. Більшість сеї думки, що се не крамничка дрібних справ. (Голос: Що ви написали в „Ділі?) В „Ділі“ була стаття **) гідна українського службовика. — П. Коберський (перебиває): Ганьба! — (Голос: Скандал!) — Предсідник: Прикликаю вас до порядку! — Пан Гладкий (говорить дальше): Чи непотрібами будете розбудовувати варстати праці?! — Др. Коберський: Хто той непотріб? — Гладкий: Ми не така нація, що може покладатися на свій уряд! Бо ми й уряд і нація. Колиб ми працювали в капіталістичних установах, то ми інакше ставилибся до сего. Ми всі з малими виїмками працюємо в установах, в котрих ми також члени. Ми рівночасно службовики і хліботавці. Коли говоримо про службовиків і директорів, то дир. Луцький і Филипович — се також наші товариші. Коли і є які розбіжности, то се виїмкове. Мусимо бути послідовні. Мені закинули, що я завзявся усунути теперішного секретаря тов. Невинського за особисті непорозуміння ще з 1928 р. Однак я маю чисту совість. Непорозуміння були на тлі політичнім, але се справи давні. — Пан Цмайло-Кульчицький: Як бачу тут непорозуміння між службовиком і тов. Гладким. Хочу знати, чим невідповідний сей товариш, що його звільнили? Чи той дурний момент заслугує на те, щоб над ним застановлятися? — Жук: Яка причина конфлікту з 1928 р. — Стахів: Чи Григорій Гладкий пригадує собі ту новинку, котру помістив проти дружини тов. Невинського? — Сербин: Нині має бути перевибір Головної Ради. Як тут вяжеться те все з перевибором? Вношу, щоб дискутувати над перевибором. — (Д. б.)

*) Від часу коли наша світська інтеліґенція значно перемогла числом інтеліґенцію духовну, провід з природи річи мусів перейти в руки світських інтеліґентів. З них якийсь час мали той провід професори (і взагалі державні урядники), потому адвокати. Тепер провід переходить в руки приватних урядників, від кооператорів почавши. З тої причини пізнання інтересів, орґанізацій і духової вартости наших приватних урядників має велике значіння. — Ред.

**) В „Ділі“ з дня 29.6. с. р. появилася стаття, підписана Гр. Гладким, головою „СУПРУГА“, п. з. „Український приватний службовик і установи“, в котрій автор оправдує звільнення зі служби секретаря „СУПРУГИ“ п. Невинського. Довкруги сеї статті велася більше ніж тригодинна дискусія. Головні місця згаданої статті отсі: „Президія СУПРУГА одноголосно ствердила, що урядовець Союзу не надається до праці в Союзі і прийшла на засідання Гол. Ради з внесенням звільнити його. Проти цього виступили деякі члени Гол. Ради, а двох із них — д-р Стахів і д-р Коберський — виступили в такий спосіб і такій формі, що зараз таки на тому засіданні, дня 26 травня ц. р., уступило 2-ох членів Президії — Брилинський і Мороз, на найблизчому засіданні Президії уступили дальші члени Президії д-р Олексишин і Климкевич, а потім письменно зголосили своє уступлення члени Головної Ради Васильків і Пісецька. З наміру Президії звільнити урядовця Союзу виринули два засадничі питання: Перше, яке видвигнула опозиція, що не вільно звільнити службовика, коли він нічим не провинився і друге, яке видвигнула Президія, а яке можна уняти в дуже загальну формулу: установа чи службовик.“

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить

Москвофіли й Українці

В імя чого взаїмна ненависть?

Відносини між москвофілами й Українцями в Галичині мають свою історію. Та історія се історія взаїмної ненависти між членами одного і того самого народу, ненависти, котра безперервно тягнеться через майже цілу 2-гу пол. XIX ст. і дотеперішню частину XX. ст. — аж по нинішній день. Виїмок, коротке lucidum intervallum, становлять тільки рр. 1918 — 23, коли москвофіли брали участь в українськім державнім будівництві та творили оден національний фронт з Українцями.

В імя чогож та взаїмна ненависть між москвофілами й Українцями?

Теоретично ненависть між москвофілами й Українцями випливала з їх ріжних становищ в національнім питанню. Ті становища зразу рішуче виключали порозуміння. Бо коли москвофіли стояли на становищи національної едности всіх трьох руських народів (себто Москалів, Українців і Білорусинів) та заперечували існування Українців як окремої нації, вважаючи нас складовою частиною московської нації (їх клич: „одинъ русскій народъ“), — то Українці обстоювали свою національну окремішність від Москалів. У висліді того свого становища москвофіли не признавали окремої української культури, ні окремої української мови, ні окремої української правописи. Замість української мови вони вживали або російської мови або російсько-українсько-церковної мішанини (т. зв. язичія) і замість української правописи — російської згл. російсько-української (етимольоґічної). Отсе негативне відношення москвофілів до української мови та української правописи й було в практиці аж до 1918 р. головним жерелом ненависти між москвофілами й Українцями. Бо в практиці аж до 1918 р. тільки се неґативне відношення до української мови та української правописи й ріжнило загал москвофілів від загалу Українців.

З якою завзятістю, з якою ненавистю виступали москвофіли перед 1918 р. проти української мови й української (фонетичної) правописи, се добре знають ті, що памятають кінець XIX ст. і початок XX ст. Про се свідчить також тодішня москвофільська преса. Перед питаннями мови і правописи уступало в практиці все інше, що відріжняло москвофілів від Українців, як їх визнання національної едности з Москалями, їх симпатії до Росії, їх своєрідний консерватизм і т. п. „Язичіе“ й етимольоґія були тими ціхами, що до 1918 р. в практиці найбільше характеризували москвофілів.

Нині відносини під тим оглядом різко змінилися. Москвофіли вже не ставляться ворожо ні до української мови, ні до української фонетичної правописи, як вони робили перед 1918 р. Навпаки. Тепер вони самі стали вживати в своїх виданнях для народу й укр. мови та фонетичної правописи, покинувши давне „язичіе“ й етимольоґію. Отже тепер москвофіли під тим оглядом уже не ріжняться засадничо від Українців (хіба тільки меншим знанням української мови; москвофіли з „Пролому“ вживають літературної української мови).

Щож отже ріжнить тепер москвофілів від Українців?

Передовсім їх теорія про національну едність Українців з Москалями. В імя тої теорії москвофіли симпатизують з Росією й обстоюють звязок України з нею. Той звязок москвофіли розуміли перед 1918 р. як повне політичне і культурне злиття України з Росією. Нині замітна в них також і під сим оглядом значна зміна. Вони стоять нині не за повне політичне і культурне злиття України з Росією, але за федерацію України з Росією з політичною та культуною самоуправою України в межах Росії. Отже політично москвофіли стали на становище, на якім стоять нині деякі навіть українські ґрупи (праві і ліві). Та се музика будучности. В практиці москвофіли орієнтуються нині політично не на Росію, але на Польщу.

Визнаючи теорію про національну єдність Українців з Москалями, москвофіли визнають в теорії також культурну єдність тих обох народів. Перед 1918 р. ту культурну єдність Українців і Москалів москвофіли розуміли так, що ставилися ворожо до української культури, зокрема до української мови й української фонетичної правописи. Нині становище москвофілів під тим оглядом, як згадано вище, дуже змінилося. Визнаючи і далі в теорії культурну єдність Українців і Москалів, москвофіли признали в практиці вже також українську культуру, зокрема українську мову й українську правопись. Та признаючи й уживаючи в практиці українську мову й українську правопись, москвофіли все таки уникають назв Україна й український в тім значінню, в якім уживають їх Українці, себто на означення нашої землі й нашого народу. Замість тих назв москвофіли вживають на означеня нашої землі і нашого народу назв старих, спільних іще з Московщиною: Русь і руский.

Відраза москвофілів до назв Україна й український на означення нашої землі і нашого народу нині така сама, як була перед 1918 р. їх відраза до української мови й української правописи. Та відраза до згаданих назв і ріжнить нині в практиці москвофілів від Українців. Вона також і характеризує нині москвофілів таксамо, як колись їх характеризувала відраза до української мови і фонетики.

Прямим наслідком обединительного національного становища москвофілів та їх неґативного відношення до українства е їх симпатії до православія. А се тому, що православіе і перед 1918 р. і тепер, мало і має суто російський характер, тоді як гр. кат. Церква нині—при все більше розвиванім католицизмі — стала вже українською національною Церквою в тім розумінню, що шанує наші національні властивости і дбае про розвиток нашої нації під кождим оглядом. Симпатії до православія і його пропаґанда се нині найбільше терня, яке москвофіли вбивають в тіло нашого народу в Ґаличині. Бо тим вони ранять наш нарід подвійно: не тільки під національним оглядом, але також під оглядом релиґійним.

Отсе найважніше, що нині ріжнить москвофілів з Українцями. Як бачимо, тих ріжниць не надто богато. І не однакової вони величини і значіння. Пригляньмося їм.

Отже основне, що ріжнить москвофілів від Українців се їх теорія про національну єдність східної чи руської ґрупи Словян: Москалів, Українців і Білорусинів. До якої границі та теорія відповідае дійсности, про се говорили ми вже в попередній статті. Та якби там не було в теорії, життева дійсність стверджуе аж надто наглядно одно: український нарід від найдавніших часів постійно і чимраз більше кристалізуеться в окрему від Москви національну індивідуальність, доводячи в наших часах той історичний процес до найдальшої консеквенції — до своеї власної Української Держави. Свідками того були недавно самі москвофіли. І не тільки пасивними свідками, але й активними по лінії того процесу. Під враженням того високо історичного акту частина москвофілів стала свідомими Українцями. А та частина москвофілів, котра не мала внутрішньої сили зробити той зовсім природний крок, всеж таки витягнула з того факту певні консеквенції. Ті консенквенції се закинення дотеперішнього неґативного становища москвофілів супроти української мови й українського письма—до тої міри, що самі вони стали вживати в практиці тої мови й того письма!

Та зробивши отсей зворот до української мови й українського письма, останки москвофілів зупинилися на половині дороги. Вони намагаються вдержати ілюзію національної едности Українців і Москалів бодай у назві своеї землі і свого народу. Тому москвофіли відкидають назви Україна й український і далі називають нашу землю Русю, наш нарід руским.

І тепер ми свідками нового видовища. Коли перед 1918 р українська мова й фонетична правопись Українців були каменем преткновенія для москвофілів, то тепер таким каменем, але для Українців, стали назви, яких уживають нині москвофіли на означення нашої землі і нашого народу, себто: Русь і руский.

Вище назвали ми се видовищем. І зовсім справедливо. Бо хібаж се не видовище і не дивогляд, коли галицькі Українці відрікаються своеї старої історичної, національної й державної назви, — котрою 1000 літ називалися їх предки, котрою вчора вони самі всі називали себе і котрою ще нині називаються наші брати на Закарпаттю і котрої ще нині тут не покидаеться наш простий народ (тай нема причини, покидати ту почесну назву наших батьків). І не тільки відрікаються галицькі Українці чи, радше інтеліґенція своеї старої, історичної, національної і державної назви. Вони вважають її навіть обидливою (!) для себе і противною (!) собі, як се нераз заявляли публично в пресі!...

Отже коли москвофіли приняли українську мову й українську правопись хоч се йде в розріз з їх обединительною теорією, то вживання ними на означення нашої землі і нашого народу нашої старої, історичної, національної й державної назви не повинно становити „каменя преткновенія“ між ними й Українцями. Се таке самозрозуміле, що навіть дискусія на ту тему непотрібна.

Ми скажемо ще більше. Навіть сентимент москвофілів до Росії та до російської культури не повинен бути „каменем преткновенія“ між ними й Українцями. Бо сентимент москвофілів до Росії в нинішних умовах се сентимент або до минувшини, або до будуччини і то, хто знае, як далекої. А їх сентимент до російської культури се також сентимент до минувшини. Бо сучасна російська культура, не тільки большевицька але й еміґрантська, нашим москвофілам ще менше відома, як Українцям. Се факт.

Отой сентимент до минувшини се найбільш характеристична риса наших москвофілів. В імя минувшини москвофіли визнають обединительну теорію. В імя минувшини вони називають нашу землю Русю, наш нарід руским. В імя минувшини вони симпатизують з Росією. В імя минувшини вони мають сентимент до російської культури. Та не тільки такі наслідки сентименту москвофілів до минувшини. Є ще інші наслідки, які належить відмітити з признанням. Маємо тут на думці їх національний і суспільний консерватизм. Як він виявляється?

Національний консерватизм наших москвофілів виявляється в їх відношенню до нашого минулого. Те відношення се безперечний піетизм москвофілів до нашого минулого. Правда, той їх піетизм іде нераз аж надто далеко, бо навіть до всяких пережитків (як до недавна їх піетизм до старих форм мови, до старої правописи; нині ще до старого календаря, перестарілої візантійської обрядовщини і т. п.). Та під іншим оглядом той піетизм заслугуе на признання. Се треба сказати передовсім про піетизм москвофілів до історії нашої землі і нашого народу взагалі, зокрема до минулого нашого краю. Перегляньте бібліоґрафію галицької преси і взагалі видань Галичан і ви мусите замітити: велике число історичних праць, заміток і матеріялів про минуле Галичини, що належать перу москвофільських авторів в часі, коли москвофіли вели перед в нашім національнім життю в Галичині (2-га пол. XIX ст.) та великий упадок під тим оглядом, коли верх взяло в нас українство.

Подібно мається річ і з суспільним консерватизмом москвофілів. І тут треба відмітити два роди того консерватизму: неґативний і позитивний. Неґативний консерватизм се зберіґання всяких суспільних рис, котрі вже пережилися (нпр. надмірний суспільний аристократизм і т. п.). Позитивний консерватизм се зберіґання тих суспільних рис, котрі мають трівку вартість для нашого народу, як також ро-

зумна повздержливість супроти всяких необдуманих суспільних новаторств.

Вкінці ще оден casus belli москвофілів з Українцями: симпатії москвофілів до православя та його пропаґанда серед нашого народу в Галичині. Як ми вже вище сказали, ті симпатії і та пропаґанда випливають з обединительного націоналістичного становища москвофілів та їх негативного відношення до українства. Ті симпатії москвофілів та їх пропаґанда найшкідливіші. Бо коли обединительне і протиукраїнське становище москвофілів торкається тільки нашого національного життя, то їх пропаґанда православія підриває наш нарід у Галичині під оглядом релігійним і національним. А що питання релігії куди важніше, ніж національне питання, то і москвофільський підрив нашого народу в ділянці його релігії се найбільш поважна перешкода до зближення між москвофілами й Українцями.

Коли у всіх інших справах можливі навіть пожиточні компроміси, то в справі релігійно-церковній компроміси виключені.

Та сей факт не повинен нас страшити. А то з двох причин. По перше тому, що москвофіли на території теперішньої Польської держави тільки так довго будуть підпирати православіе, як довго те православіе буде в руках московської ерархії і буде мати московський характер. З хвилею коли православіе в Польщі не буде мати московської ерархії та московського характеру, москвофілам з природи річи не буде залежати на підпиранню православія. А прецінь трудно припустити, щоби в Польщі на завсіди удержалася московська ерархія в православній церкві і московський характер тої церкви, хоч маса народу, котра належить до тої церкви, зовсім не московська, але українська або білоруська. Заникання московської ерархії та московського характеру православної церкви в Польщі се тільки питання часу. І тим самим се тільки питання часу, коли наші москвофіли перестануть ширити православіе. Як відомо, на Лемківщині, де вони найбільше ширять православіе, домагаються вони рівночасно „свого” (русского) гр. кат. Епископа й обіцяють за ту ціну остати вірними католицькій Церкві. З того ясні дві річи. Перша та, що москвофілам важніший їх русофільський націоналізм, ніж релігія. А друга річ ясна та, що, як з того їх становища видно, вони прочувають, що з хвилею, коли зникне російська ерархія та російський характер православія, тоді для них як москвофілів православіе стане зовсім байдужне. І з тим вони повислиб у воздусі, осталиб без ніякого ґрунту. Якраз тому хочуть вони свою „русскість” защіпити на будуче на нашій гр. кат. Церкві бодай на Лемківщині. Вже з тої надзвичайно цікавої еквілібристики видно, яке дуже тяжке становище москвофільства під кождим оглядом: від їх політичної ідеольогії почавши, на їх релігійній практиці скінчивши. Се найбільше трагічна ґрупа в історії нашої землі. Такої ґрупи нема потреби поборювати з ненавистю, як у нас дехто се робить, а навпаки, людей з тої ґрупи треба брати між нас по можности тактовним відношенням до них.

А друга причина, чому не треба занадто боятися наших москвофілів (хоч уважати на їх роботу все треба), — се те, що москвофільські маси далеко не тотожні з москвофільським проводом. Вони нічим не ріжняться від українського загалу. Тому Українці повинні старатися освідомити останки москвофільських мас під оглядом національним й особливо релігійним.

В усякім разі памятаймо, що наші москвофіли се діти нашого народу і нашої землі та що, воюючи з ними ненависно, мусимо затроїти наш нарід і наш національний орґанізм, все одно, як хто той орґанізм називає. Отже чесні і розумні люди з обидвох таборів, з нашого значно більшого і з їх значно меншого, повинні постійно уважати на те, щоби взаїмною ненавистю не принести шкоди Руській — так: Руській — Землі. На се уважали наші батьки, уважаймо й ми та за саму назву не ницмо себе взаїмно.

Українець.

Нові мельдункові постанови

В Дневнику Законів ч. 54 появився розпорядок мін-ва внутрішних справ, що зміняє деякі постанови в справі ведення мельдунків і евіденції населення. Поняття населення громади обіймає особи, що постійно замешкують в її границях і ті, що часово перебувають. Розпорядок устійнює спосіб зголошування новородків і померших. Ті, що ведуть акти цивільного стану, повідомляють мельдункові уряди про народини, смерть і зміни, що наступили серед населення. На підставі тих даних заінтересованих будуть взивати до урядів для переведення мельдункових формальностей. Т. зв. посвідчення замешкання подасть докладно документ („довуд”), на підставі котрого переведено зголошення предложене урядам буде важне тільки на 2 місяці.

Кілько є поліції в Польщі?

В цілій Польщі є 240 повітових команд поліції (PP), 178 комісаріятів і 2.927 постерунків. В західних воєвідствах є 45 пов. команд, 48 комісаріятів і 423 постерунків; в центральних воєвідствах є 83 пов. команд, 79 комісаріятів і 1014 постерунків; в полуднево - східних воєвідствах є 74 пов. команди, 32 комісаріяти і 964 постерунки. Офіцирів поліції є 863, рядовиків 27.835, рядовиків слідчої поліції 2.379, урядників 260, низшої служби 619.

Хаїм Нахман Бялік

Як трава мій народ...

Як трава мій народ і як висохлий пень;
Непотрібний як труп, як погаслий огень;
Перелинув над ним Божий голос з висот —
Не почув і не встав, не здрігнувся народ,
Не збудився в нім лев, велитень не воскрес,
Не прокинувсь ніхто на той голос з небес,
І як духом живі, із далеких земель
Ваші братя прийшли на Всевишнього зов,
Їм на зустріч ніхто із спокійних осель
Повитати борців не прийшов, не прийшов...
І для вірних синів, дітей горя і мук
Не знайшлося ні слів, ані стиснення рук...
У юрбі дураків, в гордім храмі чужім,
Затонув Божий клич, і затих його грім,
І обсміяне кпинами рабських утіх
Боже слово убив голосний регіт — сміх...

Так зігнив мій народ, розклезився як цвіль,
Зубожів і зіспх і розсипався в гниль.
І не вийде зміж вас, як займеться пожар,
Муж стальної душі, муж учинків і кар
Із стрілою з вогню, що ціляє у груди,
Із звіздою над скраню, що світить на путь,
З правди сяйвом в душі, з визовом боротьби,
З нехтуванням безкраїм рабської судьби —
І з великим як біль, необнятним як стид,
Милосердям над вами, міцним як Бескид.
Щоб пінився і шалів в нім кохання прибій
І клубився пожар ненаситний в крові
І над вами гримів його голос крізь тьму:
Піднімайся! Твори!
Не родитись йому...
Так погиб мій народ... Ганьби сам він жажде
І опори стопам не знаходить ніде.
Збились люди з шляху, заблудили в лісах
І в мандрівці віків загубили свій шлях.
Роджених під бичем годував, пестив бич:
Що їм стид, що їм біль, як не крає їм пліч?
В чорній ямі тьми злиднів розпята душа
Чи здійметься вона понад клопоти дня?
Чи звістить сонця світ, чи построїть престол,
Чи оставить потомкам великий глаґол?
Раб заснув і відвик прокидатись на клич
Піднімають його лиш нагайка і бич.
Мох на мурі руїн, лист зівялий в гаю —
Не цвісти їм повік, не бажати маю.
Навіть в день Боротьби, повний гамору труб,
Не повстане мерлець, не порушиться труп...

Переклав *Маркіян Лелітт.*

(„Перелом“, часопис для Галицького Війська, Балта, ч. 4., 9. III. 1920).

Примітка. Звертаємо увагу на велику силу болю і слова сего жидівського поета, замітну навіть в перекладі. Такі поети лучаються рідко. Містимо сей вірш з приводу смерти Бяліка.

Ред. „Н. Зорі“.

З планетами не порозуміємося ніколи

Учені, що хотіли порозумітися з евентуальними мешканцями планет, прийшли до висновку, що се неможливе. Не лише тому, що на інших планетах правдоподібно нема життя, але й тому, що радієві филі до планет не доходять. Дослідники думають, що в якійсь далекій віддалі від землі істнує простір, котрий не перепускає радієвих хвиль. Радієві сиґнали вертають назад на землю по кількапацяти секундах немовби відбилися від якоїсь невидимої стіни. В останніх часах повстало в Лондоні товариство учених, що займається тим дивним явищем радієвого відгомону.

Моральна купіль

Дивне воно, але правдиве...

В днях від 28. VI. до 2. VII. с. р. відбулися в Інституті СС. Василіянок при вул. Длуґоша 17. у Львові тридневні, замкнені реколєкції для студенток.

Реколєкціями проводив Впр. о. Протоіґумен ОО. Василіян, о. Стефан Решетило, якому отсим складаємо щиру подяку за прегарні, цінні вказівки, що їх зволив подати нам в Своїх 12 науках, і тим самим неначе дав нам в руки дипльоми, зробив нас абсольвентками цеї високої школи, що їй на імя — реколєкції...

— — — — — — — — — —

Реколєкції — дні обнови!...

Чи будуть цього року?...

...А коли?... Дайте оголошення в пресі, щоб дійшло до усіх...! Конечно!

— Слухай! Не забудь дати мені знати, чи і коли будуть цього року замкнені реколєції...

— Я занята іспитами, при кінці року... Знаєш, як то є?!...

Іноді й часу нема заглянути до часопису... — Зателєфонуй!

— Добре... Напевно!

— — — — — — — — — —

От таке і тим подібне доводилось мені слухати протягом майже цілої другої половини останнього, шкільного року...

Питали... розпитували... цікавились... і ждали.

Та говорили це переважно ті, котрі вже то стало або по змозі часто брали участь в замкнених реколєкціях, оцінили як слід вагу і значіння сього необхідного духового чинника, а й сим разом в числі 15 — поспішили до реколєкційного дому, щоб дати вираз своїм поглядам на ту справу.

Та були й инші...

Йдеш бувало... зустрінеш одну-другу... На проході, на прогульці, біля церкви...

Питаєш: Чи будеш на реколєкціях?...

Яких реколєкціях?...

А на замкнених реколєкціях для студенток?...

Йди... Пощо мені ще реколєкцій? Я маю досить усього цілий рік... Чоловік перетомлений, щасливий, як діждеться хвилини, що могтиме кинути все і поїхати до хати...

Алеж се не довго... 3 дні...

А щоб навіть один... не лишуся...

Впрочім: реколєкції... се для монахинь. Я особисто живу чимсь вищим, як реколєкції...

...Гай! Гай!...

Дивне воно, але правдиве...

У нас так мало зрозуміння великої ваги та значіння реколєкцій замкнених... цих святих, чистих „днів обнови“...

На все найдеться час і місце в житті, деяким справам, які куди не доросли до значіння і міри реколєкцій..., присвячується іноді аж надто богато часу..., а душі, яка по цілорічній втомі та праці — прямо домагається якоїсь пільги, якоїсь, такби сказати, моральної купелі, — тій душі відмовляється бідних 3-ох днів, не дається їй спромоги відітхнути воздухом, за яким вона банує, тужить, в якому має зачерпнути сили до дальшого життя...

Дивне воно, але правдиве...

— — — — — — — — — —

Міркування на сю тему опишу колись при нагоді... А наразі хочу піддати думкам Шановних Читачок одну цікаву, характеристичну народну пословицю, яка під цю хвилю особливо підхожа... а саме: „Тягнули медведя до меду — урвали вуха; тягнули від меду — урвали хвіст“.

Студентка.

Жіночий Конгрес

(Докінчення реферату п. Марії Струтинської: „Наталя Кобринська і жіночий рух в Галичині й на Буковині“).

Трете наше жіноче т-во в Галичині повстало в Коломиї 1893 р. під назвою „Жіночий Кружок“ за почином Франціішки Кобринської та Антоніни і Клими Кульчицьких. Воно поставило собі за ціль двигнути жіноцтво економічно, піддержувати жіночий домашний промисл, нести матеріяльну поміч „бідним жінкам а передовсім ученицям“. Т-во постановило оснувати школу домашних жіночих робіт, головно народних вишивок; за участь в краєвій виставі 1894 р. у Львові дістало срібну медалю. В 1923 р. т-во перемінило свою назву на філію „Союзу Українок“. Важніші події з життя коломийського „Жіночого Кружка“: В 1909 р. оснування дівочої бурси й повітова жіноча анкета; в 1911 р. жіноча анкета в справі обходу свята Шашкевича.

В 1893 р. в Самборі повстало жіноче зарібкове т-во для виробу церковних риз. Воно дало працю деяким вдовам і сиротам по священиках.

В 1894 р. повстало в Городенці „Жіноче Товариство“, засноване Емілією з Кобринських Шухевичевою. Ціль його: опікуватися домашним промислом, робітницями й сиротами. Заходом Е. Шухевичевої повстав в Тишківцях перший в нас сільський жіночий кружок. Він істнує досі та веде постійно діточий садок.

На Буковині перша наша жіноча організація повстала в Чернівцях в 1894 п. н. „Т-во Руських Жінок“. До него належали Українки з Ольгою Кобилянською на чолі та москвофілки під проводом Матковської. Одначе тому, що воно хотіло всіх вдоволити, було неживтездатне. Пізніше в 1906 р. К. Малицька, Евфрозина Гафенко-Галіпова, проф. Ст. Смаль-Стоцький і Ом. Попович заложили „Жіночу Громаду“ на Буковині. До війни „Ж. Г.“ мала 14 кружків по містах і селах Буковини.

В 1896 р. в Перемишлі засновано „Т-о Руських Жінок“ заходами пп. Кормошевої, Шеховичевої та Яремової. В 1913 р. перемінили його на „Жіночу Громаду“.

В Тернополі повстав в 1896 р. Жіночий Кружок при філії У. П. Т. Він перемінився пізніше в „Жіночу Громаду“. Членки її оснували сирітський захист, приют для слуг, вели дешеву харчівню для ґімназійної молоді. В Тернопільщині істнували до війни 3 жіночі сільські кружки, в Денисові, Купчинцях і Глубічку. Роки їх заложення невідомі.

В 1901 р. Кобринська разом з Марією Грабовенською та Ольгою Лопатинською заложили жіночу читальню в Долині. В 1908 р. відбулася в ній жіноча анкета в справі соймових виборів.

В Стриї повстало заходом Іванни Вітковицької, Йосифи Бобикевич і Вахнянинової „Т-во Руських Женщин“ в 1903 р. В 10 літ пізніше воно змінило свою назву на „Т-о Українських Жінок“. В Стриї на вічу порушено вперше ідею захоронок. По війні зачали тут успішну акцію літних діточих садків.

В Бережанах повстала в 1903 р. „Жіноча Громада“ основана Наталею Чайковською, Федорою Глібовицькою та Оленою Томашівською. 3 роки пізніше повстав жіночий сільський кружок в Лісниках коло Бережан.

В Рогатині повстала „Жіноча Громада“ в 1903 р. Основниці її були: Аркадія Ґурґулова, Іванна Левицька, Марія Яновичівна.

В тих роках повстав у Львові Жіночий Кружок УПТ ім. Ганни Барвінок. Се заслужений і важний осередок життя львівських Українок, що викладами, курсами, дискусіями причинився богато до скристалізування їх світогляду. Він вже коло 30 літ займається зразковою жіночою школою УПТ ім. Шевченка (вул. Мохнацького 12), звідки вийшли такі наші маркантні жіночі індивідуальности як Олена Степанів і інші.

В першім десятиліттю 19 ст. повстали „Жіночі Громади“ в Яворові, Краківци, Сколім, Т-во ім. св. Ольги в Олеську. В Самборі Жіночий Кружок повстав в 1908 р. заходами Марії Копровської та Баранецької.

В Снятині повстала „Жіноча Громада“ в 1909 р. Основниці: Анна Ляшкевич, Ольга Сімович, Марія Целевич, Стефанія Сілецька, Пракседа Дутчак. В тім повіті засновано того самого року жіночі кружки в Стецевій і Туловій. В 1910 р. повстав жіночий сільський кружок в Синевідську, що розвивав широку діяльність. „Жіноча Громада“ істнувала перед війною в Теребовлі. До її основниць належали: Наталя Мохнацька, Франчукова й інші.

В трох випусках „Нашої Долі“ стрічаємо статті про жіночий рух пера Кобринської, Олесі Озаркевичевої, Марії Ревакович, Марії Нагірної, Теодори Анастазієвської, з Наддніпрянок — Ганни Барвінок. На тім скінчилася публіцистична діяльність Кобринської. З невідомих причин вона не брала участи в підготовці нового жіночого орґану під проводом Ол. Пчілки. Кобринська відсунулася від керми нашим жіночим рухом. В 1911-13 рр. вона видала кілька перекладних творів з вступними словами з феміністичним насвітленням.

З початком 1900-их років виступає в жіночому русі новий, живий і рухливий чинник. Кружки українських дівчат: у Львові 1901 р., в Чернівцях 1902 р., в Коломиї 1905 р. Найважніший з них львівський кружок, в котрім замітну ролю відіграли перші українські студентки університету. Після Софії Окуневської, котра не без впливу Кобринської, близької її своячки, студіювала медицину в Ціріху (1887—1891 р.) — перша з галицьких Українок, — довго не було в нас студенток.

Українські студентки се були абсольвентки перемиського ліцею, учит. семінарії, приватистки, або абсольвентки польських жіночих ґімназій (перша українська приватна дівоча ґімназія СС. Василіянок у Львові повстала 1906 р.). Деякі з них студіювали як надзвичайні слухачки або доповняли ґімназійну матуру. Підчас сецесії в 1901 р. з львівського університету виступили три наші студентки: Бережницька, Терешкевичівна і Мотюківна. Потім стрічаємо між студентками Дарію Шухевич-(Старосольську), довголітню голову кружка, редакторку започаткованої кружком жіночої ґазети „Мета“. Живу участь в життю кружка брала студентка, Настя Грінченко, дочка відомого діяча і письменника. Крім студенток працювали в кружку дівчат кандидатки на учительок: Наталя Будзиновська, Северина Данилевич (пізніше Кабаровська), померша письменниця і багато інших. В 1905 р. Кружок дівчат уладив більшу прилюдну нараду, т. зв. дівоче віче. Проводила ним Дарія Старосольська, секретарювала Олена Охримович (пізніше Залізнякова). Великий феміністичний реферат виголосила еміґрантка з Вел. України Лозенко-Голіцинська. В тім вічу взяло участь кількадесять дівчат з краю. До кружка дівчат близько стояла К. Малицька, близька співробітниця і, як її звали, „духова дочка“ Кобринської. Її реферат на жіночому вічу в Станиславові кружок дівчат видав окремою брошурою п. н. „Про жіночий рух“.

Кобринська виступала проти поділу жіночих орґанізацій на замужних і незамужних, бо він нефеміністичний. Від 1908 р. зачали обговорювати справу злуки „Клюбу Русинок“ і „Кружка Українських Дівчат“ в одну спільну орґанізацію. Багато про се писала „Мета“, видвигаючи при тім потребу одної краєвої жіночої орґанізації в Галичині. Ся ідея, що була також ідеєю Кобринської, здійснилася щойно за 13 літ, в 1921р.

Кобринська після невдачної проби осісти постійно у Львові й редаґувати тут жіночий орґан, і після поїздки на Україну 1906 р., віддалася всеціло літературній діяльности.

Боротьба за зміну виборчих законів викликала і в нас деякий рух. В 1907 р. повстав у Львові Комітет рівноправности жінок, до котрого входили й Українки. Перед виборами до сойму 1908 р. жінки всіх трох націй уладили маніфестаційні віча за допущенням жінок до голосування й кандидування. Українським вічем проводила Марія Білецька. На вічу промовляла й одна селянка. Після віча наш похід рушив під намісництво, де зустрівся з двома іншими демонстраціями, польською та жидівською. Спільна делеґація пішла до намісника ґрафа Баденія. Від Українок промовляла К. Малицька, вибиваючись силою вимови та арґументації понад дві інші делеґатки.

Так виглядає коротка історія нашого жіночого руху в Галичині й Буковині перед війною. Будуча історичка жіночого руху доповнить деякі прогалини жерельно зібраним матеріялом, що вимагає богато праці.

Війна застала в Галичині 16 повітових жіночих орґанізацій. В 1916 р. повстала „Жіноча Громада“ в Дрогобичі, в 1918 р. в Надвірній. Знищення і нужда, які спричинила війна, заставили жіноцтво звернути всі свої сили на ґоєння ран. Жіноцтво розгорнуло широку допомогову акцію в користь українського жовніра, зокрема стрільця, працю в шпиталях, таборах евакуованих, полонених, по тюрмах. Де не було жіночих орґанізацій, там повставали окремі комітети: на зразок віденського, основаного з початком війни — комітети „Допомоги Українському Раненому жовнірови“, „Комітети Допомоги Стрільцям“, „Комітети Самаританської Помочі“ і т. д. Кобринська захопилася тою акцією і разом з Ольгою Дучимінською заложила в Болехові т-во допомоги стрільцям п. н. „Взаїмна Поміч“.

За істнування Української Держави поодинокі жіночі т-ва й комітети удержували власними коштами ґарнізонові шпиталі, вели харчівні на зелізничих двірцях, всякого роду кухні, займалися збіркою білля і харчів по селах і т. д. В квітні 1919 р. було в Коломиї велике жіноче віче в справах орґанізації жіноцтва та дезерції з української армії. Другу справу реферувала селянка Настя Кузьменко з Печеніжина.

З відходом української армії за Збруч представниці жіноцтва ввійшли до так зв. Горожанських Комітетів поодиноких міст, закладаючи подекуди окремі жіночі секції. Наше жіноцтво вело тоді велику допомогову працю серед інтернованих і увязнених. В 1918-19 рр. виходила у Львові жіноча ґазета „Наша Мета“, одинока деякий час українська ґазета у Львові.

Закроєна на широку скалю гуманітарна ація нашого жіноцтва в часі війни хоч і не служила безпосередно феміністичним цілям, себто громадському виробленні жіноцтва й заступству його інтересів, то вона мала велике загально-національне значіння. Се була тверда школа суспільного виховання. Вона дала почин до оснування в нас цілого ряду гуманітарних установ, що входять в ділянку суспільної опіки. В тих установах і дальше в першій мірі працюють жінки. Се йде по лінії змагань новітнього фемінізму, який віддає жінці в суспільстві передовсім ті завдання, що відповідають її материнським інстинктам. Одначе се не вичерпує завдань фемінізму. Дати змогу розвинути всі духові творчі сили та вжити їх до праці на всіх ділянках національної культури - ось як ті завдання розуміє і наш новітній жіночий рух, якому перший український жіночий зїзд у Львові в 1921 р. дав

Характеристика ген. Шляйхера

Краківський „Час“ свого часу так характеризував б. німецького канцлєра Курта фон Шляйхера: Він походить зі старої родини, котру полуднево-німецькі хроніки згадують уже в 1153 р. Батько його Герман визначився великою відвагою в битвах 1870 р., та помер молодо, оставивши здібного сина-одинака. Курт фон Шляйхер уродився в Бранденбургії 1882 р. За цісаря мимо великих здібностей авансував дуже пиняво й добився ледви ранґи майора, хоч справна мобілізація великанських німецьких армій, котрі з початком війни котилися зелізницями на захід, се було діло фон Шляйхера. Республика лучше оцінила здібности того монархіста. В р. 1923 іменовано його підполковником, в 1926 полковником, в 1931 ґенералом. Той скорий аванс викликав богато завистей, та дякуючи свому тактови й особистій вартости має він великі політичні впливи. Хоч він особисто заприязнений з престолонаслідником Німеччини, на жадні ризиковні кроки не йде і не піде. Цікава річ, що фон Шляйхер має симпатії і в гітлерівців і в катол. центрі, котрий уважає його за одинокого чоловіка, який мігби відбудувати давну військову силу Німеччини. Ще цікавіша річ, що той аристократ має симпатії й у соціялістів, бо все по можности підпирав фахові організації робітництва. Головна ідея фон Шляйхера: впливати в напрямі загального розброєння держав, але рівночасно зброїти Німеччину. Великі здібности фон Шляйхера характеризує такий факт: З початком 1914 ще як капітан одержав він наказ, виробити мобілізаційний плян на німецьких зелізницях. В перших горячих днях серпня зустрів його оден з товаришів у стані безцільного блукання по вулицях Берліна. Знаючи, яку величезну роботу одержав Шляйхер до переведення, здивований товариш запитав його з криком: „Якто?! А мобілізація?!“ На те відповів капітан Шляйхер: „Не маю що робити я вже всьо приготував, тепер виконання йде як по маслі.“ І дійсно, в напрямі Бельґії вже котився в порядку безперервний ланцюх німецьких поїздів з масами військ. — Річ ясна, що убиття такого здібного чоловіка як Шляйхер і ще до того без суду — потрясло всею Німеччиною. Того, що застрілив Шляйхера, застрілено — також без суду. Злобні язики кажуть, що се зроблено тому, аби убийник не міг виявити, хто йому казав убити б. канцлера ґен. Шляйхера.

Німецький епископат проти неопоганства

На днях видали католицькі епископи Німеччини спільний пастирський лист. В нім торжественно протестують проти пропаґанди поганства в Німеччині. Владики вичисляють подрібно і конкретно блуди, котрих вірні мають уникати як також взивають всіх вірних до оборони християнської віри й моралі.

нову розгінну силу й широку орґанізаційну підставу.

Подаючи сей огляд, не позбавлений прогалин, ми хотіли виказати, як богато завдячуємо Кобринській та її співробітницям. Ми завдячуємо їм жіночі видання 80 і 90 рр., традицію жіночих віч і анкет, традицію довголітної щоденної невтомної праці. Завдячуємо їм те, що коли після війни наш жіночий рух приплив з силою стихії, він застав готові русла й осередки, які ту стихію впрягли до творчої праці.

Реферат п. М. Струтинської тривав 1 год. 10 мінут.*)

*) Пані М. Струтинська просить нас зазначити: В 50 ч. „Н. Зорі“ при скороченому передаванні даних мого реферату закралася недокладність. Пишеться там, що стан. Т-во Руських Женщин нараховувало зразу кільканадцять членів. Справді мало це Т-во і такий сумний період, але це було не зразу, а після виступлення з нього Кобринської. Про тих кільканадцять членів (докладніше: 15), довідуємося зі справоздання з 1. жін. віча в Стрию, де підношено потреби оживити Т-во що й сталося вже в черговому році. („Народ“, 1891. „Діло“ 30. XII. 1892). Список прізвищ членів стан. Т-ва в першому році існування (біля сотні!) оповіщений в останньому числі (1—15 липня) „Жіночої Долі“.

Товариство Опіки

Над Молодю

3) Проф. Павлюх говорив далі: Се булаб частинна відповідь п. Др. Копачеви. (Др. Копач: Дякую. Я вдоволений). Чи на вас, пане раднику, не нарікали старі, коли ви ще були молодим? Се нарікання було вже в старині. Навіть Єгиптяни нарікали: „нещастя з тим молодим поколінням“. Молодь йде з духом часу, а ми старики хотіліб її загальмувати. Сеж не діти! Ми не знаємо, де вони зайдуть. Мій стрийко уважав мене за найостатнішого, але самі бачите, що він помилявся, бо я зайшов так далеко, що став аж секретарем ТОМ. (Веселість). Чув я закид, що було мало писем. Се тому, що я мав замало грошей на марки. Стверджую, що я не надаюся на секретаря. З початку мені казали, що я нічо не буду робити лиш підписувати, а тимчасом я мусів за всім сам бігати на старі літа. Захисти, котрі пропаґує п. Боднар 10 літ, можна ще 10 літ пропаґувати, але се даремна справа: бо на се треба фондів. Чув я тут компліменти, що Гол. Рада нічого не зробила. Та я не бачу сеї молоді, з котрою кажете співпрацювати. І знов треба буде вибирати Раду зі старих! П. Луцький порушив також справу ріжних кружків, між іншим спортових. На се існують інші товариства, котрі займаються тими справами. Не будемож засновувати кружків „Сільського Господаря“, бо на се є „Сіль. Господар“. — Др. Копач: Я вдячний п. секретареви за всесторонну відповідь. Тепер загальні нарікання на молодь. Стверджую, що ми таки були інші бодай у двох напрямах: 1) Ми більше вчилися і більше вміли ніж теперішна молодь, а тепер буває, що ґімназійні абітурієнти не знають навіть чотирох головних математичних ділань! Свідок — дир. Коренець, котрий дістає також і таких ананасів на свої торговельні курси. 2) Ми не удавали нашої сили і вартости перед собою, людьми і Богом. Ми не були на загал склонні до ложи і бляґи у такій степени як теперішна молодь. (Хтось перебиває). Думаю, що старше покоління має передовсім обовязок сказати щиру правду в очи молоді. — Пані Малицька: Як можна говорити, що ми не дбаємо про поживу для душ. Чейже то само собою зрозуміле, що як провадиться бурсу чи захист, то там молодь виховується під доглядом старших. Щодо „спеціялізації“ захистів, є трудноші в перекидуванні дітей, бо деякі захисти мають свої леґати. — Др. Цимбалістий: Була тут мова, щоби філія Львів перебрала на себе бурсу. Виділ філії вже сю справу раз розглядав. Тоді як купували дім ніхто нас не питав. Тепер вже запізно, бо ніхто не хоче брати на себе тягарів. Та є у Львові т-во „Ремісниче Бурса“, отже можеб воно перейняло на себе сю бурсу. В сій справі треба з ними поговорити. Статут каже, що філії мають давати до Гол. Ради 2/3 своїх вкладок. А що лишиться для філій? Се треба змінити. Нехай дають менші квоти, але всі. А тепер щодо виховання молоді. Ценз інтеліґенції й освіти в ріжних часах — ріжний. Пр. за моїх часів найбільша провина була, коли хтось не знав вористу від дієслова... здається... „е й н е м і“... (Др. Копач перериває: Я не говорив про ґрецькі вористи, тільки про математику). Др. Ц.: Вину того, що молоді абітурієнти теперішних ґімназій не знають часом навіть чотирох ділань, поносять радше професори ніж молодь. Др. Копач: А чи на салі тут нема професорів?! Таж я якраз тому про се говорив!—П. Северин Левицький: Мушу виступити в обороні філій. Їх засновувано, що так скажу, „при нагоді“ творення пластової орґанізації. По розвязанні „Пласту“ зникла й давніша рацію їх істнування. Ось і причина, чому деякі філії не проявляють ширшої діяльности. Та мимо сего вони не розвязалися і звернули свою діяльність в іншім напрямі. — Пані Залізнякова: Справа сеґреґації молоді по захистах відповідно до віку, пола і т. д. дуже важна. Не треба сего легковажити. Пр. в Сколім можна уміститі дітей слабих, в інших доріст і т. д. Тому ставлю побажання до будучої Старшини, щоби вибрати осібну комісію для сеґреґації молоді.

По сім відбувся вибір старшини (Головної Ради). До неї ввійшли: п. през. М. Каратницький як голова й отсі члени Ради: пп. Др. Копач, дир. Лесь Кульчицький, Павлюх, Тисовський, Сев. Левицький, Мармаш, Др. Кордюк, о. Лициняк і пані Ракова С., Малицька, Павликовська, Говиковичева.

Збори скінчилися о год. 3 по пол.

Лікарський фейлєтонік

Морква лічить сліпоту

Морква має в собі значну скількість вітамін А. Недостача її в харчах нерідко викликує випадки сліпоти, особливо в малих дітей. У випадках занедужання рогівки ока, оскільки сам очний нерв неушкоджений, споживання сирої моркви або екстракту з неї приносить часто неочікувані висліди. Промивання ока екстрактом з моркви ділає незвичайно корисно, приспішуючи ґоєння рогівки. Соком з моркви закроплюють очи недужих на очні недуги. Добрі висліди потверджують успішність того простого й дешевого ліку на очні недуги, яким є морква.

Читайте і поширюйте католицький часопис „ПРАВДУ“! Адреса: „Правда“, Львів, ул. Сташіца ч. 8/I-

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Українське жіноцтво з Волині, зорґанізоване в Брацтві Матери Божої Неустанної Помочі в Ковлі, вислало до Президії Українського Жіночого Конґресу отсей привіт: Брацтво Божої Матери Неустанної Помочі при гр. - католицькій Св. Юрівській церкві в Ковлі, як одинока українська релігійна орґанізація, що заступає всі верстви українського свідомого віруючого громадянства, а особливо жіноцтва Волині, — з уповаженнія своїх членів і прихильників, гр.-католицького і православного віроісповідання, з горячим одушевленням і радістю вітає І. Український Жіночий Конґрес! — Ми, українське жіноцтво Волині, зорґанізоване в Брацтві Божої Матери Неустанної Помочі й поза ним, — ми, котрим не байдужа роля і доля жіноцтва у відродженні Народу: 1) клонимо голови перед умершими чи погибшими українськими робітницями на релігійно - народньому полі, особливо на просторах поневоленої большевицько-безбожницьким ярмом Страдальної України, і до цього взиваємо Український Жіночий Конґрес і все українське жіноцтво; — 2) навчені ґірким досвідом минулого і сучасного, що найбільше ослаблює нарід брак єдности й живучости на релігійному полі, — брак одного, сильного, рідного, духовного Проводу (напр. Велика Україна, Волинь, Полісся, Підляшa, Холмщина), — взиваємо Український Жіночий Конґрес та все свідоме віруюче українське жіноцтво доложити всіх зусиль до освідомлення мас про конечність Зєдинення всего Українського Народу за прикладом братньої Галичини в найсильнішій духовній орґанізації світу — католицькій Церкві, котра як Божа Установа є спасінням кождого народу і котра наглядно доказала це — хоч би в останніх часах на південно - західних українських землях; — 3) памятаючи, що визволення з неволі й рабського пониження, зрівнання в ґідності з чоловіком і піднесення свого стану до найвисшої ґідности в Особі Богоматери завдячує жіноцтво науці Ісуса Христа і Його Вселенській Католицькій Церкві, взиваємо українське жіноцтво цю Христову Науку поширювати, поґлиблювати й розповсюджувати. Кождий ворог християнської віри й моральности — це ворог жіночої ґідности! Тому складаємо побажання в імени українського віруючого жіноцтва Волині до Президії Українського Жіночого Конґресу приняти між свої резолюції клич: Проч з безбожним і неморальним духом з усіх жіночих орґанізацій, зі всіх станиць виховування і розбудови Народу — з родини і школи! Цього домагається наш Защитник Христос, наша жіноча честь і воля! — За Брацтво Божої Матери Неустанної Помочі в Ковлі: 20 підписів з Ковля й околиці та 61 підписів з повітів Луцького, Кремянецького, Костопільського і ін.

В Ню-Йорку відбулося в червні с. р. в греко- кат. парохії св. Юрія перше св. Причастія около півтора сотні наших дітей. СС. Василіянки з Філядельфії відповідно підготовили дітвору. Діти приняли св. Причастія в часі тихої Служби Божої. Дівчатка були в білих суконках з вельонами й вінками на головах; хлопчики в чорних одягах з китицями квіток. Обі ґрупи мали своїх провідників. Хлопці і дівчатка йшли до св. Причастія за своїми провідниками у взірцевому порядку. О. Понятишин сказав сердечну промову до дітей. Родичі й гості виповнили церкву по береги. Побожність дітей, їх велика кількість, прегарні строї, взірцевий лад — все те зробило на присутних нестерте враженнія.

Переговори Ватикану з Югославією про заключення конкордату скінчилися успішно.

Маніфестація католиків у Берліні відбулася недавно з приводу посвячення берлінської дієцезії. Два міністри Шмідт і Рібенах та жінка віцеканцлера Папена з дочками взяли участь в обході. При кінци учасники зложили приречення, що будуть вірні Церкві без огляду на напади невіруючих.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ДО ТАБОРУ В БЕРЕЗІ КАРТУЗЬКІЙ вивезені на днях отсі особи: Генрик Росман, адвокат, Володимир Шмарлаковскі, студент, Юзеф Корицкі, студент, Володислав Гацкевіч, студент, Зиґмунт Ломчиньскі, власник оптичного складу, Ян Йодзевіч, адвокат, Едвард Пемніц, прокуратор, Зиґмунт Ярмарґа, студ., б. редактор ґазети „Штафета“, Мечислав Прушиньскі, студент, Болєслав Пєсецкі і Арон Скробек, канцелярист секретар фахового Союзу робітників волоконного промислу. Се діячі польської партії народно-радикальної. Арон Скробек — визначний комуністичний діяч, відомий з протидержавних виступів. Підінспектор поліції в Познані Ян Ґрефнер став комендантом ізоляційного табору. З Вадовиць вивезли до табору Якуба Банася члена партії ендеків. Зі Львова вивезли до табору в Березі 28 осіб. З Кракова вивезли до табору Антонеґо Гремboша і Болєслава Свідерського. Також вивезли з Кракова трох Українців увязнених в горлицькім повіті: Д-ра Михайла Гижу, Степана Шевчука і Ярослава Зеленя; зі Львова 24 особи: з сокальського пов. 14, з дрогобицького 7, з яворівського 2 і з бобрецького 1. Урядовий комунікат не подає їх назвиск. Досі вивезли туди понад 200 осіб: Українців 130, з польської партії народно-радикальної 40 і 40 комуністів. Зі станиславівського воєвідства вислали до табору ґрупу Українців і комуністів, між ними двох Жидів.

У ЛЬВОВІ відбувся процес проти 5-ох молодих Українців за замах на шкільного куратора Гадомского. Суд засудив: Маду на 12 літ тюрми, Луцького на 6 літ тюрми, Іванчука на 15 літ тюрми, Медведя на 5 літ тюрми і Фединського на 2 роки тюрми.

ПРО ГОЛОД НА УКРАЇНІ появився недавно в Ню-Йорку меморіял в англійській мові, виданий накладом Обєднання Українських Орґанізацій в Америці. В нім є резолюція внесена послом Фішером в палаті послів у Вашинґтоні, меморіял українських товариств в Ню-Йорку до Білого Дому 1933 р., стаття Г. Чемберлена, московського кореспондента „Крищен Сайенс Монітор“, стаття в ґазеті „Ди Бостон Повст“. Меморіял „Голод на Україні“ призначений до масового ширення серед чужинців.

ЧЕСЬКИЙ МІНІСТР закорд. справ Бенеш виголосив у парляменті промову. Про відносини між Чехословаччиною і Польщею сказав, що вони не йшли по думці Чехословаччини. Та не треба думати, що були якісь непорозуміння або спори. Пресові кампанії не є політичним спором урядів, тілько хвилевим виявом льокальних справ. Міністр апелював до чеської преси, щоб відносилася до Польщі спокійно і льояльно. Деякі труднощі повстають з того, що погляди правительств обох держав на Малу Антанту не є тепер однакові.

НІМЕЦЬКИЙ КАБІНЕТ ухвалив закон, що має всего 1 параґраф. Той закон звучить: Зарядження, видані урядом дня 30.VI. і 1 та 2. VII. с. р. в ціли здавлення бунту, згідні з правом.—Міністр справедливости Ґіртнер заявив, що зарядження з 30. VI. і 1 та 2. VII. с. р. обовязують не тільки як закон, але також як приказ. Словом, оригінальні річи діються в Німеччині.

З НІМЕЧЧИНИ приходять дальше вісти про розстріли ріжних визначних осіб. Між іншими розстріляли Кара, премієра Баварії з 1923 р., ґенерала Льосова і б. команданта поліції полк. Зайсера.

В АМСТЕРДАМІ (Нідерлянди) відбулися недавно комуністичні маніфестації на знак протесту проти знижки підмог для безробітних. З маніфестацій вивязалися тяжкі бої. Поліція стріляла до маніфестантів. 28 осіб було ранених і дві убиті. Поліція не могла собі сама дати ради, тому завізвано відділ війська. Комуністи повикривали брук і зробили барикади. Поліція й військо уживали панцирних самоходів. Портові робітники страйкують дальше під вплівом комуністичної аґітації.

Хто убив бл. п. міністра Пєрацкого?

Кілька варшавських ґазет з „Ґазетою Польською“ на чолі принесло інтервю пані Ірини Обарскої з міністром справедливости п. Міхаловским. Міністр заявив, що убийник утікаючи покинув слідуючі предмети: 1) капелюх, котрий опустив на вулиці Фоксаль, 2) пальто, знайдене в брамі дому ч. 5 при вул. Окульнік і 3) бомбу. В пальті знайдено жовто-синю кокардку, таку саму, яку продає ОУН. Стяжку тої кокардки звязано з ліквідацією льокалю ОУН в Кракові. В нім відкрито лябораторію бомб. Експертиза ствердила, що бомба знайдена по замаху на бл. п. Перацкого, зроблена в льокалі ОУН в Кракові. Наслідком того увязнено властителя й управителя тої лябораторії, як також осібняка, котрий грав ролю лучника між тою лябораторією і поодинокими членами або властями ОУН. Властивий справець морду втік за границю. Дня 18 червня німецькі власти зловили осібняка, котрого опис давав певні подробиці вказуючі на контакт з лябораторією в Кракові і 19. VI. доставили його до Варшави. Показалося, що се знаний член боївки ОУН. Отже в руках властей є вже три члени тої орґанізації. З них два брали правдоподібно участь у замаху, а третий у виконанні знарядів замаху. Щодо самого убийника, то міністр справедливости заявив, що власти не резиґнують з дальших зусиль в ціли його зловлення, але наразі не мають на те великої надії. Справу провадять: слідчий суддя для справ особлившої ваги п. Вітуміньский і прокуратор апел. сугу п. Казимир Рудніцкий. Інформації мін. Міхаловского викликали у Варшаві і в цілім краю величезне вражіння. — Ми не потребуємо ще раз розводитися над тим, що засадничо і рішучо осуджуємо всякий террор, отже й убийство, довершене на бл. п. мін. Перацкім, тимбільше, що пок. якраз в останних тижнях свого життя зачав входити в контакт з українськими церковними і політичними кругами...

МІН. БАРТУ виголосив у французькім парляменті промову, в котрій рішучо заперечив поголоски поширювані німецькою пресою, неначеби Франція мала якібудь звязки з німецькими заговірниками проти Ґітлєра. Аґенція Гаваса заперечує також поголоски німецької преси про взаємини, які нібито мали заговірники Рем і Шляйхер з французьким урядом і каже, що в тих донесеннях нема ні слова правди. Барту заявив, що його візити в Румунії, Чехословаччині, Польщі й Югославії скріпили приязні звязки Франції з тими державами. Політика Франції не є аґресивна.

В ЕСПАНІЇ дальше неспокійно. Молода еспанська республика має розвязати так богато питань, внутрі має так богато політичних і суспільних конфліктів, що нема мови про нормальну працю. Особливо ліва преса ширить замішання, нападаючи на тих, котрі хочуть піддержувати лад і порядок. Уряд не може опанувати лівих елєментів через надто ліберальну конституцію. Недавно викрили в домі соціялістичного посла Й. Лозано 700 револьверів і 85.000 набоїв. Його увязнили, та Кортези не затвердили його видання і він вийшов на волю. Еспанське правительство має богато клопоту також з Катальонією, котра не хоче слухати центральної влади в Мадриті. Катальонські ґарнізони збунтувалися і загрозили, що стануть по стороні катальонського уряду проти „мадритських гнобителів“. Вкінці Еспанія має ще одну тяжку болячку а се страйк рільних робітників. Підбурені безробітні селяни нападають на фільварки, нищать їх і палять. В м. Санта Ололя юрба вкаменувала кількох поліціянтів, в окрузі Сабіота страйкуючі спалили 6 фільварків. Словом: „свобода“...

В КОВНІ столиці Литви відбулася недавно протинімецька маніфестація.

КОНФЕРЕНЦІЯ представників трох балтійських держав (Лотви, Литви й Естонії) відбувається в Ковні.

НОВИНКИ

Вакаційні півоселі у Львові. Дня 8 с. м. о 12 год. о. прал. Л. Куницький відправив в храмі св. Юра Службу Божу і виголосив проповідь про значіння діточих півосель. Було кількасот дітей з львівських півосель. Діти співали гарно релігійні пісні. У Львові є 8 вакаційних півосель: у св. Юрі, на Жовківськім, на Клепарові, на Богданівці, на Знесінні, на Левандівці, на Сиґнівці, на Личакові. Всіх наших дітей в тих півоселях є 520. Вони дістають друге снідання, обід і підвечірок. 6 тижнів побуту в півоселях коштує 15 золотих.

Метеор на Покутті. В Кутах видно було одного вечера на полудневій стороні небозводу великий і ясний метеор через 24 мінут. Він оставив по собі зиґзакувату смугу білого диму. Метеор летів на полудне.

В Сяноку засудив суд греко-катол. священика о. Евгена Уського на кару 500 зол. або 2 тижні арешту за те, що в дні 3 мая с. р. заборонив шкільним дітям співати в церкві: „Боже, цось Польскен“.

В Чорткові засудив суд 5-ох молодих Українців за приналежність до ОУН: Маріяна Ропія на 3 роки вязниці, Василя Величенка, Миколу Величенка, Юліяна Евчука й Степана Федуся по 2½ року.

Демонстрація комуністів перед редакцією „Вістей“ була 8 с. м. Около 50 жидків зібралося о год. 19·30 на вул. Хмельовського перед „Вістями“ і вигукували: „Преч з фашизмем“, „Нєх жие звйонзек радзецкі!“ і т. д. Сій демонстрації редакційний персонал приглядався спокійно через вікно. Того самого дня рано хтось розкинув летючки, що буцімто націоналісти приготовляють напад на робітничий театр. Де той театр, ніхто не знає.

В Луцьку відбулися ліквідаційні збори повітової „Просвіти“, яку закрито ще 16. VIII. 1932 р. Збори більшістю голосів проти 28 радянофілів постановили передати майно Т-ва матірному Т-ву „Просвіта“ у Львові. Рішено одноголосно внести скаргу до Найвисшого Адміністраційного Трибуналу на рішення міністерства внутрішних справ про закриття Товариства „Просвіти“.

В Празі відбулися річні збори Союзу Українських Журналістів і Письменників на чужині. Союз має тепер 52 члени. Він уладив 8 літературних вечерів, 2 дискусії, вислав ряд меморіялів, інтервеніював в ріжних справах, брав участь в національних обходах і т. д. Головою вибраний знов проф. С. Сірополко.

Міністерство внутрішних справ відібрало почтовий дебіт чеському щоденникови „Право Ліду“ за те, що той часопис помістив остру статтю проти пок. міністра Пєрацкого.

Розпорядок про нормалізацію шкільних зошитів вже відкликано.

Податкові містерії. Податковий уряд в Отвоцку почислив 50 зл. за упімнення за залеглі 4 ґр. ґрунтового податку.

Вийшли в польськім перекладі спомини Йосифа Конрада, славного англійського письменника, родом з нашої Волині. Се 15-ий том збірного видання його творів. До кількох літ вийдуть всі його твори в 36 томах. Велику працю виконав той чоловік, котрий дослужився ранґи в чужій фльоті, опанував чужу мову й оставив в ній 36 томів цікавих писань. А є така одна нація, в котрій по написанню двох-трьох брошур з оповіданнями, в котрих не конче мусить бути думка, можна стати „лавреатом“... — як лише схоче оден співробітник одного орґану... А ріжні наївні люди дивляться серіозно на ту комедію і ще гроші дають на таку дурницю... І кажуть, що в нас сумно!

Україна — Лєхія 2:1 (1:0). Чергові змагання за мистецтво Окружної Ліги у Львові Україна виграла заслужено. Гра була жива й цікава. Всі грачі України грали амбітно й жертвенно. Молодий грач Юськевич стрілив для України двоє воріт. Глядачів було понад 1.000.

Гумор. Хлопче? Чи ти вдома найстарший з родини? — Ні, мій тато.

Подорож довкруги світа, зорґанізована американською корабельною лінією, коштує 422 доляри вже зі всіми можливими удогідненнями.

Американка Повлєр виграла в касині в Нікеї 70.000 франків. Вийшовши на вулицю розкинула 70.000 фр. банкнотами між товпу, яка моментально гроші розхопила. Здивованим гостям касина заявила, що на грошах їй не залежить.

В Лондоні помер в 79 р. життя К. Ґрін, б. представник Анґлії в Преторії, б. столиці бурської держави. Ґрінови вручив Кріґер ультимат в 1899 р., котрий довів до війни і знищення бурської держави.

В Шангаю печатають тепер богато рос. книжок. Причина: Там печатання надзвичайно дешеве.

Гумор. „Делікатний“. — Пан до жебрака: Чому не працюєте замість жебрати? — Жебрак: Я вже сам над тим думав, але я делікатний чоловік і не можу забирати місця якомусь батькови родини.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Господарська конференція для справ Гуцульщини відбулася 8. VII. в Ворохті. В ній взяли участь представники влади, самоуправи, хліборобських орґанізацій і т. д. Конференція мала на ціли представити потреби Гуцульщини та висліди дотеперішної акції в напрямі її господарського піднесення. Полк. Джуґай представив програму нових праць. Підчас дискусії м. ін. пос. Санойца підносив домагання будови нових доріг і використання природних богацтв Гуцульщини.

Митні полекші на овочі. Розпорядок міністерства скарбу, промислу, торговлі й рільництва (Денник Законів з 7 с. м.) вводить митні полекші при перевозі отсих овочів: свіжих яблок понад 40 кґ. з виїмком запакованих окремо або рядами яблок, від 7 до 31. VII. с. р. за дозволом міністра скарбу — 18 зл. від 100 кґ.; свіжого винограду в опакуванні 5 кґ., спровадженого від 15. VII. до 3. XI. за дозволом міністр. скарбу — 45 зл. від 100 кґ.; морель в часі від 7. VII. до 31. VIII. с. р. за дозволом мін. скарбу — 100 зл. від 100 кґ. Коли за ті овочі хто заплатить звичайне, не зменшене мито, тоді треба відкликатися до мін. скарбу до 30 днів від дня заплачення мита. Міністерство може наказати зворот ріжниці між тими митами.

Консумпція і збут в Польщі постійно падуть. Головний статистичний уряд подає на основі урядових даних, що в Польщі чим раз менше товарів продукують і споживають. В порівнанню з 1929 р. купують о 65% менше вугля, цукру споживають менше о 27%, цементу о 50%, спіртусу і горячих напоїв о 36%, пива о 70%, дріжджів 25%, печива 25%, рижу 33%, мила 20%, електричних жарівок 33%, штучних навозів 70%. Консумпція в 1934 році паде дальше. Се означає, що населення дальше бідніє.

Державний Уряд Посередництва Праці подає число безробітних в цілій державі на 312.406 осіб. Число безробітних зменшилося впродовж послідного тижня на 3.485 осіб.

Споживають менше соли в Польщі. На основі урядових обрахунків ствердженo, що в останнім часі спожиття соли на селі сильно впало. Причина того зубожіння села і високі ціни монополів.

Рух кораблів у Ґдині. В травні виплило з Ґдині і прибуло до Ґдині 821 кораблів.

Мін-во фінансів Німеччини оповістило, що вибє 5-маркові срібні монети до висоти сто міліонів марок.

В Німеччині знизили мито на бараболі з заграниці з 6 нім. марок на 2 нім. марки від 100 кґ. В останних часах дався відчути брак бульби в Німеччині.

Відємний торг. білянс Італії зріс з 629 міліонів лір на 1 міліярд 148 міліонів лір.

Заграничнa торговля Франції дуже підупадає.

Небувало високий чек. Ґрупа анґлійських промисловців закупила більшість акцій копальні золота в полудневій Африці й переказала ціну купна в висоті 2 і пів міл. фунтів стерлінґів — одним чеком. Велике було здивування всіх урядників Анґлійського Банку в полудн. Африці, коли їм предложено такий небувалий чек. На щастя не мусіли виплатити готівки, тільки переписали ту суму на інше конто.

БІРЖА

Ґроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·27—5·28 зл. Золотий доляр 8·91 — 8·93. Канадійський доляр 5·26; 1 нім. марка 1·95—2·00; 100 франц. фр. 34·80—35·; 100 чеських корон 22·; 1000 ромунських левів 39·— зл.; 100 австр. шилінґів 98·50—100 зл.

Збіжева біржа: Тенденція неодностайна. Настрій спокійний.

Набіл: Маслосоюз платив 11. VII. с. р. за 1 кґ. масла пріма десер. 2·90— зл., за 1 л. молока 13 сот., за 1 л. сметани 55 сот., за 1 копу яєць 2·35—2·40 зл. Тенденція на молоко й сметану слаба, на масло вдержана, на яйця сильніша.

Посмертна згадка

✝ о. МАРЯН СТАНКАНИНЕЦЬ ЧСВВ

В ночи з 20-го на 21-го червня ц. р. помер після тяжкої недуги бл. п. о. Марян Станканинець ЧСВВ, священик украін. гр.-катол. церкви Св. О. Николая при Оклей і Райс вул. в Шикаґу, на 30 році життя. Похорон відбувся в понеділок 25-го червня о год. 10. рано В. Й. П.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АТЛЯНТИК: Бару.
АДРІЯ: Люди шакалі і Біла отруя.
КАСІНО: Зле, кохана.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: За гроші і ревія.
МІРАЖ: Година з тобою і Голгофта чесної жінки.
МУЗА: Емма.
ПАЛЯС: Марш Ракочого.
СТИЛЕВЕ: Чоловік з уяви і ревія.
УТІХА: Сховайте свої смутки й ревія.

Вдова по священику, в середнім віці шукає місця до заряду домом, найрадше у священика. Ласкаві зголошення проситься присилати на адресу: **Олександра Щуткова в Горожанці.** Horożanka, poczta loco. 159-1—3

НА ПРОГУЛЬКАХ І ВДОМА ВІДЖИВЛЯЄМОСЯ
найздоровшими першоякісними виробами
МАСЛОСОЮЗУ!

Годинники продає і направляє найдешевше
А. БОШВІЦ
Львів, вул. Сикстуська ч. 28.
За золото, срібло і біжутерію платить найбільше. 161-1—3

Бувший лікар Поліклініки у Берліні
Стоматольоґ-дентист
Др. Степан Дмоховський
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Рентґен. Прецизійна техніка дентистична.
71—13—20

УСУСУСИ! В пропамятну 20-літню річницю виступу УСС (1914—1934) готовиться до друку великий АЛЬБОМ світлин та ілюстрацій. Бажанням Видавництва є видати цю книгу так, щоби вона стала документарною історією, повною щодо ілюстраційно-фотоґрафічного матеріялу з життя УСС, що доті зберігся.

Всіх бувших УСС, їх рідню та знайомих просимо надіслати світлини УСС з часів війни (поодинокі особи, ґрупи а також сцени з воєнного побуту) для використання в тому Альбомі. Світлини поодиноких УСС, зокрема тих, що полягли, важні тим, що в Альбомі буде також „таблью“ поодиноких УСС. Світлини з замітками (назви осіб, місцевостей, дати) просимо присилати на адресу „Червоної Калини“ (почт. скр. ч. 43.) з зазначенням „для Альбому“. Всі світлини поверне Видавництво власникам неушкоджені негайно по зробленні кліш чи копій. З висилкою світлин просимо спішити, тому що приняття світлин до Альбому буде вже в найближчих днях закінчене і Альбом переданий до друку. Тоді будуть також проголошені умови передплати, замовлень примірників на кращому папері і т. п. Всякі побажання і завваги редакція візьме під увагу.

Управа і редакція „Червоної Калини“.
Львів, ул. Зіморовича, ч. 20.

ПРИМАРІЙ
Др. А. ШВАРЦ
Повернув і ординує в хоробах скірних, венер. і косметиці лікарській.
ЛЬВІВ, СЛОВАЦЬКОГО 4. ТЕЛЬ. 16-61.

АДВОКАТ
Мр. І. Романівський
відкрив адвокатську канцелярію в Борщеві
при вул. Шевченка у власнім домі.

МЕБЛЕВЕ ОБИТТЯ, брокати, портіери, котари і фільци до підліг, таблатки й коронки поручає по фабричних цінах **ВАНК,** Марійська площа 6.

ПОРОШКИ «KOWALSKINA»
ВЖИВАЄМО ПРИ ДОШКУЛЬНИХ
БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОНЧЕ ЗІ ЗНАКОМ СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ
FABRYKA CHEM.-FARMAC. A. KOWALSKI WARSZAWA

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — Здрукарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 15 липня 1934. Ч. 52 (750).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Україна проти гнобителів

Заправило України, моск. большевик Постишев скаржився недавно, що українське населення переслідує його селькорів, робкорів і навіть юнкорів по школах. Їх бють, палять і докучають їм всілякими способами. В тій справі Центральний Комітет КП(б)У видав указ, в котрім говорить таке: Куркульські елементи переслідують робкорів а партійні опортуністи мовчки на се дивляться. Переслідування трафляються особливо там, де прокуратура не боронить селькорів і робкорів. Масові переслідування селькорів ствердженo головно на Київщині. Куркульські аґенти вбили там Павла Гвоздя. В селі Стара Слобідка голова колхозу Вітер бив селькорів. Голова Мізіхайлівського колхозу Лука Козюра не давав селькорам їсти. На Одещині куркульські елементи добилися виключення селькора Чиненого за те, шо він нібито Петлюрівець. На Харківщині група куркулів, що мала своїх людей на почті і в редакції ґазети, переслідувала селькорів і осягнула засуд найактивнішого селькора О. Колодія. Ворожі елемeнти пролазять навіть у ряди селькорів та дискредитують людей вірних партії. Тому партія домагається від прокуратури збільшити охорону селькорів перед переслідуваннями та остро карати кождого винуватого. — Так доносщиків ніде не люблять.

ЛИХО НЕ СПИТЬ! ВЛОМНИКИ НЕ ДАРМУЮТЬ! Тому обезпечіть своє мешкання від крадежі-влому в Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

В таборі відокремлення

Кого з Українців туди вивезли?

До табору в Березі Картузькій на Поліссі звозять тепер увязнених з ріжних воєвідств. З Українців вивезли туди: Михайла Савчука здвокатського аппліканта, і його брата Дмитра Савчука службовика „Рідної Школи", Осипа Грицулька студ. медицини зі Станиславова, Короля й Миговича, директорів П. С. К. в Калуші. Зі Стрия вислали до табору: Інж. Миколу Кравціва, адв. апліканта Гриня Барабаша, студента Микиту Опришка з Конюхова, Володимира Тимчія з Грабівця Стрийського. З жидачівського повіту відставили до табору: Івана Мриголода, студента Миколу Бігуна зі Журавна, Степана Мочульського з Миколаева н. Дн. і Андрія Данчука з Надітич. По дорозі долучили до транспорту кілька осіб з долинського повіту між інш. адвокат. кандидата д-ра Горбового з Долини.

Колхози і совхози в Польщі

Під таким наголовком „Курєр Львовскі" в ч. 185 пише: „Курєр Поранни", орґан пп. Ржимовского і Стпічинського, взявся до пропаґування большевицьких засад. Він пропонує за довги і залеглі податки забрати великі посілости й утворити з них колхози і совхози. А саме, де фільварків мало і трудно їх творити, там великою посілістю доповнити малі господарства, а де фільварків богато, там творити великі суспільні господарства, великі державні фабрики збіжжа або великі кооперативи, науково ведені рільничими інжинірами. Цікаво, що з того вийде.

Зріст католицьких впливів в Еспанії

При нагоді посвячення нового осідку католицької еспанської партії в Мадриті провідник сеї партії Хіль Ровлєс виголосив велику політичну промову, в котрій підкреслив, що еспанська католицька партія здобула чималі осяги. По перше вона побідила при виборах. По друге — уряд пішов на руку слушним жаданням сеї партії. Найважніше се те, що уряд признав правну особовість Католицької Церкви і вислав свого представника до Ватикану. Таємниця нашої сили полягає на людях, на позисканні мас і на правдивости програми. Свою промову закінчив такими словами: „Одно з наших найбільших біжучих завдань — поборювати надмірне захоплення побідою в наших рядах. Ми не потребуємо спішитися!"

Переноситься централя II Інтернаціоналу

КАП доносить з Женеви: Централя II Інтернаціоналу (до котрого належать і наші радикали) переноситься з 1. IV 1935 з Ціріху в Швайцарію до іншого краю, „з дешевшими передумовами життя". — Властиві причини переносин: 1) головний секретар Адлер став особою небажаною в Швайцарії, 2) II Інтернаціонал так скорчився, що його централя в Ціріху опинилася на крайчику його впливів.

По чім пізнати доброго мужа?

Нова теорія американського фільософа.

Рецепти на супруже щастя тепер щонайменше такі численні як рецепти на поріст волосся або на знищення мух. Сими днями до серії тих рецепт прибула ще одна, з країни найдивніших помислів. Знаний американський фільософ Thomas F. Graham радить своїм молодим землячкам, щоби перед відданням руки свому вибраному переконалися, чи молодий чоловік любить — псів. Мужчина, котрий тільки зносить (терпить) псів, або що гірше, боїться їх, не буде ніколи добрим мужем. Так твердить Thomas F. Graham, що вже близько 50 літ виконує обовязки судді для розводових справ при трибуналі в Сан-Франціску. Отже се неабиякий авторитет в супружих справах... Та правду сказавши, та „нова теорія" американського фільософа зовсім не нова, бо наш простий народ з давних давен мав приповідку, що хто любить худібку і кого любить худібка, — той добрий чоловік. І воно льогічніше ніж у американського „вченого" фільософа...

Досить зїздів!

Кілька думок про них і про мірило їх вартости.

Ще в 1931 р. помістила „Н. Зоря" в ч. 40 надіслану статтю п. з. Зїзди і паради. В тій статті читаємо:

„Живемо в дуже тяжких часах. Цілий світ, а з ним і наш край, переживають велику матеріяльну крізу. Зокрема острy матеріяльну крізу переживає наш загал і наші інституції. Вони боряться з великим браком грошей і не мають звідки добути їх.

Наслідки тої крізи наглядні. Держава зменшила платні своїм урядникам і думає про інші ощадности. Наші інституції роблять боками, а приватні одиниці обмежують свої видатки до найконечніших.

Та є в нас одиниці й інституції, які тої загальної крізи не бачать. Вони, як за давних добрих часів, раз-у-раз продумують над тим, як би то витратити „зайвий" гріш, якого браку вони, здається, не дуже відчувають. І, як за давних добрих часів, ми раз-у-раз є свідками ріжних коштовних імпрез, які устроюють у нас в нинішних часах. То ріжні зїзди в столиці краю, то ювилейні обходи і т. п. Розуміється, ювилеї се річи корисні, коли не звязані з великими видатками в тяжких часах — і коли оставляють по собі трівкі наслідки.

А який білянс таких імпрез у нас?

Передовсім заробляє на тих імпрезах польський державний скарб. Бож учасники їх з провінції приїздять на них до Львова зелізницями і платять звичайно повну ціну білетів, як се мало місце підчас ювилейного зїзду „Рідної Школи", на який зелізниця відмовила знижок. Розуміється, заробляє тоді також на деяких монополях у більшій мірі. А далі заробляють власники ріжних публичних льокалів у Львові. Бож кождий з учасників імпрез іде і мусить іти до тих льокалів покріпитися. Скільки гроша лишають вони в них!"

Отсе найважніше в тій статті.

Від появи тої статті минули три роки. За той час матеріяльні відносини в нас не тільки не стали кращі, але, навпаки, погіршилися. Погіршилося матеріяльне становище всіх: одиниць, загалу, громадянських інституцій. Всі обмежують свої потреби і видатки до найконечніших. А не одному не стає навіть і на minimum. Се треба сказати передовсім про наше селянство і про ремісників як також про т. зв. вільні фахи, як адвокатів, інжинірів, лікарів і т. п. Зокрема дуже важке матеріяльне положення нашого духовенства.

Одначе не зважаючи на те, що часи від 1931 р. не тільки не покращали, але навпаки, постійно погіршувалися, великі зїзди в нас не припинялися. І в 1931 р.

і в 1932 р. і в 1933 р. відбулося їх знов кілька. Учасники тих зїздів звичайно не діставали ніяких зелізничих знижок і мусіли платити цілі білети. Найбільше замітний під тим оглядом був величавий зїзд У. М. Х. в 1933 р. у Львові, на який прибуло около 100.000 учасників. З них велике число приїхало звичайними поїздами за повною оплатою, бо около 40 окремих поїздів, котрі організаційний комітет замовив був на той зїзд, він мусів відкликати тому, що не міг приняти умов, які поставила зелізниця.

Та вже рекорд під оглядом числа зїздів осягнув у нас біжучий 1934 р. Маємо щойно половину року, а кілько зїздів відбулося у нас вже в сім році! Зїзд „Лугів“, зїзд кооперації, зїзд молоді „Рідної Школи“, жіночий зїзд, сокільський зїзд, москвофільський талергофський зїзд, отсе тільки більші наші зїзди за останніх 6 місяців. Бо менших було ще більше! І знов учасники майже всіх тих зїздів мусіли платити цілі білети їзди зелізницею, бо їм відмовлено знижок (напр. на жіночий і сокільський зїзди).

Ота пристрасть у нас до зїздів приневолює застановитися, хоч загально, над доцільністю тих зїздів.

Масові зїзди є двоякі. Одні зїзди се ті, яких ціль лише маніфестація. Такі зїзди обмежуються тільки зовнішними ефектами, як паради, походи і т. п. Другий рід зїздів має діловий характер. На таких зїздах ведуться ділові наради і вирішуються ділові справи. Пригляньмося тим двом родам зїздів — кождому зокрема: їх ціли, їх вазі та їх потребі в нас.

Отже зїзди першого роду, маніфестаційні, мають за ціль заманіфестувати якусь ідею супроти своїх і супроти чужих. Тому вага таких зїздів передовсім в численности їх учасників, як також в їх організованости та їх дисципліні. Та якраз тому такі зїзди не можуть бути часті. Бо вони вимагають великої підготовки і розуміється коштів. Бо чисельно слабий маніфестаційний зїзд просто не осягає своєї ціли. Він не тільки не здобуває для ідеї респекту й поважання, але — навпаки — виставляє ту ідею та її сторонників на легковаження своїх і чужих. Тому з організуванням маніфестаційних зїздів треба бути дуже обережним. Їх не слід організувати на малі розміри і часто. Бо для кождої справи лучше зовсім нічого не маніфестувати, ніж заманіфестувати... свою слабість і пелад та нерозум її приклонників.

Нашим вповні удатним маніфестаційним зїздом після війни був зїзд У. М. Х. в 1933 р. Він показав наглядно нашу чисельну силу, нашу організованість, нашу дисципліну. Показав у великих розмірах. Тому маніфестувати ту силу, ту організованість і ту дисципліну в менших розмірах — нема потреби. Гарний і дуже хосенний виїмок становить наш жіночий зїзд: він був потрібний. А що наші жінки урядили його взірцево, що вказує на систематичну працю жіноцтва, отже той зїзд був подвійно потрібний. І під оглядом річевим і під оглядом маніфестаційним як зразок. Та не так мається річ з іншими зїздами.

Вказують сторонники маніфестаційних зїздів — і взагалі всяких маніфестацій — на їх виховуюче значіння. Такі маніфестації впливають освідомлюючо на несвідомі маси по містах. Та сей аргумент не видержує критики. Бо сторонники, здобуті для якоїсь ідеї не систематичною працею над їх освідомленням але маніфестаціями на вулицях, се найменше вірні і певні сторонники тої ідеї. Що се так, доказує наглядно історія, чужа і наша. Чи не маніфестували в Єрусалимі маси на честь Христа, коли Христос вїздив до міста, чи не кликали: Осанна синови Давида! — і чи в тиждень пізніше ті самі маси не маніфестували на вулицях Єрусалима проти Христа з окликами: Розпни, розпни Його!? Подібне бачимо в історії нераз і пізніше, аж по нинішний день. Пригадаємо напр. Францію кін. XVIII ст., коли то настрої маси змінялися під вражінням вуличних маніфестацій наче в калейдоскопі. Та найяркіше бачили ми се недавно в Росії й на Україні. Чи не маніфестували маси в Росії найперше за царем і скоро потому за большевиками? Чи не маніфестували маси на Україні в 1917 і 1918 рр. за Україною, і чи відтак не лучилися з її ворогами? Отже на сторонниках, здобутих на вулиці маніфестаціями, нічого будувати тривко не можна. Тому й освідомлююча вартість вуличних маніфестацій проблематична.

Другий рід зїздів се ділові зїзди. Їх ціль: наради в певних ділових справах. І нетільки самі наради але й вирішування тих справ. Се наші зїзди: „Просвіти“, „Рідної Школи“, „Сільського Господаря“, „Ревізійного Союзу Українських Кооператив“, як також політичні зїзди партій.

Вже сама ціль тих зїздів вказує на те, які вони повинні бути. Вони повинні бути не так численні, як радше фахові. Се значить: на ділові зїзди повинні їхати тільки ділові люди. І кількість ділових людей навіть не повинна бути велика. Бо при великім числі учасників також діловий зїзд переміняється у віче. А віче для вирішування ділових справ надається як найменше. Тому в останніх часах чимраз більше обмежують число і вирішальну компетенцію всяких масових тіл, як парляментів, громадських рад і т. п. І розумно роблять, на підставі практики й досвіду.

Зокрема дуже небажані великі числом ділові зїзди у нас. Бож загально відома наша пристрасть до горячих дискусій, дуже часто тим довших і тим горячіших, чим якась справа дрібніша (напр. безконечно довгі і дуже горячі дискусії в нас над справою правописи, зокрема над... апострофом!). Така пристрасть до дискусії замітна передовсім у тих, що в даній справі розуміють якраз найменше. Такі людці часто заговорюють наші ділові зїзди до тої міри, що ті зїзди не можуть обговорити як слід всіх справ, для яких були скликані. Хто брав участь у наших ділових зїздах в останніх роках, або слідив за ними у пресі, той мусів замітити се нераз. („Нова Зоря“ подає докладні звіти зі всяких нарад, отже кождий, хто хоче пізнати українську суспільність і її психіку, має в тих звітах документальну підставу до поважних студій).

Так отже всі рації промовляють за обмеженням зїздів у нас і під оглядом їх числа і під оглядом чисельности їх учасників. Під оглядом числа повинні бути обмежені маніфестаційні зїзди, під оглядом чисельности учасників — зїзди ділові.

Користь з такого обмеження буде почвірна:

1) Ми не будемо соломяним огнем маніфестацій обманювати себе про дійсний стан національної свідомости в нас та вколисуватися до національної бездільности. Бо богато в нас уважає маніфестації за показчик нашої національної свідомости і витягає з того наскрізь хибні висновки. Напр. люди „відпочивають“ по зїзді аж до слідуючого зїзду...

2) Коли обмежимо зїзди, тоді будемо на ділових зїздах виступати більше ділово. Бо учасниками тих зїздів будуть не ті, котрі бажають дискутувати, але ті, котрі можуть і мають сказати щось розумного.

3) Коли обмежимо зїзди, то не будемо витрачати в нинішних тяжких часах грошей на непотрібні поїздки. Тим більше, коли ті поїздки дорогі.

4) Коли обмежимо число зїздів, тоді ті зїзди, котрі урядимо, будемо лучше й докладніше приготовляти та лучше використовувати в пресі і в організаційнім досвіді. Колиж зїзди відбуваються за часто, тоді преса навіть не може їх описати й освітлити як треба. І так за часто уряджувані зїзди минають безслідно, або й приносять шкоду тим, що викликають вражіння кипучого здорового життя нації, коли в дійсности за часті зїзди се передовсім прояви нервозности, посуненої до горячки.

Все те повинні нарешті взяти в нас під увагу організатори ріжних зїздів й парад і обмежити ті зїзди і паради до найконечнішого minimum.

Менше гуку і стуку, більше тихої, муравлиної праці й жертвенности, особливо більше точности в плаченню дрібних вкладок до всіх наших організацій і передплати на нашу пресу, — ось річи далеко потрібніші від найшумніших зїздів.

І тут ми доходимо до найважнішої справи, котра лучиться з проблемою зїздів і конґресів. А саме доходимо до питання: Яке мірило їх вартости. На се питання богато людей має все готову відповідь: „Зріст свідомости“. Одначе по чім маємо пізнавати той „зріст свідомости“? Річ ясна, що не по сплетнях, привезених зі зїзду і по „бадьорінім“ співанню пісні про те, що мовляв „душу тіло ми положим“. Вартість успішного зїзду пізнається по тім, чи і в якій мірі збільшилося плачення вкладок в організаціях, котрі урядили зїзд, чи і в якій мірі збільшився наплив передплати на пресовий орган даної організації, чи і в якій мірі прибуло нових членів і нових передплатників, чи на місцях скріплено й обновлено бібліотеки, чи і в якій мірі зменшилася ворожнеча між людьми. Ось конкретні мірила вартости зїздів. Коли ті мірила показують зера, тоді можна сказати напевно, що зїзди остали без успіхів. А вже крий нас Боже від таких проявів як на останнім зїзді Соколів!

Тай тоді не треба попадати в обурення і зневіру, тільки треба взятися до ще витревалішої праці, памятаючи, що великі діла творять малі гуртки сильно зорґанізованих, ідеєю перенятих, точних і жертвенних людей. Позискати для організації кілька порядних осіб значить більше ніж урядити найшумніший а пустий зїзд.

За юдин гріш

В Тернополі відбувався недавно комуністичний процес. Дуже цікаві зізнання складав Іван Козак, член Центрального Комітету Комуністичної Партії Західної України. Зміст: У вересні 1929 року я передавав Букшованому й Яворському гроші на видавання „Сельроба“ по 1700 долярів місячно. Ком. Партія Зах. України виплачувала таку суму партії „Сельроб-Єдність“ постійно. Працівники Сельроба одержували сталу місячну платню. Букшований діставав 450 зол. місячно, а крім того діставав окремі додатки, на поїздки. Таку саму платню діставав Федько Яворський. Букшований був звязковим між совітським конзулятом і Центр. Комітетом Ком. Партії Зах. України. Совітський Конзулят утримував фінансово і надавав політичне обличча „Української Партії Праці“ (УПІПІ). Конзулят дав гроші на „Працю“ і „Раду“, і мав над ними контролю. На місячник „Нові Шляхи“ також ішли гроші від совіт. конзуляту. З легальних комуністичних органів підпомагав совіт. конзулят ще „Силу“. Від 1930 р. сю газетку цензурував совітський конзулят. Кожда стаття була цензурована. Йшло про те, щоб „Сила“ не писала дуже острих статтей. В справі комуністичної роботи в українській кооперації відбулася нарада провідників Комун. Партії Західної України. Були приявні: І. Козак, Ос. Букшований, Грицько Голіян, Адріян Гошовський, Богдан Дуткевич й інші. Рішено видавати окремий кооперативний орган „Кооперативні Вісти“. На заболотівську кооперативу дав конзулят 10.000 зол., а Горохів (Волинь) жадав 20.000 зол. Гроші на отворення „Книжки“ дав також сов. конзулят у Львові. Для замилення очей гроші з конзуляту були вписані як уділи. Совітський конзулят у Львові хотів конечно здобути впливи в українських кооперативах. Ся акція йде від часу, як у Львові був конзулем Кириченко. Конзулят на ту ціль видав окрему суму грошей.

З того ясно, що радянофільська преса у Львові, се утриманка московських червоних наїзників.

Чим довше антисемітизм дає на себе ждати, тим сильніше мусить вибухнути. (Основник сіонізму Теодор Герцль).

Учительський Зїзд

Дня 19 червня 1934 р. відбулися Загальні Збори Взаїмної Помочи Укр. Учит. (ВПУУ) у Львові в салі „Ремісничої Палати“.

„Взаїмна Поміч Українського Учительства“ обєднує нині 2.230 учителів (ок.) зі всіх українських земель. Т-во має 43 повітові Відділи, в яких є 16 допомогових фондів і 4 каси. В них скупчений капітал около 55.099 зол. Члени мають при Відділах 22 бібліотеки, в них около 4000 томів творів ріжного змісту. ВПУУ має два періодичні видавництва: місячник „Учительське Слово“ і квартальник „Шлях виховання й навчання“. „Учительське Слово“ виходило що місяця в обемі 2-ох аркушів друку вел. 8⁰ і мало сім відділів. „Шлях вихов. й навч.“, педагогічно-методичний тримісячник, мав 6 відділів і додаток. Цілий річник має 24 аркуші друку. ВПУУ має дві реальности у Львові й одну в Мушині. У Львові має Т-во центральну педагогічну бібліотеку 957 томів і бібліотеку в учительській „Оселі“ в Ворохті 1400 томів. Т-во має також бібліотеку архів (428 томів). Ся бібліотека має богато цінних бібліографічних примірників.

Численно зібрані делегати повітових Відділів (зо 100) і члени (около 100) виповнили простору салю. Між присутними богато учительок. За столом призначеним для преси — тільки представник „Нової Зорі“. Саля неакустична, в додатку на площі під вікнами салі є постій автобусів, які заїзджаючи і відїзджаючи гудять несамовито і заглушують бесідників. Збори назначені на 10 год., але о тій годині на салі всего кілька осіб. Доперва о год. 10.25 председатель п. Іван Лилик отвирає Збори. Він повідомляє, що п. Ющишин є секретарем Зборів. Предс. Лилик виголосив коротку промову. Зміст: Стверджую, що 29-ті Загальні Збори важні і компетентні рішати всі справи. Подам коротко звіт з діяльности Т-ва. Члени дістали випечатаний рахунковий звіт і біляне („Учительське Слово“ за червень 1934). Подам тільки біляне загального положення нашого учительства. Звертаю увагу, що від кількох літ вкрадається до Т-ва песимізм. Часами перебільшують і кажуть, що Т-во упадає. Хочу спростувати ті поголоски статистичними даними. Навіть у пресі появилися були в минувшім році вістки, що наше Т-во упадає. Та я хочу вас навіяти оптимізмом. Коли візьмемо під увагу число членів нашого Т-ва, то побачимо, що в 1905 р. було 395 членів, в 1906 — 864, в 1914 — 710, в 1925 — 2.312 членів, 1926 — 2.380, 1929 — 2.585, 1930 — 2.670, 1931 — 2.460, 1932 — 2.210, 1933 — 2230. А треба підкреслити, що се все члени, котрі платять вкладки. Ще в ювилейнім 1930-тім році було навіть богато голов повітових відділів і голов та членів комітетів, що не платили вкладок. Крім того коли порівнати Вз. Поміч з іншими товариствами, то побачимо, що нема підстав до страху. Чим займалася Головна Управа в 1933 р.? Послідні Загальні Збори передали нам полагодити отсі справи: Фонд посмертних допомог, фонд стипендійний, справу бурси у Львові для учительських дітей і справу варстатів праці для учительських дітей. Головна Управа 2 рази скликала в тій цілі відпоручників повітових відділів на наради. Ми старалися притягнути до наших пресових видавництв нові сили. Була ще одна справа надпрограмова а се нові програми навчання. Відпоручники нашого Т-ва пп. Іван Лилик і Андрій Зелений були в тій справі в Кураторії. Їм сказали, що нові програми навчання української мови будуть опрацьовані пізніше. Ми випрацювали нову програму разом з середношкільниками. Той еляборат випечатано в „Шляху виховання й навчання“ ч. 1 за 1934 р. Особливо богато праці вложено в випрацювання програми навчання укр. мови. Ми вислали ті програми до Кураторії й Міністерства. Апелюю до присутніх, щоб вислухали спокійно звітів, оцінили їх річево і справедливо та дали вказівки, як поступати на будуче. Предкладаю Світлим Зборам вшанувати память померших повстанням з місць. (Председник відчитує імена, вся саля встає). Подаю до відома Зборів, що тов. Великанович прислав нам привіт з лічниці. Витаю вкінці п. посла Біляка і представника „Нової Зорі“. Сегорічні Збори розложені на два дні. Першого дня радили голови повітових відділів. Вони підготовили своїми ухвалами нинішні Збори. Тепер відчитаю порядок нинішних Зборів. (Він був випечатаний в „Учит. Слові“ ч. 6 з 1934 р.).

Встає п. Коваль і предкладає: Загальні Збори висилають привіт хорим товаришам в лічницях, в першу чергу хорому пос. Великановичеви. Збори приняли се внесення через аклямацію.

Председатель говорить далі: Вчера на нараді голов відділів ухвалено правильник нарад. Прошу п. секретаря відчитати. (Секретар відчитує правильник скоро. Він між іншим обмежує бесідників в дискусії). Сей правильник ставлю під голосування. Хто за ним? Принято. п. Семчишин (Золочів) ставить внесок, щоби протоколу з послідних Загальних Зборів не відчитувати, бо нарада голов вже його приняла. І сей внесок Збори приняли. Председник: Вчера вибрано також Комісію матку. Нинішні Збори можуть доповнити вчерашний вибір. Ми поставили до Комісії матки по одному представникови з кождого відділу. Хто за тим? Принято. До Комісії внесків вибрано одноголосно пп. Пастушенка, Петрова і Косара.

З черги члени Управи доповняли звідомлення з діяльности Т-ва за час від 1.I. 1934 до 31.V. 1934 р. (Звідомлення з діяльности за 1933 р. було видруковане в „Учит. Слові“ ч. 6. 1934 р.).

Тов. Зелений: Звертаю увагу на умовини, в яких наша організація розвивається. Наші члени є в таких обставинах, що треба подивляти, що вони ще є нашими членами. Треба в них подивляти силу волі, духа й ідейности. Найновіші події вказують, що кождого з нас чекають ріжні несподіванки. Богато товаришів відходить, інші мають ставитися до комісії. Але й серед тих обставин не тратять товариші віри, що тільки в організації сила. Та віра дає їм силу боротися за істнування своє й народу. Стан нашої організації досить гарний. Наша організація не слабне, а кріпшає матеріяльно й морально. Вона не дуже поширюється, тільки закріпляє здобуте. Товариші зїзджаються на повітові зїзди й обговорюють організаційні справи, правильно вплачують членські вкладки. Хоч помалу, але йдемо вперед. Членська солідність кріпшає. Матеріяльний стан нашого Т-ва доходить до 200.000 зол. чистого майна. Хоч вартість движимостей упала, то всеж таки наше майно дуже поважне. Стверджую з жалем, що прибуває мало нових членів. Від січня до тепер вмерло 9 наших членів. Наша організація виплатила с. р. 7 посмертних допомог. Наші члени платять вкладки точно і ми стараємося совісно виплачувати допомоги. Маємо нині менше членів, але ті члени пильніші. Бо й нинішний статут не дозволяє таких залеглостей як колись. Нашу економічну діяльність сперли ми на прелімінарі. Ми прелімінували річно з членських вкладок 54.000 зол., а вже за 5 місяців вплинуло з членських вкладок 28.000 зол. Наша фінансова господарка спирається на добрих основах. Одно явище симптоматичне, що прибуває чимраз більше прохань о незворотні допомоги. Товариші (-шки) потребують таких підмог на родинні потреби та на лікування. Під тим оглядом наш прелімінар не вистарчає. Ми позбулися з наших камяниць двох льокаторів, що нічого не платили і за місяць позбудемося ще одного. Ми залишили с. р. оселю в Ворохті на рахунок і відповідальність управителя. На літнище зголосилося за мало осіб. Ми вирахували, що буде за богато видатків на службу. Що до парцель в Мушині і Криниці, то ми не хочемо їх тепер продавати, бо то лічничі місцевости і ціни парцель можуть піднестися.

Іменем Контрольної Комісії виступив п. Коваль. Він заявив, що К. К. провірювала кілька разів книговодство і діловодство Т-ва та все знайшла в порядку. Дальше говорив так: К. Комісія ствердила, що в біляні Т-ва вартість за недвижимости не відповідає нинішним ринковим цінам. Предкладаємо іменем К. К. перевести переоцінку всіх движимостей в біляні за 1934 рік. Сума власного майна зменшиться, але се необхідне. Заявляємо з вдоволенням, що книговодство ведене правильно і ставимо внесок уділити абсолюторію уступаючій Надзірній Раді.

О год. 11.20 почалася дискусія над звітами. До дискусії записуються картками. Представник Збаращини Микола Борщ: Нехай Головне Т-во унормує справу звороту коштів адміністрації для повітових відділів. Нехай виплатить кождому відділови і коли відділ не відбере грошей, нехай призначить на якусь добру ціль. Наша каса не має грошей, а тут лежать паші гроші. — В. Калинович: Зробім вже раз, щоби й молодших взяти до Надзірної Ради. Жизневський: Наше Т-во має 2.250 членів і видало їм надзвичайних підмог 13.227 зол. Випадає на кождого члена дуже мало. (Голос: Та не кождий потребує!): Предкладаю, щоби не видавати „Учительського Слова“ в часі вакацій. Нехай собі редактори відпічинуть. Заощаджені на друку гроші дати на підмоги членам. Польська газета „Глос Научицельскі“ також так робить. (Голос: Редакторам однаково треба платити!) — Председатель: Прошу всякі внесення подавати до президії з 10 підписами на письмі. — Залужний: Прошу пояснити фразу „закріплено здобуте“. Наше Т-во має розбудовуватися дальше, а не стояти на закріпленім! Ще не все закріплене. До Ворохти зголосилося дуже мало літників. Настануть такі часи, що поїдуть тільки деякі. Прохаю, щоби Збори ухвалили: Нехай відділи допомагають одноразовою ощадністю до розбудови стипендійного фонду. Ми всі згодилися зворотні допомоги перенести на стипендійний фонд. — Сухенський: Ми довідалися цікавих річей з дискусії. А я додам таке: Для нас не страшне, що наших членів лапають. Для нас страшніше те, що наша Управа не показує охоти, зробити цікавішим життя в Т-ві і тим надати Т-ву більше притягаючої сили. Деякі завдання Надз. Ради треба передати ширшому загалови. Провінція зацікавилася більше зїздом голов повіт. відділів. Предкладаю ввести правильні зїзди голов, щоби вони мали рішаючий голос у всяких справах. — Пастушенко Степан: Ми чули звіти, тому менше балакаймо! Буде ряд внесень, що мають на цілі направити стан в Т-ві. Провід вивязався зі своєї задачі добре. Ставлю внесення перервати дискусію й ухвалити абсолюторію. Ми мусимо закріпити те, що є, не позбуватися членів і навіть здобувати нових. Вношу: робити як найбільші ощадности. Не робім інвестицій в Ворохті. І так є мало зголошень до оселі. Всі інвестиції счеркнути, бо треба буде грошей на наглу поміч. Я за тим, щоби Управа зорганізувала добру правну пораду. Вона нині більше значить як адвокат. — Німчановський: „Шлях виховання й навчання“ повинен виходити щомісяця. В тім журналі треба обговорювати тихі й голосні лекції. (Після того кілька бесідників зріклося голосу).

(Далі буде).

ПОДЯКА

Отсим почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству Взаїмних Обезпечень на житія „КАРПАТІЯ“ у Львові за скоре і без зайвих трудностій виплачення повної обезпеченої суми по мойому батькові бл. п. о. Зенонові Дудинському, парохові в Межигірцях п. Галич, котрий на жаль лише дуже короткий час перебував в обезпеці. Скоре й акуратне виплачення обезпечення уповажнює мене поручити се одиноке українське Товариство обезпечень на житія „КАРПАТІЯ“ у Львові найширшим кругам української суспільности.

Межигірці, дня 5. червня 1934.

Любомира Дудинська.

Конференція в „Соколі“

Дня 9 с. м. відбулася пресова конференція в домівці Сокола-Батька у Львові, вул. Руська ч. 20. Заступлені були: „Діло“, „Новий Час“, „Нова Зоря“, „Правда“, „Мета“, „Наш Прапор“, „Свобода“, „Громадський Голос“, „Вісті“, „Пробоєм“, „Перемога“, „Музичні Вісті“, „Сокільські Вісти“ і т.д.; разом зі старшиною Сокола-Батька було до 50 осіб. Голова Сокола-Батька інж В. Хроновят відкрив конференцію о год. 6.45 веч. витаючи представників преси. Зміст його промови: Від сокільського здвигу проминув вже тиждень. Конференція дещо спізнена, але члени старшини С-Б заняті службовою працею. Маємо тепер вже красші перспективи, бо вже успокоїлися пристрасти. Нині можна розглядати справу обективно. Тепер здадуть звіти поодинокі референти.

П.Ол. Карпінський, голова Здвигового Комітету: Нині пора розглянути всі справи, звязані з сокільським здвигом. Що зложилося на частинну невдачу здвигу? Були ріжні причини. Власти спершу обіцяли віднестися до зїзду прихильно. Ми мали дістати 75% зелізничої знижки й дозвіл на похід через місто Львів. Одначе в останних днях нам відмовлено знижок. Похід заборонено в суботу 30. VI. с. р. Здвиг ухвалено в 1930 р. приготування зачалися від 1933 р. До вправ зголосилося 5.000 Соколів і Сокілок, приготованих до вправ. Одначе з браку знижок приїхало несповна 2.000. На площу мали вільний вступ тільки вправляючі. Одначе сего не далося перевести, бо люди приходили по 50—60 з одного села, також ті, що не вміли вправ, і всі йшли на площу. Деякі поводилися невідповідно супроти впорядчиків, не слухали їх приказів. Се головні чинники, які вплинули на поменшення блеску здвигу. —

Руханковий начальник здвигу інж. Я. Благітка: Приготування почалися весною 1933 р. Після розписання конкурсу принято вправи побр. Тріля для Соколів і вправи для Сокілок побр. Благітки. Уладжено 92 курсів, в тому 43 повітових і 49 місцевих. Зі Львова виїздило 26 Соколів і 21 Сокілок, що переводили вправи. В повітових курсах брало участь 223 гнізд, в місцевих 57 гнізд, разом 280 гнізд. В них було 1889 Соколів і 1223 Сокілок, інструкторів (ок) поодиноких гнізд. На сам здвиг зголосилося 3979 вправляючих і 3500 невправляючих. Приїхало 3071 членів з 122 гнізд. Вправляючих зголошено: рано о 6 год.: 1231 Соколів, 529 Сокілок, 124 учасників і 72 учасниці, разом 1961. Богато гнізд не зголосило свого приїзду. До генеральної проби перед полуднем стануло на площі: 1010 Соколів, 550 Сокілок, 124 учасників і 42 учасниці, разом 1726 осіб. Пополудні до вправ стануло: 930 Соколів, 495 Сокілок, 115 учасників і 24 учасниці, разом всіх 1564. До вправ зголосилося 122 гнізд: Львів повіт 24 гнізда, Стрий 13 гнізд, Перемишляни 12, Станиславів 11, Камінка Струм. 10, Городок, Золочів, Бібрка, Рава Руська по 4, Рудки, Рогатин, Товмач, Радехів по 3, Броди, Жовква, Калуш, Перемишль, Дрогобич, Зборів по 2, Турка, Долина, Самбір, Бучач, Любачів, Мостиська, Жидачів, Яворів, Теребовля (орхестра), Підгайці, Надвірна, Коломия по 1. Областями: Львів 102 гнізд, Станиславів 9, Перемишль 7, Тернопіль 3. (Д. б.)

Курс інструкторів (ок) К. А. У. М.

Крім викладів передбачених в програмі була ще у вівторок 22 травня бр. гутірка про пресу. Короткий реферат про пресу виголосив п. Р. Данилевич, член редакції журналу „Українське Юнацтво”. Зміст: Преса як засіб пропаганди се дуже важний чинник в житті народів і держав. Вже Наполеон доцінював вагу преси. Німці програли війну м. і. тому, що не мали доброї пропаганди. Найбільше розуміють ціну преси большевики і Жиди. Про значіння добре поставленої і впливової преси свідчить хочби відгомін, який викликала в світі жидівська преса довкруги переслідування Жидів гітлеризмом і незначний відгомін у пресі західних народів з приводу жахливих вістей про терор і виголоджування Українців большевиками, хоч винищування Українців большевиками з переслідуванням Жидів гітлерівцями навіть порівнати не дасться. Се тому, що Жиди мають в руках світову пресу, а наша преса дуже слаба. До сути часопису належить вістка (інформація). Вістка мусить бути свіжа і попитна (актуальна). Звідси повстання ріжних інформаційних бюр і агенцій. Вістку можна вважати товаром, що скоро псується, бо втратить актуальність. Однак часопис се не лише засіб поширювання вісток, але рівночасно важний виховний чинник. І саме це для нас, коли мова про часопис для молоді, найважніше. Католицька Церква також доцінює виховне значіння преси. Одначе в катол. кругах звернено увагу на значіння преси, як сказав один визначний катол. діяч, яких 100 літ за пізно.

Преса для КАУМ має бути ведена в дусі нашої ідеольогії. Хоч українська преса мала то в багатьох випадках вона руйнуюча. Не в одному випадку краще булоб, щоби вона не діставалася до рук читача, бо в ній богато розкладового.

КАУМ ставить перші орґанізаційні кроки. Своєї преси ще не має. Виходить журнал „Українське Юнацтво”. Він стоїть на становищі ідеольогії КАУМ, одначе офіціозом КАУМ не є „Українське Юнацтво” видаване в дусі християнсько-націоналістичнім. Прошу висказувати свої думки про той журнал, які він має добрі і відемні сторони, що в нім треба змінити під оглядом змісту і форми, щоби зробити його доступним для як найширших кругів. Для новиків КАУМ поручається журнальчик „Наш Приятель”. На тім кінчу.

Відтак слідували запити і побажання. М. і. були такі запити: 1) Чому „Українське Юнацтво” не є офіціозом КАУМ? 2) Як ставитися до т. зв. ліберальної преси. 3) Чи „Дзвіночок” можна поручати? 4) Чому прелеґент не згадав про решту католицької преси, лише про „Українське Юнацтво”?—Побажання щодо „Українського Юнацтва” були такі. 1) Змінити вінету на більше динамічну. 2) Писати більше популярно, бо деякі статті для села за трудні. 3) Вирішити чи „Укр. Юн”. має бути видаване для загалу нашої молоді чи лише для провідників. 4) Не містити поезій, бо тепер ніхто (?) їх не читає. 5) Треба видавати один журнал для провідників КАУМ і другий популярний.

На запити і побажання відповідали прелеґент і п. Глібовицький.—Прелеґент: Щодо „Дзвіночка” не маємо ніяких застережень. Можна його поручати. Нашу т. зв. ліберальну пресу, можна читати, особливо її інформаційну частину, одначе до ідеольогічних статей треба ставитися дуже обережно і всяким її прогріхам проти катол. ідеольогії й українського націоналізму треба відповідно протиставитися. (Що саме значить, „відповідно протиставитися” і як се робити, з того не видно). П. В. Глібовицький: Душею руху КАУМ став журнал „Українське Юнацтво”, котрий появився на передодні свята УМХ як виразник того ідеольоґічного гуртка молоді, що беззастережно стала під Христовим прапором і повела рішучу акцію за християнізацію нашого націоналістичного руху, одначе він не є офіціозом КАУМ. Се ліпше, коли він дальше буде появлятися з приватної ініціятиви, бо матиме більшу свободу і незалежність і тимсамим ширший підхід до справ. Та зазначую, що він ніколи не зійде з дороги вказаної Христовою наукою й ідеольоґією КАУМ. Ми не числимо на масовість. Маємо в пляні видавати окремий журнал для провідників та популярний часопис, призначений для масового поширення. КАУМ не є і не хоче бути ніким субвенціонований. Щодо решти катол. преси, то ми маємо супроти неї значні застереження, що випливають з нашої ідеольогії. Частина її замало принципова під національним оглядом і ставиться прихильно до орґанізацій, що зломили національний фронт.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Архимандрит ЧСВВ о. Діонізий Ткачук вже довершив посіщення василіянських монастирів в Північній Америці та в Канаді. Найвисший Начальник ЧСВВ ствердив з великим вдоволенням великі успіхи нашого Василіянського Чина в Новім Світі серед наших переселенців. ОО. Василіяни тішаться великою симпатією не тільки у нашого народу, але також серед католицьких англійських, французьких й ірляндських кругів. Наші переселенці випитували о. Архимандрита в справах поступу Унії на північно-західних землях Польщі. В тих справах дістали річеві вияснення о. Архимандрита. При кінци липня с. р. о. Архимандрит вертаючи до Риму відвідає Галичину.

Священики москвофіли, що виемігрували з Галичини, внаслідок безуспішности їх праці в Америці, на вістку, що Апостольським Адміністратором на Лемківщині має стати священик москвофіл, хочуть вертати назад до Галичини, як нас повідомляють з достовірного жерела.

В Римі в дільниці Санта Марія Маджоре є старий костел. Його фундаменти низш ніж фундаменти сусідних домів. Сей костел називаєтьтя „Санта Пуденціяна“. Він найстарший в Римі. Його мури стоять на фундаментах дому римського сенатора Пуденса, приятеля св. Петра. Нині сей костел замкнений. Хто хотівби його оглянути, мусить піти до сусідного дому, в якім живе сторож і провідник. Костел збудований в І ст. по Христі. В 4 ст. дали костелови за патронку св. Пуденцію, дочку згаданого сенатора. Костел відновляли перший раз за Понтіфікату папи Сіріція (385—398). Ще раз відновляно той костел в 11 ст. В абсиді храму є мозаіковий образ Ісуса Христа й апостолів. Знавці кажуть що се накрасший образ з перших часів християнства. З одної сторони притикає до храму каплиця св. Петра. В ній є гарний образ на мармурі: Христос передає ключі св. Петрови. З лівої сторони храму є каплиця кардинала Каєтана збудована в бароковім стилі. В тій каплиці є студня, до котрої мали кидати перших християнських мучеників.

Міра катол. вироблення. Швайцарці-католики з французькою мовою, яких є около 150.000 мають 4 щоденники. „Courrier de Géneve“ виходить вже 66 р., „La Liberté“ 63 р. Оба виходять 10—12 стр. формату більшого як „Діло“ В друкарні й адміністрації працюють СС. монахині. — А у нас?

Перший католицький священик в Афґаністані. Католицькі місіонарі мають заборонений вступ до Афґаністану. Щойно минувшого року о. Юрій Бляттер з Чікаґа дістав дозвіл на вїзд до Кабулю, в характері письменника. Тепер о. Бляттер робить старання, щоби міг розпочати душпастирську працю серед робітників християн і членів европейських посольств. Є надія, що дозвіл одержить.

„СУПРУГА“

Його бурливі загальні збори.

2) Председник: Не можу сего внесения приняти, бо пан голова определив, що подасть вияснення причин свого уступлення. — Гладкий: Службовик провинився тим, що не надається до сеї праці. Причина конфлікту на Волині: Се було підчас виборів в р. 1928. Я був за тим, щоб Українці Волині йшли одною лавою до виборів. Натомість т. Невинський був проти сего. Замітку, котру я написав про дружину т. Н. я вияснив: товаришок трактую таксамо як товаришів. Одна міра в мене для мужчин і жінок. — Стахів: А що ви писали в тій замітці? — Невинський: Протестую проти порушування імени мої дружини Галини Журби! — Коберський: Тов. Гладкий невірно представив засідання Ради. Мені не містяться в голові, як міг він се містити в політичнім орґані (в „Ділі“), котрий заступає інтереси працедавців а не службовиків! Прецінь маємо свій професійний журнал „Службовик“. Дальше, що я мав поводитися так авантурничо, що через мене він уступив і деякі члени Ради. Стаття п. Гладкого се прекрасна аброя в руках працедавців проти службовиків. (Читає деякі місця з „Діла“): „Йде наступ на службовицтво. Слабший мусить уступити сильнішому“. Чим сильнішому? Плечима? Стверджую, що ніде в нас ніхто не написав ще такої фрази. А се не ляпсус, бо маємо ще другий його виступ в „Службовику“ про побут у Стрию. — Гладкий (переривав): Виж редактор „Службовика!“ — Коберський: Але ви підписали! Се не ляпсус, се його психольоґія. Робити з пос. Луцького речника службовиків не можна! Якось не бачимо тут директорів. Ставлю резолюцію, що Заг. Збори не годяться зі статею тов. Гладкого і що ніхто не уповажнював його оповістити ту статтю. Справа тов. Невинського сеж справа екзистенції двох людей і то українських письменників! Не мігжеж він відповідати за всі справи. Реферуючи свої особисті конфлікти з т. Нев. пропустив т. Гл. одну річ, а саме справу брошури про фахову організацію. Були дві праці. Рішено надгородити обі. Коли розкрили коверти, показалося, що одна праця т. Гладкого, — і він будучи членом жюрі голосував на себе!... Сеж компромітація т. Гладкого! (Голос: Се й наша компромітація!). І так сталося, що ми навіть не оголошували висліду конкурсу. На другий день т. Нев. вицофав свою працю. (Голос: Inde ira!) Мені доручено, щоб обі праці скумулювати, але праця утонула і досі не напечатана. Комусь видко не треба було, щоб т. Нев. фіґурував як автор брошури. З великим болем я сю справу зреферував. — Лучишин: Голова зазначив, що він не числиться з дрібничками. Та я не знайшов конкретного вияснення скликання нинішних зборів. Є така ідеольоґія, що ставить силу над мораль. Це сенс його статті. Отже старші мають приготовити собі заздалегідь револьвери, бо будуть непотрібні. Знаю, що завжди в кождій орґанізації такі справи рішається внутрі, а не виступається публично перед чужими і навіть ворогами. Що завинив службовик? Рішати перед цілим світом (в „Ділі“), що службовик не надається, се нетакт. Пан голова Гладкий показав, що він за великий чоловік для нашої малої орґанізації, бо він не засвоїв собі елементарних засад нашої орґанізації. — Воробець: Малий вірш, мала стаття стала причиною, що тепер кажуть нам тут слухати особистих спорів. Кожда партія хоче мати свого службовика. Зрештою, се життєве! Але наша установа не сміє бути передпокоєм партій, а має бути становою орґанізацією. Витягати тут ще про „Сараєво“ (справа п. Ганицького — ред.) і слухати історій спереду 16 літ — то лучше йти на прохід. (Голос: Дощ!). (Веселість і брава). — Бандера (делеґат зі Стрийщини): Для нас з провінції неприємно слухати таких річей, що тут не знають деякі пощо прийшли на збори. Для мене ясно, що треба доповнити здекомплетовану раду. Ставлю внесок на замкнення дискусії в тій справі і приступити до вибору. — Стахів: Замикати дискусії не варт, хіба обмежити. Противлюся сему внескови. Як не маєте часу, поїдете завтра до Стрия. — Олексишин: Прошу не розуміти, що Головна Рада не могла рішити сего звільнення службовика. Вона не хотіла. Та доси спосіб поступування був такий, що всі справи вирішувано одноголосно. Однозгідности не було, отже голова заризикував скликання заг. зборів. Тов. Ольховий видвигає тут справу т. Ганицького спереду 16 літ. Чоґож ви хочете від чоловіка, що працює за 60 зл.? — П. Ольховий: Застерігаюся проти демаґоґії. Я представив справу так, як була. — Цм.-Кульчицький: Для мене вже все ясне. Ми переживаємо се щороку. Ми так „відмолоджуємося“ без Штайнаха і Воронова. Все знайдеться якась справа, котра „буржи нам креф“. Такі справи добрі по вечері. Ми мали такі річи, що при політичній дискусії говорили про платні. На п. Гладкого накинулися за те, що він виявив людям наші „фамілійні“ справи. Тут заперечиви п. Колтунюк... — Председник (перебиваючи): Без ілюстраційних імен людей, які тут неприсутні! — Кульчицький: Я не партійний. З радикалами маю тільки спільного, що присилають мені „Громадський Голос“, за котрий вже 4 роки не плачу. А проти кого я не виступав? Пригадуєте собі пане Олексишин? (Председник: До річи!) Таж мусить бути якесь уріжнороднення сеї забави! Все вказує на те, що т. Невинський повинен бути в нас службовиком. Друга справа зі статтею. Коли вона незгідна з нашими стремліннями, то п. Гладкий не може бути в нас головою. Кожда орґанізація, в котрій є такі тертя, мусить загинути. Се нінке „новум“.

(Далі буде).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Яр. Константинович (Відень)

МУЗЕЙ „ЛЕМКІВЩИНА” В СЯНОЦІ

„...иж стражем естесмо дшъ тых вшитких. от га ба данных. теды маємо чинити о ихъ збавленю пилное стараня. а иже нам прїйде з них гу бу личбоу чинити. въ дшь пришлого суда его святой млсти. тогды неможемо быти. ижбыхмося много страхати немали...“

З передмови до Учительного Євангелія з Радошиць.

В 1931 р. виринула в головах кількох громадян м. Сянока щаслива думка: заложити музей, якого збірки можливо всебічно характеризувалиб цілу Лемківщину як таку та щоб таким чином теперішній Лемко міг наглядно побачити цілу свою культуру, як духову, так і матеріяльну в повному історичному розвитку. Щасливу думку таки незабаром здійснено. Заложено статутове товариство й директором музею вибрано відомого арт. маляра Л. Геца,

Музей Т-ва „Лемківщина“. Загальний вид.

котрий безінтересовно занявся збіркою експонатів. Незабаром однак виринула пекуча потреба власного приміщення, на яку парох м. Сянока о. О. Константинович відступив у партері парохіяльного дому одну велику, зовсім сепаровану, кімнату. Там музей отримав своє стале приміщення й там він є до нинішнього дня.

За три роки свого існування музей а властиво його директор виконав дуже поважну працю: дослідив 54 сіл, зібрав багато цікавого й цінного матеріялу. На Великодні Свята інвентарна книга виказувала 2887 чисел приросту і 4.000 експонатів, поділених на відповідні відділи. Скаталюгування відділів приняли на себе поодинокі члени виділу. Сьогодні вповні упорядкований музей дає ясний перегляд свого змісту:

Відділ церковний належить до найцінніших відділів музею. Він обіймає 76 чисел. Найстарші з них походять з XV ст., напр.: великої мистецької вартости „Розп'яття“ з Рихвалду, Горличчина, „Мати Божа з Христом на руках“ з Довгого, Сяніччина (на червоному тлі, при чому в обрамуванню замість звичайних праотців і пророків, виступають зображіння 12 апостолів в овалях на зеленому тлі; червона краска головного тла, як також побіч уміщена зелена краска тла овалів мають безумовно символічне значіння, а сей факт як і паралельне зіставлення обох згаданих красок вказують на строго містичне заложення сеї ікони). З тогож століття або з перелому XV—XVI віків походить напр. знаменита композиція „Воскресіння Хр.“ східного типу з Вітрилова, Сяніччина, „Одігітрія“ на зеленому тлі з Долини, Сяніччина, або „св. Микола“ на червоному тлі з Довгого.

З XVI в. походять напр.: знаменитий „Деісус“ з Бортного. (Грибівщина) молодшого типу,[1]) уложений з трьох частей; знаменитий „Цар Слави“ з Довгого (типу: окружений вінцем янголів з чотирома символами євангелистів в рогах), або „Арх. Михайло“ з житіями з Хревта (біля Лютовиськ).

XVII століття заступлене сильніше, але слабше під мистецьким оглядом. Найцікавіщі з них фраґменти іконостасу 1682., з Доброї Шляхоцької (Сяніччина), фундації відомих родин Демковичів і Гнатуськовних гербу Добрянський. З тих фраґментів цікавий образ „Перенесення мощів св. Миколи“ з огляду на богате тло краєвиду й епізоди, які відносяться до свята „Поставлення Чесного Хреста“ з огляду на іконоґрафію апокрифічного елєменту, ясно зазначеного тла краєвиду як також з огляду на зазначену в однім місці спробу здобування глибини простору. — XVIII ст. заступлене дуже слабо, як що-до якости, так що-до скількости.

Дуже цінна й рідка збірка польських народних кольорованих дереворитів і кількох експонатів релігійного малярства на шклі, які безумовно відіграли свою ролю в уроблюванню естетичних поглядів теперішнього Лемка.

Збірка добре збережених антимісів відноситься до XVIII ст. Найстарший походить з 1700 р., благословлений епископом Юрієм Винницьким.

Колиб треба було загально схарактеризувати сей найцінніший відділ музею, то можна сказати ось що: Лемківські малярі були щирими приклонниками ідеалізму й консеквентно його продовжували. Сього ідеалізму, котрий витворили в укр. громадянстві елєменти культури східної Церкви. Під сим оглядом церковне мистецтво Лемків виказує одну й ту саму мистецьку культуру, що й інші области Західної України. І навіть щодо мистецької вартости стоїть найвище. Що так воно є, видно не тільки по експонатах з сяніцького музею, але також по таких-же в Національному Музею у Львові: і його найцінніщі експонати походять власне з Лемківщини (також „св. Юр“ в Музею при греко-кат. Духовн. Академії у Львові — безумовно найцінніщий експонат в музею — походить з Лемківщини), а також по іконах, які ще досі є на своїх давних місцях в лемківських церквах. Я свідомий того, що тут можу стрінутися з закидом, що — мовляв — оптичний матеріял на Лемківщині імпортований зі східних частин Західної України. На се можу таки тут відповісти: мистецькі осередки були тут з давен давна, ось хочби в Мушині, на що маю докази (напр. „Пантократор“ у Волі Цеклинській). Та знаю, що існували такі осередки й в інших місцях. Чому саме та найдальше на захід висунена область України зберігла найдовше й найкраще найістотніщі елєменти українського церковного малярства і тим самим у великій мірі елєменти української культури загалом (бож мистецтво це синтеза культури)? На відповідь в сій справі не маю місця в отсій статті й тому незабаром постараюся відповісти на іншому місці.

Чаші творять окрему збірку в одній з ґабльот: 1) деревляні; 2) скляні; краски дуже темного блакиту з накривкою (яко діскос) і без накривки; 3) цинові; 4) металеві позолочувані. Скляні чаші належать тепер до дуже рідких, а до ще рідших очевидно деревляні; на Лемківщині вони не були унікатами й музей має одної й другої по 2 примірники, при чому скляні знаменито збережені. Також не зле збережена одна деревляна (трісла тільки горішна частина). Вона має сліди дуже довгого уживання. Безумовно, що вживання того роду чаш випливало з важкого матеріяльного положення давних Лемків і є чи не найкращою характеристикою таки сьогож їх положення, тим більше, що вживання як деревляних, так і скляних чаш було заборонене Церквою з давен давна (в римській Церкві деревляні чаші заборонив уже папа Зефірин 202—219, а скляні папа Урбан 223—230 і потому собор у Раймсі.[2]) Час їх повстання на основі форми важко означити. Темно-блакитна краска скла, якій з давна вже в старохристіянській добі і пізніще в грецькій, російській та українській Церкві надавано символічне значіння (се видко на зображіннях „Божої Премудрости“, котра все виступала на тлі темного блакиту нічного зоряного неба, який символізує нічну тьму небуття, з котрої Премудрість Божа накликує всьо до буття;[3]) тут Св. Евхаристія виступає на такому самому тлі), дуже сильно акцентує звязок з давною традицією і напевно з повним зрозумінням давної символіки, що вказувалоб таки на доволі давний час повстання тих чаш.

Писанки приміщені в спеціяльних шуфлядах. Кожда писанка обложена ватою і має для себе окреме приміщення. Вони виказують переважно один і той сам мотив сонця в кількох варіянтах (при чому можна в нім виріжнити також і ріжні способи розвязки проблєми ритму й руху), рідше ґеометричний і ростинний орнамент, як також (але рідко) транспоновані мотиви кольорових репродукцій укр. орнаментів і навіть тризуби. Дуже цікавий ґеометричний орнамент у пастелевих красках виказують напр. експонати з Бонарівки (повіт Ряшів), цікавий орнамент виказують також експонати з Руської Дубрівки, також з Тиряви Волоської або з Улюча (Сяніччина).

Збірка рукописних книг відноситься виключно до української церковної літератури й обіймає століття XV—XVIII, зі співаниками і XIX ст. Найстарший загалом примірник сеї збірки се перша частина Октоїху з XV—XVI ст. з села Війського (Сяніччина), а найстарший датований се добре збережене євангелія апракос з 1588 р. з села Кінського (Сяніччина). До цікавіших експонатів належить напр. „Учительне Євангеліє“ з XVII ст. з Радошиць (Сяніччина) з огляду на лемківський кольорит мови богатьох сторінок тексту й передмови як також з огляду на зміст першої передмови й одного листка окремої передмови до священиків вклеєної на кінці книжки. З тої передмови для зразку крім поміщеного вгорі мотта наводжу: „...священики непилности великой. а внабожности малой. бо єдны оуряд свой опустили. анич оноє правє недбают. другіи справедливости єго не оумѣють атретѣ зле такъ єго справуют иже овечкы си єго и они сами малый пожитокъ імают.“ Цікавий також з огляду на фіґуральні мініятури напр. Ірмолой з р. 1763 з Чистогорба (Сяніччина). Його писав та ілюстрував „...Стефанъ Команецкій (з Команьчи) Поповичъ“. Рукопись виказує 6 фіґуральних мініятур і одну більшу композицію на титуловій сторінці, роблені пером. З них три кольоровані двома красками (синя та червона) на зразок згаданих вже вище польських кольорових народніх дереворитів.

---

[1]) Докладніше в моїй студії: Ein Versuch der Feststellung des Bilderschemas in den westukrainischen Ikonostasen des XVI Jhrh., яка поміщена в моїх: Studien und Forschungen auf dem Gebiete der Ikonostasis, Bd. I. Wien, 1934.

[2]) Joseph Sauer: Symbolik des Kirchengebäudes... Freiburg i/Br. 1924. Стр. 197.

[3]) Порів: Fürst Eugen N. Trubetzkoy. Die religiöse Weltanschauung der altrussischen Ikonenmalerei... Paderborn, 1927. Стр. 24 pf. — Також мою рецензію на цей, поміщену в „Записк-ах ЧСВВ“. III, стр. 279—281.

Збірка актів фахово впорядкована проф. Флюнтом і зі всіх інших найчисленніша (1442 чисел). Се неоцінимий матеріял перш за все до історії церков, духовенства й відношення вірних до тих двох орґанізацій. Вона дає також дуже богато прецікавого матеріялу до пізнання й належного зрозуміння подій з 1848 р., подекуди і з р. 1863. Найстарший акт сеї збірки походить з 1594 р.: продаж попівства в місті Ліську священикові Василеві. При збірці актів існує окрема поважна вже збірка давних метрик.

Бібліотека обіймає поверх 250 чч., переважно змісту церковного в мовах старо церковнословянській, українській, польській, латинській і німецькій. Виказує до 30 укр. стародруків, львівського, почаївського та київського походження. Поміж чужими стародруками до цікавіших належать польські та латинські, нпр. Omnia divini Platonis opera..... Венеція, 1556, apud Benellum.

Хрести, печатки, вишивки та одежа. Збірка хрестів походить з XVIII і XIX ст. Більшість її відноситься до народнього мистецтва з характеристичними фіґуральними зображіннями, які стоять у звязку з такими народніми дереворитами неукраїнського походження.

Збірка печаток обіймає давні печатки парохіяльних урядів як також громадських урядів і сільських Шкільних Рад, яких урядовою мовою була українська мова.

Вишивок є досі 127 і покищо я не міг їх оглянути, бо завідуючий тим відділом передав їх до хемічного чищення.

Одежу репрезентує повний чоловічий стрій Лемка й частини жіночої одежі: тепла спідниця, запаска та фарбянка.

Моделі з дерева характеризують: типову лемківську хату з села Граба (Дуклянщина), ріжне господарське приладдя та церковні калатала.

Нумізматика й військові відзнаки. Нумізматична збірка має 400 чисел й обіймає гроші римські (з часу Аґріппи й Октавіяна), польські (XVI і XVIII ст.), австрійські, російські, українські (банкноти) і новітні польські монети. Всі нумізматичні експонати викопано (як римські, або давні польські) на Лемківщині, або були там в обізі (з виїмкою українських нот). — Збірку військових відзнак (40 чисел) творять виключно австрійські медалі, якими відзначувано селян в часі військової служби.

Відділ УНР має 110 чисел і складається з документів і печаток, які переховувалися на тім терені Лемківщини, котрий уважав себе приналежним до ЗНУР та з документів зібраних на Лемківщині, які відносяться до придніпрянської еміґрації.

Природа заступлена мінералами (між іншим є зразок вугля зпід Сянока), зразками скаменілого дерева, зубів мамута, палеонтольоґічними знахідками, як також кремінними сокирками з камяної доби.

Вже з сего короткого перегляду видно, що музей має всі можливі дані, щоб розвинутися в великий музей і стати справді „стражем душ тих вшитких“ лемківських, а щодо відділу давних українських ікон і навіть перевисшити всі інші українські музеї.

На се музей потребує тільки грошей — і більше нічого (на майбутність є вже запевнений навіть більший льокаль). Грошей потребує тому, щоби було за що звозити експонати, щоб можна сотворити справжній відділ моделів (в тім ще досі збережених старих лемківських церков), щоб мати можність купити деякі памятки, коли не можна їх отримати даром, щоб можна сфотоґрафувати відповідний матеріял і т. д..... Треба також перестати стягати — до цього без ніякого системи — до Львова лемківський мистецький матеріял і дати йому можність дійти до властивого свого місця призначення — до Сянока, бо-ж не поїде там Лемко оглядати твори своєї культури, але поїде до Сянока й коли він тут раз тільки побачить повний її образ в історичному розвитку, то віджиє його традиція, він зрозуміє свою культурну висшість і „врата адови не одоліют его“.

Вже останній час, щоб се зробити, бо до 12-ої години блисше, ніж нам здається. Треба се зробити, „ижбыхмося много страхати немали...“

Нові видання

Добрий Пастир, присвячений душпастирським і церковним справам. Станиславів. Рік IV. 1934. Число 2. Стор. 81-160. Зміст: о. Др. Василик Василь: Культурна сила католицизму. В. Д.: Сучасний стан російського православія. *** Нагірна проповідь Ісуса Христа після св. евангелія Луки (VI. 20—49). о. Степан Ядловський: Нарід і держава в світлі католицької соціольоґії. На вибрані теми: о. Юстин Гірняк: Передшлюбні протоколи. о. Бибик Володимир: Релігійно-моральна квестія на селі. О. Б.: Сакральний характер проповіди. о. Д. Валіхновсьвий: Католицька Акція в світлі науки св. Павла про містичне Тіло Христове. Душпастирські питання й випадки. Церковний огляд. З нашого церковного й релігійного життя. Вісти з католицького світа. Нові книжки й видання. — Також се число „Доброго Пастиря“ стоїть на високім рівні. До наших попередних оцінок не маємо що в тій справі додати, ні від них відняти.

Видавництво ОО. Василіян у Жовкві книжка CXXVI. **Біблійна історія старого завіту часть III.** від розлому жидівського царства до вавилонської неволі (920—587 перед Христом), заосмотрена ілюстраціями, світлинами й мапою Палестини. Написав О. Теодозій Галущинський ЧСВВ Др. Богословія. Друкарня ОО. Василіян у Жовкві р. б. 1934 сторін 299 IV VI карта Палестини вел. 8. Ціна: 3·50 зл. Книжка дуже цінна. Наша духовна література дуже збогатилася сею солідною книжкою. Про її вартість і потребу нема що й говорити. Вона віддасть великі прислуги нашому народови, бо він любується в релігійних, а передовсім в біблійних оповіданнях. Тут маємо дуже ясні прегарні бесіди старозавітних пророків, які були досі майже нікому незнані і недоступні, так задля недостачі відповідного католицького переводу, як ще більше для трудноші розуміння тих бесід. Хоч автор каже, що не має ніякої претенсії на стисло наукову працю, то таки та праця наукова, хоч в приступний спосіб виложена і вияснена. Справді, події виложені в такій легкій формі як се подає автор, можуть причинитися до скріплення віри й поглиблення внутрішнього релігійного життя. Друк дуже виразний. Є також ілюстрації, через що книжка ще більше зацікавлює. — М. К.

О. Др. Т. Галущинський ЧСВВ. (духовник у Папській Семинарії ім. св. свящ. Йосафата у Римі): **Апостольські покликання в Євангеліях.** Пояснення текстів св. Письма з приміненням до священичого й душпастирського життя. 8⁰, стор. 122 + II. Видавництво Чина Св. Василія Великого, книжка CLXXIII. Жовква 1934. Друкарня ОО. Василіян. — Сю студію читає навіть ляік з дійсно великим зацікавленням. Вона очевидно надається особливо для молоді.

Frederick John Mc. Cann, Empfängnis — Verhütung als häufige Ursache von Erkrankungen, Limburg a. d. Lahn, Steffen, 1933, 1 Mk. — Поважний англ. ґінекольоґ доказує з власної лікарської практики, які фізичні й моральні шкоди можуть заподіяти жінкам старання не бути матерями. Перекладчик д-р Нідермеєр дає також від себе незбиті докази й закінчує твір словами: „Ніколи не можна дораджувати з ґиґієнічного боку того, що з морального боку заслуґує на осудження“.

Ті, що мають себе за розумних, рідко покірливо зносять, щоб інші керували ними. (Тома Кемпійський, III, 7, 3).

Пересунений речинець сплати

позички РШ.

Як відомо, Загальний Зїзд Рідної Школи рішив звернутися до всього українського громадянства з домаганням, зложити 250.000 зол. позички Рідній Школі на довжні грамоти по 25 зол. Як останній речинець для повної 25-золотової вплати був визначений 31 липень 1934 р.

Тому що деякі громадяни зачали в пізнішому речинці вплачувати рати на позичку РШ., як вони підписали, а деякі щойно тепер мають змогу підписати зобовязання на позичку РШ.,—Головна Управа постановила визначити останній речинець для вплачення позички РШ. на 31 жовтня 1934. р. Тим чином кожний, хто ще не підписав позички РШ; може підписати без остраху, що спізнить речинець. Пересунення речинця позички уможливлює також збірні позички селянам, які жалілися, що дотеперішній речинець позички припав якраз на передновок. — Се рішення вийде також на користь тих громадян, які підписали позичку РШ., але не в силі сплатити її в повній висоті до 31. липня 1934 і наслідком того їх дотеперішня вплата припала би замісць на позичку — на добродійний даток без права до звороту.

Сподіваємося, що Українське Громадянство прийме з вдоволенням се рішення та масовою підпискою й точними вплатами рат запевнить правильну діяльність Рідній Школі.

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ.

Великі міста і глухота

Анґлійський лікар Др. Макензі ствердив на основі довголітних дослідів над своїми пацієнтами, що великоміський гамір і шум дуже ослаблює слух. Мешканці великих міст тратять слух постепенно. Коли шум і гамір в містах не зменшиться, то мешканці великих міст будуть колись цілком глухі. Др. Макензі заявив, що вже тепер селяни мають лучший слух, як мешканці міст. Міський гамір спричиняє також ріжні нервові недуги. В Лондоні повстало недавно окреме т-во для поборювання гамору в місті. З того наука, що хто тільки може, повинен бодай на старі літа купити собі дімок поза великим містом, де в спокою мігби дожити свого віку, без каліцтва.

І. С. Турґенєв

„Почуєш суд безумного...“

(Слова Пушкіна).

„Почуєш суд безумного“... Ти все говорив правду великий наш кобзарю: ти сказав її і сим разом.

„Суд безумного і регіт товпи“... Хто з них не зазнав одного і другого?

Все це можна — і треба перетерпіти (перенести); а хто в силах — нехай погорджує!

Та є такі удари, які бють по самім серці... Чоловік зробив все що міг; працював з усіх сил, з любовю, чесно... А чесні душі з призирством відвертаються від нього; чесні обличча обуренням запалюються, коли почують його імя. „Забирайся! Геть звідси!“ — кричать йому чесні, молоді голоси. — Ні ти нам непотрібний, ні твоя праця, ти опоганюєш наше житло — ти не знаєш і не розумієш.. Ти наш ворог!“

Що тоді робити такій людині? Не переставати працювати, не пробувати оправдуватися — і навіть не ждали більше справедливої оцінки.

Колись гречкосії проклинали мандрівника, що приніс їм картоплю, сурoґат хліба, щоденну поживу бідноти... Вони вибивали з простягнутих до них рук дорогоцінний дар, кидали його в болото, топтали ногами.

Тепер вони живляться ним — і навіть не знають імени свого добродія.

Нехай, на що їм його імя? Він і безіменний спасає їх від голоду.

Будемо лише старатися, щоби те, що приносимо було направду корисною поживою.

Гіркий неоправданий докір на устах людей, котрих любиш... Одначе перетерпіти можна й се...

„Бий мене! но вислухай!“ — говорив атенський вождь до спартанського.

„Бий мене — але будь здоров і ситий!“—повинні ми говорити.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

В ВАРШАВІ Городське Староство розвязало політичну партію націонал-радикальну. Староство мотивує своє рішення тим, що діяльність тої партії суперечила законам і зарядженням адміністраційної влади. Партія інспірувала ріжні бійки і заворушення. Підбурювала населення проти держави та видавала нелеґальні друки й брошури.

МІНІСТР ГЕСС (Німеччина) виголосив на конґресі націонал-соціялістичної партії в Кеніґсберґу велику промову. Він заявив, що Гітлєр мусів остро виступити проти бунтівників, бо тут йшло про долю німецького народу. Дух фронту кермує нині німецькою політикою. І якраз ті держави, в котрих колишні фронтовики кермують заграничною політикою (Німеччина, Італія, Польща), роблять зусилля забезпечити світовий мир. „Ми — заявив мін. Гесс — не хочемо війни. Ми хочемо тільки рівноправности“. Французька преса заявляє, що се вже спізнений пацифізм і — політичний маневр.

ҐЕН. ЛІЦЕ, новий командант гітлєрівських штурмових відділів, оповістив приказ, що штурмовики в часі відпустки не сміють носити однострою ні почесних штилєтів з назвищем Рема. Провідники штурмових відділів мусять зголошуватися в поліційній команді тої місцевости, де проживають.

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО відібрало почтовий дебіт кільком швайцарським денникам на два тижні. Швайцарський посол в Берліні протестував проти сего розпорядку. Він заявив, що оскільки Німеччина не змінить свого розпорядку, то Швайцарія відбере дебіт німецьким ґазетам.

РЕВОЛЮЦІЙНІ ПОДІЇ В НІМЕЧЧИНІ доводять до французько-анґлійського зближення. Політичні настрої в Анґлії змінилися на некористь Німеччини. Анґлійські політики переконалися, що Німеччині не можна довіряти. Показується, що Франція слушно домагається запевненої забезпеки, пише французька ґазета „Ле Журналь“.

МІН. БАРТУ відїхав до Лондону в товаристві мін. маринарки Піетрі. Перед відїздом оба міністри мали довшу нараду з анґл. амбасадором в Парижі. З мін. Барту поїхали до Лондону ріжні фаховці.

В ПАРИЖІ відбувалася велика маніфестація членів орґанізації „Огненний Хрест“. Маніфестанти йшли карними рядами і несли численні прапори. Жінки і військові священики взяли участь в маніфестаційнім поході. Численно зібрана публика витала маніфестантів окликами: „Нехай живе армія, нехай живе Франція!“ Учасники зложили вінець на гробі невідомого жовніра. Були невеличкі бійки з лівими елєментами.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА І НІМЦІ. Льойд Джордж оповістив недавно дуже цікаву пересторогу для Чехословаччини, в котрій з притиском перестерігає Чехів, щоб не дразнили „німецького носорога“. Тимчасом мов у відповідь на ту пересторогу Чехи відобрали німецькому університетови в Празі будинки, яких він доси уживав і скріпили боротьбу проти німецьких промислових фірм, як про се пише б. премієр Австро-Угорщини—тепер визначний католицький письменник, проф. Макс Гуссарек.

В РОМУНІЇ рада міністрів розвязала всі німецькі політичні націонал-соціялістичні орґанізації, подаючи за причину, що вони загрожують безпеці держави.

МАДЯРСЬКА ПРЕСА повідомляє, що Ромунія одержала від Франції 8 міліонів фунтів стерлінґів (около 240 міліонів золотих) на зброєння. Ромунія має за ті гроші розбудувати свою воздушну фльоту. Частину летунських матеріялів Ромунія закупить в Анґлії.

АНҐЛІЯ рішила перенести великий арсенал з передмістя Лондону Вулвич до полудневої Валії. Причина сего перенесення: страх перед німецьким нападом на випадок війни.

З НІДЕРЛЯНДІВ прийшли урядові вісти про робітничі заворушення. Було 7 осіб убитих і коло 120 раненних. Заворушення були також в інших містах, в Ротердамі, Гільверзумі і Гроніндзі. Комуністичні зібрання заборонені. Власти увязнили богато комуністичних провідників.

В ІТАЛІЇ уряд утворив 6 останних корпорацій. Всіх корпорацій є там 22. Міністерство корпорацій зажадало від фашистівської партії, щоб визначила своїх делєґатів до корпорацій. Делєґати мусять бути добрі фашисти і моральні люди, мати технічні відомости і належати до тих категорій (фахів), котрі їх вибирали.

ПЕРСІЯ заключила військову умову з Туреччиною. Незабаром турецька військова місія виїде до столиці Персії Тегерану і переведе реорґанізацію перської армії.

СОЮЗ МУСУЛМАНСЬКИХ ДЕРЖАВ повстав підчас візити перського шаха в Туреччині. До союзу приступили отсі держави: Персія, Туреччина, Ірак і Афґаністан. Рішено також зелізницею получити Персію з Туреччиною. А християнські народи жеруться між собою — поки їх не розложить большевизм...

В САН-ФРАНЦІСКУ (Злучені Держави) прийшло недавно до бійки між страйкуючими портовими робітниками і поліцією. Три робітники вбиті, кількадесять ранених і затроєних ґазами, якими поліція розганяла робітників. І серед поліцаїв були ранені.

В ЧІЛЄ (Полуднева Америка) вибухло комуністичне повстання. Уряд вислав військо в загрожені околиці.

НОВИНКИ

Д-р Осип Назарук виїхав на ферії. Тому просимо листи в справах редакційних і всякі матеріяли, призначені для редакції, пересилати на адресу: „Нова Зоря“ у Львові, Сташіца 8, а не на особисту адресу редактора.

В Українській Католицькій Висшій Школі в Стемфорді (Північна Америка) відбулося торжественне закінчення шкільного року. Архиєрейську Сл. Божу для учеників відправив Преосв. Константин Богачевський. Ректор о. Павло Процько виголосив проповідь. Попол. Владика відправив молебен і виголосив відповідну проповідь. Відтак відбувся концерт. Потім о. В. Лотович подякував Владиці за опіку над школою в імени суспільности, о. ректор П. Процько подякував в імени школи.

Осуджують сокільський бунт. Старшина Сокола в Верхраті, пов. Рава Руська, вислала письмо до старшини Сокола-Батька у Львові. В нім осуджує найостріше тих Соколів, що своїм нетактовним поведенням і непослухом викликала на площі С-Б підчас здвигу дуже прикре враження. Вкінці взиває всі сокільські гнізда, щоб заявили солідарно своє негодування тим шкідникам сокільської ідеї.

Першого дня науки після вакацій відбудуться у всіх школах відчити з приводу вбийства мін. Б. Перацкого.

„Чорна ліста“ учеників середних шкіл. Міністерство освіти розіслало до кураторій листи учеників середних шкіл викинених без права повороту. На них є 16 учеників української ґімназії в Кремянці. Вони були обвинувачені за приналежність до орґанізації „Юнак“ і ОУН. Учеників, записаних на „чорній листі“ будуть приймати до шкіл лише за окремим дозволом міністерства освіти.

В Польщі засудили суди в 1932 році 750.000 осіб, в тім 128.000 жінок, 622.000 мужчин і 23.000 малолітних. З засуджених є 469.000 римо-католиків, 80.000 грекокатоликів і православних, 12.000 евангеликів і 95.000 жидів.

Літний час се час найтяжший для кождої ґазети під кождим оглядом. Тому просимо наших прихильників, якраз в літних місяцях не забувати за наш орґан і присилати передплату.

Зїзд Української Стрілецької Громади відбувся недавно в Ню Йорку. Головою управи вибраний д-р В. Галан, секретарем д-р П. Дубас.

Леґіон Заслужених, як доносять з Варшави, дістав новий статут. Він складається з 26-ох параґрафів. Ціль і завдання „Леґіону“ сформуловані в § 1 так: Щоби забезпечити державі підпертя людей, які ведуть перед у праці для збірного добра, твориться „Леґіон Заслужених“. Головна капітула й суди чести будуть головними орґанами „Леґіону“. Крім того будуть загальні зїзди, в яких братимуть участь делєґати вибрані на воєвідських зїздах. Президент Держави іменує першу капітулу. Головна капітула покличе перших членів воєвідських капітул і гонорових судів. Головна капітула може надавати титул „заслуженого громадянина“ тим, „котрі загально відомою діяльністю визначилися в праці на суспільнім полі“. Статут присвячує богато місця судам чести.

Кард. Фавльгабер, архиеп. Монахії (Баварія), є під строгим доглядом тайної гітлєрівської поліції. Кардинал не сміє покинути своєї палати ні приймати візити.

Коло Гамбурґа гітлєрівці побили ґенерального конзуля Португалії.

Гаркавенко, наш знаний тяжкий змагун (атлєт), здобув мистецтво Европи на рік 1934. Змагання були в Берліні, де виступило до боротьби майже 70 змагунів. Найбільші шанси до першої надгороди мав Німець Шварц, котрого вкінці положив Гаркавенко, здобуваючи „золотий пояс“ як надгороду.

Бійка на грищі у Відні. Підчас футбалевого мечу між італійською дружиною „Больонія“ і австрійською „Рапід“ публика так „захоплювалась“ грою, що почала бомбардувати італійських грачів фляшками. У висліді „Больонія“ мусіла зійти з грища під охороною поліції.

Компромітація вченого. Член Польської Академії Літератури Міріям-Пшесмицкий виступив в Парижі з промовою на „міцкевичівськім обході“. Його виступ закінчився скандалом. Виленське „Слово“ пише про се так: „Польський академік виступив на трибуну зі „шпарґалами“, на яких мав щось понотоване, та не міг ніяк відшукати відповідних місць підчас своєї промови. Говорив довго, дуже довго, постогнуючи і харамкаючи. Присутні чули лише: етцетера, етцетера... Амбасадор Польщі горів. Президент Лєбрен похилив голову. Кілька польських пань, зранених в національній гордости, почало плакати з сорому. В однім моменті Вацлав Сєрошевскі зірвався і побіг до промовця, щоби перестав. Та Міріям стогнав ще двацять мінут“.

Померла „Фрайляйн Доктор“. Голосна німецька шпигунка з часів світової війни Анна Марія Лєзер прозвана „фрайляйн доктор“ померла сими днями в Швайцарії в 50 р. життя. Вона була морфіністкою.

В Каїрі страйкують шофери.

Гумор. „Чемний“. — Чи Ви, Пані, вже давно стратили чоловіка? — Помер в два місяці по нашім вінчанню. — Так? Отже не мучився довго...

Перепеска Редакції

ВПр. о. Ів. Щ—к. Хто не передплачує „Нової Зорі“, тому абсолютно не містимо ніяких оповісток, отже не помістимо також оповістки про Ваш товариський зїзд.

Посмертні згадки

† **о. Софроній Дякович** ЧСВВ помер 21. VI. с. р. в василіянськім монастирі в Мондері в Канаді. Ур. 1888 р. в Торках Перемиської Землі. В 1906 р. вступив до монастиря ОО. Василіян в Кристинополі, де приняв свячення в1914 р. з рук ВПреосв. Митрополита Шептицького. Перенесений до Перемишля в характері проповідника пережив дуже тяжкі хвилі підчас облоги Перемишля російськими військами. Тоді покійний переносив не тільки матеріяльну скруту але й моральні терпіння, які задавала йому військова поліція, насилана на монастир „добрими сусідами“. Хоч сам терпів, одначе мав все слова потіхи й розради для тодішного Епископа Преосв. Чеховича, котрого в тім часі опанувала духова депресія ізза злиднів, що спадали зі всіх сторін на наш нарід. Покійний був при смерти Еп. Чеховича. Опісля в 1918—21 рр. о. Дякович працював у Львові як провідник Марійських Дружин, місіонар і катехит в школі ім. кор. Данила. В 1921 р. іменований ігуменом в монастирі ОО. Василіян в Гошові розвинув широку релігійно-національну діяльність в долинській окрузі. Він дуже заслужився відновленням монастиря й церкви ОО. Василіян в Гошові. В 1926 р. виїхав до Канади, де працював як учитель в василіянськім новіціяті в Мондері і як місіонар. Тут підчас місіонарських трудів підірвав здоровля і помер на недугу нирок. Покійний відзначався великою культурою духа, муравлиною працею, милосердям для убогих, сердечністю, ввічливістю і товариськістю, якою єднав собі всіх. В.Й.П.

† **Константина Лакович** ЧСВВ, ур. 16. II 1863 р. в Кійданах на Литві, померла по довгій недузі дня 11 с. м. о год. 6 рано у Львові в монастирі СС. Василіянок при вул. Потоцького 95. Покійна з походження Білорусинка, латинського обряду, вступила тому 40 літ до новіціяту СС. Василіянок в Словіті. Вона займалася плеканням недужих; м. і. 8 літ обходила о. прал. Ізидора Дольницького. На її руках і помер покійний „Дзядзьо“. Своїми споминами з діяльности на Білоруси піддержувала в монахинях духа ревности й посвяти. Покійна мала велике замилування до праці над вихованням молодого жіночого покоління. В. Їй П.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Вдова по священику, в середнім віці шукає місця до заряду домом, найрадше у священика. Ласкаві зголошення проситься присилати на адресу: **Олександра Щуткова в Горожанці.** Horożanka, poczta loco. 159-1—3

Дора, прегарне кліматичне літнище Гуцульщини. Вигідний, приємний побут, лише пансіон **„Малява“.** Добірна домова кухня, дешева ціна. 151—5—5

УСУСУСИ! В пропамятну 20-літню річницю виступу УСС (1914—1934) готовиться до друку великий АЛЬБОМ світлин та ілюстрацій. Бажанням Видавництва є видати цю книгу так, щоби вона стала документарною історією, повною щодо ілюстраційно-фотографічного матеріялу з життя УСС, що досі зберігся.

Всіх бувших УСС, їх рідню та знайомих просимо надіслати світлини УСС з часів війни (поодинокі особи, групи а також сцени з воєнного побуту) для використання в тому Альбомі. Світлини поодиноких УСС, зокрема тих, що полягли, важні тим, що в Альбомі буде також „табльо“ поодиноких УСС. Світлини з замітками (назви осіб, місцевостей, дати) просимо присилати на адресу „Червоної Калини“ (почт. скр. ч. 43.) з зазначенням „для Альбому“. Всі світлини поверне Видавництво власникам неушкоджені негайно по зробленні кліш чи копій. З висилкою світлин просимо спішити, тому що принимання світлин до Альбому буде вже в найближчих днях закінчене і Альбом переданий до друку. Тоді будуть також проголошені умови передплати, замовлень примірників на кращому папері і т. п. Всякі побажання і завваги редакція візьме під увагу.

Управа і редакція „Червоної Калини“.
Львів, ул. Зіморовича, ч. 20.

Годинники продає і направляє найдешевше
А. БОШВІЦ
Львів, вул. Сикстуська ч. 28.
За золото, срібло і біжутерію платить найбільше. 161-1—3

САНАТОРІЯ „VITA“
Львів, Листопада 22, Тел.: 73-03.
Відділи: положничо-гінекольог. хірургічний, дитячий і внутрішний.
Новочасний комфорт, кризові ціни, дешеві ричалти породові і хірургічні, дбайлива опіка лікарська вільний вибір ординатора.

ГРЕБЕНІВ
Пансіон „ЗЕЛЕМІН“
в найгарнішому положенні, подальше від гостинця, гамору і куряви. Просторі, соняшні кімнати з балконами. Річні і соняшні купелі. Смачний, здоровий харч, знаний з доброти і щедрости. Ціни умірковані. 139—1—6

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ
Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольог. клінік
у Берліні, Відні й Празі
орд. від год. 9—1, 3—7.
Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.
другий вхід з улиці Собеського ч. 2.
Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.
Тел. 60-04. ПКО. 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
Пасту до взуття „Елеґант“ терпент.
Пасту до взуття „Елеґант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
помадкову і коронову
Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

МЕБЛЕВЕ ОБИТТЯ, брокати, портієри, котари і фільци до підліг, таблатки й коронки поручає по фабричних цінах **ВАНК,** Марійська площа 6.

ЛІКАР ДЕНТИСТ
Войнарівський Роман
ЛЬВІВ, УЛИЦЯ КОПЕРНИКА 19./I.
Приймає від 10—12 і 4—6. 154-1—5

ПРИМАРІЙ
Др. А. ШВАРЦ
Повернув і ординує в хоробах скірних, венер. і косметиці лікарській.
ЛЬВІВ, СЛОВАЦЬКОГО 4. ТЕЛ. 16-61.

ЧИСТА БЛЯХА ЦИНКОВА
се найтреваліший і найбільше ощадний матеріял до криття домів, церков, веж, вартівень і гангарів.
Знаменитий матеріял декораційний.
„BLACHA CYNKOWA“ SKA Z. O. P. KATOWICE, MARJACKA 11.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 19 липня 1934. Ч. 53 (751)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Повінь в Галичині

Грізна катастрофа повені навістила богато місцевостей в краю. Внаслідок довготривалих дощів вилили гірські потоки й ріки та наробили богато шкоди. В Самбірщині Дністер виступив з берегів і залив 22 доми в Радловицях. В Городищу ріка підмила насип і зірвала міст. Вода на Сяні піднеслася на 2 м понад звичайний рівень і залила поля й луги забираючи з собою землеплоди. В Сільци загрожене населення сипле земний вал. Майже всі ріки й потоки в ярославському повіті виступили з берегів. Ріка Свиниця під Жовквою піднеслася на 5 м понад звичайний рівень і залила всі прибережні поля й луги. Села Мацошин і Сопошин відтяті від світа. В Жовкві вода залила вулиці Зелізничу та Мушкета. Всі мости в Жовкві та в повіті ушкоджені або підмулені.

Неврожай і заворушення на Україні

„Знамя Росії" оповістило звіт центральної комісії для жнив. Посуха навістила більшість районів Винницької, Київської, Чернигівської, Дніпропетровської (катеринославської) і Одеської областей України, Азовсько-чорноморський край, Крим і т. д. Більша часть засівів і сінокосів пропала. На Україні переорали 36% озимини, що вимерзла і висохла. Найбільше потерпіли области одеська й харківська. Секретар харківського областного комітету Ілін заявив, що весною були грізні селянські заворушення в областях київській і дніпропетровській. Причини їх — „притуплення клясової чуйности в сільських парторґанізаціях". Тому аґітація „останків закордонної національної аґентури" використала похибки районових властей при переводженні сійби і підбурила селян до виступів проти влади. Заворушення селян були і в інших областях СССР.

Табор в Березі Картузькій

Строгі зарядження воєводи Костка Бернацкого

Поліський воєвода полк. Костек Бернацкий видав такі зарядження в справі табору в Березі Картузькій: 1) Чужим особам не вільно а) переступити лінії зазначеної дротом довкола табору, б) фотоґрафувати табор і інтернованих, в) порозуміватися в якийбудь спосіб з інтернованими. 2) Хто нарушить згадані приписи буде покараний гривною до 500 зол. або арештом до 14 днів, евентуально також обома карами разом. 3) Повищий розпорядок входить в життя зараз. Крім того воєвода Костек Бернацкий видав окрему осторогу до населення поліського воєвідства такого змісту: Остерігаю мешканців сусідних сіл і приїзжих, щоби не старалися якнебудь порозуміватися з особами інтернованими в таборі поза плечима команди табору, щоб не помагали інтернованим навязувати контакт з зовнішним світом, щоб не помагали їм в утечі. Прилапані на таких вчинках будуть строго покарані і крім того можуть дістатися до табору незалежно від карно-судової відповідальности. Цікавим журналістам, що хотіли оглянути той табор, Костек Бернацкий заявив, що табор се не цирк.

Що будуть робити інтерновані?

Ізоляційний табор в Березі Картузькій може змістити 1500 осіб. Вязні будуть працювати при будові дороги з Берези до Пружан, при будові кошар і корчованню лісів. Праця буде тривати 12 годин денно. Крім того 2 години денно призначені на суспільно-державне виховання. Влада призначила на прожиття одного вязня денно 28 сотиків. Се є кошти удержання вязня в т. зв. „заостренім стані". Незалежно від того інтерновані можуть діставати пакунки з дому. Але перша кара за нарушення таборових приписів буде відібрання права на якийсь час діставати пакунки з дому. 300 поліціянтів з поліційної школи в Жирардові буде стерегти вязнів. Довкруги табору є великі ліси з багнами дуже небезпечні, бо можна в них легко втопитися. Крім пішої також кінна поліція стереже інтернованих.

Розвязання двох протидержавних партій

Се були прибудівки комуністичної партії.

На мурах міста Львова появилися оповіщення львівського воєводи. Вони подають до відома рішення міністерства внутрішних справ про розвязання двох політичних партій, що вели протидержавну діяльність: УСО (Українське Селянське Обєднання) і ОЖПП („Оґульно жидовска партія праци"). Львівський воєвода перестерігає, що хтонебудь дальше належатиме до тих орґанізацій, буде потягнений до судової відповідальности. Орґани безпеки перевели на терені львівського воєвідства ліквідацію тих орґанізацій. У Львові зліквідували Центральні Комітети УСО й ОЖПП та замкнули їх орґани: „Працю" та „Унзер Вег". Увязнили 13 осіб.

Бомбардування хмар

Посуха навістила також Японію. Найбільше вона дала себе в знаки мешканцям острова Кію-Шію, де через кілька тижнів не впала ні крапля дощу. Рижові поля висохли, городовині загрожувала загибіль. Тоді тамошні селяни вислали делеґацію до мікада (японського цісаря) з просьбою, щоб він прислав артилерію для обстрілу хмар. Японська военна колеґія рішила відбути в тих околицях артилерійські маневри, щоб вдоволити просьбу селян. Двацять тяжких гавбіц, в означеній годині, відкрило барабанний вогонь до хмар. Віддано півтора тисячі стрілів. Пальба помогла: дощ лив через три години майже над цілим островом Кію-Шію.

ПОСВЯЧЕННЯ ЛУГОВОГО ГОРОДУ ВІДБУДЕТЬСЯ У ЛЬВОВІ 12 VIII 1934 Р.

Сінокоси покінчені. Жнива починаються. Не забудьте обезпечити збіжжа й наші від огню в Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

ЗБЕРЕЖІМ ПАМЯТЬ

великих історичних подій

В 20-ті роковини вибуху світової війни.

Наближається час, в котрім мине двацять літ від хвилі, коли вибухла остання велика війна, що відразу перемінилася в світову і мала наслідки, яких тоді ніхто не припускав навіть у найбуйнішій фантазії. Одним із тих найбільш несподіваних наслідків були високо історичні події, що відбулися підчас тої війни і безпосередно після неї саме на українських землях, як довгі і широкі ті землі.

Богато, дуже богато Українців брало активну участь у згаданій світовій війні і в подіях, що відбулися на наших землях безпосередно після тої війни. Ще більше Українців було свідками тої війни і тих подій. Кілько важного бачили і знають одні і другі та кілько цікавого можуть вони оповісти! І богато з них таки оповідає своїм дітям, своїм рідним, своїм знайомим. Та на оповіданню в такім найтіснішім кружку звичайно й кінчиться. Тільки дуже і дуже небогато Українців закріпило досі свої переживання з останніх високо історичних часів на папері. Тільки дуже і дуже небогато тих описів напечатано досі у нас.

А тим часом літа йдуть. Люди, що брали участь у великій війні і великих подіях у нас минаються. А й у тих, що живі ще, час чим раз більше і більше ослаблює память та затирає свідомість пережитого. Незабаром і живі ще нині учасники і свідки останніх великих історичних подій зійдуть в могилу і заберуть з собою все, що знають про ті події.

Яка шкода вийшлаб ізза того, колиб учасники і свідки останніх великих історичних подій не закріпили якслід на папері перебігу тих подій, передовсім на наших землях, того ми нині навіть не можемо собі уявити. Ту шкоду відчулиб у всій її величі щойно грядучі за ними покоління. Бо саме вони, що торкається знання тих подій, будуть здані тільки на те, що про ті події записали свої і чужі. І коли свої запишуть про ті події в нас менше, ніж чужі, тоді грядучі покоління нашої нації будуть знати про наші часи менше з нашого, а більше з чужого становища. Так як се вже є нашим „знанням" не одної, не раз дуже важної, події в нашій історії. І як ми до наших предків, так наші нащадки до нас будуть мати колись жаль за те, коли ми не передамо їм докладно великих історичних подій, які відбуваються раз на століття та яких учасниками і свідками мали щастя чи нещастя бути саме ми. Жаль великий і — вповні оправданий. Жаль і — докори. І оправдане почування шкоди, страти, яка потому не дасться направити.

Щоби заощадити нашим нащадкам жалю, та нам самим докорів і — найваж-

ніше — щоби передати історії вірний образ великих подій, треба, аби живі ще учасники і свідки тих подій негайно списали все, що знають про ті події.

Не маємо наміру подавати в отсій статті докладні вказівки, як описувати великі історичні події, яких учасниками і свідками були ми недавно. Се занялоб богато місця і все одно не вичерпалоб теми. Хто бажає мати такі вказівки, той нехай набуде через книгарню спеціяльну книжечку про писання споминів, яка перед кількома роками вийшла вже третим виданням у Львові*). Тут звернемо увагу тільки на отсі річи:

1) Передовсім треба описати те, що діялося в рр. 1914 — 1919 на нашій землі. Бо се е і буде найважніше і найцікавіше.

2) Треба описувати не так загальні події, які вже загально відомі, але події, хочби й дрібні, які спеціяльно відомі тому, хто описує їх. Під подіями треба розуміти не тільки якісь поодинокі факти, але також тяглу участь описувача в тих подіях (його діяльність).

3) Описувати все як найдокладніше з подаванням фактів, назв, цифр, дат і т. п.

4) Описувати все як найвірніше, навіть колиб се було в нашу некористь.

5) Коли хтось не памятає вже добре деяких подій чи фактів, тоді треба постаратися пригадати собі їх при помочи других, що знають про ті події чи факти, або описувати тільки те, що знає напевно. В ніякім разі не занечищувати історії непевним або й невірним.

Ясна річ, що не кождий, хто напише спомини має змогу видати їх своїм або чужим коштом. Так само не кождий має змогу зберігати написані спомини в себе вдома. Всім тим радимо передавати свої рукописи нпр. до Бібліотеки Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові (вул. Чарнецького, 24), де вони збережуться для історії.

Ще раз взиваємо всіх, що були учасниками або тільки свідками великих історичних подій на наших землях в рр. 1914—1919, списати все, що знають про ті події. Зробити се повинні передовсім б. військові, члени б. Галицької Армії. А зробити се повинні тим більше тому, що архів б. Галицької Армії залишився на Вел. Україні і ніхто не знає, що з ним сталося. Отже може бути так, що одинокими жерелами до історії б. Галицької Армії та її чинів будуть лише спомини б. її членів. Подібне треба сказати також на адресу б. урядників б. Галицького Уряду. І вони також повині описати свою діяльність тим більше тому, що також архів б. Галицького Уряду не зберігся в цілости. Значна частина його пропала ще в Галичині і відтак на Вел. Україні. А та частина, що є нині заграницею, не забезпечена якслід.

Щож торкається опису інших подій, то тут велику прислугу будучим історикам може віддати наше духовенство, що бачило ті події. Воно найкраще може описати все, що тоді діялося в його місцевостях. Зробити се може духовенство тим більше, що значна частина його була не тільки пасивними свідками подій, але й активними діячами в тих подіях. Тому з особливим зазивом звертаємося на адресу нашого духовенства, щоби воно закріпило на папері все, що в переломових роках 1914—1919 діялося на нашій землі. За се грядучі покоління колись дякувати будуть нинішньому нашому духовенству. Дякувати і — благословити.

Особливо цінне і важне для нашої Церкви і для її скріплення в будуччині булоби точне збереження на папері всего, що в тяжких хвилях московської навали доказувало привязання нашого народу до своєї католицької Церкви. Якже дуже скріплялиб нас нині описи привязання до св. Унії в часі, коли її над Дніпром нищило наше козацтво, задурманене московською аґітацією! Якеж великанське реліґійне значіння малиб сьогодня такі описи для збереження нашої Церкви там, де вона загрожена розвальною аґітацією, як також для поширення її за сокальським кордоном. На жаль, знаємо тільки поодинокі факти з тих часів, та ніяких систематичних описів з тих часів від очевидців не маємо. Убиті за віру брати наші очевидно писати вже не могли. А ті, що бачили їх мученичу смерть, покрилися нашим традиційним, загально-національним „плащем ліности“, як слушно пише козацький літописець, що гірко жалується на недостачу політичних записок з нашої бурливої бувальщини. Так лінивство наших предків перешкодило нам зберігти правдивий скарб і для нашої Церкви і для нашої нації.

Отже нехай бодай сучасне покоління не наслідує кепської традиції батьків своїх! Кождий з нас, хто тільки може, нехай оставить по собі як найдокладніший опис того, що пережив і бачив в сих великих часах. При тім памятаймо одно: спомини треба списувати не на відірваних картках (бо вони все пропадають), тільки в міцних препараціях (зошитах) з якнайліпшим папером, бо кепський папір скоро бутвіє і розсипається.

Тільки той нарід варт мати життя і землю, котрий вміє шанувати й оцінювати події, що відбувалися на його рідній землі. А належно оцінити можна ті події тільки тоді, коли є підстава до їх оцінки. Історія вимагає вкорінення так само як ростина або дерево. Спомини се головне коріння і головне жерело сили кождої нації. Отже ще раз кличемо: дайте одробину сили своїй нації, яку кождий з вас напевно може дати!

*) Та книжечка: Ів. Кревецький і др. О. Назарук: І. Українська мемуаристика. Сучасний стан і значіння. ІІ. Як писати мемуари. Пояснення і вказівки. Львів, 1923. Ст. 48. Ціна 0·80 зол. — Набувати в Книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка: Львів, Ринок 10.

Заява презеса львівського ББ

Презес ради ББ. в Галичині д-р Домашевич приняв у Львові польських журналістів. Він сказав їм, що вбивства пок. Голуфка та мін. Перацкого не змінять в нічім польської політики щодо меншин. Населення жде, щоб уряд білим зелізом випалив середовище української терористичної акції. Годі толерувати пропаґанду ненависти до держави і всего, що польське, яку все ще безкарно веде частина гр.-кат. клиру та українські націоналістичні кооперативні й культ.-освітні орґанізації. Ся пропаґанда створює ту атмосферу і клімат, що плекають середовище для аґентів і акції О. У. Н. Правительство не здержиться навіть перед найрадикальнішими средствами, щоби зробити кінець засівам ненависти до держави, засівам національної та партійної ненависти, без огляду на те, з якого ряду чи роду, амвони чи трибуни роблять ті засіви.

Лікарський фейлетоник

Хто здоровіший

мужчина чи жінка?

Часто застановляються люди над тим, хто пересічно більше хоруе: мужчина чи жінка? Одні твердять, що мужчини хорують частіше, бо підчас своєї праці наражені на ріжні небезпеки. Внаслідок затроєння орґанізму нікотиною й алькоголем мужчини менше відпорні від жінок. Інші впевняють, що жінки частіше хорі, бо жіночі недуги такі часті, що небогато є жінок зовсім здорових. Правда є по середині. Нема сумніву, що жінки пересічно живуть довше від мужчин. Тому є більше вдів ніж вдівців. Мужчини хорують частіше на недуги острі й короткі, жінки хорують довше. Мужчини хорують частіше від жінок на недуги віддихових доріг, на серце й нирки, зате жінки занепадають частіше на печінку і т. зв. жіночі недуги. Також часті в жінок артретичні недуги. Нагла смерть виступає частіше в мужчин як вислід склерози або недуги серця. На рака хоруе більше жінок ніж мужчин.

Муссоліні і Гітлер

(Від нашого кореспондента).

Стріча Муссолінія з Гітлером, котра відбулася в Стра*) і продовжалася на острові Лідо та закінчилася великими маніфестаціями на площі св. Марка, викликала зрозуміле заінтересування в цілім міжнароднім політичнім світі. Наслідки тої стрічі появляться постепенно в найблизших подіях міжнародного положення**).

Урядовий комунікат заявив, що „порішено в дусі сердечної співпраці розсліджувати проблеми загальної політики, головно ті, що більше відносяться до обох держав“. Італійська преса виразно заявляе, що між тими проблемами найбільше ходило про італійсько-німецькі взаемини й независимість Австрії з огляду на рівновагу наддунайського басейну. Комунікат кінчиться заввагою: „Так розпочаті особисті взаемини будуть продовжатися в майбутності“.

У промові Муссолінія до народу, зібраного на площі св. Марка в Венеції, ще виразніше зазначене значіння і ціль сеї стрічі. З промови наводимо лиш той уступ, що відноситься до порушеної теми. Муссоліні сказав: „Говорю до всіх, і тих, що за кордоном. Гітлер і я, ми не зійшлися тут, щоб поправляти політичну мапу Европи і світа, ні щоб давати нові спонуки до заненокоень, які вже й так викликають замішання у всіх краях Далекого Сходу й далекого заходу. Ми стрінулися, щоб розігнати ті хмари, що заслонюють овид европейського політичного життя. Просто жахлива альтернатива стоїть перед совістю всіх европейських народів: або вони знайдуть мінімум політичної едности й економічної співпраці та моральне наближення, або доля Европи невідклично запечатана“.

На основі тих слів Муссолінія італійська преса заявляе, що в розмовах у Стра й на Ліді не ходило про творення якоїсь нової коаліції, чи політичного блюку, ні про якісь ревізії чи модифікації в европейській рівновазі, ні про непотрібні алярми, лише про успокоення і вияснення теперішнього замотаного положення. „Се слова — пише Л' Авеніре д' Італія („L' Avenire d' Italia“ ч. 138) — доброї волі, звернені до других; се може остання спроба мирного полагодження міжнародних проблемів. Та мимо того ділема лишаеться: роздоріжжа вимагае рішення. Італія й Німеччина заговорили в Стра, щоб успокоїти схвилювання світа й оживити надії народів. Тепер черга на других“...

Ентузіязм в Німеччині.

При повороті Гітлера до Монахова очікували його, як відомо члени баварського уряду, провідники національно-соціялістичної партії й королівський міністр Італії. Надто зібралася майже 100-тисячна товпа народу. Маніфестація й одушевлення були дуже великі. І тревали до пізної ночі.

В м. Ґера мав Гітлер промову до численно зібраного народу про сучасну політику Німеччини. Канцлер розпочав від того, як то німецький нарід знайшов свідомість своєї сили і говорив дальше так: „Коли нас питають, чого ми бажаємо, відповідаємо: внутрі бажаємо всего, назовні—нехай лишать нас в спокою. Коли нас питають: Що думаете робити для світового мира? Відповідаємо, що не лиш учимо 70-міліоновий нарід поважати себе самого, але й респектувати права других народів. Нехай отже й інші державні мужі та їх народи навчаться респектувати права других! Перед нами самими стоять дуже важкі проблеми до розвязання, але нехай інші не журяться нашими справами.

*) Стра—королівська палата в Венеції.

**) Щораз голосніше говорять, що Гітлер в часі свого побуту в Венеції довідався від Муссолінія, що одна з чужих держав підпирае заговір проти Гітлера в Німеччині. Тому ся кореспонденція, хоч дійшла до нас трохи спізнена, все ще цікава для оцінки розвитку політичних подій. — Редакція.

Булоб далеко відрадніше, колиб державні мужі більше дбали про свої внутрішні справи, а не мішалися до наших. Ми любимо мир і віримо, що світова преса повинна працювати для загального мира, а не займатися справами військ і осіб, які мають зовсім інші наміри. Нашим найгорячішим бажанням є, щоби в питаннях мира рішали ті, що не забули ще страхіття війни. Коли ми жадаємо рівних прав, вони на се кажуть, що в такім разі треба збільшити зброєння. Ми знова кажемо: Збройться, ми зовсім не маємо наміру нападати на вас, але хочемо бути досить сильні, щоб боронитися, коли нас нападуть. Ми не робимо ніяких заговорів з іншими державами, але мусимо бути на сторожі перед заговорами й засідками, які звертають проти нас. Ми бажаємо мира, але коли нападуть на нас, будемо боронитися до останньої каплі крови". Так говорив Гітлер, а ся промова найліпше свідчить про успіхи розмови його з Муссолінієм. Надто кождий бачить, що була се відповідь на французько-совітські предложення на женевській конференції.

Вдоволення в Англії.

Стріча Муссолінія і Гітлера в Венеції звернула увагу й заінтересування прочих держав, передовсім европейських. Англія проявила повне вдоволення з останнього політичного кроку Італії й Німеччини. Англійське Інформаційне Бюро Райтера подало досить точно предмет нарад і розмов обох провідників держав. Воно писало: Муссоліні й Гітлер покінчили розмови в Венеції. Головна тема їх розмов се справа Австрії, Союза Народів і розброєння. Німеччина пішла на стрічу Італії в запевненню повної независимости Австрії, а за се Італія приняла німецькі тези в справі Союза Народів і рівности прав для Німеччини. Анґлійський дневник „Дейли Мейл" подає статтю свого спеціяльного кореспондента з Венеції про характер і значіння політичних розмов Муссолінія і Гітлера. Він каже, що розмови мали характер загальний. Ні одного документу не списано й не заключено там ніякої умови. Оба державні мужі прийшли по повної згоди в отсих трьох точках: 1. Австрія має бути независима й треба їй полишити повну свободу внутрішної будови. Головно не треба мішатися в її внутрішні справи. 2. Німеччина й Італія згідні в питанні рівних прав для Німеччини й коли се рівноуправнення буде приняте, Німеччина верне назад до Союза Народів. 3. Німеччина й Італія противні утворенню спеціяльного комітету для студій про реґіональні пакти забезпечення. Се останне вимірене просто проти предложень Барту—Літвінова в Женеві.

Звідси зрозуміле повне вдоволення і певного рода сатисфакція Анґлії, яка зазнала досить прикрого упокорення на останній конференції в Женеві.

Холодна резерва Франції.

Французька преса загалом принесла досить неясні вісти про події в Венеції. Вони підчеркують передовсім вимоги Муссолінія звернені до Гітлера, здержати всякі терористичні замахи на Австрію. Інші справи, котрі порушувано в Венеції, як розброєння і рівність прав для Німеччини, не представляють якоїсь особлившої вартости для французької преси. „Le Temps" пише так: Се певно, що „Führer" (то зн. Гітлер) рішився на ту офіціяльну політичну подорож в надії увійти в повне порозуміння з „Дуче" та звязати Італію з Німеччиною до спільної европейської політики. Та зовсім не виглядає, щоб Гітлер осягнув свої наміри. Муссоліні пильно стерігся, щоб не брати ніяких зобовязань. Віримо, що там не прийшло до ніякої згоди, ні не підписано ніякого дипльоматичного документу, але що все ограничилося до „сердечної співпраці розсліджувати проблеми загальної політики", що саме й підчеркує офіціяльний комунікат. Се вказує вправді на зближення одної і другої сторони й се не є без значіння з точки погляду загальної політики. Остає хіба знати, в якім напрямі може піти се наближення в нинішних актуальних умовинах. — Тілько „Le Temps". І се становиско Франції зрозуміле та потверджує факт, що на терені европейськім зарисовуються дві великі коаліції: Франція—Мала Антанта—Совіти з одної сторони; Німеччина—Польща—Італія—Австрія-Угорщина з другої. Анґлія покищо хоче остати зовсім невтральна***). Дійсно стоїмо перед дуже важкою проблемою: Війна чи мир? (Н.)

***) Від часу коли написана ся кореспонденція події змінялися як у калейдоскопі й Анґлія вже мабуть порозумілася з Францією. — Ред.

Курс інструкторів (ок) К. А. У. М.

Рано четвертого дня курсу перший виклад виголосив п. Микола Грушкевич, студ. IV. р. медицини на тему: „Тіловихування". Зміст: Згідно з християнським світоглядом КАУМ ставить справу фізичного виховання на рівні (?) з духовим вихованням молоді. Тому КАУМ буде поборювати „засаду" „спорт для спорту", буде протиставитися переціненню фізичного чинника у вихованні та легковаженню духового вироблення чоловіка. Тіловихування (фізична культура) має виробляти в молоді спостережливість, здібність до зосереджування уваги, витривалість, розвагу, братерськість, карність, солідарність. Ціль тіловихування в нашім розумінні: Воно має дати сильних тілом і здорових духом членів нації. Одначе не сміємо допустити до надуживання фізичної культури, щоб вона не спричинила тілесного каліцтва, недуги, (пр. недуги серця) та щоб не виробила таких духових хиб як: зарозумілість, безоглядність, безкарність, непослух і т. п.

Засоби фізкультури прості і всім доступні: воздух, сонце, рух. Способи виконання тих трьох чинників також прості. Теоретична підстава тіловихування се в першій мірі головні засади гігієни. З ними провідники КАУМ мусять запізнатися й опісля поширювати їх серед членів КАУМ. Ось важніші з них: Значіння воздуха, води, сонця, здорової поживи, рух і його гігієна, гігієна одягу, обуви, умової праці. Для дівчат крім того: гігієна жінки, плекання немовлят. З медичних наук: основні відомости з анатомії і людського тіла. Відомости членів КАУМ з области гігієни треба провірювати іспитами. Форми тіловихування: руханка, рухові забави і гри, спорт. Руханки (ґімнастики) є два головні роди: німецька і шведська. Німецька система руханки силова. Має ціль виробляти сильні мязи. Здоровна вартість сеї руханки мала. Часто німецька руханка навіть шкідлива для здоровля. Пр. спричинює недуги серця. Шведська система здоровша і дешевша. З тих двох головних систем витворено підсистеми.

Рухові забави і гри се перехід до спорту. Гри трудніші від забав. Тут ходить про виграну. Найцінніше при забавах і грах веселість і сміх. Гри і забави є ріжнорідні пр. дужанка, іманки, цілянка, метанка, відбиванка, народні танці і т. п. Спорт (змаг). Його суть: рух на свіжім воздусі. Є спорти сезонові і такі, що можна управляти цілий рік. Не всі спорти доступні для нас, бо деякі дуже коштовні. Роди спорту: легка атлетика. До неї належать: хід, біги довгі і короткі. Довгі біги здоровіші, бо не висилюють відразу. Мети: кружком, ратищем, молотом. Тяжкої атлетики (дужання, боксу, перетягання линвою і т. п.) не поручаємо. Вона односторонна, шкодить на серце і виробляє брутальність. Для КАУМ не надається. Японський спорт „джію-джітсу" виробляє здібність до самооборони перед сильнішим напасником. Сезонові спорти: плавання, веслярство, каюкування і парусництво поручається для КАУМ. З мячевих гор поручаємо ручні гри: відбиванка, метанка, кошиківка. Копаний мяч хоч у нас дуже розповсюднений — то він шкідливий для здоровля. Ситківка (тенніс) недоступна для загалу. Наколесництво шкідливе на серце. Зимові спорти: санкарство, совгарство, лещетарство. Се останне найздоровіще зі всіх спортів. Дуже здорове і виховуюче мандрівництво. Воно вчить пізнавати Рідний Край.

Впоряд се устава збірної руханки. Послуговатися впорядом Сокола - Батька, з тим, що замість „побратим", „посестра" вживати: брат і сестра. Впоряд виконується одинцем, відділами, четами і сотнями. Вправи старатися виконувати лише динамічні, а не статичні; такі, що підсилюють круження крови і гармонійно розвивають всі члени тіла. Зривних вправ (пр. короткодистансові біги) уникати. Вовичерпуючі і небезпечні для здоровля. Нам не повинно ходити про осягнення рекордів, лише про вироблення фізичної й духової справности. На селі треба обмежитися лише до малофорсовних вправ, щоб не зуживати богато кальорій вправляючих і не знесилювати їх, бо на селі люди лихо відживляються.

Руханка залежить також від віку і полу. КАУМ своєю діяльністю обіймає новиків (дітей перед віком полового дозрівання), доріст (в часі полового дозрівання) і юнацтво (по віці полового дозрівання). Дівчата в тіловихованні мусять зречися деяких родів спорту. В руханці і спортах для дівчат розходиться передовсім про красу, естетику виконання. — Таборування се дуже важний чинник у вихованні. Воно гартує і дисциплінує молодь. — Молодь не повинна зуживати богато часу на спорти, щоб не занедбувати духової сторінки виховання. Селянам треба вияснити, що фізична праця не заступить спорту, бо вона односторонна і примусова. В тіловихованні конечна лікарська опіка. Бодай раз на рік треба піддаватися лікарським оглядинам, щоби лікар ствердив, чи котрийсь з родів спортів і руханки не шкодить вправляючому (-чій). Прелеґент порушив ще справу спортового одягу, підчеркуючи, що одяг повинен бути свобідний і легкий. Члени КАУМ мають носити відзнаки ХР. Пізніше буде усталений спортовий однострій КАУМ.

Відтак слідували запити: 1) Чому прелеґент виступає проти копаного мяча? 2) Що зробити з тим, що спорт для дівчат уважають на селі неморальний? 3) Чому прелеґент поручає „джію-джітсу", коли сей змаг виробляє хитрість, підступність і в своїй основі неморальний? — Відповіди прелеґента: Копаний мяч шкідливий на серце, брутальний. Та він дуже популярний серед нашої молоді, тому цілком усунути його не можна! — Спорт для дівчат уважають на селі неморальним, та се пересуд і його треба викорінювати. Джіюджітсу це змаг, що виробляє у слабшого здібність до оборони перед сильнішим. Неморальнм його не можна назвати.

Відтак по перерві була ще коротка таборова конференція. На ній прелеґент повідомив, що КАУМ приступила до орґанізування інструкторського табору КАУМ в с. Сокіл коло Галича. Він триватиме від 25 VII — 12 VIII бр., кошти 30 зл. Ціль того табору перетравити практично те, що ми здобули тут на інструкторськім курсі КАУМ теоретично. Конференція має на ціли наклонити учасників курсу до популяризування на селі ідеї таборування та вислухати уваг учасників в тій справі. Потому предложено учасникам листу, на котру вписувалися охочі взяти участь в інструкторськім таборі КАУМ на Соколі. Вкінці промовляли ще два учасники курсу, котрі звертали увагу на потребу вироблення громадянської карности в нашім народі. Прелеґент подав також літературу про спорт, та лиш українську, хоч вона дуже вбога. Не подав літератури в чужих мовах пр. німецькій і польській, хоч вона моглаб заповнити всі браки української спортової літератури.

Ліпше тобі менше мати, ніж мати богато такого, що до гордости тебе схилятиме. (Тома Кемпійський).

Президія УНДО й УПР про теперішнє положення

Українському громадянству й українській молоді під зрілу розвагу.*)

Президія Українського Національно-Демократичного Обєднання і Президія Української Парляментарної Репрезентації на спільному засіданні в дні 13. липня 1934 р. у звязку з політичним положенням західних українських земель і в звязку з останніми подіями, приняли однодушно такі постанови:

1) Стверджується, що під впливом шкідливої, безвідповідальної і безконтрольної діяльности конспіративної Орґанізації Українських Націоналістів (О. У. Н.) анархізується, атомізується і загнюється щораз більше внутрішнє українське життя. Події на останньому сокільському здвизі се проречистий доказ сего. Засада перманентної національної революції, акти індивідуального терору, а зокрема в останньому часі, як се виходилоби з заяви міністра справедливости, вбивство міністра внутрішніх справ, та акти саботажів як засоби боротьби у службі тоїж засади, стосовані через О. У. Н. наносять необчислимі шкоди життю і розвиткові української нації. Втягання нелітньої молоді в підпілля, стосування неморальної засади, що всі засоби є добрі в боротьбі зі своїми і чужими, довели до розкладу і повної анархізації самого підпілля. Масове самовинищування молоді без ніякої користи для нації в теперішности та зі шкодою для майбутности, поширення провокації — отсе страшні жалюгідні наслідки діяльности О. У. Н. Поведінка О. У. Н. утруднює, а то й унеможливлює конструктивну працю українських освітніх, господарських і політичних орґанізацій, йде на руку польським екстермінаційним течіям у відношенні до українського народу і веде націю на небезпечний шлях політики катастроф. Діяльність О. У. Н. з національного погляду позбавлена всякого політичного змислу та в наслідках шкідлива.

2) Закладається рішучий протест проти нагінки частини польської преси, відповідальних польських чинників і деяких польських політичних діячів на ціле українське громадянство, яка змагає до того, щоби відповідальність за вчинки одиниць чи конспіраційної орґанізації О. У. Н. перекинути на господарські й освітні українські установи, на греко-католицьке духовенство, чи на загал української молоді. Перекидання збірної відповідальности за вчинки одиниць чи конспіративних орґанізацій на суспільні верстви чи установи змагає до розвалу цілого українського леґального орґанізованого життя, що в свою чергу сходиться із політикою і тактикою О. У. Н., щоби втягнути ціле українське громадянство у вир підпольної боротьби.

3) Взивається всіх українських громадян освідомлювати молодь про шкідливість діяльности тої підпольної орґанізації, тій діяльности протиставитися та її поборювати, зберігти в нинішні важкі часи спокій та рівновагу духа, не відтягатися від громадянської праці та ще дужче обєднатися біля свого національно-політичного проводу. Провід здає собі вповні справу з того, що важкі умовини нашого життя вимагають від громадських працівників великого гарту духа, бож треба великої політичної зрілости і розваги, щоб настрої нашого громадянства, зокрема нашої молоді, виявлялися не в актах розпуки, але в конструктивній праці. Сего гарту духа і сеї зрілости ми вимагаємо і ждемо від громадянства, а рівночасно перестерігаємо його перед усякими нерозважними вчинками, які під теперішню хвилину можуть принести необчислимі шкоди українському народові.

Львів, 13. липня 1934 р.

Президія Українського Національно-демократичного Обєднання:

Д-р Дмитро Левицький, голова, Василь Мудрий, о. Леонтій Куницький, інж. Юл. Павликовський, Гриць Тершаковець — заступники голови; Вол. Целевич і д-р Любомир Макарушка — секретарі.

Президія Української Парляментарної Репрезентації:

Пос. д-р Дмитро Левицький, голова: сен. д-р Антін Горбачевський, пос. д-р Володимир Загайкевич, пос. Остап Луцький — заступники голови; пос. Дмитро Великанович — секретар.

*) Гл. „Діло“ ч. 185 з 16. VII. 1934.

Суєвіря у Зл. Державах Півн. Америки

Американський уряд ствердив, що у Зл.Д.істнує 125.000 ворожбитів та ворожбиток всякого рода, викладачів карт, ясновидців, замовників і пр. Вони заробляють около 15 міліонів дол. Се вказує, що чоловік все шукає висшої істоти; коли відкине віру в Бога, тоді звертається до ворожбитів. Показується, що найбільше число приклонників ворожбицтв дають високо освічені круги населення.

Гітлер про події в Німеччині

Канцлер Гітлер виголосив в Райхстаґу велику промову. Він сказав, що в партії були фахові революціонери, котрі хотіли постійної революції. Гітлер знав про т. зв. II. революцію і остерігав Рема. Гітлер розріжняє серед змовників три типи: 1) звироднілі елєменти, як Рем, Гайнес і Гайн, 2) ті, що слухали шефа штабу, але не знали, що він бунтівник, 3) чесні, як шеф С.С. Гімлер і теперішний шеф С. А. ґенер. Ліце. Райхсвера остала вірною. Є тільки одна сила: райхсвера і одна партія: націонал - соціялістична. Дальше канцлер вичислив розстріляних: 19 висших провідників С. А., 31 низших і членів, 3-ох провідників С. С., 13 провідників С. А. і цивільних осіб, три виконали самогубство, 3-ох штурмовиків розстріляно за знущання над арештованими. Папен не брав ніякої участи в заговорі. Гітлер підкреслив, що останні події вважає найболючішими в свому житті. Одначе простить всім, що покаються. Після промови канцлера президент райхстаґу мін. Ґерінґ висловив заяву довіря в імени своїм, провідників партії й цілого німецького народу. Мін. Ґерінґ підкреслив, що вождь завсіди стане в обороні членів партії. Канцлер Гітлер вислухав тої заяви з похиленою головою зворушений промовою мін. Ґерінґа. Вкінці мін. Ґерінґ поставив райхстаґови внесення одобрити рішення уряду та інтервенцію канцлера. Райхстаґ приняв се внесення оплесками та окликами. Після відспівання гімну націонал-соціялістів Ґерінґ замкнув засідання райхстаґу.

Війна чи мир?

Анґлія бажає мира за всяку ціну. Велика частина анґлійської суспільности заражена пацифізмом і має жах перед війною. Зівов прихильники війни тої думки, що озброєння Анґлії невистарчаюче. Про се нині в Анґлії дискутують в ґазетах, на вічах і в приватних розмовах. Одні хотіли-б розбудувати морську фльоту, другі кажуть, що треба збільшити воздушну фльоту, треті кажуть, що занедбано сухопутну армію. Анґлія — кажуть всі — непригтована до війни і звідси її вагання в заграничній політиці.

Я приготований на все: на жалі за повною мискою в Єгипті, на танець довкруги золотого телця — і також на невдячність тих, котрі зазнають найбільше добра. (Основник сіонізму Теодор Герцль).

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ

Наша жінка

„Журба не поможе“ (Шевченко).

Пані Міра, трицятьшістьлітня станка жінка середнього росту, з блідим поздовжним лицем, з темними очима блискучими як дві жаринки, з русявим, гладко причесаним волоссям, одіта в темну домашню сукню, жваво заходилася в невеликій, скупо обставленій кімнаті сільського приходства, приготовляючи на ночівлю ліжко, що стояло в кутику.

На столику біля вікна стояла лямпа прислонена ясно-зеленим абажуром. Вона провожала зґрабні рухи жінки дивачними тінями, які вовтузилися на протилежній стіні як на фільмовому екрані й освітлювала до половини привітливе, хоч поважне лице старшого вже, добре шпакуватого священика, що сидів при столику і тримав в руках книжку. Одначе не читав, а поглиб у дешевній задумі. Крізь відчинене горою вікно, зі спливаючим на кімнату запашним подихом ранньої весни і чаром тихого сільського вечера, доносилися віддалік мугикання стуженого за весною товару, дорікливі брехоти поприпинаних собак і невгомонний клекіт калатал, котрими ненатлі сільські очайдухи — безбач на ніч, що скрадалася, — безнастанно виковтували в паркан на церковному цвинтарі.

З причиненої сусідної кімнати розливалися веселі, безтурботні щебетання дітей пані Міри, шестилітньої дівчинки і чотиролітнього хлопчика, що порою переходили в голосний гамір. Тоді, не перериваючи своєї роботи, пані Міра звертала голову в той бік і накликала:

— „Тихо діти!... Не вигукуй так, Ромцю!.. Від вашого галасу дідуся болить голова“...

І діти втихли.

Коли пані Міра скінчила слати ліжко, поклала біля нього на нічній шафочці свічку, сірнички, то-що і, скокнувши на стільчик, шамко зачинила вгорі вікно. Тихенькою ходою підійшла до столика, скрай його сперлася лівою рукою і заглянувши примильно до очей задуманому священикові, заговорила:

— „Таточку, положіться... Ви і втомлені і перестуджені, а завтра перед досвітками треба вставати“.

Священик лагідно глянув на всміхнену доньку і кивнув злегка головою; на знак, що послухає її. Одначе пані Міра не вступалася; далі вдивлялася в поважні очі священика.

— „Таточку, Ви може сердиті на Остапа“? — спитала тихенько.

Священик мовчав.

— „Щож він коханий винен, як йому не дали відпустки?? Він більше через те терпить від нас. Він на крилах злетівби якби міг...“

— „Розумію се, любо, та всетаки болісно. Ще в нас не було ні одних великодних свят, на котрих хибувалоб когось. Правда, — додав по хвилині, — з виїмком тих, що вже по тому боці...“

Пані Мірі помутила ясний зір мінлива дуга, що повисла на її темних, великих очах. Вона нахилилася до батьківської руки, що спочивала на поручі крісла.

— „А ті, — коли приїзджають?...“

— „О першій після півночі. Пішлю до зелізниці Дмитра о девятій.“

— „Не могли завидна, а поночі? Під таке свято?...“

— „Не могли, таточку. Мій чоловік не міг борше оборудуватися. Зрештою, докинула тихіше, він тут лишається... покищо... Менша про те, коли приїде... А Славко його тримається; щоб не гнати двічі коней до зелізниці.“

— „Чоловік писав що? Чи вже окончно вирішена та його нещасна редукція?“

— „Так, окончно“, майже вишепотіла пані Міра.

Священик болісно похитав головою, говорячи більше до себе як до доньки:

— „Такий талановитий, трудящий, спокійний. В такому годящому віці... Так безоглядно: жінка... діти... Без ніякого приводу... О, Боже!...“

(Д. б.)

Закони і розпорядки

Закон про полекші для нових будівель.
(Д. З. 1933 ч. 22).

Новоставлені будівлі, як також надбудовані і прибудовані частини, як мешкальні так і призначені для торговельних або промислових цілей, коли будова, надбудова або прибудова, буде викінчена до кінця 1940 року, звільнені на час 15 літ від хвилі хочби тільки частинного їх ужиткування:

а) від податків від нерухомости або будинкових, побираних на річ держави як також самоуправних союзів;

б) від всякого роду податків й оплат, для котрих підставою виміру є податки від нерухомости або будинкові, з виїмком оплат, предвиджених в арт. 19 і 31 закону з 10. XII. 1920 про будову й удержання публичних доріг в РП (Д. З. 1921 ч. 6, поз. 32).

Доходи, що пливуть з новоставлених мешкальних домів у міських громадах, коли їх будова буде викінчена до кінця 1940 р., — звільнені від доходового податку до кінця пятнацятого податкового року від хвилі закінчення будови. — Фізичні, правні особи і члени мешкальних та мешкально - будівельних кооператив, котрі до кінця 1940 р. вибудують мешкальні доми, мають право потрутити з загального доходу, що підлягає доходовому податкови, суми, що є частиною того доходу, а були зужиті на будову. Право потручення прислугує згаданим вище особам також тоді, коли вибудовані ними доми перейдуть в руки третіх осіб. Названі вище полекші можуть бути признані умовно ще перед закінченням будови, починаючи від слідуючого року по її розпочаттю. — Прибудови, надбудови і перебудови, коли через те повстають нові мешкальні льокалі, трактується щодо полекш на рівні з будовою нових домів. — Новоставлені мешкальні доми по містах, як також надбудовані і прибудовані частини, коли будову, надбудову або прибудову викінчено в часі від дня 1 січня 1925 р. до кінця 1940 р., є вільні від маєткового податку на протяг пятнацяти літ, числячи від слідуючого року після закінчення будови. — Подання, вношені в справах, обнятих отсим законом, свідоцтва, видавані внаслідок таких подань, як також письма, що стверджують умови закупна будівельних матеріялів на будову мешкальних домів та умови робіт, потрібних до виконання мешкального будинку, не виключаючи поквітовань, — вільні від стемплевих оплат.

Отсей закон увійшов в життя з днем 1 квітня 1933 р.

Розпорядок міністра внутрішних справ про дозволи на зброю.
(Д. З. 1933 ч. 22).

На право посідати або посідати і носити зброю, і таксамо на право посідати збірки зброї в цілях музейних, наукових або памяткових треба дістати дозвіл. Дозвіл на право посідати зброю управнює посідати зброю, названу в тім дозволі, в обсязі помешкання тої особи, котрій видано дозвіл, або в обсязі іншого льокалю, оскільки він означений в дозволі. — Дозвіл на право посідати і носити зброю управнює посідати і носити зброю, названу в тім дозволі, всюди, де се не є правно заборонене. Носячи зброю поза своїм мешканням, управнена особа повинна дозвіл на зброю мати при собі. — Дозвіл на збірку зброї управнює тільки посідати й переховувати означену зброю в поміщеннях, означених в тім дозволі.

Поіменний дозвіл на зброю повинен мати власноручний підпис управненої особи. — Дозвіл на зброю належить показувати на кожде жадання властей безпеченства як також органів державної поліції, жандармерії й охорони границь.

Дозвіл видається з важністю на час, що не переступає трьох літ. Його можна продовжувати на дальші три літа.

Дозвіл на посідання збірки зброї може бути виданий аж до відклику.

Дозволи на зброю видає повітова влада загальної адміністрації.

Зброю в особистих цілях вільно набувати тільки на основі:

а) дозволів на зброю, оскільки вони мають окремі карти, що уповажнюють набувати зброю; — б) дозволів на посідання збірки зброї, оскільки управнюють вони набувати зброю.

Вільно набувати зброю тільки того роду і в такій скількости, які означені в дозволі на зброю на картах, що управнюють набувати зброю, або в дозволі на посідання збірки зброї.

Вільно набувати, посідати і носити без дозволу: 1) всякого роду пальну зброю, виготовлену перед 1850 роком; 2) вітрівки калібру найвище 6 мм.; 3) автоматичні апарати, що служать виключно до забезпечення доступу до будинків або поодиноких поміщень в будинках перед непокликаними особами; 4) апарати, що служать виключно до вбивання коней і худоби на заріз.

Сей розпорядок ввійшов в життя з днем 1 квітня 1933 р.

Розпорядок
Предсідника Ради Міністрів і міністрів: вн. спр., військ. спр., скарбу, справедливости, віроісповідань та публ. освіти і рільництва та рільн. реформ з дня 25 марта 1933 р.

в справі виконання постанов Конкордату, заключеного між Апостольською Столицею і Польщею.
(Д. З. 1933 ч. 24),

На основі арт. 2 закона з дня 23 квітня 1925 р. про затвердження договору з Апостольською Столицею, що норме відносини держави до римо-католицької Церкви (Д. З. 1925 ч. 47, поз. 324) й арт. XXV Конкордату, заключеного між Апостольською Столицею і Польською Річпосполитою (Д. З. 1925 ч. 72, поз. 501), заряджується слідуюче:

Крім законів, розпорядків і декретів, котрі торкаються предметів, обнятих постановами Конкордату та котрі вже в інший спосіб виразно або мовчки усунено, — перестали обовязувати по думці арт. XXV Конкордату, заключеного між Апостольською Столицею і Польською Річпосполитою з днем, в котрім він увійшов в життя, то є з днем 2 серпня 1925 року, вичислені нижче правні приписи:

1) Губерніяльний розпорядок з дня 1 марта 1784 р. 4293 про поступування в разі опорожнення бенефіції. — 2) Декрет надворної канцелярії з дня 2 квітня 1802 р. ч. 151 в справі умов перенесення духовного в стан спочинку. — 3) Губерніяльний розпорядок з дня 15 мая 1821 р. ч. 20726, що містить приписи про роблення інвентарів (австр. Зб. пров. зак. додатковий том 1814—1826, ст. 73 ч. 88). — 4) Декрет надворної канцелярії з дня 23 серпня 1821 р. ч. 24009 в справі інтеркалярного заряду в столових епископських добрах. — 5) Декрет надворної канцелярії з дня 24 червня 1824 р. про обовязок інкулювання церковних капіталів (австр. Зб. пол. з. т. 52 ст. 77 ч. 292). — 6) Декрет надворної канцелярії з дня 1 марта 1825 р. про поміщування богословських учеників та про нагляд над екстерністами (австр. Зб. пол. з. т. 53 ст. 26). — 7) Декрет надворної канцелярії з дня 4 вересня 1835 р. ч. 33097 в справі захована fundus instructus духовним бенефіціянтом. — 8) Розпорядок міністра віроісповідань й освіти з дня 3 червня 1850 р. в справі католицьких богословських наукових дієцезальних і монастирських заведень та факультетів (австр. В. Д. З. ч. 319). 9) — Рескрипт міністерства віроісповідань й освіти з дня 11 серпня 1857 р. ч. 1091 C. U., виданий на представлення збору епископів з 1856 р. в справі вибору монаших наставників та нагляду над майном чинів. — 10) Розпорядок міністра віроісповідань й освіти з дня 29 марта 1858 р. в справі упормування богословських студій (австр. В. Д. З. ч. 50). — 11) Розпорядок міністрів віроісповідань й освіти а також справедливости з дня 13 червня 1858 р. в справі творення духовних і конґреґаційних чинів як також виконання їх управнень щодо заключування правних актів (австр. В. Д. З. ч. 95). 12) Рескрипт міністерства віроісповідань й освіти з дня 15 жовтня 1858 р. ч. 5282 в справі заряду церковним маєтком. — 13) Розпорядок міністрів справедливости та віроісповідань й освіти з дня 7 лютого 1859 р. в справі відділення рухомого дієцезального майна від приватного епископів (австр. В. Д. З. ч. 33). — 14) Рескрипт міністерства стану з дня 28 серпня 1865 р. ч. 6657/C. U. в справі роблення і провірювання інвентарів в разі опорожнення епископства (абатства). — 15) Рескрипт міністерства віроісповідань й освіти з дня 8 січня 1880 р. ч. 17721 з 1879 р. про інвентарі церковного майна (австр. В. Р. М. й В. О. ч. 3). — 16) Рескрипт міністерства віроісповідань й освіти з дня 15 мая 1892 р. ч. 10987 з 1890 про спосіб інвентаризації нерухомого церковного майна.

Отсей Розпорядок обовязує на території округів Апеляційних Судів в Кракові і Львові як також округу Окружного Суду в Цешині і входить в життя з днем оповіщення.

Бунтівники стратять голови...

Так сказав Гітлер з приводу останного бунту в Німеччині.

Гітлер заявив представникови італійської газети „Газетта дель Пополь”, що заговір остаточно зліквідований. Гітлер старався кілька разів навернути до порядку людей, що 12 літ боролися при його боці. Ще перед вибухом бунту Гітлер розмовляв 5 годин з одним з провідників революції і старався його переконати, що його шлях відбігає від Гітлера. Та пересторога була безуспішна. Змовники хотіли схопити Гітлера. Ті люди від 12 літ привикли до конспірації, не могли пристосуватися до нових умовин, до нової влади. Бунт проти всякої влади став їх другою природою. Вони не могли знайти звязків з народом. Гітлер заявив, що виступив проти бунтівників в інтересі гуманітаризму і в обороні всіх німецьких родин. Колиб заговір був удався, то в Німеччині плакалоб не 10 чи 12 жінок а десятки тисяч. Лише ті виступають проти почувань людяности, що хотіливби затопити Німеччину в хаосі громадянської війни. Колиб перша змова була вдалася, прийшлиби дальші. В гру входила доля цілої Німеччини. Кожду змову проти держави треба окупити жертвою смерти. Хто хоче використати владу для особистих цілей, стратить голову. Така доля стріне кождого, сказав Гітлер, хочби вже далеко зайшов і мав від мене велику владу.

Большевицькі летуни в Лондоні

Большевицькі летуни приїхали до Лондону під проводом шефа большевицького летунства Алниса. Вони візьмуть участь в летунській демонстрації анґлійської летунської фльоти. Большевицькі летуни приїхали до Лондону запрошені британським урядом. Летуни Молотов і Левоневський, що відзначилися при рятуванню Челюскінців, побудуть в Лондоні довший час і розуміється не занедбають там аґітації проти „буржуазії”, котра їх з дуру приймає.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: „Правда“, Львів, ул. Сташіца ч. 8/I.

„СУПРУГА“

Його бурливі загальні збори.

3) Пан Цмайло-Кульчицький говорив далі: Станова організація не може бути партійна. Коли голова чи виділ виявлять своє партійне обличча, — вони не надаються. Треба принятн резиґнацію голови і вибрати іншого. Було вже в нас таке з дир. Котом, але ми се стравили. — Жук: Не знаю тов. Невинського, хіба з виджения. Знаю лише, що був ревізором, кандидував на посла, має щось спільного з літературою; отже людина інтеліґентна. Не можемо думати про партійні справи. Пан Гладкий зле робить, що переносить ті справи на фон станової організації. В статті була мова про наступ. Мені здається, що се наступ частини ради на свого службовика. Мусимо сей наступ відперти. Коли приватний підприємець відправляє службовика, то „гонорово“ старається йому знайти інше місце. (Деякі учасники зборів знуджені вічним повторюванням того самого помалу висуваються зі салі). Треба ті справи трактувати по людськи. Тов. Гладкого мусимо усунути від тої похибки, яку він зробив. — Стахів: Яких засад ми маємо держатися в громадських справах? Чи системи суспільної чи індивідуальної (або американської)? Система Гладкого се система старої Америки — сильний викидає слабшого. Натомість при суспільній системі суспільність має обовязок тебе відплатити за твою попередну працю. Зрештою нехай буде так як в Америці, але тоді платіть по американськи! Тепер і в Америці з тим зробили кінець. Президент Америки Росвелт завів обезпечення. Буду говорити про себе. В мене було богато вибухової енергії. Тепер вже в мене — припустім — ослабли чинники волеві й інші. Та я працюю. Чи по 16 літах мають мене викинути? (Говорить щораз голосніше). Дам моментально трох редакторів ліпших від Гладкого! (З „Бесіди“ гримають до дверей і взивають: „Тихше!“). Або тов. Чапля в Маслосоюзі: Я дам зараз пять ліпших! Яким правом ми займаємо ті місця, коли є молоді, сильніші?! Гладкий певний, що його не досягне редукція. Се теорія відстрашування. Злочинець переконаний, що його не зловлять. Звільнення нашого службовика се консеквенція поглядів Гладкого. А він не є непомильний папа! (На вулиці збираються люди. Присутні звертають на се увагу председникови). — Председник: Не будьмо занадто скромні! В Парижі наради відбуваються ще з більшим темпераментом. — Стахів: Справа формалістики дуже важна в життю. Якби так зловили чоловіка і повісили без суду, без „формальности“?! Службовика не вільно викинути без формального слідства! (Сильний гуркіт воза заглушує мову ред. Стахова. Се одинока перерва на тих оживлених зборах...) Додам: нащо нам профес. організації системи Гладкого? Фонд посмертний? Ліпше записатися до Товариства доброї смерти!

Председник: Є внесок на обмеження дискусії до 5 мінут кождого бесідника. (Внесок принято). — Баричко: По тригодинній дискусії ми врешті довідалися, в чім річ. Чи члени Ради уступили? Хто має вирішити справу тов. Невинського, теперішна чи будуча Гол. Рада? — Магаляс: Я голосував над припиненням дискусії, аби здержати вівісекцію, котру переводиться тут на трох наших товаришах через три години! Ту справу нехай вирішить будуча Гол. Рада. — Брилинський (член Гол. Ради): Буду говорити в імени Президії. Застерігаюся проти слів п. Жука, що треба мати „гонор“ найти інше місце для звільненого службовика. Се моя особиста справа і я витягну з сего консеквенції. Справа весь час вертиться між п. головою і секретарем. В бесідах діставалося богато Президії як тому найбільшому „одіюм“. Перший раз говорено голові „пан“. Таке було лиш раз за головства дир. Кота. Маю враження, що тут видвигнено такі річи, яких не було на Гол. Раді. Що слабий мусить уступити місце сильнішому, про се говорив також дир. Луцький на Зборах „Центросоюзу“. Закидується т. Гладкому, що всему винен він. Чому ніхто не хоче зрозуміти, що се було на засіданню Президії і Гол. Ради. Там прийшло до бучі. Впало таке слово на адресу одного з членів Президії: „умовий недорозвій“. (Зачинається остра і безладна перепалка. Председник грімко переривае: Перервіть приватні балачки!) Отверто кажу, що тов. Невинський не надається на секретаря. А коли нам закидують, що ми винні, то ми віддаємо справу під Заг. Збір. Брошури ми не видали друком, бо раз не було на се фондів, а друге там були річи навіть несмачні. Я сам не годився. Прикро нам, що на нас були тут напади, але тепер виберіть собі іншу раду, може вона буде ліпша. (Бесідник говорив зрівноважено і спокійно). — Ясінчук: Я за тим, аби вибрати нову раду, а над сим перейти до порядку дня. — Гладкий: З приємністю я слухав того, що говорив т. Стахів. Я придержуюся американської системи. Ми нарід поневолений і мусимо розбудовувати варстати праці. З тою брошурою було так. На означений речинець не вплинув ніякий реферат. Отже я натиснув на тов. Невинського, щоб він як секретар написав її. Коли він приніс сей реферат, я стиснув йому руку, бо втішився, що він трохи думає. (Голос: Не ображувати!) — Невинський: Тут взагалі за богато мене порушують. Я се полагоджу потім. — Гладкий: Приєднуюся до голосу т. Кульчицького, що такий голова як я не може бути. Стверджую, що уступаюча Президія була одна з кращих президій. — Невинський: (говорить тихим голосом): Я був в дуже дурнім положенню, бо я не знав, в якім характері маю виступати як секретар. Я мусів про все знати й інформувати Раду про се, чого вона не знала. Я мусів бути службовиком службовиків.

Конференція в „Соколі“

2) Дальше здавав звіт музичний референт інж. Вінцковський (Ярославенко): На здвиг треба було написати нові пісні до вправ. В червні 1934 р. вони були вже готові. Одначе ми у Львові не маємо власної орхестри. Ми вирішили взяти міську орхестру трамваєвиків, яка вже в нас грала в 1928 р. Вона згодилася грати нам за 340 зл. (Отже не 800 зл., як кружляли вістки). У Львові є 4 українські орхести: „Воля“, „Зоря“, „Сокіл V“ і „Мельодія“. Одначе всі вони поганенькі, невивчені з браку фондів, не мають постійних проб. З іншими орхестрами в краю ми не переговорювали на підставі інформацій інструкторів С—Б, котрі на місцях мали змогу пізнати лихий стан і слабий вишкіл даних орхестр. До орхестри трамваєвиків належить також Українці. Ми ходили на її проби 3 рази тижнево й були вдоволені. Дня 1 с. м. орхестра трамваєвиків була на площі о год. 7 рано. Генер. проба зачалася о 8 год. і випала зовсім вдоволяюче. В міжчасі зголошувалися до „Торбану“ ріжні орхетри по ноти (Підгайці, Перемишляни, Стрий). Ніхто з капельмайстрів не звертався до мене в тих справах. На площі С—Б. побр. Благітка просив орхестру зі Стрия, щоб не перешкаджала підчас ґенер. проби. Орхестра „Зорі“ не має доброго складу інструментів. „Воля“ не має комплету. На святах кооперації й Рідної Школи грала орхестра дир. Манька. Одначе се зліплена принагідно збиранина ріжних музикантів. Одинокі трамваєвики, що вправляють постійно, надавалися до грання на здвизі. — П. Л. Огоновський (господар площі С—Б): Площу приготовили до здвигу невеликим коштом. Приготовили трибуну для гостей і преси, сидячі місця, разом на 890 осіб. В однім місци треба було дати паркан. Всі видатки на площу коштували разом до 3.000 зл., але з них до 2000 зл. се трівкі видатки. Буфет винаняла фабрика „Здоровля“ (п. Гірнякова). — Д-р Л. Максимонько (санітарна служба): В неділю 1. м. лікарська опіка урядувала від 7 год. рано до 8 год. веч. Було 31 випадків, з того 2 тяжші, решта лекші. Закуплено підручну аптичку, яка буде постійно на площі С-Б. — Р. Копач, начальник впорядчиків: Всіх впорядчиків було 108, з того 10 платних (возні, ґардероба). Вони працювали від 5 год. попол. в суботу 30. VI. до 9 год. веч. 1. VII. Обсаджено всі рогачки і 4 двірці. В неділю рано було ва площі С—Б около 5.000 публики, переважно селян. О год. 2 попол. площу очищено від безплатної публики. Інж. Дяків, нічліговий референт: Нічлігова Секція працювала в суботу вечером. Приготовано нічліги на 5.000 осіб в домівках „Зорі“, Волі“, „Сили“ в „Академічнім Домі“. Хто прийшов по півночі, того відсилали на площу. Богато ночувало в Винниках. Там дехто намовляв їх не йти на здвиг і „не робити паради панам“. Фіри ночували в найближших околицях Львова: Голоско, Солонка, Сиґнівка, Богданівка, Винники. За рогачки не впускали фір. (Д. б.).

Председник: Приходимо до порядку дня. Коли уступить бодай шість осіб з Ради, треба вибирати цілу Раду наново. (Знов зачинається широка дискусія над способом вибору). — Др. Коберський ставить таке внесення: Загальні Збори не солідаризуються зі статтею голови „Супруга“ т. Гр. Гладкого, оголошеною в „Ділі“ п. з. „Український приватний службовик і установи“ та що ніхто не уповажнив його до оповіщення сеї статті. — Сей внесок відіслано до будучої Ради.

Председник заряджує перевибір цілої Ради. Вибрані: Лев Ясінчук голова, члени Ради: Петрик, інж. Витковицький, Др. Юзичинський, Др. Бречка, інж. Т. Воробець, Др. Коберський, Др. Стахів, Камінський, Вербицький, Васильків, Др. Федів. Під кінець зборів темпераменти дещо притихли, атмосфера стала ясніша. Може тому, що богато людей пішло до дому. На салі присутних 75 осіб (голосуючих), котрі мали 128 голосів. Від преси були лише представники „Нового Часу“ і „Нової Зорі“. Збори закінчилися о год 10 вечер.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ

і з того приводу в переписку не входить

Учительський Зїзд

2) Король: Приємно почути звіт Контр. Ком., що праця йде правильно. Що року є закиди. Я іменем відділу Надвірна тішуся, що Голова (І. Лилик) провадить Т-во добре. Треба створити допомоговий фонд для вдів і сиріт. Се дуже важна річ, особливо нині. Наше Т-во дає нам членам більше, як дають інші подібні Т-ва своїм членам. В нас богато вдів і сиріт по учителях, тому предкладаю: всі ощадности видати на допомогу тим сиротам і вдовам. — Стевчак (Львів): Хочу розвіяти сумніви, які маю до проводу. Та чи наше довіря не є часом захитане. Коли члени не платять вкладок, то треба таким членам дати якусь приману. Роблять труднощі старим членам рідношкільникам. Влучна думка про переоцінку майна Т-ва. — На тім вичерпано дискусію і дир. Зеленний відповів на поодинокі замітн. Він говорив: Ми дозволяємо повітовим відділам задержувати гроші на фактичні видатки з членських вкладок. Ми звертаємо гроші тільки тим відділам, що мають видатки. Котрі відділи не мають видатків, ті нічого не дістають. „Учительська Спілка“ відпродана повітовому відділови в Коломиї. Обіцяють нам за неї 10.000 зол. Щодо поширення діяльности, то ліпше закріпити те, що є, як пускатися на експерименти. В минувшім році ми купили в Ворохті 3/4 моргову парцелю досить дешево. (Голос: В Криниці купіть!) Ми думали як видавати „Шлях вих. й навчання“ і рішили його видавати квартально. Се виглядає поважніше як вийдуть 3—4 аркуші друку. Член дістане поважну книжку. Навіть Міністерство цікавилося статтями печатаними в „Шл. навчання й вих.“ Ми хочемо давати додаток до „Уч. Сл.“, в якім будемо містити ріжні практичні вказівки для учителів. Перше число того додатку вийде 1. IX. с. р. Щодо фонду допомоги, то ми пляномо його збільшення. На ту тему нехай говорять присутні окремий реферат на нинішних зборах. Щодо справи, яку порушив п. Король, були тертя між членами рідношкільниками і членами з львівського повіту. Тоді Головна Управа рішила розділити їх і створити для товаришів рідношкільників у Львові один відділ а для учителів з львівського повіту другий.

Після тої відповіди дир. Зеленого, секретар Зборів відчитав нагний внесок п. Єндика і 10-ох товаришів. Внесок обіймав 6 точок про ріжні справи учительської організації. — Король: Таких справ нагло не можна вирішити. Председник: Хто за тим, щоб се внесення уважати побажанням і передати Гол. Управі до перестудіювання? (Всі підносять картки!) Тепер подаю до відома Хв. Зборів, що ми досі дали 89.000 зол. допомог незворотних і 99.000 зол. зворотних. — Король: Ставлю під голосування внесення Контрольної Комісії, щоби Збори затвердили рахунки й білянс та уділили уступаючій Управі абсолюторію. (Се внесення прияли Збори одноголосно).

Після того прийшла VIII точка: Внесення Гол. Управи. — Денис Стельмах: Йде про дві нові справи, фонд стипендійний і фонд посмертних допомог. Члени знають сю справу з „Учит. Слова“. Там в ч. 2 за 1934 р. ся справа докладно вияснена. Стипендійний фонд буде спочатку невеликий: 10.000 зол. Він може потім розвиватися. Тому що сю справу вже передискутовано, Збори мають тільки апробувати проекти і затвердити внесення. — По тім п. Стельмах відчитує з „Учит. Слова“ внесення конференції відділів. — Стельмах: Конференція відділів предложила, щоби фонди уміщувати в реальностях. Стипендійний фонд призначений на надгороди за жерельні наукові праці з области педагогії, на педагогічні студії наших членів в краю й закордоном та вивчення світових мов для виховання в нашій організації звязкових з міжнародними учительськими товариствами. Ставить внесення: Загальні Збори одобрують стипендійний фонд і поручають ввести його в життя. — Председник поставив внесення під голосування, Збори приняли його одноголосно. — До другого внеску Гол. Управи дає п. Стельмах пояснення, що річ йде про доповнення правильника фонду посмертних допомог деякими точками. На ту тему була стаття в „Уч. Слові“ ч. 6 за 1934 р. Дві річи треба змінити: Основи посмертного фонду мають бути ненарушені і мають збільшити інтерес нових членів належати до Т-ва. Зредуковані учителі діставатимуть зачети в сумі 500 до 1000 зол. Головна Управа буде рішати кілько хто має одержати. Се буде залежати також від положення даного товариша. Доповнення зібрані в відповідних параґрафах. — Пеленський: Щодо посмертного фонду, то ми злучили його з приступленням в члени тих товаришів, що залягають з член. вкладками. — Председник: То окрема справа. — Збори одноголосно приняли внесення і поправки щодо фондів стипендійного й посмертного. Дальше Збори приняли внесок п. Котовича, щоби подругам висилати тільки 1 примірник „Учит. Сл.“ і знизити обом вкладку річно 6 зол. Крім того: Залягаючим з вкладками замінити в оправданих випадках залеглі вкладки на довг стягальний з посмертного фонду. Коли залеглість буде більша як 50 зол., то обнизити. — Председник: Головна Управа ставиться до сеї справи (залеглі вкладки) індивідуально а не загально. Голос: Счеркнути тим, які мають більші залеглости як 50 зол. Голоси: (на салі): Таке внесення деморалізуюче! (На салі шум і гамір).

(Далі буде).

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Реліґійно - моральний чинник у вихованні молоді. Реферат п. Антоніни Жизневської, голови і референтки клясових Патронатів, виголошений з приводу торжественного прощання абітурієнтами й Патронатом Світлого Учительського Збору Філії Української Державної Ґімназії у Львові дня 3 червня 1934. — Дорога Молоде! Не маю наміру виголошувати вченого реферату, ні наділювати Вас науками й радами. Знайдете їх у прекрасній книжечці Шільґена (в перекладі Лімниченка) п. н. „Ти й вона“. Ту книжечку можна горячо поручити молодим і старшим, бо її автор се знаменитий знаток душі і взаємин обох полів. Я вибрала на нині іншу ціль а саме хочу звернути увагу родичів і молоді на один виховний чинник, на жаль недоцінений і занедбаний, хоч так могутний, що може стати угольним каменем під тревалу будівлю чистого життя і незломного характеру. Той чинник се внутрішне, себто душевне життя чоловіка, сперте на засадах непомильної, животворної Науки Христа. Це надприродне життя можна назвати Царством Божим в людській душі. Не вагаюся рішучо твердити, що се просто неможливе, щоби ті, для котрих ся справа terra incognita, остоялися побідно серед життєвих бур і покус, та вийшли з них оборонною рукою. Справді errare humanum est, тому також ті, що жиють внутрішним життям, можуть в дечім поблудити і часом навіть тяжко упасти, бо й вони тільки люди. Одначе їх загальне наставлення і відношення до Бога і Його законів сего рода, що вони не попадають ніколи в згубні налоги. Поодинокі упадки спонукують їх до більшої обережности і глибшої покори перед Богом, до самопізнання і постійного поступу в добрім, де останний, найвищий щабель — се святість. — Праця над самим собою, без якої нема душевного життя, се чудова картина в історії розвитку духа, се його власний всесвіт, де царствують: Єдина Правда, Повне Добро, Найвища Краса. У внутрішному житті чоловік знаходить чисте жерело щастя, за яким людське серце все а так часто даремно тужить. Там мають свій початок його орлині підсоняшні лети, там кивот його душі, де він хорониться осяяний блеском радости, чи зломаний горем і придавлений тягарем незаслуженої кривди. Та чомуж ми на загал так мало або нічого не знаємо про життя душі? Займають нас справи політичні, економічні, навіть просвітні. Цікавлять спорти і рекорди найбільш дивоглядні а часто нерозумні й варварські. Манить нас кіно і театр. Інтересує нас приватне життя ближнього. А наша власна душа, опущена й занедбана, зачинена перед нами, незнана нам і злегковажена! Ми не цікаві заглянути в її глибину, щоб її пізнати і зрозуміти, ми не раді оживити її в чистих струях Божої Благодати, жалуємо для неї Хліба вічного життя. Ми все розсіяні, все в горячковій погоні за тим, що земське, може брудне й погане, хоч навіть не все оправдати нас може крайна нужда чи боротьба за кусник хліба. Чиж так жиючи, можемо колинебудь осягнути і розвинути в собі надприродне життя? Двох відповідей тут нема... Щож нам робити, щоб увійти на цю вузьку і тернисту але найпевнішу стежку життя? Чи треба може світ, родину, обовязки залишити й посипавши голову попелом, одягнутись у волосінницю і віддатися середновічній аскезі? Ні! Навпаки. Чоловік, що жиє надприродним життям, відріжняється погідною вдачею, обовязки сповняє без нарікання й охотно та совісно, до всіх відноситься прихильно і вирозуміло, без завзяття і без ненависти. Початок і основа внутрішного життя та його дальшого розвитку се самопізнання. Його велике значіння розуміли і признавали вже старинні мудрці, кажучи: Пізнай себе! Християнство, особливо католицька Церква, як великий педаґоґ, поручає щоденний, хочби коротенький іспит совісти.

(Д. б.)

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НАДЗВИЧАЙНУ СЕСІЮ СОЙМУ Й СЕНАТУ мають скликати в вересні с. р. Вона буде присвячена зміні конституції.

Д-Р В. ЗАЛОЗЕЦЬКИЙ, президент Української Національної Партії на Буковині, відбув конференцію з президентом міністрів Татареску. В ній порушив справу навчання української мови, поновних іспитів для учителів і вивласнення парцелі гр.-кат. церкви в Чернівцях.

В СОВІТСЬКІМ „РАЮ“ розстріляли б. білоруських послів Барана і Кагановича, що втікли туди з Польщі.

В ПРАЗІ відбулися антигітлерівські демонстрації перед німецьким посольством. Поліція розігнала демонстрантів. Арештували 6-ох комуністів.

В АВСТРІЇ наступила зміна правительства. З кабінету уступили 3 міністри: ґен. Шенбурґ-Гартенштайн, дотеперішний міністр війни, Шмідт і Ендер. Міністр Фей іменований ґенеральним державним комісаром для поборювання протидержавних виступів. Канцлєр Дольфус обняв міністерства: заграничних і внутрішних справ, війни і рільництва. Теперішне правительство складається виключно з членів християнсько - суспільної партії і членів Гаймвери.

ПОЛІТИЧНІ ЗАМАХИ в Австрії не устають. В Мезерні (Тироль) невідомі справники підложили бомбу під костел. Вибух був такий сильний, що зробив в стіні діру на 2 метри квадратові. Поважно ушкоджені престол і нутро костела. В місцевости Ґраткерн в Стирії невідомі справники перетяли електричні дроти. Перерва току тревала в Ґрацу 10 мінут а в Відні пів години.

КРІВАВА ДЕМОНСТРАЦІЯ відбулася в місцевости Кальтенляйтґебен коло Відня. Члени розвязаного Шуцбунду і комуністи в числі 800 осіб заатакували поліцію камінями. Поліція дала сальву і вбила двох демонстрантів а 1 тяжко ранила. Вкінци поліція розігнала демонстрантів і увязнила провідників.

АВСТРІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО відкликало свого посла в Берліні Тавшніца і рішило не призначувати нового посла до Берліна.

КАНЦЛЄР ҐІТЛЄР іменував членів новоутвореного народного трибуналу. Той трибунал буде судити зраду держави й саботажі проти націонал - соціялістичної партії. Міністр справедливости Ґіртнер відбере присягу від членів і отворить перше засідання трибуналу.

МІНІСТР ҐЕББЕЛЬС виголосив в берлінськім радію виклад п. з.: „30 червня в заграничній пресі“. Він виступив остро проти інформацій, які пускають в світ заграничні кореспонденти. Міністр зацитував ряд щоденників анґлійських, французьких і большевицьких і заявив, що вони поширюють брехливі відомости про події в Німеччині. Він запротестував іменем німецького народу проти брехливих інформацій і сказав, що Німеччина не буде на майбутнє толєрувати в себе заграничних кореспондентів, які поширюють в світі фальшиві вісти про Німеччину.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА критикує остро виступ анґл. амбасадора в Берліні в справі т. зв. східного Льокарна.

МІН. САЙМОН виголосив в анґлійськім парляменті довгу промову, в котрій обговорив візиту французького міністра Барту в Лондоні. Він сказав, що Анґлія згодилася підперти проект Франції, що спирається на 4-ох основних передумовинах: 1) на взаїмности прав і обовязків в рамцях пакту взаїмної допомоги, 2) Німці візьмуть участь в пакті, 3) Совіти вступлять до Ліги Народів, 4) залежність конференції розброєння від колєктивного паку безпеки. Мін. заявив дальше, що Росія як велика держава не може стояти поза загальним пактом безпеки і що Німеччина мусить одержати рівноправність у зброєннях.

АНҐЛІЙСЬКА ПРЕСА подає, що Польща робить найбільші застереження щодо т. зв. східного Льокарна. „Дайли Екпрес“ доказує, що зі східного пакту можуть повстати для Польщі небажані комплікації. Колиб Польща заняла Україну, тоді Франція мусілаб автоматично виступити проти Польщі в обороні Росії. А колиб французькі війська вступили на територію Німеччини, тоді Англія мусілаб стати по стороні Німеччини.

МІН. БАРТУ здавав звіт на засіданню французького кабінету про свою поїздку до Лондону. Він сказав, що Англія згодилася на т. зв. східний пакт. До того т. зв. східного Льокарна малиб приступити: совітська Росія, балтійські держави, Польща, Чехословаччина й Німеччина.

КОНФЕРЕНЦІЯ Лотви, Литви й Естонії рішила, що ті три балтійські держави будуть від тепер себе взаїмно піддержувати в міжнародних дипльоматичних зносинах. Міністри закордонних справ будуть правильно зїздитися, дипльом. представництва будуть піддержувати постійно контакт між собою. Виленська справа відложена до найблизшої стрічі міністрів закордонних справ згаданих трьох держав.

В ЯПОНІЇ уряд завісить конституцію і розвяже парлямент. Тепер приготовляють новий проект конституції.

НОВИНКИ

Великі зливи в краю і у Львові були в неділю 15 с. м. Богато рік вилило.

Градова туча перейшла над Тернополем, Чагарами і сусідними селами. Рільні плоди знищені на 60—100%. — В Бережанщині град знищив плоди на півтори тисячі моргів.

Перун вбив недавно у Львові двоє дітей, що стояли підчас бурі під деревом.

Початок академічного року устійнено розпорядком мін. освіти на 1 вересня. Початок викладів і практичних занять 6 жовтня. Приняття нових слухачів відбудеться від 26 вересня до 4 жовтня.

Дирекція Державних Зелізниць утворила три автобусові лінії з Коломиї в гори: 1) Коломия—Яблонів—Пістинь—Косів — Кути, денно 5 курсів; 2) Коломия — Яблонів — Рожнів — Косів — Кути, 2 рази денно і 3) Коломия — Яблонів — Космач 3 рази денно. На тих лініях курсує 5 нових 16 особових автобусів.

В Миклашеві коло Винник відбувся обхід з приводу 50-ліття місцевої читальні „Просвіти“. Після Богослуження й панахиди о. Осташевський виголосив відповідну проповідь. Виголошено ряд привітів. Місцевий парох о. Іванець представив історію читальні в Миклашеві. Потім відбулися деклямації, виступи хорів і орхестр. Було богато народу з сусідних сіл.

З тернопільської вязниці увільнили о. Петра Петрицю з Токів. Його увязнили на розправі проти Евгена Костецького.

В Радехові заборонили сокільський вечір з приводу 40-ліття Сокола-Батька. Влада не дозволила виголосити реферат.

Перетяли телєґрафічні дроти в ночи 14 с. м. коло Угнова в пов. Рава Руська. Крім того хотіли виконати підпал в Угнові, одначе поліція зловила двох виконавців злочину, членів ОУН. На місці веде слідство прокуратор окружн. суду зі Львова. (ПАТ).

До табору в Березі Картузькій можна посилати пакунки з поживою та одягом. Висилати треба на адресу команди табору й подати імя й назвиско інтернованого. Команда табору провірить посилки і буде їх доручувати адресатам або звертати назад, колиб адресат був позбавлений права діставати пакунки. Можна писати також листи до інтернованих. В справі скоршого звільнення з табору буде рішати той воєвода, на терені котрого наступило увязнення.

Зі Зборова вислали до табору в Березі Картузькій студента Крохмалюка і Степана Мочульського.

З Тернополя вивезли до табору в Березі Картузькій около 50 осіб майже самих Українців. Між вивезеними були з Тернополя: проф. Павлишин, студ. Ілля Кінаш, Володимир Керничний, Фелікс Кордуба, Михайло Рущак; з Березовиці Великої студ. Кручовий; зі Збаража концепієнт Мр. Топорович і студ. В. Пастушенко; з Нового Села лікар Др. І. Яворський. Були ще зі Скалатщини й Бережанщини, та їх імена покищо невідомі.

З Золочева вивезли до табору в Березі Картузькій около 60 Українців, з того 10 осіб з міста Золочева, решта з повіту. Вивезли студентів: Б. Гошовського і Р. Вельгана; зі Шпиколосів М. Білецького; з Красного Падковського і гімназиста Ласку.

З Чорткова відставили до табору в Березі Картузькій: Олександра Дражньовського, студ. теольогії й Петра Войтовича, уч. 7 кл. української гімназії в Чорткові.

До табору в Березі Картузькій вивезли з Познаня Володимира Ляшкевича, студ. II. р. медицини. Він походить зі Снятина. З Коломиї вивезли м.і. Богдана Михальського, абсольвента медицини.

Суд у Львові засудив 12-ох молодих Українців за замах на совітський консулят: Миколу Лемика на 6 літ вязниці, Володимира Нидзу на 14 літ вязниці, Володимира Маєвського на 10 літ, Дмитра Мирона на 7 літ, Ярослава Стойка на 5 літ, Василя Безхлібника на 4 роки, Ярослава Гайваса на 2 роки, Андрея Луціва на 5 літ, Ярослава Пелеша на 4 роки, Юліяна Заблоцького на півтора року, Івана Захаркова на 3 роки, Богдана Лавринського на півтора року. Крім того суд позбавив всіх засуджених громадянських прав від 6—10 літ. Суд звільнив Івана Гуменного і Володимира Сахрина від вини й кари. Лемик був засуджений м. р. на досмертну вязницю. Теперішна кара має теоретичне значіння.

У Львові жидівські підростки вибили камінними дві шиби в канцелярії матірного т-ва „Просвіта“. Вони крикнули при тім кілька комуністичних кличів і втікли.

Грізна повінь навістила також полудневі повіти краківського воєвідства. В Закопанім потік Тиха Вода зірвав кілька мостів. Електрівня залита водою і тому Закопане без світла. Вода наробила шкоди на кількасот тисяч зл. Особливо грізна повінь була в повіті Новий Торг. Вода перервала получення між Щавницею, Закопаним і Краковом. Передмістя Нового Торгу під водою. Вода забрала кількасот домів навіть мурованих. Всі села між Новим Торгом і Щавницею здовж Дунайця під водою. Вода заняла в Новім Торзі електрівню і зелізничий двірець.

В Ряшеві була також велика повінь. Вода в Вислоці піднялася на 5 метрів висше нормального рівня. Получення міста з повітом перерване. Рух зелізничий здержаний. Сусідні села під водою. Шкоди величезні. Були жертви в людях. В Ряшеві паніка.

В Тарнові вода залила західну часть міста. В Грибові вода забрала дерево з тартаку. Повінь навістила також центральні округи Польщі Білосток і Люблин.

Україна — II Сокіл 1:0 (1:0). Чергові змагання за мистецтво Окружної Ліги Україна виграла заслужено. Одинокі й рішаючі ворота для України стрілив Краєвський. Майже цілий час змагань падав сильний дощ. Україна є тепер на 5-тім місци між 10 дружинами.

В Парижі помер совітський амбасадор Валеріян Довгалевський. Він був творцем пакту неагресії між Францією й Совітами.

На пасічім смальци смажили в Варшаві бублики і продавали їх на вулицях. Продавців тих „делікатесів“ придержали.

Величезну черепаху, ваги 200 кг., зловили в морі Мармара.

Визначний поет Югославії Мірко Королія помер у Шибеніку.

Летунську нічну комунікацію отворили між Шікаґом і Ню Йорком. Лет тревае 7 годин.

Новий водопад. В британській Гуяні на границі Бразилії відкрили на ріці Есеквебо величезний водопад, високий на 400 м. Він подібний до канадійських водопадів „Кінської Підкови“.

Вдова по Кльоді Бернарі, котрий був горячим прихильником вівісекції, стала під кінець свого життя покровителькою товариства опіки над звірятами. Вона казала, що душа її мужа не знайде спокою на тамтім світі так довго, поки вона не спасе від смерти тілько саме звірят, кілько вбив її муж. Вона заложила під Парижем приют для „бездомних“ звірят, в котрім було 40 собак і стількиж котів під її дбайливою опікою.

Гумор. „Жидівський поєдинок“ — Іцку, чому ти такий сумний? — Маю жидівський поєдинок. — Що то є жидівський поєдинок? — Я бюся з думками.

ПЕРЕПИСКА АДМІНІСТРАЦІЇ

ВПр. о. Йосиф Смеречинський в Воскресінцях, п. Коломия: На знижку в б. р. годимося, часопис будемо висилати дальше.

Посмертна згадка

† **о. Михайло Клюк,** гр.-кат. парох в Зарудцях коло Львова, помер 12. VII. с. р. в 71 році життя. В. Й. П.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·27—5·28 зл. Золотий доляр 8·91 — 8·93. Канадійський доляр 5·26; 1 нім. марка — 2·03; 100 франц. фр. 34·50—35·; 100 чеських корон 22·; 1000 ромуньских левів 37·50— зл.; 100 австр. шилінгів 98·50—100 зл.

Збіжева біржа: Тенденція неодностайна. Настрій слабий.

Набіл: Маслосоюз платив 18. VII. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. 1·90— зл., за 1 л. молока 13 сот., за 1 л. сметани 55 сот., за 1 копу яець 2·30 зл. Тенденція на молоко й сметану слаба, на масло і яйця вдержана.

УСУСУСИ! В пропамятну 20-літню річницю виступу УСС (1914—1934) готовиться до друку великий АЛЬБОМ світлин та ілюстрацій. Бажанням Видавництва є видати цю книгу так, щоби вона стала документарною історією, повною щодо ілюстраційно-фотографічного матеріялу з життя УСС, що досі зберігся.

Всіх бувших УСС, їх рідню та знайомих прохаємо надіслати світлини УСС з часів війни (поодинокі особи, групи а також сцени з воєнного побуту) для використання в тому Альбомі. Світлини поодиноких УСС, зокрема тих, що полягли, важні тим, що в Альбомі буде також „табльо“ поодиноких УСС. Світлини з замітками (назви осіб, місцевостей, дати) просимо присилати на адресу „Червоної Калини“ (почт. скр. ч. 43.) з зазначенням „для Альбому“. Всі світлини поверне Видавництво власникам неушкоджені негайно по зробленні кліш чи копій. З висилкою світлин просимо спішити, тому що принимання світлин до Альбому буде вже в найближчих днях закінчене і Альбом переданий до друку. Тоді будуть також проголошені умови передплати, замовлень примірників на кращому папері і т. п. Всякі побажання і завваги редакція візьме під увагу.

Управа і редакція „Червоної Калини“.
Львів, ул. Зіморовича, ч. 20.

Всіх наших ВП. Передплатників і Читачів просимо по можности полагоджувати всі свої орудки у фірм, що оголошуються в „Новій Зорі“.

АДМІНІСТРАЦІЯ

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Вдова по священику, в середнім віці шукає місця до заряду домом, найрадше у священика. Ласкаві зголошення проситься присилати на адресу: **Олександра Щуткова в Горожанці.** Horożanka, poczta loco. 159-1—3

КІНА

АТЛЯНТИК: Буритель.
АДРІЯ: Братя Караман.
КАСІНО: Танечниці з Буенос Айрес.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Маскарада любови і ревія.
МІРАЖ: Біла лелія та Фліп і Флап.
МУЗА: Професор в кабареті.
ПАЛЯС: Пробоева бригада Захарова.
СТИЛЕВЕ: Магараджа з Рампуру і ревія.
УТІХА: Серце великтня й ревія.

ВИБАГЛИВУ ОБУВУ РІЖНОГО РОДА
ПОРУЧАЄ, ВИКОНУЄ І НАПРАВЛЯЄ
ФІРМА „АР-КА“
в новім льокалі
ПРИ ВУЛИЦІ ЗІМОРОВИЧА Ч. 17.

Бувший лікар Поліклініки у Берліні
Стоматольог-дентист
Др. Степан Дмоховський
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Рентген. Прецизійна техніка дентистична.
71 –13—20

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коцы, матераци** по гуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська пл. 6.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 22 липня 1934. Ч. 54 (752)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. сід неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Станіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Жнива зачалися

В останніх днях зачалися в нашім краю жнива. Наразі збирають жита і ячмена. Жито назагал має коротку солому й невелике колосся. Кажуть, що буде слабий намолот. Зате ячмена кращі. Часті дощі перешкаджають робити жнива. Сего року жита буде мало, бо богато піль, засіяних житом, переорали весною. Наслідком довгих дощів на пшениці кинувся снітий. Гречки цвили в часі дощу, тому заповідаються слабо. Овес гарний. Бараболі заповідаються гарні.

Катастрофальна повінь на Підкарпатті

Затонуло понад 100 осіб. — Кільканадцять міст і сіл залила вода.

Дністер вилив в Дрогобиччині в громадах Саська, Камеральна й Липиця. Вода в Дністрі піднеслася на 3.40 м. понад звичайний рівень і залила богато лугів, піль і домів. Під Миколаевом і Журавном вода в Дністрі прибула на 3 м. В повітах Турка й Самбір вода забрала кілька мостів. В краківськім воєвідстві повінь прибрала катастрофальні розміри. Виступили з берегів всі гірські ріки. Вода забрала богато мостів, знищила дороги на великих просторах. Богато місцевостей відтятих від світа. Комунікація між Львовом, Краковом і гірськими місцевостями перервана. Краків загрожений повінню. Затонуло понад 100 осіб. Матеріяльні втрати величезні. 50.000 родин остало без средств до життя. Урядові й самоуправні чинники ведуть ратункову й допомогову акцію. Повінь обняла 23 повіти.

Голодова смерть в СССР

До Ню-Йорку приїхав д-р Аменде представник міжнароднього комітету помочі голодуючим в СССР. Він заявив, що там умерло найменше 5 міліонів людей з голоду в 1933 р. Сего року буде не менше як 10 міліонів жертв голодової смерти з причини посухи і недоброї обрібки землі. Комітет взиває опінію світа приготовиться на велику нужду в СССР. Заява д-ра Аменде викликала зрозумілу тривогу в радянофільських кругах. А совітський посол в Ню-Йорку поспішив з заявою, що в СССР нема ніякого голоду. Світова преса пише про се широко.

Український леґіон в Канаді

Січова орґанізація в Канаді в порозумінні з командою канадійської армії орґанізує першу українську сотню вінніпеґських карабінерів. Українські карабінери будуть переходити постепенно вишколи: піхотний, скорострільний та інші курси. Здібніших вишлють на старшинські курси. Український леґіон матиме окремий однострій. Вправи будуть відбуватися раз в тижні під проводом інструктора п. С. Білинського. Українські карабінери матимуть всі права й обовязки канадійської міліції. До першої сотні українських карабінерів приймають всіх Українців до сорокового року життя.

Стріча марш. Пілсудского з президентом Литви?

Французький часопис „Журналь де Деба" подає, що маршал Пілсудский має незабаром стрінутися з литовським президентом Сметоною. Ініціятива до стрічі вийшла від маршала Пілсудского підчас недавної конференції в Пікілішках коло Вильна з б. премієром Пристором. Недавна подорож полк. Пристора до Ковна мала бути підготовкою стрічі обох державних мужів. Ціль стрічі маршала Пілсудского з литовським президентом Сметоною має бути привернення нормальних взаемин між Польщею і Литвою. Обі сторони бажають замирення.

Ґенеральний страйк в Північній Америці

В Сан Франціску в Півн. Америці вибух ґенеральний страйк. В місті устав всякий рух. Всі склепи й реставрації позамикані. На 2000 реставрацій всего 19 отворених. Посадник міста Россі призначив комітет з 500 осіб, який має занятися розділюванням споживчих засобів, що вже вичерпуються. Населення відчуває дошкульно брак свіжого мяса й ярини. Запаси поживи в крамницях гуртівників вистарчать на 3—4 дні. Численні патрулі страйкуючих окружили місто й не допускають транспортів зі споживчими середниками. Також шофери й рільні робітники прилучилися до страйку. Коли влада спровадила до Сан Франціска військо, страйкуючі почали будувати барикади. Поліція перевела ревізії за провідниками страйку. Увязнили 340 аґітаторів і сконфіскували велику скількість революційних відозв і брошур. Головний страйковий комітет згодився розпочати переговори. Сподіються, що страйк скоро скінчиться. Страйк вибух також в інших містах Злуч. Держав. В м. Бірмінґгем, стейт Алябама, застрайкувало 2000 ткацьких робітників, в м. Сан Антоніо 8000 робітників. Ґен. Джонсон назвав страйк „домашною війною".

Нашийники з „сухого" леду...

Нашийники з „сухого леду" впроваджено очевидно в... Америці. Підчас спек продають там оригінальні нашийники, бранзолети й опаски наповнені „сухим ледом", с. е скропленим двоокисом вугля. Він паруе дуже помалу і дае „милий холодок" майже годину. Тому що ті прикраси з „сухого" леду дешеві, Американки купують собі їх часто і в той спосіб охолоджуються серед великих спек, які панують тепер в Америці. Нема то як американська помисловість.

З національного обовязку Ви мусите обезпечити дозволену законом 1/3 частину вартости своїх будинків в одинокому українському Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Світова революція

Які її перспективи під сучасну пору?

Був час коли всяка думка про світову революцію вже була стратила всяку підставу до тої міри, що перестали в неї вірити навіть ті, що довго вірили в її вибух і для її приспішення сильно зруйнували фінанси власної держави. То значить перестали вірити в ту світову революцію навіть большевики.

Тепер економічна й політична сцена світа зачинає до тої міри змінятися, що вже не треба бути комуністичним революціонером і доктринером, аби знов бачити привид світової революції. Бо якже не бачити того привиду загально-світової пожежі, коли на всіх кінцях Европи, ба всеї земної кулі бухають вже не тільки поодинокі іскри революції, але навіть цілі смуги пожежі, яких не видіти може хіба сліпий. І так в Еспанії безнастанно горить, в переносним і дослівнім того слова значінні, у Франції цілий ряд міст бачить в білий день боротьбу комуністів на барикадах, в Англії настрій населення змінився до тої міри з консервативного на лівий, що найбільше її місто опинилося в руках соціялістів, в Ірляндії кипить, в Німеччині комуністи осмілені кріавою боротьбою Ґітлера з ґітлерівцями знов підносять голову а підземелля, в котре їх тому півтора року загнав був Ґітлер, в Голяндії комуністи боряться на барикадах і то в такім богатім місті як Амстердам, Італія безприміpно задовжена, Балканські держави виглядають як бочівки пороху, в Америці небувалі кріваві розрухи робітників в цілім ряді міст, від Ню-Йорку й Філядельфії аж по Сан-Франціско. Незадоволення загальне навіть серед народів, що мають свої держави. А щож доперва говорити про ті народи, котрі не мають власних держав! В часах націоналізму вони горять бажанням зміни, а ті, що мають владу над ними, часто в повнім засліпленні роблять все можливе, аби ненависть до себе роздути в як найбільший пожар.

Та все те хоч яке воно страшне просто зникає в порівнанні з тим, що діється на території найбільшого з народів світа, а саме китайського. Та величезна країна горить страшним огнем вже близько чверть століття, бо від 1912 року, коли „поступова" китайська інтеліґенція скинула леґального монарха, думаючи, що робить тим прислугу свому Рідному Краеви. Страшна була та „прислуга"! Від того часу внутрішна війна в Китаю не устає ні на мить. Знищений нею величезний край покритий небувалим бандитизмом. Зрештою трудно в нім вже відріжнити жовнірів ріжних „військ" від бандитів. Всі граблять нещасний народ.

До того кожда повінь прориває довго ненаправлювані греблі здовж великих рік, за котрі спеціяльно дбали цісарі Китаю — і небувалі повені нищать край і нарід. На дуже значних просторах Китаю господарять чужинці як у себе вдома. З країни величини давної Австро-Урорщини створила Японія окрему державу Манджурію і правдоподібно вже незабаром прилучить до неї весь північний Китай, в котрім мимо революції, що треває чверть століття, зберігся ще монархістичний і консервативний настрій. Словом, найбільшому народови світа загрожує повний політичний розвал.

Та всі висше зазначені прояви ще не такі страшні для китайського народу як внутрішний його розклад, себто як розклад його духа. Ось що про се пише швайцарський орґан „Фатерлянд“ у статті п. з. „Занепад Китаю“.

Відколи в Китаю скинено монарха й оповіщено республику, почалася там така коррупція урядництва, яка за цісарів взагалі була незнана. І та коррупція урядництва поступає з року на рік.

„Перед революцією було немислимо, щоб урядник навіть на найвисших посадах міг дійти до мільонового майна. Ба, тоді було часто навпаки: коли урядник уступав зі свого становища, то мусів звертатися до родини по поміч, бо совісно сповняючи свою службу зуживав при тім своє власне майно. Сегодня в Китаю не треба богато на те, щоб урядник став міліонером: треба *лише вміти осягнути відповідне місце*. Всякими підлими способами вискакують такі елементи на верх мов гриби з землі і змагають до влади, щоб безпомічні маси тортурувати новими податками. Як довго такого доробкевича покриває могутний чоловік, так довго він безпечний перед переслідуванням. А коли тому загрожує упадок, тоді перед самим його упадком зникає його пупіль в одній з безпечних концесій для чужинців, де він уже давно передтим здепонував свої маєтки, безпечні перед усяким засягом“.

Так виглядає китайське урядництво за республики...

Дальше описує той орґан занепад подружжа і родинної моралі в Китаю. До того довела з одної сторони т. зв. „еманципація“, з другої сторони легка розводова практика судів. Майже кождого тижня вказує китайська преса на обурююче поведення молодих китайських дівчат і жінок, котрі всупереч свому крикови про рівноправність самі підкопують своє становище в суспільности. Сучасні жінки китайські не хочуть родити дітей, аби як найдовше „вживати світа“. Вся їх амбіція полягає тепер головно на тім, аби кождого дня як найчастіше зміняти одяги. При тім не звертають ніякої уваги на доходи своїх батьків і чоловіків. Причина 70 проц. розводів в теперішнім Китаю полягає на надмірних видатках жінок на одяги і на тім, що вони відмовляються родити дітей, хоч до революції якраз діти були найбільшою гордістю Китайки. Ось дослівний виїмок з судової скарги одного поважного Китайця проти його жінки:

„Вона плете про права і привілеї, але не признає ніяких обовязків, а передовсім не хоче вдома за ніщо відповідати. Не має найменшого зрозуміння для потреб домашнього життя і не боїться ніяких наслідків своїх злочинів. Від свого чоловіка хитрістю й обманом витягає непотрібно богато грошей і тільки марнує ті гроші...“.

Словом, „незла“ еманципована жінка появилася на добавок усяким іншим нещастям китайського народу. І така жінка очевидно се найстрашніше нещастя.

В страшнім стані також китайське шкільництво від часу коли там завели республику. Ось що про се пише оден відомий китайський учений:

„Мусимо застановитися над тим, чому ми такі нездалі й чому всі наші змагання до врятування нашого народу остали безуспішні. Перед 60 роками Японці зреформували все своє шкільництво і з великою енергією перевели загальний шкільний примус. Тай ми Китайці випрацювали нові пляни зреформованого шкільництва і навіть перевели їх в життя, але ті пляни не були приготовані на довшу мету. Сегодня ситуація така, що навіть мови не може бути про загальний шкільний обовязок. Не маємо ні одного університету, який стоявби на сильних основах. Мусимо червонітися, коли порівнуємо наші університети з японськими“.

Конфутсіянізм, котрий досі заступав Китайцям релігію, виразно завмирає. В слід за тим іде загальне моральне запустіння. Все те приписують впливам европейських ідей і струй. Поважні консервативні круги китайської суспільности домагаються рішучо відродження ідеалів конфутсіянізму й передовсім обовязкової науки тої системи в школах всіх степенів. Вони кажуть, що не булоб дійшло ні до такого морального упадку, ні до такого політичного та соціяльного хаосу, якби нове покоління під впливом европейських ідей не було з погордою відвернулося від старої китайської культури, спертої на науках Конфутсія. І дійсно, се факт, що найсильніші основи китайського культурного та суспільного життя, себто пошана предків і традиційний родинний звязок, упали під впливом підірвання конфутсіянської моралі. Та чи ту мораль можна відродити, це сумнівне. Зате богато впливових особистостей уважає можливим відродження буддизму і таоізму при рівночаснім защіплюванні европейських ідей.

Католицька Церква має тепер в Китаю такі передумовини розвитку, яких там не мала від трох сот літ, але під одним услівям: коли на китайськім ґрунті постарається уникати всего, що заносить „Европою“. Тоді 400-мільоновому великому народови можна буде принести спасенне світло Христове, без котрого ні в Азії, ні в Европі не буде мира ні правдивого щастя.

Так виглядає тепер образ світа. Кождий думаючий чоловік може з того сам виробити собі поняття про те, чи большевики тепер дуже далекі від своєї мрії про світову революцію.

Загальні Збори „Карпатії“

Т-ва взаїмних обезпечень на життя й ренти у Львові

Шіснацяті з черги Загальні Збори „Карпатії“ відбулися дня 29. VI. 1934 р. у власній домівці Т-ва у Львові, Ринок ч. 38. Збори почалися о год. 10.40 перед полуднем. На салі приявних 28 осіб, членів і уділовців та представники української преси: „Нової Зорі“, „Діла“, „Народньої Справи“, „Громадського Голосу“ і „Неділі“. На основі нового стату право участи в Загальних Зборах мають тільки делеґати членів (24 осіб) і делеґати уділовців (12) осіб.

Збори відкрив президент Т-ва Др. Степан Федак короткою промовою. Зміст: Світлі Збори! Нинішні Заг. Збори скликані згідно з новим статутом, на основі котрого право участи в Зборах мають не члени, тільки делеґати членів. Представляю С. Зб. п. нотаря Копистянського. Протокол Заг. Зборів згідно з законними постановами має бути списаний в формі нотаріяльного акту. — Президент Децикевич ставить такий внесок: Предкладаю вибрати на провідника Зборів п. ред. Мудрого.*) Збори приняли цей внесок. — Ред. Мудрий покликав на секретаря Зборів дир. Мартюка, а на верифікаторів ред. Целевича і дир. Пащака. Потім провідник Зборів відчитав порядок нарад поданий в друкованім звідомленню з діяльности Т-ва за минулий рік. При другій точці нарад д-р Храпливий поставив внесок, не читати протоколу з послідних Заг. Зборів „Карпатії“ бо протокол був списаний нотарем. Збори на се згодилися. Дир. Д-р Гижа відчитав нотаріяльний протокол вибору представників на Заг. Збори. Потім іменем Дирекції Т-ва здав *звідомлення з діяльности за минулий рік*. Зміст: Світлі Збори! Всім членам вислано печатане звідомлення з діяльности Т-ва так, що всі перед Зборами мали можливість познакомитися з білянсом і рахунковим замкненням нашого Т-ва. В 1933 р. прибуло 438 обезпечень на суму 1,565.321 зол. В тім самім році убуло 267 обезпечень на квоту 1,137.098 зол. Чистий приріст виносить 183 обезпечень з обезпеченим капіталом 506.706 зол. Стан обезпечень виносив дня 31. XII 1933 р. 1.620 обезпечень з обезпеченим капіталом 6,045.300 зол. Збір премій приніс в 1933 р. зол.228.201.84 а з посередних 19.694.29 зол., разом зол. 247.896.13. Кошти адміністрації виносили 65.763.78 зол. Актива Т-ва з днем 31. XII. 1933 р. виносили 717.343 зол. і є уміщені в нерухомости, вартісних паперах, позичках під заставу власних поліс, на рахунках кредитових уставів і довжників та в касовій готівці. Фонди Т-ва виносили з кінцем 1933 р. 630.311:99 зол. В 1933 р. виплачено 25.262:90 зол. обезпеченим на випадок смерти і уділено позичок на суму 51.177 зол. та викупів на 19.817 зол. Тому ми подали тільки короткі доповнення і пояснення. Праця таких Товариств як наше в нинішних часах скрути й недовіря дуже тяжка. Люди не думають про забезпечення майбутности своєї і своїх найблизших. Наша діяльність поступає по-малу вперед. В інших краях напр. у Швайцарії на 4 міліони населення було в 1932 р. життевих обезпечень на 4 міліярди шв. франків, а в 1933 р. було в Швайцарії на 5 міліярдів і 181 міліонів шв. франків життевих обезпечень. Таксамо сильно поширені життеві обезпечення в Чехословаччині й інших европейських державах. Ми під тим оглядом стоїмо на сірім кінци. Хоч у нас біда, то всеж таки богато наших людей моглоби обезпечатися, одначе недоцінюють ваги життевого обезпечення. Через те ми дістали в 1933 р. тілько 438 нових обезпечень. Та мимо всіх труднощів наше Т-во закінчило білянсовий рік надвижкою 11.540.07 зол. Ми впровадили деякі новости. Між іншим ми опрацювали новий статут, нові обезпеченеві тарифи й нові загальні обезпеченеві умови. Ми маємо тверді основи до дальшої праці. В біжучім (1934) році хочемо розпочати акцію селянських обезпечень і в тій справі просимо о піддертя нашої преси. З черги Др. Савчак відчитав звіт Контрольної Комісії випечатаний в звідомленню і поставив внесення, щоби Заг. Збори приняли предложені замкнення рахунків, білянс, рахунок зисків і страт за 1933 р. і уділили властям Т-ва абсолюторій. Збори приняли сей звіт одноголосно. Потому Др. Гижа відчитав внески Надзірної Ради. Внески були випечатані в звідомленню. Збори приняли їх одноголосно. Дальша точка була: вибір 12-ох членів Надзірної Ради і 3-ох заступників. Відтак була 5 минутова перерва. По перерві відбувся голосування картками. Віддано 17 важних карток. Після обчислення голосів, председник ствердив, що до Надзірної Ради увійшли отсі особи: Др. Михайло Волошин, адвокат у Львові, о. Микола Грицеляк, канцлер Еп. К. в Перемишлі, дир. Микола Заячківський, Володимир Кузьмович, інспектор Р. Ш., Станислав Лаврів, купець, Др. Кость Левицький, о. крил. Василь Лициняк, Др. Любомир Макарушка, Др. Юліян Савчак, Іван Тиктор, Др. Степан Федак й Емануїл Чесник, *прокурист „Дністра“* (всі зі Львова). На заступників Збори вибрали: Др. Маркіяна Дзеровича, лікаря, о. Миколу Галянта, канцлера Митроп. Консисторії й Ілька Лисого, посла (всі зі Львова). Інж. Храплливий поставив внесок, щоби Збори ухвалили членам Надзірної Ради за 1 день праці 10 зл., крім того позаміскевим зворот коштів подорожі залізницею (II-ою клясою).

Послідна точка Зборів — інтерпеляції. Др. Храплливий: Скажу кілька слів про *селянські обезпечення*. *В нас нема розвинених селянських обезпечень*, які давалиб селянам можливість збільшати стан господарств і не ділити їх. Поодинокі діти обезпечені в асекураційнім т-ві діставалиб після осягнення повнолітности певну суму на заложення власного господарства чи іншого варстату праці. В той спосіб селянин не мусівби ділити господарства. В деяких краях західної Европи таке обезпечення примусове. Ми можемо тільки добровільно притягати наших селян до такого обезпечення. Сю справу треба популяризувати в *селянських часописах*. — О. Др. Застирець Йосиф: Обезпечення треба поширити також і на маломінцан (сторожі, ремісники і т. п.). Крім того Т-во повинно давати їм малі позички (20, 30, 50 зл.). Товариство не повинно до них ставити таких строгих вимог як до інших обезпечених. Моглоб обійтися без лікарських оглядин. Лікарські оглядини будуть їх відстрашувати. До сего треба реклями. Треба роздавати летючки під церквами та при всякій нагоді. То треба все пригадувати. А як мається справа з передвоєнними полісами „Карпатії“? Др. Гижа відповів: Т-во підготовляє справу селянських обезпечень на місцях. Головна акція піде в осени, коли селяни мають гроші. Ми вже видали летючки в справі селянських обезпечень на життя. В нас є два роди обезпечень з лікарськими оглядинами і без них та сі тільки на менші суми. Ми можемо приймати селянські обезпечення найменше на 500 зл. Щодо вальоризації передвоєнних поліс, то ся справа тягнеться вже кілька літ. Ми її не занедбуємо. Т-во предложило сю справу Міністерству і сподіється, що Мін-во ту справу вирішить ще в сім році.

Председник: Тому, що порядок нарад вичерпаний, дякую Панам за участь.

Збори скінчилися о год. 12.

*) На основі законних постанов Зборами проводить не президент Т-ва, тільки председник вибраний Заг. Зборами.

Большевицький вандалізм

Заграничка преса повідомляє, що большевики рішилися вже в слідуючому році приступити до розбірки старинного Успенського Собору на Кремлі. Собор збудовано в першій половині 14 століття В 15. ст. показалася потреба основної перебудови церкви. Московські архитекти так невміло взялися до роботи, що завалилися стіни церкви. Тоді покликано італійського будівничого Арістотеля Фіораванте, котрий збудував нинішний храм в 1476—9 р. Стиль церкви вчасно-московський з невеликими впливами італійського. Нутро церкви украшене цінними фресками. В Успенському Соборі коронувалися московські царі. Внедовзі і сей храм впаде жертвою большевицького вандалізму. (к.).

Конференція в „Соколі”

3) П. Стебиовський здав касовий звіт. Всіх білєтів продано 7.277 за 4.871 зл., 12.000 відзнак зроблено за 1542 зл. Розпродано відзнак за 2198. Афіші коштували 1050 зл. ЕКО взяло за інсталяцію меґафонів 150 зл. Поїздки коштували 1056 зл. Загальний оборот 10.200 зл. Доходу не буде, але і страти не буде.

Відтак голова С—Б інж. Хроновят відчитав два протоколи: п. О. Карпінського та інж. Я. Благітки. В першім протоколі стверджено, що провокація йшла від самого рана. Орхестри зі Стрия та з Теребовлі хотіли грати. Атмосфера ставала щораз горячіша. Було богато жалів і нарікань, особливо коли усували з площі публику без білєтів. Коли Соколи зачали бунтуватися проти чужої музики, голова звигового комітету вияснив їм, чому не може грати наша музика. Йому здавалося, що голова переконав Соколів. До самого інциденту ніхто не голосився в тій справі до здвигового комітету. —

Інж. Я. Благітка стверджує в протоколі, що коли орхестра трамваєвиків зачала рано грати марш до вправ, стрийська орхестра заграла „Ой не ходи Грицю“... Він мусів кілька разів меґафоном взивати її, щоб перестала грати. Потім чув голоси, що „станиславівці бунтуються“. Також п. Фур з Ременова жадав зміни музики. При першій вправі не вправляло зразу кількох, потім щораз більше. Збунтувалися: Стрий, Станиславів, Дрогобич, Ременів і Лани коло Щирця. — Відтак заявив голова С-Б: Справа не так мається, як оповістила частина преси, що повірила татарським вістям. Колиб старшина С-Б, яку вибрали одноголосно була угодовецька і хрунівська, то се ще не оправдувалоб становища частини преси. Деякі часописи писали, що старшина знала про все і нічого не зробила, спокійно чекала на скандал. До мене або до інж. Палія, заступника голови, не приходив ніхто з жалями, хоч я був на площі рано від 8—12 год. Також пополудни ніхто не голосився з пересторогою. Закидують, що ми зараз в понеділок не скликали конференції. Ми відбули в середу засідання, видали зарядження перевести доходження, вислали квестіонар. В вересні с. р. скличемо надзв. заг. збори і поставимо свої мандати до диспозиції. Нехай виберуть нову старшину з більшим авторитетом ніж ми його маємо. Дискусії не буде. Ставте запити, а ми вам відповімо.

О год. 8.15 зачалися запити, потім дискусія. Ред. В. Мудрий („Діло“): Чому не можна дискутувати? Красше тут дискутувати ніж в пресі. — Голова: Тут є панове з ріжними поглядами. Боюся, що дискусія не доведе до ціли. — Ред. І. Кедрин („Діло“): Думаю, що тут нічого лякатися дискусії. Дайте змогу нам сказати свою думку без ніяких обмежень. — Ред. Кравців („Вісті“): Мене цікавить справа підготовки здвигу. Вже зранку були перепалки. Які се були перепалки? Чому є така ріжниця між числом вправляючих на пробі рано і пополудні? Чому не підготовано своєї музики, місцевої або позамісцевої, коли здвиг приготовлювано від весни 1932 р.? Чому п. Карпінський після того, як він набрав переконання, що руховики успокоїлися, сказав до інж. Благітки: „Можете мати бунт?“ Чому він так говорив? Як се погодити? (Д. б.)

Відкрили столицю Партів Нессу

Кореспондент французького щоденника „Тан” доносить, що російській виправі, котра працює від 1931 р., удалося відкрити засипані пісками руїни старої столиці Партів, Несси, 15 км. від Асхабаду, між Туркестаном і Персією. Зпід пісків постепенно добувають розвалини палат, останки цистерн, улиці і т. д. Столиця Партів мала 48 башт і 5 км. проміру. Розкопи провадить проф. Башкіров.

Учительський Зїзд

3) Голос: Головна Управа повинна дати залягаючим можність вернути до Т-ва. Ту справу треба рішити в користь тих членів! Інші голоси: Ми на те не годимося! Председник: Панове! Се непорозуміння! (дзвонить). Збори внесення відкинули; п. Котович ставить ще одно внесення, щоби залягаючі могли покрити залеглости облігаціями державної пожички. Збори і той внесок відкинули, бо Взаїмна Поміч не є банк. Був ще внесок, щоб утворити у Львові касино для емеритованих учителів. Председник заявив, що Гол. Управа поставилася до такого внеску негативно, бо в приюті нема місця на касино. Хіба що знайдеться місце деінде. Голос: Кілько є емеритованих учителів у Львові? Председник: 30. Тепер подам звіт про перебіг переговорів з середношкільниками в справі злуки „Учит. Громади“ з „Взаїмною Поміччю“. „Учительська Громада” має около 400 членів і має свої власні фонди. Середношкільники поставили в переговорах деякі домагання. Та пізніше вони поставили тяжчі умовини: хотіли, щоб нове товариство змінило назву. Ми їм вислали наш статут і правильник. Була навіть окрема комісія до переговорів. Та від мая до тепер (19. VI. 1934) не маємо від них ніякої відповіди. — Председник зарядив півгодинну перерву. —

Після перерви Збори почалися о год. 1.50. Делеґатів значно менше як перед полуднем. Збори продовжують дискусію. Перший промовляв п. Семчишин (Золочів). На зїзді голов я був речником злуки обох учительських товариств. Нинішна хвиля вимагає злуки. Польські учителі працюють разом. І закон знає тільки єдину школу. Наша орґанізація пішла назустріч і в „Учит. Громаді“ були прихильники злуки. Та до злуки покищо не прийшло. Хто з середношкільників хоче, нехай вступає до нашого Т-ва на правах звичайних членів. (Рясні оплески); п. Стельмах: Не можна сеї справи брати так песимістично, бо вона ще не завершена. Шкода тілько, що „Учительська Громада“ так довго не відповідає. Ми ще не знаємо їх становища. Нам йде про спільне засідання. Голос: Як не можуть вдержатися самі нехай зголосяться до нас в члени. Ми можемо змінити статут. — Председник: Прошу сю справу трактувати поважно. Ми працювали разом з середношкільниками над новими програмами. Замикаю дискусію. На підвисшення увійшов голова Комісії Матки і відчитав назвиска предложених членів Головної Управи. Збори вибрали до Головної Управи отсих осіб: Івана Лилика, Андрія Зеленого, Дмитра Великановича, Павла Лопату, Генрика Коваля, Миколу Водоноса, Дениса Петрова, Дениса Стельмаха й Олену Хомінську. Іван Лилик вибраний Головою Товариства. До Контрольної Комісії вибрані: Іван Михалевський, Іван Тоган і Петро Снилик.

В заступстві п. Гірняка виголосив реферат на тему „Варстати праці“ п. Д. Стельмах. Зміст: Положення учительських дітей тяжке. Вони сидять часто на карку родичів, хоч покінчили високі школи. Вони самі не дадуть собі ради. Таких дітей буде богато. Взаїмна Поміч повинна заопікуватися ними. Взаїмна Поміч не може творити варстатів праці, тільки може давати грошеву підмогу тим учительським дітям, що будуть фахово образовуватися і будуть корисні для суспільности. Комісія предложила побільшити дотеперішні допомогові фонди і з них давати підмоги. Коли ся ідея знайде прихильний відгук, можна буде до чогось дійти. На се треба грошей. А звідки їх взяти? Підвишка вкладок неможлива. З дотеперішної вкладки піде на сей фонд 50 сот. Ми задумуємо створити оден допомоговий фонд, який буде обслуговати всі потреби. Допомоги на варстати праці будуть безпроцентові, зворотні по двох роках від отворення варстату праці. Вони будуть віповідно забезпечені. Може допоможемо вирости якійсь корисній одиниці. Нехай нинішній збір вискажеться в сій справі. Реферат тривав 15 мінут. По перерві о год. 3.30 дискусія. Оден делеґатів: Я дуже вдячний за потрібний для нас реферат. Тепер повстають кооперативи праці. Нехай Гол. Управа оголосить в „Учит. Слові“ статут такої Кооперативи, яка займаласяб годівлею дробу, шовківництвом, садівництвом. Можемо дати на ті кооперативи по 2-3 зол. Брикайло (Калуш): Нещасливі то варстати праці! На них витрачено тілько грошей і часу на дискусії. Ті варстати закінчилися фіяском. Нехай діти здобувають собі самі варстати праці, так як ми колись здобували. Світ все був тяжкий. Як держава не може дати варстатів праці, то звідки може дати Взаїмна Поміч? Діти знайдуть варстати праці і без нашої допомоги. Всі ті проекти хіба на те, щоб їх викинути через вікно! — На салі протестують проти виводів бесідника. — Стебельський (Самбір): Я думаю навпаки! Окружний відділ в Самборі оснував кооперативу „Шовк“ і вже нині мають при ній заняття 4 особи. Ми тим приходимо в поміч й українському народови. Сего року ми розплодили 200.000 морвових деревець Крім того ми оснували Т-во „Освіта“, що торгує книжками. Ми вислали аґентів в повіти і вони зібрали на тисячі зол. замовлень. А ті аґенти то наші молоді, безробітні інтелеґенти, то наші діти. Варстати праці можуть повставати в кождім селі при Кржку „Сіль-Господаря“. Нехай наші учителі будуть всюди головами Кружків „Сіль-Господаря“. Нам треба моральної помочі. (Рясні оплески!)

Один делеґат говорив: Варстати праці нове слово і його ріжно розуміють. Від нашого Т-ва годі вимагати, щоб воно творило варстати праці. Вся суспільність мусить сим занятися. Творення варстатів праці вимагає багато грошей і фахівців. Ми можемо жадати від Т-ва підмоги для наших дітей. Нпр. „Фортуна Нова“ моглаб занятя 250 людей і виробляти бодай 20 сотнарів цукорків денно. Та до того треба одної передумови: щоби ми всі купували тільки її вироби. (Д. б.).

Курс інструкторів (ок) К. А. У. М.

Реферат дра Зенона Залуцького п. з. „Вишкіл молоді“ мав такий зміст: Один з підставових засобів для проведення в життя завдань КАУМ се змагання кождого її члена до осягнення гарного та сильного характеру. Удосконалювати характер мусить кождий сам, виховники можуть йому в тому лише помогти. За Тігамером Тотом на самовиховну працю складаються: 1) Пізнання безоглядних правд і вироблення собі на їх основі непорушних засад, 2) пізнання свойого характеру і 3) властиве самодосконалення. — При самопізнанню корисно робити що вечера іспит совісти. Длятого в КАУМ поручається вести записник добрих діл. Залежно від людської вдачі виховання характеру буде полягати на плеканню повздержливости, на стремлінні до чину, на поконуванні всякого рода невитривалости. У самовихованні важне витривале сповнювання обовязків та основне і солідне виконування всілякої праці. КАУМ виповідає війну поверховности, несолідности, недбальству і т. п. хибам, що стали в нас майже загальні. З ріжних виховних засобів КАУМ зверну увагу на велике значіння прогульок, осель і таборів, що вчать карности, підприємчивости, порадности і т.д. — Орґанізатори і провідники КАУМ мусять бути цілим своїм світовідчуванням і наставленням орґанічно злучені з нею. Їх примірність не сміє бути штучна. Лише ті зможуть запалити молодь до ідеї КАУМ, що будуть нею самі горіти, що будуть самі постійно поглиблювати своє духове й релігійне життя. Наш підхід до молоді мусить бути як найбільше безпосередний. Тому підставова метода праці в КАУМ се гутірка. В гутірці треба навязувати до життя, війти в заінтересування й висоту інтеліґенції учасників та мати виразний і прозорий плян. Взором гутірки можуть нам служити евангельські притчі. Гутірка повинна бути жива та життєрадісна, бо радість се один з плодів св. Духа. Самовиховання повинно виробити цінну одиницю, що плекалаби й розвивала свої вроджені здібности, не марнувала талантів даних їй Богом. Наш ідеал се юнак, що бореться за право на повне й богате життя своє та своєї нації. Треба дітям вповати надію й віру в їх вроджене право на життєвий успіх. При тому довірю у свої сили слід уникати пустого еґоїзму. А се можливе лише для глибоко віруючих людей, що є в гармонії з Богом, джерелом всякої сили. Богато людей в нас неначе спить, їх здібности дрімають і марнуються. Завданням кружків КАУМ будити наших незрячих братів та помагати їм поконувати перепони, що стоять на дорозі розвою їх здібностей. Здібности треба вишколювати; є богато можливостей вчитися, треба лише вміти помічати та помічене собі засвоїти. Треба вправою привернути бистроту наших змислів. Нам слід вироблювати свій зір, слух, память і засвоювати собі практичні вмілости. КАУМ має богато засобів, що служать збогачуванню знання і розвоєви здібностей. Зверну лиш увагу на величезне значіння таборництва й мандрівництва. Щодо сих останних має наше громадянство повне зрозуміння. Се заслуга пластового руху. — КАУМ має важке завдання втягнути до праці в тій ділянці селянство та ремісників. Для селянської молоді треба уладжувати табори близько міст, щоби могли користати з курсів, оглядати музеї і т. п. в часі вільнім від пільних робіт.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Релігійно-моральний чинник у вихованні української молоді. Реферат п. Антоніни Жизневської, голови і референтки клясових Патронатів, виголошений з проводу торжественного пращання абітурієнтами й Патронатом Світлого Учительського Збору Філії Української Державної Гімназії у Львові дня 3 червня 1934.

2) Бувають люди з такою ніжною і чуйною совістю, яка безпосередно по кождім вчинку відзивається з категоричним осудом без огляду на те, чи даний учинок лишився в сфері думок і почувань, чи перейшов у сферу реальних подій. А тепер розважмо, що найбільше сприяє духовому життю молоді, бо про неї передовсім нам йде, та які користи воно їй приносить? Найдорощa і найбезпечніща пристань для кождого без сумніву се можливо ідеальна родина. Зразком родини, її значіння й місії, яку вона виконує в житті одиниці, суспільности і народа, є для нас, віруючих — Свята Родина. В Ній бачимо Голову Родини, як печаливого й мудрого Опікуна, Матір, повну найвищих чеснот, як Велику Виховницю, Сина, хоч Він є Тим, що був перед віками, котрого божеське післанництво предсказали пророки, подивляємо як покірну і любячу Дитину. Звязю, що лучить Тих Троє є безмежна любов і довіря, а їх терністому життю присвічує одна ціль: Слава Божа і добро людського племени. Дитина та колись полищить тиху пристань в Назареті й увійшовши між народ, стане Сівачем Божої Правди, опісля кровавою жертвою за Правду на престолі хреста! Хтож не захопиться видом такої Родини? Хто заперечить, що ні оден, ні всі разом фільософічні системи не в силі створити колинебудь такого совершенного, а рівночасно такого приступного для всіх правзору? Тільки в подібній до тої, чистій і погідній родинній атмосфері може зростати молоде покоління здорове тілом, сильне духом. Тому родичі мають обовязок: дати своїм дітям подібні умовини, хочби се навіть було получене з найтящою жертвою й самовідреченням одного чи обоїх родичів під матеріяльним і моральним оглядом.

На основі здорових і моральних відносин родинних, необхідних у великому ділі виховання, опер свою виховну систему О. Й. Б о с к о, найзнаменитший виховник наших і минулих століть, апостол опущеної, бездомної молоді. Нині більше як колинебудь повинні всі пізнати його т. зв. упереджаючу систему, що не вдоволяється обороною перед злом, яке вже є, але старається недопустити до нього. Старається витворити в дома і в школі такі пригожі відносини, в яких думки й увага молоді прямувалаб виключно до доброго, не маючи ні часу, ні охоти до злого. Він практично вказував вихованкам на правдиво християнське життя в його непорівнаній красі. А чинив це скорше, заки явився перед їх очима гріх у своїй обманній принаді.

Виховна система Боска не носить на собі пятна ніякої доби. Тому вона ніколи не пережиється. Творячи її, він вийшов далеко поза межі сучасности; вдивлявся в суть молодої душі, що все і всюди, на кождім клаптику землі, в палаті чи у нуждаря лишиться, однакова. Молодь, особливо та найнещасливіша, опущена, видана на жир нужді, злочинови й зіпсуттю, була його найбільшим коханням; їй присвятив Боско ціле своє життя. Сам був дуже убогий. В молодости тяжко працював, вчився ночами при лоєвій свічці. Коли в р. 1841 став священиком і відтак вязничним капеляном в Турині, розпочав своє, а властиво Боже, велике діло. Серед незвичайних труднощів і многих упокорень здобував всякі можливости й середники на удержання і виховання своїх хлопців. Перший захист примістив в шопі за містом, а сьогодня його величаві заведення числять по цілому світі на тисячі, вихованків на сотки тисячів. В чім тайна такого розросту малого зерна в могутне дерево?

О. Йоан Боско ніколи не обманював ні себе, ні других, що вдасться йому цілковито змінити зіпсовану людську природу, що — нажаль так вчасно дає знати про себе. Не допускав притім до ризикованих і небезпечних досвідів на цім полі, а віддаляв від вихованків все те, що подразнює змисли і розбуджує пристрасти. Відносився до молоді з любовю й вирозумінням, але рішучо й розумно. Думки молоді прямував при науці, праці й забаві все до доброго. До розривок він перший тоді впровадив раціональний спорт. Ідучі по тій лінії, осягнув просто чудові висліди. І сеж річ природна, бо орґанізм зростаючи постійно в гігієнічних обставинах, стає відпорний на ділання смертоносних заразків. Таксамо молоде покоління, вироване в такому, як вище описано, дусі, стає відпорне на злі позадомашні і позашкільні впливи. Тому не жалую, що довше задержала вашу увагу на тій світлій постаті, бо вона справді на се заслугує та її діяльність є в тісній звязи з заложенням сего реферату.

НОВА ШКОЛА

Ігуменат Монастиря СС. Василіянок у Львові (вул. Потоцького 95) подає отсим до загального відома милу вістку, що рішенням Кураторії О. Ш. Л. у Львові з дня 7 липня 1934 одержав дозвіл на отворення з шкільним роком 1934/35 нової школи, дуже потрібної і дуже на часі школи,

ПРИВАТНОЇ ОХОРОНЯРСЬКОЇ СЕМІНАРІЇ

з українською мовою навчання. Ся школа буде виховувати фахових учительок для ведення дошкілля і захоронок. Таких семінарій було дотепер всього кілька в цілій Польщі, а на терені львівської Кураторії тільки одна (державна) у Львові, з якої наша молодь майже не користала. Наука в охоронярській семінарії триває 3 роки; на І курс вільно приняти найбільше 40 учениць. Кандидатки мусять мати скінчених 14 літ і 7 кляс вселюдної школи, зглядно відповідні гімназійні кляси. Вступні іспити відбудуться перед кінцем серпня, а від 1 вересня с. р. зачнеться правильна наука. Місячна оплата за науку буде приступна, щоби тільки покрити необхідні видатки. Управу цеї школи обійме кваліфікована сила, п. проф. Надія Дзерович-Литвиненко. Зголошення до вступних іспитів приймає Дирекція школи (Львів, вул. Потоцького 95.) від тепер до 22 серпня 1934 р. —

За Ігуменат СС. Василіянок у Львові
Йосифа Худерська Ч.С.В.В. намісниця.

Порозуміння Франції з Анґлією

Мін. Барту заявив журналістам, що він вповні вдоволений своєю поїздкою до Лондону. В переговорах панувала атмосфера доброї волі. Переговори показали, що Франція й Анґлія є одної думки щодо політичного положення в Европі. Вислід переговорів можна зібрати в таких точках: 1) Анґлія погодилася на плян Франції закріпити мир в Европі при помочи реґіональних договорів. 2) Анґлія не буде противитися заходам Франції творити такі договори. 3) Анґлія признала, що такі реґіональні договори можливі тільки з участю Німеччини і обіцяла зі свого боку вплинути в тім напрямі на Німеччину. 4) Анґлія згодилася на французький плян притягнути Совітську Росію до співпраці і до Союзу Народів. 5) Оскільки Німеччина приступить до пакту взаїмної помочи т. зв. східного Льокарна, то Франція признає Німеччині право дозброїтися і обмежити в порозумінні з іншими державами свої зброєння. 6) Анґлія застерігає собі вільну руку в справі участи сов. Росії в ґарантованню нім.-французьких границь.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 2)

Наша жінка

Пані Міра вміла панувати над собою. Не спустила з батька очей, лиш тихим, незаломаним, рівним голосом завважила:

— „Мені не лячно таточку. Христос і Пречиста — не опустять нас..."

— „Так, так, — годився з нею зажурений священик, — Христос і Пречиста не опустять..."

— „Лягайте таточку, Ви і втомлені і нездорові..."

— „А ти любонько не втомлена?..."

— „І я приляжу... Та покищо... неготова ще зі всім. Щей до церкви треба заглянути... Для мене ще не пізно..."

Вказівки на стінному годиннику доповаювали до семої.

Священик підняв голову і втопивши свій пронизливий зір з батьківською ніжністю в радісно блискучих, гадавби хто — ніколи нежурних і повних спокою — очах любої доньки, лагідно її попрікав:

— „Для мене не пізно... Коли для тебе що пізно? Замучуешся дитино при нас... Уважай, адже маеш свої дрібонята."

І гладив її по личку.

— „Нічого, таточку; не безпокійтеся. Годі падати духом... Я-ж Ваша дочка!... Христос моя сила!..."

Щаслива, що в сю хвилину звели діти в сумежній кімнаті щебетущий гамір. Ним пані Міра сквапливо покорисгалася, поцілувала батьківську руку і поспішно вибігла. Тому не могла бачити, як після її виходу священик верхом руки обтирав очі.

— „Це невтерпуча бахурня, кликнула пані Міра голосно з порога. А будете ви драптюхи тихо?..."

Тим намагалася замняти зворушення. Та мусіла сміятися з того, що побачила. Діти застелили ручником малий стільчик, поклали на ньому „Розпяття", яке здіймили знад маминого ліжка і — „робили" варту при гробі Христа. Ромчик був перевязаний червоним маминим шаликом, мав на голові „шелом" зі старого соломяного кошика, а в руці завзято тримав дідусеву паличку, що зображала козацький „спис". Його сестричка Любця закуталася в велику сорокату хустку, котру взяла від Явдохи, наложила на голову глиняний глечик на квітки, котрий їй був за шолом, а в руці тримала держало від віника як спис.

Коли мама входила наказуючи, діти виструнилися і хотіли мамі зробити несподіванку. І вичинялися з усеї сили на такий лад як „справжні" воїни в церкві при плащаниці, з довгими, при кінці золоченими списами і — в „справжніх" синіх жупанах і шапках з довгими квачами. Ромчик бачив, як мама шила ті шапки і жупани і просив, щоби вшила й для нього; але не виставало вже каламайки. Обіцяла — на другий рік, як — підросте. Проте, хоч як діти силкувалися на „повагу", зареготалися ледви взріли маму в дверях і — прожогом з заливним сміхом і з цілим „озброєнням" кинулися в її обійми.

— „Ми лобимо валту пли Ісусі!..." болботів Ромчик.

— „Ромчику, якеж ти зробив з себе опудало... Хоч бери як стій і неси в коноплі страшити горобчиків..." — сміялася пані Міра, приголублюючи синочка.

— „А ти мамоцко цому не хтіла всити мені такого кабата і сапки як тим козакам в целкві?" — пестився Ромчик. А Любка пригорталася до маминих колін.

Пані Міра попестила дітей і поздіймала з них „збрую":

— „Тепер діти, грайтеся тихенько. Маете свої камінці і будуйте домики. Мама просить не галасувати, бо дідуся болить голова. Дідусь положилися, а мама ще мусить заглянути до пекарні. Та незабавки прийде до дітей..."

Пані Міра причикнула й обнявши обоїх, то синочкови то донечці примильно заглядала до очей.

— „А татко коли плиїде?" — цікавився Ромчик.

— „Як синочок буде чемний, то татко приїде завтра; або — не приїде..."

— „Ні, ні, — татко плиїде; мамочка нас все так стласить. Але ти, мамоцко, не бійся за нас, ми будемо тихенько гратися..." — впевнював її Ромчик з комічною повагою. Вона-ж знов нічого дітям не говорила, що батько приїде сегодня нічю, бо напиралисяб і не хотілиб іти спати.

(Д. б.).

Українська кераміка

Розмова з мистцем С. Литвиненком.

Входимо до нововідкритої керамічної фабрики „Око“ вул. Потоцького 58 а.*) Нас стрічає молодий мужчина, директор сеї фабрики, знаний наш мистець - різьбар, Сергій Литвиненко. Представляємося і зачинаємо розмову. Спершу говоримо про річи особисті: Він еміґрант з Полтавщини. Мистецтво студіював у краківській Академії Мистецтв, де студіював різьбу. Був також на мистецьких студіях в Парижі. У Львові живе доперва від трох літ. Кераміка се та галузь мистецтва, котра побіч різьби все його цікавила.

— Що спонукало вас покинути різьбу і взятися до кераміки?

— До сего спонукав мене нинішний час. Служити самому мистецтву тепер нема сили. Треба з чогось жити. Замовлень на різьби нема ніяких. Чекати на роботу від чужинців я не хотів. Хочу працювати над розвоєм українського мистецтва. Отже я взявся до мистецтва стосованого, ужиткового. І роблю се з великою приємністю. В тій галузи працюю доперва пів року. Перед війною на сім місці була фабрика пок. інж. Левинського. Він займався архітектурою, а кераміку трактував як річ люксусову. Я хочу мати з неї не лиш декоративні форми, але і пристосувати сю форму до ужитковости. На жаль, живемо в часах, коли інші роди мистецтва відкидають кераміку, передовсім відкидає її архітектура, хоч вона головно може уживати її до декоративности.

В кімнаті, в котрій розмовляємо, повно ріжного рода глечиків, збаночків, мисочок, „калачів“ і ін. Звертаємо увагу на таблиці УМХ. Питаємо про техніку виробу сих прегарно розмальованих предметів.

— Сі таблиці (УМХ) роблені з теракоти. Вперед витискається їх в формі і по висушенню вкладається до печі та випалюється при температурі 1000 степенів Ц. По першім випалі накладається кольори, поливається ґлязурою (шкливом) і саджається другий раз до печі (знов 1000 степ. Ц.). Через те череп твердне мов камінь і став витревалий на удар і вогонь. Все в мене робиться ручно.

— Ви взоруетеся на народних мотивах, правда? Чи можна знати, які саме мотиви відтворюєте?

— Я впроваджую мотиви і техніку з Гуцульщини і з Полтавщини. Гуцульська техніка дуже оригінальна й одинока в своїм роді на цілім світі. Вона полягає на тім, що сирівець (висушений глечик) поливається білою глиною (побілкою) — „побілкується“ і продрапується зелізним рильцем рисунок так глибоко, щоб дістати червоне тло черепа. Відтак випалюється. По першім випалі малюється, поливається шкливом (ґлязурою) і випалюється другий раз. А полтавська техніка („полтавщина“) полягає на тому, що сирівець по облиттю кольоровою побілкою відразу малюється і випалюється перший раз. Дальша ріжниця між ними та, що гуцульські краски се хемічні фарби, а полтавські се лиш кольорова побілка (забарвлена глина). Хочу поширити в Галичині передовсім „полтавщину“, бо вона в Галичині музейна рідкість. Ся округла посудина се т. зв. полтавський „калач“ (світлина). Колись він мав ужиткову вартість. Селянин ідучи в поле, брав „калач“ з водою на руку. Се було вигідно, а крім того глина як злий провідник тепла задержувала воду студеною. Тепер сей посуд перейшов цілковито в декоратив як відгомін минулого.

— Чи думаєте виробляти також модерну кераміку? — питаємо.

— Модерної кераміки не хочу впроваджувати з двох причин: 1) Мене як Українця тягне передовсім до нашого стародавного мистецтва. Тут велике поле до попису. Треба богато часу, праці і знання, щоби вміти його відродити. 2) Конкуренція з модерними керамічними фабриками, котрі роблять річи безстислові і масово — неможлива. Я хочу передовсім відродити українське керамічне мистецтво.

Підчас розмови переходимо до робітні. Пояснень уділяє нам технічний керівник фабрики п. Лукіянович. Тут переполокують глину і перецїджують через сита, щоб очистити її від занечищень, головно орґанічних. Чиста глина має краску білу. Коли в ній богато зеліза, то вона жовта, а по випалі червона. Орґанічні части згоряють підчас випалювання.

Піч до випалювання збудовано з огнетревалої глини т. зв. шамотової. Се „худа“ глина, змішана з піском. Піч зроблена так немов два пуделка вложені одно в друге. Внутрішна суцільна — в ній укладається посуд; зовнішна має паленище. Посуд укладається в ній так, щоб заповнив щільно цілу піч. З початку огрівається помалу до 100 степ. Ц. і так удержується сю температуру 12 годин, щоб випарувала решта води, яка ще є в глині та

Ваза на квіти.

щоб від наглого огріття не потріскала поверхня посуду. Процес випалювання слідимо через т. зв. „око“. Се велика глиняна рура з малими кварцовими віконцями на обох кінцях. Рура вмурована в піч в сей спосіб, що оден кінець її в печі, другий на зовні. При огріттю до 500 степ. Ц. починає в печі „дніти“ — робиться ясно. При 800 степ. Ц. вже цілком видко нутро печі, а при 1000 степ. Ц. око вже не може глядіти на посуд в нутрі, бо звідтам бє така ясність як від сонця. Тоді знов постепенно остуджуємо, щоб не потріскала поверхня (головно ґлязура) посудини. Ґлязура (шкливо) в хвилі поливання червона і закриває собою весь рисунок. При 800 степ. Ц. вона топиться в печі і стає прозорою, рисунок виходить виразно на верх.

Входимо до кімнати, де розмальовують посуд. Все роблять робітники і робітниці ручно. (Се переважно молоді люди, з вигляду інтеліґентні.). В кімнаті, де виточують посуд на ручних варстатах, подивляємо, як кусок вогкої глини переміняється в руках робітника в гарну і форемну вазу.

Виходимо з фабрики вдоволені, що наш мистецький промисл йде вперед. Ту нашу фабрику варт оглянути. *П. К-ць*

Зліва: Глечик з полтавським орнаментом.

Зправа: Ваза в формі полтавського „калача“.

*) Кераміка (грецьке слово), первісно гончарство, тепер се поняття має ріжні значіння, почавши від мистецького виробу делікатних посудин з глини і т. п., скінчивши на продукції такого тяжкого будівельного матеріялу як цегла, каналізаційні рури, ізолятори, ванни, хромоліти, порцеляна і т. п. Гончарство се дуже давне заняття людей. Воно знане було людям вже в середній (камяній добі. В молодшій камяній добі люди виконували вже й по мистецьки прикрашені посудини з глини, малювали їх і вирізували на них ріжні прикраси. В старині найвисше була розвинена грецька кераміка в формі високо мистецьких ваз, в середновіччі арабська кераміка (славні мавр. фаянси), з котрої в 15 і 16 ст. розвинулася італійська майоліка. — Редакція „Н. З“.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Про фольклор і його значіння

Під увагу українським молодим ученим і студентам у Львові, Чернівцях, Ужгороді та в Варшаві.

Вступ. Сей мій реферат має дві цілі: з одного боку ознайомити наших молодих учених і студентів з питаннам фольклористики (народовідання) в Німеччині, з другого боку: заохотити їх, передовсім богословів, до студіювання в вільний час свого українського релігійного й церковного фольклору та до плекання такої своєї науки. Над питанням фольклористики взагалі я зупиняюся тут коротко, бо вважаю, що воно наразі буде зрозуміле і в таких рисах для шан. читачів. Більше торкаюся тут питання релігійного й церковного фольклору та інтересу до нього в Німеччині. Се і спонукало мене взятися до цього реферату. За сим питанням я подам тут ще кілька своїх гадок про український релігійний й церковний фольклор.

Загальне. Як відомо, сама назва фольклор англійська. Вона означає знання народу або мудрість народу на основі його переказу. До наукового обігу започаткував її William John Thoms у тижневику „The Athenaeum“ з дня 22 серпня 1846 р. Потому та назва поширилася серед учених і поза Англією — французьких, еспанських, скандинавських. В українській науці згадує про неї вперше здається Драгоманів. Замість сеї назви Німці мають свою — „die Kunde vom Volk“ або „die Volkskunde“. До наукового користування в Німеччині пристосував її Wilhelm Heinrich Riehl у 1858 р. На сю тему він мав тоді в Мюнхені виклад: „Die Volkskunde als Wissenschaft“. В нашій українській мові „die Volkskunde“, означає не фольклор, себто його зміст, але „die Kunde vom Volk“, власне підхід до останнього, або „народовідання (етноґрафію)“, щоб ужити слів Олександра Барвінського. Та народовідання не є тотожне з етноґрафією, про що мова буде далі.

Проблєма науки народовідання виникла в половині XVIII ст. з ідей Жака Жана Руссо й Гердера. В Німеччині пішов слідами останнього Justus Möser з Оснабріку (1774), „батько німецького народовідання“, в якому В. Ріль вбачає свого попередника. Певна річ, до науки народовідання богато причинилися своїми збірками брати Грімми та романтики. Її перші наукові основи дав Ріль.

До повнішого усталення науки дійшло народовідання щойно в перших двох десятиліттях нашого XX ст., коли вияснено його наукові принціпи: предмет досліду, обсяг праці й методу. В сім напрямку почало робитися вже дещо в німецькій науці і при кінці XIX ст., особливо від часу, коли засновано „Zeitschrift für Volkskunde“ в Берліні (1890).

Щож розуміють німецькі учені спеціялісти — майже всі професори — під наукою народовідання? Adolf Strack, пише, що народовідання се „дослідження, представлення й виявлення всіх життєвих форм і духових проявів, які виринають з природнього контексту народу та які сей контекст і означує“ (1902). Предмет наукового розгляду в народовіданню — каже Eduard Hoffmann-Krayer — се „vulgus in populo“ (1902). Народовідання як наука стоїть „в середині між природничими й духовими науками“ пише Albrecht Dieterich. August Sauer поставив її в тісний звязок з історією духа або духовою історією (1907). Знов Eugen Mogk думає, що народовідання займається тими всіма проявами народу, в котрих відбивається не льоґічний, але асоціятивний спосіб думання (1907). Його методу, себто народовідання, творить злучена метода психольоґічно-етнольоґічна з фільольоґічно-історичною. Далі Karl Reuschel пише таке: „Народовідання займається душевними виявленнями народу, оскільки вони через асоціятивну форму думання або повстали або змінилися та до почуття народу підходили. Реальні річи з їх виразом стають матеріялом для народовідання лише тоді, коли вони відзеркалюють не індивідуальне душевне життя (1921). В сих словах К. Ройшеля замітний спосіб трактування народовідання Гансом Науманном, котрий до наукового його оброблення богато причинився (1921).

Міркування останнього такі: Народовідання як наука завдячує свій початок у головному романтиці. Таке „романтичне народовідання“ тривало аж до нині, до „модерного народовідання“. Як там переоцінювано первісний стан, так тут переоцінюється душу народу минулого часу. Народовідання має досліджувати народ і то не горішну його верству, але нищу, простий народ. Воно наука про почування, ділання й думання людини з нищої верстви народу. Вирази такої людини се — слово, діло й ідея та, окрім того, річеві предмети, оскільки вони з тими трома проявами стоять у звязку. Сутню ознаку нищого слою народу творить його примітивність.

Далі. „Модерне народовідання стало мостом між двома науками — етнольоґією та історією духа й культури“. Предмети в ньому — „ideeller und materieller Art“ — творять: народна поезія і народне повіря, норов і звичай, святочні часи року і свята при народженню, змужнілости, весіллю і смерти, надання прізвищ, далі також хата й подвіря, поселення, землеволодіння й сільські прилади, як і одіж, оскільки вони відзеркалюють душу народу.

„В якому з двох обсягів — в обсягу етнольоґії чи в обсягу історії духа й культури лежить початок всіх річей (aller Dinge), представлення й опис яких є необхідні, щоби життя народу відзеркалити? Розбір і чистий розділ річей під тим оглядом, — так на полі слів як і річей (der Sachen), поезії як і предметів, — являється на нашу гадку головною ціллю праці модерного народовідання“.

Adolf Helbok думає інакше: „Відавна одначе лежала в основі народовідання історична ціль пояснювання початку й розвою“. „Через те розуміємо під народовіданням так знання про народ, як також пояснювання його „духа“. Формулування Г. Науманна, „що народовідання займається лише примітивним слоєм народу“, не веде до ціли щодо пояснення духа народу, бо його формулування — обмеження. „Колиб задовольнятися народовіданням, яке досліджує лише примітивну частину народу, тодіб можна спокійно зробити кінець з етнольоґією“. „Тай при однобічній концентрації на примітивність народовідання затратилоб внутрішню спромогу дослідити такі цікаві й важні до вияснення духа народу нищі слої, в які „вищий слій“ знизився. Рівнож булоб дуже сумнівно, чи воно як релігійне народовідання буде встані правдиво вияснити поза примітивністю в життю народу такі суттєві риси релігійного почування“.

Різницю між етнольоґією й народовіданням виказують найкраще їх факти. В етнольоґії вони „містять предмети ерґольоґії (себто виявлень свідомої чинности духа) в більшости чи головно народів поза Европою..., — як пише Е. Гоффман-Крайєр. — Збірки для народовідання містять головним чином ерґольоґію туземного народу провінції: як ношу (вона часто творить основу збірок), мистецтво, будову хати й її урядження, предмети до історії норовів та до народної віри“ (1926).

„Завдання народовідання стикається в більшій части з завданням етноґрафії“, каже John Meier. Як при першому, так і при другій виринають подібні проблєми. Але історичний розвиток останньої як і її своєрідна праця привели до ріжниці в назвах сих наук. При свому досліді етноґраф примушений „йти більше в широчінь як у глиб, досліджувати більше зовнішне як у глиб, досліджувати більше зовнішне як у глиб, досліджувати більше зовнішне й предметове, ніж духове: опис знайде (при цьому) великий простір, дослід розвитку майже цілком уступить“ (1928).

Johannes Künzig пише про народовідання, що воно у всіх своїх частинах духова наука, яка ставить собі за ціль виробити малюнок спільної сутонародности, особливо її душевні основи.“ Досі народовідання займалося „селянством, і то тому, бо ся верства найбільш осіла й найбільш консервативна та менше піддалася впливові чужих культур“. Побіч сеї хліборобської верстви народовідання має займатися також життям міщан (1932).

Дозволю собі навести ще погляд на народовідання Карла Майзена. „Народовідання — каже він — се така духовонаукова дисципліна, яка має найбільші й найріжноманітніші відношення до всего життя народу. Отже предмет досліду в народовіданню — сам народ, під яким треба розуміти не його цілість, але нищі слої з асоціятивним способом думання, себто простий народ з його твердими консервативними змаганнями. Народовідання се всебічна наука. Вона має цілий ряд стосунків: з одного боку з етнольоґією, з другого — з історією духа й культури. Також має вона свої взаємини з церквою, історією, літературою, медициною, правом, економікою, соціольоґією, мистецтвом і ґеоґрафією. Обсяг праці в народовіданню є всі матеріяльні й духові добра минулого й теперішнього посідання народу: племінна приналежність і спосіб поселення того народу, його село, хата, подвіря, город і садок; посуда хатна і для праці; їжа й одяг; вид і характер; мова й надання прізвищ, пісня, театр, книга, загадки, приповідки, казки й леґенди: віра й побожність; норов і звичай; мистецтво і погляд на право; ботаніка й медицина, як також астрономія того народу. Сей обсяг праці в народовіданню можна поділити на відповідні галузі: річеву, духову, релігійну, культурну, історичну й т.д.“ (1932). Отже — слово, віри, чин і діло народу треба дослідити в народовіданню.

З інших учених по народовіданню в Німеччині відзначаються своїми працями Adolf Spamer, Lutz Mackensen і Georg Schreiber. Вплив останнього видно особливо в области релігійно-церковного народовідання, про що буде мова далі.

Нині в науці замітна видима симпатія до народовідання в Німеччині, як пише добрий його знавець, історик проф. прелат Г. Шрайбер.

„Росте переконання — каже він, — що народовідання, яке раніше оцінювано дещо помачошиному, часто навіть зневажливо, нині — в боротьбі за свої основи — покріпшало та збогатилося і зміцніло також методично. Почувається, що воно перемогло тип „напівдообробленого“, як його відзначив Вільгельм Гайнрих Ріль. Словники до німецького народовідання, які обхоплюють великі обсяги (народну віру, казки, народну пісню й переказ), розбудили вже радість до лексиґрафічного. Тверда воля до енциклопедичного є зате завжди знаком про зрілість і зібрану силу“.

Відчувається, що ся методично скріплена дисципліна — народовідання — може допомогти цілому рядові інших наук.

„Безпосередні стосунки до нашого німецького народовідання мають розуміється ґерманістика, фільольоґія й література, які без певного запасу з народовідання вже немислимі. Але також історія й розселознавства (кольонізація), історія права й мистецтва, соціольоґія і психольоґія народів, історія церкви й наука релігії, медицина й музика черпають з дотику з народовіданням річеве й пережите, сутоідейне та викристалізуване“. „Рівночасно росте участь тих прилюдних чинників, які завжди виступали в плеканню науки нашого краю. Школа й управління, в суперництві з університетом і союзом німецьких спілок для народовідання (заснов. 1904) сприяють поворотові до народовідання. Остання організація обхоплює вже 152 корпораційних членів (спілки й інституції) з майже 350.000 членами поодиноких спілок“.

Спільний для них орґан „Zeitschrift für Volkskunde“ виходить у Берліні. Побіч сього журналу присвячено народовіданню в Німеччині ще богато інших журналів.— Народовідання пристосувалося вже і до німецької середної школи. Для педаґоґічних академій (б. учител. семинарів) стало воно о б о в ’ я з к о в и м п р е д м е т о м. Майже при кождім німецькім університеті є нині як не інститут, то семинар для народовідання. Незабаром має появитися навіть великий „Atlas der deutschen Volkskunde“. Так Німці плекають сю науку, бо добре розуміють її значіння для свого державно-національного життя-буття.

Тих ВП. Читачів, які бажають познайомитися з наукою народовіданням основніше, відсилаю до літератури, яку здебільша подаю. Певна річ, що вивчення сеї науки в Галичині, на Волині - Поліссю, Буковині та Прикарпаттю повинно відбуватися під кермою й доглядом нашого українського „Наукового Т-ва ім. Т. Шевченка у Львові.“

В другій статті напишу про інтерес о релігійного фольклюру в Німеччині.

Д. Олянчин

Література:

W. R i e h l: Die Volkskunde als Wissenschaft, у „Kulturstudien“. Stuttgart 1859.

E. H o f f m a n n - K r a y e r: Die Volkskunde als Wissenschaft. Zürich 1902. — Й о г о - ж: Über Museen für vergleichende Volkskunde, в „Jahrbuch für historische Volkskunde“, Berlin1926.

R. K a i n d l: Die Volkskunde, ihre Bedeutung, ihre Ziele und ihre Methode. Leipzig—Wien 1903. A. S a u e r: Literaturgeschichte und Volkskunde. Prager Rektoratsrede 1907. Stuttgart 1925, вид. 2.

K. R e u s c h e l: Deutsche Volkskunde im Grundriss. Leipzig—Berlin 1920, ч.1—2.

H. N a u m a n n: Primitive Gemeinschaftskultur. Beiträge zur Volkskunde und Mythologie. Jena 1921. — И о г о - ж: Grundzüge der deutschen Volkskunde. Leipzig 1929, вид. 2, з показ. літератури. A. S p a m e r: Um die Prinzipien der Volkskunde, в Hessische Blätter für Volkskunde, 1924, 23. — Й о г о - ж: Wesen, Wege und Ziele der Volkskunde, в „Sächsisches Volkstum“. Leipzig 1928, зш. 1. — Й о г о - ж: Deutsche Volkskunde als Lebenswissenschaft vom deutschen Volkstum. Leipzig—Berlin 1933.

A. H a b e r l a n d t: Volkskunde und Vorgeschichte, в Jahrbuch f. h. Vk., 1925, т. 1. (дуже цінний журнал).

M. H a b e r l a n d t: Volkskunde und Kunstwissenschaft, там-же.

E. K ü n s s b e r g: Rechtsgeschichte und Volkskunde, там-же.

R. P e t s c h: Volkskunde und Literaturwissenschaft, там-же.

З б і р к а: Deutsche Volkskunde insbesondere zum Gebrauch der Volksschullehrer. Berlin—Leipzig 1926, вид. Джон Майер.

З б і р к а: Die Volkskunde und ihre Beziehungen zu Recht, Medizin und Vorgeschichte. Berlin 1928.

C. S c h w e r i n: Volkskunde und Recht.

P. D i e p g e n: Volkskunde und Wissenschaftliche Medizin;

O. T s c h u m i: Volkskunde und Vorgeschichte. З б і р к а: Deutsche Forschung. Aus der Arbeit der Notgemeinschaft der Deutschen Wissenschaft (Deutsche Forschungsgemeinschaft). Heft 6. Deutsche Volkskunde. Berlin 1928.

J o h n M e i e r: Wege und Ziele der deutschen Volkskundeforschung.

A. H ü b n e r: Der Deutsche Volkskunde atlas. Fr. B o e h m: Volkskunde und Schule.

Th. F r i n g s: Volkskunde und Sprachgeographie.

H. A u b i n: Volkskunde und Geschichte.

K. W a g n e r: Sammlung und Darstellung des volkskundlichen Stoffes.

R. W o s s i d l o: Über das Sammeln von Volksüberlieferungen.

A. H ü b n e r: Der Atlas der deutschen Volkskunde, в Zeitschrift f. Vk. 1929, зш. 1.

G. S c h r e i b e r: Nationale und Internationale Volkskunde. Düsseldorf 1930, „Forschungen zur Volkskunde“, вид. автором, зш. 4—5. — Й о г о - ж: Über den Stand der volkskundlichen Forschung. Bericht und Ausblick. Там-же 1930.

W. P e s s l e r: Deutsche Volkstumsgeographie. Braunschweig. 1931.

L. W e i s e r - A a l l: Volkskunde, в енциклоп. „Die Religion in Geschichte und Gegenwart. Tübingen 1931, т. V, вид. 2.

J. K ü n z i g: Volkskunde і Volkskunde und Schule, в „Lexikon der Pädagogik der Gegenwart“. Freiburg im Br. 1932, т. II.

F. L u e r s: Volkstumskunde im Unterricht der höheren Lehranstalten (серед. шкіл.) Frankjurt a/M 1924.

A. H e l b o k: Durch Volksgeschichte zur Neuform unserer Staatsgeschichte, в збірникові „Volkstum und Kulturpolitik“, присвяч. пятидесятиліттю народження Г. Шрайбера, Köln 1932.

K. M e i s e n: Volkskunde, в „Staatslexikon“. Freiburg im Br. 1932, т. V, вид. 5, з показ. літ.

A. H a u f f e n: Geschichte der deutschen Volkskunde, в Zeitschrift f. Vk., 1910, річ. 20,

S. J u n g b a u e r: Geschichte der deutschen Volkskunde. Prag 1931.

Критика: O. Lauffer у Zeitschrift f. Vk. 1932, зш. 2 — R. H o f f m a n n: Justus Möser, der Vater der deutschen Volkskunde, в Mitteilungen d. Vereins f. Geschichte u. Landeskunde von Osnabrück. 1907, т. 32. — R. B e i t l: Deutsche Volkskunde der Gegenwart. Berlin 1933.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

УКРАЇНСЬКИЙ ПОСОЛ В КАНАДІ. В провінції Саскачеван відбулися недавно вибори до провінціонального сойму. Українець Др. Ю. Драґан вибраний послом. Се перший раз Українці в Саскачевані вибрали свого посла.

У ЛЬВОВІ увязнили Костя Личківського відповідального редактора радянофільської ґазетки „Праці“ та Івана Сідельника.

ПРОВІДНИКИ ВСІХ ЖИДІВСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ в Польщі відбули недавно спільну нараду. Ціль наради: створення одного репрезентативного проводу для польських Жидів. Всі делеґати згодилися приступити до такої орґанізації. Тимчасово утворено комісію, котра випрацює відповідну програму праці. До комісії ввійшли представники всіх політичних партій і господарських орґанізацій.

БОЛЬШЕВИКИ стараються за приняття до Союзу Народів. Переговори в тій справі на добрій дорозі. Сподіються, що Совіти подадуть офіціяльне предложення на найблизшій сесії Союзу Народів, яка почнеться 10 вересня с. р.

В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ сойм ухвалив додатково 3 міліярди ч. корон кредиту на зброєння. Всі партії (навіть соціялістична) голосували за тим проєктом. Се наслідок неуспіху розбройної конференції.

В АВСТРІЇ завели наглі суди за проступки виконані при помочи вибухових матеріялів. Переховування вибухових матеріялів підпадає також під наглі суди і буде строго каране.

В БЕРЛІНІ арештували б. коменданта Штальгельму, полк. Дістерберґа за те, що він мав виступати публично проти Ґітлєра.

У ФРАНЦІЇ політичні круги і преса живо цікавляться становищем Польщі й Німеччини до т. зв. „східного Льокарна“. Французька преса пише, що Німеччина й Польща стараються всіми силами не допустити до него. Подорож мін. Бека до Таліна (в Естонії) має на ціли вбити клин між Лотву й Литву і в той спосіб не допустити до заключення балтійського пакту.

ФРАНЦУЗЬКИЙ МІН. БАРТУ в найблизшім часі має відвідати Муссолінія. Недавні події в Німеччині і подорож Барту на Балкан спричинили, що Італія хоче порозумітися з Францією.

ЕРІО, б. французький міністр, вибирається до Ковна, столиці Литви. Він хоче намовити Литву до союзу з Францією. Литва малаби притягнути до сего союзу й інші балтійські держави.

ФРАНЦУЗЬКІ СОЦІЯЛІСТИ заключили тимчасову угоду з комуністами. Обі партії хочуть провадити спільно боротьбу з фашистами. Борба з фашизмом йтиме під ґаслом оборони демократичних свобід. Перша спільна маніфестація соціялістів з комуністами відбудеться з приводу 20-ліття вибуху війни.

РОМУНСЬКИЙ МІНІСТР заграничних справ Татареску приїхав в товаристві міністра фінансів Славеску до Парижа. На двірци витав гостей міністр Барту і посли держав Малої Антанти.

В БЕЛЬҐІЇ парлямент ухвалив закон, що забороняє всі політичні орґанізації, які мають військовий характер.

ПРОМОВА АНҐЛ. МІНІСТРА Саймона за вступленням совітів до Союзу Народів викликала немиле враження в Японії.

В ПОЛУДНЕВІЙ АФРИЦІ правительство розвязало місцеву націонал-соціялістичну партію. Провідник нац.-соціялістів капітан Лосніцер дістав приказ виїхати з полуднево-африканської Унії.

НОВИНКИ

В Ямельній коло Львова відбулося дня 15. VII. с. р. торжественне благословлення нововимурованої церкви св. Архангела Михаїла. Церква вимурованана з цегли на основі пляну інж. арх. Нагірного. Особливо гарна копула в українськім стилю. В церкві гарний іконостас. О. декан Ол. Радзикевич поблагословив церкву і виголосив проповідь, в якій підкреслив, що ся церква буде свідком привязання нашого народу до католицької віри й церкви.

Президія Українського Жіночого Конґресу почувається до милого обовязку зложити отсим усім Установам та поодиноким Особам, які надіслали привітання на У. Ж. К., свою щиру подяку. Сі привіти були доказом великого зрозуміння й зацікавлення справою Конґресу серед усіх шарів українського громадянства так на Західних Українських Землях як і на розкиненій по цілому світі еміґрації — та причинилися без сумніву до викликання сего підйому духа, серед якого проходили наради Конґресу. — Мілена Р у д н и ц ь к а, предсідниця; Лідія С а д о в с ь к а, секретарка.

Іспит зрілости в Прив. Коед. Гімназії „Рідної Школи“ ім. кн. Володимира Вел. в Рогатині. В днях від 28 червня до 5 липня б. р. відбувся іспит зрілости в рогатинській ґімназії під проводом п. Володислава Даєвского, директора держ. ґімназії в Рогатині. Зі зголошених до письменного іспиту 19 абітурієнтів (ток) допущено до устного іспиту 16. Склали іспит зрілости: Василь Бордун, Олександра Венґжин, Олекса Гладкий, Іван Івахів, Богдан Кудрик, Богдан Павлів, Володимир Пасіка, Ярослав Пастушенко, Евген Поташник, Остапа Поташник, Володимир Романів, Володимир Федик. При устнім іспиті репробовано 4.

З Яворова вивезли до табору в Березі Картузькій інж. Володимира Бориса й Семена Харамбуру.

З Угнова вивезли до табору в Березі Картузькій адвоката д-ра Івана Козака й Мра Володимира Петришина адвокатського апліканта.

Видатки на вдержання табору в Березі Картузькій будуть вставлені до буджету міністерства внутрішних справ. Покищо асиґновано 150.000 зл. Видатки будуть збільшені.

Суд в Золочеві засудив 4-ох молодих Українців за приналежність до ОУН: Каплана на 4 роки вязниці, Кочинського й Гавришка на 2 і пів р., Віника на 8 м. Войцеховський звільнений від вини й кари.

В селі Бариш, пов. Бучач діти бавилися на пасовиську знайденою ґранатою. Ґраната вибухла і вбила 4 дітей. Пята дитина тяжко ранена померла в лічниці.

В Київі большевики перевели чистку київської опери. Вони викинули з неї все те, що нагадувалоби її український характер. Усунули дотеперішного управителя опери Христового закидуючи йому український націоналізм. Він мав нерадо анґажувати до опери неукраїнців. Опера дістала нову чисто московську дирекцію. З репертуару усунено українські опери. Столична московська преса радіє з того приводу і лає попередну дирекцію опери.

В Канаді університет в місті Айдаю покликав Українця Дра Михайла Піця на звичайного професора. Др. Михайло Піць уродився 1909 р. в Манітобі, скінчив університет в Саскатуні. На університеті в Огайо осягнув степень доктора фільософії. Він викладатиме на університеті хемію.

Великі пожежі лісів, що тривають в Німеччині вже цілий тиждень, були підложені. В Форсті в Долішних Лужицях зловили недужого на умі мужчину, що підпалив 3.000 морґів ліса.

В Нойбурґу (Баварія) обнизилась нагло температура до 5 степ. зимна. В наслідок чого бараболя змерзла.

Гумор. В одній республиці урядова партія втомилася правлінням. Тимбільше, що опозиція все їй докучала. — Чого хочете? запитав голова урядової партії голову опозиції. Можемо змінити конституцію... — Ні, не хочемо... — Ну, то може хочете зміни заграничної політики. — Ні, не хочемо... Ну, то може хочете самі правити?... — Ні, не хочемо... Отже чогож ви хочете?.. — Хочемо бути в опозиції...

Іскри. Лучше лишитися чоловіком ніж вийти в люди.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Скарбові власти здержали екзекуції в рільництві на час жнив. Екзекуції на селі зачнуть переводити від половини серпня.

Мін-во скарбу видало розпорядок, що залеглі податки зперед 1 січня 1932 р. можна буде сплачувати в натурі, то є: середниками поживи, рільними продуктами, опаловим матеріялом, мануфактурою і т.д. В той спосіб можна сплачувати податки: ґрунтовий, доходовий, від спадку й даровизн і маєтковий.

Новий торговельний кодекс обовязує від 1. VII. с. р. Цікаві постанови щодо купна на рати. Купуючий на рати може скористати з полекш того закона. Умова купна не може виключити ні ограничити ґарантії за хиби товару. Також умова не може утруднювати доходження купуючого в справі хиб товару. Не важне застереження, що купуючий мусить заплатити повну ціну, коли не сплатить одної рати. Продавець може поставити таке жадання тільки тоді, коли купуючий не заплатить двох рат, які разом є більші як одна пята часть ціни товару. Не можна робити застереження, що купуючий тратить право до заплачених рат, як не заплатить решти ціни купна. Коли ціна купна більша як 15.000 зл., купуючий не може користати з вище згаданих полекш.

В міністерстві скарбу відбулося недавно засідання Кооперативної Ради. Порішено між ін. обмежити закладання кредитових кооператив, бо є випадки, що кредитові кооперативи повстають в цілях спекуляційних. Кооперативна Рада усталила лісту т. зв. господарських централь. Вкінци обговорено проект заведення навчання про кооперацію у всіх школах в державі.

В Яремчу відбулася недавно конференція представників влади й орґанізацій „Приятелів Гуцульщини“. В нараді взяли участь п. Червіньскі, станиславівський віцевоєвода, полк. Чернєвські, інж. Шуберт, старости, туристичні референти, війти з Яремча, Микуличина, Яблониці й інші. На нараді обговорювано м. і. плян електрифікації долини Прута, реорґанізацію тартаків, будови водотягів і каналізації в Яремчу.

В Копичинцях відбувся зїзд крамарів і кооперативних книговодців. Приявних було 95 осіб, що заступали 49 кооператив. Обговорено справу скупу яєць і ведення книг оборотів.

Кооп. пекарня „Єдність“ повстала недавно в Городенці. Се перша в повіті кооп. пекарня. В ній працює наразі трох робітників.

Українська кооп. „Гарбарня“ в Яворові-Наконечне стала краєвою фабрикою модерного машинового типу. Видано відозви до районових молочарень, щоби доставляли весь сирівець з їх району до кооп. „Гарбарня“. Досі повстали крамниці „Гарбарні“ в Яворові, Судовій Вишні та Краківці. Уділ в висоті 50 зл. можна сплачувати ратами в 3 роках.

В **Польщі** було в половині сего місяця 300.604 осіб безробітних, на 2.445 осіб менше як на початку сего місяця.

Чеське правительство видало розпорядок, яким вводить збіжевий монополь. Окреме товариство буде мати виключне право скупляти збіжжа, продавати його млинам і установляти ціни в рамцях означених розпорядком правительства. Пшениця буде коштувати 170—190 Кч (34 — 40 зол.), жито 130 — 145 Кч (26 — 30 зол.). Хлібороби дістануть з того 158—178 Кч за пшеницю і 118—133 Кч за жито. Решта піде на адміністрацію. Хлібороби можуть продавати збіжжа тільки монополеви. Торговля мукою і мучними продуктами вільна.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·27—5·28 зл. Золотий доляр 8·91 — 8·93. Канадійський доляр 5·26; 1 нім. марка — 2·03; 100 франц. фр. 34·50—35·; 100 чеських корон 22·; 1000 румунських левів 37·50— зл.; 100 австр. шилінґів 98·50—100 зл.

Збіжева біржа: Тенденція удержана. Настрій спокійний.

Набіл: Маслосоюз платив 20. VII. с. р. за 1 кґ. масла пріма десер. 1·90— зл., за 1 л. молока 13 сот., за 1 л. сметани 55 сот., за 1 копу яєць 2·25—2·30 зл. Тенденція на молоко, сметану і яйця слаба, на масло вдержана.

Посмертна згадка

† **о. Роман Височанський,** гр.-кат. священик в Стрию, помер 14 с. м. на недугу рака. Покійний відзначався великою працьовитістю. Як голова Кружка „Рідної Школи“ поклав великі заслуги коло удержання його шкіл. В. Й. П.!

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ:

50.000 зл. на ч. 51914; 20.000 зл. на ч. 113766; 15.000 зл. на ч. 84720; 10.000 зл. на чч. 10788, 52155, 54702, 168306; 5.000 зл. на чч. 8341, 109377; 2.000 зл. на чч. 95211, 142106, 165333; 1.000 зл. на чч. 15917, 20529, 31244, 63791, 89888, 94377, 111112, 154945, 157635; 500 зл. на чч. 25936, 40487, 48989. 66583, 110824, 168898; 400 зл. на чч. 607, 1359, 1441, 50745, 53300, 81159, 89253, 96066, 100307, 111207, 123275, 141632, 160477; 250 зл. на чч. 38758, 39690, 43889, 48563, 49742, 52782, 53718, 55374, 76224, 77388, 81066, 84458, 93334, 107740, 106139, 112512, 116306, 114292, 140937, 153407, 156942.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ВИБАГЛИВУ ОБУВУ РІЖНОГО РОДА
ПОРУЧАЄ, ВИКОНУЄ І НАПРАВЛЯЄ
ФІРМА „АР-КА”
в новім льокалі
ПРИ ВУЛИЦІ ЗІМОРОВИЧА Ч. 17.

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ
Др. ФІШЕР
бувший довголітний лікар асистент дерматольог. клінік
у Берліні, Відні й Празі
орд. від год. 9—1, 3—7.
Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.
другий вхід з улиці Собєського ч. 2.
Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.
Тел. 60-04. ПКО. 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
Пасту до взуття „Елеґант“ терпент.
Пасту до взуття „Елеґант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри
Синку до білля
помадкову і коронову
Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

РІК ОСНУВАННЯ 1878.
На літний сезон.
КАПЕЛЮХИ ШАПКИ
поручає
Фірма АНТІН КАФКА
Львів, ул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! З-? Вибір великий!

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. Коци, матераци по гуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. ВАНК, Марійська пл. 6.

ЛІКАР ДЕНТИСТ
Войнарівський Роман
ЛЬВІВ, УЛИЦЯ КОПЕРНИКА 19./I.
Приймає від 10—12 і 4—6. 154-1—5

ПОРОШКИ «KOWALSKINA»
ВЖИВАЄМО ПРИ ДОШКУЛЬНИХ БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОНЧЕ ЗІ ЗНАКОМ СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ
ФАБРИКА СПЕЦ. ФАРМАС. A. KOWALSKI WARSZAWA

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 26 липня 1934. Ч. 55 (753)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Звишка цін збіжжа

На збіжевім ринку панує від кількох днів звишкова тенденція на жито. За останніх кілька днів жито подорожіло на 2 зл. Тепер за жито платять 14.50 зл. за 100 кг. В біжучім році збори жита менші не тільки в Польщі, але також в цілій Европі, Америці й Канаді. Поява нового жита не викличе знижки. Тому що на світових ринках є велика звишка цін на жито, вона удержиться правдоподібно і в нас. Через спеку бракло 25—30% пшениці. Тому ціна на пшеницю піднеслася. Також подорожіли: ячмінь, овес й інші роди збіжжа.

Що волите? Чи заплатити кілька золотих премії за обезпечення Вашого мешкання від крадежі з вломом в Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

чи втратити кілька тисячів золотих, якщо вломники обікралиби Ваше необезпечене мешкання?

Вбивство українського директора у Львові

В середу 25 с. м. кілька мінут по 7 год. рано директор української академічної гімназії у Львові д-р Іван Бабій вийшов зі свого помешкання при вул. Петра і Павла ч. 19. На вулиці стрілив до него два рази з револьвера молодий робітник. Дир. Бабій впав на землю з перестріленою головою. Замаховець зачав втікати, але окружений зі всіх сторін, стрілив собі в голову. Тяжко ранений замаховець мав при собі документи виставлені на назвище Савчука з Радехова. Сей злочин викликав пригноблююче вражіння серед української суспільности, бо бл. п. дир. Бабій був незвичайно цінений як педагог і практикуючий католик. Похорон відбудеться в пятницю 27 с.м. В нім возьме участь Преосв. Кир Іван Бучко, котрий через ту трагічну подію здержав свій виїзд на відпочинок.

Повінь триває дальше

В Галичині виступили з берегів гірські допливи Дністра.

В Жидачівщині на ріці Стрий вода піднялася на 90 цм. понад нормальний рівень, на ріці Свіча в Журавні на 1·50 м. Таксамо піднеслася високо вода в Дністрі. В Надітичах вилив потік Бредниця і залив поля та левади. В Городенщині вода залила около 200 огородів, з того 40 знищила цілком. В Незвисках хмаролім знищив кілька хат, цілу околицю залила вода. В Рудеччині ріки Верешиця, Бистриця і Тисьмениця залили богато сіл. Плоди понищені на 2.500 гектарів у селах: Поділці, Сусулів, Мости, Монастирець, Тершаків і Поверків. Люди в Мостах, Монастириці й Тершакові самі скріпляли береги Дністра, висипали охоронні вали на просторі кільканацять км., але їх праця пішла надармо. В Добромильщині потонуло двоє людей. В Стрийщині потоки знищили дороги в Крушельниці, Уричі і Підгородцях. Коло Перегінська вода знищила зелізничий міст. Ріка Дуба знищила міст в Ціневій. Повінь навістила також Дрогобиччину.

Висла заливає прибережні околиці. — 200.000 людей в нужді. — Міліярд зл. втрат.

Води з гір сплили до Висли, що піднеслася 5—7 м. понад звичайний рівень. В Сандомирщині Висла залила 55 сіл. Коло Щуціна нагла филя затопила 200 селян, що сипали охоронні греблі. В середнім бігу Висла розлилася на 8 км. Військо переводить евакуацію загрожених місцевостей. Під Варшавою Висла залила всю вілянівську низину. Кільканацять сіл під водою. Береги Висли під Варшавою укріплені міпками з піском. Около 200.000 людей в крайній нужді. Їх треба буде удержати аж до других жнив. Втрати обчислюють побіжно на міліярд злотих.

Нова церква на західних окраїнах

Посвячення угольного каменя в с. Тарнавка коло Переворська.

В селі Тарнавка, пов. Переворськ, найдальшій на заході гр.-кат. парохії лежайського деканату, будують нову церкву. Ціле село помагає при будові церкви, навіть малі діти. Дня 15 с.м. відбулося торжественне посвячення угольного каменя тої церкви. Посвячення довершив о. крил. Василь Гриник, представник Перемиської Консисторії, о. крил. І. Камінський, лежайський декан з Залісся, в сослуженні кількох священиків. Зібралося велике число вірних. Під мурами церкви зложено грамоту з підписами духовенства і майже всіх парохіян. Відповідну проповідь виголосив о. крил. Гриник. Співав гарно місцевий хор. Посвячення відбулося серед піднесеного настрою приявних. Будову церкви веде КІР (Кооп. Інжинірських Робіт) після пляну інж. Е. Нагірного. Богато праці вкладає в будову сеї величавої мурованої церкви місцевий парох о. Т. Калинич. Хто хоче причинитися до будови сеї церкви, нехай шле датки й зібрані жертви на адресу: о. Теофіль Калинич, гр. кат. парох в Тарнавці, п. Манастир коло Переворська (p. Manasterz ad Przeworsk). Жертви повинні слати передовсім наші церкви, брацтва й товариства.

Як жив „пролєтарський" посол ?

Мав 18 фраків, 32 одяги, 18 плащів і 40 палиць...

Совітський посол в Парижі Довгалевський, що недавно помер, знаний був з веселого та елеґантного способу життя. Не було більшої забави, балю, приняття, де бракувалоби представника совітів. На славних приняттях в совітській амбасаді був добірний кавіор, спроваджуваний з Москви окремими літаками. Після його смерти найшли в його шафах ні менше ні більше тільки: 18 фраків, 32 одяги, 6 елеґантних футер, 18 плащів і 40 палиць, з того 2 цирозолоті, інші зі слоневої кости і т. д. Під оглядом одягів, які шили найліпші парижські кравці, Довгалевський міг рівнатися хіба лише з князем Валії. Так жив посол „пролетарської" держави в „буржуазнім" Парижі... — А тимчасом в „раю" міліони людей гинуть з голоду...

Терор і пайдократія

Ріжні знаки вказують на те, що наближаємося до останної консеквенції фільософії Донцова, то значить до руїни орґанізованого життя нашої суспільности. Довгі літа ширилася та „фільософія" роскоші ножа і крови, ширилася „чисто теоретично", ширилася без найменшого спротиву систематичного і взагалі без ніяких замітних перешкод — аж поки не захопила нашої молоді. А тепер ті, що мали змогу боротися з тою жахливою фільософією, мали змогу й о б о в я з о к але не робили сего, — дивуються, що теорія видає практичні овочі... Отже останний час придивитися причинам того зла.

Передовсім стверджуємо, що наша ґрупа боролася з тим лихом ще тоді, коли робила се сама одна і коли було небезпечно критикувати террор. Ствержуємо, що за прилюдно і ясно висказані позитивні погляди в справі террору і наладнання якогось способу співжиття в сій державі не оставляли сухої нитки на Владиці Преосв. Григорію і на пок. Ст. Томашівськім та на всій нашій ґрупі й нашім орґані. А сьогодня показується, хто мав слушність і хто завчасу предвиджував наслідки злих діл. Тепер крайна пора оглянути к о р і н ь з л а і завернути з манівців.

Нема сумніву, що террор повстає тільки серед ненормальних обставин. І нема сумніву, що террор ніколи не доводить до добра нікого, хто його вживає.

Террор з природи річи звязаний з молодю, коли він іде здолу і незвязаний з нею, коли він іде згори. Коли террор опиниться в руках молоді, тоді вона має претенсію до проводу в суспільности — і навпаки: коли з яких небудь причин яканебудь суспільність допустить молодь хочби тільки до участи в проводі, то така ненормальна поява все кінчиться терором, головно на тій самій суспільности. Словом, террор здолу се прояв і доказ буйности неупорядкованих молодих сил і браку розваги, а террор згори се прояв і доказ слабости, яка думає, що тим ненормальним способом осягається силу. Та очевидно не можна уважати „терором" згори навіть найостріших способів уживаних проти террору здолу, коли ті способи примінювані до дійсно винних і коли тим дійсно винним доказано вину. А що вина се поняття не все виразне, отже передовсім тут вказане примінювати старої розумної максими: „In dubio pro reo".

З великого і дуже замотаного клубка питань звязаних з проблемою террору обговоримо сим разом тільки найбільше впадаючі в очі справи з а л е ж н і в і д н а с.

Отже нема сумніву, що терор, який бачимо, розвинувся у нас з пайдократії, то значить з ненормальної переваги, яку в нашій суспільности осягнули молоді люди звичайно без означеного фаху, дуже часто люди змарновані. Початки того були видні на довго перед війною, причім вже тоді не видно було належного протиділання тій ненормальній появі зі сторони старших. Навпаки, старші доволі часто самі викликали марнування молоді, вживаючи її до політичної аґітації масово і передвчасно. Правда, робили се головно радикальні аґітатори, але не без вини в тім були навіть найбільше праві люди серед нашої суспільности: а не без виразної вини вони були тому, що не протиділали як слід тій язві нищення і марнування нашої молоді. В цілім нашім письменстві нема навіть одної брошури перед війною в справі марнування нашої молоді через передвчасне уживання її до політичної аґітації, хоч те марнування було в нас масовим проявом. Що більше! Навіть наші найправіші партії перед війною не тільки вживали молоді до політичної аґітації, але прямо офіціяльно давали постійні місця „представникам молоді“ в найвисших партійних установах: обяв, якого не було серед ніякого культурного народу.

На те мігби хтось замітити, що ми як суспільність убога були з природи річи радикально настроєні й не маючи засобів до удержання нормального апарату, потрібного політичним партіям, мусіли послуговатися молодю в політичній боротьбі. Та не в самім послугованні річ, бо таке послуговання лучається навіть там, де є потрібні засоби. Суть справи в браку протиділання такій масовій, нездоровій появі. Через той брак витворилася крайно нерозумна опінія, що кождий наш молодець, котрий не марнував своєї молодости на пусту „політику“, се—мовляв — каріерович. Під впливом тої загальної опінії йшли на манівці навіть дуже здібні одиниці. І так ми не могли з власної вини використати розмірно вигідних для нас умовин в ціли скріплення нашого національного організму, а навпаки—самі вложили в нього заразки тяжкої недуги, яка тепер назріла до великої небезпеки.

А якже могло дійти до того, що в нас не звертали уваги на такі очевидні річи? Відповідь: Зовсім таксамо як могло дійти до того, що нарід, котрий тому близько тисячу літ приняв християнство, не спромігся буквально ні на одну історію своєї Церкви в своїй мові, хоч бачить, що мають історію своєї Церкви навіть невеличкі і донедавна мало культурні племена. Та частина нашої суспільности, котра мала завдання працювати умом, систематично не сповняла того свого завдання й обовязку і тому ослаб її ум і її інтелєктуальна та моральна сила.Наступило цілковите нецінення і згодом повне нерозуміння динамітової сили всякої теорії (все одно чи та теорія розумна чи дурна). І так та суспільність не жила а животіла, немічна, квола, нездорова.

На тім загальнім хоробливім ґрунті виросли прояви й овочі зла, якими затроєна значна часть нашої суспільности. Ті прояви наростали дуже довго і тому лічення їх не може піти скоро.

В слідуючій статті займемося оглядом поведення державної влади політично найбільше досвідченого народу в подібних випадках. *)

*) Про фільософію Донцова, котра дала теоретичну основу тим, що тепер знутра доруйновують нашу суспільність, видали ми недавно окрему брошуру д-ра Назарука п. з. „Націоналізм Донцова й інші мишугізми,“ Се одинока в нас зроблена в окремій відбитці спроба боротьби з тою жахливою руїною. Деякі статті на ту тему пера В. Целевича були недавно в „Ділі“, та їх не видано й тому вони забуті. Ред. Н. З.

Земля серед дощу метеорів

З головної кватири виправи Бирда в околицях полудневого бігуна повідомляють: Минулого тижня наукові співробітники виправи завважили правдивий дощ метеорів. Вчені припускають, що земля ввійшла в обсяг метеоричної стрефи. Тільки за 1 годину начислили 1.200 метеорів.

Одна розмова

про католицький універсалізм і унію.

В польських католицьких кругах вже давно усталена опінія, що варшавський тижневик „Вядомосьці Літерацке“ се протикатолицький орґан. Сю правду сказав в очі редакторам „В. Л-их“ анфан террібль польської преси „Бунт Млодих“ (ч. 5. с. р.) в обширній статті під заголовком: „Оскаржуємо „Вядомосьці Літерацке“. Автор статті Алекс. Бохенський виказав з хистом оборотного апольоґета, що „В. Л.“ гірші навіть від атеїстичного часопису „Вольномисьліцель“. Бо сей масонсько-безбожницький орґан отверто й зі сліпою ненавистю зогиджує кат. Церкву, а „В. Л.“ скрито витворюють для католицизму атмосферу легковаження й погорди. Порнографія і пропаґанда засад противних християнській етиці не сходять зі сторінок сего часопису. Се одначе не перешкаджає видавцям „В. Л-ких“ поміщувати деколи в своїому орґані навіть „Католицький Додаток“, у якому в своєрідний спосіб насвітлюють церковні справи.

Такий власне „Додаток“ в ч. 27. з 1. липня б. р. звернув на себе нашу увагу. Поміщено в ньому статтю п.н. „Про католицький універсалізм і унію“ — Розмова з о. П. Т. Ржевуським... Інтересна для нас тема. Також не чуже нам імя підписаного священика, що змінив латинський обряд на синодально-російський і увійшов у звязь нашої гр.-кат. Церкви. З ним то мав розмову-інтервю Казимир Буковський, кореспондент „Вядомосьці Літерацк-их“.

Низше подаємо і підчеркуємо деякі точки з сеї „Розмови“ — цікаві так з огляду на порушені в ній реліґійні питання, як і з огляду на особу їх товмача, котрий, як згадано, включив себе в історію нашої нації й Церкви.

Дописувач „В. Л-их“ Казимир Буковський впроваджує своє інтервю з о. Ржевуським словами:

„У Львові перебуває під сю хвилю о. Петро Тадей Ржевуський, один з визначних піонірів католицької культури й думки в Польщі“.

Далі слідують важніші дати з життя о. Рж-ого. Після сего ставить Буковський свому співрозмовникові питання: Яка Ваша діяльність як священика в Польщі?

— „В 1913 р. — відповідає о. Рж-ий — оголосив я прилюдно охоту зістати священиком тай висвячено мене тільки завдяки митрополитові о. Шептицькому, папському нунцієві, і Св. Отцю *), тому що моє священиче звання представлялося інакше (інтелєктуальне, законне, без політичних зазублень) ніж сего ожидано від мене“.

Свою діяльність в Польщі зачав о. Рж-ий 1919 р. основанням „Бібліотеки Реліґійного Знання“ за поміччю якої хотів він поширювати кат. універсалізм. Ся близше неозначена бібліотека існувала тільки один рік, бо (тут зачинається трагедія о. Рж-го):

„...всі проби здійснення знання, пливучого з душі, мусіли розбитися. Я мусів виїхати з Польщі й гірко відпокутувати те, що я міркував собі, що можна вже в Польщі говорити про кат. універсалізм...“.

Однак о. Рж-ий вертає знова до Польщі „на розказ Св. Отця“ і по тяжких перешкодах стає священиком у східному обряді. О. Ржевуський має своєрідні думки про унію й кат. універсалізм, та що з того?

„...Нажаль писати про се майже неможливо, бо не друкують... Тому то приходжу до заключення, що мимо мого цілого привязання і вдячности для о. митрополита, буду змушений хіба шукати іншого клімату ніж Польща, хіба що щось зміниться... Колиб я смів, назвавши себе трансцедентальним католиком, котрий не може змістити в Польщі свого реліґійного життя, хоч не знать як про се старається...“.

Чи справді о. Рж-ий причалив до нашої Церкви під авспіціями найвищої церковної Влади, ба навіть на розказ(!) Св. Отця? — Можна в се вірити або й ні. Однак у всякому случаю ледви чи се годиться з дипльоматичними обичаями виявляти такі речі, котрих проголошення належить радше до відповідних церковних орґанів ніж до протикатолицької преси. І се власне викликує в читача підозріння чи з тими „протекторатами“ нема якої ґазетярської містифікації?

*) Підчеркнення автора статті.

Се, про що далі читаємо в інтервю, викликує в читача найвище здивування! Скаржиться о. Ржевуський, що якісь „окуляри“ душі не розуміють його післанництва, його універсалізму, його трансцедентального католицизму, тому творять проти нього заговори, законспіровані компльоти... Нівечуть його працю, не печатають його рукописів, ба навіть знищили що цінніші рукописи віддані до друку...

Отже не лишається нічого іншого о. Рж-ому як „шукати іншого клімату“ поза границями Польщі...

Признаємося, що нічого з сего не второпаємо. Бо о. Рж-ий оперує лишень присудками руїни й заглади, а промовчує підмет, чи як старі граматики говорили, „дійствуючу“ особу... Присудки—близше неозначені, „неособові“: „змушено мене“, „зістало знівечене (писання)“, „не друкують“ і т. д. О. Рж-ий навіть умисне скриває справників своєї недолі, коли пише: „Хто се розбив (працю), в се не хочу тепер входити“...

А читача дуже цікавить довідатися, що се за таємничі руки унеможливлюють о. Рж-ому життя й працю! Зацікавлення тимбільше узасаднене, коли розважити, що о. Рж-ий стоїть, як пишуть „В. Л.“, не тільки під опікою найвищих Авторітетів, але й знаходиться також під канонічною ослоною львівського гр.-кат. Ординаріяту. А преціньз сеї сторони нічого не може грозити, бо Українці дуже гостинні. Послідовно і те середовище, яке покинув о. Рж-ий, не могло йому пошкодити...

Або хто сміє заборонити печатання розправ про ортодоксійний кат. універсалізм, коли в ньому нема навіть, як читаємо, „політичних зазублень“? Чиж впрочім не можна самостійно печатати? На нашому прим. терені є видавництва, які відчиняють навстіж двері перед всякими дописувачами. Або чи можна знищити чужий цінний рукопис, не наразившись прокуратурі?

Нічого не розуміємо... В тому місці розмови о. Рж-го з п. Буковським є прірва, нема в ній льоґічного звязку...

П. Буковський поставив о. Ржевуському чергове питання:

Як отець глядять на проблєму кат. універсалізму?

Католицький універсалізм. На саму згадку про кат. універсалізм, будиться в мене — автора сеї статті — таке велике чувство подиву для Основника Церкви, яке певно мусить хвилювати для Творця світа і в душі астронома, котрий вглиблюється в досліди планетарної системи всесвіта. Широка се й чудова тема. Універсалізм Христової Церкви зілюстрований у св. Письмі прирівнанням з могучим деревом, яке осінює своєю короною всі народи землі; богословські підручники й катехизми докладно його очеркують і пояснюють; історія всіх віків служить фактичними доказами, що католицизм — се наднародність, наднаціональність, яка не покривається границями ні межами країв, держав, племен, океанів. Однак сей універсалізм се не червоний інтернаціонал ані космополітизм, що зретушовує питоменности народнього побуту; церковний універсалізм — узнає і шанує окремішність культур, узнає ба навіть освячує патріотизм. Сю сторону кат. універсалізму вміло насвітлив колись Єзуїт о. Моравський.

„Патріотизм або любов власного народу — писав о. М-ий — се річ добра..., але псується легко... вироджується легко в національний еґоізм, який погорджує чужинцями й ненавидить їх. Християнізм лікує се зіпсуття патріотизму; вчить, що можна особлившою

любовю любити своїх, посвячувати їм свої сили, узнаючи тим нормальний шлях Провидіння, а при тому шанувати й любити чужі народи. Вчить навіть, що щойно тоді добре й мудро кохається свій народ, коли його любиться в звязку з другими, бо добро одного народу не полягає преціпь на к р и в д і других, але на відповідному розміщенні і у співпраці з другими до загальної цілі людства“.*)

Колиб о. Ржевуський був в подібний спосіб розвинув отсі засади кат. універсалізму, але і з узглядненням деяких сторін польського т. зв. релігійного месіянізму, то бувби зробив добру прислугу польській суспільности. Булаб се поглядова лекція, який повинен бути справжній католицький католицизм. Для приміру наводжу кілька слів такої поглядової „лекції“, яку дав своїм і нашим сусідам один білоруський діяч на сторінках „Н. Зорі“:

„Се факт незбитий, незаперечуваний навіть нашими ендеками, що Католицька Церква на Білорусі не була de facto Католицькою, т. зн. загальною, універсальною, але виключно п о л ь с ь к о ю (як в Чехії була німецькою). Дух універсалізму від непамятних часів відлетів з Церкви на білоруських землях. В с я її діяльність... була пристосована в и к л ю ч н о до польських потреб, цілей і інтересів польського народу й польської держави („польська віра“.)**)

Ясно сказане. На таку отвертість не здобувся о. Рж-ий у своїй розмові з дописувачем „В. Л-их“. Замість того розвинув він широку льоґомахію на тему універсалізму. Читач добре мусить напружити увагу, щоби в бомбастичному і декуди (треба признати) блискучому стилі, знайти основу теми і слідкувати за провідною думкою автора. Ще тяжче виловити з інтервю сю спеціяльність, ту „трансцедентальність“ універсалізму, голошеного о. Рж-им, якого йому не дають увіковічнити печатаним словом. А справа унії? Не можна заперечити, що в сій матерії кинув о. Рж-ий декуди бистрі помічення. Особливо влучно підчеркнув сю справу, що унійні наміри і змагання Ап. Столиці позбавлені всякої політичної закраски, що вони були і є все чисті та святі. Однак коли ходить о реальну сторону сеї проблеми, то не ухватив її за роги. Розмальовуючи картину реалізованої унії на терені Польщі повинен був для більшої плястики наглядніше й досадніше підчеркнути ворожі протиунійні настрої тих впливових кругів, для яких публіцист Лубеньскі написав відому й осуджену церковною владою брошуру: Droga na Wschód Rzymu. Також наведення деяких досадніших примірів з польського кресового неоуніонізму булоб послужило до виразнішого розмеження унії в теорії і практиці. Тимчасом о. Рж-ий, розмовник п. Буковського, доторкує тих справ занадто мягкими рукавичками чемностевого промовчування і далеких алюзій. Дещо тільки намічує, дечого боязко недоговорює, уриває в половині слова. Сеж замало.

Одно тільки ясно кидається в очі читачеві „розмови“ в „В. Л-их“: що о. Рж-й дуже наглядно маніфестує свій беззастережний ентузіязм для всього, що на Востоці... Таке наставлення справді — шляхотне. Воно схліблює й подобається передовсім восточникам, що дивляться на своє власне подвірячко через темніщі скла. Нема поєднання без сентименту. В тому тільки річ, щоби такий захват не впав колодою на шляху до здорового самокритицизму, потрібного й конечного до обговорювання таких важних справ як церковне зединення.

Ось прим. не конче остоїться перед критикою оптимізм о. Рж-го, висказаний в підчеркнених нами його словах слідуючого речення: „Апостольська Столиця узнає правосильність обряду т. зв. російського з тим усім, що не противиться католицизмові, а в суті річи н і ч о н е п р о т и в и т ь с я хіба д е к о т р і в и с к а з и, налетілі з пізніших епох“. Ап. Столиця мусить мати важкі причини, коли кладе застереження. „оскільки щось не противиться...“. О. Рж-ий спішно додає, що в російському православю все в порядку, кромі деяких пізніше введених „висказів“...

Егеж! Не годиться легковажити тих „висказів“, бо їх не злегковажила історія, бо з ними рахувалося й рахується православне життя. Сеж добре знана річ, що нім „деякі вискази“ в XVII. ст. увійшли у православну церкву, се коштувало богато крови, вогня й диму. Сі „вискази“ довели остаточно до великого розколу в православю, який ще й нині треває. Видно, що ті вискази мають якийсь зміст. Унійні змагання йдуть власне в сьому напрямі, щоби зміст сих „пізніших висказів“ узгіднити з католицькою наукою. Дотепер се не вдавалося.

Ось один доказ які то глупости загніздувалися з бігом часу в православю через вводження нових виразів в церковну науку. Царгородський синод „вирішив“ в 1756. р. під проводом патріярха Кирила, що хрещення західних християн (католиків і протестантів) неважне, бо вони всі еретики і що вразі зединення треба всіх західних прозелітів ще раз хрестити... І справді се рішення синоду виконувано в підчинених Царгородові церквах. Отже очевидна річ, що при евентуальних унійних переговорах треба буде щось зробити з тими новими „висказами“, бож вони противляться вірі...

Також варшавська автокефалія дає нам клясичний примір на се, як вагітні змістом й небезпечні для церковного життя можуть бути вводжені нові „вискази“. Нинішні православні єрархи проповідували перед війною, що начальну владу над православною церквою має „В с е л е н с к і й с о б о р“ і що партикулярні православні церкви підлягають „Православним патріярхам і с в я т е й ш е м у С і н о д у“. Так вчили, бо так наказував IX. член симола віри, напечатаний в „Катихизисі“ патріярха Филарета, котрий має в православю значіння символічної книги. *) Варшавська ерархія переклала сей „Катихизис“ на польську мову для ужитку своїх вірних. Переклад вірний, змінено в ньому лишень... два вискази. Бо на питання, хто справує в православю найвищу владу,товмачі відповіли в польському перекладі: „Najświętobliwszy Patrjarcha Ekumeniczny“ (отже — не „Вселенскій собор“!). На питання, кому підлягають головні части православя, випечатали: „Najświętobliwszym Patrjarchom i Metropolitom“ (отже — не „Святейшему Сіноду“!).

Зайва річ пояснювати, що заміна сих висказів підважила церковну науку і змінила церковний устрій довоенного православя. На тій підмінці слів повстав новий політично-реліґійний твір т. зв. автокефалія всепольського православя. Ніхто не може сумніватися, що при змінених обставинах такі новаторства викличуть важкі ускладнення в церковному православному житті, а може й велику бурю з громами анатем.

Якжеж Апостольській Столиці не узгляднювати сеї пливкости реліґійних понять в православю? Вона не легковажить новоукованих виразів, рахується з ними, бо вони впроваджують зміни, як бачимо, навіть в справах віри; тому їх приймає або відкидає залежно від сего, чи вони гармонізують або противляться католицькій науці.

Можнаби дискутувати і ще з деякими зворотами о. Рж-го, але се не входить в рами нинішньої статті. Ми бажали поінформувати наших читачів лишень про головні думки і психічне наставлення сеї розмови, яку провадив о. Ржевуський з дописувачем „В. Л-их“. Тільки про се нам йшло. Нам справді булоби прикро, колиб о. Ржевуський хотів і нас з тої причини зарахувати до сих ворогів, що поборюють його ідеольоґію, як про се була вище мова.

До самої особи і праці о. Ржевуського не підносимо ніяких замітів, бо він ще в нічому не переорав наших меж.

К. П.

*) Maryan Morawski: Podstawy etyki i prawa, Kraków 1907.

**) Гл. „Н. Зоря“ ч. 81. з 1933. р. „До проблем неоунії“.

*) Повний титул: „Пространний Христіянский Катихизис Православния Кафолическія Восточния Церкви“.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ

Віденський комітет взиває на поміч.

(Від власного кореспондента).

Під проводом кардинала д-ра Т. Іннїцера відбулося у Відні 12. с. м. засідання міжконфесійного та понаднаціонального комітету підмоги голодуючим в СССР. Зібрання присвячено розглядови сучасного положення на загрожених голодом теренах і начерканню напрямних дальшої праці комітету.

Звіт з дотеперішної діяльности комітету зложив парох церкви св. Варвари о. кан. д-р М. Г о р н и к е в и ч. Ідея віденського комітету найшла широкий відгомін в світі. Вона обіймила не тільки численні краї Европи але й голосним гомоном відбилася особливо в Америці, сягаючи навіть далекої Японії. Незчислимі статті у світовій пресі дають тому вимовний доказ. Крім того повстало богато подібних організацій допомоги, появилися ріжні видання, періодичні бюлетени, окремі розвідки, однодівки а то й цілі книжки-праці, присвячені дослідам жахливого явища голоду в СССР та його причинам.

Сей факт несподівано широкого морального зацікавлення справою голоду на Україні й на сумежних землях, се явище незвичайно відрадне й надійне. Воно стає не тільки оправданням дотеперішної діяльности комітету, але й накладає на него обовязок дальшої праці й витривалости в тім напрямі. Та праця тимбільше конечна, що вісти, які тепер доходять з України як і зарядні зарядження властей у Київі та Москві кажуть сподіватися нової небезпеки. До трудностей в нутрі краю долучилися тепер ще й трудности природи — як приморозки й посуха, що знищили великі засіяні простори. Вони розвіяли не тільки покладені надії на поліпшення відносин прохарчування, але їх ще більше загострили.

Комітет з признанням вислухав виводів о. д-ра Горникевича й однозгідно прийняв отсю резолюцію:

Велика посуха сего року, що в богатьох краях викликала грозу лихих жнив, навістила особливо тяжко великі простори СССР. Вигляди жнив на землях, — що в звичайних умовинах забезпечували цілий Союз хлібом, як найважнішим середником поживи в тім краю, — змаліли так, що совітське правительство мусіло вже в травні подвоїти ціни хліба. Се надзвичайне зарядження оправдувано тим, що мовляв довгий брак дощу знищив в полудневих околицях СССР велику часть засівів. На основі вістей з тих сторін щез там хліб з т. зв. свобідного ринку зовсім, а питання прохарчування населення тих країв, зокрема України, Кубані та надволжанських земель, стало дуже критичне. Насувається гроза нового голоду в розмірах, які не дадуться передбачити. Голодова смерть грозить новим міліонам. Знов мусять незчисленні з них злиденно погибати, коли вчас не прийде їм з помічю добродійна рука брата. Се діло сповнити наказує нам закон любови ближнього.

Тому міжконфесійний і понаднаціональний комітет під проводом кардинала д-ра Іннїцера звертається з горячим закликом до всіх орґанізацій, кругів і установ, що стоять на службі справедливости й любови ближнього, до всіх тих, що завдяки своєму суспільному чи соціяльному становищу покликані до формування міжнародних чи загально людських взаємин, до всіх людей доброї волі взагалі, яким не байдужа доля ближнього,—та кличе їх до співпраці в імя гуманности і справедливости в ділі, що подиктоване на засадах не політичних але чисто добродійних. Тут не йде про саму матеріяльну підмогу, але ще більше про те, щоби створити атмосферу загальної готовости на підмогу, себто того морального наставлення, яке робить щойно можливим зорґанізування загальної акції підмоги як першої й найважнішої передумови успіху того твору чистої людяности. — *Ст.*

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить.

Конференція в „Соколі”

4) Д-р О. Назарук („Нова Зоря“): Я мушу скорше вийти і тому відразу вискажу свою думку. Погляд голови Сокола-Батька, щоб тепер не розводити широкої дискусії, тільки ставити питання, уважаю слушним вже тому, що в тій справі ведеться слідство, отже не маємо ще всіх даних до оцінки тої справи, бо слідство ще не скінчене. При сій нагоді зазначу, що в нас взагалі надуживають дискусії. Нпр. наробиться чоловік нераз місяцями над підготовкою до якогось викладу і виголосить той виклад, а тут якийсь лінюшисько, котрий поняття не має про справу, виступає з „критикою“ і лає прелеґента на чім світ стоїть, аби собі робити рекляму перед тими, що не знають справи, а таких все більше. В анґлосаських краях дискусія буває рідко, звичайно публичні виступи кінчаться запитами і то на письмі, аби потому ніхто не викручувався, що мовляв я не говорив так, тільки ось як. Думаю, що й тут треба уважати, аби безпідставною критикою не зробити кривдя Старшині Сокола-Батька, котра богато напрацювалася над урядженням того сокільського зїзду. Ми представники преси добре не можемо знати всеї величі тої праці, отже будьмо дуже обережні в евентуальній критиці Старшини. Тут вказана тим більша обережність, що з другої сторони маємо бунт, який треба осудити безумовно і без ніяких оправдувань. Так повинна преса зробити навіть тоді, якби було доказано, що й по стороні сокільської Старшини були якісь помилки чи недотягнення. А треба так зробити тому, бо колиб ми сегодня оправдали бунт ізза того, що бунтівникам не сподобалася музика, то на другий раз вибухне бунт з якоїнебудь іншої причини чи притичини і так бунтам між нами ніколи не буде кінця. В таких обставинах ніяка орґанізована праця неможлива. Панове! Кождий з нас працює в якійсь ґазеті, не оден з нас є шефом або заступником шефа. Є тепер або буде колись. Отже уявіть собі панове, що за кождим вашим зарядженням вибухає між співробітниками бунт таки в часі роботи, а видавці і публика довкруги стають по стороні бунтівників і оправдують їх. Як панове гадають, чи можлива тоді булаб редакційна робота? Таж дитина зрозумілаб, що неможлива. Всякого проводу, кождої команди треба слухати навіть тоді, коли вона помиляється, бо люди ми всі і кождий може помилитися. З виконання навіть помилкового зарядження команди чи проводу все буде менше шкоди ніж з непослуху і бунту, бо бунт се взагалі розвал і смерть. Бунтівники мали на площі збунтуватися тому, що їм не сподобалася „польська музика“, яку замовила Старшина Сокола - Батька... Отже се по перше неправда, що музика була польська, бо музика була міська і в тій музиці заняті також Українці, Чехи, Жиди. По друге, української музики, яка надаваласяб до виконання потрібної тут праці, нажаль нема, як нам кажуть достовірні фахівці. А по третє, якби навіть була така українська музика і якби Старшина мимо того взяла дійсно польську чи якунебудь іншу чужу музику, то й тоді ніяким чином і під ніякою умовою не вільно булоб оправдати нам бунту проти Старшини в часі коли та Старшина переводила прилюдно репрезентативну працю в очах великих мас людей своїх і чужих. І взагалі бунт заслугує на осуд, а щож доперва говорити про такий бунт і в таку пору і в такій орґанізації, яка власне має давати приклад послуху і дисципліни цілому народови! Сей бунт частини Соколів на очах всього народа — поява далеко більше грізна ніж здається. З притиском підчеркую, що коли не випечемо з себе причин, які викликають такі появи, то ми пропащий нарід і нема на землі такої сили, яка нас моглаб уратувати перед загибілю, бо хто сам не хоче жити, того ніяка людська сила не вдержить при життю. Се кому як кому, а нам, що творимо опінію нації, повинно бути зовсім ясне. Тут не може бути ніяких застережень, ніяких „але“, тільки бунт мусить бути безумовно осуджений. А те про що і як робила чи говорила тоді Старшина, можна балакати на найближших Загальних Зборах Сокола-Батька. Там і тоді місце і час на такі балачки. Хто не держиться порядку в публичних справах, той пхає свій нарід в найстрашнішу річ, в яку взагалі можна його пхати, то значить в хаос зі всіми його наслідками. Се стара практика всіх культурних народів, котрі мали людей, які думали над тим, від старих Єґиптян почавши. І тому провід, штаб не сміє бути понижуваний навіть тоді якби він блудив. Тільки в однім — одинокім разі непослух своїй команді допускаємий: коли стає ясно, що команда виконує головну зраду. Та й тоді треба бути надзвичайно обережним в оцінці того, які є дані до скваліфікування поведення команди як головної зради і хто се має робити і як робити, щоб не пошкодити непотрібним розголосом справи. На всякий випадок кождий чоловік при здорових глуздах не подумає, що справа музики може мати щось спільного з головною зрадою. Отже оправдувати бунт може тільки той, хто хоче смерти свого народу, або чоловік, який не знає, що говорить і робить. (Д. б.).

Польща і Франція

Становище Польщі до т. зв. східного пакту звертає на себе увагу цілого европейського політичного світа. Европейська преса описує розмову польського амбасадора в Парижі Хлаповського з франц. міністром закордонних справ Барту. Амбасадор Хлаповський мав заявити мін. Барту, що на думку польського уряду т. зв. східний пакт коли не є зайвий, то у всякім разі передчасний. Польські границі заґварантовані договорами Польщі з Німеччиною і Польщі зі Совітами. Східний пакт не приносить нових ґарантій, тільки зобовязує Польщу до військової помочі. А се небезпечне для Польщі. Хоч відповідь Польщі ще не оконечна, то всеж таки приступлення Польщі до східного пакту не годиться з засадничою лінією польської заграничної політики. На сю деклярацію мін. Барту мав заявити рішучо, що становище Польщі до східного пакту може потягнути за собою поважні наслідки. Таке становище Польщі може викликати навіть ревізію французько-польських взаємин. Мін. Барту мав сказати, що від якогось часу французькі змагання закріпити мир стрічають спротив Польщі. Цікаво, що опозиція Польщі збігається з опозицією Німеччини. Коли Польща не змінить свого становища до східного пакту, Франція поставить собі питання, чи в її інтересі нести відповідальність, випливаючу з французько-польського договору. Ні одна ні друга сторона не дементувала повисших поголосок.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 3)

Наша жінка

Діти справді розтаборилися на долівці і з цілим зосередженням уваги ставили домики з каміньців. А між собою цокотали так тихо, наче бджоли зикали. Як котре з них вихопилося за голосно, друге в цю мить його спамятувало:

— „Ромчику, цить: мама просила не галасувати.“

— „Цить, Любочка, дідусьо сплять...“ І грозив їй пальчиком.

А дідусьо не спали... Довго не міг священик вснути тої ночи. Довго губився в роздумах. І довго молився. В такі врочисті хвилі як нинішня, він викликував і переживав у своїй памяти й уяві ціле своє минуле, в котрому як у кождому житті були хвилі світлисті й затьмарені.

Бог поблагословив його доброю дружиною і такими діточками. У тихому щасті жили як в раї. Хвалили Бога і виростали четверо їх діток. Коли на світ зринула люта війна, всі шестеро опинилися нечайно в непривітній стороні, на чужині, відки з розбитим здоровлям і на руїну вернулися після трьох довгих літ скитальства. Діти підросли; хлопці забиралися до науки, найстарша Мірочка ходила до ґімназії. Та не минули два роки, — священик з доладною донечною і трьома підростаючими синами осиротів. Його дружина і дітям мама перенеслася до вічности.

Мірочка, ще змалку хазяйновитою мамою до праці заправлена і навчена основно хазяйного відання, після смерти мами перервала науку і вернула домів. Вона обожала память матери як святої і такою до неї палала любовю, що запрагла її наслідувати і заступити її як господиню в осиротілому домі.

Священик важко зітхнув; Міра посвятилася обовязкам жінки.

Обхідна, чарівна, молода й образована, вона зріклася оманних радощів життя, за якими, під облудними кличами поступу і рівноправности побивається і вганяє добра більшина жіноцтва зараженого нинішньою культурою. Міра всім своїм єством, з любою — на зразок мами — посвятила себе сімї: батькови і братчикам. І коли між ними всіма така єдність і любов, коли його сини так гарно ведуть себе у світі, то се головно заслуга його Мірочки, її ангельської доброти й бездонної любови. Тими цінностями сплела вона цілу сімю і привязала її до себе. І подружжа не збило її з того шляху посвяти й обовязку, хоч життя не щадило. Мірочка зустріла на дорозі свойого життя поважного, правого урядника, богобоязного і честивого, не якогось чепірнатого жевжика або суспільного „реформатора“, і з ним одружилася. Через те до обовязків доньки і сестри причинила собі ще обовязки дружини і матері. Як вона знала ті всі важкі, а то й деколи суперечні обовязки погоджувати і їх з такою ревністю виконувати, тої тайни навіть батько, — хоч те все кмітував і бачив, — не міг збагнути. Незборима сила любови і Божої благодати!

Її поблагословив Господь двома янголятами: Любочкою і Ромчиком. Та дивні суди Божі. Міра боліла невимовно, але й не скривилася, коли мусіла покидати батьківське гніздо. Всі боліли, хоч раділи її щастю. Після кількох літ їх співжиття, її чоловіка перенесено по службі в далеку сторононьку. Ще більше боліла, але не противилася обовязкови; тільки жаліла, що ті обовязки віддалюють її від батька і сімї. Та чоловік сам видячи її банливу тугу за домом просив, щоби — заки устійниться його службова доля — вона з діточками вернула до батька. Вона вернула і зі здвоєним запасом всі сили і знання присвячувала своїм здвоєним обовязкам. А вжеж йому, батькови, що помалу підходив в літа і під їх тягарем — було — приставав, пособлювала на кожному кроці, де могла. Не лиш дома у веденні цілого хазяйства і піклуванні братами, що ходили до шкіл. Але в церкві і в громаді.

Провидіння навідало їх новим ударом: Пані Міри найстарший братчик — котрий з усіх трьох в батьківському і її серці найперше займав місце, — послушний голосові совісти і Народу — зголосився на добровольця до визвольної боротьби за Рідний Край. Пані Міра сама його проводила і виряджувала, коли відходив в поле, хоч її серце кровю стікало. Мріяла про його заслужену хвалу у вольній Україні. Та мрії не сповнилися. Не вернули: ні воля України, ні її братчик. Вкрився іншою хвалою: лаврами героїської смерти. А лишив по собі непотішний жаль батька й пані Міри. І тоді сила її волі і любови змогла біль і пригнічення. На кладовищі і в своїому серці двигнула для його памяти хрест вдяки і заслуги, а сама з незломаною волею і ще більшою любовю і посвятою вернула до своїх обовязків. І непохитно їх виконує до нині.

(Д. б.)

Закони і розпорядки

ЗАКОН

з дня 18 марта 1933 р.

про державні стипендії й інші форми помочі молоді висших шкіл.

(Д. З. 1933 ч. 25).

Щоб уможливити виїмково спосібній, пильній і незаможній молоді студіювання в висших академічних і неакадемічних школах як також осягання наукових і професійних степенів, установляється державні зворотні стипендії, призначені на покриття коштів удержання й образування стипендистів.

З тих державних стипендій можуть користати: 1) студенти в часі нормальних студій, 2) особи, котрі відбули нормальні студії й є в періоді здавання остаточних іспитів, 3) особи, що мають дипльом нижчого наукового степеня в часі праць над осягненням висшого наукового степеня.

Першенство при признаванню стипендій прислугує особам, що мають намір посвятитися науковим дослідам та посідають відповідні до того умови.

Ті стипендії будуть виплачувані зі спеціяльного фонду п. н. „Державні академічні стипендії“, на котрий складаються: 1) щорічні суми, вставлювані до буджету міністерства віроісп. й осв., на ті стипендії; 2) оплати, побирані в висших школах; 3) суми, признавані на державні стипендії самоуправами; 4) суми, вношені суспільними інституціями і приватними одиницями; 5) звороти побраних стипендій і позичок.

Фондом „Державні Академічні стипендії“ заряджує міністр віроісп. й публ. освіти. Він усталює число і висоту стипендій як також терміни їх виплати.

Частину фонду в висоті не вище 20% міністр вір. й п. осв. може застерігти до своєї виключної розпорядимости. Решту фонду, призначену для студентів від другого року вгору, міністр вір. й п. осв. ділить перед початком шк. року між школи й їх виділи.

Виділові ради ухвалюють внесення в справі признання стипендій, призначених для школи, і предкладають їх міністрови вір. й п. осв. на затвердження разом з узасадненням та списом усіх, що старалися о стипендії. Четверта частина квоти, призначеної для школи, може бути вжита на безпроцентові позички, що служать для заспокоення спеціяльних наглих потреб.

Виділові ради виконують контролю над поступами в студіях стипендистів, котрі мають обовязок по упливі шкільного року скласти короткий звіт з ходу своїх студій. — Стипендист не може віддаватися зарібковій праці, котра становилаби перешкоду в його студіях. Виділова рада рішає, чи дана зарібкова праця становить перешкоду в студіях стипендиста. — Стипендист-студент тратить право до побирання признаної йому стипендії, коли: 1) наложать на нього дисциплінарну кару острішу, ніж нагана; 2) покине школу або виділ; 3) занедбається в студіях; 4) віддасться зарібковій праці, котру виділова рада признає за перешкоду в студіях; 5) не повідомить виділову раду про принятя зарібкової праці.

Суми, побирані титулом стипендій і позичок, мають бути звернені. Термін звороту і спосіб сплати усталює міністр вір. й п. осв. розпорядком.

Міністр скарбу може незаможного бувшого стипендиста або довжника звільнити в цілости або в части від обовязку звороту несплачених рат стипендій (позички). — Обовязок звороту стипендії (позички) не переходить на спадкоємців стипендиста (довжника).

Крім зворотних стипендій можуть бути творені стипендії засадничо беззворотні для студентів висших шкіл, котрі по закінченню студій будуть обовязані вступити до служби в урядах і державних інституціях.

Уряд вносить щорічно до державного буджету відповідні суми, на наглу поміч для студентів як також на субвенційну акцію для інституцій допомоги молоді висших шкіл.

Отсей закон увійшов в життя з днем оголошення.

Підручник

з рамени фільольогів і граматиків шляхом якого на протязі одної години навчишся забирати слово при помочі

12)

української мови

Волосся на голові д-ра Маняка наїжилося, очі висунулися з ям. Вхопив голову в руки і заревів нелюдським голосом:

— Не хочу! Досить мені того!

Відвернувся, вискочив з хати на вулицю, та став бігти вперед себе. Гнав, неначе сто скажених фурій здоганяло його. Одна фурія кричала „учащаю!“, друга: „зараз має місце втеча“, трета ревла: „не підлягає сумнівові“, инші ревли иншими „літературними“ словами. Найголосніше кричала та, котра вигукувала „хай, хай, хай!“ Маняк гнав на безбач, куди його ноги несли. Гнав і гнав, не озираючися. Нараз в очах йому потемніло і він впав. Лежав так без духа може яку годину. Коли розплющив очі, побачив, що він в чистім полі. Підвівся і пустився помалу далі. Йшов яку годину і пришкандибав до якоїсь залізничої стації. Се була вже трета стація в сторону Львова. Саме від Хшанова надїхав поїзд і забрав Маняка. Маняк сів у кутику, прижмурив очі й туманів. І не стямився, коли доїхав до Мостиск.

В повороті до Львова у Мостисках до купе поїзду, в котрім їхав д-р Маняк, всів селянин та сів біля него.

— Ви, пане, зі Львова? — спитав селянин.

— Зі Львова, — відповів Маняк, вдоволений, що нарешті вчув людську українську мову.

— Не знаєте, пане, де у Львові продають середники і види? — питав селянин далі.

— Про середники не скажу вам, бо не знаю, що се, ті середники. Види дістанете там, де продають образи. Також в кождій трафіці, в кождім крамі з папером дістанете види на видівках.

— Я не про такі види, — пояснив селянин. — Я про види і средства господарки, потрібні в годівлі дробу. Я вже нераз чув, що українські селяни бідують не так через малоземельність, як через те, що вони зле, бо по старосвітськи господарують. Я загадав взятися до годівлі курей на новий лад. Купив я календар „Взірцевий Господар“ та прочитав не раз і не два і не десять про „Основи раціональної годівлі дробу“. Написала якась Лукія Ломінська-Бобеляк. Лукія дуже мудро пише, але я задурний, щоби ті мудрощі збагнути. З цілої тої писанини я виміркував тілько, що курам треба давати якісь средства, але не кидати їх на землю, чи давати в коритці, а подавати у виді. Я питав у Мостисках, зійшов всі крами в Перемишлі, але в жадного жида, ні в український „Нар. Торговлі“ не знайшов тих средств, якими треба годувати курки ,щоби добре неслися. Також кождий жид здвигав раменами і гадав, що я здурнів, коли я висварувався з ними і ганьбив їх за те, що вони не мають таких видів, в яких куркам дається їсти. Тепер їду до Львова до „Сільського Господаря“. Чейже там, як не мають тих средств і тих видів, бодай скажуть мені, де все те можна купити.

— Ви справді про ті средства й про ті види читали в статі пані Бобелякової? — спитав д-р Маняк. — Мені не хочеться вірити, щоби вона щось таке написала. Я чув, що то розумна жінка.

За самостійність України

Ревеляції „Paris Soir“.

Берлінський кореспондент „Paris Soir“ повідомляє про акцію Розенберґа в справі відбудови самостійности України. Серед української еміґрації були донедавна два табори: гетьманський в Берліні та уенерівський в Парижі. Тепер ті два табори після польсько-совітського пакту про неаґресію получилися в один, в Українське Національне Обеднання. Се обеднання наступило при кінці травня с. р. на конґресі в Празі. Гетьман Скоропадський признаний головним вождом України. Його штаб творять: Коновалець, Полетика, Зеленевський і Драбатний (?). До сего зеднання довів Розенберґ, що хоче використати українську еміґрацію до німецьких східних плянів. В Берліні відбувся конґрес представників українських еміґрантських орґанізацій. Приявних було около 100 делеґатів, з того 3/4 з Німеччини й Польщі. В імени Гітлера привитав конґрес Розенберґ. Він підкреслив ролю, яку гітлерівська Німеччина хоче відіграти в відбудові самостійної України. Всі промовці погодилися на тезу Розенберґа: „Німецьке правительство рішене піддержувати український сепаратизм і створити самостійну Україну в хвилі, коли дозволять на се обставини. Крім того німецьке правительство порішило, що не возьме під увагу поодиноких українських політичних партій, тільки признає український нарід та його репрезентанта Гетьмана Павла Скоропадського.“— Подаємо сю вістку на відповідальність жерела з журналістичного обовязку.

Жіноча поліція

Число жінок, що виконують поліційну службу, зростає в ріжних краях щораз більше. В 1931 р. було 1.025 поліціянток в таких краях: 159 в Німеччині, 7 в Данії, 150 в Анґлії, 55 в Голяндії, 57 в Польщі, 4 в Швайцарії, 593 в Злучених Державах Північної Америки. Крім того істнує ще жіноча поліція в Австрії, Чехословаччині, Швеції, Норвеґії, Фінляндії, Австралії. Орґанізують її в Єгипті, Індії та Мексику. У Франції є тільки одна поліціянтка. Вона повнить службу в надморській місцевости Le Touquet.

Лікарський фейлетоник

Чому треба плекати зуби?

В коріннях зубів є бактерії ріжних недуг.

В останних часах відкрили, що в коріннях зубів творяться малі ятриві огнища. Се постійна небезпека для цілого людського орґанізму. Хоч самі бакцилі в зубах не мусять бути безпосередно шкідливі, одначе вони висилають богато бактерій через кров до всіх орґанів. З того повстають тяжкі недуги, як запалення суставів, нирок, жовчеві недуги й інші, котрі мимо лічення по якімсь часі повторяються. Се діється тому, що причина недуги не в суставі чи в нирці, але в устах, в коріннях зубів. З того місця бактерії заливають цілий людський орґанізм. Терпіння перестають відразу, коли усунеться корінь зуба, бо тоді недуга дослівно „вирвана з коріннями“ з орґанізму. Тому пізнання дальших наслідків терпінь устної ями віддало науці великі заслуги. Підчас операції сліпої кишки відкрили недавно, що такі самі бактерії як в недужій сліпій кишці є в устній ямі, в коріннях зубів і в яснах. Звідси бактерії мандрують з обігом крови до сліпої кишки, де викликують запальний стан. Немовлята без зубів не хорують на запалення сліпої кишки. Отже богато тяжких недуг повстає під впливом злого стану зубів. Тому відповідне плекання зубів охоронить людей від богатьох небезпечних недуг.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

3) Реліґійно-моральний чинник у вихованні української молоді. Реферат п. Антоніни Жизневської.

А тепер погляньмо на ту картину Вашого життя, котра на днях кінчиться і з тихим шелестом відвертається, щоби відхилити нову сторінку ще не записану життям. Вісім а може десять літ тому, як Ви, Дорогі, переступили шкільні ґімназійні пороги ще малими хлопцями. Ви держалися тоді кріпко маминої руки, та жахливо хоч заразом цікаво ґляділи на нове окруження. Минав рік за роком, часто в непевности та тяжкім труді Вашім і Ваших Виховників. Нині — Ви вже молодці. За кільканацять днів вийдете звідси — дасть Бог — з патентом зрілости в руках, з радісним зворушенням в серці, може і з гордістю й надією. Хоч невідрадні тепер відносини, то молодість має свої відвічні права й привілеї — надіятися все кращої долі й до неї стреміти... Хтож з чесних і розумних дивувавсяб тому, хто забажавби підтяти Вам крила, ледви щойно розвинені до соколиного лету? Хто розвіявби Ваші молодечі, соняшні сни і мрії злобно й безпощадно?

Супровожає Вас любов родичів і прихильність шкільних виховників. Здавалосяб, що Ви безжурно й безпечно переступите поріг життя. Та — на жаль — воно так не є. І я не булаб сама матірю, колиб занедбала при нинішній нагоді кинути кілька лучів світла на важну, неназвану тут справу... Дорогі! Не маю причини сумніватися, що Ви в посіданні двох найцінніших скарбів: Віри й невинности серця. Якими Ви не пішлиб дорогами в житті, чи поперестанете на покінченій школі, чи потягне Вас вища наука й знання, — затямте добре слова анґлійського фільософа, Бекона; „Тільки плитка наука й поверховна фільософія ведуть у невіру, але правдиве й глибоке знання поглиблює віру, кориться перед Богом і Йому честь віддає.“ Природник Deunert завдав собі труду провірити реліґійні переконання 300 найславніщих учених 4-ох минулих століть у ріжних ділянках світського знання. Між ними знайшов лише 20-ох недовірків, що зрештою не перечили існуванню Бога, збуваючи річ неясними доктринами для приспання совісти й оправдання свого блудного життя. Між невіруючими фільософами не знайдено ні одного, такого могутнього інтелектом і силою духа, як пр. Аристотель, Сократ, Св. Василій В., Августин, Альберт В. і ґеній Тома з Аквину. Аристотель вмираючи молився; „Куди йду, не знаю. О Єство над Єствами, помилуй мя!“ Ampere, знаменитий фізик, відносився в своїй молодости байдуже до реліґії; трактував її як другорядну справу. Одначе коли поглибив знання, змінив той погляд і часто говорив до своїх учнів: „О який Великий Бог, а яке мале наше знання!“ Ніцше, що задля своєї фільософічної системи увійшов на блудну дорогу, не мав потім відваги з неї завернути. Та коли раз жінка його приятеля сказала, що й без Бога можна добре жити, він відповів: „Ви хочете мене потішити, однак Ви не покидайте великої ідеї Бога. Я з Ним зірвав, для мене все вже стрaчене“. І по тих словах ґірко заплакав. Його невіра не випливала з переконання, лише з гордости і малодушности... Требаб багато місця й часу, щоби вичислити всіх визначних учених цілого світа, глибоко віруючих. Згадаю лиш імена кількох найславніщих: Galvani, Volta, Faraday, Secchi, Olbers, Newton, Flammarion, Leverier, Berselius, Linee, Pasteur, Ampere. А є ще богато, богато! Бачимо з того, що віра й знання не виключають себе, а навпаки спомагаються і доповнюють себе.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: „Правда“, Львів, ул. Сташіца ч. 8/I.

Учительський Зїзд

4) Тимчасом „Ф. Нова” робить 5 сотн. цукорків тижнево! Треба старатися о місце збуту. В нас є капітали і варстати, тільки нема людей до тих варстатів! Маємо богато молодих людей, що покінчили школи, але вони нездібні вести варстати. Не маємо фахово підготованих людей до практичних справ. Наше Т-во може дати поміч нашим дітям, щоб вони вихованися на фахівців і може допомогти їм відтак при заложенню варстатів праці. Всюди треба солідних робітників. Нема кому вести кружків „Сіль. Господаря“ і читалень. А де є взірцеві поля, де годівля курей, хоч Сіль. Господар істнує десятки літ! (Оплески!). — Інший промовець: Коли ми були молоді, то умовини життя були инші як нині. Тоді нас просили. Ми мусимо виховувати нашу молодь практично. Треба вчити дитину самостійного думання. (На салі голосно розмовляють). У нас ще гордять фізичною працею. Наша молодь мусить полюбити працю. Кождий повітовий відділ нехай прямує індивідуально до здобуття варстатів праці. А як буде треба матеріяльної допомоги, то Гол. Управа нам допоможе. — Делеґат з Бережан Петрицький: Ми мусимо дати працю дітям. А хтож їм поможе? Нехай наші діти не стидаються фізичної праці. Берім собі приклад з інших народів, які себе самі обслугують. Мусимо дати поміч дітям гуртом. Поодиноко не дамо собі з тим ради. Ми створім фонд для тих, що не мають засобів виховати дітей. Нехай він буде швець або кравець, тільки аби заробив чесно на життя. (Сильні і рясні оплески!). — І. Ющишин: Прошу не марнувати праці, яку ми будували в комісіях. Варстатів праці ми не можемо творити, але щось треба робити в тій справі. Щось треба творити конкретного, щоб ратувати наших дітей! Мусимо створити допомоговий фонд для тих, що мають дітей на підростку і вони сидять на карку родичів. Се відноситься також до тих учителів, що не мають ще 15 літ служби. Їх можуть звільнити кождої хвилі. Оттаким треба також помогти! Се допомога зворотна, допомога для наших солідних і чесних дітей. Нині трудно собі самому раду дати. Дамо йому допомогу напр. 2000 зол. і скажемо: 2 роки працюй і коли вже варстат розвинувся, тоді віддавай по трохи. То є інтерес солідарности. Ми жадаємо від наших членів малесенької жертви. Таж ми тратимо нашу інтеліґенцію. Катастрофа гряде на нашу націю. Ратуймо інтеліґенцію для народу! Звідкиж взяти грошей? Коли один член дасть місячно 50 сот., то ми одержимо річно від 2000 членів 12.000 зол. (Рясні оплески й голоси признання). Делеґат зі Сокаля: В нас молоді інтеліґенти заложили собі крамницю. Отже підопрім їх морально. Купуймо в своїх! Нехай наш гріш не йде в чужі руки. — Делеґат з Калуша: З тим треба затриматися ще рік. — Голоси: На що чекати? Тільки сир відкладаний добрий! — Одна пані: Мої діти заосмотрені. Але я ставлю внесок призначити на той фонд по 1 зол. від члена місячно. — На салі протести: То за богато! — Делеґат з Бережан: Прикро мені, що деякі не розуміють того. Треба зачинати від малого. (Голос: Такий старий, а так гарячо промовляє!). Я не старий, я духом молодий. (На салі веселість). Нехай вкладка остане 3.50 зол. то ніхто не відчує. Головна Управа повинна завідувати тим фондом сама, осібного комітету до того не треба. — Делеґат з Самбора: З фонду повинні користати відділи. Вони повинні закладати варстати і їм повинна Гол. Управа допомагати. — Голова Т-ва п. Лилик: Осібного комітету не треба. Всім мусить заряджувати Головна Управа. Передтим треба виробити рами, щоб не було непорозумінь. — Делеґат Кісь з Бережанщини: Треба творити варстати праці для цілого українського народу. (На салі гамір, протести! Предсідник дзвонить). Я не проти внеску комісії, та я бажаю, щоб Головна Управа порозумілася зі всіма українськими Товариствами. А всі разом створилиби значні фонди і повставби центральний банк. Предсідник: Ставлю два внески комісії під голосування. — Брикайло: Ставлю внесок, щоб ту справу відложити. — Та за сим внеском ніхто не голосував і він перепав. Збори ухвалили оба внески Комісії внесень одноголосно. — Предсідник: Всі інші внески відпадають. Утворимо допомоговий фонд, з якого будемо черпати на потреби безробітних членів і їх дітей. З черги приступили Збори до IX точки, денного порядку: Ухвалення прелімінаря і членської вкладки. Коваль: Прелімінар випечатаний в „Учительськім Слові“. Тепер буде збільшений о 50 сот. і тим буде змінений. Предкладаю не читати прелімінаря а приступити відразу до дискусії. — В дискусії не забирав ніхто голосу. — Предсідник піддав прелімінар під голосування і Збори його прийняли одноголосно. В прелімінарі такі прибутки: з член. вкладок 54.000 зол., зі зворотних допомог 2.000 зол., оселя зі сезону 2.000 зол., реальність при вул. Унії Люблинської 6.464 зол., реальність при вул. Якуба Стшеме 6.810 зол. і т. д. Разом 99.183 зол. Прелімінар видатків: Адміністрація Т-ва 49.330 зол., посмертний фонд 23.400 зол., оселя 1.616 зол., інвестиції на движимости 8.800 зол., реальність при вул. Унії Люблинської 4.335 зол., реальність при вул. Якуба Стшеме 4.090 зол., приют 1.585 зол., Мушина (дім) 335 зол., інші 1.067 зол. Разом 94.557 зол. — Висота членської вкладки. П. Коваль: Вкладка виносить 3.50 зол. місячно для звичайних членів і 50 сот. для спомагаючих. — Збори ухвалили без дискусії предложення п. Коваля. — Послідна точка дневного порядку була: Звіт Комісії внесків. Збори були так зорґанізовані, що делеґати подавали свої внески на письмі. Окрема комісія упорядкувала ті внески і відчитала при кінци зборів а Збори передали їх Управі як дезідерати до переступування. Між внесками був один, що учителі повинні складати 1 зол. місячно до учительської Каси як примусову ощадність. В дискусії над тою справою говорили: Оден Делеґат: Не кождий в силі давати на се щомісяця 1 зол. Лишім кождому добру волю. — Петрицький: Нарід сильний коли щадить. Ми повинні щадити примусово! (Збори протестують!). — Голова Комісії внесків: Апелюю до товаришів, щоб добровільно складали ощадности до „Учительської Каси“ як і другий уділ. — Збори ухвалили се внесення як апель. Самбірський делеґат домагався, щоби Головна Управа дала самбірському відділові підмогу. Збори ухвалили прохання самбірського відділу, як побажання до Гол. Управи. Був ще один внесок п. Залужного, щоби члена звільнити від вкладки, коли він платив точно вкладку впродовж 30 літ. Та Збори сей внесок відкинули. На салі остало около 60 осіб. Порядок нарад вичерпано. Збори відбувалися спокійно й діловo. Настрій був поважний. Вирішено богато справ. Предсідник закрив Збори коротким словом, в якім подякував присутним за участь і просив їх рознести думки порушувані на Зборах до всіх, котрих не було на Зборах. Просив читати і поширювати учительську пресу. Збори тривали 7 годин і скінчилися о год. 5 по полудні.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

УКРАЇНСЬКІ ПОСЛИ: Др Д. Левицький, Др Загайкевич і сен. Ю. Павликовський інтервеніювали 21. VII. с. р. в міністра внутрішних справ Косцялковского в справі останних подій в Галичині. При тій нагоді українські парляментарі інформували міністра про положення українського народу в Польщі.

НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ повстане „Народний Комісаріят Внутрішних Справ України“. Комісарем призначили Ф. Балицького. Так рішив ЦК КП СССР в Москві.

В СТАНИСЛАВОВІ суд засудив 17-ох молодих Українців за приналежність до ОУН: Юрка Онишкевича на 13 літ вязниці, Володимира Явнича на 14 літ вязниці, Константина Петрочука на 12 літ, Володимира Гайдюка на 13 літ, Дмитра Корінця на 11 літ, Гриця Барабаша на 13 літ, Юрка Вінтонюка на 10 літ, Михайла Вінтонева на 10 літ, Петра Гоголя на 13 літ, Володимира Мороза на 11 літ, Василя Заставецького на 10 літ, Володимира Бідулу на 10 літ, Івана Урбана на 11 літ, Роману Чорну на 6 літ, Миколу Барана на 6 літ і Івана Скопюка на 10 літ вязниці. Крім сего позбавлено всіх засуджених горожанських прав на 10 літ. Всім зачислили слідчий арешт.

ПОЛЬЩА має незабаром виступити з конкретною пропозицією поладнати польсько-литовські відносини. Литовська преса подає, що після нарад маршала Пілсудського з полк. Пристором в Пікілішках утворено окрему комісію для польсько-литовських справ. До комісії мали ввійти: полк. Пристор, б. мін. Залеский, віцемін. Шембек і ректор віленського університету Станевіч. В Друскеніках відбулася нарада послів Б. Б. в справі польсько-литовського порозуміння. Незабаром має відбутися стріча польських політиків з литовськими політиками.

МІН. БЕК прибув літаком до столиці Естонії Таліна. Мін. Бек відбув перед від'їздом довгу нараду з маршалом Пілсудським. Польська преса подає, що темою нарад мін. Бека з міністром закордонних справ Естонії буде договір взаїмної допомоги. Польща й Естонія нерадо дивляться на проект мін. Барту, щоби в східній Европі 8 держав заключило договір взаїмної допомоги зі совітською Росією. Мін. Бек відтак поїде до Латвії.

БОЛЬШЕВИКІ слідкують пильно за візитою мін. Бека в Естонії й Латвії. Большевицька преса пише, що Польща хоче відтягнути Естонію й Латвію від заключення договору між прибалтійськими державами.

ЕСТОНСЬКИЙ МІНІСТР заграничних справ заявив представникам преси, що Естонія ставиться прихильно до т.зв. східного Льокарна. Одначе перед тим, заки приступить до пакту, мусить вирішити деякі розбіжности.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА навязала дипльоматичні зносини зі совітською Росією. Недавно президент Масарик прияв на врочистім послуханню першого совітського посла й уповаженого міністра Сергія Александровського. Промови виголошені при тій нагоді мали бути дуже сердечні. Цікаво, що большевицький посол виголосив свою промову по чеськи і президент Масарик відповів йому також по чеськи. Звичайно послугуються в таких випадках французькою мовою.

В УГОРЩИНІ міністр внутрішних справ розвязав всі націонал-соціялістичні боєві організації в цілій державі. Причина: нелеґальна діяльність боївок зорганізованих на військовий лад.

ЮГОСЛАВІЯ заключила договір з Мадярщиною, щоб запобігти новим пограничним непорозумінням.

МІЖ БОЛГАРІЄЮ І СССР ведуться переговори в справі навязання дипльоматичних взаємин.

В АВСТРІЇ було знов кілька бомбових замахів. Бомба вибухла на зелізничій стації Гафелякер коло Інсбруку. В м. Люстенав вибух бомби знищив ґімнастичну салю. В Відни вилетіла в воздух телєфонічна розмовниця. Коло Едляху в Стирії і Бреґенци були бомбові замахи на зелізничий тор.

В НІМЕЧЧИНІ ґітлєрівці розстріляли провідника католицької молоді Альфреда Пробста. Його увязнили 1. VII. с. р. Пресовий відділ тайної поліції видав комунікат, що Пробст утікав і тому його застрілили.

БЕРЛІНСЬКА ПОЛІЦІЯ сконфіскувала англійську ґазету „Таймс“. Се перша конфіската того щоденника в Берліні.

АНҐЛІЙСЬКА ҐАЗЕТА „Morning Post“ пише, що Німеччина не відкине східно-европейського пакту. Вона буде домагатися, щоби за участь в пакті одержати конкретні обіцянки щодо рівноправности зброєнь а саме: гармат і літаків. Німеччина може повернути до Женеви тільки тоді, як дістане таку конкретну обіцянку. Німеччина ще офіціяльно не відповіла на запрошення.

МІН. ТАРДІЄ зізнавав недавно перед слідчою комісією для висвітлення афери Ставіського. Він сказав, що тодішний премієр Шотан знав про махінації Ставіського, але не запобіг їм. Радикальна партія, до якої належить Шотан б. французький премієр, образилася заявою Тардіє. Провідник радикалів Еріо домагається, щоб Тардіє уступив. Обі сторони погодилися, щоби премієр Думерґ вирішив спір. Сподіються, що прем. Думерґ предложить міністрови Тардіє, аби він заявив, що не думав образити радикальної партії.

БОЛЬШЕВИКИ іменували Сокольнікова амбасадором в Парижі. Сокольніков був давніше совітським послом в Лондоні.

В ЛОТВІ влада замкнула 30 соціялістичних журналістів до концентраційного табору. Причина: протидержавна діяльність.

СТРАЙК в Злучених Державах скінчився. Страйковий комітет ухвалив більшістю 191 проти 174 перервати ґенеральний страйк і передати всі спірні справи до земному судови. Головний страйковий комітет буде дальше урядувати. Робітники домагаються, щоби влада відкликала з міста військові відділи. Всі робітники вернули радо до праці. Страти, що повстали наслідком страйку, обчисляють на 150 міліонів долярів. Було 8 забитих і 197 ранених.

НОВА КОНСТИТУЦІЯ В БРАЗИЛІЇ входить тепер в життя. В ній є важні постанови про еміґрантів. Будуть пускати тільки 2% еміґрантів з числа, яке прибуло з даної народности за послідних 50 літ. Вістрє всего обмеження звернене проти іміґрації Японців. Нова конституція обмежує можливість заробітків для еміґрантів.

В ЯПОНІЇ новий уряд зачав борбу з марксизмом і комунізмом. Уряд виступить остро проти пацифістів, які ширять розклад серед японської суспільности. Уряд створить для марксистів, комуністів і пацифістів концентраційні табори.

НОВИНКИ

Буря над Львовом шаліла дни 23 с. м. о год. 5 попол. Дощ перешкоджував в русі трамваїв. Перун вдарив в дерево на Старім Ринку. Також в околиці Львова буря спричинила значні шкоди. В присілку Керницькім перун вдарив в будинок Павла Теслюка. Будинок згорів.

Завалився дім у Львові при вул. Янівській ч. 75. Причина катастрофи: часті зливи в останних часах. Дім мав вже поверх 200 літ. На щастя була лиш одна жертва. Стіна, що завалилася, присипала одну дитину, котру в грізнім стані відвезли до шпиталя. Решта мешканців сего дому сейчас вынеслася до близької шопи.

Літний час се час тяжкий для кождої ґазети під кождим оглядом. Тому просимо наших прихильників якраз в літних місяцях не забувати за наш орґан і присилати передплату.

Над Космачем обірвалася хмара. Дощ лив такий сильний, що за годину всі малі гірські потоки перемінилися в каламутні ріки. Вода виступила з берегів і залила левади, городи й поля. Шкоди великі.

Перун убив 50-літного Р. Сірого та 17-літного В. Веґіру з Гряди коло Львова. Вони сховалися підчас бурі під полукіпок.

В Дрогобичі перун убив 20-літню жінку з Рушева, коли набирали воду ведром зпід ринви підчас бурі. Саме тоді в дім ударив перун і електрична струя з ринви поразила жертву.

За талєргофський хрест. В. с. Соколів, пов. Камінка Струм., місцеві селяни поставили коло церкви хрест на памятку телєргофських жертв. Місцевий гр.-кат. священик о. Ол. Содомора відмовився посвятити хрест і заявив, що не ручить за спокій підчас посвячення талєргофського хреста. Тоді селяни запросили сусідного римо-кат. священика о. Чеховича. Він посвятив хрест і виголосив промову. Одначе члени ОУН напали на учасників посвячення хреста та богатьох їх побили. Мих. Романова, голову чит. ім. Качковського, зранили ножем в груди. Поліція привернула спокій в Соколові, увязнила пятьох селян і відставила до вязниці. (Аґенція „Всхуд“).

В Раві Руській відбудеться в неділю 29 с. м. традиційне повітове Свято Полеглих. Рано в 10 год. Служба Божа й панахида в парох. церкві; в 12 год. процесійний похід на цвинтар до могил Полеглих, де відбудеться панахида і проповідь. Свято відбудеться без огляду на погоду.

До Берези Картузької вивезли з Рави Руської Степана Совика. З перемиського повіту вивезли Павла Ґенґала і М. Повха з Бушкович, Володимира Федева з Вовча і Дмитра Микиту з Коровник.

З Тернопільщини з села Дичкова вивезли до Берези Карт. абс. малої семинарії у Львові Василя Охримовича.

З Теребовлі вивезли до табору в Березі Картузькій студ. Володимира Гриніва.

Зі Струсова, пов. Теребовля, вивезли до Берези Карт. студ. Іванчука.

Зі Скалата відставили до Берези Карт. директора П. С. К. інж. Тертеку.

З Перемишлян вивезли до Берези Карт. урядника Філії „Просвіти“ Стефана Барана.

З Бережан вивезли до Берези Барт.: Богдана Старуха, абс. ґімн., Богдана Пашківського, студ. техн., Петра Сагайдачного й Романа Ганачевського.

З Глинян вивезли до табору в Березі Карт. студ. Антона Романюка.

З бучацького повіту вивезли до Берези Карт. Норберта Рибака, адвокатського соліцитатора з Монастириськ, і Миколу Косарчина, абс. ґімн. з Нагірянки.

„Манчестер Ґардіян“, анґлійський щоденник, помістив недавно обширну статтю від власного кореспондента про український жіночий конґрес у Станиславові. Кореспондент анґл. ґазети підкреслює, що конґрес відбувся з надзвичайним успіхом.

ПОДЯКА

Отсе почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству взаїмних убезпечень на життя „КАРПАТІЯ“ у Львові за скоре й без зайвих трудощів виплачення повної обезпеченої суми по мойому мужеви бл. п. Теодорі Гозі, проф. ґімн. в Перемишлі.

Скоре і акуратне виплачення обезпечення уповажнює мене поручити се одиноке українське Товариство обезпечень на життя „КАРПАТІЯ“ найширшим кругам української суспільности.

Перемишль, дня 28. червня 1934

Ярослава Гозова.

У Львові повстав воєвідський комітет допомоги жертвам повені. На чолі комітету станув львівський воєвода п. Владислав Беліна-Пражмовский. Комітет видав відозву. Жертви пересилати на конто П. К. О. ч. 515.500.

Львівські комуністи уладили „масівку“ на вул. Хорущини в неділю вечером. Се мав бути протест проти розвязання УСО і ОЖПП та завішення їх орґанів „Праця“ і „Унзер Веґ“. Увязнено 28 осіб.

Підчас повені в с. Вершхославіце коло Тарнова орендар фільварку Радван не хотів дати човнів на ратунок потапаючим ні приняти виратовані коні мимо приказу старости. Тому воєвода Квасьневский приказав вивезти його до табору в Березі Картузькій.

Большевики мають перенести памятник Б. Хмельницького в Києві з Софійської площі на інше місце або й зовсім знищити.

Д-р Вол. Залозецький в Чернівцях обходить 27 с. м. 50-ліття своїх уродин.

Сніг при 30° тепла. Над Берліном, Східною Мархією і Шлеськом перейшла в ночи велика буря з перунами. При 30° тепла впав сніг, що покрив поля. Одначе він дуже скоро стаяв.

В совітській Росії гине з голоду 600 тисяч Німців кольоністів. Так пише німецька ґазета „Данціґер Зонтаґс-Цайтунґ“.

В Смоленську засудили большевики 11 робітників на кару смерти за саботаж скотоводного господарства.

В Загребі (Хорватія) відбудеться в днях від 1 до серпня с. р. всесловянський сокільський здвиг. Чехи, Поляки, Болгари й Росіяни візьмуть участь в тім здвизі.

В 107 р. життя померла пані Шімен в Суботиці (Югославія). Вона була 85 літ вдовою.

Великий скарб. Недалеко місцевости Чедени на Мадярщині робітники викопали великий скарб золотих монет ваги 8 кґ. Монети з 16 ст.

В Анґлії відбудуться великі летунські маневри. Окремий летунський напад буде виконаний на Лондон. В нім візьме участь 500 літаків.

Морська потвора. На побережжі північної Шкотії недалеко села Дуннет Гед знайшли на березі моря морську потвору довгу на 10 метрів. Голова потвори плоска й велика, на шиї грива. Обвід тулова має 55 цм. Знахідка викликала серед рибаків велику сензацію.

Яблоко за 15 долярів. В Лондоні платять по два до три фунти стер. (15 дол.) за яблоко зване Адамовим. Його запах дуже сильний і приємний. Щоб дозріти, воно потребує кілька років. Купують його очевидно богачі для чудового запаху.

Страшний землетрус був в Америці в Панамі. В місті Давід завалилося богато будинків. Ранених кількадесять осіб. Комунікація відбувається при помочи літаків.

В Півн. Америці панують тепер страшні спеки. В Ню Йорку померло 250 осіб внаслідок соняшного удару.

На Кореї була страшна повінь. Вода залила 500 домів. Більше ніж 100.000 осіб потерпіло шкоди.

В Манджурії вибухла джума. Досі померло 25 осіб.

Гумор. Молода жінка: Дуже тішуся, що тобі смакує. Мама казала мені, що я найлучше роблю торт і ґалярету. — Чоловік: А то, що я їв, то був торт чи ґалярета?...

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Стан урожаю в Польщі в тім році назагал гірший як в минулім. Найкраща пшениця перед жнивами була в воєвідстві келєцькім, найгірша в познанськім. Жито найгірше вийшло в тернопільськім воєвідстві (на Поділлі). Найкращі бараболі й овес в краківськім воєвідстві, гірші в східних воєвідствах. Ярини дещо поправилися. Сінокоси відбулися за погоди. Сподіються красших зборів з ярих родів збіжжа як з озимих. Збір паші й соломи гірший як в минулім році. Такий був стан на початку сегорічних жнив.

Нове жито продають у Варшаві по 14.50 зол. Збіжеві державні заклади стараються, щоби жито коштувало в цілій Польщі по 14.50 зол.

Відбудова знищених повінню околиць в воєвідствах львівськім, станиславівськім, краківськім, келєцькім і люблинськім буде уреґульована окремим законом. Міністерства опрацьовують спільно проєкт сего закона. Закон подасть, під якими умовинами можна буде дістати дерево з лісів по дешевшій ціні.

Полекші для жертв стихійного нещастя. Арт. 53 векс. закону предбачує для них продовження платности векселя. Коли перешкоди, викликані стихійним нещастям, тривають довше ніж 30 днів, пошкодований може доходити претенсії без протесту.

В Варшаві відбулося засідання Ради Міністрів. На нім обговорювали справу допомоги для дрібних і середних хліборобів, як також справу знижки цін деяких монополів.

Польське правительство старається обнизити ціни нафти, зеліза й цукру. В тій справі йдуть переговори з промисловцями. Знижка наступить в осени с. р.

Скарбові уряди почали розглядати зізнання платників доходового податку за 1933 р. зложені до 1.V. 1934. В осени розішлють платничі накази доходового податку. Скарбові Уряди візвуть платників письменно, колиб треба було пояснити деякі неясні позиції. Вони не можуть вимірювати податку самі без порозуміння з платником і без поставлення йому конкретних закидів. Таке становище скарбових урядів неслушне, як се виходить з рішень Найвищого Адміністраційного Трибуналу. Платник, що зложив зізнання в призначенім часі, має право боронити свого становища і зголошених заподань.

Річний ярмарок на св. Анни триває в Тернополі від 25 липня до 8 серпня с.р. включно. Магістрат міста Тернополя старається про зелізничі знижки для відвідувачів як також для тих, що повезуть туди товарі.

„Українська Каса“ в Заліщиках обходила недавно 30-ліття свого істнування. Основником її був д-р В. Охримович. В салі „Нар. Дому“ відбулася святочна академія. В. Бараник виголосив реферат про історію „Укр. Каси“ в Заліщиках. Пос. З. Пеленський виголосив реф. „Значіння кооперації для народного господарства“. Виголошено ряд привітів. Крім того виступав артист-співак М. Голинський і хор під управою п. І. Ткачука. Пополудні відбувся фестин.

Дешеві сірники появляться незабаром в продажі. Є два роди тих сірників. Один рід сірників в твердім опакованню коштуватиме 5 сот. Другий рід в мягкім опакованню буде коштувати 3 сот. Досі було в пачках до 50 сірників, тепер має бути по 24 сірники.

В Букарешті підписали польсько-румуський торговельний договір. Польща буде вивозити до Ромунії вовняну і бавовняну пряжу, ґумове взуття, машини і т.п. Ромунія буде привозити до Польщі овочі, насіння і т. д.

В Лондоні йдуть торговельні переговори між Польщею й Англією. Сподіються, що скоро прийде до заключення господарського договору.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·27—5·27 зл. Золотий доляр 8·91—8·93. Канадійський доляр 5·26; 1 німецька марка — 2·03: 100 франц. фр. 34·50—35·; 100 чеських корон 22·; 1000 румуських левів 37·50—39 зл.; 100 австр. шилінґів 88·50—100 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл.	льоко Підволочиська	льоко Львів
Пшениця двірська	17·50—17·75;	19·00—19·25
Пшениця збірна	16·50—16·75;	18·00—18·25
Жито двір.	13·00—13·50;	14·75—15·25
„ збірне	12·50—12·75;	14·50—14·75
Ячмінь двір.	13·75—14·25;	—·— —·—
Ячмінь на мливо	13·00—13·25;	14·25 14·50
Овес двір.	12·50—13·00;	14·50—15·00
Овес збір.	12·00—12·50;	14·00—14·50
Гречка	17·00—18·00;	—·— —·—
Кукурудза	20·00—21·00;	—·— —·—
Грис пшен.	8·75— 9·00;	9·00— 9·50
Грис житний	8·—— 8·25;	8·25— 8·50
Грис ячмінний	9·—— 9·20;	9·50— 10·0

Тенденція звишкова, рух оживлений.

Набіл: Маслосоюз платив 24. VII. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. 2·10— зл., за 1 л. молока 14 сот., за 1 л. сметани 60 сот., за 1 копу яєць 2·25—2·30 зл. Тенденція на яйця слаба, на масло, молоко і на сметану вдержана.

Спорт

Україна — Огніско (Ярослав) 6:1 (1:1)

Чергові змагання за мистецтво Окружної Львівської Ліґи закінчилися високою виграною України. В першій половині гри Україна не могла розіграться. Ініціятиву мало Огніско, що грало з вітром і стрілило перші ворота. Воротар України Бутель зловив мяч але пустив з рук. Скоро потім Скрегота вирівнав з карного. Після перерви Україна взялася до праці. Ворота стріляють : Маґоцькій (2), Мікльош, Максимів і Краевський. Всі грачі України грали в другій половині незвичайно амбітно. Колиб наші грачі так все грали, Україна належалаб до перших дружин у Львові. Тепер Україна є на 5 місці між 10 дружинами Окружної Львівської Ліґи. Табеля Окружної Ліґи виглядає тепер так: Ресовія, Чорні, Польонія, Погонь, Україна, Лехія, Другий Сокіл, Гасмонея, Світезь і Огніско.

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 200.000зл. на ч. 135613; 50.000 зл. на ч. 113796; 20.000 зл. на ч. 163283; 15.000 зл. на ч. 10975; 10.000 зл. на ч. 70323; 5.000 зл. на чч. 101438, 151355; 2.000 зл. на чч. 84726, 138028, 152995, 80425, 144417, 19581; 1.000 зл. на чч. 46632, 160372, 161537, 32716, 94659, 127274; 500 зл. на чч. 1203, 17331, 106321, 115684, 122646, 140102, 142212, 20797, 24260, 33390, 17754, 101525, 106241; 400 зл. на чч. 30913, 38226, 40660, 464701, 66794, 78698, 93773, 115116, 123809, 147229, 157966, 165088, 165545, 2222, 21285, 25100, 34468, 51575, 55448, 94273, 958229, 102084, 123553, 154081, ;157312 250 зл.на чч. 25350, 32002, 32417, 33178, 34363, 35865, 43178, 75030, 776335, 83072, 85394, 91965, 92411, 107232, 117778, 128812, 133538, 138884, 146295, 153727, 155110, 157251, 35116, 47447, 56646, 58918, 60637, 91300, 94425, 99323, 106010, 110081, 122340, 154142, 161768;

КІНА

АТЛЯНТИК: Буритель.
АДРІЯ: Братя Караман.
КАСІНО: Зірка Бродвею.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Маскарада любови і ревія.
МІРАЖ: Пат і Патахон серед пенсіонарок.
МУЗА: Платинова бльондинка.
ПАЛЯС: Пепінка Райнгольцова.
СТИЛЕВЕ: Король арени і ревія.
УТІХА: Нічний лет і ревія.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

НОВА ШКОЛА

Ігуменат Монастиря СС. Василіянок у Львові (вул. Потоцького 95) подає отсим до загального відома милу вістку, що рішенням Кураторії О. Ш. Л. у Львові з дня 7 липня 1934 одержав дозвіл на отворення з шкільним роком 1934/35 нової школи, дуже потрібної і дуже на часі школи,

ПРИВАТНОЇ ОХОРОНЯРСЬКОЇ СЕМІНАРІЇ

з українською мовою навчання. Ся школа буде виховувати фахових учительок для ведення дошкілля і захоронок. Таких семінарій було дотепер всього кілька в цілій Польщі, а на терені львівської Кураторії тільки одна (державна) у Львові, з якої наша молодь майже не користала. Наука в охоронярській семінарії триває 3 роки; на І курс вільно приняти найбільше 40 учениць. Кандидатки мусять мати скінчених 14 літ і 7 кляс вселюдної школи, згляднo відповідні гімназійні кляси. Вступні іспити відбудуться перед кінцем серпня, а від 1 вересня с. р. зачнеться правильна наука. Місячна оплата за науку буде приступна, щоби тільки покрити необхідні видатки. Управу цеї школи обійме кваліфікована сила, п. проф. Надія Дзерович-Литвиненко. Зголошення до вступних іспитів приймає Дирекція школи (Львів, вул. Потоцького 95.) від тепер до 22 серпня 1934 р. —

За Ігуменат СС. Василіянок у Львові
Йосифа Худерська Ч.С.В.В. намісниця.

ВИБАГЛИВУ ОБУВУ РІЖНОГО РОДА
ПОРУЧАЄ, ВИКОНУЄ І НАПРАВЛЯЄ
ФІРМА „АР-КА”
в новім льокалі
ПРИ ВУЛИЦІ ЗІМОРОВИЧА Ч. 17.

При БОЛЯХ ГОЛОВИ ТА ЗУБІВ,
ГРИПІ, ПРОСТУДІ, при АРТРЕТИЧНИХ БОЛЯХ, СУСТАВІВ, КОСТЕЙ і т.п. УЖИВАЄТЬСЯ ОРИГІНАЛЬНИХ ПОРОШКІВ „MIGRENO NERVOSIN” З КОГУТИКОМ (З.Ф.)
ЖАДАЙТЕ В АПТИКАХ ПОРОШКІВ З Ф.ЗН. КОГУТИКОМ В ОРИГІНАЛЬНОМУ ОПАКУВАННІ ПО 5 ШТУК У КОРОБЦІ, БО ВЖЕ Є Й ФАЛЬСИФІКАТИ.—

Бувший лікар Поліклініки у Берліні
Стоматольог-дентист
Др. Степан Дмоховський
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Рентген. Прециаійна техніка дентистична.
71—13—20

ФІРАНКОВІ МАТЕРІЯЛИ, індантрени, фіранки ручної роботи, капи на ліжка, ґарнітури, тапчанові накидки, шлюбні вправи найдешевше виконує ВАНК, Марійська площа 6.

ПОРОШКИ «KOWALSKINA»
ВЖИВАЄМО ПРИ ДОШКУЛЬНИХ БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОНЧЕ ЗІ ЗНАКОМ СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ
FABRYKA CHEM.-FARMAC. A. KOWALSKI WARSZAWA

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитр

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 29 липня 1934. Ч. 56 (754)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Станіцка ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Ц. Краків 405.867

На поміч жертвам повені

Відозва всего Католицького Епископату Польщі.

Епископат Польщі видав таку відозву: Скотилася з наших гарних гір на великий простір краю руйнуюча повінь, залила широкі околиці покриті доспілим збіжжем. У хвилях гинуло життя і майно. Над спокійним, працьовитим населенням нависло марево голоду. Без якогонебудь забезпечення вертають потерпівші від повені до руїн своїх хат, на замулені загони, де пропала їхня цілорічна праця.

Та катастрофа накладає обовязок надзвичайного зусилля і негайної допомоги. Пружини віри і християнського братерства повинні створити велике діло молитви та жертв для нещасних. У ювилейнім році не могли ми зовнішнім ділом висловити Спасителеві кращого поклону і подяки, як допомога тим, які своєю недолею стали нам куди ближчими.

Наймиліші! Складайте датки потерпівшим від повені! Співпрацюйте з комітетами допомоги! Підтримуйте їх акцію і збірки! Підтримуйте кождий добрий вчинок!

Неділю 5. серпня ц. р. призначуємо на окремі збірки по всіх церквах. Їх заповідають і підготовляють отці парохи та черці. В імя Христа Спасителя зложимо в цей день свою ювилейну лепту для нещасних братів. Церковні комітети відошлють збірки негайно до дотичної Консисторії.

„Води многі не можуть погасити любови братерства, з яким маємо сповнити „потреби святих".

Ту відозву підписали також наші Владики: ВПреосвящений Митрополит Андрей Шептицький, ВПреосвящений Григорій Хомишин, ВПреосвящений Йосафат Коциловський.

Заклик ВПреосв. Митрополита Андрея Шептицького.

Взиваю Духовенство і нарід взяти як найщирішу участь у збірках на річ потерпівших від повені в західній Галичині. Не для форми і не з оглядів людських поможім щиро братам у біді. Маємо Богом дану нагоду показати, що ми християни, і зеднати собі щирість християн поміж нашими братами. Тим заслужимо собі у Бога можність, якої досі не маємо: ратувати і тих, що гинуть з голоду на Україні. Християнська любов ближнього, оказана братам у хвилі біди, стане, дасть Бог, початком побіди Христової гадки над поганством у обох народів. —

† Андрей, Митрополит.

Жертви повені гинуть з голоду

На широких просторах, навіщених повінью, люди погибають з голоду і спраги. Найтрагічніше положення на низах, в долинах рік Раби та Дунайця. Повінь перейшла лишаючи затроєні води. Чого не забрала вода — тепер забирає стократно страшніша зараза... Около 5.000 людей над долішною Рабою погибає з голоду і спраги. На полях лежить богато потопленої худоби, яка розкладається і затроює воздух. Коли не прийде скоро поміч, наслідків повені годі передбачити.

Канцлєр Австрії Дольфус убитий

Як австрійські національ-соціялісти намагалися захопити владу.

Дня 26 липня с.р. австрійські гітлерівці рішили зробити державний переворот. Одна ґрупа замаховців перебрана в мундури австрійської Гаймвери заїхала тягаровими автами перед будинок австрійського радія, вдерлася до середини і змусила спікера проголосити, що правительство Дольфуса уступило і Др. Рінтелен став канцлером. Вістка про уступлення правительства Дольфуса мала стати гаслом до гітлерівської революції в цілій Австрії. Рівночасно інша озброєна в револьвери ґрупа заговірників в числі 150 вдерлася несподівано до канцлерської палати, де якраз відбувалася рада міністрів. Канцлер Дольфус хотів скритися в палаті державного архіву, що сусідує з канцлерською палатою. Та в часі переходу через т. зв. конґресову салю вдерлися до неї замаховці і оден з них ранив тяжко канцлера Дольфуса. Канцлер впав на землю. Його віднесли до сусідної кімнати і він умирав без ніякої помочі. Він просив лікарської помочі, але йому відмовили. Так само терористи не хотіли закликати священика. Зате заговірники привели до умираючого канцлера міністра Фея. Канцлер заявив тихим голосом , щоб мін. Фей заопікувався його жінкою й дітьми. О год. 6 вечером військо й поліція окружили канцлерську палату і поставили домагання, щоби заговірники звільнили канцлера і міністрів. Заговірники згодилися звільнити канцлера й міністрів під умовиною, що їм дозволять виїхати до Німеччини. Коли правительственне військо обсадило палату, Дольфус вже не жив. Правительство зразу згодилося пустити заговірників до Німеччини. Одначе пізніше правительство цофнуло дозвіл, бо показалося, що заговірники замордували канцлера стріляючи до него ззаду. Всі заговірники увязнені. Їх поставлять під наглий суд. В цілій Австрії спокій; військо й поліція остали вірні правительству.

Мандрівна гора на Лемківщині

В селі Бортне на Лемківщині підмокла гора усувається постійно вділ. Під натиском маси землі пофалдувалися сусідні поля. Потворилися глибокі щілини. Видно величезні скелі, зпід яких бють жерела студеної як лід мінеральної води. Мандрівна гора „наступає" дальше на село Бортне. Половині села загрожує засипання. Кілька хат вже розібрали. В селі страшна паніка. Люди потратили голови. На загроженім терені відбуваються щоденно процесії, правлять молебні греко-католики і православні. З околиці напливають товпи людей. Приїхала виправа ґеольоґів з Ґеольоґічного Інституту з Варшави. Мінеральні жерела, що бють зі щілин мандрівної гори, мають помагати на внутрішні недуги.

Хто дбає той має! Вчить українська приказка, тому кожний дбайливий господар обезпечує свої збіжжа й пашу від огню в одинокому українському Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

1914—1934

В 20-ті роковини вибуху великої війни.

Дня 28 липня 1914 р. б. Австро-Угорщина виповіла Сербії війну. Се було початком великої війни, в котрій взяв участь майже весь світ: майже вся Европа, Азія й Африка та вся північна Америка і вся Австралія. По одній стороні стали т. зв. Центральні Держави себто Австро-Угорщина та Німеччина і також Туреччина й Болгарія, а по другій стороні т. зв. Антанта себто Франція, Анґлія, Росія і крім того: З. Д. Півн. Америки, Італія, Сербія, Бельґія, Ромунія, Японія, Китай і ін. Та війна тривала поверх 4 роки. Вона велася на величезних просторах суші в трьох частях світа, в Европі, Азії й Африці, та одночасно на ріжних океанах і морях. В ній виступили величезні маси людей — цілі народи в дослівнім розумінні тих слів. Було се потрясення людства, якому рівного не знає дотогочасна історія.

А які жертви коштувала та війна! Передовсім: міліони людей убитих і поранених на побоєвищах. А далі: міліярди грошей виданих на військо і на воєнні матеріяли та удержання війська. Вкінці: необчислимі втрати і руїни цілих країв та припинення на такий довгий час і в такім великім обємі нормальної людської праці через відірвання від щоденних занять тілько людей.

Та велика світова війна, якої головний тягар по стороні Центральних Держав несла Німеччина, виявила прямо неймовірну силу німецького народу. Бо в тій війні німецький нарід через більше ніж 4 роки опирався побідно майже цілому світови, перенісши війну глибоко в землі противників. Вкінці змогла його не сила противників, але — переміг його голод.

Війна закінчилася повною побідою Антанти і повним погромом Центральних Держав та їх союзників. У висліді наступили великі територіяльні і політичні зміни передовсім в Европі і також в інших частях світа. Отже зліквідовано зовсім Австро-Угорщину й на її місци створено кілька нових держав. Далі обкроєно Німеччину на заході і на сході та відібрано їй всі її кольонії. Обкроєно сильно також Туреччину і дещо Болгарію. Повалено 3 цісарські трони і династії: в Австро-Угорщині, Німеччині й Туреччині. Розвязано німецьку армію та знищено німецьку зброю. Вкінці наложено на Німеччину величезну воєнну контрибуцію в сумі 150 міліярдів марок. Все те закріплено мировим договором у Версалі, від якого датується новий політичний уклад світа.

Крім погрому Центральних Держав і їх союзників остання велика війна принесла у своїм висліді також переворот в Росії. На місци царя, котрого

вбито, і царату, котрий повалено, прийшов там до влади вождь большевиків Ленін і з ним большевицька партія, котра перемінила Росію на большевицьку республику. Також Росія вийшла з великої війни обкроена територіяльно на заході. На колишніх російських землях повстало кілька нових держав, як Польща, Литва, Латвія, Естонія ,Фінляндія. А Бесарабію заняла Ромунія.

В тій великій всесвітній війні взяв примусово участь також український нарід. Взяв участь у тій війні перший раз в історії одночасно весь наш нарід зі всіх українських земель. І значна частина тої війни велася на українських землях. Також жертви, що їх поніс український нарід у тій війні, великі. Міліони убитих і калік, руїна тих українських земель на котрих ведено війну,—безчисленні інші матеріяльні втрати. Та найбільш траґічне зі всього те, що українському народови, котрого землі тоді належали до обох воюючих сторін (Австро-Угорщини і Росії), прийшлося воювати по обох противних собі сторонах, стоючи часто брат проти брата та вбиваючи себе взаїмно.

Та за такі великі жертви, які поніс український нарід в тій великій війні, та війна винадгородила його стократно. Бо у висліді тої великої війни повстала в 1918 р. найперше над Дніпром, відтак і над Дністром Українська Держава, котра обняла була всі українські землі. Український нарід, що був досі в неволі, став державним господарем на своїй землі.

У нас звичайно пишуть, що наперед упала Галицька держава, бо, мовляв, галицьке військо перейшло Збруч й опустило Галичину в липні 1919 р., а Петлюрівське військо перейшло Збруч (в противний бік) й опустило Велику Україну в 1921 р. Одначе се самодурство. Бо Петлюра і Винниченко, порозумівшись з московськими большевиками, розпочали повстання проти своєї Української Держави в листопаді 1918 р. і вже в грудні тогож року на радість московським большевикам виконали завдання, яке їм ті большевики призначили, то значить: повалили Українську Державу. Вониж самі і вся їх дальша діяльність се тільки шамотання, яке використовували найближчі сусіди.

Та українська Держава, що повстала у висліді останньої великої війни, не проіснувала довго. Скоро, дуже скоро, вона впала найперше над Дніпром, відтак і над Дністром. А українські землі, котрі перед війною були поділені між дві держави, тепер поділено аж між чотири.

Найбільшу частину українських земель окупували московські большевики і прилучили до Росії, що тепер називається СССР. Тим українським землям нині найгірше. Там зруйновано все: реліґію, матеріяльний добробут і навіть людське достоїнство. Там український нарід вигибає з голоду, не маючи нізвідки ні помочи ні розради. Значну частину українських земель заняла Польща, що сама повстала завдяки великій війні. І тим українським землям живеться важко, передовсім під національним оглядом. Решта українських земель опинилася в границях ЧСР і Ромунії. Справедливість вимагає ствердити, що українське Закарпаття, котре перед війною і підчас війни належало до найбільш занедбаних і загрожених українських земель, нині в ЧСР відроджується національно. Се одинока українська земля, для якої остання велика війна принесла корисну зміну.

Такий остаточний вислід великої всесвітньої війни 1914-18 рр. для українського народу. Як бачимо, український нарід вийшов з тої війни утомлений більше, ніж хто інший.

Той вислід останньої великої війни для українського народу дуже нагадує вислід для нашого народу великої війни, котра велася в Европі в 1-шій пол. XVII ст. (т.зв. трицятьлітня війна) і котрої до певної міри, відгуком на Україні була Хмельниччина. Також тоді у висліді війни український нарід осягнув був на короткий час власну державу. Та скоро втратив її. І на місце тодішньої Української Держави прийшла на Україні відома з історії велика руїна.

Коли денебудь станеться яка катастрофа, тоді люди шукають за причинами тої катастрофи. Так є звичайно з катастрофами, в буденнім життю, так є зокрема також з катастрофами воєнними і політичними. А роблять се люди, річ ясна, в тій ціли, щоби пізнати причини катастрофи тай пізнавши, усунути ті причини і тимсамим не допустити до повторення подібної катастрофи на будуче. Бо ніщо на світі не діється без причин, зокремаж кожда воєнна і політична катастрофа має свої причини.

Як ми згадали, остання національна катастрофа дуже подібна до катастрофи, котра зустріла нас в XVII ст. Подібна — аж до подробиць. Та чи перед останньою нашою національною катастрофою були в нас усвідомлені причини катастрофи XVII ст.? Відповідь на се питання дає нам наша історіоґрафія. Аж до останньої великої війни наша історіоґрафія не тільки не шукала за дійсними причинами нашої катастрофи XVII ст., але, — навпаки, — намагалася ту катастрофу навіть оправдувати! Перший розглянув критично причини нашої катастрофи XVII ст. щойно Вячеслав Липинський вже після катастрофи в 1918 р.

Історія се учителька життя — казали вже старі Римляни. Та дуже часто всупереч тому твердженню історія не вчила і не вчить нічого. Чому? Бо її подають або неправдиво або запізно. Наглядним доказом того може бути якраз історія України від найдавніших аж по найновіші часи. Тому застановляючись в 20-ті роковини вибуху великої всесвітньої війни над її наслідками для українського народу, треба застановитися також і над причинами тих наслідків. Се друге навіть важніше ніж перше. Бо колиб не було певних причин, то не булоб і їх наслідків.

Якіж причини того сумного факту, що Українська Держава, котра повстала була як вислід останньої великої війни, і тепер не вдержалася?

В нас звичайно беруть наслідки за причини і причинами упадку Української Держави XX ст., подібно як і XVII в., вважають „заборчість“ двох наших сусідів: Московщини і Польщі. Ми зовсім не заперечуемо тої заборчости. Та чи та заборчість малаб такий успіх, як мала і має, колиб український нарід цінив був свою державність так, як цінять свою державність інші народи? Отут ключ до розвязки дійсних причин упадку Української Держави і в XVII ст. і в XX.

Пригадаймо роки 1917-1920, коли рішалася доля української державности, рішалося її — бути чи не бути. Що в тім часі головно займало увагу українського народу над Дніпром взагалі, а зокрема тамошньої української інтеліґенції? Чи орґанізування Української Держави та її оборона? Одних і других займали тоді передовсім матеріяльні справи: українських селян — „земелька“, а українську інтеліґенцію — соціялізм. В імя „земельки“ українські селяни не ставили опору московським большевикам, коли ті йшли здобувати Україну, в імя соціялізму українська інтеліґенція противилася орґанізуванню української армії, заявляючи устами голови українського уряду, премієра міністрів Мартоса, що коли Українська Держава не буде соціялістична, то українська соціялістична інтеліґенція не хоче ніякої Української Держави! Внаслідок такого становища української інтеліґенції й українського селянства запанувала над Дніпром, замість творчої праці — анархія. Вершком тої анархії був бунт Українців, проти Української Держави, яку в 1918 р. при помочи Німеччини будував Гетьман П. Скоропадський. Той бунт і завалив Українську Державу не лише над Дніпром але й — над Дністром.

Як же жорстоко історична Немезіс пімстилася і мститься на Українцях за завалення своєї Української Держави!

ПОДЯКА

Сим складаю горячу і щиру подяку Всечесним Урядам Деканальним і Парохіяльним за желання і Служби Божі жертвовані в річницю трицятьлітного ювилею мого Епископства в дни 19 червня с. р. Рівнож складаю подяку тим всім священикам, котрі ще зосібна переслали мені желання і духовні жертви.

Кромі сего дякую всім світським особам так з інтеліґенції як і з селянського стану, які зволили на мене памятати в той день і зложили свої побажання будьто особисто, будьто письменно, як також за їх молитви, Св. Причастія, вислухані Служби Божі і прочі духовні жертви. Вкінці складаю подяку всім Хвальним Товариствам в Станиславові, які через своїх Делеґатів зволили зложити побажання для мене на руки Преосвященного Кир Йоана Епископа-Помічника в моїй неприсутности, а саме:

Українській Бесіді, Окружному Союзови Кооператив, Учительській Громаді, Укр. Станиславівському Боянови, Філії Товариства Музичного ім. Лисенка, Тов. Взаїмної Помочи Українського Учительства, Товариству Опіки над молодю, Філії Тов. Укр. Інвалідів, Дирекції Шкіл СС. Василіянок, Тов. Рідної Школи, Тов. Укр. Купців, Дирекції Укр. Кооперативного Банку, Тов. „Зоря“, Аґенції Земельного Банку Ґіпотечного в Станиславові, Тов. Союзу Українок, Дирекції Укр. Ґімназії, Дирекції шкіл Рідної Школи, Народному Базареви, Орґанізації Укр. Народної Обнови, Народному Домови Укр. Залізничників, Товариству „Відродження“, Товариству Лікарському.

Нехай Христос Господь всім винадгородить своїми щедротами, нехай кріпить і потішає у всіх злиднях і терпіннях тяжкого сьогочасного життя, а Пресв. Д. Марія Непорочнозачата нехай возьме у свій могучий покров і хоронить від всякого лиха і небезпек. З мого боку запевняю, що як досі, так і на дальше буду старатися при Божій помочи і по моїм немічним силам працювати на прославлення Христа Спасителя в українськім народі, щоби в той спосіб сила Христова вселилася і воцарилася в тім народі для його двигнення і рятунку з його нещасного стану, в якім наш нарід знаходиться. —

Станиславів, дня 13 липня 1934

† ГРИГОРІЙ Епп.

Як узброєні Німці

Мають найсильнішу армію зі всіх держав.

Французький ґенерал Debenay в Revue Hebdomadaire пише: Після версайського договору дивізія „Райхсвери“ має мати 35 кулеметів, тимчасом кожда дивізія „Райхсвери“ має тепер 356 кулеметів: Замість 24 легких армат (тяжких армат Німцям взагалі не вільно мати) має в них кожда дивізія 90 легких і 40 тяжких. Всі змоторизовані. Танків і боевих літаків не вільно їм мати. А вони мають на кожду дивізію 40 танків і 12 літаків та 1 цепеліна, не рахуючи зенітової артилерії і цілих батерій тяжких кулеметів. Замість забороненого ґенерального штабу мають т. зв. „Truppenamt“, котрий при помочі бюр і канцелярій удержує високу військову школу. Вона випускає що року більше фахово вишколених офіцирів ґен. штабу, ніж випускала явна воєнна академія за часів цісаря. І т. д. і т. д. До того на кождій области поробили Німці винаходи й уліпшення, про які звичайно не знають навіть ґен. штаби сусідних держав. Їх нові армати мають по 5 дул і нараз викидають по 5 ґранатів. Се тільки одна з менших несподіванок, яку Німці приготували на найближчу війну. А ґази! Словом, Німці мають тепер найсильнішу армію зі всіх держав світа, бо вона зложена з фаховців і знаменито заосмотрена. Супроти такої армії кожда інша, зложена з людей нефахових, буде просто ордою, якби природно призначеною на певне знищення...

Террор в минувшині

Дещо з політичної практики двох народів.

Все вже було на світі, хоч і серед інакших обставин. Був і террор в минувшині. Був в ріжних формах і краях. Та найбільше цікаво і важно придивитися, як поводилися на ґрунті, зараженім терроризмом, представники римського народу, найбільше досвідченого і політично найздібнішого зі всіх знаних народів.

Найзавзятіші й найбільше зорґанізовані прояви політичного террору в часі свого панування над світом зустрів Рим у Св. Землі, в Палестині, серед жидівського народу. Старий Рим був тоді в самім зеніті, на самім верху своєї влади над світом, що могло закрутити голову представникам його небувалої та безмірної влади. А преціньвони поводилися дуже обережно на ґрунті, де появився хоробливий настрій, що викликав політичний террор. Ось ряд фактів.

В західній частині римської імперії, де Жиди були недавним напливовим елєментом, римська влада ніколи не допустила до зорґанізування автономних жидівських громад. Зовсім інакше відносилася вона до Жидів в цілій східній частині римської імперії. І так цісар Авґуст виразно наказав своїм намісникам в Азії, не примінювати до Жидів острих законів в справі товариств і зборів. Очевидно, виходив з розумного становища, що життя плистиме далеко спокійніше, коли його прояви будуть явні, ніж коли вони будуть зіпхнені в підполя. А треба знати, що цісар Авґуст особисто так не любив Жидів, що уникав всякої, навіть найменшої зустрічі з жидівським культом. Коли його син Ґай, висланий на схід, переїхав попри Єрусалим, нарочно його поминувши, цісар Авґуст післав йому за те спеціяльне признання. Одначе його особисте відношення до жидівства було для нього зовсім іншою справою ніж відношення політичне.

Неслушно оклеветаний, а в дійсности оден з найрозумніших цісарів старого Риму, котрий мав велике почуття політичного такту, а саме цісар Тиберій, хоч наказав вигнати Жидів з цілої Італії, уважав несправедливим і політично нерозумним дразнити Жидів на їх власній землі і там, де вони вже здавна осіли. Тому уникав навіть найменших причин, які могли довести до конфлікту між римською державною владою і рабінатом розмірно невеличкого жидівського народу, уникав до тої міри, що деякі історики називають те уникання прямо „трівожним“. Та про якусь трівожність у Тиберія, котрий в Італії казав кидати в огонь святі книги і всякі інші знаряди жидівських святинь, очевидно не може бути мови: се був політичний розум досвідченого правителя, а не трівожність.

Розуміється, не всі представники римської влади мали розум. Були і між ними тяжкі ідіоти, як напр. Варус, римський намісник Сирії, той сам, котрий потому довів до страшного погрому Римлян на ґерманській землі з тяжкими наслідками для римської держави. Він думав, що робить дуже розумне діло, коли дозволив частині жидівського населення вислати до Риму депутацію, зложену з 50 осіб, котра мала зажадати знесення жидівського королівства. Та цісар Авґуст, котрому та депутація предложила згадане домагання, не послухав її і спробував дальше правити через місцевого володаря, Іродового сина Археляоса. Щойно коли по кількох літах переконався, що той абсолютно нездібний до правління, скасував жидівське королівство й Палестина стала римською провінцією (в 6 році по рождествї Христовім). Одначе навіть тепер так рахувався з Жидами, що на грошах уживаних в Палестині заборонив вибивати образ цісаря а вступати чужим у нутро єрусалимської святині заборонив під карою смерти, що й оповіщене було на мармурових плитах, які досі збереглися. Що більше! При всій своїй неохоті до Жидів і він сам і його родина присилали дорогоцінні дари до єрусалимської святині. Вкінці цісар Авґуст уфундував спеціяльну фондацію в ціли постійного приношення бика і двох ягнят в жертву „Найвисшому Богу“ в єрусалимській святині, а римським військам наказав, щоб оставляли в палестинській пристані свої знаки з подобами цісаря, коли йтимуть до Єрусалиму, робити там службу.

Тих розпорядків Авґуста придержувався строго також цісар Тиберій. І так коли через Єрусалим мала йти на схід експедиція римського війська, а рабіни піднесли закид, що те військо нестиме в святім місті знаки з подобами цісаря, тоді цісар Тиберій визначив війську зовсім інакший шлях, аби навіть не переходило через Єрусалим з цісар. подобами. Колиж його намісник умістив на королівськім замку в Єрусалимі різьби, що представляли римські щити, а Жиди і проти того запротестували, хоч на тих щитах не було ніяких цісарських знаків, цісар Тиберій наказав зняти і ті порожні щити, аби непотрібно не дразнили населення.

Мимо такого поведення римської влади політичний террор в Єрусалимі й цілій Палестині тревав дальше. Орґанізували його т. зв. „сікарії“ (люди ножа), тодішні жидівські націоналісти, котрі голосили таку теорію: Се для Жидів сором і пониження признавати якого небудь іншого пана як Бога Саваота, котрий помагає тим, що самі собі помагають. Смерть се річ байдужна. Свобода це все.

Зручно і дуже терпеливо виминали перші римські цісарі небезпеки звязані з таким психічним наставленням жидівських націоналістів. Так було аж до часу, коли на престол цезарів в Римі вступив молодий цісар Ґаюс. Той ізза недостачі життевого досвіду брав серіозно підхлібства, якими його обсипали, й уважав себе направду „богом“. Се й постановили використати спритні Греки в Александрії, котрі від довшого часу вели конкуренційну боротьбу з Жидами. Отже придумали надзвичайно хитру річ: почали аґітацію, щоби всі жидівські синаґоґи переміннти в святині на честь і хвалу „бога“, іменно цісаря Ґаюса, з тим, щоби у всіх синаґоґах умістити подоби того цісаря, а в головній жидівській святині представити навіть, як він кермує запрягом в чотири коні!...

Можна собі уявити обурення і притім страшне положення Жидів. Згодитися на таку нечувану профанацію своїх святинь вони очевидно не могли. Та се значило обурити цісаря. В цілій державі не було ні одного чоловіка, котрий займавсяб публичними справами й не знавби, що цісар Ґаюс має перевернену голову на точці свого „божества“. Знав се й намісник Єгипту Авіллій Флякк ус, котрого новий цісар не терпів, мабуть тому, що той не дуже ревно показував, що вірить в нього як в „бога“. Намісник постановив скористати з нагоди, щоб відзискати добру репутацію в цісаря. Отже на вістку, що Жиди противляться уставленню цісарських подоб у своїх святинях, видав розпорядок, котрим „делікатно“ оповістив, щоб „не перешкоджувати“ уставленню цісарських подоб у жидівських святинях і рівночасно для покарання Жидів зарядив — знесення суботи як свята. Кромі того оповістив, що Жиди в Александрії (найбогатшім місті тодішнього світа) захопили безправно найлучші частини міста. Сего не треба було два рази повторяти міській товпі, ще до того підбурюваній грецькими аґітаторами: чернь якстій кинулася на жидівські домі і крамниці і почався оден з найбільших погромів, яких зазнали Жиди у своїй многострадальній історії. Поверх 400 найбогатших жидівських домів зруйновано, їх фабрики застановлено, устала їх торговля і всякий рух.

Жиди вислали депутацію до цісаря під проводом свого визначного ученого Фільона. А Греки вислали свою депутацію під проводом страшного бляґера Апіона, дуже спритного, дотепного і безоглядно небезпечного типа,що баламутив людей на всіх можливих областях: писав і проповідував про магію, про гетер, про книжки до варення, про єгипетську історію, про Гомера і про те, як йому (давно покійний) Гомер зложив візиту з другого світа й виявив йому навіть місто, в котрім уродився, тільки зобовязав його, аби нікому того не говорив... Розуміється, той бляґер трубів про свою „льояльність“ аж до обридження. Річ ясна, що поважний чоловік Фільон не міг видержати конкуренції з таким бляґером як Апіон перед таким головою держави як був Ґаюс — і цісар в неприличний спосіб викпив депутацію Жидів, причім депутація Греків всупереч усякій етикеті голосно реготалася. Члени депутації Жидів мали ще при тім нещастю велике щастя, що цісар був в добрім гуморі. Отже не казав ні одному з них відрубати голову, тільки висказав своє щире здивування, що Жиди не можуть зрозуміти такої „ясної річи“ як те, що він — має „божу натуру“. Та Жиди таки не могли того зрозуміти і жидівська депутація відійшла з нічим. А цісар в переконанні, що Жиди роблять кривду йому як „богови“, вислав незабаром наказ намісникови Сирії, щоб він зі своїми леґіонами пішов до Єрусалиму й у головній святині Жидів умістив цісарську подобу на квадризі.

Намісник Сирії, Публій Петроній, був чесним урядником, виробленим ще в школі розумного цісаря Тиберія. Отже настрашився на саму думку про знищення, шкідливе для населення і держави, яке може викликати таке розпорядження. На саму вістку про те, що має статися, мужчини і жінки, старці і діти зачали масово напливати до резиденції намісника у Птолемаїді (в Сирії) та просити, щоб не зневажувано їх святинь. Те саме повторилося, коли намісник доїхав з військом до Тиберіяди (в Галилеї). Поля в цілім краю опустіли і стояли необроблені, бо жидівський нарід стояв на становищі, що волить вигинути з голоду, ніж мавби дивитися на тяжку зневагу своєї святині. Тоді чесний намісник Петроній відважився не тільки проволічи виконання цісарського наказу, але навіть вислав до Риму виразну заяву, чому той наказ треба відкликати, хоч знав, що за се може заплатити головою. Дивним дивом цісар дався переконати, що видав кепський наказ і відкликав його, але тільки щодо святині в Єрусалимі. Та рівночасно таки вислав вирок смерти на свого чесного намісника — за непослух. Є також вісті, що той самий цісар тільки позірно відступив від свого заміру, поставити свою подобу в єрусалимськім храмі, а в дійсности наказав тихцем приготовляти її. Кромі того вибирався особисто до Александрії, аби там на власні очи побачити і власним носом понюхати дим з вівтарів в жидівських святинях, де йому мали приносити жертви. Одначе його заштилетовано (в січні, 41 р.). Так не дожив він ні виконання вироку смерти на своїм чеснім намісникy, ні нюхання жертв на свою честь у жидівських святинях, ні уставлення своєї подоби в єрусалимськім храмі. Зі смертю того „бога“ зникли й вівтарі приладженні для нього.

Три роки тревало те безпримірне терроризування Жидів найвисшою владою римської держави та її адміністрацією, котра рівночасно підбурювала вуличну товпу до погромів. Ні передтим ні потому не було нічого подібного ні в історії Греків, ні в історії Римлян. Які наслідки мали ті три роки в справі вкорінення террору між Жидами, про се в дальших статтях.

Читайте і поширюйте католицький часопис „ПРАВДУ“! Адреса: “Правда“, Львів, ул. Сташіца ч. 8/I.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

4) **Релігійно - моральний чинник у вихованню української молоді.** Реферат п. Антоніни Жизневської.

У світі науки є також табор, що спирається на раціоналізмі і на свойому стягу виписав слова: „Non flectar...“ розуміється перед вірою, бо він її не узнає за рівнорядний з розумом чинник у великому поході людства. Він закидує, що віра припиняє свобідний поступ знання. І саме це найбільша трагедія людства, що воно досі не увійшло ціле на Христові шляхи у всіх ділянках і проявах життя. Се велике нещастя, що деякі одиниці, які накидуються на духових провідників народам, голосять визвольні кличі а рівночасно пхають душу й тіло у найгіршу неволю, — безбожности, матеріялізму і ляїцизму.

Та нащастя є й другий, може й численіший табор, що на засаді „magis amica veritas,“ відхилює з дієвого сумерку другий цивілізаційний і культуральний чинник — віру, що стала людям, утомленим віковим блуканням по манівцях і роздорожжах, „Дорогою, Правдою, Життям.“ Коли нині наука чваниться своїми здобутками, то немало з них завдячує обявленій вірі, непомильному дороговказови, жерелу світла й одушевлення для вчених, фільософів, поетів, мистців малярства, різьбарства, архітектури і тих, що в тому ряді повинні стояти — Святих. Блеску Євангелія не в силі притьмити ніяке знання. Бо знання не заступить віри. Вона єдина родить святість і геройство. Вона одинока заспокоює голод душі і спрагу серця за ідеалами. Само знання се немов одно крило. Чи вистарчить воно до лету? Доконче треба другого. А ним є тільки віра. Віра й знання у спільних зусиллях творять щойно повну здібність до постійного й правдивого поступу „sempre avanti,“як казав О. Боско.Віра й знання се совершенний гимн про Бога і гідний Бога. Віра обявлена се спадщина власність всіх народів і всіх віків. Щасливі, що цю спадщину радісним серцем приймають, бережать її і нею богатіють во віки!

Другий, не менше цінний скарб, який берете зі собою в дорогу життя, се невинність Вашого серця. Може нині не здаєте собі ясно справи з її безцінної вартости. Тому може незабаром хтось, або й Ваше власне підсвідоме єство в хвилі ослаблення чуйности, зменшення свідомої, етичної контролі думок і почувань, десь в найглибшій скритці побажань відізветься до Вас тихим шепотом природна але нездорова пристрасть: „Чейже ти вже зрілий! Ти переступив не тільки Рубікон матури, але й Рубікон життя...“ І тоді релігійні вязи, етичні норми, що так мудро порядкують ці неназвані справи, видадуться Вам зайвими й невигідними. Ви забажаєте їх зірвати, втопити в болоті свою й чужу честь, спокій, здоровля, майбутність. І Ти, забувши на все, вхопиш може за чару отруї, де на дні — смерть. Може не відразу смерть Твого тіла, однак напевно смерть душі й твоїх чистих ідеалів. А опісля? Як поглянеш в очі Твоїй любячій Матері, що непомильною інтуіцією вичитає все з Твого обличча, як запрацьованому батькові, як молодшій, невинній рідні, що скажеш колись Твоїй досмертній товаришці життя? — Не обманюйте себе, що — мовляв — таке право природи, якому годі опертися. Це з ґрунту фальшивий погляд! І Ви самі в глибині серця не вірите в те. Є лиш одно право, оден закон: закон Божий. І він лише нас обовязує. Релігія й етика на цих законах сперті, нормують ці справи не інакше, як в рамах моногамічного, нерозривного супружжа,яке Христос підніс до гідности Великої Тайни. Це для нас одиноко міродатне і вповні вистарчаюче. А кого така розвязка не вдоволялаб, нехай подумає щиро, чи є щось, рівно понижаюче людську гідність, як саме надужиття і неповздержаність в тій ділянці? Що більше руйнує фізично, духово й матеріяльно одиниці, родини, суспільности й народи? Кому більше треба тих сил фізичних і духових, як не нам безталанним? Коли всі ділянки нашого життя унормовані законами божими й людськими, то чому полова ділянка малаб становити виїмок? Чи міняє хто чисту криницю живої води за брудну калюжу болота? Ніколи! А коли так, то геть з порноґрафією, геть з неморальними лектурами, фільмами й виставами, геть з фліртом і „вільною“ любовю! Геть з безбожництвом і культом тіла, геть з буцімто визвольними кличами, що завзивають до боротьби з найбільшими святощами — вірою й чистотою душі, до побіди зла над добром, варварства над культурою!.... А коли ці всі докази за слабі, коли мій голос за тихий, щоб дійшов до глибини Ваших сердець, нехайже промовить до Вас інший голос, голос такий могутний, що ломить і крушить кедри Ливану, голос, що перед віками сам оден лунав між небом і землею: „Блаженні чисті серцем, бо вони побачать Бога...“ Коли ніхто з людей Вас не переконає, вірю кріпко, що Він Вас переконає, Той, чиї слова не проминуть, хоч небо й земля проминуть.

Тому ці радісні й повні надії слова шлю Вам, Дорогі, нині на пращання, на майбутний, незнаний шлях Вашого життя! Задержіть їх у тривалій, живій памяти — і станете не лиш цвітом але й славою свого народа, щастям Ваших родин, похвалою Ваших Виховників!

Лагодяться
до вічного мира

Як се робить Італія...

Італійське правительство переводить від довшого часу широко закроену реформу італ. армії. Передовсім відмолоджують старшинський корпус. Пенсіонували богато старших офіцирів, щоб молодші могли авансувати. Уряд поділив старшин на дві кадри: військову й мобілізаційну команду. До військової команди будуть належати тілько фронтові старшини. Всі інші старшини, які служать в міністерствах і військовій адміністрації, будуть приділені до мобілізаційної команди. Ціль тих заряджень: уживати до служби на фронті тільки найлучших старшин. Старшини мусітимуть здавати відповідні іспити й доперва тоді будуть авансувати. Також резервові старшини будуть кінчити курси і складати іспити.

Для скріплення армії уряд орґанізує міліцію. Міліція буде поділена на кілька відділів (зелізнична міліція, портова, почтова, надгранична і т. д.). Міліція відбуває військовий вишкіл. Зорганізования міліції уможливить поробити далекойдучі ощадности і скоротити час військової служби о місяць і 10 днів. Італійське правительство сподіється заощадити богато грошей. Італія задумує за ті гроші перевести частинну моторизацію армії. Муссоліні заповів недавно, що італійська маринарка і военна фльота дістане богато технічних уліпшень. Також сухопутна армія дістане красше технічне вивінування. Старшини малиб дістати замість коней мотоциклі й авта. Дальше літаки будуть заведені також в інтендантурі й лучбі. Італія присвячує богато уваги й коштів на протиґазову оборону. В численних італійських містах відбуваються пробні вправи в ґазових нападах і протиґазовій обороні. Все населення бере участь в тих вправах.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 4)

Наша жінка

Хоч, — о Господи! Знову важким допустом діткнуло її Провидіння... Саме — перед святами... Її чоловіка — в повноті сил і віку — звільнено з невеличкою вислугою зі служби. Як все, — бувало, — і тепер приїздить на свята. Але, — вже лишається; не вертає до служби... Кілько новітніх, усвідомлених і самопевних жінок, вгнулосяб в одчаї під вагатою і многотою тих всіх обовязків і напустів; або й розводу домагалосяб! А вона ще всіх бадьорить: „Христос моя сила“, — каже.

І з цілим могутним жаром, який в батьківському серці може збудити полумя видержливої любови, батько - священик заносив і стелив у вечірній тиші й пітьмі благальні мольби перед престол Царя-Христа за змилування...

За всіх молився. А найперш за серце цілої своєї сімї, — за свою Мірочку.

За той час хистка пані Міра, при допомозі лепської молодиці Катерини — їх давнішої челядниці, котрій по вісьмох літах служби сама надбала придане й сама її висватала за статечного господаря-вдівця, вибирала з печі решткы пасок і святочного печива. Вона його рік-річно пекла для сільської бідноти й розділювала на паї, додаючи всюди по кусневі сала і кілька варених яець. Добула також величний „артос“ на завтра і проскурки, які пекла свіжі на кожну неділю.

Від пекарняної жари і сквапливости лице її аж пашіло; але суятилася без передиху. Ще мала нині чергу в церкві при почитанні Найсв. Евхаристії; відтак обійти дітей, прибрати стіл, за себе подбати.

Діти на дивані при кістках поцьвіркували тихенько як птички на завлягах, коли до них увійшла мама. Вся багрова від утоми з жари, пообтирала лице платком, а дітей припідняла і підвела до кутика, де перед іконою Божої Матери блимала червона лямпочка. Сонні дітваки мазалися, але мама обняла Ромчика одним, Любцю другим раменем і, всі трое вклякли перед образом до своєї звичайної вечірної молитви, котру все в голос і разом говорили. Відтак пані Міра помогла їм розодітися, поприкривала в ліжочках, хвилину при них посиділа і вони як курятка вснули щасливим діточим сном. Пані Міра, як колись її покійна мама, зробила над ними рукою святий знак, швидко накинула на себе плащ і подалася до церкви з молодицями, що на неї чекали на рундуці.

Як щорік, за почином пані Міри відбувалося в церкві — від положення плащениці до воскресної заутрені — безнастанне почитання Найсвятішої Евхаристії, при якому по визначеній черзі змінювалися люди з цілого села, від найстарших до наймолодших. В суботу вечером припадала черга за молодицями.

В церкві таївся чарівний сутінок, виключно присущий сільським церквам, нічю, у слабкому сяйві маслом начинених, пихкаючих лямпок і потріскуючих воскових свічок. Колибані легким продувом, миготіли жовті світилка навкруги вистеленої на тетраподі плащаниці, до котрої на колінах підсувалися побожні люди і несли в небесні простори задушевні зітхання і жаркі вірою молитви простих сільських сердець. Тетрапод тонув в чатинному розмаї і квітах, а по бокам тетраподу непорушні, як з криці витесані, в козацьких синіх кафтанах і звисаючих шапках, зі списами в руках, стояли суткі, ялі леґіні, всі члени заснованого панею Мірою Брацтва Апостольства Молитви і місцевої „Просвіти“. Перед плащаницею, при гарних, з березини збитих клячниках чергувалося ціле село в почитуванні Найсвятіших Дарів виставлених на головному престолі. Забіч стояла на окремому стільчику мищина, до котрої нарід скидав пожертви на „Рідну Школу“.

Пані Міра відбула свою півгодинну чергу разом з Катериною. Відтак ще раз обслідила і повигладжувала як сніг білі обруси на престолах, поправила де-не-де на образах позавішувані квіти, котрі сама при помочи сільських дівчат робила і поквапно вертала.

Дмитро з запряженими кіньми вже чекав перед рундуком. Видала йому бунди і коци на ноги і виправила до залізниці.

(Далі буде).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ВИСТАВА ПЛЯСТИКИ

підчас Українського Жіночого Конґресу у Станиславові 23 —27 VI 1934 р.

Признаюся, що при всій моїй прихильности до жінок входив я з деяким упередженням на виставу пластичних творів українських жінок, уладжену з приводу Українського Жіночого Конґресу у Станиславові. Чому? Бо пластичні твори вимагають для належного виконання особливо богато сили, здібности, вироблення й концентрації. Більше ніж в іншім мистецтві. А жінка з природи слаб-

О. Козакевич: Благовіщення.

ша ніж мужчина. Отже пластичне мистецтво для неї особливо тяжке. Значить, я думав, що воно просто не під силу жінкам. А ще до того дневний порядок конґресових імпрез був такий заповнений, що мабуть кождий учасник конґресу був перетомлений. А се зовсім не заохочує до оглядання вистав. Та по части з обовязку журналіста, по части з цікавости („а прецінь, що жінки годні дати в такій трудній области як пластичне мистецтво?“) призначив я одну годину на оглянення творів пластичного мистецтва наших жінок. Всего дві салі, з того одна маленька. Може й одної години буде за богато, думав я. Та я помилився.

Входжу — і відразу стаю здивований та дуже мило розчарований. Не належу до фахових знавців мистецтва, але я бачив богато чужих міст і в них богато творів ріжного мистецтва: тому я виробив собі свій власний погляд на мистецькі твори й оцінюю їх як ляїк, по свому, маючи змогу робити порівнання ріжних річей, які я бачив. Вартість мистецького твору має для мене тим висшу міру, чим більше мистецький твір відриває мене від дійсности (хочби він представляв навіть дуже реальну дійсність). Виразніше: коли дивлюся на твір пластичного мистецтва й він так мене захоплює, що я забуваю на окруження й на всі життєві турботи, то такий твір в моїх очах справді мистецький. Розуміється, коли має в собі крім того якусь пропорцію, гармонію, льоґіку, ідею, котру я годен бодай здебільшого зрозуміти, бодай відчути. Та головне в моїх очах те, щоб мистецький

Марія Дольницька: Мисочка.

твір переносив мене в інший світ, відривав від буденного, від того всего, що постійно журить і докучає. Отже се власне відразу знайшов я на виставі пластичних творів наших жінок. Розуміється, в меншій величині ніж у ґалеріях Стокгольму, Осльо, Копенґаґи, Берліна, Відня, Венеції, Риму, — але було. Зовсім виразна мистецька атмосфера обхопила мене і здивувала. Та йдім по порядку.

Перші впали мені в очі твори Надії Білецької з Праги. Видно в них передовсім сильно опанований рисунок і нахил до дуже трудних мистецьких завдань, як пр. у її творі під числом 28, з гуцульських мотивів. Себто якраз те, чого я від жінки найменше сподівався. Дальше замітна в неї значна здібність в рисунковій характеристиці індивідуальних портретів. А кольористика її творів дуже дивна: хвилями робить враження, що повторяється, а хвилями виглядає дуже оріґінально зі значним світляним напруженням барв, — то знов звертає увагу ряд сіро-білих неакцентованих тонів. Може фаховий мистецький критик вияснивби ту змінчивість вражінь від кольористики її творів. Та зате з цілою певністю тверджу, що її твори дуже цікаві, значить з неї може бути артистка більшого покрою.

Та зрештою котра не може бути артисткою більшого покрою, коли тільки має іскру Божу і приложить праці, щоб роздути її в пожар святого запалу. Ось напр. твори Ольги Манастирської зі

О. Кульчицька: Княгиня Романова з синами.

Львова: ся має вже безсумнівне й особливо сильне відчуття красок і композиційну здібність, але мимо тих великих прикмет ще себе не знайшла. Є між її творами квіти, улюблена тема жінок в мистецтві і в життю, є мертва природа, є декорації вітрин, є й театральні. Та що властиве їй поле творчости, ще не можна сказати. Має очевидні підстави до вироблення ґраціозности і смаку. Коли дивитися на її спроби, пригадуються струнки колюмнади мавританських палат і мечетів, хоч взірців від них вона не брала. То інакша робота.

А ось шість робіт Олі Плешканівної. В катальозі написано при ній „Львів“, та в дійсности вона живе і працює на Покуттю. Вже визволилася зпід пливу Новаківського і може навіть перейшла в другий екстрем: за слабої кольористики, чи радше за делікатної, бодай на мужеські очи за делікатної. Та форму, рисунок опановує вже дуже гарно й уміє добирати симпатичні типи облич: річ дуже важна для мистецької культури нації.

Катерина Антонович виставила кілька праць про народні одяги, з Гуцульщини і Київщини, та цілий ряд дереворитів, що ілюструють приповідки. В тім, що ся артистка вибрала собі якраз ті дві области до праці, видно найправильніший інстинкт в розвитку нашого мистецтва. Систематичне переводження сего булоб ділом великим і дуже важним для звязання свідомої творчости нашої інтеліґенції з несвідомою мистецькою творчістю нашого народа. Інстинктовне шукання того звязку слідне похвально майже в кождої з наших артисток, а в сеї воно проявилося особливо виразно самим фактом головного поділу її пляну праці.

Правильна інстинктовна розвязка сеї тепер найважнішої проблєми нашого мистецтва видніє гарно також у творах Ольги Козакевич-Дядинюк з Самбора: її „Закутина Самбора“ вяже її творчість з рідним ґрунтом, а її Благовіщен-

І. Нижниківна: Мертва природа.

ня з культом релиґійним, без котрого неможливе ніяке правдиве мистецтво. Скрізь і без виїмку де тільки інтеліґентське мудрування зруйнувало могутне дерево віри, зараз такий ґрунт покрило отруйне хабаззя. На такім ґрунті, постійно неуправлюванім релиґією, можна згодом побачити всякі блискучі маримухи, кропковані і цятковані. Та всі вони тільки отруйні творива, від яких утікає кожде сотворіння, що хоче зберегти своє життя і здоровля.

Не можу в одній статті висказати всі враження і думки, що ворушилися в мені при оглядании мистецьких праць нашого жіноцтва. Про деяких наших артисток не можу як ляїк висказатися тому, що вони прислали на виставу замало своїх творів. До них належать: Оксана Лятуринська з Праги, Н. Ґаркен-Русова з Ромунії, Галина Мазепа з Праги, М. Тушицька з Прикарпатської Руси. До артисток, що про них трудно щось сказати на підставі виставлених творів, належать також ті, що живучи між чужими прислали самі „інтернаціональні“ річи, які може виконати кождий артист в кождій країні світа. Сюди належать Н. Тищенко з Варшави, Ірина Шухевич з Кракова. Річ ясна, що живучи між чужими треба доконче звязатися своєю працею бодай в дечім з Рідною Країною, бодай одною ниточкою. Найлучше вяже з Рідним Краєм на чужині напр. творчість на тлі історичного мистецтва. Історія се річ минула, тому праця над її проявами особливо добре підходить

Галина Мазепа: Діти.

для тих, що опинилися далеко від місць де вона відбувалася: се дає подвійно добру переспективу, хоч близькість дає очевидно підставу до виразнішої творчости на тій области.

С. Рудакевич зі Львова дала кілька добрих творів. Особливо добре вдався їй автопортрет (ч. 116). — М. Ольшанська-Стефанович з Хирова виказує талант, який при відповід-

нім плеканні його працею може стати дуже ріжнородний зі значним діяпазоном творчости. — Іванна Нижниківна зі Львова виказує заінтересування мертвою природою, але здається, що її талант розвинеться згодом в напрямі живих сюжетів і навіть портретових тем.

А тепер кілька помічень про наших найзамітніших артисток тої вистави.

Марія Дольницька з Відня виставила ряд емалій. Як відомо, се область дуже трудної техніки, котра вимагає великанського вкладу праці. Той вклад артистка безперечно дала. Та ще більше звертають увагу її твори дуже великою змістовністю й ориґінальністю. Се визначна індивідуальність зі своїм власним типом творчости. Се артистка більшої міри, тому в оцінці її творів треба дуже обережно підчеркувати те, що видається хибою, нпр. її подекуди замало інтензивна кольористика (ч. 38) або її повторювання, бо не знати, чи та слаба інтензивність кольористики в данім творі не виконана нарочно і не знати напевно, чи те повторювання се не вираз того, що вона замітно ріжниться від усіх інших і тим викликає враження повторювання своїх творів: як сказано має свій тип творення. З минувшини втягнула вона в себе найлучшу частину візантинізму, з сучасности деяке примітизування, яким зберігає свою творчість від перерафінування. Та як хто не дивився б на творчість Марії Дольницької, одно в ній певне: вона належить до тих, що ними може величатися наш нарід.

Те саме твердження можна сміло висказати про Олену Кульчицьку з Перемишля, Ярославу Музикову зі Львова і Наталію Мілянівну з Кракова. Що при Катерині Антонович виразно зазначено, се в творах Кульчицької виразно виконано. Ся артистка високої міри обхопила все життя нації в її минувшині й сучасности, від найбільших подій і осіб до дрібничок щоденного життя. Зазначую тільки обемистість і велику змістовність її дуже хосенної творчости. Про техніку її не беруся говорити. — Ярослава Музикова се найвизначніша представниця експресіонізму в нашім мистецтві. Її твори глибоко врізуються в память і надають немов печать кождій виставі, на котрій появляться. Зразу разять своєю надмірною виразністю, потому привикається до них і вони робляться навіть близькі в психічному розумінні. Близькі немов ті гори, з котрих катастрофальна буря здерла ліси й оставила самі нагі зариси. Здається при них, що експресіонізм се якийсь символ сучасної руїни життя і культури. І тим він такий близький нам і тому він, як найбільше правдивий, так врізується в память. — Найтрудніше схарактеризувати творчість Наталії Мілянівної. Вона Львовянка, що виховалася в Кракові. Працю свого життя присвятила різьбі. Се мабуть перша наша різьбарка і вже тим нам дорога. Видно в її творах великий розмах, ориґінальність і сміливість укладу. Вклад її праці надзвичайний. Ті, що бачили в Кракові перші спроби її праць, говорять про великий поступ у неї.

Остає згадати ще тільки про одну артистку, Стефанію Ґебусівну зі Львова. Се того рода артистка і людина взагалі, попри котру менше уважний глядач все переходить не замітивши в ній нічого з великих її цінностей. Тимчасом її твори вказують на те, що та скромна душа дуже богата в незвичайні й таємничі заломання та неосвідомлені ще бажання несподіванок. Вона дуже складна. Солідна при всій несподіваности того, що дає і може дати. Се одна з тих, що вимагають сонця уваги, тоді можуть дати богато, дуже богато. Увага — публики, критики, своєї суспільности взагалі, се той ґрунт, на котрім любить розвиватися всяке мистецтво, але особливо гарно розвивається мистецтво жінок. І Стефанія Ґебусівна мабуть найвиразніша представниця того нашого жіноцтва, що має в собі жемчуги й бісери дорогоцінні, тванно неуваги вкриті. А. Ч.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

СІЛЬСЬКІ ЗБІРНІ ҐМІНИ заведуть 1 серпня с. р. в полудневій Польщі, на Познанщині та на Поморю. В львівськім воєвідстві буде наразі в 19 повітах 185 збірних ґмін, в тернопільськім у 8 повітах 79 ґмін, в станиславівськім в 2 повітах 22 ґміни. Дальші розпорядки в справі поділу повітів на ґміни наступлять в найблизшім часі.

В ЗОЛОЧЕВІ відбудуться нові вибори до міської ради, бо тернопільський воєвода уневажнив попередні вибори.

ЦИВІЛЬНА КАНЦЕЛЯРІЯ президента держави повідомила окружний суд у Львові, що президент не скористав з права ласки і відкинув прохання оборонця Степана Корпана, засудженого в цвітни с. р. на кару смерти за вбивство коменданта поліції в Вибранівці пов. Бібрка. Присуд смерти виконають у Львові.

ПОЛЬСЬКА ВОЄННА ЕСКАДРА відвідала Ленінград. Два польські торпедовці „Буря“ і „Вихор“ приплили до Кронштату. Два большевицькі торпедовці „Карло Маркс“ і „Свердлов“ повитали їх при впливі до Кронштату. Польську ескадру провадив контрадмірал Унруґ. Він зложив візиту начальникови совітських морських сил на Балтійськім Морю.

БОЛЬШЕВИКИ ЧИСТЯТЬ дальше комуністичну партію на Україні від націоналістичних елементів. Вони прогнали 27.000 українських комуністів на всіх 120.000 членів і кандидатів партії. Прогнаних з партії будуть ще судити.

В МОСКВІ большевицький суд засудив на розстріл Кім Заена і його 6-ох спільників за шпигунство і зелізничі саботажі.

ЧЕСЬКА ЦЕНЗУРА в Моравській Остраві сконфіскувала кілька чисел підряд тамошнього польського часопису: „Дзенник Польскі“, за кореспонденцію про шиканування Поляків на Шлеську. Польська преса дуже негодує на Чехів.

ЧЕСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ КРЕЙЧІ виголосив недавно промову через радіо. Він сказав, що майбутня війна обійме не тільки армію, але також все населення і весь адміністраційний апарат держави. Родичі, школи і преса повинні співпрацювати з державою.

„ФЕЛЬКІШЕР БЕОБАХТЕР“, орган Гітлєра, впевняє, що Польща хоче створити союз балтійських держав під своїм протекторатом. В той спосіб Польща хоче увільнитися від французьких інтриґ.

В МІНСТЕРІ в Німеччині влада замкнула Католицьку Пресову Аґенцію, котру провадив Єзуїт о. Мукерман.

В НІМЕЧЧИНІ відібрали почтовий дебіт тром анґлійським щоденникам: Дейли Експрес, Дейлі Телеґраф і Обсервер. Вони виступили остро проти промови міністра Ґебельса, в котрій він грозив репресіями заграничним кореспондентам. Незабаром потім відібрали також почтовий дебіт французькому щоденникови „Матен“ без подання причин. Рівночасно відібрано дебіт на 3 місяці шведському щоденникови „Таґенс Негетер“. В мотивах заборони подано, що та ґазета затроювала німецько-шведські взаємини.

НІМЕЧЧИНА горячково розбудовує свою воздушну фльоту. В фабриках літаків Юнкерса триває праця без перерви день і ніч. Робітники мусіли підписати окремі заяви, що не зрадять фабричної тайни. Колиб зрадили то загрозили їм тяжкими карами. Таке доносить французька преса.

ГОЛЯНДСЬКА ПРЕСА розписується тепер богато про те, що Анґлія й Франція задумують влучити Голяндію до військової стрефи анґлійської або французької. Се малоб перешкодити Німеччині на випадок війни. Анґлійський міністр війни льорд Гельсґем сказав, що Анґлія може боронитися перед Німцями тільки в Голяндії. Анґлія мусить випередити Німеччину, щоб вона не усадовилася в Голяндії підчас війни.

ПЕРШИЙ ЛЬОРД анґлійської адміралїії Сер Больтон Монсель проголосив недавно на основі статистичних даних, що за послідних 8 літ великі держави збільшили свої зброєння в такім порядку: Італія о 9.5%, Злучені Держави о 10%, Німеччина о 12%, Японія о 80%, Франція о 100%, Росія о 197%. Анґлія в тім самім часі зменшила свої зброєння о 16%. Тому — заявив Льорд Монсель — вже час збудитися з міжнародних снів і подумати про оборону Рідного Краю.

АНҐЛІЯ утворить 41 нових летунських ескадр. Воздушні сили Анґлії будуть складатися з 75 летунських ескадр, з яких 33 ескадри будуть боронити метрополії. Так заявив анґлійський міністр летунства Льорд Лондондері.

ШВАЙЦАРСЬКА ПОЛІЦІЯ увязнила кількох австрійських націонал-соціялістів, що хотіли перевезти бомби до Австрії через Боденське Озеро. Догадуються, що бомби були призначені на виконання замаху на канцлєра Дольфуса.

В ІТАЛІЇ заведуть обовязкове військове підготовання від 18 р. життя. Воно має тривати 2 роки. По двох роках обовязані до військової служби входять в склад армії як рекрути. Вони малиб вже за собою повний військовий вишкіл. Дволітний час військової служби бувби зужитий на спеціялізацію. В той спосіб стан італійської армії піднесеться о міліон жовнірів. Крім того італійське правительство рішило вибудувати сего року два панцирники по 35.000 тон. Французькі військові круги занепокоєні новими зброєннями Італії.

ШВЕДСЬКИЙ МІНІСТР заграничних справ Зандлєр заявив, що Швеція апробує східний пакт, але до него не приступить, бо належить до ґрупи північних держав. Шведська преса ставиться холодно до східного пакту.

ФІНЛЯНДСЬКИЙ МАРШАЛ Манергайм, провідник найвисшої воєнної ради, заявив журналістам, що Фінляндія не приступить до т. зв. східного Льокарна. Він сказав, що малі держави не можуть довіряти Союзови Народів, тільки своїм власним силам. Треба конечно збільшити оборону Фінляндії тим більше, що сусідна великодержава (Совітська Росія) се тепер найбільша мілітарна потуга. Фінляндські військові кола виготовили пляни будови нових твердинь на суму 800 міл. марок.

Повінь триває...

Сян і Висла прибувають. — Загрожені місцевости над долішною Вислою.

В области Сяну тривають дощі дальше. Рівень води в Сяні від джерел аж до Ярослава знову піднісся. Коло Сянока вода значно піднеслася. Коло Перемишля стан води 4 метри понад нормальний. Вода з кождою годиною підноситься. Між Диновом і Перемишлем шлях ушкоджений і комунікація перервана. Підчас праці на Сяні втопився вояк Юзеф Солтис. В келєцькім воєв. падають дощі знову і збільшують катастрофу повені. Рівень Висли та її допливів там знову піднісся. З Сандомирщини евакували 9.000 осіб і 7.000 худоби. Коло мосту Кербедзя під Варшавою стан води на Вислі 3.84 м. понад нормальний. На відтинку Ґусін-Височин в громаді Собене Єзьори Висла підірвала високий вал на великім просторі. Місцеве населення, вичерпане й безрадне, візвало владу на поміч. Влада вислала на загрожене місце робітничий відділ. З Бидґощі подають, що стан води на Вислі і Брді був 4.54 м. понад нормальний. Вода на долішній Вислі постійно підноситься. Поля і луки здовж Висли залиті. Коло Торуня стан води на Вислі 5.96 м. понад нормальний. В Сандомирщині вода залила 30.000 моргів орного поля разом зі збіжжам. Повстало одно величезне озеро, 50 км. довге, 7 км. широке, 5 метрів глибоке. 1500 домів залитих водою. Тимчасові обчислення подають втрати на 4 міліони зол. Багато живого інвентаря затонуло. Шоса Сандомир-Покшивніца-Осяк залита на 2 метри водою.

НОВИНКИ

Конфіската „Місіонаря“. Староство в Жовкві сконфіскувало 8 ч. „Місіонаря“ за серпень с. р. за нотатку „Конґрес Українських Жінок“. Конфіскату затвердив Окружний Суд у Львові дня 25 липня с.р.

В Бережанах відбулася розправа проти о. Івана Гарматія, гр.кат. пароха Стриганець. Він мав сказати в проповіді в часі Великодних Свят: „Пережили ми панщину, пережиєм і конституцію“. За те староство покарало його карою 100 зл. гривни або 10 днів вязниці. Старенький парох відкликався до суду, котрий увільнив його від вини й кари.

В Перемишлі відбулося недавно святочне засідання з приводу 40-ліття істнування Українбанку „Віра“. Член основник о. дек. А. Борисевич з Дрогоєва відкрив засідання короткою промовою. Д-р П. Войтович виголосив реферат про історію Українбанку „Віра“ за 40 літ. Відтак відчитано численні привіти.

З Лемківщини перенесли до корінної Польщі учителів-Українців: Василя Мерену з Боґуші, Осипа Кидоня з Вірхомлі Малої та Дмитра Мандзюка з Тилича.

З Жовківщини вивезли до Березі Картузької Григорія Демчину практиканта ПСК в Жовкві, Скропка, студ. університету в Звертові та Дмоховського в Сулимові.

З Рави Руської вивезли до Березі Карт. інж. Богдана Богачевського.

До табору в Березі Картузькій вивезли 18 Українців з Волині. М.і. вивезли з Кремянця склепаря Р. Бжеського і книгаря Гоцького, родом з Галичини.

В Лісниках пов. Бережани невідомі люди вивісили на краю ліса жовто-блакитний прапор. Рівночасно хтось замалював в тім селі державний шильд на школі. Тої самої ночи скосили місцевому війтови, Полякови, дві грядки капусти.

В Дзвинячі пов. Заліщики невідомий справник стрілив через вікно до хати Петра Угринюка й ранив його смертельно.

В Синевідську Нижнім вбили війта Федора Шкалубрина.

Зміна границь у воєвідствах тернопільськім і станиславівськім. На основі розпорядку ради міністрів село Бишів вилучили з пов. Підгайці, тернопіль. воєвідства і прилучили до станиславівського повіту. З пов. Бережани прилучили до тернопіль. пов. села: Дмухавець, Городище і Слобідку. З пов. Підгайці прилучили до бережанського пов.: Степанів і Увсе. До пов. Чортків прилучили: Капустинці, Тарнавку і Звягель з пов. Борщів, Скомороше з пов. Теребовля й Милівці з пов. Заліщики. До пов. Теребовля прилучили Сороцько з пов. Скалат і Сущин з пов. Тернопіль. До повіту Броди прилучили села Лукавець, Батьків і Маркопіль з повіту Зборів.

Над Чортковом перейшла велика буря з перунами. Вода знищила богато ярмаркових будок і затопила богато пивниць.

Большевикам всюди ввижається український націоналізм. Больш. преса домагається викинення з партії (і з посади) українських вчених Карпенка і Давиденка, називаючи їх учениками Скрипника.

Змії над Дніпром. Коло села Біленького, Запорожського району, над Дніпром появилася величезна скількість змий. В погідні дні можна тут стрінути велике число змий підчас кількамінутового проходу. Змії довжиною до 180 цм. Хоч вони не їдовиті, але часто кидаються на людей.

До Москви приїхав літаком англійський письменник H. G. Wells.

Нема навіть мішків. Больш. „Правда“ доносить, що в харківській окрузі дуже зле заповідається „хлібозаготовка“. Брак не лиш людських фахових сил, але також брак 300.000 мішків. Одним лише потішаються: „Сего року — кажуть вони — справимося скоро з заготовкою хліба тому, що врожай невеликий...“ Марна се потіха.

Ґоркій доносить... В совітських часописах почалась остра нагінка на богатьох визначних большевицьких достойників. Нагінку зачав Максим Ґоркій, котрий виявив деякі імтимности приватного життя „совітських буржуїв“. Він назвав імена визначних комуністів і сов. письменників обвинюючи їх в провадженню неморального життя, в пиянстві, в зіпсованні молоді і т. д.

В Німеччині вибухли знова великі пожари лісів. В околиці Штетіна й Альтдаму горить 3.500 морґів молодого ліса. Коло села Фрідріхсвальде пожар ліса поширюється зі скорістю 100 метрів на мінуту. Ліс горить широкою смугою на 7 км. Міністерство райхсвери вислало на ратунок ґарнізони зі Штетина та Альтдаму.

„Мікроби загрожують...“ Під таким заголовком вийшла в Лондоні книжка написана збірно кількома англійськими вченими про війну мікробами, себто заразками пошесних хоріб. Ся книжка потверджує ще раз думку, що „бактерії як середник війни звернуться передовсім проти тих, що їх ужиють — проти Европи“.

В Німеччині і Франції були великі бурі з громами і зливними дощами. Залізничий тор коло Ерфурту перерваний на ширині 200 метрів. В полуднево західній Франції злива наробила шкоди на 12 міліонів франків.

Конфлікт через почтову марку. Чехословаччина не хоче принимати з Мадярщини листів, остемпльованих новою маркою. На тій марці зображений літак, подарований Муссолінієм, з написом: „Справедливости для Мадярщини“.

Протипанцирна куля. Оден австрійський інжинір винайшов кулю, котра легко пробиває сталеву бляху. Внаслідок того шоломи й легкі танки стратилиб на значінню. Винахід купила одна англійська фірма.

Корабельні шруби ваги по 35 тон відлито для найбільшого корабля, що його тепер будує анґлійська спілка „Кунард Ляйн“.

Франція старіється. У Франції оголошено „відозву до народу“, котру підписали найбільше знані особистости. Відозва звертає увагу суспільности, що нещастя Франції се бездітність: Вже тепер вилюднення спричинило зубожіння богатьох департаментів. Цілі села вимирають, фарми обертаються в руїну. Коли бездітність огорне цілий край, Франція стане краєм старців. Погодитися з тим станом значить — згодитися на дальше ослаблення Франції. Небезпека недалека і безпосередна. Бездітність загрожує сучасним поколінням перспективою руїни і війни. „В боротьбі з бездітністю нема ні хвилі до страчення“ — кінчиться та характеристична відозва.

Устриці для жовнірів. Союз годівельників устриць в м. С. Трожан рішив звернутися до правительства з предложенням, щоб уряд закуповував устриці для армії. Жовніри малиб діставати устриці підчас державних свят як „десер“.

В Еспанії викинули до моря 27 ваґонів яєць. Яйця привезли з Туреччини понад дозволений контінґент і тому їх не дозволили продавати.

В Тракії, в европейській Туреччині, ширится протижидівський рух. Звідтам утікло 1700 Жидів до Стамбулу і не хочуть вертати до своїх місцевостей зі страху перед новими протижидівськими виступами.

Відгомін сензаційного процесу. Сими днями помер в Ню Йорку Жид Мендель Бейліс, знаний з сензаційного процесу в році 1903 в Києві. Йому закинули, що він вбив одного християнського хлопця для обрядових цілей (т. зв. ритуальний морд). Київський суд увільнив Бейліса з причини браку доказів, та рівночасно ствердив, що обрядове убийство таки було.

700 Жидів виїде в серпни с. р. з Вільна до Біробіджану, де большевики утворили жидівську кольонію. Вони знайдуть заняття в колєктивах і в совітських установах.

В Бельґії є сильна католицька орґанізація хліборобів „Боеренбонд“. Вона має 255.075 членів, в тім 121.344 голов родин, 100.000 матерей, 17.000 мужеської і 16.000 жіночої молоді. „Боеренбонд“ продав за останний рік рільничих продуктів за 83 міліони франків. Банк „Боеренбонду“ має міліярд шістьсот міліонів франків ощадностей своїх членів. Власне т-во обезпечень має 208.000 поліс на суму 55 міліярдів франків. „Боеренбонд“ се взірець хлопських католицьких орґанізацій. (КАП).

Француз Ґійом винайшов апарат, котрий унеможливлює затоплення корабля. Він демонстрував свій винахід в пристані Бульонь з повним поводженням: затоплено судно разом з винахідником. По кількох хвилинах судно виплило на верх.

Найбільше число самоходів пропорціонально до населення є тепер в Камеруні в Африці, колись німецькій, тепер французькій кольонії. На 1500 европейців є там 1279 самоходів.

Посмертні згадки

† **о. Микола Кравців,** гр.-кат. парох Лопатина і лопатинський декан, помер 18 с. м. в 57 р. життя і 31 р. священства. Покійний крім душпастирської праці займався культурно-освітною, економічною та політичною працею. В. Й. П!

† **Іван Бабій** ур. 4. III. 1893 в Добромірці, пов. Збараж, в селянській сімї. Після скінчення народної школи ходив до української ґімназії в Тернополі. Там також здав матуру 16. VI. 1911 р. з відзначенням. Потім записався на університет і студіював фільософію, спеціяльно латину і греку. Коли вибухла війна покликали його до війська. Як хорунжий 87 полку піхоти пішов на фронт і був тяжко ранений в голову 29. III. 1915. За хоробрість був відзначений срібними медалями 1 і 2 кляси та іменований підпоручником. Внаслідок рани узнали його нездібним до фронтової служби і приділили до служби при залізниці. Він і тут відзначився і дістав медаль заслуги Червоного Хреста 2 кл. і хрест заслуги з короною. Після 1 листопада 1918 р. вступив до Української Галицької Армії як транспортовий референт в Станиславові. Дня 27. IV. 1919 р. подружився з дочкою пароха в Добромірці Іреною Юрчинською. Полишив двоє сиріт, сина 12 літного Ореста Ярослава і 9 літну донечку Оксану Лідію. В 1921 р. став ґімназійним учителем в Бережанах. Від 1928 р. був учителем української академічної ґімназії у Львові. Від 1. X. 1931 р. був управителем філії української акад. ґімназії у Львові до 1.I. 1934 р. Від сего часу аж до трагічної смерти 25 с. м. був управителем укр. акад. ґімназії у Львові.

Покійний був одним з кращих наших педаґоґів. В Бережанах зєднав собі так шкільну молодь, що вона пращала його з плачем, коли він відходив до Львова. У вихованні молоді покійний підкреслював постійно як найважніший чинник релігійну сторону. Впливав на молодь не лише словами але також своїми ділами. В Бережанах заложив своїм трудом і жертвами харчівню для вбогої молоді. На терені Львова працював також в тім напрямі. Вислід його праці се гарна вілля в Ямній, яку придбав для філії української ґімназії у Львові на літну оселю, де тепер перебувають її ученики.

Покійний брав активну участь в католицькім русі як голова Архиепархіяльної Ради Католицької Акції. Як високо церковні круги цінили працю покійного свідчить факт, що коли він із-за навалу праці кілька разів вносив резиґнацію з того становища, церковна влада не хотіла його звільнити. Ще нині наша суспільність добре памятає його знамениту промову в 1931 р. на площі св. Юра з приводу ювилею 1600-ліття Єфезького Собору, виголошену до Марійських Дружин. Бл. п. дир. Бабій виявив в тій промові, як високо він все цінив католицьку ідеольоґію в житті української нації. В. Й. П!

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Сегорічні жнива відбуваються з перешкодами. Селяни зачали жати жито, та дощі не дають докінчити. Декуда покосили ячмена. Житні копи почорніли від дощу. Також чорніють покоси ячменю. Зерно зачинає зростати. Гречка прибита до землі. Вона цвила в дощ, тому мала надія на зерно. Пшениця вже дозріла, але дощ не дає жати. Коли настане погода треба буде все збирати нараз. Бараболі гарні, але коли дощі триватимуть дальше то зачнуть гнити. Такий стан в околицях Львова.

Чому збіжжа дорожіє? Звичайно на переднівку ціни збіжжа ростуть вгору, підчас жнив ціни падуть. Та сего року було якраз навпаки. На переднівку наступила значна знижка цін збіжжа. Вона повстала мабуть в надії на добрий урожай. Одначе ті надії не справдилися. Передовсім урожай жита обнизився с. р. на 30—40% в порівнанні з минулим. На звишку цін жита у нас вплинули: світова звишка, теперішна повінь на значних просторах краю і довготривалі дощі підчас жнив. Тепер жито нотують вже 15.50 зл. Пшениця заповідалася добре, одначе на великих просторах знищили її ржа та ріжні шкідники. Овес потерпів богато від посухи. Збір вівса предбачують на 20—25% менший як м. р., ячмінь потерпів менше. Загальний збір соломи заповідається на 50% менший як м. р. Тому бракне сухої паші для худоби. Через те подорожіє бульба, бо її вживатимуть на корм для худоби в збільшених розмірах. Дуже зле заповідаються стручкові ростини а то через язву мшиць. Приморозки зашкодили бульбі, окоповим ростинам та огородовинам. Також збори сіна, трав і пастівних ростин були дуже скупі. Подібний стан є і в інших краях. Совіти потерпіли дуже через посуху на Україні. Німеччина мусить ввезти коло 1 міліон тон збіжжа. В ЧСР була посуха. Мадярщина й Югославія матимуть далеко ените збіжжа на вивіз як м. р. Ромунія і олгарія ледви матимуть збіжжа для себе. ише Канада і Аргентина зможуть вивези більші скількости збіжжа. Канада має міл. тон збіжжа зі старих запасів, сегорічну надвишку жнив обчислюють там на 2.5 міл. тон. Злучені Держави Північної Америки мабуть будуть привозити збіжжа з Канади. Австралія і Китай потерпіли дуже від посухи. Так представляється загальний світовий стан на порозі нової збіжевої кампанії. Тому зовсім оправдана постійна звишка цін збіжжа на цілім світі.

Полекші для жертв повені—предвиджує § 269 нового кодексу про зобовязання. Він постановляє, що — вразі війни, зарази, цілковитого неурожаю або інших стихійних нещасть, суд може на випадок, якби зобовязання грозило одній зі сторін великою стратою, означити спосіб виконання, висоту зобовязання, або може навіть цілком розвязати умову. Жертви повені зможуть користати з полекш при сплаті довгів і інших зобовязань.

Нові українські кооперативи. Дирекція РСУК приняла в свої члени 10 українських кооператив: „Відродження“, Біще, пов. Бережани; „Український Народний Дім“, Чернятин, пов. Городенка; „Власна Поміч“, Скварява Стара, пов. Жовква; „Поміч“, Свинарин, пов. Ковель; „Верховина“, Лючки, пов. Коломия; „Селянська Поміч“, Помонята, пов. Рогатин; „Надія“, Слобідка, пов. Бережани; „Побіда“, Жухів, п. Ланьцут; „Наше Життя“, Вічині, пов. Луцьк; „Районова Молочарня“, Береги, п. Самбір.

БІРЖА

Гроші: Амер. долар в прив. оборотах 5·27—5·27 зл. Золотий доляр 8·91—8·93. Канадійський доляр 5·26; 1 німецька марка — 2·06: 100 франц. фр. 34·50—35·; 100 чеських корон 22·; 1000 ромунських левів — 39 зл.; 100 австр. шилінгів 99 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів		
Пшениця двірська	17·50—17·75;	19·00—19·25
Пшениця збірна	16·50—16·75;	18·00—18·25
Жито двір.	13·25—13·50;	15·00—15·25
„ збірне	12·50—13·00;	14·75—15·00
Ячмінь двір.	14·25—14·75;	—·— —·—
Ячмінь на мливо	13·50—13·75;	14·50 14·75
Овес двір.	12·50—13·00;	14·50—15·00
Овес збір.	12·00—12·50;	14·00—14·50
Гречка	17·00—18·00;	—·— —·—
Кукурудза	20·00—21·00;	—·— —·—
Грис пшен.	8·75— 9·00;	9·50—10·00
Грис житний	8·— 8·25;	8·50— 8·75
Грис ячмінний	9·— 9·20;	9·50— 10·0

Тенденція звишкова, рух оживлений.

Набіл: Маслосоюз платив 27. VII. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. 2·10— зл., за 1 л. молока 15 сот., за 1 л. сметани 60 сот., за 1 копу яєць 2·25—2·30 зл. Тенденція на яйця слаба, на масло, молоко і на сметану вдержана.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Реколєкції

Під проводом ОО. Василіян відбудуться 3-дневні реколекції для священиків у реколєкційнім домі ОО. Єзуїтів у Львові в двох серіях: 13—17 серпня й 10—14 вересня с. р. Початок реколекцій: 13 серпня й 10 вересня о год. 19; кінець: 17 серпня й 14 вересня рано. Оплата для ОО. Парохів і Катихитів 18 зол., для ОО. Адміністраторів і Сотрудників 15 зол. Зголошення слати на адресу о. Настоятеля в реколєкційнім домі у Львові, вул. Дунін Борковських, ч. 11. 167—1—1

КІНА

АДРІЯ: Люди шакалі.
АТЛЯНТИК: Фантомас і завойовники.
КАСІНО: Зірки Бродвею.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Маскарада любови і ревія.
МІРАЖ: Пат і Патахон серед пенсіонарок.
МУЗА: Плятинова бльондинка.
ПАЛЯС: Пісонькар Варшави.
СТИЛЕВЕ: Пірати степу й ревія.
УТІХА: Нічний лет і ревія.

ВИБАГЛИВУ ОБУВУ РІЖНОГО РОДА
ПОРУЧАЄ, ВИКОНУЄ І НАПРАВЛЯЄ
ФІРМА „АР-КА“
в новім льокалі
ПРИ ВУЛИЦІ ЗІМОРОВИЧА Ч. 17.

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ
Др. ФІШЕР
бувший довголітний лікар асистент дерматольог. клінік у Берліні, Відні й Празі
орд. від год. 9—1, 3—7.
Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.
другий вхід з улиці Собєського ч. 2.
Тел. 51-68 Сепаратківі ждальні

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.
Тел. 60-04. ПКО. 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
Пасту до взуття „Елеґант“ терпент.
Пасту до взуття „Елеґант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри
Синку до білля
помадкову і коронову
Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

УСУСУСИ! В пропамятну 20-літню річницю виступу УСС (1914—1934) готовиться до друку великий АЛЬБОМ світлин та ілюстрацій. Бажанням Видавництва є видати цю книгу так, щоби вона стала документарною історією, повною щодо ілюстраційно-фотографічного матеріялу з життя УСС, що досі зберігся.

Всіх бувших УСС, їх рідню та знайомих просимо надіслати світлини УСС з часів війни (поодинокі особи, ґрупи а також сцени з военного побуту) для використання в тому Альбомі. Світлини поодиноких УСС, зокрема тих, що полягли, важні тим, що в Альбомі буде також „табльо“ поодиноких УСС. Світлини з замітками (назви осіб, місцевостей, дати) просимо присилати на адресу „Червоної Калини“ (почт. скр. ч. 43.) з зазначенням „для Альбому“. Всі світлини поверне Видавництво власникам неушкоджені негайно по зробленні кліш чи копій. З висилкою світлин просимо спішити, тому що принимання світлин до Альбому буде вже в найближчих днях закінчене і Альбом переданий до друку. Тоді будуть також проголошені умови передплати, замовлень примірників на кращому папері і т. п. Всякі побажання і завваги редакція візьме під увагу.

Управа і редакція „Червоної Калини“.
Львів, ул. Зіморовича, ч. 20.

ЛІКАР ДЕНТИСТ
Войнарівський Роман
ЛЬВІВ, УЛИЦЯ КОПЕРНИКА 19./I.
Приймає від 10—12 і 4—6. 154-1—5

ФІРАНКОВІ МАТЕРІЯЛИ, індантрени, фіранки ручної роботи, капи на ліжка, ґарнітури, тапчанові накидки, шлюбні виправи найдешевше виконує ВАНК, Марійська площа 6.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 2 серпня 1934. Ч. 57 (755)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 3.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П. Щ. Краків 405.867

Війна висить у воздусі

Італійська армія готова вмашпрувати до Австрії.

Аґенція Аваса повідомляє з Риму, що три італійські дивізії заняли просмики Бреннер і Тарвіс на австрійській границі. Вістка про воєнну акцію 40.000-ої італ. армії викликала в політичних кругах велике враження. Годі передбачати наслідків, які потягне за собою воєнна акція Італії. Нинішна міжнародна ситуація не менше грізна як в 1914 р. (ПАТ).—Франція одобрює становище Італії.

Остре поготівля у Відні. — Стрілянина на австрійсько-німецькій границі.

У Відні заряджено остре поготівля. Всі дороги з Відня до Семерінґу замкнені. На них уставили скорострільні. На німецькій границі в Оберндорфі коло Зальцбурґа Німці остріловали австрійський постерунок. Ранили одного австрійського жандарма. Над югословянською границею коло Лявамінду окопалося кількасот австрійських гітлерівців. Югословянське населення достарчує їм харчів. Австрійські урядові війська не можуть їх остріловати, бо кулі падалиб на югословянську територію. — Австрійські політичні круги числяться поважно з вибухом війни та інтервенцією Італії. Інші держави заняли вичікуюче становище.

Поворот монархії в Австрії

Справа повороту династії Габсбурґів на австрійський престол стала актуальна в звязку з гітлерівським бунтом у Відні. Дипльоматичні круги переконані, що тільки поворот Габсбурґів і привернення монархії можуть вратувати Австрію від націонал-соціялізму й „аншлюсу". Справа повороту Габсбурґів на австрійський престол се предмет переговорів між великими державами. Окрема делеґація австрійських леґітимістів виїхала за ініціятивою віцеканцлера Штаремберґа до замку Штенокерцеля в Бельґії, де резидує наслідник престола архикнязь Оттон. Французьке правительство противилося донедавна поворотови Габсбурґів на австрійський престол. Одначе під враженням недавної гітлерівської революти змінило своє становище й хоче навіть посередничити між австрійськими монархістами та Чехословаччиною. Тільки Чехословаччина ставиться ворожо до повороту Габсбурґів. Ромунія і Югославія погоджуються на поворот Габсбурґів. Франція погодиласяб на поворот Габсбурґів під умовою, що архикнязь Оттон підпише територіяльну клявзулю Сан Жерменського мира.

Жнива на Україні

Совітська преса і промови представників комуністичної партії потверджують, що Україну навістив неврожай. В совітській пресі появилися заклики, щоби обробляти жнива руками. Богато кол- і совхозів не має потрібних до сего робітників. Проволока жнив викликає втрати. Большевицькі ґазети печатають заклики, щоб шанувати кождий колосок, кожде зерно. П. Любченко сказав на червневім пленумі К.П. (б.) У., що сего року на Україні пропало 15 проц. урожаю. Се значить, що около 180 міліонів пудів зерна остало на полю. На тім не кінець. Готове збіжжа в маґазинах псується. Ухвала совнаркому, оповіщена в „Ізвестіях" з 1 II. 1934, говорить, що великі маси збіжжа й муки зіпсувалися. Та большевики мимо сего дальше вивозять збіжжа за границю. Вивезли за 14 місяців (від 1 І. 1933 до 30 IV. 1934) 122.100 ваґонів 15 тонових. В звязку з тим по селах ширяться „провокаційні поголоски", що хліба не вистарчить навіть для самих совхозів і колхозів. „Чорноморська Комуна" з 26. VI. с. р. пише, що сегорічний урожай буде залежати від сумлінного збору й доброї охорони зібраного збіжжа. Тому совітська влада доручила партійним орґанізаціям безоглядно переводити сегорічну збіжеву кампанію і рішуче заборонила якнебудь її злаґіднювати. — Отже Соловки і Сибір знов залюднятьсяя українськими селянами...

Вистава української преси в Харбіні

„Манджурський Вістник" орґанізує в жовтни с. р. виставу української преси. Програма вистави така: 1) сучасна періодична українська преса (часописи, що виходять в Европі, Азії й Америці); 2) українські видання 1933-34 р. а) гарне письменство; б) наукові видання; в) спеціяльні (фахові) видання; 3) українська преса в Азії від 1917 р. до нині; 4) преса видавана в чужих мовах присвячена українським справам; 5) українські пропаґандивні видання; 6) чужі періодичні видання, в яких часто печатають відомости про Україну; 7) українська пресова служба в Харбіні. — Редакція „Манджурського Вістника" просить всі видавництва, що займаються українськими справами, присилати свої видання на адресу: „The Manchurian Herald", P. O. Box 269, Via Siberia, Harbin Manchou-Ti-Kuo Asia.

Музикальні риби

„Мовчав як риба" — кажуть часто — одначе се не покривається з дійсністю. Стверджено, що риби видають звуки, часом подібні до крику. Коли хто в ночи поїде лодкою в одно місце коло острова Цейльон, почуе тихі звуки, що виходять з глибини моря. Вони звучать як тиха гра на арфі, хвилями переходять в тон, який чуємо при потиранні пальцем берега склянки. Людина з зачудованнням прислухується тому концертові „граючих риб", як їх називають тубильці. Крім цейльонських є ще богато інших родів риб, що видають звуки. В тропікальних водах жиють риби, які в хвилі небезпеки видають щось в роді оклику. Очевидно, риби видають ті голоси не через гортанку, бо вони її не мають, тільки через міхур, що держить їх на воді. Стіни того міхура напереміну звужуються і розширяються.

Чому Вас так тяжко переконати, що Ви, як свідомий Українець, повинні обезпечити свої будинки в дозволеній законом 1/3 частині їх вартости в українськім Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Лемки на Сибір...

Ся стаття, котру ми на днях одержали з Лемківщини, особливо актуальна ізза наслідків повені: нужда зробить населення готовим до всяких карколомних експериментів. Звертаємо увагу на дві річи: 1) що несовісну аґітацію за виїздом Лемків в Сибір веде тільки частина москвофільських провідників, тому на всіх москвофілів відповідальности за неї звалювати не вільно, 2) що та аґітіція може не тільки знищити значну часть нашого лемківського племени, але в той спосіб поширюється в цілім краю (також між польським населенням) надію на те, що СССР се спаситель в біді... — Ред. „Н. Зорі"

Недавно доносила преса про те, що інж. Д., большевизуючий москвофіл, син і зять гр.-кат. священика, аґітує за виїздом Лемків на Сибір. До справи взявся він поважно й навіть зорґанізував в цілі згаданого виїзду Лемків на Сибір свойого рода бюро. Аґенти сего бюра товчуться по Лемківщині і списують тих, що хотіливб закоштувати большевицького хліба...

Крім сеї зорґанізованої акції звертаються деякі Лемки (під впливом вище згаданої аґітації) поодиноко просто до большевицького консуляту у Львові та просять інформацій в справі одержання большевицького горожанства і в справі виїзду на Сибір. Одну таку письменну відповідь большевицького консуля у Львові мав я у своїх руках. В письмі зазначено, що кождий, хто хоче одержати большевицьке горожанство і виїхати до союзу радянських республик, мусить наперід прислати до больш. консуляту у Львові 36 зл. на кошти переписки в тій справі з центральними большевицькими властями у Москві. Без надіслання тої квоти большевицький консулят не буде брати під увагу справи еміґрації до большевії. А навіть по надісланню згаданих грошей консулят не ручить, що справу петента полагодять для нього позитивно. Деякі Лемки вислали по 36 зл. й очікують залагодження їх просьби. Інші на разі здержуються від висилки грошей, бо цікаві наперід знати, як большевицькі власти залагодять просьбу тих, що вже оплатилися*)

Акція деяких большевицько-москвофільських вожаків на Лемківщині в справі виїзду Лемків до большевії знайшла велике підпертя серед лемківської еміґрації в Америці. Часопис „Лемко" з Клевелянду в Америці, надсиланий масово на Лемківщину в замкнених копертах, ор-

*) Дотичні письма большевицького консуляту у Львові писані жахливою паламарщиною, якоюсь небувалою мішаниною українсько-російсько-польських слів. Є там повно ортоґрафічних і стилістичних блудів. Треба добре застановлятись, щоби зрозуміти гадку такого письма. — А наші доморослі галицькі большевики кричать все і всюди на ціле горло, що наука в большевії стоїть дуже високо!...

ґан досить сильної большевізуючої орґанізації „Лемко-Союз“ — повідомляє у 21 ч. з 1934 р., що делеґати згаданої орґанізації Марія Похна і Др. С. Пиж були недавно в совітського амбасадора в Вашінґтоні Трояновського і просили його „піддержати й обяснити просьбу нашого народа в Старім Краю в справі отворення еміґрації з Лемківщини до Совітського Союзу“. По словам згаданої делеґації Лемки дуже радо виїхалиб до большевії і в тій ціли — як читаємо в згаданім „Лемку“ — „зорґанізувався в Старім Краю спеціяльний комітет, який збирає між селянами підписи на просьби до совітського правительства, щоби воно відкрило Лемкам еміґрацію на свобідні землі в Совітськім Союзі. В однім лиш новосандецькім повіті і в частині горлицького зібрано 4.000 (чотири тисячі!) таких підписів і переслано їх в Москву“.

Коли совітська Москва згодиться на еміґрацію Лемків до большевії (яких на початку моглоб еміґрувати що року до 3.000 людей) та помістить їх на території совітської України, тоді — так запевняли совітського амбасадора згадані делеґати — Москва може бути певна, що матиме з Лемків „красних і вірних горожан та добрих робітників“.

Большевицький амбасадор Трояновський приняв — як доносить згаданий „Лемко“ — делеґацію „Лемко-Союза“ дуже щиро, до просьби висилки Лемків до большевії віднісся дуже прихильно, обіцяв в тій справі порозумітися зараз з Москвою та від себе сю просьбу горячо підперти, але при тім згори виразно зазначив, що місцем осідку для Лемків-еміґрантів може бути хіба Сибір, а не Україна.

Таким многонадійним перебігом авдієнції у большевицького амбасадора згадані делеґати дуже втішилися й тому з радістю і з вдовіллям пишуть вони у згаданій ґазеті: „Ми віримо, що справа лемківської еміґрації до Совітського Союза знаходиться тепер на добрій дорозі. Додатне рішення сеї справи буде мати велике значіння не лиш для нас Лемків, але також і для інших словянських народів..., бо тоді очі бідних словянських мас, також польських і інших будуть звернені на Совітський Союз“.

Зараз по вище згаданій авдієнції „Лемко-Союз“ розпочав сильну аґітацію серед американських Лемків, щоби вони у своїх письмах до кревняків у старім Краю впливали на тих кревняків та заохочували їх до масового виїзду до большевії. В тій ціли — як повідомляє клевеляндський „Лемко“ в 22 ч. з 1934 р. — редактор сего „Лемка“ Ваньо Гунянка виголосив в Жаннет, Па, відчит на тему: „Карпаторосы и Совѣтскій Союзъ“.

В тім самім числі клевеляндського „Лемка“ помістив Лемко з Розділля (пов. Горлиці) Александер Бодак (його в Розділлю називають „паном інжиніром“) довшу статтю про відносини на Лемківщині. В сій статті пише він, що еміґрація Лемків на Сибір „се дуже добра і спасенна думка тому, що направду нашим Лемкам нема де діватися і селяни в нас приняли таку думку з радістю“. Лемкам у большевії буде — на думку згаданого пана інжиніра — поводитися немов у раю, „совітська система є одиноко правильною програмою в нинішних умовинах життя, а се тому, бо ся система основана на тім всім, що найлучшого до тепер осягнуло людство“**).

**) Дивний собі чоловік сей „господин“ Бодак. З одної сторони хвалить він в американській ґазеті большевицьку програму і поручає її Лемкам, бо вона — мовляв — „є чимсь найлучшим, що дотепер осягнуло людство“ (хоч — як відомо — в сій програмі міститься клич: „Висмівай Бога і віру, ріж-бий священиків і Епископів та рабуй і руйнуй церкву“!) і заохочує Лемків до виїзду в большевію, — а з другої знову сторони той самий „господин“ Бодак, тут на лемківськім терені, підчас своїх „господарських“ викладів в Горличчині, вдає „ревного“ католика... Бо — як ми самі чули — аґітує підчас тих викладів за тим, щоби Лемки масово й торжественно ішли витати свого „русско-лемківського“ Епископа, який незабаром має прийти на Лемківщину. Також той самий панок, при нагоді своїх ‚господарських‘ викладів, сильно аґітує за поширенням на Лемківщині польської ґазетки „Лемко“, котра за якісь ґадючі фонди виходить в Криниці на лемківськім діялекті, а за якою аґітують на Лемківщині учителі Поляки.

Аґітація за виїздом Лемків на Сибір іде отже з двох боків: від лемківських еміґрантів з Америки і від деяких місцевих лемківських вожаків. Одні від других ріжняться лише в способі аґітації, бо американські москвофільські вожаки аґітують за виїздом Лемків на Сибір отверто і явно: в пресі, на ріжних мітінґах, а деякі тутешні комунізуючі москвофільські вожаки аґітують за тою самою еміґрацією тайно і скрито. Ті другі не поміщують в тій справі в пресі ніяких відозв і не уладжують публичних зібрань, тому ся справа виглядає тут на Лемківщині досить загадочна і законспірована. Докладніше про неї ми навіть не зналіб, колибн про се не написала американська москвофільська преса.

Якаж ціль сеї аґітації? Чи може ся, щоби поліпшити долю і життя Лемків? Ні! Бож прецінь се неможлива річ, щоб аґітатори за виїздом Лемків на Сибір не знали, що якраз в большевії вигинули і дальше гинуть міліони людей з голоду. Неможливо також, щоби не знали, що майже вся земля в большевії сколективізована і селяни мусять там все збіжжа віддавати до колективів, звідки того збіжжа видають їм тілько, що його „забогато, щоби вмерти, а замало, щоби жити“. Вкінці чому большевицькі селяни обдерті, нагі й вимарнілі тисячами втікають з большевицького „раю“? Чи може з роскоші? Вони прецінь знають, що богато з них згине на границі від большевицьких куль, а мимо сего не покидають пляну втечі. Чи може аґітатори за виїздом Лемків на Сибір також сего бажають, щоби Лемки зруйновані фізично й морально, вернули колись з большевицького „раю“ в свої рідні околиці крайними жебраками?

В плянах тих, що аґітують за виїздом Лемків на Сибір, криється дійсно щось страшне й діявольське, тому конечно треба повести сильну протиакцію та освідомлювати й поучати Лемків, щоби не вірили воплоченим діяволам, які хочуть їх загнати в большевицьке пекло, де жде їх дійсна й неминуча загибіль і то серед страшних мук!

Борис Лемківський.

Приятелі між собою

Проурядова „Ґазета Польська“ так пише про польських приятелів на Заході: „Дивно виглядає, що наші приятелі на Заході хочуть конче нас забезпечити на свій спосіб і то якраз тепер, коли небезпека менша. Десять літ тому липали Польщу в кліщах Рапалля, а на балтійські держави не звертали уваги. Не можемо зрозуміти, чому наші приятелі вимагають від нас з такою безцеремоніяльною нагальністю приспішеного і наглого рішення. Чиж може народи польський, лотишський і естонський не цінили або не цінять своєї самостійности? Звідки нараз взялася охота полагоджувати справу безпеки за них липаючи їм дорадчий голос. Нема чого спішитися. В східній Европі тепер спокійно. Замість „кільчастого дроту“, як одинокої концепції границі між совітською Росією і Европою Польща тепер має договір про ненапад. Ми осягнули також порозуміння з Німеччиною. Методи, при помочи яких ми се осягнули, були далеко простіші, ніж скомплікована конструкція т. зв. східного пакту, в якім всі ґарантують всім все. Не легко зрозуміти, як буде працювати сей механізм в в поодиноких конкретних випадках. Отже нехай нам дозволять думати за нас самих — а може й за них“.

ВИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

З кривавих днів в Австрії

Повстання на провінції.

Рівночасно з революцією в Відні вибухло гітлерівське повстання в Стирії та Каринтії. В Бляйбергу повстанці влаштували головну кватиру. Правительственне військо здобуло її штурмом. Військо виперло повстанців також зі столиці Каринтії Кляґенфурту. 2.000 повстанців перейшло до Югославії, де їх інтернували. В Стирії повстанці запяли місто Леобен і держали в нім владу 1 день. На другий день рано вступило військо до Леобену. Повстанці почали стріляти з деяких домів і з евангелицького костела. Військо і жандарми почали острілювати вежу костела й гітлерівці втікли. Недалеко Леобену гітлерівці висадили зелізничий міст. Військо мало 35 ранених. Тепер в Леобені спокій. Відділ австрійського леґіону з Баварії перейшов австрійську границю в Тиролі й окружив будинок граничної сторожі. Сторожа не піддалася, тільки відперла гітлерівців назад до Баварії.

Канцлер вмер наслідком упливу крови.

Лікарська секція тіла канцлера виказала, що перша куля, яка трафила канцлера в шию не була смертельна, хоч нарушила хребетний стовп. Також друга куля, що трафила канцлера в лопатку не була смертельна. Канцлер помер наслідком упливу крови. Югославянські ґазети пишуть, що заговірники знущалися над умираючим канцлером. Обі руки були опухлі, голова розбита в кількох місцях. Також мали йому поломити ноги.

Похорон Дольфуса.

Похорон австрійського канцлера Дольфуса відбувся в суботу. Тіло канцлера перевезли до великої салі ратуша. Караван тягнуло 6 коней. За караваном йшли міністри, чужоземні посли, з виїмком німецького, представники влади й висше духовенство. Почесну сторожу творили старшини армії. Перед ратушем похоронний похід спинився і тут виголосили промови: президент Мікляс, віцеканцлер Штаремберґ, посадник Відня Шмідт і начальник Долішної Австрії Райтер.

Потім занесли труну з тілом канцлера до катедри св. Стефана. Кардинал Інніцер в сослуженні висшого духовенства відправив жалібну Службу Божу й виголосив проповідь. Погибшого канцлера назвав взором християнського лицаря, що боровся за здійснення християнських ідеалів і в обороні Батьківщини. Його кров не пішла на марне.

В часі похоронного походу кружляли військові літаки. Міністр Шушніґ промовив над могилою канцлера. Крім того промовляли: представник молодіжи, провідник ґайматсфронту Др Штепан. Орхестра заграла „Я мав товариша“ і австрійський гимн. Чорні прапори повівали в цілім місті. Канцлера Дольфуса похоронили на цвинтарі в Ґіцінґу. Вечером того дня Відень був ілюмінований. Віденське радіо надавало на знак жалоби гомін дзвонів.

Віденська поліція знала про замах.

Начальник австрійської тайної поліції Штайнгезель мав годину наперед знати докладно про підготовку замаху. Але не повідомив про це канцлера Дольфуса. Штайнгезеля увязнили.

Увязнили визначних промисловців.

Після ліквідації повстання влада увязнила директора „Альпіно Монтане“ Апольда, директора Т-ва „Ґезіба“ Нойбахера і професора університету Ґуґельмана. Причини увязнення політичні.

Програма Дольфуса буде виконана.

Віцеканцлер Штаремберґ виголосив в радіо промову іменем австрійського правительства. В ній заявив, що правительство й цілий нарід виконуватимуть його програму. Ся програма — самостійність Австрії. Австрійці не потребують націонал-соціялізму, щоби виповнити німецьке посланництво Австрії. Австрія не погодиться на ніякі компроміси, що обмежувалиби її незалежність. Влада стро-

ТЕРРОР

Як тяжко направити помилки державної влади.

В попередній статті на тему терору представляли ми, як в цілій історії греко-римського світа в його взаєминах з Жидами були такі три роки, в котрих найвисша державна влада старого Риму, спровокована грецькими конкурентами Жидів, викликала вуличний террор проти Жидів в Александрії, заборонила Жидам святкувати суботу і намагалася осквернити їх святиню уміщенням в ній подоби цісаря, що Жиди уважали примушенням їх до ідолопоклонства. Вправді до того найгіршого прояву не дійшло, але само виявлення такого заміру було вистарчаюче, щоб Жидів назавше настроїти ворожо до римської влади. Ненависть Жидів, котра вибухла з того приводу, руководилася такою льоґікою: Вправді за цісаря Ґаюса не дійшло до найгіршого, бо його убито, але на якій підставі можна мати певність, що інший римський володар не переведе того, що задумував Ґаюс? Річ ясна, що такій льоґіці трудно відмовити певної рації й послідовности в дальших її висновках.

Римська центральна влада спостереглася в своїх помилках скоро, бо вже за цісаря Клявдія. В цілій державі увільнено Жидів від усяких обовязків, які після їх поглядів не годилися з їх релїґійним культом, в першій мірі від обовязку військової служби. При кінци розпорядку, котрим се оповіщено, упоминається Жидів, щоб і вони виказали більшу уміркованість і бодай прилюдно не ганьбили людей іншої віри. З того можна вносити, що Жиди вели остру пропаґанду проти інших культів, між ними і проти державного, що було рівнозначне з пропаґандою проти держави. Таким чином маємо тут доказ, що центральна влада великої римської держави була розумніша від російського ґенерал-ґубернатора Скалона, котрий раз-у-раз повторяв: „Наперед успокоєння, потому реформи!“ Старий досвідчений Рим знав, що такими глупими фразами правити не можна. Що більше! За цісаря Клавдія ще перейдено систему Тиберія, бо в Палестині всю її історичну територію знов віддано під управу місцевого князя, а саме князя Аґриппи. Рим мав на цілі тим способом уникнути непотрібних непорозумінь і вічного загострення взаємин між собою і тою своєю граничною країною на Сході.

Та всі ті очевидно розумні кроки центральної римської влади були вже спізнені. Фатальні три роки божевільного переслідування Жидів засіяли вже таку ненависть до Риму, що розвитку її вже не могли припинити навіть взаїмні змагання до згоди людей доброї волі. Не могли з тої простої причини, що зло все росте скорше і тямиться довше ніж добро. Така вже людська вдача.

Центральна влада Риму мимо всіх неповоджень витревало змагала дальше до наладнання добрих взаємин з Жидами. І так в р. 44 по Христі віднято римській прокуратурі право завідування скарбом єрусалимської святині як також право іменування первосвященика й віддано ті права знову місцевому князеви, а саме братови короля Аґриппи і по його смерти його наслідникови. Римського жовніра, котрий при наказанії пацифікації якогось жидівського села (террор розуміється не уставав) роздер тору, римська влада прилюдно стратила. Дуже строгі кари не минали навіть висших римських достойників цивільних і військових, коли вони невідповідно поводилися на небезпечнім жидівськім терені. І так коли два римські прокуратори вдалися в спір між Самаританами й Галилейцями, по наказу з Риму зїхав на місце спору з надзвичайними повновластями цісарський намісник Сирії, Уммідіюс Квадратус, і по провіренні справи одного з них засудив на кару баніції, а римському військовому трибунови Целєрови наказав прилюдно в Єрусалимі відтяти голову, що й виконано. Тим центральна влада давала Жидам ділом до пізнання, що буде й на будуче карати винних. Цікаво до якої міри Рим рахувався з місцевими людьми: другий римський прокуратор був не менше винен у суматосі, яка зірвалася між Самаритянами й Галилейцями, одначе він був жонатий з сестрою місцевого хоч уже покійного короля Аґрипи й тому його не засуджено.

Та все те, по більшій части дійсно тактовне і розумне поведення Риму в Палестині вже не могло відвернути наростаючих подій. Жидівське населення вже було так роздразнене, що террор, збіговиска і бійки повставали з якого небудь приводу, навіть смішно малого в пропорції до нещасть, які такі причини викликали. Нпр. раз повстав в Єрусалимі кривавий тумульт, в котрім погибло богато людей, ізза того, що оден римський жовнір обнажив задню часть тіла й показав її в напрямі жидівської святині. Всі розуміли, що прецінь такого приказу не могла йому дати ніяка влада, ніяка команда — і мимо того зірвалися криваві розрухи Жидів. Бо ґрунт був психічно розпалений до червоности і вже була жажда крови в народі.

Вибух війни між Римом і Палестиною, котра скінчилася страшним зруйнуванням Єрусалиму разом з його Храмом, датують звичайно 66-м роком по рождестві Христовім. Та в дійсности та війна кипіла безнастанно найменше від 20 літ передтим: жидівські террористи, котрих Жиди називали „ревнителями“ а Римляни „бандитами“, безнастанно убивали то поодиноких Римлян, то Жидів, котрі їм видавалися занадто льояльними, себто по галицьки кажучи, котрих уважали „хрунями“. Нема сумніву, що ті убийники-террористи рівно добре заслугували на назву, яку їм давали Жиди і Римляни, бо були між ними не тільки фанатики-ідеалісти, але також бандитські типи грабіжників. Кожда країна в такім довгім кипінні мусить бути доведена до стану, який сьогодня називають „збалканізуванням“, а який тоді власне був в Палестині.

Тамошні террористи головно держалися в горах. Кождий римський прокуратор очищував край від тих террористів — і за кождою такою чисткою террористи появлялися в іще більшій скількости і филя террору ставала ще могутніша. Тоді Рим взявся до останнього способу, яким думав успокоїти край: іменував прокуратором Жида з поважного жидівського роду, того самого, що видав згадуваного висше ученого Фільона. Прокуратор Александер бачучи страшні шкоди, які террор приносить цілому краєви, постановив серіозно взятися до його винищення і не завагався навіть перед засудом на смерть двох визначних галилейських ревнителів, синів Юди Галилейця, Якова і Симона. Їх прибито на хрест. На вістку про се жидівські націоналісти зачали вже по вулицях міст голосити війну проти Риму і його помічників. Богато людей пішло тоді в гори і в пустиню, де орґанізувалися до наступу проти Римлян. А хто мимо зазиву не хотів звязатися з террористами, тому вони просто підпалювали дім і т. п. Колиж римські жовніри схопили таких „ревнителів“, тоді другі „ревнителі“ брали як закладників і силоміць виволікали до своїх криївок найповажніших жидівських горожан, котрі були сторонниками Риму. Римська влада не хотячи стратити останків сторонників між Жидами, часто мусіла випускати на волю зловлених террористів, аби спасти життя визначним людям, котрі заявлялися за Римом.

Відносини ставали щораз страшніші. Жидівські „сікарії“ (люде ножа) убивали Римлян і прихильних їм Жидів навіть у білий день на вулицях Єрусалиму. На добавок зла жидівський первосвященик (котрому римське правительство у всіх внутрішних справах оставляло свобідну руку) не був — навіть після жидівських свідоцтв — ніколи такий недостойний того високого становища як власне в тім грізнім для нації часі. Найбільше знаний з цілого ряду первосвящеників був Ананія, син Неведея, той сам, котрого св. Павло називає „стіна побілена“. То на його припорученя його посіпаки били прилюдно по лици св. Павла лише за те, що той відважився боронитися перед судом. Той інтриґант довів до згаданої висше боротьби між Самаритянами й Галилейцями, перекупив одного з римських намісників і при його помочи відбирав низшому духовенству десятину призначену на його удержання, словом — був „гарний“ первосвященик. Річ ясна, що чоловік такої моральної вартости не міг мати ні морального, ні релїґійного авторитету, потрібного на те, аби з успіхом впливати на замирення.

При такім стані верхів в масах жидівського народу перемагав вплив несовісних або напів збожеволілих аґітаторів. Появилася загальна психоза, серед котрої ставали можливі нпр. такі події: якийсь аґітатор Тгевдас, котрий удавав чудотворця, вів купи своїх приклонників в напрямі Йордану, впевняючи їх, що води тої ріки розступляться перед ними і потому замкнуться й потоплять римських жовнірів, коли ті йтимуть в погоні за ними. Другий такий сам аґітатор, єгипетський Жид Фелікс, впевняв сфанатизованих жидівських націоналістів, що незабаром впадуть мури Єрусалиму на знак його труби, як колись упали мури Єрихону, коли Йозуа казав затрубіти. І фанатики так йому вірили, що 4.000 „мужів ножа“ урядило під його проводом демонстрацію в Єрусалимі, виходячи ґреміяльно на Оливну Гору.

Вже з тих прикладів видно, що римська влада мала порядний клопіт з такими варятами. Небезпека полягала якраз на глупоті народної маси, в котру фанатики без уговку кидали підбурювання. Переважаюча маса жидівського населення тодішної Палестини складалася з дрібних хліборобів. Півхліборобами були навіть ті, що жили в місточках і на передмістях міст. Були се люди переважно темні і наївні, глибоко вірили в Бога і дуже були привязані до своєї Церкви та релїґії, мали довіря до свого духовенства, а на Римлян дивилися як на нечистих чужинців, котрі загарбали їх край. В такій атмосфері війна висіла на волоску, а властиво вона вже кипіла, бо неможливо було наладнати співжиття: обидві сторони годилися в однім, а саме в тім, що пожиття між ними неможливе і що одна з них мусить бути скорше або пізніше викорінена з тої землі.

Ті обидві сторони не передвиджували, що в консеквенції своєї заїлости так ослаблять себе взаїмно, що вкінці заломляться і щезнуть обидві. Як до того дійшло, про се в слідуючих статтях.

го покарає виновників. Австрія ніколи не погодиться на те, щоби заграниця мішалася в її внутрішні справи. Правительство не відступить від свої програми ні на крок.

278 убитих і тисячі ранених.

Урядовий комунікат австрійської влади безпеки оповістив, що бунт в Каринтії й Стирії здавлений. Військо мало 78 убитих і 165 ранених, повстанці мали около 200 убитих.

Вирок смерти на віцеканцлера Штаремберґа.

Один почтовий урядник в Австрії переловив підозрілий лист такого змісту: „Запевняємо вас, що за два дні також Штаремберґ не буде жити“. Лист наданий в Данціґу.

Похорон бл. п. дир. Івана Бабія

Після вбивства бл. п. дир. І. Бабія у Львові 25. VII. с. р. тіло його перевезли до інституту судової медицини при вул. Пекарській. Там перевели секцію тіла. Лікарі ствердили, що куля пробила мозок і тому смерть наступила на місці. Дня 26. VII. в 6 год. вечером перевезли тлінні останки з каплиці інституту суд. медицини до церкви св. Петра й Павла при вул. Личаківській.

Дня 27 липня с. р. Преосв. Кир Никита відправив рано в 8 год. заупокійну архиерейську Службу Божу в церкві св. Ап. Петра й Павла в сослуженні 12 священиків. Церква була повна народу. Катихит акад. ґімназії о. д-р Горникевич виголосив відповідну проповідь. Преосв. Кир Никита, односельчанин дир. Бабія, попращав коротко покійника. В год. 4 попол. зачався похорон. Після відправи похоронний похід вирушив на личаківське кладовище. Напереді несли 8 вінців від рідні, Батьківського Кружка, молоді, учительського збору і т. д. Потім йшли Батьківські Кружки обох укр. ґімназій і хор ради. Купчинського. Дальше около 30 священиків, м. і.: Преосв. Кир. Іван, Преосв. Кир. Никита, о. ректор д-р А. Бойчук і кан. Р. Лободич зі Станиславова, о. крил. В. Томович, о. кан. д-р Лаба і богато інших. За домовиною йшли: діти покійного, хлопчик і дівчинка, жена з батьком, рідня, представники кураторії, учительство обох українських ґімназій, батьки учеників українських ґімназій, численна делеґація українських установ з Бережан, де покійний був ґімн. професором, представники української суспільности. Було також богато польської публики.

Над відкритою могилою перший промовив Преосв. І в а н Б у ч к о. Зміст: Всім нам знана траґедія св. Йоана Хрестителя повторилася тепер на дорогій особі бл. п. І. Бабія, директора української ґімназії та першого директора Архиепархіяльного Інституту Католицької Акції. Скритовбийча куля перервала нитку життя Покійника і вцілила в серце не тільки родини, але і всіх тих, що мали щастя знати і працювати з Покійником. Під тягарем вражінь тої траґедії ледви чи знайду відповідні слова, щоби виявити біль і смуток львівської Архиепархії, котра стратила в Покійнім одного з найвірніших і найгідніших синів. Як перший директор Архиеп. Інституту Катол. Акції записав своє імя золотими буквами на перших сторінках історії тої орґанізації.

Під наказом християнської совісти чую на собі тягар обовязку звернути увагу вірним на той голос Божий, що смертю бл. п. І. Бабія промовляє до нас голосно і страшно. А той голос записаний в І кн. „Битія“: ...„І рече Бог Каїну: Де є Авель, брат твій? Що ти зробив? Голос крови брата кличе до мене!“...

Дай Боже, щоб той голос дійшов до тих, що підготовляли ґрунт під те страшне братовбивство, щоб вони завернули з того шляху, на який ввійшли заслiплені ненавистю. Бо причина того, що сталося, була тільки ненависть і то неузасаднена! Ми знали всі Покійного як одного з найчесніших громадян і католиків. В своїм життю приватнім і суспільнім кермувався хрустальними засадами християнської віри. Хто мав щастя чути його прегарну промову дня 4. VI. 1931 р. на подвірі св. Юра на Марійській Академії, той не забуде його горячих слів. Він заохочував нашу молодь до любови Небесної Неньки, Церкви та безталанної України. Він жертвував своє життя, щоб ту молодь ратувати зпід погубних впливів.

Покійний се чоловік науки, релігійний і побожний, скромний і покірний як дитина. Коли йшло про молодь, ніколи не жалував труду. Пригадую собі безліч дискусій в справі свята УМХ. З Архиеп. Інституту КА, котрого Покійний був директором, вийшла програма свята УМХ.

Він вийшов з народу, знав його добре і любив. Знав що в нашім народі як і в нашій землі криються скарби. Їх треба видістати тяжкою працею. Як добрий католик знав, що нація, вітчина то не найвисший ідеал, але Бог, католицька віра, спасення бесмертної душі. Той ідеал не виключає інших ідеалів, він обіймає всі інші ідеали людства, ушляхотнює такі ідеали як: вітчина, культура, поступ.

За те стрінувся він з ненавистю зі сторони самозванчих чинників, які поставили себе суддями життя і смерти. Той злочин криє в собі зародки національного самогубства. Жах збирає, коли бачимо як з братовбийчої руки падуть такі люди як Покійник, якого сміло можна назвати героєм серця, праці і посвяти. Маю в Бозі надію, що се остання жертва. Той загальний осуд суспільности — се пишні величаві похорони. Той осуд нехай буде опамятанням для тих, що думають злочином прислужитися вітчині.

Пращайже Дорогий Покійнику Іване! Запевняю Тебе в імени Церкви, що збережемо Твоє імя на все в нашій памяти. Нехай Бог, вічний суддя, надгородить Тебе за працю, любов і жертву, яку Ти приніс в обороні християнських засад, вічним щастям в небі.

До Тебе — Дружино! Ми всі стратили богато, а Ти найбільше. Нехай Бог осолодить Твої сльози. Нехай потішить Тебе та думка, що Твій великий Покійник оставив Тобі Твої діти. Виховай їх щоб остали вірні ідеалам їх батька. Нехай стануть вірними синами Церкви й української нації та в той спосіб будуть найкрасшим памятником їх батька!

Відтак промовляли: візитатор п. Ш е д і в и іменем львівської шкільної кураторії, о. крил. д-р Л а б а від Богословської Академії та Богословського Наук. Т-ва, проф. Я. Б і л е н ь к и й від „Учительської Громади“ та учительства обох українських ґімназій у Львові, інж. К а п у с т я к і п. А. Ж и з н е в с ь к а від Батьківських Кружків акад. ґімназії та філії, п. Б и л е н ь, абсольвент філії, іменем молоді.

Після промов хор відспівав „Вічная память“ і земля покрила тліннi останки бл. п. дир. І. Бабія. На могилі зложено богато вінків. Похорон скінчився о год. 6.30 вечером.

Чому увязнено священика?

Один польський орган приніс таку денешу: Сколе, 28. 7. (Зл. тел.). Вчера увязнено гр. кат. пароха в Бубниці о. Еліяшевського, котрий відмовився взяти участь в похороні війта бл. п. Шкалубина, убитого боївкарями ОУН, чим явно солідаризувався з українськими терористами. — Тимчасом нас інформує чоловік, котрий варт довіря, що парох Бубниця відмовив участи в похороні убитого війта тому, бо той війт, б. комуніст крайно ворожо відносився до Церкви і не перестав так відноситися навіть тоді, коли його іменовано комісарем. Фальшива інформація польської ґазети робить кривду і тому священикові і всему духовенству.

Англійський політик про Німців

На банкеті Анґло-палестинського клюбу сер Остен Чемберлен сказав м. і.: Німці переслідуванням Жидів зруйнують свій край так як колись Еспанці зруйновали свій — тим самим способом. Річ в тім, що держава, котра відмовляє права і справедливости своїм горожанам, нехай і меншости, сама не може просити ні одержати справедливости від світа. Ми радо пішлиб на зустріч Німцям, але якіж уступки можемо їм зробити, коли вони такі нетерпимі для своїх власних горожан... — Та чи тільки Німці такі?

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 5)

Наша жінка

Без передиху метнулася з Катериною і Явдохою накривати святочний стіл, щоби на завтра все якслід було готове. Заки скінчили, вибила одинацята.

— „Ідіть вже Катерино домів, треба хоч трохи переспатися. Відправа на досвітках! І ти лягай спати, звернулася до служниці; тільки ще перед тим настав мені залізко до прасування“.

— „Але й Ви пані лягайте, бо далі з ніг звалитеся“; — наказувала пращаючись Катерина, котра в огонь пішлаб за свою паню.

Як і ціле село.

— „Вже я за себе не забуду, не бійтеся“ жартувала пані Міра.

— „В тім бо й діло, попрікала її Катерина, що Ви пані за все і за всіх памятаєте, лиш за себе забуваєте!..“

Нарешті втих гомін в священичому домівстві. Лише в кімнаті пані Міри блимало світло. Пані Міра прасувала. Вибрала собі на завтра зпоміж старих суконок ґранатову, яка їй найбільше була до вподоби. Просив її таточко, просив чоловік, щоби собі справила на ці свята нову,.. дали навіть на те гроші... А вона? Всміхнулася жалісно; нагадався їй покійний братчик... Вона ці гроші поділила: половину для братчиків, а половину післала для інвалідів на писанку. Вони перші за суконку. Та може таточко і — чоловік будуть гніватися?... На згадку чоловіка спинилася в прасуванні. Темна хмаринка промайнула по її личку. Годинник вибив першу годину. Тепер якраз приїзджають. Може вже приїхали і вже садяться на візок... Більше як дві години часу дорога не забере.

Як вона з чоловіком зустрінетьтя? Що йому сказати, як потішити?... Адже з його листів віе таке безнадійне пригноблення через те примарне звільнення... Зглянулася на дітей; спали як невинні янголятка. Стиснуло її за серце... „Бідні мої голубятка. Якаж вас може доля чекати в житті, як воно стає таке жорстоке і невблагане. Куди ви дінетеся, як ваших батьків без приводу усувають?“

Осунулася на коліна, закрила лице обома руками і поглибла в тихій, німій молитві. Безвладно витривала кілька хвилин. Взяло її зза плечей. Очнулася. Підняла голову і впялила зір в Пречисту, перед котрою горіла блимаюча лямпочка. Лице й чоло розяснилися, очі заіскрилися. Начеб говорили:

„Я знаю... вірю... Ти їх не опустиш... Я їх віддаю під Твою милость і опіку“.

Хвилина душевного обезсилення минулася. Пані Міра бадьоро випростувалася.

Кому як кому, а їй не вільно падати, не вільно подаватися в зневірі. „Прости Мати Божа!“

Заклацало залізко, пані Міра далі прасувала. Скінчила, повкладала все на своє місце і перейшла до маленької вітальні, де на канапці й отоманці для чоловіка і братчика приготовила тимчасову ночівлю. Та чи найдеться вже час на це?...

Вибила друга година, коли пані Міра нарешті прилягла. Щойно тепер почула в собі втому, але не піддавалася їй. Щоби не вснути. Не хотіла, щоби чоловік застав її сплячою. Це ще більш його погнобилоб. Та сон невмолимо неволив. Піднялася, перетерла очі, поправила зачіску і стала ходити по кімнаті.

Незабаром після третьої загуркотіло на подвірі. Перед рундук закотився візок. Пані Міра з бючим серцем метнулася навпроти — боялася світла при звитанні — і з отвертими раменами кинулася на шию чоловікові і братчикові.

В першому зворушенні нічого не говорили. Щойно в кімнаті зустрілися очима і заглянули собі в душу...

(Кінець буде).

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Титул рукоположення. (Ч. 55.Орд.). Митрополичий Ординаріят подає сим до відома кандидатів духовного стану, що вони самі мають старатися за канонічний титул рукоположення. Епархіяльний фонд, коли в будуччині буде ще в можности давати в виняткових випадках комусь з кандидатів канонічний титул пенсії, не буде сього вже робити як досі з уряду. Пригадується, що канонічний титул рукоположення се ґарантія, що запевняє будучому священикови відповідне удержання на випадок його недуги, неспосібности до душпастирської праці або й канонічної кари. З природи річи самі приступаючі до рукоположення обовязані таку ґарантію дати. Нею є нормально титул патрімонії. Значить маєток достаточний до удержання на випадок потреби кандидата та його родини. Ґарантією може бути також приречена на той випадок пенсія давана інституцією, яка дає правну поруку, що обовязання на себе приняті є в можности сповнити. — Від гр.-кат. Митрополичого Ординаріяту. — У Львові, дня 11. липня, 1934. † Андрей Митрополит.

Промова Їх Ексцеленції Високопреосвященого Митрополита Кир Андрея на засіданню М. Консисторії дня 5.VII 1934 р. Подаю до відома Всечесних Отців Совітників, що я найшовся приневолений здержати на будуче видавання титулу рукоположення Епархіяльним Фондом з уряду. Кождий кандидат духовного стану обовязаний за такий титул старатися і при проханню рукоположення предложити відповідні документи. Для пояснення того мого зарядження пригадую, що за Австрії правительство видавало на прохання Ординаріяту так зв. титул стола (тітулюс мензе), який уповажнив священика в разі неспосібности до праці побирати з фондів правительственних малу пенсію. Лише в рідких випадках доходило до того, що священик був зданий на життя з того титулу. В випадку неспосібности, недуги або старости, правительство призначало т. зв. дефіцієнтам емеритуру вищу від доходу з титулу. По розпаді Австрії самі священики були обовязані за такий титул старатися, і то не лише неопрезвітери, але і всі священики, які через розпад Австрії тратили титул. Ми тоді священиків вже рукоположених мовчаливо звільнили від того обовязку, принимаючи на АЕпархіяльний Фонд обовязок удержування їх в випадку їх неспосібности. Ми тоді також може неосторожно рішили, що Епархіяльний Фонд тим, що мали рукополагатися зачав видавати титули екс оффо, принимаючи на себе тягар, який звичайно спадає або на державу ,або на самих рукоположуваних. Від того часу ми переконалися, що таке положення справи було невідповідне і що Епархіяльний Фонд ніяким способом не може тягару титулів рукоположення на себе принимати, тим менше це може, що бувають випадки, де священикові по літах праці зі справедливости належиться і емеритура. Всч. Отці Совітники пригадують собі, кілько разів ми шукали покриття емеритури немічним священикам.

Призначаючи 200 зл. емеритури з Епархіяльного Фонду ми брали на той фонд чимраз тяжший обовязок, не даючи пенсіонованим достаточної емеритури для удержання навіть одного чоловіка, оскількиж більше недостаточної, коли треба було з емеритури удержувати родину. Ми мали випадок (о. Дичковського), у якому треба було призначити дохід з титулу стола, до якого було правительство австрійське зобовязане. Ми тоді призначили як високість місячної пенсії з титулу стола сто золотих. Хоч о. Дичковський як бувший катехит дістав емеритуру катехита, йому пенсія, яку з титулу стола діставав з емеритурою катехита до життя не вистарчала і треба було підмогами доповняти невистарчаючі на удержання родини доходи. Отці памятають кілько разів ми радили над тим, щоби неспосібним до праці священикам дати якийсь еквівалент за титул стола у формі малих около 10-моргових приділів з ерекціональних ґрунтів. Отці знають, скільки разів по приписам церковного права ми були зобовязані адміністраційною дорогою усувати парохів, що ставалися яскраво до парохіяльної праці неспосібними. В усіх дотеперішних випадках (около 10-ох) ми усе о. парохам позбавленим парохій були змушені давати завідательство інших парохій без великої надії, що неспосібний в одній парохії стане спосібним в другій. Тим способом спадали на Еп. Фонд тягарі, що можуть нас змусити до зменшення конґруального додатку, бо крім титулів і емеритур спадають на АЕп. Фонд чимраз більші тягарі через творення т.зв. другорядних парохій. Дуже богато дочерних сіл упоминається за священиків. Є випадки, в яких з давної одної парохії ми були змушені утворити аж три парохії. Новоутворені в дочерних селах другорядні парохії не отримують вправді конґруального додатку з АЕп. Фонду, вони дотовані виключно ґрунтами. Парохам матірних парохій, коли не є значно понад конґруу дотовані, належиться тоді з АЕп. Фонду ремунерація за ґрунти відступлені парохіям дочерних сіл. Таке положення має ту недогідність, що дає священикам другорядних парохій далеко невистарчаючу дотацію, а мимо того обтяжує ще Фонд. Всч. Отці знають, які крім того ще можна предвиджувати причини зменшення АЕп. Фонду. Щоби лише про деякі згадати, скажу, що множаться випадки, в яких по смерти пароха АЕп. Фонд мусів платити незаплачені помершими податки.

Те ціле положення представляється мені таким, як колиби ми летіли у пропасть. Грозить нам катастрофа. Можна навіть уважати за велику небезпеку катастрофи недостаточну дотацію духовенства, бо вона може ставати причиною прегравації, що є одною з найбільших перепон Євангелія, як виражається св. Павло. А катастрофою найстрашнішою, безоднею катастроф назвавби я положення, в якому в ряди священичих родин зачиналаби закрадатися система неомальтузіянізму.Для тих всіх причин я уважаю себе в совісти обовязаний застановити видавання з уряду титулу свячень кандидатам до рукоположення. В будучности вони самі мусять за той титул старатися.

Ніяким способом не вистарчить наложити на рукоположених обовязок асекурації, передовсім тому, бо титул рукоположення мусить бути вповні даний перед рукоположенням, а не щойно по літах. Крім того ніяке асекураційне товариство не прийме асекурації, яка малаби давати забезпеченому пенсію в хвилі неспосібности навіть тоді, коли та неспосібність моглаби бути спричинена власним поступованням забезпеченого ,як то при канонічних карах мусить мати місце. Крім того обовязок забезпечення побільшавби тільки небезпеки, про які я згадав, бо бувби дуже виразним зменшенням дотацій. Кандидатам духовного стану очевидно треба нам помагати в осягненню титулу. Між ними не багато таких, яким родина дасть достаточний титул патрімонії. І я особисто і АЕп. Фонд буде кандидатам помагати. Одначе одно конечне, капітал чи ґрунт записаний на титул рукоположення мусить бути або заінтабульований, або завінкульований на той титул. Патрімоніюм, яке служилоби титулом рукоположення,не може бути ні продане, ні обтяжене ніяким довгом і мусить бути на нім обовязок титулу табулярно забезпечений. Колиб Епархіяльний Фонд або servatis servandis Метрополія призначила якийсь капітал на покриття титулу, той капітал мусівби бути завінкульований чи забезпечений на випадок конечности виплати. Коли Всч. Отці питають, як високе малоби бути патрімоніюм і як високий капітал застережений для пенсії то думаю, що треба буде се бліще упормувати і власне у тій справі прошу Вашої ради. Думаю, що як патрімоніюм требаби жадати посілости менше більше від 30-50 моргів, а як капіталу капітал достаточний на те, щоби з процентів удержувати в випадку потреби священика, його жінку і пересічно 5-6 дітей, рахуючи для родичів по 100 злотих місячно, а для дітей до 10-го року життя 20 — 30, а від 10-го до 24-го по 100 золотих. — Прошу висказати Вашу гадку тепер устно, а коли кому вигідніше, на письмі до кількох днів. — („Львівські Архіепархіяльні Відомости“, ч. VII, Львів, 15 липня 1934 р.).

Курс інструкторів (ок) К. А. У. М.

Інсп. Іван Рудницький виголосив виклад на тему: „Ощадність“. Зміст: До пропагування клича ощадности взялися в нас пізно і він ще не охопив широких кругів. Можна почути тепер такі голоси: „На успіх в переведенні масової ощадности не можна числити, бо щадник часто наражується на повну або частинну втрату заощаджених грошей через девалюації, банкрутства банків і т. п., зрештою тепер в часі скрути нема з чого щадити. Хто так говорить, той не має зрозуміння для справи ощадности. Щадити в загальному значінню значить мудро жити, не марнувати дарів природи, але вживати їх розумно з користю для себе і для суспільности. В нас є богато людей здібних до хвилевої натуги, але вони скоро зневірюються і ту зневіру ширять серед других. Передовсім треба щадити здоровля. Між народами як і між одиницями відбуваються перегони. Побіджають лише здорові духом і тілом, бо такі здібні до тривалої, розумної, систематичної праці.

Другий скарб, котрий треба щадити се — час. В нас ще того не розуміють. Тратять марно час самі і другим його забирають. Тому ми постійно спізнюємося. А добробут залежить пречінь від скількости і якости випродукованих дібр. Нема в нас точности. Нпр. господині на селі тратять богато часу на пусті балачки. А й мужчини не ліпші. Ощадність гроша в нас зле розуміють. Щадити зачинають від того, що перестають купувати книжки й часописи і щадять на поживі. В нас є ще люди, що тримають гроші по домах і не дають їх до наших щаднічих установ. Коли переведемо дрібну масову ощадність, то визволимося з економічної залежности. Тепер підчас кризи ще більше треба щадити й господарно жити. Коли відмовити собі якусь дрібничку, без котрої можна обійтися, то можна зчасом зложити поважний капітал на віно, на недугу, на старість. Та не вільно щадити на поживі, на книжках для дітей, на пресі! Завдання жінки в ширенні ідеї ощадности велике і відповідальне. Село викидає непотрібно міліони на лякерки, панчошки і ріжну міську тандиту. Хто розумно щадить той унезалежнює економічно не лише себе, але причиняється також до зросту сили і значіння всего свого народу. Коли розбудимо змисл до масової хочби дрібної ощадности, то дамо підставу до розвитку здорового кредиту, промислу й торговлі та доведемо нарід до економічної незалежности.

Досі ми йшли одинцем. Один щадив, другий ні. Тепер мусимо щадити всі. Особливо мусимо завчасу виробити чесноту ощадности в нашої молоді. КАУМ як одно зі своїх завдань власне ставить собі розбудити в молоді змисл ощадности. Тому в статуті сеї орґанізації є мова про закладання кас ощадности.— Відтак президент роздав відозви Каси Української Католицької Молоді і заяви приступлення до сеї каси. Притім зазначив, що підписчики тих заяв дадуть доказ, що акцію ощадности зачинають від себе.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить.

Литовсько-німецьке непорозуміння

Клайпеда стала кісткою незгоди між Німеччиною й Литвою. Ґубернатор Клайпеди, Литовець, уневажнив мандати 8-ох визначних послів клайпедського соймику. Крім того ґубернатор Клайпеди усунув зі служби кількох урядників Німців. Німецьке пресове бюро протестує остро проти того заряджения. Ґубернатор Клайпеди розвязав німецьку рільничу партію. Президент тої партії Конрад зложив в міністерстві війни скаргу на комманданта міста і просив анулювати сей розпорядок. Протест був безуспішний. Німецька преса виступає остро проти сих заряджень ґубернатора. Клайпедські Литовці влаштовують віча, домагаються звільнення всіх урядників і учителів, які не вміють литовської мови. Крім того литовське населення в Клайпеді домагається реорґанізації шкільництва, щоб забезпечити литовську перевагу в шкільництві.

Кара на налоговик спортовців

В повіті Тарнобжеґ підчас повені залило кілька сіл. Громади мали дати робітників для забезпеки перед повінь. В Розвадові поліція визначила до роботи м. і. шість Жидів. Вони не хотіли йти до роботи, бо казали, що „мусять йти на змагання копаного мяча в Рудніку н. С., а поліція нехай собі бере людей з костела з богослуженя". І пішли. На приказ судді Окруж. Суду в Ряшеві тих Жидів увязнили. Їм грозить кара вязниці до 3-х літ. Крім того адміністр. влада рішила вислати тих любителів спорту до табору в Березі Картузькій.

З листів до Редакції

До Хвальної Редакції часопису „Нова Зоря" у Львові.

Високоповажаний Пане Редакторе!

В стеноґрафічному справозданні Вашого Шановного часопису з загальних зборів „СУПРУГА" 29. VI. трапилися деякі неточності, які минаються з дійсним станом річей. Ті місця, що безпосередньо торкаються моєї особи уважаю потрібним спростувати і тому прошу не відмовити помістити цей мій лист в черґовому числі Вашого Шановного часопису.

Неправдою є начеб п. Гладкий колинебудь в який будь спосіб радив мені, а тим більше „натискав" на мене, щоби я писав реферат на конкурс. Навпаки, реферат той був для нього повною несподіванкою, що він сам висловив мені, прийшовши з засідання журі. Реферат свій почав я писати після оповіщення конкурсу і надіслав його на пару тижнів перед 1 грудня і перед рефератом п.Гладкого. Для пояснення зазначу, що коли б я мав радитися з ким в справі реферату, то ні в якому разі не вибравби для цего п. Гладкого, маючи тут людей, яких поважаю і з думкою яких числюся.

З правдивою пошаною

А. Нивинський.

Примітка Ред. „Н. Зорі": Наші звіти докладні але не стеноґрафічні. Як хто говорить прилюдно, так наші звітовики записують.

Лікарський фейлєтонік

Коли вдарить перун

Перша поміч.

Коли вдарить перун і поразить людину, треба негайно: 1) Стосувати штучний віддих так довго, аж поражений зачне знов сам віддихати. Штучне віддихання треба робити в міру потреби одну годину або й довше, аж доки не прийде лікар. — 2) Після привернення віддиху треба положити пораженого до ліжка. — 3) Горішну часть тіла треба піднести висше. — 4) Пораженому дати пити каву або вино, коли він може пити. — 5) Спалені місця треба покрити льняним полотном, намащеним вазеліною або з браку її свіжим смальцем. Міхурів не треба проколювати. (З німецького).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

СВ. ОТЕЦЬ вислав до президента Австрії Мікляса кондолеційну депешу з приводу вбивства канцлера Дольфуса.

МІНІСТР БЕК приняв на конференції журналістів в Таліні. Він сказав, що між Польщею й Естонією панує цілковита згода поглядів та що „східний пакт се дуже цікавий помисл, але над ним треба ще застановитися." З Естонії мін. Бек поїхав до Лотви, де відбув наради з державними мужами Лотви.

ПОЛЬЩА, ЕСТОНІЯ І ЛОТВА очікують конкретних даних і вияснень щодо східного пакту і тоді займуть до него становище. Так сказав ґенеральний секретар лотишського міністерства заграничних справ Мунтерс.

НОВЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО В АВСТРІЇ. Президент Мікляс іменував нове правительство: Канцлєр, міністр краєвої оборони і справедливости Шушніґ, віцеканцлєр і кермуючий справами публичної безпеки князь Штаремберґ, міністр заграничних справ Берґер, міністр без теки і ґенеральний комісар внутрішних справ майор Фей, міністр фінансів Д-р Буреш, міністр торговлі Д-р Штокінґер, міністр суспільної опіки Нойштедлєр-Штірмер.

В АВСТРІЇ рада міністрів утворила окремий військовий трибунал, котрий буде судити заговірників. Сей трибунал буде складатися з одного фахового судді і двох австрійських старшин. Карне поступования буде таке коротке як в наглих судах. Не буде ніяких відкликів. Вироки будуть зараз виконувані.

УБИЙНИК КАНЦЛЄРА ДОЛЬФУСА се 35-літний був. австрійський жовнір Оттон Плянетта. Він служив при австрійській армії 17 літ. В часі світової війни служив в тім самім полку, де пок. канцлєр Дольфус був офіциром.

АВСТРІЙСЬКІ ЗАГОВІРНИКИ знали військове гасло і тому дісталися без перешкоди до канцлерської палати.

У ВІДНІ австрійські власти увязнили богато націонал-соціялістів.

КІЛЬКА АВСТРІЙСЬКИХ ЗАГОВІРНИКІВ втікло до Німеччини. Австрійська погранична сторожа хотіла їх задержати. Почалася стрілянина. Та 8 втікачів таки перейшли до Німеччини. Але німецька погранична сторожа увязнила їх.

У ВІДНІ почався перед військовим судом процес проти вбийника канцлєра Дольфуса Оттона Плянетти і проти провідника нападу на канцлерську палату Франца Гольцвебера. Оба підсудні заявили, що ділали під примусом террористичної орґанізації.

АВСТРІЙСЬКІ НАЦІОНАЛ-СОЦІЯЛІСТИ підняли бунт також у Стирії й Каринтії. Військо звело з ними бої коло Авзе й Донавіц. Бої на провінції тривали два дні. Коло Колєршляґу в Горішній Австрії 40 австрійських леґіоністів перейшло з Баварії границю, але австрійська погранична сторожа виперла їх назад за границю. Побиті в Стирії гітлєрівці числом 85 втікли до Югославії.

В СТИРІЇ австрійські власти арештували 900 гітлєрівських повстанців.

КАНЦЛЄР ГІТЛЄР іменував дотеперішного віцеканцлєра Папена німецьким послом в Австрії. В листі до Папена Гітлєр підкреслив, що Папен буде підлягати йому особисто.

АВСТРІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО годиться на те, щоб Папен був послом у Відні під такими умовами: 1) Німеччина розвяже австрійський леґіон і скасує централю австрійських гітлєрівців в Мінхені, 2) занехає протиавстрійську пропаґанду в радію і в пресі, 3) Гітлєр особисто зобовяжеться узнати незалежність Австрії.

В БЕРЛІНІ увязнили б. редактора „Ное Фрає Прессе" Гемберґера, що був кореспондентом віденського „Таґу" і „Праґер Прессе".

В ТАБОРІ АВСТРІЙСЬКИХ ЛЕҐІОНІСТІВ в Баварії вибухли заворушення на вістку про певдалий замах в Австрії.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА подає обширні вісти про концентрацію італійського війська над австрійською границею і заявляє, що Італія побренькує шаблею. Рухи італійських військ викликали в Німеччині занепокоєння. Німці не дадуться заскочити ні вивести з рівноваги тим італійським театральним жестом. Німці приглядаються спокійно італійській акції і будуть обсервувати події в Австрії. Газета „Дер Таґ" пише про поступування Італії, що се нечуване вмішуванняся до австрійських справ.

ҐАЗЕТНА ВІЙНА між Італією і Німеччиною розгорілася надобре. Італійська преса виступає дуже остро проти Німеччини. Часопис „Пополь д'Італія" пише, що „Італія не думає про самі тільки дипльоматичні заходи в Німеччині але має досить сили, щоби бути готовою на всякий випадок. Незалежність Австрії — се передумова европейського мира". Інша італійська ґазета „Пополь ді Рома" пише, що „ґітлєрівці називали фашистів дітьми. А хто є ґітлєрівці — питає — як не вбивники?" Такий тон полеміки між недавними приятелями...

В РИМІ й інших італійських містах відбулися маніфестації за Австрією. Італійська публика протестувала проти висвітлювання в кінах тижневих додатків з Німеччини.

ЮГОСЛОВЯНСЬКИЙ ПОСОЛ в Берліні заявив в справі недавного заговору в Відні, що не може бути мови про якібудь конфлікти на югословянсько-австрійській границі. Югословянська гранична сторожа задержала дотепер около 700 утікачів з Австрії та відібрала від них 200 крісів, 1 скоростріл і кілька револьверів. Югословянські власти обсервують уважно все, що діється на югословянсько-австрійській границі. Події в Австрії — се її внутрішна справа. Одинокий компетентний чинник се Союз Народів.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКА ВЛАДА приказала прикордонним сторожам не впускати гітлєрівських втікачів з Австрії до Чехословаччини.

ЧЕСЬКИЙ МІНІСТР ВІЙНИ відбув в Празі нараду з шефом ромунського ґенерального штабу ґенералом Антонеску. В нарадах взяв участь також ґенерал Крейчі, шеф чеського ґенер. штабу. Наради були в звязку з подіями в Австрії.

АНҐЛІЙСЬКА ПРЕСА пише широко про останні події в Австрії. Часописи пишуть, що Німеччина давала замаховцям моральну й матеріяльну поміч. Роля німецького посла в Відни Ріта має се потверджувати. „Таймс" пише, що Німеччина вирекласся повстанців аж тоді, коли було певно, що революта не вдалася.

Зміна в европейській політиці

Большевики стали одним з рішаючих чинників.

Після світової війни опинилася була Росія поза скобками Европи. Не приняли її до Союза Народів, проголосили проти неї політичний і господарський бойкот, папятнували її як ворога людства й цивілізації, заповіли безоглядну боротьбу зі всім, що походило з Росії, навіть обіцяли хрестоносний похід всего „цивілізованого" світа проти Росії. А вона розпочала в Европі і инших частях світа розкладову роботу при помочи III Інтернаціоналу і проголосила, що европейські справи її мало обходять. Европа відітхнула. Та не на довго. Бо в 1922 р. Совіти заключили з Німеччиною договір в Рапалльо. Німці помогли Совітам заключити договори спершу господарські, згодом і політичні з Анґлією. Францією й Італією. Решту зробив Гітлєр. Коли гітлеризм обняв владу в Німеччині, то всі великі держави одна за другою почали запобігати ласки в совітів. І ми нині свідками того, що Совітська Росія стала одним з рішаючих чинників европейської політики... Наслідки того будуть очевидно понурі.

НОВИНКИ

Посвячення Лугового Городу та Луговий Попис у Львові відбудуться не 12 VIII с. р. але в пізнішім речинці.

Додаткові поїзди Львів — Станиславів. На лінії Львів — Станиславів урухомили два додаткові поїзди від 29 VII до 6 VIII включно: один відїздить зі Львова в год. 7 рано, приїздить до Станиславова в год. 10·09. Другий відїздить зі Станиславова в год. 17·21, до Львова приїздить в год. 20.25.

Хмаролім з градом перейшов недавно над Павелчем, пов. Станиславів. Вода в річці Павелчанці виступила з берегів і наробила богато шкоди.

Засудили священика. Городський суд у Збаражі засудив о. Петра Петрицю, гр. кат. пароха в Токах, за „невідповідне поведення супроти держ. орґану“ на 6 міс. вязниці, за образу старости на 5 міс. вязниці, та 500 зл. кари та за образу поліцая в службі на 3 міс. вязниці, разом на 9 міс. вязниці та 800 зл. кари. Згаданих вчинків о. Петриця допустився підчас візитації Преосв. Івана Бучка на вістку про заборону уладити похід з кінною бандерією.

У Львові повісили 28 липня с. р. члена ОУН Степана Корпана. Суд засудив його на кару смерти за те, що він вбив команданта постерунку Врубля.

Вязні в Березі Картузькій дістають тижнево: 2·8 кґ. хліба, 7 кґ. бульби, 350 ґр. муки на заправу; 245 ґр. товщу, 100 ґр. мяса, 175 ґр. гороху, 350 ґр. каші, 1 кґ. моркви, 800 ґр. бураків, 70 ґр. цукру, 350 ґр. квасної або солодкої капусти, 150 ґр. сира, 120 ґр. сушених городовин, 70 ґр. ріжних приправ, 175 ґр. соли і 75 ґр. чаю.

Службові дієти міністрів, ґенералів і інших урядників в Польщі такі: Премієр дістає, коли їде за границю, денно 430 зл., презес Найвисшої Контроль. Палати 400 зл. денно. Ґенерали, адмірали, презес Найвисшого Суду, презес Найвисшого Адмін. Трибуналу, перший прокуратор 120 зол. денно. Ґенерали бриґади, професори, судії й прокуратори, ґенеральний інспектор поліції, комендант Пограничної Сторожі 110 зл. денно. Полковники, надінспектори й інспектори державної поліції 105 зл. денно. Підполковники, майори, надкомісарі і т. д. по 95 зол. денних дієт. Капітани, поручники, підпоручники, хорунжі, комісарі, підкомісарі, аспіранти державної поліції 75 зол. денно. Підофіцири пшодовніки, старші постерункові і т. д. дістають 45 зол. дієт денно. Вкінці постерункові і низші функціонарі дістають 35 зол. денно. Сі дієти відносяться до позаевропейських поїздок. Дещо менші дієти в часі поїздок по европейських краях. Коли подорож репрезентаційна, тоді дістають ще підвишку 50%.

„Брунатний вуж“. В Ходорові власники городів занепокоєні т. зв. „брунатним вужем“, зиґзакуватим слідом якогось вужа, що нищить овочі. В звязку з тим зачинають кружляти ріжні леґенди.

В Празі відбулася II. Робітнича Олімпіяда, в котрій взяло участь українське т-во „Січ“ з Праги. Воно взяло також участь в поході вулицями Праги. Українська ґрупа виглядала мальовничо. На чолі ґрупи повівав жовто-блакитний прапор. За прапором йшла команда та делеґати українських орґанізацій. Далі малинові січові прапори, за якими машерували січовики й січовички, разом 160 осіб. Публика витала Українців окликами „Слава“! „Нехай живе Україна!“ Українська мова була на офіціяльних друках. Український національний прапор нарівні з іншими повівав над стадіоном.

Іскри. Коли люди не годяться в головнім, вони розійдуться ізза дрібничок.

Літний час се час тяжкий для кождої ґазети під кождим оглядом. Тому просимо наших прихильників якраз в літних місяцях не забувати за наш орґан і присилати передплату.

Муссоліні прислав на поміч жертвам повені в Польщі 200.000 зл.

Королева Бельґії переслала на руки польського посла в Бріссслі 10.000 франків на поміч жертвам повені.

Большевики прислали для жертв повені в Польщі два ваґони пшениці і ваґон жита. Своїм голодним від уст відняли, аби тільки показатися перед світом..,

Французький маршал Ліоте помер сими днями в 80 році життя. Він походив зі старої військової родини. Його військова карієра була блискуча. Найбільші заслуги положив коло скріплення кольоніяльної могутности Франції. Здавлював кількакратно повстання в Марокку, в Індокитаю, на Мадаґаскарі. Послідна кольонільна вистава в Парижі се було його діло. Був русофілом.

99-літна письменниця Єлисавета Івановна Новикова-Зарина працює дальше над своїми споминами. Вперве виступала вонав 1863 р. з повістю „Питомці“ в „Современнику.“ Про її талант гарно висказалися Некрасов і Салтиков. Вони й помогли ій в дальшій роботі. Цікаво, що та Московка знаходить в собі силу до сеї пори працювати. А в нас навіть мужчини при 60 літах уважають звичайно самі себе за „старих нездар“ — ну й тому власне бувають дійсно старими нездарами, хоч тоді мужчина щойно зачинає мати дійсний життєвий досвід, яким повинен послужити своїй суспільности.

В Німеччині пруський міністр внутрішних справ видав розпорядок, що всі урядники мають предложити посвідки арійського походження щодо себе й своїх жінок. Сей розпорядок звернений проти Жидів. Також міністр почти видав розпорядок, що навіть старші урядники не будуть авансувати поки не предложать документів про своє арійське походження. Всі кандидати на почтових урядників мають предложити докази арійського походження за себе й своїх жінок.

У Франції родиться чим раз менше дітей. Країні загрожує вилюднення. Недавно появилася відозва підписана найвизначнішими діячами Франції, що стверджує жахливий упадок уродин. Цілі села вимирають і гарні господарства перемінюються в руїну... А фрацузькі політики роблять великодержавну політику...

„Журнал Содружества“ називається, цікаве видання в рос. мові, котре видають на машині в Гельсінґфорсі еміґранти з Росії. В сім особливо важний інформаційний відділ. З нього можна довідатися про все, що діється серед рос. еміґрантів в ріжних краях світа.

Америка будує два нові панцирники по 35.000 тон. Один панцирник буде узброєний 16 цалевими а другий 14 цалевими гарматами.

Спека в Америці. В середних і західних стейтах Злуч. Держав Півн. Америки панує така жара, якої там ніхто не памятає. До сегодня померло там 1.215 людей від сонішного удару. Тимчасом над Техасом була така злива, що підчас повені втопилося 21 людей. В Шікаґу в однім дни померло 98 людей від соняшного удару.

В західній Японії панує страшна посуха, яка знищила всі засіви. Рівночасно в інших околицях падуть великі зливи. Вода знесла богато мостів і людських осель. Около 19.000 домів знищених. Погибло поверх 500 людей.

Гумор. Наближається столітна річниця видання головного твору Міцкевича „Пана Тадея“. У Варшаві радять, як його вшанувати. Предкладаю, сказав оден, аби Каден-Бандровский і Сєрошевский написали спільно 13-ту книгу „Пана Тадея“, бо 13-ка то гарне число... Ні, каже другий, я предкладаю, аби „Пан Тадей“, як того бажав собі Міцкевич, заблудив під стріхи. В тій ціли треба його печатати в фейлєтонах „Газети Польської“, бо її мусять читати всі вйти... („Wróble na dachu“).

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Стан засівів. Головний Статистичний Уряд оповістив недавно дані про стан головних землеплодів. Стверджено понад всякий сумнів, що сегорічний стан засівів гірший ніж минулого року. До того причинилися: посуха, повінь в кількадесяти повітах і довготривалі дощі. Тому зовсім зрозуміла загальна звишка цін збіжа.

Збіжжа подорожіло. В Варшаві платили за 100 кґ. жита 16·50 зол., пшениця 22 зол., овес 17 зол. Звижка цін збіжа викликала в містах подорожіння хліба.

Міністр Скарбу поручив здержати всякі екзекуції скарбових належностей на области обнятій повінью без огляду на те, чи шкоди більші чи менші. Секвестратори, що там досі працювали, будуть перенесені в інші сторони краю. Розпорядження важне аж до відкликання.

Нові 5 і 10 золотівки. З приводу 20-х роковин вимаршу в поле польських стрілецьких дружин появляться в перших днях серпня нові 5 і 10 золотівки. На одній боці буде образ марш. Пілсудського, на другім орел на щиті з ініціялом „S“, окружений вінцем проміння.

В Перемишлі відбулася недавно повітова сільсько-господарська нарада при участи делеґатів кружків „Сіль.-Господаря“. Референував делеґат Т-ва „Сіль.-Господаря“ зі Львова дир. Павло Ковальський.

Новий торговельний кодекс обовязує від 1. VII. с. р. Цікаві постанови щодо купна на рати. Купуючий на рати може скористати з полекш того закона. Умова купна не може виключити ні ограничити ґарантії за хиби товару. Також умова не може утруднювати доходження купуючого в справі хиб товару. Не важне застереження, що купуючий мусить заплатити повну ціну, коли не сплатить одної рати. Продавець може поставити таке жадання тільки тоді, коли купуючий не заплатить двох рат, які разом є більші як одна пята часть ціни товару.

Мін-во скарбу видало розпорядок, що залеглі податки зперед 1 січня 1932 р. можна буде сплачувати в натурі, то є: середниками поживи, рільними продуктами, опаловим матеріялом, мануфактурою і т.д. В той спосіб можна сплачувати податки: ґрунтовий, доходовий, від спадку й даровизн і маєтковий.

Упадок консумції наслідком кризи. Польська ґазета „Рольнік Економіста“ обчислив, що від 1926 до 1931 р. консумпція фабричних виробів сильно зменшилася. Готівкові видатки на удержання зменшилися на селі так: коли взяти, що показчик цін за 1926-27 рік був 100, то в 1927-28 був 97.9, в 1928-29—98.4, в 1929-30 — 99, в 1930-31 — 74, в 1931-32 — 56. Наші споживчі кооперативи добре відчули сі цифри. Готівкові видатки на одіж, білизну, обув, меблі, податки, лікарства, наука дітей, часописи, книжки, тютюн, папіроси, алькоголь, забави сильно зменшилися. Тут показчик видатків впав зі 115 в 1927-28 на 48.3 в 1931-32 р. Видатки на убрання йшли по такій лінії: В 1929-30 виносили 103, а в 1931-32. впали на 40.3. Селяни в Польщі видали разом в 1926-27 р. на купно промислових виробів 1 мілірд 950 міліонів зл., а в 1931-32 р. видали вже тільки 996 міліонів зл. Від того часу минуло два роки і ситуація ще погіршилася.

В Польщі грошевий обіг виносив 20. липня с. р. 1.207 міліонів зл. Польща має понад 30 міліонів населення. На одного мешканця випадає пересічно по 40 зл. грошевого обігу.

Синдикат вивозу дерева в Росії оповістив, кілько дерева вивезла Росія за перший піврік 1934. Показалося, що совітська Росія вивозить найбільше дерева зі всіх держав в Европі. Большевики напевно винищать ліси і зроблять край пустинею.

В Ромунії сего року великий урожай на овочі. Також якість овочів знаменита. Особливо добре зародили морелі, сливки, яблока і грушки.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу
ГРИГОРІЙ ХОМИШИН
Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184 | 2 | додаток 4. Ціна зол. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, улиця Сташіца 8, за попереднім надісланням грошей.

Претенсії до німецьких обезпеченевих товариств. З днем 1 вересня с. р. упливає останний речинець зголошувати внесення до німецьких обезпеченевих товариств, передбачений в умові з Німцями з дня 11 червня 1931 р. Внесення зголошені по тім речинці не будуть узгляднені. Всякі інформації в тих справах дає Краєва Обезпечальня в Познані.

Власники долярових вкладок в Польщі втратили 20 міліонів зл. на девалюації доляра.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·27—5·27 зл. Золотий доляр 8·91—8·93. Канадійський доляр 5·26; 1 німецька марка — 2·06: 100 франц. фр. 34·56—35·; 100 чеських корон 22·; 1000 румунських леїв — 39 зл.; 100 австр. шилінґів 99 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл.	льоко Підволочиська —	льоко Львів
Пшениця двірська	18·75—19·00;	20·25—20·50
Пшениця збірна	17·50—17·75;	19·00—19·25
Жито двір.	14·00—14·50;	15·75—16·00
„ збірне	13·75—14·00;	15·25—16·00
Ячмінь двір.	15·50—15·75;	—·— —·—
Ячмінь на мливо	14·75—15·00;	16·00 16·25
Овес двір.	13·50—15·00;	15·50—17·00
Овес збір.	13·00—13·50;	15·00—15·50
Гречка на мливо	17·50—18·50;	—·— —·—
Кукурудза	20·00—21·00;	—·— —·—
Грис пшен.	10·50—10·75;	10·75—11·00
Грис житний	8·— — 8·25;	10·00—10·50
Грис ячмінний	9·— — 9·20;	9·50— 10·0

Тенденція звишкова, рух оживлений.

Набіл: Маслосоюз платив 1. VIII. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. 2·10— зл., за 1 л. молока 15 сот., за 1 л. сметани 60 сот., за 1 копу яєць 2·25—2·30 зл. Тенденція на яйця, масло, молоко і на сметану вдержана.

Спорт

Україна — Світезь 2:0 (0:0).

Чергові змагання за мистецтво Окружної Ліґи закінчилися заслуженою виграною „України“. Замарстинівська „Світезь“ зачала зразу брутальну гру, що полягала на копанні не мяча але противників. Тому й деякі грачі „України“ зачали полювати на кости противників. Через те перша половина змагань була нецікава: хаотична і бездумна копанина. Суддя виключив з грища грача „України“ Якимова за копнення без мяча одного грача „Світезі“. Для справедливости суддя повинен був виключити і кількох грачів „Світезі“ за подібні „фовлі“. В другій половині „Україна“, хоч грала в десятку, мала технічну перевагу над „Світезю“. Перші ворота для „України“ здобув Максимів головою з подання Лапчука. Другі ворота стрілив Маґоцький з карного. „Україна“ грала без Скреготи. Найліпше з наших грачів грали: Лапчук, котрого грачі „Світезі“ обставляли зі всіх боків, Маґоцький і Воробець. Добре списався напад. Воротар „України“ мав мало роботи. Кілька добрих позицій під воротами „Світезі“ наші грачі змарнували, в тім одного карного, перестріленого Мікльошем. „Україна“ виявила свою добру форму. Після тої виграної „Україна“ заняла четверте місце в табелі між 10 дружинами. Суддював п. Медицкий. Глядачів около 1.500.

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна дістати отсі видання

Бібліотеки Укр. Катол. Орґанізації:

Ч. 1.	**Основи соціольоґії**	3зл.
Ч. 3.	**Спіритизм**	2·—
Ч. 4.	**Життя св. Кирила і Методія**	0·80
Ч. 5.	Я. Л.: **Секти й сектанти**	0·60
Ч. 6.	С. Томашівський: **Петро, перший уніятський митроп. України-Руси**	1·50
Ч. 7.	**Греко-катол. Церква** (історія)	0·95
Ч. 8.	Д-р О. Назарук: **Преса**	3·—
Ч. 9.	**Борці за Церкву. Ч. І. Св. Павло**	2·—
Ч. 11.	Д-р О. Назарук: **Вчасна весна в північній Альберті**	0·50
Ч. 12.	о. Т. Галущинський: **Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві.**	0·60
Ч. 13.	**Зброя до оборони і наступу.** Начерк проповіди про пресу (добров. даток)	
Ч. 14.	о. Т. Галущинський: **Царство сатани наступає на нас**	0·80
Ч. 15.	**Борці за Церкву. Ч. ІІ.**	2·—
Ч. 16.	**Християнське виховання молоді** (провідні думки Енцикліки)	0·40
Ч. 17.	Еп. Гр. Хомишин: **Пастирський Лист про політичне положення**	0·40
Ч. 18.	О. Назарук: **Галицька делеґація в Ризі 1920 р.**	1·80
Ч. 19.	Борис Колодій: **Галицька Соціялістична Радянська Республика**	0·50
Ч. 20.	о. Т. Галущинський: **Недільний Дзвін**	2·—
Ч. 21.	А. Кругельський: **Тилявська Схизма на Лемківщині**	1·—
Ч. 22.	о. М. Карівець, ЧСВВ: **Три Синодальні Архієреї**	0·25
Ч. 23.	Еп. Гр. Хомишин: **Про грозу духової руїни (Пастирський Лист)**	0·40
Ч. 24.	А. Ч.: **Українська молодь Христові**	0·60
Ч. 25.	о. В. Породко, Ч. Пресв. Ізб.: **Хто такий був Лютер?**	0·30
Ч. 26.	Осип Назарук: **На спокійнім океані**	0·40
Ч. 27.	„ „ **Жінка і суспільність**	0·50
Ч. 28.	„ „ **Жіноча справа**	0·40

ІНШІ ВИДАННЯ:

Д-р О. Назарук:	**Гр.-катол. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція**	3·00
о. Д-р Т. Галущинський:	**Думка і наука Церкви в питанню літурґ. мови**	0·20
Д-р С. Томашівський:	**Десять літ українського питання в Польщі**	1·50
Д-р С. Томашівський:	**Наша чільна партія у власнім зеркалі.** Критичні замітки	1·00
Д-р Ст. Томашівський:	**Про ідеї, героїв і політику**	2·00
О. Назарук:	**Роксоляна** (повість)	12·00
О. Н.:	**Ідеольоґічні основи Укр. Катол. Нар. Партії**	0·50
Проф. Л. Коплер:	**Реліґія й політика**	1·80
С. Томашівський, історик, політик, публіцист		1·00
А. Ч.:	**На калиновім мості** (Листи до молоді)	0·80
Д-р Осип Назарук:	**Католицький журналіст обвинуваченний за державну зраду**	1·30
Станислав Лось:	**За конструктивну політику на Червоній Руси**	1·00
Гадяцький Договір		0·60
Осип Назарук:	**Націоналізм Донцова**	0·50

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АДРІЯ: Небезпека.
АТЛЯНТИК: Фантомас і повоїовники.
КАСІНО: Зірки Бродвею, та Дорога до щастя.
КОПЕРНИК: Чіої та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Маскарада любови і ревів.
МІРАЖ: Дівчина й міліон та Паприка.
МУЗА: Перші вороги подружжа.
ПАЛЯС: Королева цигаперії.
СТИЛЕВЕ: Король арени.
УТІХА: Любов на приказ.

УСУСУСИ! В пропамятну 20-літню річницю вступу УСС (1914—1934) готовиться до друку великий АЛЬБОМ світлин та ілюстрацій. Бажанням Видавництва є видати цю книгу так, щоби вона стала документарною історією, повною щодо ілюстраційно-фотоґрафічного матеріялу з життя УСС, що досі зберіґся.

Всіх бувших УСС, їх рідню та знайомих просимо надіслати світлини УСС з часів війни (поодинокі особи, групи а також сцени з воєнного побуту) для використання в тому Альбомі. Світлини поодиноких УСС, зокрема тих, що полягли, важні тим, що в Альбомі буде також „табльо“ поодиноких УСС. Світлини з замітками (назви осіб, місцевостей, дати) просимо присилати на адресу „Червоної Калини“ (почт. скр. ч. 43.) з зазначенням „для Альбому“. Всі світлини поверне Видавництво власникам неушкоджені негайно по зробленні кліш чи копій. З висилкою світлин просимо спішити, тому що принимання світлин до Альбому буде вже в найближчих днях закінчене і Альбом переданий до друку. Тоді будуть також проголошені умови передплати, замовлень примірників на кращому папері і т. п. Всякі побажання і завваги редакція візьме під увагу.

Управа і редакція „Червоної Калини“.
Львів, ул. Зіморовича, ч. 20.

Бувший лікар Поліклініки у Берліні
Стоматольоґ-дентист
Др. Степан Дмоховський
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72
Рентґен. Прецизійна техніка дентистична.
71 –13—20

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коци, матераци** по гуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **БАНК,** Марійська пл. 6.

ВИБАГЛИВУ ОБУВУ РІЖНОГО РОДА
ПОРУЧАЄ, ВИКОНУЄ І НАПРАВЛЯЄ
ФІРМА „АР-КА”
в новім льокалі
ПРИ ВУЛИЦІ ЗІМОРОВИЧА Ч. 17.

ПОРОШКИ
«KOWALSKINA»
ВЖИВАЄМО ПРИ ДОШКУЛЬНИХ
БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОНЧИВ БІ ЗНАКОМ СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ
РАДЯЧКА СПЕЦ. ГАЙДАС А. KOWALSKI ЧАРКАВА

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 5 серпня 1934. Ч. 58 (756)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П. Щ. Краків 405.867

Помер президент Гінденбург

Канцлер Гітлер став президентом Німеччини.

Дня 2 серпня с. р. о год. 9 рано помер в Нойдеку президент Німеччини фельдмаршал Павло фон Гінденбурґ. Міністр пропаґанди Ґебельс повідомив радіем німецький нарід про смерть през. Гінденбурґа. Рівночасно повідомив, що рада міністрів ухвалила закон, на підставі котрого уряд президента держави получено з урядом канцлера. Отже Гітлер став президентом Німеччини.

Українські проповіди в радію

З Шикаґа повідомляють нас, що тамошні ОО. Василіяни, які там прибули з Галичини за стараннем Преосв. Константина Богачевського, розвивають широку релігійно-культурну працю між Українцями в Америці. Вони не тільки обслугують величаву монастирську церкву св. Отця Николая в Шикаґу і працюють ревно підчас поїздок по українських фармах. Щоб їх слово дійшло в найдальші закутини, де лише перебувають наші еміґранти, ОО. Василіяни засвоїли собі також модерний спосіб проповідництва при помочи хвиль радія. Ігумен шикаґівського монастиря ОО. Василіян о. Епіфаній Теодорович ЧСВВ заключив угоду з централею шикаґівського радія. Відтепер будуть надавати в радію українські проповіди в неділі та важніші свята. (к).

Пастирський лист нім. катол. епископів

Німецьке правительство заборонило оповістити лист німецьких католицьких епископів. Німецькі католицькі епископи на вступі протестують проти безнастанних нападів і клевет на нім. католиків та проти розкладової роботи, що підкопує християнство і Церкву. „Авторитет держави мусить заломитися, коли не спирається на Божім авторитеті. Коли в суспільности зникає віра й Божий страх, світська влада перемінюється в самоволю, а послух се тоді вислід невільничого страху. Фальшиве твердження, що моральне те, що пожиточне для нації й те, що відповідає расовим цілям. Ми заявляємо, що моральне тільки те, що згідне з Божою волею. Не вільно присягати на послух без ніяких застережень. Присяга се покликання Бога на свідка. Вона не може ніколи обовязувати до виконання річей, суперечних Божим заповідям".

„Товариші" дозволили на процесії...

Закордонна преса пише, що підчас посухи в СССР большевики дозволили на процесії по полях, щоби вимолити урожай. Над Волгою відбувалися сего літа перший раз від ряду літ „райської влади" многотисячні процесії. Старші люди плакали з радости на вид процесій. Совітська молодь, вихована в антирелігійнім дусі, приглядалася з зачудованням невиданим релігійним походам. Молоді комсомольці говорили між собою: „А що як істнує Бог"? Деякі загорілі низші орґани влади хотіли розганяти процесії. Одначе їм показували на письмі дозвіл від висшої влади... Сі незвичайні події в „раю" мають свою вимову. „Товариші" зі страху перед голодом і невдоволенням серед населення йдуть аж на такі „великі ухили"... — Видно, тяжкі часи настали в „раю"...

Хто буде президентом ЧСР?

З Закарпаття повідомляють нас, що президент Чехословаччини Тома Масарик має незабаром уступити зі свого становища. Як причину уступлення подають старечий вік Масарика та передовсім невилічиму недугу очей, внаслідок якої він мав зовсім втратити зір. Загально говорять про двох кандидатів на становище президента ЧСР: д-ра Бенеша і Словака д-ра Годжу, визначного діяча аґрарної партії. Чехословацька опінія переконана, що подавляюча скількість голосів впаде на особу д-ра Бенеша. Українці також будуть голосувати на сего европейської міри політика, який приобіцяв етапами реалізувати автономію на Закарпаттю. На потвердження сеї вістки треба виждати. (к.)

Воєнна дискусія в англ. парляменті

Недавно відбулася в анґлійськім парляменті дискусія над правительственною програмою розбудови військового летунства. Віцепреміер Болдвін сказав: „Відколи летунство повстало, щезли границі. Оборона Анґлії не лежить нині на побережних скелях коло Довру, тільки над Реном. Коли розважимо сучасне політичне положення в світі, мусимо затвердити предложену програму, бо розбудова нашого летунства необхідна". — Потому забрав слово Черчіль і заявив: „Німеччина розбудувала своє летунство і дальше розбудовує та не звертає уваги на договори. Німецькі цивільні літаки так збудовані, що їх можна вразі потреби скоро перебудувати на воєнні. Се велика небезпека для світового мира". Черчіль зазначив дальше, що заява Болдуіна про оборонну границю Анґлії над Реном перейде до історії. „Ось там — закінчив Черчіль — лежить границя Анґлії". — Парлямент висказав довіря правительству 404 голосами проти 60. Дипльоматичні круги уважають заяви Болдвіна й Черчіля заповіддю анґлійсько-французького зближення.

Мадярські комахи їдуть до Канади

На Мадярщину до одного села прибули канадійські вчені лісники і на превелике счудування мешканців почали ловити ріжні лісні комахи. Через кілька тижнів вони наловили коло 300 тисяч ріжних комах і вислали їх в стараннім опакуванню до Канади. Вони відтак вияснили Мадярам, що на Мадярщині живуть в лісах такі роди комах, які вигублюють лісних шкідників. Натомість в Канаді цілі полоси лісів загрожені шкідниками, а нема природних ворогів тої язви. Шкідників будуть вигублювати при помочи комах, спроваджених з Мадярщини.

Ні замки, ні сторож, ні пес не перешкодить вломатися злодіям у Ваше мешкання і зрабувати Ваше майно, тому обезпечіть його від крадежі влому в одинокім українськім Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Повінь

Чому вона повстає і як та хто має їй зарадити?

Від кількох літ грізні повені навідують наш край. Ще всі добре памятають страшну повінь, що навістила була Галичину під кінець серпня 1927. Наслідком сильних дощів у східних і середних Карпатах піднеслася була вода в Дністрі і його допливах високо понад нормальний стан і залила весь край в доріччу Дністра. А тепер ми свідками давно небувалої й дуже грізної повені. Сим разом огнище руйнуючої стихії в західних Карпатах, в доріччу Висли і її допливів. Нещастя постигло не тільки Галичину, але головно широку смугу землі здовж Висли від Карпат аж по Балтійське море. І розмір сегорічної повені перейшов всі знані нам дотеперішні. Теперішна повінь ще і тим грізніша, що наступила якраз на початку жнив. Вода залила сотки сіл і цілий ряд міст, тисячі людей потребують негайної допомоги. Богато тисяч родин без даху над головою, без куска хліба і без надії на свій хліб, бо вода знищила там зовсім сегорічний збір. Шкоди величезні, тимчасові обрахунки подають шкоду на 1 міліярд золотих.

Та на тім не кінець.

Ріжні пошести починають ширитися серед населення сторін навіщених повінню. Нещастя великої повені можна прирівнати хіба до землетрусів, що час від часу навіщують Японію. Один такий землетрус знищив в 1923 р. навіть мілїонові міста.

Сегорічна велика повінь захопила в значній мірі також наш український нарід, головно на Лемківщині.

В обличчі катастрофи перша і найважніша річ — зараз помогти. Держава й суспільність мусять зорґанізувати постійну поміч, щоби злагіднити горе жертв повені. Поміч мусить бути негайна і значна. Але теперішна катастрофа змушує застановитися над причинами повені.

Причини повені є безпосередні і посередні. До безпосередних причин належить се, що в Краківськім воєвідстві на узбіччах гір Карпат впали сильні і довготревалі дощі. Корита рік: Висли, Вислока, Сяну на заході і правих карпатських допливів Дністра не могли помістити великої маси води. І вона розлилася по надбережних луках і полях, заливаючи великі простори і забираючи все. Отже надмірні дощі спричинили повінь. Люди невсилі сему перешкодити. Дальша причина виливу карпатських рік се брак реґуляції рік. Гірські потоки і ріки в цілім краю не зреґульовані. Ще перед війною проф. Анґер-

ман випрацював докладний плян їх регуляції. Війна перешкодила перевести сей проект в життя. Тепер займається сею справою від довшого часу проф. львівської політехніки Губицкий, але фінансова ситуація Польщі не дозволяє перевести сей плян в життя. Не тільки Висла але й всі інші гірські ріки се в більшій части свойого бігу дикі ріки.

Дуже важну ролю відіграє стан лісів в Карпатах. Бо Карпати творять головне огнище повеней. Від якогось часу стан лісів в Карпатах постійно меншає. Відповідно до зменшення лісів повені стають чимраз грізніші. При нагоді великих виливів Дністра і його карпатських допливів в рр. 1925 і 1927, коли головно наша Гуцульщина потерпіла, наша преса звертала увагу міродайних чинників, що надмірне вирубування карпатських лісів причиниться до зросту повеней. Та голос нашої преси не звернув на себе уваги. Все остало по старому.*). Систематичне вирубування лісів позбавляє гори природного регулятора опадів. В гірських лісах твориться грубезна верства мохів, старого листя й ріща. Та верства може в часі дощів поглотити в себе великі маси дощевої води. Та вода спливає потім помалу в діл. Коли в горах нема лісів, то вся дощева вода летить скоро в діл. Тоді корита рік не можуть помістити всеї води і вона виступає з берегів та заливає довколичні луки й поля. А що гірські ріки несуть дрібніше і грубше каміння, тому наші громади понад Дністром мають сотки морґів неужитків покритих рінню, на яких ні пасти ні сіяти неможливо. Через вирубування лісів гори пустіють і край у підніжжа гір загрожений постійно повенями переміняється помалу в пустиню.

Щоб захоронити сумежні землі від руйнуючих сил природи треба передовсім зберегти від виснаження гірські ліси. Законодатна охорона лісів існує в кождій державі. Вона є і в Польщі. Та дуже часто ріжні спекулянти вміли обходити закон і вирубували ліси. Отже треба скріпити охорону деровостану в Карпатах. Поки в горах були ліси, доти не було великої шкоди від гірських потоків. Колиж надмірне вирубування лісів позбавило гори їх природного регулятора вогкости, прийшли страшні наслідки: наступило розмивання схилів, зникло богато джерел, повінь руйнує береги , замулює луки, пасовиська й поля. Коли вирубування лісів в Карпатах піде дальше з дотеперішною скорістю,то зчасом дійде до того, до чого дійшло в італійськім Карсті, що з горнозаліснего став майже пустинею. Гори опустіють і край у підніжжа гір переміниться в пустиню.

Але сама охорона дотеперішного стану лісів не вистарчить. Бо той стан невистарчаючий. Гори треба залісити. Франція се клясичний приклад, як заліснювати ялові землі. Праця над заліснением полуднево-західного побережжа Франції, т. зв. „Ляндів“, то є департаментів Жіронда, Лянді й Льоті Гаронна, йде від довгих літ. Сто літ тому сей край (около 800.000 гектарів) небогато ріжнився від пустині. А нині французькі Лянди заліснено приморською сосною, при чім розведено около 650.000 гектарів штучного ліса. Та праця тривала довго і була тяжка. Праця над закріпленням дюн (піскових надм) почалася 1787 р., отже 145 літ тому. Осушування Ляндів каналами почалося 1837 р., а їх заліснення 1857 р. Та ся праця не пішла надармо. Країна цілком змінилася. З маляричної околиці стали Лянди одною зі здоровіших країн Франції.

*) Ліс задержує з дощу 40—50%, а решта відпливає. Лісова почва груба на 20 центиметрів набирає в себе два рази тілько води, що невкрита лісом. Вже самі тільки корони дерев задержують чверть опаду. Ліси се збірники води, котра потім помалу спливає. Земля в лісі порохата, тому відплив води повільніший на одну третину аж до половини. Лісова поверхня се збірник вод. Тому ліс запобігає повеням. Заліснюючи гірські простори, запобігаємо повеням.

Террор і війна

Кождий террор при сприяючих обставинах переходить у війну. А часом буває й таке, що террор переходить у війну навіть без сприяючих йому обставин. Якраз такий випадок лучився в Св. Землі, в першім столітті по Христовім різдві.

А сталося се так: В тім часі головна пристань Палестини була Цезарея. Се місто було первісно грецьке, але потому перестроїв його Ірод на зразок міст основуваних Александром Великим і довів його до великого розвитку. В Цезареї мешкали Греки і Жиди. Обидві нації й конфесії мали горожанську рівноправність. Хоч Греки як основники того міста були там перші, та Жиди були там потому в більшости і більшість посілостей була в їх руках. Колиж в р. 38 в египетськім місті Александрії вибух голосний протижидівський погром, зорганізований грецькими аґітаторами під опікою римських адміністративних урядників, той погром не остав і не міг остати без дальших наслідків. Якраз під впливом тих подій в Александрії — Греки в Цезареї заперечили тамошним Жидам горожанську рівноправність в місті й вислали до найвисшої влади відповідне письмо в тій справі. Міністр Нерона Бурру с вирішив справу по бажанню Греків. Те рішення було очевидно помилкове, але з другої сторони не можна забувати, що Жиди проявляли непримириму ненависть до Риму і що Цезарея була головним грецько-римським містом Палестини. Та як не як, а треба признати, що Жидам було дуже гірко дивитися на те, як у місті положенім в їх Рідним Краю і розбудованім колись їх владою позбавлено їх права горожанства, котре стало привілеєм їх противників і конкурентів, що були зайдами на їх землі.

З того приводу в Цезареї почалися вуличні бійки між Жидами і Греками. Знаний з остроти грецький глум і зухвальство жидівських фанатиків були рівні, особливо в часі бійок за доступ до святині. В ті бійки вмішалася римська влада, розуміється по стороні Греків. Тоді Жиди гремяльно і демонстративно опустили місто Цезарею. Та тодішний римський намісник насильно їх завернув і коли вони приневолені входили в місто, повстав знов тумульт, серед котрого вимордувано їх до ноги. Сталося се дня 6 серпня, 66 року по Христі, рівно 25 літ по закінченні переслідувань Жидів за цісаря Гаюса, переслідування, котре скріпило жидівський террор і становище Жидів зробило непримиримим.

В Цезареї Жидів нападено, а в Єрусалимі напали Жиди. Прокуратором Палестини був тоді Гессіюс Фльорус. Жиди оповідали про нього, що він нарочно збільшив тортури населення до незвичайної міри, аби викликати повстання, а то в тій ціли, щоби не було слідства над його зловживаннями. Та коли Фльорус дійсно мав такий замір, то плян йому не вдався, бо тоді був в Єрусалимі жидівський князь Аґриппа II і йому разом з іншими спокійними людьми вдалося довести до того, що й сим разом збіговиска й розрухи не були більші як в попередних роках.

Та було щось більше небезпечне ніж вуличні непорядки і грабіжники-патріоти в горах, як слушно каже про тодішну ситуацію в Єрусалимі найбільший історик Риму. А саме був ще поступ жидівської теольоґії. Давніше Жиди радо отвирали чужим брами своєї віри. Правда, в нутро святині пускали тільки своїх вірних, але в зовнішні галі святині пускали кождого проселіта, ба навіть кождому не-Жидови дозволяли тут молитися до Єгови і приносити жертви. І так тут приношено кождого дня жертву Єгові з визначеної на ту ціль фондації римського цісаря Авґуста. І так було аж до часу коли до влади в святині дійшов син знаного з несовісности первосвященика Ананії, молодий Елеазар, особисто чоловік чесний і під тим оглядом повне противенство свого батька. Та обставини були вже такі, що Елеазар своїми чеснотами був більше небезпечний для свого краю і народу ніж його батько своїми злочинами. Надармо переконувано молодого Елеазара, що його заборона приносити жертви чужинців навіть в зовнішних галях святині — передовсім образлива для Римлян, далі небезпечна для краю, вкінці противна звичаєви. Елеазар таки обстояв свою „поправлену побожність“ і володаря держави виключено від Богослуження. Таким чином заострення дійшло до верха.

Вплив радикальних націоналістів, противників Риму, зростав що раз більше. На добавок в тім часі відкрито старе предсказання, що з Юдеї вийде чоловік, який запанує над цілим світом. Запалені націоналісти розуміли те запанування в дослівнім значінні й повірили в се якраз тому, бо така річ була абсурдом. Поширення того предсказання дуже причинилося до дальшого сфанатизування мас.

Віруючі Жиди вже від довшого часу ділилися на два противні собі табори: одні покладали всю свою надію на Бога і були готові зносити римське панування аж до часу коли Богу сподобається усунути його, а другі Жиди воліли самі добувати „Боже царство“ на землі як вони його розуміли й вірили, що сам Бог допоможе їм в тім побожнім ділі. Колиж відносини дуже вже заострилися, умірковання партія, бачучи небезпеку, до якої пхають весь нарід радикальні націоналісти, прийшла до переконання, що фанатиків інакше не можна побороти як тільки силою і звернулася по військову допомогу до Римлян в Цезареї та до свого короля Аґриппи. З Цезареї не наспіла їм ніяка допомога, а король Аґриппа прислав їм троха кавалерії. Та з другої сторони до Єрусалиму почали напливати великі маси патріотів і „людей ножа“, між ними й найдикший з них Манаґем, оден

Таксамо Франція закріпила гірські схили і гірські потоки в Альпах, Піренеях і Севенах. Таксамо заліснением і осушенням зроблено продуктивною іншу часть Франції Сольонь (около 500.000 гектарів). Там розведено вже штучно около 200.000 гектарів ліса. І інші держави заліснили великі площі неужитків. Німеччина, Данія, Голяндія заліснили великі простори. В Фінляндії і Швеції осушують забагнені ліси. Навіть царський уряд заліснював балки на Україні, щоби спинити нищення ріллі весняною й літною водою.

З тих прикладів бачимо, що розумна господарка вимагає охорони й плекання лісового стану. Щодо наших Карпат треба ствердити, що лісова господарка в Карпатах занедбана. Добра й совісна лісова господарка в Карпатах малаб далекойдучі наслідки. Поперше піднесласяб рентовність гір. Великі гірські простори не лежалиб дармо. Розвивалабся туристика. Літники не боялисяб повеней. Не тільки свої не вивозилиб грошей заграницю, але ще й чужі привозилиб гроші до краю.

Огнище небезпечних повеней — в пустих горах. Навіть найсильніші тами не видержуть напору розшалілої води, коли не буде знищене огнище повеней, то є — коли гори не покриються лісами. Далекозора господарська політика держави мусить розложити собі працю на довгі літа і не жалувати труднощів та грошей, а кошти все оплатяться. Се бачимо на прикладах інших держав. Отсе важна наука з теперішної катастрофальної повені. Та чи буде що з сеї науки, невідомо. Бо в державі, де неполагоджені людські справи, між ними нпр. національні, які далеко лекше полагодити, трудно братися до полагоджування лісових і водних справ на велику міру. С.Г.

з синів Юди Галилейського. Очевидно вони були сильніші в Єрусалимі й незабаром опанували ціле місто. В Єрусалимі була горстка римських жовнірів, котра стояла залогою в замку, що сусідував зі святинею. Жидівські націоналісти скоро перемогли ту горстку й вимордували до ноги. Остали ще умірковані, котрі схоронилися до королівської палати, яка мала вежі не менше могутні ніж замок. Туди схоронилася й горстка Римлян під командою трибуна Метілія та жовніри, яких прислав Аґриппа. Одначе всі вони разом не могли видержати напору сфанатизованої товпи, що облягла палату під проводом згаданого Манагема, за котрим стояв Елеазар. А між обляженими уміркованими Жидами був батько і був брат Елеазара, котрих сфанатизована товпа ненавиділа ще більше ніж Римлян.

Коли обляжені побачили, що довго не видержать напору облягаючих і що допомоги нема що скоро надіятися, почали переговори в справі капітуляції. Облягаючі згодилися випустити живих тільки жовнірів короля Агриппи, а Римлян ні. Про випущення провідників уміркованих Жидів розуміється навіть слухати не хотіли. Нарешті згодилися не вбивати Римлян, коли вони зложать зброю і піддадуться. Та коли Римляни виконали точки умови, Жиди вимордували їх з виїмком офіцира, котрий прирік, що дасться обрізати. Отже того помилували як Жида. Розуміється вимордували також провідників умірканих Жидів, між ними й батька та брата Елеазара.

Побіда націоналістів була повна. Та сам Елеазар настрашився тої побіди. Між ним і Манагемом прийшло до кривавої боротьби, мабуть ізза зломання точок умови в справі капітуляції. Манагема зловлено і страчено. Але святе місто було свобідне від Римлян, бо римська залога в нім була вимордувана. Сталося се того самого дня в котрім вимордувано Жидів в Цезареї, то є дня 6 серпня 66 року по Христовім різдві.

Так почалося взаїмне мордування довкруги. В тих містах, де Греки мали більшість, вибивали вони Жидів до ноги, а в тих, де Жиди мали більшість, вибивали вони Греків і Римлян. Жидів вимордувано тоді в Аскальоні, в Скитополі, в Гіппосі, в Ґадарі, в Птолемаїсі, в Тиросі і т.д. А знов Жиди скоро й енерґійно перевели орґанізацію вимордовування меншостей в цілій Юдеї. В тій частині краю, де правив король Аґриппа, його енерґійний виступ охоронив Жидів перед загладою. Зате протижидівський рух перекинувся до Єгипту, де в Александрії разом з Греками громило Жидів римське військо. А в великім місті Дамаску всіх Жидів зігнали в области тамошної ґімназії як інтернованих і на вістку, що Жиди перемогли Римлян в Юдеї — вимордували їх до ноги. Що страшні протижидівські погроми не перекинулися тоді також до міст Малої Азії сему перешкодили три тодішні найбільше цивілізовані міста, а саме Антіохія, Апамея і Сідон. Одначе було ясно, що коли римська влада відразу не задушить огнища розрухів, то огонь обхоплятиме щораз більше країв.

Отже римський намісник Сирії, Ґаюс Цестіюс Ґаллюс, на перші вісти про те, що діється в Єрусалимі і цілій Юдеї якстій вирушив в напрямі Єрусалиму з 20.000 римського війська і 13.000 жовнірів залежних державок та з численними міліціями, набраними в Сирії. Він скоро дійшов до м. Йоппе, де вимордувано всіх мешканців, і вже в вересні 66 року станув перед Єрусалимом.

Так роспочалася страшна жидівсько-римська війна, котру підготовив довголітний террор. Про перебіг тої війни і про її наслідки в слідуючих статтях.

Данте пізнав всі роди людської несправедливої ненависти: того великого чоловіка, котрого сегодня шанує весь світ, від 18-го року його життя викпивали, пятнували, висмівали і лаяли. Притім побито його буками і загрожено неславною смертю. (Папіні: „Дивий Данте.").

Господарська програма правительства

Промова премієра Козловського.

ЗМІСТ: Як перемогти кризу? — Внутрішня капіталізація. — Устійнення злотого. — Рівновага буджету. — Справа цін промислових і хліборобських товарів. — Власні сирівці для власного промислу. — Знижка зелізничої тарифи. — Суспільне обезпечення. — Державні інвестиції. — За дешевий кредит. — Віддовження дрібного хліборобства. — Ліквідація безвихідно задовженої великої земельної власности. — Поправа господарського положення. — Поміч жертвам повені. — Про табор в Березі Картузькій.

Дня 1 серпня с. р. премієр міністрів проф. Козловський виголосив на засіданню Клюбу ББ. велику промову, в якій обговорив працю і пляни правительства в господарській ділянці. Премієр сказав м. і. таке: Вже мої попередники випрацювали плян боротьби з кризою та вибрали шляхи й методи її поборювання. Отже основні заложення польської господарської політики остануть незмінені. Сучасна криза має свої окремі причини. Поворот до передкризових відносин не можливий. Ми зможемо перемогти кризу достосовуючися до нового низшого рівеня життя. Ми повинні вести політику пристосовування. Не можемо дозволити собі на експерименти накручування конюнктури валютовими розпорядками. Польща має великий приріст населення, около пів міліона річно. Мусимо розбудувати наші середники продукції, піднести нашу продукційну здібність, дати працю молодим поколінням, піднести життєвий рівень населення. Все те зможемо осягнути через внутрішну капіталізацію. Політику достосовування мусимо провадити по можности так, щоб не підривати внутрішної капіталізації. Постійна та здорова валюта се головна підстава внутрішної капіталізації. Зрівноважений буджет се необхідна основа твердої валюти. Постійна вартість золотого і буджетова рівновага се заповіди, яких мусять придержуватися всі потравневі уряди. Військо й оборона краю се така сама заповідь. Наша оборонна сила не ослабла. Злотий також сильний. Рішучо відкидаємо всякі направи положення при помочи маніпуляції валютою. Наш торговельний білянс додатний. До Польщі напливають чужі капітали. Наш буджет приходить помало до рівноваги. Маємо місячно видатків від 170 до 172 міліони. В мин. році видатків було около 184 міліони зл. місячно. Видатки нашого буджету меншають, а приходи збільшуються.

Щодо т. зв. ножиць то ножиці треба замикати через знижку цін промислових продуктів і через рівночасну звижку цін хліборобських продуктів. Щодо промислових цін, то картелі занадто помалу достосовують ціни своїх товарів до нової життєвої дійсности. Акція правительства довела до ліквідації деяких разячих фактів. Правительство буде сю акцію продовжувати і змагати до зрівнання цін у всіх галузях промислу.

Криза показала деякі хиби нашої торговлі. Вона не причиняється якслід до нівеляції цін і вирівнання господарських умовин. Уряд і господарські чинники мусять ще богато зробити в тім напрямі. І загранична торговля вимагає допливу свіжих фахових сил. Тут можнаб використати наші молоді сили.

Ціни хліборобських продуктів в Польщі дуже низькі. Піднести ціни рільничих продуктів значить побільшити дохід 20 кілька міліонової хліборобської маси. Се значить піднести її силу купування і податкову спроможність. Правительство інтервеніювало, купуючи збіжеві надвижки. Але ся акція дуже коштовна. Держава видала на збіжеві інтервенції більше як дістала від хліборобів безпосереднього податку. Тепер ціни рільних продуктів дещо підскочили. Наші рільники можуть продукувати такі сирівці, які наш промисл спроваджував досі з за границі. Правительство буде дальше вести політику преференції краєвих сирівців.

Кошти продукції і калькуляція цін залежні в значній мірі від зелізничої тарифи. Правительство змагає до знижки зелізничої тарифи, бо вже фірманки зачинають конкурувати з зелізницею. Ми зредукували сильно самоврядні видатки. Видатки на самоврядування в сегорічнім буджеті на 46 відсотків низші як в 1928-29 р. Але старання правительства не увінчалися успіхом. Буджети самоврядних установ дальше дефіцитові. Треба вже скінчити з дальшим обтяжуванням самоврядних буджетів ріжними законними обтяженнями. Крім того треба в тій ділянці збільшити контролю і дальше щадити.

Правительство мусить основно зреорґанізувати суспільні обезпечення. Кошти тих обезпечень лягли тягарем на людей праці. Тягар суспільного обезпечення зависокий, коли візьмемо під увагу нинішні низькі зарібки. Суспільні Обезпечальні послугуються завеликим адміністраційним апаратом. Дуже коштовна система реєстрації й контролі, кепська орґанізація складок, недостосована до реальних фінансових можливостей. Вдержуємо величезну інституцію, з якої — правду кажучи — ніхто невдоволений. Тому уважаю реформу суспільних обезпечень за справу першорядної ваги і від сеї реформи правительство не відступить.

Віддовження рільних господарств і збільшення купної сили села — створять пригідні умовини, що дадуть заняття промисловим робітникам. Се не прийде так скоро. Ми вже зробили в тій справі крок наперед і створили Фонд Праці. Той фонд мусимо скоординувати з Фондом Безробіття. Держава буде дальше вести інвестиційні роботи, бо в той спосіб дамо працю нашим робітникам. Помимо кризи держава призначила на сей рік 300 міліонів зл. на публичні будови. Ми призначили найбільші суми на розбудову комунікації. І так на будову зелізничих шляхів ми призначили 45.5 міл. зл., в тій сумі міститься квота 7 міл. на електрифікацію зелізниць варшавського вузла. 77 міл. зл. призначено на вдержання мурованих доріг. Будова водних доріг коштуватиме 7 міл. зл. Крім того будуємо кораблі, розширяємо пристань в Ґдині, телефонічну сітку, будуємо школи і т.д. Також приватна інвестиційна діяльність значно оживилася. Держава спеціяльно опікується будівельним рухом. В тій ціли держава обнизила адміністраційні оплати і дає кредити на приватні будови.

Держава буде дальше змагати до знижки коштів кредиту. Державні і приватні банки вже знизили процентову стопу, так само П.К.О. обнизила дисконтову стопу. Банк Польський має високе покриття банкнотів золотом і може свобідно дисконтувати правдиві купецькі векслі. Справа віддовження хліборобства тісно звязана зі справою кредитів. Треба остаточно закінчити конверзаційну акцію. Держава мусить старанно опікуватися дрібними й середними господарствами. Акція віддовження обійме всі дрібні рільні господарства без огляду на стан задовження. Сплата короткоченцевих довгів мусить бути розложена на довший час, відсотки мусять бути знижені. Державний Скарб не завагається понести жертви в тих випадках, де він віритель. Середні господарства не так сильно задовжені, тому не потребують таких полекш.

Мусимо зліквідувати таку велику й середну земельну власність, котра надмірно задовжена і не зможе сплатити

своїх зобовязань. Державний Скарб не може доплачувати в звязку з конверзією їх довгів.

Виразна поправа наступила в господарськім життю Польщі. Бачимо сей прояв виразно в тяжкім промислі, особливо в зелізі й вуглю. Продукція тартаків і цеголень значно зростає. Зужиття елєктричної енергії збільшилося с.р. на 10 до 18 відсотків.

Положення наших ремісників все ще доволі важке. Хоч і на тім полі видно поправу на лучше. Наші ремісники потребують дешевого кредиту і доброго зорґанізування збуту ремісничих виробів. З наведених прикладів бачимо, що Польща вибрала добрі методи боротьби з крізою. Відпорність нашої бідної суспільности причинилася до того, що нас за границею поважають. Наша успішна боротьба з крізою причинилася також до гарних успіхів нашої заграничної політики.

Щодо катастрофи повені, то вона обняла около 50.000 родин. Держава поможе жертвам повені але повинна також помогти і ціла суспільність.

Щодо концентраційного табору, то мушу заявити таке: Саботажі, морди, вбивства, уживання палки і револьвера в політичній боротьбі загрожувало занархізуванням нашого публичного життя. Колиж Українська Військова Орґанізація замордувала бл. п. міністра Перацкого — то правительство рішило ужити середників, яких досі не вживало. В Березі Картузькій є Українці, що загрожували безпеці, є занархізовані жидівські елєменти і є вкінці палкарі з „народового табору“. Строгий реґулямін, корисна для держави примусова праця — се виховні средства, що навчать ріжних недостосованих елєментів, як відноситися до держави. В таборі приміщено дотепер около 200 осіб.

Вкінці премієр заявив: „Можу ствердити, що ретельною працею йдемо до кращого завтра“.

Дискусії не було. Премієр обговорив лише господарські та деякі внутрішні справи Польщі.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: “Правда“, Львів, ул. Сташіца ч. 8/I.

Довкруги східнього пакту

Франція невдоволена заграничною політикою Польщі. Пертіно пише в „Еко де Парі“: „Нема сумніву, що полк. Бек бажає розбити проєкт східного пакту. Він се робить осторожно, щоб Польща не осталася самітна коло кривавого Гітлера. Міністр Бек хоче покищо відтягнути від пакту Естонію й Латвію. Польща думає, що Німеччина їй винагородить і буде шанувати цілість її території. Се дуже непевна ставка. Ми — пише французький публіцист дальше — мусимо заявити Польщі, що її загранична політика чимраз більше не годиться з політикою Франції. Польща мусить вибирати або союз з 1921 р. або дивну тактику, якої тепер держиться. — Впливовий французький щоденник „Тан“ помістив вступну статтю про становище Польщі до східного пакту. Він пише таке: „Польща висуває застереження супроти східного пакту. Припускаємо, що міністр Бек не тому їздив до Естонії й Лотви, щоби їх відмовити від східного пакту. Трудно подумати, щоби Польща старалася довести той пакт до невдачі, на котрий Франція кладе таку вагу. Польща ще досі не висказалася остаточно в тій справі. Нема сумніву, що Польща хоче основно перестудіювати проєкт пакту, що її безпосередно інтересує“. „Тан“ припускає, що Польща в найблищім часі рішиться щодо східного пакту. Ніщо не дає основи думати, що Польща буде ставити перепони заключенню пакту. Треба підождати, поки Польща сформулує своє офіціяльне становище.

„Уімблєдонська недуга“

Як наслідок спеки, що тепер панує на половині земної кулі, появилася в Анґлії дивна недуга, котру назвали „уімблєдонською“. Се запалення міґдалової залози. Та епідемія особливо поширилася в Уімбледоні, де занедужало кількасот осіб, почавши від місцевого єпископа аж до торговців мороженим. Лікарі впевняють, що та недуга повстала внаслідок незвичайної сухости гортанки.

Що читають жінки в ґазетах?

Комітет наукових дослідів при університеті в Шикаґу перевів анкету серед читачок ґазет. Жінки сподобали собі найбільше карикатури (83%), на другім місци статті про моди (78%). Новелі й ілюстровані повісти заняли 3 місце (68%), поради і вказівки в справах домашнього господарства і гігієни 48%. Загранична політика мало цікава для жінок, займає послідне місце, 8%.

Самовистарчальність Німеччини

Щоб охоронити Німеччину від наслідків відємного торговельного білянсу, Гітлер обмежує привіз сирівців з заграниці. Їх місце мають заступити краєві сурогати („ерзаци“). Ще підчас війни Німці навчилися заступати чілійську салітру синтетичними нітратами (азотними сполуками), потрібними для воєнних цілей. Винайдено також синтетичний (штучний) кавчук, штучний шовк, штучну вовну. Бензину добувають з бурого вугля. Вкінці винайдено матеріял дуже подібний до слоневої кости, потрібний при будові літаків. Тому що Німеччина ввозить богато товщів, правительство старається всякими способами завести культуру всіляких олійних ростин. Неужитки засаджується лісом. В останних часах німецькі хеміки винайшли спосіб добування цукру з дерева. Гітлер хоче при помочи німецьких вчених зробити Німеччину цілком незалежною від заграниці.

З краю

„Дитячий Вечір“ в Судовій Вишні.

27 липня с. р. в навечерія св. Володимира заходами Марійської Дружини малих дітей улаштовано „Дитячий Вечір“ в салях філії т-ва „Просвіта“ в Судовій Вишні. На програму сеї наскрізь реліґійної імпрези склалися дві частини. В першу частину ввійшли хорові співи, промови, деклямації та орхестра мандоліністів і мандоліністок. Виконання сеї частини було вповні бездоганне. Звертало на себе увагу старанне підготування. Неменше вдатно пройшла і друга частина „Дитячого Вечера“: дитяча забава. Діти з особливою радістю виконали свої ролі. Всі були незвичайно вдоволені. Треба підкреслити, що згаданий „Дитячий Вечір“ се був гарний вияв праці над дітьми, як також вислів обєднання місцевої української суспільности під прапором Пречистої Діви Марії. В „Дитячім Вечері“ взяли участь видатніші члени місцевих товариств: чит. „Просвіта“, „Сокола“, „Союзу Українок,“ Сеніори брацтв і інші.

Годиться завважити, що під реліґійним оглядом тут помітне сильне оживлення. В церкві йде робота коло позолочення іконостасу. Після скінчення золочення іконостасу будуть розмальовувати церкву.

Йдуть також усильні старання за основання в Судовій Вишні захоронки. Словом — прямуємо до правдивого відродження й поступу на всіх областях життя. Місцевий.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 6)

Наша жінка

„Щож душенько?“ сказав в заклопотанні її чоловік.

Пані Міра на те нічого не відповіла, лиш ніжно рукою відгортувала волосся з його чола, через що він виглядав як зажурений.

„Ти, серденько, здорова?“

„Дякувати Богу...“

„А тато?“

„Також тримаються.“

„А наші скарби найдорощі?“

„Сплять голубята.“

Пані Міра повела чоловіка до дітей. Спали. Схрестив руки і довго, довго мовчки в них вдивлявся. Ромчик через сон забелендів і ніжкою відкинув покривало.

„Ромчику мій золотенький,“ сказав батько нервово. І припав до дитини лицем. Пані Міра відтягнула ніжно чоловіка і поманула — перейти назад до тамтої кімнати, щоби діти не розбудилися і не розрюмсалися.

Коли перейшли, чоловік вхопив обі руки пані Міри і з невисловленою скорботою і любовю впялився в її великі, блискучі очі...

„Мірочко: І щож ми далі пічнемо з діточками і з собою?“

Його голос слідно заломлювався.

Пані Міра перетримала на собі болісний погляд. Ані не дрігнула під його погноблюючим впливом. Її очі прямо ярилися від огненної сили віри, яка гори передвигає, коли всміхнена і сіюча щастям, легенько свої руки звільнила і поклала їх на оба рамена чоловіка, не зводячи з нього свого захопленого зору. І лагідним, але як криць звінким голосом промовила:

„Друже мій. Христос воскрес! Він наша сила і надія!“

Обнялися.

Було ще темно на вчасних досвітках, коли радісний гомін дзвонів залунав з сільської дзвінниці, а з ним всуміш з соток простих сільських грудей наче гать прірвавши понісся в простори грімкий, співучий зов:

„Воскрес Ісус от гроба, якоже прореце...“

Ранній легенький вітерець шумів хоругвами і коливав жовтавими огниками безлічі свічок у воскресній процесії на церковному цвинтарі. Дзвони безнастанно гуділи. За плащаницею, котру несли місцевий учитель, „еґомостів“ зять і два найстарші господарі з села, в окруженні почетної сторожі „справжніх“ (по думці Ромчика) козаків і сільських старшин, серед подвійного шпаліру дівчат зодягнених святочно в народню ношу, поступав поволом священик з піднесеними високо Найсвятішими Дарами. За ним ішла пані Міра в супроводі братчика і громадської старшини...

За ними — ціле село...

В захопленому осяянні всі забули на цей короткий час злобу людей на світі і свої важенькі злидні і турботи, а всім серцем, всією мислею злинули горі до стіп Христа Царя, котрий „воскрес, якоже прореце!“

Після Богослуження і посвячення пасок під церквою, по давньому звичаю цілий процесійний хоровід двигнувся на приходство, щоб у священика посвятити паску і йому побажати Божого благословенства. Рундук був умаєний чатинням і барвними биндами. Подбали за це сільські дівчата — для „своєї“ пані.

Коли нарешті вся сімя зібралася при свяченому яйці, щоби в імя воскресного Христа, як каже гарний прадідівський звичай, друг друга обняти і коли серед побажань, обіймів і сердечних слів всі припали до руки доброго батька і дідуся, він зворушений духом і гадками дякував і складав їм побажання, бо слова заломлювалися. Лише в неї, в свою ненаглядну і незаступну, як весняне сонце всміхнену і як сонце щасливу донечку, паню Міру, що стояла по середині тримаючи за ручки Ромчика і Любочку і ковтала тихі сльози щастя, таточко вдивився як в ікону і стиха промовив:

„Жінко! Незборима твоя сила, коли ти з Христом, як і незборимий нарід, котрий має таких жінок...“

(Кінець).

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець був глибоко зворушений смертю Дольфуса. Зараз відправив Службу Божу за душу вбитого і поручив вислати до президента Австрії депешу такого змісту: „Беручи найвищу участь в глибокім болю Твоєї, Пане Президенте, улюбленої Австрії та всього цивілізованого світа з приводу вбивства Енґельберта Дольфуса, складаємо честь памяти правдивого християнина, вірного сина Церкви, хороброго оборонця своєї батьківщини. Поручивши Божому Милосердю душу достойного покійника, благаємо Небеса за правдивий мир для католицької Австрії та передовсім уділяємо Тобі з особливішою прихильністю апостольського благословення". (КАП).

Св. Отець до преси. На депешу, яку міжнародний комітет директорів католицьких часописів, зібраних у Ротердамі, вислав до Св. Отця, надано з Ватикану слідуючу відповідь: „Св. Отець особливіше зворушений чолобитнею міжнароднього комітету директорів католицьких часописів, дякує за готовість комітету впроваджувати в життя Його ради і вказівки та присилає їм і їх співробітникам своє апостольське благословення". Підпис: Кардинал Пачеллі.

Св. Отець Пій XI виїхав до своєї літної резиденції в Кастель-Ґандольфо. Місцеве населення витало св. Отця овацією.

В Академії св. Василія Великого при монастирі СС Василіянок в м. Факс Чейз, Па, коло Філядельфії в Злучених Державах Півн. Америки відбулося торжественне закінчення шкільного року. Приявні були: Преосв. Епископ Константин Богачевський, кількох священиків та світські гості. Владика відправив в монастирській каплиці Архиерейську Службу Божу. Відтак відбувся концерт з гарною програмою: хори, деклямації, пращальне слово одної з абітурієнток. На закінчення промовив в теплих словах Преосв. Константин і вручив Сестрам дипльоми. Се перший раз видано дипльоми першим ученицям-Сестрам, що покінчили науку в Академії св. Василія Великого. Наука тривала 4 роки згідно з плянами навчання Висшої Школи при католицькім університеті у Вашинґтоні. Крім предметів приписаних в Америці, Сестри перестудіювали граматику української мови, українську історію й літературу. Ся Академія має на меті виховувати українські дівчата в католицькім дусі. Абсольвентки сеї школи мають перед собою велике і вдячне поле до праці над релігійним вихованням українського жіноцтва в Америці.

Відкриття католицької бібліотеки в Парижі. Архиепископ Бодрілляр, ректор Католицького Інституту в Парижі, відкрив нову бібліотеку Інституту. Вона має понад 225.000 томів. З того приводу Архиепископ представив історію Інституту й його бібліотеки. Згідно з законом про вивласнення церковних маєтків будинки Інституту були власністю держави в роках 1906 — 1926. Тепер Інститут знов в католицьких руках. Бібліотека Інституту закупила тому місяць понад 20.000 арабських книжок в Альжирі та Мароку.(КАП).

Побіда католиків у Швайцарії. Католики кантону Тессін більшістю 10 тисяч голосів відкинули проєкт проти релігійного закона, що домагався вичеркнення Бога з публичних актів.

Релігійність мадярських старшин. В околиці Будапешту є збудований перед 4 роками реколєкційний дім ОО. Єзуїтів. Він тішиться великою фреквенцією. Серед реколєктантів бачимо мадярських послів і міністрів. В послідних реколєкціях брало участь 24 мадярських старшин, в тому 7 ґенералів. Не остає без відгомону побут у реколєкційнім домі. Ось недавно в церкві Христового Серця в Будапешті 4 ґенерали разом сповнювали адорацію перед виставленими Найсв. Тайнами в часі Служби Божої.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПРОМОВА ПРЕМІЄРА КОЗЛОВСКОГО викликала в цілій державі велике вражіння. Преса всіх напрямків обговорює її широко.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ЛЕТУНСЬКА ЕСКАДРА **прилетіла до Варшави. Польські летунські власти гостили большевицьких летунів з великими парадами. По кількох днях побуту у Варшаві большевики відлетіли.**

В МОСКВІ большевицький суд засудив 5 осіб на кару смерти за те, що підпалили механічні варстати на Україні.

КАНЦЛЄР АВСТРІЇ ШУШНІҐ поїде незабаром до Риму з віцеканцлєром князем Штаремберґом. Там мають стрінутися з Муссолінієм і обговорити біжучі справи.

У ВІДНІ отворили політичне завіщання пок. канцлера Дольфуса. Він призначив на політичного провідника Австрії міністра д-ра Шушніґа і на військового провідника Австрії князя Штаремберґа.

ВИБУХОВІ МАТЕРІЯЛИ знайшли в Відни в V дільниці (60 скринь). В Алькові коло баварської границі найшли 5 скринь, в яких було 70 кґ. екразиту.

В АВСТРІЇ увязнили в послідних днях 3.000 соціялістів і комуністів. 400 соціялістів вислали до концентраційного табору в Веллєрсдорфі.

У ВІДНІ військовий трибунал засудив вбивників канц. Дольфуса Гольцвебера й Плянетту на кару смерти через повішення. Перше повісили Гольцвебера потому Плянетту. Оба засуджені заховувалися спокійно. Перед смертю оба крикнули: „Гайль Гітлер!" Плянетта ще на розправі заявив, що не хотів умисне вбивати канцлера; навпаки як чоловік жалував за свій вчинок і просив жінку канцлера вибачити йому сей вчинок. Гольцвебер також не думав, що прийде до розливу крови. Пристав до заговірників з любови до вітчини. Се перші гітлєрівці в Відні покарані смертю.

КНЯЗЬ ШТАРЕМБЕРҐ обійняв начальний провід орґанізації Гайматсфронту. Се важне тому, що в послідних днях були чутки про непорозуміння між Гаймверою й Гайматсфронтом.

В АВСТРІЇ появився в урядовім деннику законів розпорядок, що всі навіть посередні учасники гітлєрівського повстання будуть замкнені без розправи в концентраційнім таборі. Власти сконфіскують маєток всіх, що брали участь в повстанню. Се майно буде призначене на вдержання таборів і на допомогу безробітним.

У ВІДНІ увязнили головного коменданта гітлєрівського повстання в Австрії Павла Гудля. Він стане перед воєнним судом. Також 20 його помічників стане перед воєнним судом.

АВСТРІЙСЬКИЙ ПОСОЛ ТАВШНІЦ в Берліні, що перебував деякий час у Відні, вертає назад до Берліна.

Б. НІМЕЦЬКИЙ ПОСОЛ у Відні др. Ріт **оповістив заяву, що посередничив між австрійським урядом і бунтівниками тільки на виразне бажання австрійських міністрів. Він виступав не як посол, але тільки як чоловік.**

НІМЕЧЧИНА **піднесла свій військовий буджет на третину.**

В НІМЕЧЧИНІ **заборонили твори американського письменника Аптона Сінклєра.**

ШЕФ ШТАБУ ШТУРМОВИХ ВІДДІЛІВ в Німеччині ґен. Ліце видав до членів штурмових відділів приказ, що 1 VIII с.р. кінчиться час їх відпустки. Члени штурмових відділів мають повернути до служби і дістають наново право носити однострої.

АНҐЛІЯ, ФРАНЦІЯ Й ІТАЛІЯ мають вислати Німеччині ультимат в справі австрійських подій. Одначе ще не рішилися чи висилати окрему спільну ноту до Берліна чи поставити ультимат в Союзі Народів. В тім випадку скликалаб надзвичайну сесію Союзу Народів.

АНҐЛІЙСЬКИЙ МІНІСТР Галіфакс **заявив щодо Австрії таке: Велика Британія не може скинути зі себе міжнародних зобовязань. Можуть настати відносини, що Вел. Британія виступить проти бурителя мира.**

ЛОНДОНСЬКА ШКОЛА, **котра має на ціли студіювання словянства, зачала видавати інтересні моноґрафії про російську проблєму. Перша моноґрафія вже появилася. Булоб дуже добре, якби українські учені орґанізованим способом доставили тому видавництву відповідні моноґрафії про нас.**

ЧЕСЬКА ЦЕНЗУРА **конфіскує немилосердно польську ґазету в Моравській Острави „Дзєннік Польскі". Одно з послідних чисел сконфісковане за те, що помістило згадку з чеської ґазети „Поледні Лісти", котрі станули в обороні Поляків на Шлеську.**

В ПАРИЖІ відбулися робітничі маніфестації з приводу 20-их роковин вбивства провідника французьких соціялістів Жореса. Поліція не допустила до виголошення промови б. комуністичного посла Марті. Також не допущено до походу й до маніфестації під редакцією комуністичної ґазети „Юманіте". Увязнили кілька осіб.

ЕСТОНСЬКИЙ МІНІСТР Селіамаа **приїхав з жінкою до Москви. Міністр Літвінов з урядниками повитав його на двірци. Московська преса помістила статті, в котрих підкреслює гармонійний розвій приятельських відносин між сов. Росією й Естонією.**

БОЛЬШЕВИКИ ВДОВОЛЕНІ висліdом естонсько-большевицьких переговорів. Переговори показали, що між обома державами панує порозуміння й довіря. Дійшло також до порозуміння в справі північно-східного пакту. „Ізвестія" пишуть, що за прикладом Латвії й Естонії повинні піти також інші держави.

ШВЕДСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ухвалив нові кредити на зброєння. Міністерство маринарки дістане 4,950.000 шведських корон на перебудування 1 контрторпедовця, 2-ох підводних суден і на обнову машин на воєнних кораблях. Крім того призначили на закупно армат для армії 1,600.000 шв. корон.

ЯПОНСЬКИЙ МІНІСТР ВІЙНИ Гаяші сказав, що японська летунська фльота заслаба, щоб видержати воздушний напад, який загрожує Японії. Тому Японія мусить дальше розбудовувати свою воздушну фльоту. Японська воздушна фльота мусить дорівнати воздушним фльотам Росії або Америки.

АМЕРИКА БУДУЄ **65 контр-торпедовців.**

Зміна команданта американської фльоти

Недавно зміняли команданта американської фльоти. Моряки прапорового военного корабля „Пенсильвенія" зібралися, щоб послухати денного приказу. Після того адмірал Селлєрс дотеперішний командант фльоти. всів на малу лодку, відплив від свого прапорового корабля на 100 стіп, став на „позір", приложив два пальці правої руки до дашка шапки на знак пращання. А тоді загреміли гармати і віддали 17 стрілів. Зараз після того загреміло 17 стрілів з корабля „Каліфорнія". Се пращався другий адмірал, Йосиф Рівс, який обіймає команду цілої фльоти по уступленню Селлєрса. Новий командант приймав на корабли „Каліфорнія" ню-йорського кардинала Гейса, що прийшов віддати йому візиту. Кардинал Гейс затримав ще дотепер свою воєнну гідність католицького епископа армії Злучених Держав і тому адмірал опроваджував його по всіх закамарках корабля від споду аж до покладу.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ

і з того приводу в переписку не входить.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

З літератури Підкарпаття

Зореслав: Зі Серцем у руках, книжка поезій І. Ужгород 1933, сторін 53+1, 8⁰. Друкарня і Видавництво ОО. Василіян в Ужгороді.

Підкарпатська Україна від післявоєнних літ стоїть під знамям інтелектуального змагання між народовецьким рухом та опортунізмом „твердих". Стан справи доказує, що народовецька ідея при важких труднощах бере верх. Під натиском енергійної праці народовців слідна богатонадійна відруховість у найдальших клітинах суспільного життя. Серце сего руху від 1920 р. — Т-во „Просвіта" в Ужгороді. 1928 р. дня 7. X. отворено тут величавий „Народний Дім", культурну Палату підкарп. Українців. В тій будівлі приміщено музей, бібліотеку, архів, модерно уладжене кіно „Уранія", „Руське Педаґоґічне Т-во", „Руський Клюб", театр і редакції. „Нар. Дім" вибудовано з жертв народу при великій праці й проводі виділу „Просвіти". (Др. Юлій Бращайко, голова, о. Августин Волошин, заст. голови, о. Виктор Желтвай, секретар.). День отворення „Н. Дому" й віддання його народнім цілям, був днем загальної маніфестації Підкарпаття і почином більше плянової праці.

Дня 7. VII. 1929 р. відбувся в Ужгороді зїзд народовецької молоді, який вказував, що зерно пар. ідеї впало на родючий ґрунт. В 1921 р. започатковується на Підкарпатті П л а с т. В томуж році проф. Олекса Приходько орґанізує українські хори. Його „найбільша заслуга в тому, що виплекав з нового покоління ряд молодих дириґентів, що рознесли чарівну красу рідної пісні в найтемніші кутки карпатських гір". (Пчо́лка, р. IX. 1931. ч. 8-9, стор. 204). — Першої вартости заслуга пар. руху на Підкарпатті се пробудження народного слова в науковому й красному письменстві. Повстають редакції, печатаються часописи: „Пчо́лка" (1921). Илюстрованный Мѣсячник для молодежи й для народа. Видає Т-во „Просвіта" в Ужгороді, під проводом о. Августина Волошина. „Пòдкарпатська Русь" (1923), часопис присвячений пізнанню рідного краю, педаґоґії і літературним справам. (Ужгород), „Пластун" (1922) часопис пластової молоді. „Учительський Голос" (1930) орґан учит. Т-ва Підк. Руси. „Свобода". — З оживленням народовецької преси має можність вправляти пера сотня більшого й меншого талану поетів і письменників. Попереду постів іде так талановитістю як і чисельністю писань, В а с и л ь Ґ р е н д ж а Д о н с ь к и й, „найбільший сучасний поет Підкарпаття" (Пчо́лка, 1930, ч. 1. стор. 32). Ірина Н е в и ц ь к а, вельми талановита й заслужена письменниця, що 1930 р. святкувала 25-ліття своєї літ. праці. (Пчо́лка, 1930, ч. 3. стор. 1.). Марійка П і д ґ і р я н к а, М и к о л а я Б о ж у к, обі зв. „Лесі Підкарпаття" й багато принагідних поетів: Д. Зубрицький — Торисин, Ю. Бормош Кумятський і ін., яких імення можна вичитати під стишками нар. преси Підкарпаття. Від р. 1929 стрічається на листках „Пчо́лки" періодично печатані поезії нового молодого поета Зореслава, який особливим сюжетом своїх віршів зеднував собі загальну увагу. Під сю хвилю маємо перед собою його першу книжку його поезій „Зі Серцем у руках". Після отсього загального погляду на культурну працю народовців Підкарпаття хочемо подати оцінку першої збірки поета Зореслава.

До р. 1930 письменники і поети Підкарпаття працюють окремо від себе, себто без корпоративної єдности між собою. 1930 р. дня 18. V. при стараннї Ґренджи-Донського повстає в Ужгороді „Т-во укр. письменників, журналістів і мистців Підкарпатської України". (Пчо́лка 1930, ч. 9 стор. 268). Як довідуємося з приватного листування, в склад управи сього Т-ва входять: о. Виктор Желтвай, голова, Юліян Ревай, заст. голови, Ґренджа Донський, секретар, Осип Бокшай, скарбник, ревізори: дир. о. Авг. Волошин і о. Денис Зубрицький. Мета Т-ва — боронити інтересів письменників, помагати молодим початкуючим літератам у дальшім розвитку їх талану позичкою книжок, лекціями, екскурсіями, як теж розбудовою преси.

З моментом заснування сього Т-ва вельми конечного до розцвіту письменства література Підкарпаття ввійшла на певнішу дорогу.

Підкарпатська українська література порівнана з гал. укр. літературою під оглядом ідеольоґічним і мистецьким стоїть у відношенні меншости до більшости. Девіза теперішної галицької літератури се або ідея „Ucrainae militantis", або „України приланцованої до дула гармати", або антитеза пролетарської „літератури" в СССР. — В одних письменників, поетів горить упованя в свої власні, людські сили, полишаючи мимо дійсність надприродної Сили, в інших навпаки. Отже в галицькій літературі пульсує, кипить теперішність, — момент часу — ціха европейської літератури. Ясно виріжняються світогляди, що гострим вістрям стали проти себе — католицький і ліберальний. Щодо форми вона невирішена — шукання доріг.

У підкарпатській літературі інакше. Спокійно пливе Тиса, по полонинах чути звук трембіти, — села в садках, гори й діброви в квіттях — краса Рідного Краю кидається в очі, — ідилічне натхнення Ол. Духновича триває, зачеркуючи відай останні круги на зеркалі підк. літератури. Тематика виводнюється, молоде перо підк. письменника-поета висилюється. Форма по старо́му. Девіза: „Підкарпатські Русини оставте глибокий сон" (Ол. Духнович).

До галицької літератури зблизився молодий поет Зореслав. Він вніс чимало нового в підк. літературу своєю першою збіркою поезій: „Зі Серцем у руках". „Зореслав" (псевдонім) походить з Пряшівщини („Пчо́лка", 1930, ч. 5-6. стор. 133). Ідеольоґічна якість тих поезій, та й не найубожший мистецький засіб, не позволяє недоцінити появи сеї збірки. — Вона обіймає 62 поезії. Деякі вже друковані на сторінках „Пчілки", деякі нові.—Се іскорки, що прискали при всяких нагодах з молодої душі Зореслава, що свідомо й підсвідомо великого бажає.

Ось уривки:

В моїй душі безодня неамірима,
У ній пісень безмежний океан,
Що влила там його рука незрима;
Там пісня болю, там гучний пеан,
Там блискавки думок, там громи слів,
Там кров, огонь, любов і гнів дрімає,
Та все мовчить... Мій час ще не наспів;
Усе пори своєї жде — чекає... (Стор. 6).

Ентузіям заливає віруючу душу Зореслава.

В огнях натхненної заграви
Палає мій величний храм,
На олтарях живих, кервавих
Горить жертовний тиміям.
Тут сам я цар, тут я складаю.
Всепалення офір — пісень,
Тут мому Богові співаю
Й святий оживлюю вогень.
— — — — — — —
В мойому храмі не зівяне
Краса предложених вінків
І з олтарів не перестане
Лунати мій величний спів.
(Мій храм. Стор. 7).
— — — — — — —
Нераз я ввесь горю вогнем вулканів,
Тоді кипить у жилах юнна кров,
Тоді в собі я чую міць титанів,
Тоді — здається — я у мить готов,
Всю землю ген, в простори підійняти,
Скупать її у сонцю золотім,
До всіх сердець любов і щастя вляти,
Людству усьому небо й Бога дати
Й затерти слід недолі в світі тім...
(Нераз... стор 9).

Релігійні почування, католицька ідея насичують всю збірку. (Пор. стор.: 7, 9, 19, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 33, 36, 39, 45, 48.) Нпр.:

„В великий день Заїта з серцем у руках
Тебе шукав я, Ягве, на верхах Синаю,
Твоє лице в огнистих бачив блискавках
І голос Твій у грохотінню громів чув я:
— „Здійми своє обув'я!..."
І я здійнив... А голос Твій озвався знов:
— Я, ТОЙ, ЩО Є, знова болючу скаргу маю:
Народи топчуть справедливість і любов
І ломлять в гордості права і людські й божі,
Престоли ж ставлять ложі.
і т. д. (Стор. 9).

Зореслав має ніжну, чутливу душу, хоче й уміє відчути гірку теперішність українського народу. Нпр.:

Я бачив, як у наші гори
Ішов могутній Голод-Цар,
Останнє зерно брав з комори
І сльози полишав у дар.
Я бачив, як дитину мати
Тулила до сухих грудей,
Не мала їй що їсти дати
І йшла на жебри між людей.
Я бачив глибину розпуки
В очах запалих і мутних,
Обличча скривлені від муки
І вираз гробовий у них.
Я чув нестримний плач дитини,
Болючі скарги повні мук,
Проймаючі жалі вдовині
Й німе заломлювання рук.
Я чув, як мій народ
Припавши до безплідних піль...
О хто у грудях серце має,
О хто відчує той наш біль?...
(Голод. стор. 10.)

Страхітне марево голоду на нашім Закарпатті ярко начеркнув теж у наступному стиху: „Голодний":

Упав на тротуарі,
У стін каварні впав
І хтось на чорній тварі
Одчай намалював.
При ньому жінка й діти
Заголосили враз:
О, де ж тепер подітись,
Хто нагодує нас?
Прибігли ближні й браття
З каварні від забав
І з виразом каяття
Хтось булочку подав.
„Не треба вже не треба;
Запізно вже тепер...
Гряде прокляття з неба
На вас, на вас... і вмер..."
(Голодний, стор. 11.)

Отсими двома стишками, подібно як О. Олесь, Б. Лепкий, Зореслав пригадав ситим дошкульне горе наших голодуючих братів.

Зореслав бє на тривогу, щоби нищити пекольну тиранію большевизму.

Скервавлена Европа спить у сні,
(Порожні і пусті її хороми...)
А понад нею бурі навісні
Збірають свої громи. —
А з підземелля зрада буха, б'є;
(Вже динаміт підложений готовий!...)
На Півночі Червоний Смок стає —
Жадний людської крови.
І зором його очі обняли
Усю Европу, Азію, всю землю...
На всі краї зрадливо налягли
Керваві тіни Кремлю.
В далечині зиґзаки блискавок
Все небо ріжуть, вже керваво, грізно...
Ставай Европо, йде червоний Смок,
Ставай бо буде пізно!...
(Перед Бурею, стор. 12.)

Зореслав вдивляється в природу, тепло малює чарівну її красу, при цьому снує ідейні рефлєксії:

Надвечірні фіолєти вкрили небосхил...
День у жалі тане — тане,
День за пройшлими братами лине
Й серед тиші ніжно сум припав до рідних піль.
(стор. 15.)

До найкращих і правдиво поетичних віршів у збірці належать: „Листок" (стор. 15), „В осені" (стор. 16), „Сніжок" (стор. 17), „Буря" (стор. 34):

Лютує море, скаженіє, рветься,
До неба гриви буйної здіймає,
За буруном бурун летить, гукає,
Аж чорна ніч над ним жахтить,
трясеться.
(і. т. д. в формі сонету).

„Над ставом" стор. 35:

А в хвилі тій сріблистий, золотій
Блакить Господь малює,
Купає сонце образ свій
І криючися за обрій
Промінням став цілує. —
(Направду мистецький підгляд!)

„Вечірний шум"...

Вечірній шум дерев несеться,
Тихесенько гилля тремтить,

На небі зіронька трясеться,
І німо в долі мерехтить,
Чудовий вечір нахилився,
В просторі чар свій розлива,
У хмари місяць оповився
І тихо в синяві дріма.
Вечірній дзвін заграв з дзвінниці,
Та щось тужливо він загув,
Поніс свій жаль аж до зірниці
І тихо сплакнувши заснув...

Зореслав велично й гідно кінчить свою збірку закличними віршами: „Молитва Нації“, „Повстань Пророче“! „Повстанеш Ти...“ „До Пісні“! Сими віршами потвердив дійсність, що його дух широколетний, простірний світогляд, серце б'еться для народу з любови до Бога.

Ось уривок з „Молитви Нації“, ст. 48:

„У люте время, в бурі люті
Пророків, Боже, зволь нам дати,
Пророків, що на праві путі
Зірвали би мільйони скуті,
Від Кавказу аж по Карпати.
(з Мол. Нації, стор. 48).

Повстань Пророче
і громовицею промов
і блискавкою запалай над нами:
І будь мов Назорей
і очі отвори осліплим
і приверни глухим чуття
і слово дай устам безмовним
і випростуй калік зігнутих
і в них покладь нового духа
і серце дай нове
і змисл
і почуття завдання
і полуміння труду й жертви
і т. д. („Повстань Пророче“, ст. 50).

Вміло розчленована велика думка реторичним засобом, т. зв. „enumeratio partium“.

Останній стишок Зореслава в його збірці:

Ануж, знову до гарфи, знову до пісні!
У віщі струни сміло вдарте браття,
З них вичаруйте тони благовісні
І піснями залийте Підкарпаття!...
(До пісні стор. 53.)

— — — — — — — — — —

Недомагання Зореслава: Він місцями різкий ретор, а блідий поет! Більше праці й надуми над технікою вірша. — Не знать чого З. любить так голосити, „я плакать люблю“... (стор. 5). Не пора бути плачкою — жалібницею, коли народові треба водопадного розгону й відваги! Чи не забогато в Зореслава „капає кров“... (стор. 5, 20, 21). Дивне, що ніжний Зореслав драстично прозвав свою збірку!.

З острахом брав я в руки поезії Зореслава! Хібаж відскочить він думаю, від звичаю не рідких у нас „віршоклітів“.

Признаюся, я ошибився! — Бажаємо успіху!

„Ануж знову до гарфи , знов до пісні!
І піснями залий Підкарпаття!

Й. Камінчик.

Нові видання

Рідна Мова. Зміст 7-го (19) ч.: І. Огієнко: Як писати для широких мас; ясний і простий стиль—то найкращий стиль. Українська мати й рідна мова; привіт Укр. Жіночому Конґресові. М. Семчишин: З дослідів над укр. назовництвом. Я. Рудницький: Функції наростків -нище, -овище в укр. мові. І. Огієнко: Як записувати народні говори. М. Угрин-Безгрішний: Про архаїзми в нашій мові. О. Сопрунович: Літературна мова на селі. Я. Мандюкова: Наш інтелігент і мова. о. О. Годунько: Занедбані діти; створімо фонд: Граматика занедбаним дітям. Духовенство й „Рідна Мова“. Ів. Дощівник: Румунські слова в укр. мові. Життя слів. Кукіль у житі; терапія літературної мови. о. Ю. Кміт: Духовенство допоможе „Рідній Мові“! Дописи Прихильників рідної мови. — Адреса „Рідної Мови“: Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10. Передплата річна 6 зл., піврічна 3 зл., чвертьрічна 1·60 зл.; за границею в Европі 9 зл., в Америці 2 дол. річно. Нові передплатники, коли того бажають, дістають „Рідну Мову“ від 1. числа. Річник І. (без 2 і 3 чисел) 5 зл.

„Берегись изысканнаго языка. Языкъ долженъ быть простъ и изященъ“. (А. Чехов).

НОВИНКИ

Шашкевичівське Свято на Білій Горі коло Підлися відбудеться сего року в неділю дня 12 серпня. Архиерейську Сл. Божу відправить Преосв. Іван Бучко. Після богослуження відбудеться академія та фестин.

Зелізничі знижки для тих, що вертають з лікування з польських лічничих місцевостей признало міністерство зелізниць. Знижка виносить 25 проц. ціни поворотного білету. Знижка важна на серпень і вересень.

На Лемківщині мають знести окружний суд в Сяноці. Городські суди в Балигороді, Буківську, Ліську, Лютовисках, Риманові, Сяноці та Устриках Долішних мають прилучити до окружного суду в Яслі. Городський суд в Бірчі мають прилучити до окружного суду в Перемишлі, городські суди в Березові й Динові до окружного суду в Ряшеві. Такий проект розпорядку предложила рада міністрів президентові держави.

Ювилей читальні. Село Джурин, пов. Чортків, обходило недавно 25-літний ювилей діяльности своєї читальні „Просвіта“. Ювилей злучено з посвяченням нового власного дому. Програма сего свята складалася зі святочної академії, що відбулася пополудни і вечірного концерту. Велика скількість народу, що прийшла на се свято і гарно виконана програма свята свідчать про велику національну свідомість Джуринців та про їх ідейну працю.

За що карають священиків? Тернопільське староство покарало о. Петра Івахова, пароха Зарудя, пов. Тернопіль, гривною 500 зл. або двотижневою вязницею за проповідь підчас Зелених Свят. В тій проповіди поліція доглянула легковаження польської держави. Внесено відклик до окружного суду з повним текстом проповіди. Незабаром відбудеться розправа в терноп. окружнім суді.

У Львові поліція увязнила співробітника „Нового Часу“ Романа Антоновича і перевезла його до вязниці в Станиславові.

Влом до церкви. В Селиськах, пов. Станиславів, незнаний вломник дістався до церкви при помочи дібраного ключа. Він розбив дверцята від кивота, розкрутив пушку та розсипав частиці. Одначе пушки не забрав. Потім розбив скарбонку і забрав з неї около 15 зол.

Пожежа вибухла в Кульчицях коло Самбора. Згоріли 3 доми, 5 стоділ і 2 штуки худоби. Пожежа повстала внаслідок підпалу.

Демонстрації комуністів. З приводу „противоенного дня“ комуністи по наказу з Москви уладили у Львові демонстрації. Поліція заздалегідь була приготована на ті виступи й увязнила богато демонстрантів. В летючках розкинених комуністами (КПЗУ) між іншими веселими річами було таке: „Precz z Łemykiem!“ „Precz z wszechukraińskim kongresem burżuazji ukraińskiej, która przygotowuje napad na Związek Radziecki!“ і т. д.

Помер „гуляйпільський батько“. В Парижі помер від сухіт відомий отаман Нестор Махно. Він походив з села Гуляй-Поле в Таврії. Як анархіст просидів 6 літ в тюрмі на Сибірі. Вернув на Україну по вибуху революції в 1917 р. 4 роки був отаманом селянського повстанського загону, що бушував в Катеринославщині. Він воював зі всіма, хто мав владу на Україні. Його партизантські відділи, що появлялися нагло і зникали на своїх візках, сіяли жах між спокійним населенням полудневої України. Про нього кружляли ріжні леґенди. Після довгої боротьби з большевиками Махно мусів втікати закордон. З Польщі переїхав до Ґданська, відтак осів в Парижі як кімнатний маляр. В його похороні взяли участь анархісти ріжних народів. Численні промовці старалися представити помершого в найліпшім світлі; м. і. заперечували, що Махно уладжував жидівські погроми.

Літний час се час тяжкий для кождої газети під кождим оглядом. Тому просимо наших прихильників якраз в літних місяцях не забувати за наш орган і присилати передплату.

Зїзд совітських письменників України відбувся в Харкові в днях 17 до 26 VI. с. р. В нім взяли участь пролетарські письменники не тільки з України, але і з Московщини. До почесної президії запрошено визначних большевицьких достойників, між ними Димітрова, котрого недавно судили за підпал Райхстаґу.

Кілько є в Польщі лічниць? На основі урядових обрахунків в Польщі є 710 лічниць (шпиталів). Вони мають 70.763 ліжок. На 10.000 населення випадає пересічно 21.7 ліжок в лічницях. Варшава має 61 лічниць з 7.290 ліжками. Центральні воєвідства мають 235 лічниць з 18.019 ліжками, східні воєвідства 100 лічниць з 4.770 ліжками, західні воєвідства 189 лічниць з 25.380 ліжками, полудневі (Галичина) 125 лічниць з 15.294 ліжками. В Варшаві припадає на 10.000 мешканців 61.7 ліжок в лічницях, східних воєвідствах заледви 8.4 ліжок на 10.000 населення.

Град знищив 1000 гектарів кукурудзи в околиці Констанци в Ромунії. По довготривалих спеках прийшли там дощі з градом.

Не вільно грати карти. Ромунський міністр скарбу заборонив скарбовим урядникам грати карти в публичних і приватних міспях. Сей розпорядок виданий в звязку з частими спроневіреннями зі скарбових кас.

В орґанізації шкільництва „товариші“ вертають до передвоєнних форм. Привернено поділ на народні школи, прогімназії і гімназії. Кілько енергії витрачено на дурні експерименти, щоби по 15 літах вернути до давних випробованих взірців!

Статистичний уряд оповіщує, що в Польщі є 74.329 учительських сил в народних школах, з того 42.650 жіночих (57.4%). В Галичині є 19.307 учит. сил, з того 65.1% жіночих. Цікаво, кілько в тім є українських учит. сил?

З Ліди доносять, що там продано на ліцитації великий маєток ґр. Замойского вартости 4 міл. зл. — за 425.000 зл. Гектар землі пішов за 56 зл. 6 сотиків пересічно... В тім і 160 будинків з млинами, тартаком і т. д. Се найлучше характеризує страшну крізу.

Новий стиль в будівництві пропаґують тепер в Італії. А саме нові камяниці будують так, аби кождий поверх мав окрему велику соняшну терасу. Через те камяниці нового стилю подібні до сходових пірамід з одного боку.

В Берліні вийшла друга часть великої трильоґії Т. Мана „Йосиф і його брати“.

В Ню-Йорку вийшла цікава книжка „Кораблі без вітрил.“ В ній представлене життя Данта на еміґрації. Автор Б. Барклі Картер.

Італія приступає до будови двох панцирників по 35.000 тон.

У Франції за перший триместер с. р. померло 189.244 людей, уродилося 176.962...

В Палестині живе 265.000 Жидів, 809.600 музулманів, 100.000 христіян і 11.000 інших. Так подає статистичний уряд при Жидівській Аґенції в Єрусалимі.

Американський стратосферичний бальон, що вилетів з м. Рапід Сіти в Злучених Державах Півн. Америки, по 10 годинах і 15 мін. лету осягнув висоту 18.290 м. Одначе поволока бальону не видержала тиснення і тріснула. Тому бальон зачав скоро спадати вділ. На висоті 1.500 м. летуни вискочили з легкопадами та щасливо осіли на землі.

Гумор. Як думаєте? Чи Жидів в Німеччині вже на завше відсунули від інтересів? — Якби то було тут, то я вам сказавби, що якби комусь щось всунули, то і їх присунулиб до інтересів. Але відки я можу знати, якої твердости сумління мають Німці? („Муха“).

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184 + 2 + додаток 4. Ціна зол. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, улиця Сташіца 8, за попереднім надісланням грошей.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Збіжжа дорожіє. Всі роди збіжжа виказують сильну звишкову тенденцію. Особливо підскочила ціна жита й пшениці. Спекулянти скуповують жито й магазинують сподіючись дальшої звишки цін. Державні Збіжеві Заведення купують тепер денно тільки 2.000 тон ринкової надвишки жита. В минулім році в той час вони купували 4.000—6.000 тон денно. Звишкова тенденція на всі роди збіжжа панує тепер і в Данціґу та в Німеччині.

Чи загрожує неврожай? Довготревалі дощі значно пошкодили урожаєви. Де за погоди не встигли зібрати зжатого збіжжа, там воно позростало і почорніло. Пшениця сиплеться на пни. Побоюються з тої причини значних втрат. Стан паші дуже лихий.

Полекші для платників доходового податку. Міністерство Скарбу видало недавно окремий обіжник до скарбових урядів в справі податкових полекш. Платники доходового податку, що мають річно менше як 7.200 зол. доходу й мають удержувати більше як одного члена родини, одержать знижку доходового податку. Скарбові уряди мають признати знижку навіть тоді, коли платник сам не зложив зізнання про дохід.

Нові ціни булок у Львові. Цех пекарських майстрів у Львові оповістив, що з днем 1 серпня с. р. обовязують отсі ціни булок: Одна штука булки (водної) ваги 5 дкґ. коштує в деталічній продажі 4 ґр. Львівське воєвідство устійнило одну ціну булок 5 і 20 дкґ. з тим, що не вільно випікати булок іншої ваги.

Знижка цін ліків. З днем 1 серпня с. р. ввійшла в життя нова аптикарська такса. Вона вводить низші ціни на ряд артикулів. Тому ціна богатьох ліків буде дешевша на около 20 проц.

Ропа подешевіла. В Бориславі наступила нагло значна знижка цін ропи. За цистерну бориславської ропи, що давніше коштувала 1.500 зл. тепер платять 1.400 зл. Ціна цистерни ропи має подешевіти ще на 50 зл. Тепер повинна подешевіти нафта.

Цемент знов дорожіє. Недавно фабриканти цементу обнизили ціни. Та се не довго тревало. Ось тепер два цементові концерни „Сольвай“ і „Висока“ рішили утворити спільне бюро продажі. Також цементові концерни „Фірлей“ і „Щалкова“ мають вкоротці приступити до сеї спілки. Спілка рішила усталити ціну цементу для держави 3.50 зл., для приватних осіб 4 зл. за сотнар.

Польща має дістати незабаром велику позичку від Анґлії в сумі 800 міліонів зол. Гроші з позички підуть на будову мурованих доріг. Анґлійський банковий концерн, що дає згадану позичку, має за 10 літ вибудувати в Польщі 5.700 км мурованих доріг. Ще с. р. малиб вибудувати 500 км доріг. При будові буде працювати 50.000 робітників.

ВИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·27—5·27 зл. Золотий доляр 8·91—8·93. Канадійський доляр 5·26; 1 німецька марка — 2·06: 100 франц. фр. 34·50—35·; 100 чеських корон 22·; 1000 румунських левів — 39 зл.; 100 австр. шилінґів 99 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів

Пшениця двірська	18·75—19·00;	20·25—20·50
Пшениця збірна	17·50—17·75;	19·00—19·25
Жито двір.	14·00—14·50;	15·75—16·00
„ збірне	13·75—14·00;	15·25—16·00
Ячмінь двір.	15·50—15·75;	—·— —·—
Ячмінь на мливо	14·75—15·00;	16·00 16·25
Овес двір.	13·50—15·00;	15·50—17·00
Овес збір.	13·00—13·50;	15·00—15·50
Гречка на мливо	17·50—18·50;	—·— —·—
Кукурудза	21·00—22·00;	—·— —·—
Ґрис пшен.	10·50—10·75;	10·75—11·00
Ґрис житний	8·—— 8·25;	10·00—10·50
Ґрис ячмінний	9·—— 9·20;	9·50— 10·0

Тенденція звишкова, рух оживлений.

Набіл: Маслосоюз платив 3. VIII. с. р. за 1 кґ. масла пріма десер. 2·10— зл., за 1 л. молока 15 сот., за 1 л. сметани 60 сот., за 1 копу яєць 2·50 — зл. Тенденція на яйця легко звишкова, на масло, молоко і на сметану вдержана.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коци, матераци** по гуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська пл. 6·

Від 1. вересня 1934 абс. клясичної ґімн. виїде кудибудь на лекції. — Павлів Дмитро, Цінева, Rożniatów. 168-1—2

КІНА

АДРІЯ: Небезпека.
АТЛЯНТИК: Орел чи решка.
КАСІНО: Маю темперамент.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Ваніма і ревія.
МІРАЖ: Дівчина й міліон та Паприка.
МУЗА: Перші вороги подружжа.
ПАЛЯС: Королева циганерії.
СТИЛЕВЕ: Король арени.
УТІХА: Любов на приказ.

УСУСУСИ! В пропамятну 20-літню річницю вступу УСС (1914—1934) готовиться до друку великий АЛЬБОМ світлин та ілюстрацій. Бажанням Видавництва є видати цю книгу так, щоби вона стала документарною історією, повною щодо ілюстраційно-фотоґрафічного матеріялу з життя УСС, що досі зберігся.

Всіх бувших УСС, їх рідню та знайомих прохаємо надіслати світлини УСС з часів війни (поодинокі особи, ґрупи а також сцени з военного побуту) для використання в тому Альбомі. Світлини поодиноких УСС, зокрема тих, що полягли, важні тим, що в Альбомі буде також „табльо“ поодиноких УСС. Світлини з замітками (назви осіб, місцевостей, дати) просимо присилати на адресу „Червоної Калини“ (почт. скр. ч. 43.) з зазначенням „для Альбому“. Всі світлини повернe Видавництво власникам неушкоджені негайно по зробленні кліш чи копій. З висилкою світлин просимо спішити, тому що принимання світлин до Альбому буде вже в найближчих днях закінчене і Альбом переданий до друку. Тоді будуть також проголошені умови передплати, замовлень примірників на кращому папері і т. п. Всякі побажання і завваги редакція візьме під увагу.

Управа і редакція „Червоної Калини“.
Львів, ул. Зіморовича, ч. 20.

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУҐ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольоґ. клінік у Берліні, Відні й Празі

 орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.

другий вхід з улиці Собеського ч. 2.

Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант“ терпент.
Пасту до взуття „Елеґант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На літний сезон.

КАПЕЛЮХИ ШАПКИ

поручає

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! 3-? Вибір великий!

ПОРОШКИ **«KOWALSKINA»**

ВЖИВАЄМО ПРИ ДОШКУЛЬНИХ **БОЛЯХ ГОЛОВИ**

КОНЧЕ· ЗІ ЗНАКОМ СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ

ГАВЯЧУКА СПЕЦ. ГАФЯС. А. KOWALSKI

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 9 серпня 1934. Ч. 58 (757)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.I. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П. Щ. Краків 405.667

Голод на Україні

Що про се говорили в анґлійській Палаті Лордів?

В Палаті Лордів 25. VII. с. р. була довша дебата присвячена положенню в СССР і голодови на Україні. Лорд Чарнвуд заявив, що в 1933 р. померло з голоду 3,000.000 людей в СССР внаслідок безоглядної політики совітського правительства. Примас Анґлії, Архиепископ з Кентербері, сказав, що положення населення в полудневій частині СССР страшне. Там погибло з голоду 6,000.000 населення. Лорд Денбі заявив, що перестудіював богато матеріялів про страшне положення на Україні. Жахливе положення духовенства, особливо католицького. Все те викликане кровожадною і підлою системою правління, яка панує в совітах, що має на ціли примусити населення приняти комунізм. Лорд Стенговп, підсекретар загр. спр., відповів, що анґ. правительство знає про положення в СССР.—Дебата в Палаті Лордів має велике значіння, бо порушені на ній вперше питання життя і смерти України. Підчас тої дебати була в Палаті Лордів п. сенаторка О. Кисілевська, запрошена одним з лордів. (Укбюро Лондон).

Довги хліборобів зменшать на 60%

В міністерстві скарбу відбулася конференція, на котрій обговорювали фінансову сторону проекту розпорядку президента держави про віддовження хліборобів. Акція віддовження має обняти передовсім господарства малі й середні до 50 гектарів, в котрих зобовязання зредукують до 60 проц. Дальші постанови обіймуть більшу власність. Віддовження її переведуть залежно від стану довгів.

Гітлєр проти війни

Гітлер сказав кореспондентови анґлійської ґазети „Дейлі Мейль" між ін. таке: Коли буде залежати від Німців, то ніколи не буде війни. Німці відчули злі наслідки війни більше ніж котрийнебудь інший нарід. Більшість наших міністрів відчула особисто тягар війни. Війна не може принести Німеччині ніяких користей. Рік 1918-тий то для нас наука й пересторога. Справи, котрі стоять нині перед Німеччиною, не можна розвязати при помочи війни. Ми жадаємо від Европи, щоби наші теперішні границі були ненарушені. Ніколи не вхопимо за оружжа, хіба у власній обороні. Я впевняв Французів кілька разів, що між нами не буде ніяких непорозумінь, як тільки буде полагоджена справа Саарської Округи. Доки Анґлія нас не заатакує, не викличемо ніколи з нею конфлікту ні над Реном ні нігде інде. Доказ наших мировых замірів на Сході се пакт неаґресії з Польщею. Я не давби життя ні одного Німця, щоб відзискати якібудь кольонії. Збільшення анґлійської воздушної фльоти не викликує в Німеччині ніякого спротиву. Се нас нічо не обходить, бо не задумуємо нападати на Анґлію. Ми Австрії не заатакуємо, та не можемо перешкодити Австрійцям, коли схочуть зеднатися з Німеччиною. По обох боках границі живе нарід одної раси. Але справа злуки не актуальна. Незалежність Австрії є поза всякою дискусією й ніхто її незалежности не квестіонує. Зовсім природно, що австрійські Німці змагають до злуки з Німеччиною, але тепер се неможливо, бо спротив Европи занадто великий.

Поворот Габсбургів на престіл Австрії

Щоденник „Sunday Chronicle" повідомляє, що в останних часах йдуть переговори між великими державами, щоб архикнязя Оттона Габсбурґа оженити з наймолодшою дочкою італійського короля. Б. цісарева Зита їде в найближчих днях до Італії. Оттон приїде там пізніше. Переговори в справі привернення габсбурської монархії, які ведуть дипльоматичним шляхом, посуваються значно вперед. Европейські великодержави — пише „Sunday Chronicle" — мали дійти до переконання, що поворот Габсбурґів на австрійський престіл се найліпша запорука мира в середній Европі. — Ся справа інтересує живо всі сусідні держави.

Великий хмаролім у Львові

В неділю 5 с. м. у Львові до полудня була велика спека. Одначе по 1 год. появилися чорні хмари і наступив хмаролім. Дощ лив безперервною струєю около 2 години. За водною стіною зливи не було нічого видно. Спадисті вулиці виглядали немов гірські ріки. Вода плила і по хідниках. По короткій перерві коло 4-ої год. попол. дощ зачав падати дальше аж до вечера. Вода залила богато сутерин. Пожежна сторожа мала богато роботи з випомповуванням води з сутерин при вулицях: св. Мартина, Галицькій, Валовій, Адамовій, Ордона, Романовича, Пекарській, Зеленій, Ґловінського, Лещинського та Варшавській. На Вульці вода залила цілу вулицю. Кілька годин годі було туди перейти. З Цитаделі вода нанесла богато піску і замулила вул. Хорущини аж до редакції „Нової Зорі".

Чому вигинули риби в Секвані?

Французькі рибаки зі страхом спостерегли, що ріка Секвана опустіла від риб. Риби плили неживі вділ рікою. Зпочатку думали, що се з якоїсь фабрики кинули до води отруйні річовини. Одначе показалося, що риби подусилися внаслідок браку воздуха в воді. Вода розігріта підчас спеки втратила так богато кисня, що риби подусилися. Фаховці кажуть, що вистарчилоб вкинути до ріки 5 тисяч тон леду і риби булиб вратовані. — Але де взяти тілько леду в літі?

Маркіянове Свято на Білій Горі 12 с. м.

Остерігаємо Вас перед злодіями! Обезпечуйте своє майно від крадежі-влому в Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

За обезпечення домашнього уряджения на зл. 1.000 пересічна річна премія зл. 2·50 до 6·40 залежно від місцевости, роду обезпечених предметів і їх приміщення.

Яркий шовінізм

в голові їм перевернув.

Появилося вже третє число краківського місячника під заг. „Greko-Katolik". Сей орґан своїм шовіністичним заслiпленням викликає аж смішність. Його основник якийсь професор Теофіль Ступніцкі, а відповідальний редактор Міхал Паславскі. В піднаголовку згаданої ґазетки читаємо, що се „часопісмо месенчне для ґрецко-католіцкіх Полякуф".

„Greko-Katolik" — як читаємо в 1 його числі за березень 1934. — має на ціли „охорону польської традиції, польського народнього і державного напрямку серед греко-кат. горожан в Польщі, які уважають себе за Поляків, котрий то напрямок найшов свій вислів в гаслі: „Gente Ruthenus — natione Polonus" (Русин з роду — Поляк з народу). Бажає відновити, скріпити і задержати польського духа серед старшої ґенерації, вихованої по польськи, бажає рівнож зберігти сего духа серед молодшої ґенерації їх дітей..., зблизити гр. католиків до польщини й польщину до греко-католицизму, так як колись польський нарід складався з двох рівнорядних і рівноуправнених частей, хоч ріжних обрядом: римських і грецьких католиків і т. д."

Поява „Greko-Katolika" на пресовім ринку для нас не новина. Він прецінь рідний синок родичів, де батькови на імя „Il. Kurjer Codzienny", а матері „Unja". Його батько (точніше: плян його батька відносно нас гр. католиків Українців) нам добре відомий, тому про него, для характеристики синка, говорити тут не будемо. Згадаємо лиш про менше відому нам його маму (а саме часопис „Унія" з підтитулом: „za wiarę i polskość"), яка животіла дуже коротко, сплодила „ґідного" синка „Greko-Katolika" (вірну свою фотоґрафію!) і заснула сном „блаженних".

Мені попали в руки лише два числа польського часопису „Unja", а саме 2 ч. за травень 1928 р. і 1 ч. за липень 1931. В згаданім числі з 1928. р. „Unja" жадає, щоби конечно ввести до гр. кат. церков в Польщі орґани, бо музика взагалі дуже притягає людей, а орґани нагадують про сю національну едність, яка лучила колись грецьких і римських католиків.

Прецінь се неоспорима правда — маячить „Unja" ч. 1 з 1931 р. — що „niema osobnych narodów białoruskich i t. zw. zachodnio-ukraińskiego, choć mówią osobnemi narzeczami, tylko nadal jeden wielki naród, czy nazwiemy go polskim, czy polskosłowiańskim, to obojętnie". — Згадана рептилька навіть „доказує", що всі ми греко-католики є дійсно Поляками. Чому? Тому, бо наші предки співали ще

недавно церковні пісні по польськи і наше гр. кат. духовенство проповідувало в церкві по польськи.

Гей! Гей! Які то „щасливі“ були ті часи; коли то як співає жалібно „Unja“ гр. кат. духовенство „było najzupełniej polskiem, a tacy Bazyljanie byli najpatryotyczniejszym polskim zakonem!“

Але Австрія вбила клин між оба обряди одного й того самого польського народу і „aby osłabić Polaków odpolszczyła Cerkiew, wyrzuciła przymusowo organy, polskie kazania i napisy“. Читаємо там також, що „jeden z pierwszych odstępców od polskości był ks. Marcjan Szaszkiewicz“, котрий (o zgrozo!) відважився навіть кричати: „ruska moja wiara, a więc i ruskie serce (narodowość).“ Безличність „gr. kat. odstępców od polskości“ посувалася так далеко, що вони відважилися промовляти „po rusku“ навіть до гр. кат. „Мазурів“ в західній Галичині та усунули їм органи з церков.

Так дальше не може бути, тому по рецепті „Unji“ — треба „навязати до традиції“, треба старатися „odzyskać duchowieństwo i inteligencję unicką dla polskości“ та вирвати „lud unicki“ зпід шкідливих впливів „odstępców od polskości“ — українських сепаратистів.

Так співала ще кілька літ тому назад бл. п. газетка „Unja“. Того самого співу (що до змісту й мельодії) навчила вона свойого синка „Greko-Katolika“, який, по приміру мами, також „навязує до традиції“ і старається осягнути те, чого не вдалося осягнути його бл. п. мамі, а саме він намагається вирвати „ludek unicki“ зпід шкідливих впливів „odstępców od polskości“, збудити серед того „людку“ буцімто лише приспаного польського духа та переконати той „людек“, що він по національности з „крови й кости польський“.*).

А робить се „Greko-Katolik“ в той спосіб, що майже в кождій статті мішає з болотом всіх „відступників від польщини“ — с. є Українців, нашу гр. кат. Церкву, Єрархію і наше духовенство, обкидає сю Церкву й духовенство соковитою лайкою, ріжними наклепами, брехнею та провокацією.

Змісту поодиноких статтей 1 ч. „Gr.-Katolika“ подрібно тут наводити не буду, бо се забралоб забогато місця в газеті. Зазначу лише, що на всіх 34 дописей, згл. статейок, в 1 ч. „Gr.-Katolika“, аж 21 дописей взятих в цілости та без ніяких змін з краківського „Курієрка“ за останний піврік. Вся скаженина, лють і ненависть „Курієрка“ до Українців, нашої Церкви, Єрархії й духовенства, прикрашують без ніяких змін сторінки „католицького“ „Gr.-Katolika“! Крім сего є в „Gr.-Katoliku“ статейки з інших польських шовіністичних і навіть православних газет. Хто більше інтересується тим, як „благословить“ Українців та гр. кат. Церкву щоденна польська шовіністична преса в Галичині, головно краківський „Курієрок“, той зовсім не потребує до сеї преси заглядати. Нехай лиш переглянe одно число „релігійного“ місячника, який називає себе „Greko-Katolik-ом“, а про все те довідається.

Про 2 ч. „Gr. Katolika“ ширше розводитися не буду. Згадаю лише, що з 2 ч. „Gr. Kat.“ пробивається безмірна туга за тими „благословенними“ часами, коли гр. кат. священики були більшими польськими патріотами ніж римо-католицькі, бо „в р. 1830 і 1846. гр. кат. священики творили головний центр польської революційної діяльности“. — В слід за вище згаданою тугою подає „Gr. Kat.“ рецепту на те, в який спосіб можуть ті „благословенні і щасливі“ часи знов повернути. А саме вернуть вони тоді, коли в гр. кат. духовних семінаріях будуть виховувати питомців „перш усього на щирих горожан держави“ (так якби духовні семінарії були кузнями якихось протидержавних злочинів, а не духовними, католицькими школами! — Б. Л.) та коли „презенти на вищі становища й парохії даватимуть тільки польським патріотам“... — Он куди стежка в горох!...

Дуже цікаве своїм змістом найновіше, 3 ч. „Gr.-Katolika“. У читача викликує се число сердечний гумор і то з певністю більший, ніж найлучше редагований гумористично-сатиричний журнал. Тому що такий гумор для здоровля чоловіка потрібний, наведу тут з 3 ч. „Gr.-Katolika“ дещо більше.

Читаємо там м. і. дослівно таке, що всі гр. кат. Церкви в Галичині се „польські Божі доми“, а се тому, бо сі церкви будувала своїм коштом виключно(!) польська шляхта і майже на кождій з тих церков уміщувала польські надписи, які тепер замазує „злочинна рука розполітикованого священика“. Навпаки — як пише „Gr. Katolik“ — в цілій Галичині не знайде ніхто на ніякій гр. кат. Церкві не лиш руського, але навіть старославянського надпису.“ Се все свідчить — маячить „Gr. Katolik“ дальше — що всі галицькі гр. католицькі церкви „се власність польського народу, так як і костели“.

Кождий бачить, що автор вище наведеної „істини“ в „Gr. Katoliku“ має зайчика в голові...

В іншім місци „Gr. Katolika“ якийсь здитинілий польський шляхтич розписується широко про „благородний“ вплив давного польського шляхотського двора на культурний розвій „хлопських грекокатоликів“ та про велику любов і довіря тих „греко-католицьких Поляків“ до польської шляхти. Дослівно пише він таке: „Хлопи бачили в шляхтичі свойого старшого брата, який найперше в Европі увільнив їх з панщини; в дворі училися (роз. ті гр. кат. хлопи. — Б. Л.) сего, що вони Поляки, училися польської історії, пізнавали велику минувшину Народу, училися управи ріллі, піднесення її культури і свойого добробуту, в дворі шукали вони поради й потіхи. Лише двір давав і дає хлопам заробок, матеріяльну поміч, лічить за дармо, за дармо хлопа вчить і підносить його під кождим оглядом“.

Забув сарака, що були всілякі шляхтичі разом з їх Зельманами, що були й такі, які нашого мужика уважали за „бидло“ і ним, як „бидлом“ навіть орали та до него, мов до звірини, для спорту стріляли. Сеж описують навіть Поляки.

Дісталося від „Gr. Katolika” не мало всім українським гімназіям в Галичині, т. є „тим гніздам винародовлення і завзятої антипольської агітації“, які „поминаючи вже низький їх стан науки“, виховують лише „шовіністів“ і „саботажистів“. Спеціяльно заінтересувався „Gr. Katolik“ перемискою українською гімназією, яку називає „діявольським твором підлої австрійської політики в цілі знищення польсько-руської згоди“, а називає її так тому, бо ся гімназія „довершила за кількадесять літ винародовлення польської людности грецького обряду в середній і західній Малопольщі“.

З „Gr. Katolika” довідуємося перший раз, що в селах Купятичі і Даровичі коло Перемишля мешкають самі свідомі Поляки гр. кат. віроісповідання.**) А знаете чому? Тому, бо в Купятичах в р. 1928 на Великдень — як пише „Gr. Katolik” — співала молодіж „коло старої, деревляної, польської церковки пісню: „Пшибилі улані под окенко“.

Дійсно „достаточна й поважна“ рація до сего, щоби ціле село назвати „чистокровно польським“, коли два хлопці заспівають в нім польську пісоньку.

В такім разі мусілиб бути чисто польські також значні простори етнографічної Німеччини, Чехії, Словаччини, Литви, Білоруси і т. д. Словом, щонайменше пів Европи і значна частина Азії, бо на Сибірі також можна часом почути польську пісню, навіть „Przybyli ułani pod okienko.“

Польська деревляна церковка і польська національна свідомість мешканців Купятич не подобалася — по словам „Gr. Katolika“ — церковним властям в Перемишлі і тому сі власти наказали мешканцям будувати „нову мурована, копулясту церкву з візантійським виглядом... Нова церква, з новими зукраїнізованими священиками, мала змінити греко-поляків на Українців.“

Плаче „Gr. Katolik“ також над тим, „що польська суспільність не показує великого заінтересування польсько-лемківським епископством, яке має дуже велике значіння для акції серед греко-католицьких Поляків“.

Болить „Gr. Katolika” також те, що „25 тисяч національно свідомих Поляків гр. католиків у Львові не зорганізовалися до виборів міської ради, а зорганізувалася лише група УНДО на чолі з бувшими Поляками: Др. Біляком, о. прал. Куницьким, Добрянським, Гладким і Радловським“... Як бачимо, „Gr. Katolik” відкрив нам дуже цікаву і сензаційну річ, якої ми дотепер не знали, а саме, що вище згадані особи ще недавно були Поляками (бо виразно їх називає „бувшими Поляками“), лиш опісля щось до них приступило й вони стали „ренегатами“ та перейшли в український табор...

Такими й тим подібними нісенітницями заповнений „Gr. Katolik” від початку до кінця.

Тому не дивуємося, що навіть загал польської суспільности не вважає писанини „Gr. Katolika“ чимсь поважним, лише хоробливим маяченням кількох здитинілих осіб. Сам „Gr. Katolik” жалується у 3 числі, що Поляки не хочуть його підпирати та не хочуть жертвувати кілька тисяч злотих на пропаганду його „величавих“ ідей. Та се зрозуміла річ. Бож пречінь сьогодня не легко знайдеться більше таких наївних, які витрачувалиб свою енергію і гроші на те, про що згори напевно знають, що воно засуджене на невдачу.

Бо чи не брак здорового розсудку в голові того, який твердить, що всі гр. католики Галичани по національности Поляки?

Дуже дивне те, що основником газети, котра воює таким наївним твердженням, є якийсь професор Ступніцкі. Коли се не псевдонім, то цей „професор“ мусів хіба скінчити середню школу, про котру минувшого року писала широко преса, що абітуріенти не мали в ній навіть тілько відомостей з історії, географії та інших галузей знання, кілько відомостей мав давніший ученик по скінченню 4 кл. народньої школи, але зате знали добре... гімнастику, мяч копати і т. п.

Все те пишу не для полеміки з „Gr. Katolik-ом“ (бо полемізувати з такими хорими людьми значить тільки, що воювати з вітраками; зрештою навіть нема потреби тут полемізувати), але пишу для інформації, що такий дивогляд ходить по світі і для викликання гумору в тих, які сю статтю будуть читати. Бо „Gr. Katolik”, який вибрався з мотикою на сонце, навіть більше гумористичний ніж „Врубле на даху“...

Борис Лемківський.

Ліцитації в Галичині

В „Моніторі Польськім” ч. 162 є оповіщення Дирекції Кредитового Земельного Т-ва у Львові про ліцитації маетків в Галичині. Ті ліцитації відбудуться у Львові перед нотарем Тадеем Навроцьким: 24 серпня с. р.: добра Славятин, пов. Підгайці, Колендяни, пов. Чортків; 30 серпня: Крукеничі, пов. Мостиська; 1 вересня: Теляче, пов. Підгайці; 3 вересня: Тростянець, пов. Добромиль, Новосілка Скалатська, 5 вересня: Нове Село, пов. Жидачів; Пилява, пов. Бучач; 6 вересня: Криволуки, пов. Чортків; Скварява Нова, пов. Жовква. Звертаємо увагу на ті ліцитації, щоби та земля не дісталася в чужі руки.

*) До традиції навязує також і „Народова Організація Кобет“, яка вже від 7 літ уладжує на терені східної Галичини польські вакаційні півколонії для „зрущоней дзятви польскей“. Головна ціль тих півколоній, як пише згадана організація в Львівськім Курієрі з 22. IV. ц. р., слідуюча: „Впровадження наново польської культури до сільських хат, а головно допровадження до сего, щоби населення польсько-українських сіл уживало в буденнім життю польської мови“.

**) В дійсности в Купятичах і Даровичах — як виказує шематизм перем. епарх. з р. 1934. — мешкає 790 гр. кат. Українців, а лиш 70 латинників.

ПРОТИ ТЕРРОРУ

В „Ділі“ ч. 205 з 5 с. м. появилася отся стаття ВПреосв. Митрополита Андрея Шептицького:

Директор Бабій упав жертвою українських терористів, дрож жаху потрясла цілим народом. Убивають зрадливим способом найліпшого патріота, заслуженого громадянина, знаменитого педаґоґа, знаного й ціненого всіма приятеля, опікуна й добродія української молоді. Вбивають без ніякої причини, хіба лише тому, бо їм не подобалася виховна діяльність покійного. Вона була перешкодою в злочинній акції втягування середнєшкільної молоді в підпольну роботу. Коли так є, то всі заслужені й розумні Українці впадуть з рук скритовбийців, бо нема розумного Українця, який не противився-б такій злочинній акції. Нема педаґоґа ні вчителя, який не стверджувавби, що допускається тяжкого злочину проти молоді той, хто відводить її від праці, а втягає в підпілля. Нема одного батька ні матери, які не проклиналиби провідників, що зводять молодих на бездоріжжя злочину.

Коли хочете зрадливо вбивати тих, що противляться вашій роботі, прийдеться вам убивати всіх учителів і професорів, що працюють для української молоді, всіх батьків і матерей українських дітей, усіх настоятелів і провідників виховних українських інституцій, усіх політиків і громадянських діячів. А передовсім прийдеться вам скритовбийствами усунути перешкоди, які у вашій злочинній і глупій роботі ставляє духовенство разом з Епископами.

Бо ми від літ стверджували та стверджуємо й не перестанемо повторяти, що злочин є все злочином, що святій справі не можна служити закрівавленими руками. Не перестанемо твердити, що хто деморалізує молодь, той злочинець і ворог народу.

Скритовбийник доконавши зрадливо підлого душегубства вважав себе може за героя, хоч сповнивши свій злочин утікав, як чоловік, що стидається свого поступку. Утікав перед дочасною карою, думав, що самогубством втече перед суспільною відповідальністю і вічною карою. Достойний ученик провідників українських терористів, що безпечно сидячи за границею краю, наших дітей вживають до убивства їх батьків, а самі в безіменній авреолі геройства тішаться вигідним життям стягаючи жертви заграничних патріотів призначені для народу, котрого добро нищать.

Злочинну роботу українських терористів, яку ведуть божевільні, осуджує, осудила нераз і не перестане осуджувати вся українська преса і всі українські політики без огляду на партійну приналежність. А все-ж є ще такі, що не здають собі якслід справи, до якого ступня злочинна і безглузда ціла та робота. Тому всіх товаришів і учеників покійного дир. Бабія запрошую до зложення прилюдного свідоцтва про його прикмети й заслуги. Нехай цілий народ ясно видить, якою дорогою він, а якою дорогою його убийники бажали вести нашу молодь.

Поміж незвичайними прикметами покійного була та рідка прикмета, яку виробляв він і в молоді — відвагу. Знаючи на що наражається, той старшина української армії сповняв тяжкий обовязок для наших дітей і з пожертвуванням добра власного й добра родини не покидав становища. До жовніра, що не вмів утікати, зза плота стріляв не так нещасний збаламучений і засліплений убийник, як радше боягузи, що втікають перед карою, відповідальністю, опінією, таксамо як у війні боягузи втікали з фронту.

Підлюте, в день св. пророка Ілії 1934.

† Андрей, Митрополит.

Читайте і поширюйте католицький часопис „ПРАВДУ“! Адреса: “Правда“, Львів, ул. Сташіца ч. 8/I.

Потрійний ювилей

Преосв. Константина Богачевського Еп. американських Українців-католиків.

Рідко кому приходиться в одному році святкувати потрійний ювилей. А такий саме ювилей обходить Преосвященний Владика Константин в 1934 р. Дня 17-го червня с. р. минуло Йому 50 літ життя, в січні 25 літ священства, а в червні 10 літ епископского достоїнства.

Владика Константин походить зі старого священичого українського роду. Родинним гніздом Богачевських було село Плугів, золочівського повіту. Ся парохія мала 200 літ священиків з родини Богачевських, а останнім священиком, що був там парохом з того роду, був о. Корнило Дудикевич, одружений з Оленою Богачевською, дочкою о. Еміліяна Богачевського, діда нашого Владики.

Український дух був завжди характеристикою родини Богачевських. В часах, коли в священичих домах панувала ще всевладно польська мова як розговірна і коли українська ідея в Галичинні почала щойно прозябати серед інтеліґенції, в домі діда сего нашого Владики розговірною мовою була мова українська, яку тоді називали „руською“. Батько Владики, о. Сильвестер, був одружений з Оленою з роду Зарицьких і був парохом Манаєва, тепер в повіті зборівськім. Там прийшов на світ дня 17 VI 1884 р. син Константин.

Початкову науку побирав він приватно в Манаєві. Його вчив тодішній учитель народної школи, Ілля Кокурудза. Коли о. Сильвестер перейшов нан парохію в Любінци, повіту Стрий, туди перейшов також син Константин і вступив до стрийської державної ґімназії, що мала тоді польську мову навчання. Сю ґімназію й покінчив Константин.

Вже за часів ґімназійної науки Константин визначався пильністю і взірцевим поведенням. Вмів також сповняти точно свої обовязки звязані з його українським походженням. Вихований в домі батька в національнуму дусі, Константин став членом тайного українського кружка ґімназійних учеників. В часі вакацій пильно заходив разом з батьком до читальні і там, по своїм силам, поширяв народню свідомість серед членів. Мати Константина належала до виїмкових жінок: в Краснім коло Підлютого зорґанізувала і знаменито вела церковний хор. Річ ясна, що така мати мусіла дуже добре впливати на вироблення характеру пізнішого Владики.

З таким характером перейшов Константин після ґімназійної матури до українського гр.-кат. семинаря у Львові за ректорату о. д-ра Григорія Хомишина, пізнішого станиславівського Владики. Константина вибрали до виділу Читальні Українських Католицьких Богословів, яка тоді існувала в духовному семинарі. Крім того брав він участь у редаґуванні видавництв богословів. Пізнавши талант Константина, ректорат семинаря вислав його на дальші богословські студії до славного духовного католицького заведення в м. Інсбруці.

Після трилітних богословських студій в Інсбруці Константин дістав свячення на священика в січні 1909 р. з рук ВПреосв. Митрополита Шептицького. Зараз після висвячення о. Константин став сотрудником в Семигинові, повіту стрийського. По кількох місяцях вернув до Інсбрука для докінчення студій та зложення докторату св. Богословія. Коли став доктором, Митрополит іменував його настоятелем львівського духовного семинаря. Ректором був тоді о. д-р. Йосиф Боцян, пізніший луцький епископ.

З огляду на свій нахил до науки, о. д-р Константин взяв відпустку зі свого уряду настоятеля і поїхав на дальші богословські науки до Мінхену в Баварії. Тут спеціялізувався в патристиці, тобто докладно вчитувався в твори св. Отців Церкви і їх життя. Коли вернув на своє становище настоятеля духовного семинаря у Львові, дістав номінацію на адюнкта богословського факультету львівського університету. Як настоятель духовного семинаря о. д-р Константин став управителем т.зв. канадійського відділу сего семинаря, тобто мав опіку над тими студентами богословія, що приїздили на науку з Канади і мали бути висвячені на священиків. Тоді був також бібліотекарем в семинарі і привів до ладу велику семинарицьку бібліотеку.

Настоятелі (префекти) духовного семинаря обслуговували тоді підльвівські українські гр.-катол. церкви; о. д-р Константин став до помочи катихитові о. Евґенові Гузареві в обслузі церкви СС. Василіянок на Стрийському передмістю у Львові. Коли в травні 1914 р., отже безпосередно перед вибухом світової війни, помер батько о. Константина о. Сильвестер в селі Петранці калуського повіту, церковна влада назначила о. д-ра Константина завідателем парохії Петранка на короткий час, а то для упорядкування родинних справ, звязаних з парохією. Тоді також обслугував він парохію Камінь, звідки австрійська влада вивезла до Талєргофу тамошнього пароха, о. Кокорудзу. Коли в часі російського наїзду в початках війни одна частина Січових Стрільців не вспіла вчас вибратися з Петранки, ту частину переховував потайки і прохарчовував о. Константин, наражаючи себе і цілу родину на небезпеку смерти, бо Москалі напевно його розстрілялиб, колиб були про се довідалися. Се тревало аж до прориву російського фронту під Горлицями.

В 1915 р. Генеральний Вікарій львівської архиепархії, о. Білецький назначив його завідателем парохії при Преображенській церкві у Львові. Одночасно новий завідатель мав виконувати обовязки духовника у львівськім духовнім семинарі. В 1916 р. на заклик військової команди о. Богачевський пішов на італійський фронт як капелян 30-го (львівського) полку піхоти. Той полк зайшов до м. Арсієро Ассіяґо в Трентіно на відтинок Бердо. Очевидно, на воєннім фронті, що мимоходом кажучи, був найбільше виставлений на ворожий огонь, о. Константин переживав всі злидні і страхіття війни впродовж 8 місяців. Одного дня було на згаданому відтинку таке страшне пекло, що ніхто не мав надії лишитися при житті. Тоді рознеслася у Львові вістка, що о. Богачевський погиб — і за нього правили навіть панахиду. За неустрашиму відвагу о. Богачевського на фронті наділили його хрестом заслуги з мечами. Крім того о. капелян діставав за весь той час признаня від своєї команди.

В лютім 1917 р. опорожнилося становище віцеректора у львівськім духовнім семинари. Львівський Митрополит, вважаючи о. д-ра Богачевського за найвідповіднішого кандидата на те місце, віднісся до австрійського полевого епископа Емериха Беліка, щоб його відпустив з фронту. Військова влада вволила волю Митрополичого Ординаріяту й о. Константин став віцеректором духовного семинара. Одночасно Митрополичий Ординаріят настановив його референтом Консисторії. По році цісар Карло іменував його крилошанином капітули в Перемишлі, хоч о. Богачевський мав тоді щойно 34 роки. В жовтні того самого року став він парохом катедральної церкви в Перемишлі. (Далі буде).

Фашистівський рух у Франції

Як оборона проти спільного фронту французьких комуністів з соціялістами повстав „Спільний Фронт“. Провідник французьких фашистів, бувший посол Гастон Бержері, брав участь у світовій війні і був ранений. Недавно в Парижі відбулася перша велика демонстрація фашистів. Знак їх — червона стріла на білім полі, поздоровлення — кулаком в гору...

По смерти Гінденбурґа

Його життєпис

Померший 2 с. м. Павло Бенекендорф фон Гінденбурґ уродився 2. X. 1847 р. в Познані. В домі батька, військового старшини, панував жовнірський і юнкерський дух. Як малий Павло підріс, його післали до кадетської школи в Вальштаті, потому до Берліна. В 1866 р. Гінденбурґ як молодий поручник пруської армії воював проти Австрії, в 1870—71 проти Франції, м. і. під Седаном і Парижем. Від 1871 до 1884 р. займав становища в штабах ріжних корпусів. В 1884 став комендантом сотні. В рік потому 1885 іменований майором і професором у військовій академії в Берліні. Його начальники звернули на нього увагу. Гінденбурґ став шефом одного з відділів в міністерстві війни. В 1893 р. іменований комендантом 91 полку піхоти, в 1896 шефом штабу одного з корпусів німецької армії. Відтак скоро авансував. В 1900 р. обняв команду дивізії в Карльсруге, в 1903—1913 командував 4 армією в Магдебурґу. Перед війною виступив з армії як 64 літний ґенерал і замешкав в Ганновері. В 1914 р. мав Гінденбурґ 67 літ життя і 48 літ військової служби. Коли вибухла війна вдягнув ґенеральський однострій і обняв команду над східною німецькою армією. Москалі вдерлися до Східної Прусії і загрожували походом на Берлін. Гінденбурґ розгромив в серпні 1914 р. московські війська під Танненберґом і над Мазурськими Озерами. Німецький нарід повитав його як освободителя Східної Прусії. Ся побіда Гінденбурґа спараліжувала офензивний розмах московських військ і Москалі від того часу до кінця війни атакували тільки Австрію, бо не вірили в можливість побіди над Німцями. В листопаді 1914 був іменований фельдмаршалом. В 1916 р. Гінденбурґ обняв команду над цілим східним фронтом. При кінци серпня 1916 р. став шефом штабу всеї німецької армії. Яко командант армії збудував на Заході славну лінію Гінденбурґа і провадив сильну офензиву в Фляндрії і північній Франції. Остання німецька офензива в Шампанії не вдалася. Гінденбурґ жадав заключення мира. Та його не слухали! 1918 р. завішено зброю. Гінденбурґ перевів зорґанізовано відворот німецької армії. Цісареви Вільгельмови II порадив скритися перед революцією до Голяндії. Аж 3. VI. 1919 перейшов другий раз в стан спочинку і замешкав в Ганновері. Відложив зброю і взявся списувати спомини зі свого життя. В 1925 р. згодився, що його приятелі виставили його кандидатуру на президента Німеччини. Він дістав тоді як кандидат правиці 14 і пів міліона голосів. Перший раз приймив на авдієнції Гітлєра 10.X. 1929 р. за канц. Брінінґа. В р. 1932 вибраний другий раз президентом Німеччини 19 мілiонами голосів. В січні 1933 р. іменував Гітлєра канцлером. Ще раз вернув на поле своєї слави дня 17. VII. 1933 р. Там під памятником битви під Танненберґом дістав від німецького народу почесний дар: посілість Пройсенвальд коло Нойдеку, де й закінчив своє життя.

Національна жалоба в Німеччині

В цілій Німеччині проголосили 14 дневну жалобу. Жалоба в армії триватиме 4 тижні. Жалібні прапори будуть повівати в тім часі на всіх будинках, котрі підлягають міністерству Райхсвери. В день смерти і похорону здержать театральні представлення і всі публичні імпрези.

Приказ до армії ґен. Бльомберґа

Міністр Райхсвери ґен. Бльомберґ видав приказ до армії присягнути зараз на вірність провідникови народу канцлерови Гітлєрови. Текст присяги звучав: „Присягаю перед Богом торжественно, що буду слухати беззастережно провідника держави і народу Адольфа Гітлєра. В кождій хвилі віддам своє життя, щоб як хоробрий жовнір додержати моєї присяги“.

Вражіння в Берліні

Вістка про смерть Гінденбурґа розійшлася блискавкою по Берліні. Всі часописи видали надзвичайні видання присвячені помершому і вмістили його світлину. На всіх державних будинках і приватних домах вивісили жалібні чорні прапори. Також всі амбасади вивісили чорні прапори. Велика товпа народу зібралася перед канцлерською палатою і перед міністерством пропаганди та очікували появи нового президента і канцлєра Гітлєра. О год. 13 міністр Ґебельс щераз радієм повідомив німецький нарід про зміст нового закона, що канцлєр Гітлєр став президентом. Особливо підкреслив, що з тим днем Гітлєр стався начальним вождом німецької армії. Всі номінації й рішення щодо армії залежать виключно від него.

Вражіння в Доорні

На вістку про смерть Гінденбурґа б. німецький цісар Вільгельм вислав на руки полковника Гінденбурґа, сина покійного фельдмаршала, депешу такого змісту: „Цісарева й я в жалобі. Лучимося болем з вами і з цілим німецьким народом. Щедро поблагословлене Богом життя скінчилося. Князь наслідник престола зложить наше послідне прощання безсмертному героєви Танненберґу“.

Німці мають заявитися, чи хочуть мати Гітлєра президентом

Канцлєр Гітлєр вислав письмо до міністра внутрішних справ, в якім поручив видати розпорядження, щоби його (Гітлєра) титулували: „Вожд і Канцлєр Держави“. Рівночасно доручив тому міністрови зарядити всенародне голосування в справі закона, що лучить владу канцлєра і президента в одній особі. Голосування повинно бути вільне й явне. Рада міністрів рішила перевести всенародне голосування 19 с. м. Формула над якою голосуватимуть звучить: „Уряд президента держави лучиться з урядом канцлєра держави. Внаслідок того дотеперішні компетенції президента держави переходять на вождa й канцлєра Адольфа Гітлєра. Він призначить свого заступника“. У Вістнику Державних Законів оповіщено розпорядок мін. внутрішних справ Фріка про переведення плебісциту дня 19 с. м. Розпорядок передбачує, що на карті, призначеній до голосування, буде випечатаний згаданий лист Гітлєра до міністра внутрішних справ і рішення державного кабінету в справі плебісциту. Під текстом буде вміщений запит: „Німецький мужу й німецька жінко, чи годишся на се рішення?“ Під випечатаними словами „так“ або „ні“ голосуючий має поставити хрестик.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ

і з того приводу в переписку не входить.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 21)

„Андрей“ на засланні*

В літі 1924 року дійсно привезено „Андрея“ і назад приміщено у його давній садибі й обтикано чатинням, зіллям і квітами. Священик поблагословили „Андрея“, а він вперве звитався з селом своїм заливним, „срібним“ гомоном, з котрого ні крихіточки не втратив в московському полоні. Голос його вдяки і моління поплив могутньою струєю поза хмари під небеса аж до стіп святого первозванного Апостола, начеб оповідав за свої терпіння і тугу в розлуці з коханим селом. А як затуркане село зачуло сей голос і всі околичні села, котрі колись на його душу несли мідь і срібло, всі, без виїмку всі, де хто тільки був, — навіть такі, що забули хреститися, клали на собі знамя святого хреста і з вдячною думкою зітхали до Бога і святого Апостола, що наш „Андрей“ вернув ..

А старому Лучці сльози річкою з очей спливали... Він один в цілому селі на се чудо твердо надіявся... І лише трепетно шептав:

— „Нині отпущаєши раба твоєго Владико...“.

Бо чув і вірив, що з того дня повіє ліпший дух по селу, що є ще для села надія ратунку, бо святий апостол Андрей села ще не відсахнувся...

І дійсно! Підростаюча молодь стала що раз жвавіше і похопніше горнутися до церкви, слухати католицьких наук і жити ними. Брала участь в набоженствах на честь Пресвятої Діви і Найсвятішої Евхаристії та перемолювала Божий гнів над селом...

Священик позакладали кружки і брацтва Апостольства Молитви між хлопцями і дівчатами, привернули до життя свою рідну читальню, подбали за католицькі видання і книжки, за народні часописи, заснували народню кооперативу й інші товариства... Словом, куди глянь, відколи „Андрей“ вернув до села, хоч помалу, одначе таки йде до кращої майбутности!...

Воноби вже було добре в селі; якби не той Інститут у Львові...

Його майном управляють московські або змосковщені вірники, котрі далі каламутять чисту воду в селі і затроюють її російськими бриднями і теревенями за буцімто „один русскій обряд і народ“. Цькують на священика тому, що не держить їх російської памороки; не кривить душею, а ставить справу руба і без обрізків вказує на їх фарисейство й лукавство. Дошкулюють йому на кождому кроці, де тільки можуть. І людей наставляють проти нього, щоби священик хутше з села забралися...

Забавами, обіцянками, зарібками, ріжними лісовими відпадками — знаджують недотепну молодь і бідноту до свойого будинку в давній коршмі і гнуть їй там смалені дуби за пропащу московщину. Задурманюють далі надіями на недосягле „єдінство“...

І далі засівають ненависть до свойого рідного народу і рідної мови...

Таких батьків сини як: Івана Телевича, Івана Сокирського, Михайла Чакоровського, Івана Верезяка, Бовальчука, Мотоцького, Борзобогатого... Та їх батьки здервенілиби, як би встали й подивилися, куди за московським візком докотилися їх синки!

Хоч Божа рука спинює, остерігає, карає... І святий Апостол напоминає!...

Бо чи хто чув коли за таку дивну, могутню, а таку знаменну силу!... За таку дивну міць, щоби дзвін не дзвонив коли не захоче!... На своєму довгому віці старий Лучка за таке чуденне диво ані не чував, ані не читав...

А вже три рази затямив, що „Андрей“ відмовився дзвонити і все якраз тоді, коли ціле село чимсь захоплене або зворушене, прожогом чекало на його „срібний“ гомін...

Не хотів „Андрей“ дзвонити, коли схизматицький батюшка захопив церкву, а Телевич бажав його врочисто звеличати. Тоді ручка вихопилася...

Не хотів „Андрей“ дзвонити, коли той батюшка втікаючи випроваджував з села людей заморочених російською і схизматицькою дурійкою врочистим „хрестним ходом“... Тоді — мотузя пірвалося... (Д. б.).

*) **Примітка Редакції „Нової Зорі“: Ще в початком сего року редактор справив і дав до друкарні весь скрипт сего більшого оповідання Василя Маковського. Тимчасом в друкарні кінець рукопису засунувся між інші папери і знайшовся аж тепер. Тому аж тепер його печатаємо.**

Перший український літак в Америці

Гетьманці Державники в Злучених Державах Півн. Америки зорґанізували летунські школи. В них підготовляють будучих кваліфікованих летунів. Щоби студенти тих летунських шкіл могли відбути практику літання на літаку, гетьманці будують літак для кождої школи. Перший літак вибудував IV-ий Округ Гетьманців Державників в Детройті, стейт Мішіґен. Дня 19 серпня відбудеться торжественне посвячення першого українського літака в Америці „Україна". Команда IV Округа Гетьманців Державників запросила на посвячення літака Преосв. Константина Богачевського, Епископа Українців гр-католиків Злучених Держав Півн. Америки. — На знимці бачимо літак „Україна" II-ої Летунської Школи Гетьманців Державників в Детройті. За тризубом на місці пільота сидить інструктор летунської школи летун Антін Чайковський.

Найстрашніша з воєн

котрої батьком був террор а матірю обопільна нерозважна заїлість.

Кожда війна страшна. Але найстрашніша все була, є і буде війна, котра вироджується з террору. Бо террор приготовляє людську масу до цілковитого отупіння всякої вразливости, до безпардонности, жорстокости та крайної завзятости. Жахлива своєю масовою жорстокістю революція в б. Росії не булаб аж така страшна в винищуванні цілих кляс населення і в способах того винищування, якби психіка російських мас не була передтим „відповідно" настроєна довголітним террором.

Зі всіх відомих воєн найбільше страшна була війна старинних Римлян з Жидами. Нема сумніву, що полудневий темперамент Жидів в боротьбі більше запальчивий ніж темперамент північних народів, хоч ніякому народови не бракує ні запальчивости в боротьбі, ні жорстокости. Та нема також сумніву, що не будь довголітного террору в Палестині — війна між Римом і Жидами, котрої початок датується 66-м роком по Христі, не булаб аж така безпримірно страшна і завзята.

В місяці вересні того року римський намісник Сирії Ґаюс Цестіюс Ґ а л л ю с в силі 33.000 правильного війська і з незнаною але великою скількістю міліцій, набраних між сирійським населенням, що було ворожо настроєне до Жидів, ідучи в напрямі від м. Йоппе, підступив під Єрусалим. Святе місто було цілковито в руках повстанців, жидівських націоналістів. Намісник Ґаллюс ішов дуже скоро, коли взяти під увагу, що мусів іти зревольтованим краєм, серед населення, котре було переконане, що з Божої волі має боронити до загину віри і святині своїх батьків, як також факт, що з римським військом ішла велика скількість неправильних комбатантів-міліціонерів. З його поспішного походу видно, що він розумівся на війні і спеціяльно на війні з повстанцями, котрих ніщо так не бентежить як скоре ділання противника.

Та з дальшого перебігу подій видно, що римський ґенерал перечислився. Вправді вдалося йому з першого розмаху увійти навіть в само місто, але там кинулися на нього Жиди з такою фанатичною ненавистю і погордою смерти, що римське військо не встояло і вицофалося з міста. Монзен закидає Ґаллосови, що він не використав кількакратних нагод, щоб заняти місто, які йому давала уміркована партія Жидів. Та сегодня трудно напевно сказати, чи можна було „використати" ті нагоди. Могутних мурів замку королівської палати і святині не міг він проломити, хоч уже був раз в місті. А тимчасом повстанці освоїлися з видом римського війська і зі способом його напору і рівночасно зі всіх сторін краю надтягали хмари зревольтованого народа. Ситуація для Римлян ставала така небезпечна, що намісник Ґаллюс наказав поспішний відворот. Римське військо, котре вже облягло було Єрусалим, покидало облогу з таким поспіхом, що стратило не тільки баґаж, але навіть свою задну сторожу. Вже з того видно, що використовувати нагоду не було легко.

По тій першій невдачі Римлян жидівські повстанці, що воювали з крайним огірченням, заняли не тільки всю Юдею й Галилею і навіть приневолили мешканців Самарії получитися з ними та дійшли до моря. Там знищили до тла переважно грецькі міста Ґазу й Антедон. Столиця Палестини Цезарея, в котрій були головні римські уряди, й інші грецькі місцевости з тяжкою бідою вспіли оборонитися перед наступом Жидів. Коли повстання не перекинулося поза границі Палестини, то не було се вже заслугою римської влади і війська, тільки греко-сирійського населення, котре було ворожо настроєне до Жидів.

Серед такого замішання помер намісник Сирії.

В Римі приняли вісти про події в Палестині дуже поважно, бо вони дійсно заслугували на поважне трактування. На місце кривавих подій вислано не звичайного прокуратора, але цісарського леґата, Тита Флявія В е с п а з і я н а, розважного чоловіка й випробуваного жовніра. Йому дали до розпорядимости два західні леґіони, котрі були призначені до війни з Партами і вже були в Азії, як також ті сирійські леґіони, що найменше потерпіли в часі нещасливого наступу помершого намісника Цестія Ґаллюса. Новим намісником Сирії іменовано Ґаюса Ліцініюса Муціяніуса. Знищену походом сирійську армію скріплено новим леґіоном так, що доведено її до стану, в якім була перед нещасливим походом на Єрусалим. До тих військ і т. зв. авксілій додано ще дотеперішні римські залоги в ріжних містах Палестини та війська чотирох залежних королів: Коммаґенів, Гемесенів, Жидів і Набатеїв. Тих військ було 15.000. Всеї зреорґанізованої армії було коло 50.000 людей.

Весною 67 року по Христі Тит Флявій Веспазіян стягнув цілу ту армію коло Птолемаїди і рушив з нею на Палестину. Тимчасом охляв запал повстанців, як се в повстаннях звичайно буває. Від часу коли мала римська залога в Аскальоні відперла атаку жидівських повстанців на те місто, вони вже не нападали на ніякі місцевости, що держали з Римлянами. Річ ясна, що від хвилі коли скінчилася офензива повстання, воно було вже безнадійне. Та мимо того і хоч Жиди ніде не відважилися в отвертім полі опертися наступаючій армії Веспазіяна, той досвідчений вождь не ділив свого війська і держав все при купі найменше три леґіони. Та всетаки при всім його досвіді ведення тої римської війни не можна уважати ні світлим, ні скорим, бо треба було здобувати місцевість за місцевістю. В кождій були малі горстки фанатиків, котрі терроризували населення і террором приневолювали його до опору. Отже опір був завзятий, хоч з Єрусалиму не приходила відсіч таким обляженим місцевостям.

Весь перший похід Веспазіяна в 67 році мав на ціли здобути кріпости невеличкої Галилеї та захопити морське побережжа аж до Аскальону. Одно тільки містечко Й о т а п а т а здобували три римські леґіони повних 45 днів...

Зиму з 67 на 68-й рік перебув оден леґіон у Скитополі, на полудневій границі Галилеї, два інші леґіони в Цезареї. Тимчасом між повстанцями в Єрусалимі потворилися вже ріжні фракції, котрі вспіли основно розсваритися між собою. Від сварок дійшло до бійок і боїв. „Добрі" жидівські патріоти боролися в улицях Єрусалиму з іще „ліпшими". Перші були тої думки, що патріотизм не стоїть на перешкоді тому, аби в місті удержувати горожанський порядок і не дозволяти грабувати чуже майно. А ще „ліпші" патріоти були за тим, аби власне дозволити голоті грабити, бо се після їх думки вдержувало патріотизм у високім напняттю. Значить вони були просто за террором. І завзято билися між собою за ті „принципи". Обидві патріотичні партії годилися тільки в тім, що яка небудь спроба порозуміння з Римлянами се злочин, за який належиться смерть. Поза тим згоди між ними не було ніякої і в нічім.

Веспазіяна взивали кілька разів, аби він використав ворожнечу між жидівськими партіями в Єрусалимі, але він поступав точно таксамо як його попередник. Значить, не дався заманити виглядам на легку побіду, а добирався до столиці повстання помалу, крок за кроком. В другім році війни з Жидами заняв зайорданську землю, а саме важні міста Ґедару і Ґеразу тай усадовився коло Емаусу і Єрихону, відки помалу займав на полудне Ідумею, на півночі Самарію так, що в літі 68 року Єрусалим був уже обставлений зі всіх сторін.

Якраз мала зачатися облога святого міста, як з Риму наспіла вістка про смерть цісаря Нерона. Се було рівнозначне з погасненням мандату, уділеного цісарському леґатови. Отже Веспазіян, чоловік рівно обережний у війні як і в політиці, очікуючи нових приказів з Риму, застановив операції проти Єрусалиму.

Заки Веспазіян одержав нові прикази від нового цісаря Ґальби, минула пора пригожа до воєнних операцій, бо наступила зима з дощевою порою. Колиж настала весна, надійшла вістка про упадок цісаря Ґальби і про те, що йде війна між претендентами на римський престол, з котрих одного видвигнула прибічна цісарська сторожа, а другого армія, що стояла над Реном.

Щойно по побіді Вітелія, в червні 69 року Веспазіян підняв на ново операції проти Єрусалиму і заняв Геброн. Та скоро потому всі війська на Сході виповіли послух цісареви Вітелієви й о-

Збірні громади

у львівськім воєвідстві.

Міністерство внутрішних справ утворило на основі самоврядного закону такі збірні громади на терені львівського воєвідства:

Повіт Бібрка — 10 громад: Підгородище (10 сіл), Старе Село (5), Глібовичі Великі (6), Бібрка (9), Соколівка (12), Стрілиська Нові (13), Острів (11), Березівці (9), Ходорів (9) і Бортники (8).

Повіт Добромиль — 11 громад: Бірча (19), Баковичі (5), Добромиль (13), Коростенко (9), Кузьмина (7), Нове Місто (11), Новосілки Дидинські (8), Риботичі (10), Старява (14), Війткова (6) і Лопатин (6).

Повіт Дрогобич — 12 громад: Горуцько (7), Мединичі (7), Нойдорф (6), Рихтичі (7), Стебник (8), Трускавець (1), Дережиці (5), Східниця (1), Кропивник Новий (6), Підбуж (10), Лишня (8) і Добрівляни (8).

Пов. Городок — 8 громад: Любінь Великий (16), Родатичі (10), Білогора (13), Домажир (11), Вишенка (5), Мшана (6), Лозина (4), Ставчани (3).

Повіт Львів — 14 громад: Білка шк. (7), Бруховичі (13), Черкаси (7), Чишки (8), Давидів (9), Яричів Старий (8), Красів (10), Кривчиці (3), Малехів (11), Наварія (14), Острів (16), Пруси (4), Сокільники (7), Зимна Вода (7).

Повіт Мостиска — 7 громад: Мостиска (16), Гусаків (12), Мальнів (6), Пникут (12), Судова Вишня (9), Дитятичі (10) і Твердиня (11).

Пов. Перемишль — 13 громад: Дубецько (11), Кривча (11), Куньківці (7), Оріхівці (11), Журавиця (16), Медика (2), Стібно (12), Поповичі (15), Міжинець (12), Германовичі (23), Вільшани (8), Пралківці (7) і Нижанковичі (1).

Пов. Рава Руська — 11 громад: Брукенталь (9), Гійче (5), Магерів (9), Любича Корол. (7), Потилич (8), Селиська (6), Тарношин (10), Вербиця (8), Вороблячин (6), Камінка Вольська (1) і Белзець (1).

Пов. Рудки — 6 громад: Купновичі Нові (14), Конюшки Селян. (8), Погірці (10), Підзвіринець (13), Комарно (11) і Гошани (12).

Пов. Самбір — 13 громад: Баранчичі (11), Блековичі (7), Блахів (9), Дорохів (9), Дубляни (5), Фельштин (9), Городище (9), Калихів (10), Биличі (9), Самбір (10), Ст. Самбір (14), Сусідовичі (1) і Стара Сіль (1).

Пов. Сокаль — 8 громад: Белз (20), Хоробрів (14), Кристинопіль (12), Корчин (10), Перхач (5), Скоморохи (10), Тартаків (15) і Варяж (15).

Пов. Яворів — 8 громад: Брухналів (9), Гнійничі (6), Нагачів (10), Ожомля Мала (7), Скло (8), Великі Очи (13), Вербляни (5) і Шутова (9).

З новин чужого письменства

В Ню-Норку виходить незвичайно цікава книга полковника Джемса Черчуорда п. з. „Космічні сили, як їх розуміли в Му”. Автор ціле своє життя студіював справу таємничої країни Му, котра мала затонути в Тихім Океані.

повістили цісарем леґата Веспазіяна. Вправді він наказав держати позиції коло Емаусу і Єрихону, але як надренська армія опустила свої позиції, щоб переперти свого кандидата на цісаря, так головна часть армії в Палестині відійшла з сирійським леґатом Муцієм до Італії, а сам Веспазіян і його син Тит попровадили інші її частини до Сирії та Єгипту в боротьбі за римский престол. Щойно з кінцем 69 року побідив Веспазіян в цілій державі.

Тоді рішився він скінчити з Єрусалимом. Ту місію поручив свому синови Титови. І Тит зачав переводити остаточну облогу святого міста.

Про те, як він її перевів, у слідуючій статті.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець приняв з живим співчуттям вістку про смерть президента Гінденбурґа. Зараз поручив, щоби Апостольський Нунцій в Берліні зложив німецькому правительству, для всего німецького народу конколенції Святої Столиці разом з запевненням, що Отець християнства заносить до Бога найгорячіші молитви за німецький нарід і його правителів, тяжко діткнених тою втратою. Рівночасно державний секретар кардинал Пачеллі зложив в німецькій амбасаді вислови співчуття в імени Папи і своїм власним. (КАП).

В Судовій Вишні відбудеться в днях 17, 18 і 19 серпня с. р. великий святоспаський відпуст. В навечеря Преображення Господнього в 3 год. пополудні зачнеться „Хрестна Дорога“. Проповіди при поодиноких стаціях виголосять ОО. Редемптористи. Богослуження відправляти будуть від 4 год. ранку. До св. Сповіди можна буде приступати весь час. На закінчення відбудеться процесійний обхід, водосвяття й панахида за померших парохіян Судової Вишні.

Духовні вправи українських катол. священиків відбулися в будинку Української Католицької Вищої Школи в Стемфорді, Конн. Вправи (реколекції) почалися в понеділок 16 липня в присутности Преосв. Кир Константина Богачевського. Проводив відомий в Америці місіонар ЧСВВ., о. Максим Марків. Він виголосив 12 проповідей, не зважаючи на своє підірване здоровля. Священики, що були зібрані на вправах, ніколи не сподівалися, щоб проповіди молодого місіонаря могли мати такий успіх. Се були проповіди строго аскетичні, але навіяні таким бажанням служби священиків для свого народу, що навіть і найстарші віком перенялися ними. Не диво, що зібрані Отці Духовні попрощали з жалем о. Маркова устами Впр. о. Филимона Тарнавського з Ню Йорку, дякуючи йому за слова віри в краще майбутнє. Одночасно всі зібрані вислали спільне письмо до настоятеля Чина св. ВВ в Шикаґу з подякою за такого знаменитого проповідника. Се були реколекції лише для одної половини священиків, бо для другої відбудуться подібні духовні вправи в Пітсбурґу (Пінсильвенія). На вправах у Стемфорді явилися Отці: Евген Бартіш з Кемдену, Дмитро Гулин з Гартфорду, Василь Гривнак із Сентралії, Яків Дебур з Філядельфії, Мирон Данилович з Нюарку, Дмитро Добротвор з Мавнт Кармелу, Іван Захарко з Бейону, Василь Жолдак з Гадсону, Михайло Капець з Кейзеру, Максим Кінаш з Йонкерсу, Михайло Колтуцький з Істону, Роман Крупа з Френкфорду, Максим Марків з Шикаґу, Володимир Лотович з Джерзі Сіті, Антін Лотович з Брукліна, Василь Мереньків з Клівленду, Стефан Маланяк з Реймі, Іван Ортинський з м. Шенандо, Михайло Олексів з Шамокіну, Олександер Пик з Філядельфії, Павло Процько зі Стемфорду, Стефан Побуцький з Оберну, Андрій Рудакевич із Сейнт Клеру, Олександер Родко з Ансонії, Евстахій Сидорак з Буффала, Ярослав Скороцький з Бервику, Филимон Тарнавський з Ню Йорку, Стефан Тиханський з Чесепік Сіті, Василь Тремба з Вунсакету, Володимир Уляницький з Нортгемптону, Григорій Цмайло з Фініксвілу, Василь Федаш із Стемфорду, Йосиф Чаплинський з Елісабету, Лев Чапельський з Майнерзвілу, Атанасій Черепаняк з Терривілу, Андрій Хлистун з Вотервліту.

Святі і блаженні з Товариства Ісусового. Від 27 вересня 1540 до 1 червня 1934 р. велика родина Ордену ОО. Єзуїтів видала 23 святих і 139 блаженних.

ВИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

УКРАЇНСЬКА ПАРЛЯМЕНТАРНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ вибрала комісію, що має занятися підготовкою акції в справі протесту проти евентуального приняття СССР до Союзу Народів.

АНҐЛІЙСЬКІ ПОСЛИ І ЛЬОРДИ вислали до Союзу Народів письмо, в якім пригадують, що Союз Народів, вирішуючи в 1930 р. справу пацифікації, висловив побажання, щоб пошкодовані підчас тих подій дістали від польського уряду відшкодовання.

ПОЛЬСЬКИЙ ПРЕМІЄР проф. Козловський виїхав на довшу відпустку, щоби порятувати своє здоровля. Міністр Завадзкий буде його заступати.

ПОЛЬСЬКА ФЛЬОТИЛЯ прибула 1 серпня до столиці Данії Копенгаґи. В склад фльотилі входили 4 підводні лодки і 2 контрторпедовці. Фльотиля була в Копенгадзі 5 днів. Потому польська фльотиля має відвідати також Швецію.

ВИМІНА ПОЛОНЕНИХ має наступити незабаром між Польщею й Совітами. Совіти видадуть кільканацять католицьких священиків Поляків, котрі були заслані на Сибір а Польща видасть кільканацять комуністів.

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ПОЛЯКІВ в Німеччині зложила німецькому урядови кондоленції з приводу смерти президента Гінденбурґа.

ГІНДЕНБУРҐ мав заявити в своїм завіщанню, що одинока і найкраща форма влади для Німців се монархія.

ГІНДЕНБУРҐА ПОХОВАЛИ у т. зв. „вежі вождів“, частині памятника німецкой побіди під Таненберґом. Вежу перебудували на каплицю.

ЖАЛІБНЕ ЗАСІДАННЯ німецького Райхстаґу відбулося в Берліні в будинку опери Кролля. В засіданню взяли участь Гітлер, всі міністри, кронпринц в військовім однострою, дипльоматичний корпус. Гітлер виголосив промову, присвячену памяти помершого президента Гінденбурґа. Він сказав: Гінденбурґ був тим, що погодив стару традицію з новою творчою силою Німеччини.

В ПАРИЖІ влада видала наказ, щоби в день похорону президента Гінденбурґа всі публичні будинки вивісили чорні хоругви й опустили їх до половини машту.

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА пише про Гінденбурґа, що се одна з найбільших особистостей великої війни, велика моральна сила, що спиралася на почуттю обовязку і праві обєктивности. Німці уважали 20 літ Гінденбурґа за скалу, що може опертися бурі й тому скупчувалися коло него. Нині впала та скала і лишився тільки відгомін побід помершого та його непохитна віра. „Джорналє д' Італія“ пише, що „Гінденбурґ помер в часі, коли Німеччина його найбільше потребувала“.

КРАЄВЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ДОЛІШНОЇ АВСТРІЇ розвязало всі ґімнастичні товариства на терені Долішної Австрії.

АВСТРІЙСЬКІ ГІТЛЄРІВЦІ видали відозву, в якій взивають населення бойкотувати цитрини, помаранчі й інші італійські товари.

У ВІДНІ військовий суд засудив шефа гітлєрівського штурмового відділу Едварда Гоніша на кару смерти за переховування вибухових матеріялів.

НІМЕЦЬКИЙ ПОСОЛ В БІЛҐОРАДІ обняв опіку над австрійськими націонал-соціялістами, що втікли до Югославії після невдалого гітлєрівського замаху в Австрії. Посол дав інтернованим харчі і гроші. Утікачі звернулися до консуля з проханням, аби він виєднав для них право виїхати до Німеччини.

ІТАЛІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО видало новий декрет, котрий уповажняє міністра летунства закупити матеріяли на будову нових літаків за 1,200.000.000 лірів.

В ІТАЛІЇ усунули з фашистівської партії й увязнили б. міністра внутрішних справ Арпінаттія. Рівночасно викинули з фашистівської партії 20 інших фашистівських діячів в Больонії. Усунений з партії Арпінатті поклав великі заслуги для розвою фашистівського руху в Больонії і в провінції Романія, де був федеральним секретарем фашистівської партії.

ШВАЙЦАРСЬКА ПОЛІЦІЯ В ЦІРІХУ зліквідувала централю німецької комуністичної партії, що була там від кількох місяців. Члени партії рекрутувалися з втікачів з Німеччини. Поліція увязнила богато осіб.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ЛЕТУНСЬКА ЕСКАДРА вилетіла до Парижа. Се буде ревізита за минулорічні відвідини французького міністра летунства Кота в СССР. Шеф цивільної авіяції Уншліхт буде провадити большевицьку делеґацію. Большевики летять з Москви через Краків, Відень і Мінхен до Парижа. Большевицькі летуни оглянуть у Франції летунські фабрики, летунський вишкіл і будуть на летунських вправах.

ЛИТОВСЬКИЙ МІНІСТР заграничних справ Лозорайтіс був в Москві і вів переговори з совітським комісаром заграничних справ Літвіновом. Урядовий комунікат виданий в тій справі стверджує, що оба правительства вдоволені з господарських і культурних литовсько-московських взаємин. Комунікат признає, що нинішне міжнародне положення вимагає збірних середників безпеки. Проєкт реґіонального пакту взаїмної допомоги найкрасше до сего надається. Вкінци комунікат підкреслює з вдоволенням, що за реґіональним пактом заявилися також естонський міністр Селіамаа й латвійський посол в Москві Більманс.

ЕСТОНСЬКИЙ МІНІСТР СЕЛІАМАА заявив журналістам, що ослаблення Союзу Народів примушує Естонію шукати в більшій мірі як досі забезпечення своєї незалежности. Коли східний пакт має повстати в рамах Союзу Народів, треба підождати, як поставляться до сего Німеччина й Росія. Естонія ставиться до пакту прихильно, але її остаточне рішення буде залежати від того як поставляться до східного пакту: Совіти, Польща, Німеччина, Балтійські Держави і Чехословаччина. Естонія застерігає собі право поробити відповідні зміни, коли вже пакт прибере конкретні форми.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПІВН. АМЕРИКИ розбудовують дальше свою фльоту. Міністерство маринарки рішило недавно збудувати 4 нові кружляки по 10.000 тон поємности. Злучені Держави будують тепер разом 54 воєнних кораблів, що мають мати поємність 226.000 тон.

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПІВНІЧ. АМЕРИКИ влада безпеки викрила підготований замах на президента Розвелта. Недалеко місцевости Спокан в стейті Вашінґтон поліція знайшла на залізничім торі пачку динаміту. Туди мав якраз переїздити през. Розвелт. Поліція усунула вибуховий матеріял і поїзд переїхав без перешкоди.

В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ (Злуч. Держави П. А.) були недавно муринські заворушення. Полісмен хотів увязнити Муринку. Інші Мурини обстали за нею. За хвилю зібралося около 4.000 Муринів. На місце прибуло 400 полісменів і зачалася борба каміннями. Поліція увязнила 60 Муринів. Кількох полісменів відвезли до лічниці.

ПАНАМЕРИКАНСЬКА УНІЯ в Вашинґтоні ухвалила недавно резолюцію, в якій апелює до урядів Болівії і Параґваю, щоби перестали воювати в Ґран Чаку і передали вирішення спору роземенному судови. Панамериканська Унія перший раз підняла політичну ініціятиву в дусі засади: „Америка для Американців".

КИТАЙСЬКІ КОМУНІСТИ в числі 5000 машерують на місто Фу Чейн, столицю провінції Фу Чейн. Японія вислала оден торпедовець а Злуч. Держави Півн. А. 1 канонірку для охорони міста. Також Анґлія має вислати 1 контрторпедовець.

НОВИНКИ

Шкільний рік зачинається в народних і середних школах дня 20 серпня с.р. Міністерство шкільництва заперечило поголоски про продовження ферій до 1 вересня с. р. Тільки в тих місцевостях, де повінь ушкодила шкільні будинки, наука зачнеться пізніше.

На страстні вистави до Оберамерґав. Католицька Ліґа в Катовицях орґанізує в часі від 26 серпня до 3 вересня с. р. прогульку до м. Оберамерґав в Баварії на славні страстні вистави, котрі відбуваються там від 1634 р. що 10 літ. Кошти прогульки разом з пашпортом і візою — 300 зл. Число пашпортів обмежене, тому зголошуватися треба негайно на адресу: Католицька Ліґа, Катовиці, вул. Пілсудського 50, тел. 313-30.

Літний час се час тяжкий для кождої ґазети під кождим оглядом. Тому просимо наших прихильників якраз в літних місяцях не забувати за наш орґан і присилати передплату.

За посвячення хреста поляглим у визвольній війні мостиський староста засудив о. Льва Сальвицького, гр-кат. священика-сотрудника у Волчищовичах, на 500 зл. гривни або 14 днів вязниці.

В с. Вербів, пов. Підгайці, відсвяткували недавно ювилей 40-ліття місцевої читальні „Просвіти". В 10 год. відправлено полеву Службу Божу. Відтак відбувся похід чвірками на цвинтар, де відправлено панахиду на гробах основників читальні. Проповідь виголосив місцевий парох о. А. Содомора. Потім на громадській площі відбулася дефіляда перед чотирома живучими основниками та представником Матірного Т-ва й філії д-р Гр. Стецюком. Наперед ішли діти з діточих садків Заставча, Завалова, Яблонівки й Вербова, потім молоді і старші члени читалень. Академію відкрив о. А. Содомора. Після привітів промовили: член основник і перший голова читальні 84-літній селянин Василь Будний і д-р Гр. Стецюк. Історію читальні подав п. О. Лапчак. Потім були виступи хорів і вправи дітей. Місцеве жіноцтво зорґанізувало обід для делеґатів, діточих садків і хорів. Ювилейний обхід викликав моральний підйом учасників.

В селі Тяпче, пов. Долина, відбулося посвячення закупленого і побільшеного прибудівкою дому читальні „Просвіти". В святі взяли участь місцеві та дооколичні селяни. Свято почалося Сл. Божою, яку відслужили: о. Микола Левицький, о. Микола Притуляк і о. Кость Левицький. Відтак була панахида за померших членів читальні. Співав хор з Таняви. Потому була академія. Виступав мішаний хор з Тяпча під управою студ. Мудрицького з Болехова. На закінчення аматорський гурток відіграв театральну виставу „Свято в читальни".

Жіноча кооперативна анкета відбулася в Гавриляку, пов Городенка. Люстратор ПСК п. Климкович виголосив виклад про ролю жінки в кооперації та про клич „свій до свого". Приявні жінки заявили, що будуть купувати товари і продавати яйця тільки в своїй кооперативі.

В Мостиських відбулися загальні збори повітового Лугу в приявности 80 делеґатів Лугів з повіту. До нової старшини пов. Лугу вибрані: дир. С. Байдала, голова, О. Федина, заст. голови, М. Федиця, секретар, Ю. Олександрівна, скарбник, Гр. Іванович член старшини; О. Заяць, П. Трухан, В. Бойко — заступники. До контрольної комісії вибрані: о. дек. А. Пшепюрський (Старява), о. П. Чавс (Крукеничі), д-р Л. Кульчицький (Мостиська); заступники: І. Дуда і Я. Кривяк. Відтак відпоручник Головної Старшини зі Львова п. В. Федорчак виголосив виклад про історію і розвій Луґової Орґанізації, її ідеольоґію та завдання. Вкінці поодинокі делеґати Лугів здавали звіти та ставили запити, як поступати в ріжних обставинах.

Луговий попис відбувся в Миловані, пов. Товмач. В ньому взяло участь 377 Луговиків і Луговичок з Милування, Олешева, Юрківки, Вільшаниці, Долини та Буківної. Після промови відпоручника Гол. Старшини Лугу п. В. Федорчака зі Львова й дефіляди, відбулися вправи Луговиків палицями, Луговичок хустинами й мішані вільноручні вправи, які найбільше подобалися. Попис відбувся на площі читальні „Просвіти".

Скалатське староство завісило тимчасово діяльність читальні „Просвіти" в Грималові за те, що підчас ревізії бібліотеки знайшли сконфісковані книжки.

Перун вбив в Суходолі, пов. Броди, 29-літнього селянина Івана Тація. Він сховався перед бурею під копицю сіна.

Повінь на Поліссі зростає катастрофально. Ріка Мухавець виступила з берегів і залила поля й сіножати. В Берестю Мухавець залив передмістя. Рівень води на ріках Полісся піднісся до небувалої висоти в літнім часі.

Міністерство зелізниць признало зелізничі знижки для учасників 14 міжнародних Східних Торґів у Львові від 1 до 16 вересня с.р. Знижка буде 50 проц. звичайної зелізничої тарифи. Знижка важна в обі сторони. Учасники мусять мати карту участи і можуть виїздити до Львова в трох 5-дневних речинцях: від 31 серпня до 4 вересня, від 7 вересня до 11 вересня і від 13 вересня до 17 вересня с.р. Окремі знижки для ґуртових прогульок.

У Варшаві відбувається тепер II-ий зїзд Поляків з закордону. На зїзд прибули делеґати Поляків зі всіх країв Европи і з інших частей світа. Особливо численно заступлена польська еміґрація в Злучених Державах Півн. Америки. Наради відбуваються в будинку Сойму. Маршалок сенату Рачкевич проводить нарадами. На торжественне відкриття прибули м. і.: Примас Польщі кардинал Гльонд, полевий епископ Ґавліна, президент держави, представники амбасад, посольств, краєвої та закордонної преси.

Вдова по Дольфусі повернула після похорону мужа з Відня до Річіоне в Італії, де лишилися її діти, хлопець і дівчинка. Незабаром прийме її з дітьми на авдієнції Св. Отець. (КАП).

Родина Гінденбурґа висловила бажання, щоб на домовину покійного не складати вінців. Гроші призначені на вінці дати бідному населенню.

Французький письменник Джозеф Кессель написав повість про гуляйпільського гайдамаку Махна п. з. „Махно та його Жидівочка".

Криваві бійки Музулман з Жидами були в м. Константіне в Альжирі. Ґрупа Музулман напала на одного Жида, що мав занечистити мури мечету. Повстала кривава бійка, в котрій було 20 вбитих і коло 200 ранених, в тім 20 поліцаїв. Музулмани знищили і спалили богато жидівських домів. Ті криваві авантури викликав один пяниця.

Гумор. Пан, що їде фякром, питає візника, як йому поводиться. Той каже: Біда, прошу пана, бо на харч для себе і на пиття для коня я заробивби, але на харч для коня і на пиття для себе не можу заробити...

Лікарський фейлетоник

ВПЛИВ ЗЕЛЕНІ

на очи й нерви.

Найздоровіша для ока зелена краска. Коли глядимо на зелені луги й ліси, даємо нашим очам і нервам необхідний для них відпочинок. Побут на літнищі се знаменитий відпочинок для цілого орґанізму, але в першу чергу для нервів і очей. Тоді треба вповні використати добродійний вплив зелені на зоровий орґан. Кожду хвилину треба використати на те, щоб наситити очи прегарною зеленю лісів і піль. Особливо в часі дощу й безпосередно по нім свіжа зелень природи впливає успокоюючо на перетомлені очи й на нашу нервову систему та дає їм свіжі запаси сил, потрібних до нової праці.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, улиця Сташіца 8, за попереднім надісланням грошей.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Тенденція на збіжевих ринках дальше звишкова. В краю й заграницею дорожіють дальше: пшениця, жито, ячмінь, овес і кукурудза. Збіжеві купці викуповують збіжжа, бо сподіються дальшої звишки цін.

Хліб подорожів. Цех пекарських майстрів у Львові оповістив, що від 4 VIII. с. р. 1 кґ. хліба з житної темної муки коштує 26 сот.; 1 кґ. хліба з житної 65 проц. муки коштує 32 сот; 1 кг. хліба з житної 55 проц. муки (люксусовий) коштує 35 сот.; 1 кг. хліба з житно-пшеничної муки (на дріжджах) коштує 40 сот. Згадані ціни обовязують в дрібній продажі.

Годівельно-ветеринарійний курс. Дня 1 вересня 1934 року розпочинається на практичних курсах „Сільського Господаря” в Янчині пятий з черги курс а саме: двомісячний годівельно-ветеринарний курс. На тім курсі будуть вчити теоритично і практично як годувати та плекати сільсько-господарські тварини та як помагати в наглих випадках захорінь тварин. Окрему увагу звернуть на орґанізацію й ведення годівельних Секцій при Кружках „Сільського Господаря”. Курс обійме годівлю всіх сільсько-господарських тварин як великих так дрібних і риб. — На сей курс повинні висилати Окружні Союзи Кооператив по кілька кандидатів зі свойого району. По закінченню того курсу вони зможуть орґанізувати й вести годівельні секції під доглядом повітових аґрономів та підготовляти кооперативний збут сільсько-господарських тварин. На сей курс можуть зголошуватися нові кандидати, які бажають закінчити лише сей курс. По закінченні того курсу, коли захотять, можуть вписатися на слідуючі курси. — Зголошення на курси слати до дня 25. серпня с. р. на адресу: Практичні курси „Сільського Господаря”. Янчин, почта в місци.

Грошевий обіг в липні сего року зменшився значно в порівнанні з червнем. В липні загальний обіг виносив 1,267.700.000 зл., в червні 1,306.900.000 зл. З загальної суми обігу припадає на білети Банку Польського 907.600.000 зл., на срібні монети 276.600.000 зл., на ніклеві та бронзові монети 84,000.000 зл.

Зелізо подешевіло від 1. VIII 1934 р. Се вже друга знижка цін зеліза в сім році.

На Далекім Сході відкрили в районі Хабаровська поклади золота, олова й арсену.

Дальша знижка амер. доляра до 50 проц. первісної вартости малаби наступити в осени с. р. Закордонна преса подає, що жерело тої вістки походить з кругів т. зв. американських інфляціоністів. Вони домагаються знижки вартости доляра, щоб ціни товарів пішли вгору й оживилося господарське життя Америки. На біржах занепокоення.

Знижка цін жарівок. Фабриканти жарівок рішили обнизити ціни на електричні жарівки на 24% за лямпи до 25 ватів. Інші жарівки подешевіли на 15%. Жарівки, що дотепер коштували 2.10 зол., коштуватимуть тільки 1.60 зол.

Неврожай в Чехословаччині. На основі статистичних обчислень сегорічний урожай в Чехословаччині на половину гірший як в минулім році. Також заповідається гірший збір окопових ростин. Тільки овочі зародили добре.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·24·50—5·25·50 зл. Золотий доляр 8·91—8·93. Канадійський доляр 5·26; 1 німецька марка — 2·06: 100 франц. фр. 34·50—35·; 100 чеських корон 22·; 1000 румунських левів — 39 зл.; 100 австр. шілінґів 99 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів

Пшениця двірська	19·00—19·25;	20·50—20·75
Пшениця збірна	17·75—18·00;	—·— —·—
Жито двір.	15·00—15·25;	16·25—16·50
„ збірне	14·50—14·75;	—·— —·—
Ячмінь двір.	15·50—15·75;	—·— —·—.
Ячмінь на мливо	14·75—15·00;	16·00 16·25
Овес двір.	13·50—14·00;	15·50—16·00
Овес збір.	12·00—12·50;	14·00—14·50
Гречка на мливо	18·—·—19·—·;	—·— —·—
Гречані крупи	36·50—37·50;	—·— —·—
Кукурудза	21·00—22·00;	—·— —·—
Гриc пшен.	10·00—10·25;	10·75—11·00
Гриc житний	9·75—10 00;	9·75—10·00
Гриc ячмінний	9·—— 9·20;	9·50— 10·0

Тенденція звишкова, рух оживлений.

Набіл: Маслосоюз платив 8. VIII. с. р. за 1 кґ. масла пріма десер. — —, зл., за 1 л. молока 15 сот., за 1 л. сметани 60 сот., за 1 копу яєць 2·70 — зл. Тенденція на яйця звишкова, на масло звишкова, молоко і на сметану вдержана.

Живина: Маслосоюз повідомляє, що від 6. VIII с. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „МС“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23): Курята (пара курят важить не менше як 1·50 кг) за 1 кг. 0·95 зл.

Кури	I кляса за 1 кг.	0·80 зл.
Кури	II кляса за 1 кг.	0·60 зл.

Тенденція на курята дещо сильніша.

Центросоюз в тижні від 6. VII с. р. платить за 1 кг. живої ваги: беароги на бекон 58 гр льоко вагон стація заладування.

Переписка Адміністрації

Монастир ОО. Василіян в Краснопущі, п. Поморяни: часопис „Нова Зоря“ заплачений по день 1 квітня б. р.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Подяка

Виділ Марійської Дружини Студенток у Львові уважає своїм обовязком зложити щиру подяку Впр. Отцеві Протоігуменові Стефанові Решетилі ЧСВВ, що не щадили Свойого цінного часу і зволили проводити цьогорічним замкненим реколекціям для студенток. — Глубоко обдумані науки Впр. Отця Проповідника запали в глибінь молодих душ і стали напрямними на шляху життя в майбутності.

За Виділ Дружини Студенток:

Ксеня Янович. Марія Іванчук.

Ч. 169.—1-1.

Вдова, 46 літ, інтеліґентна, працьовита, прийме посаду господині у священика. — Ласкаві зголошення в Адміністрації під „Чесна“. 170-1—2

Від 1. вересня 1934 абс. клясичної тімн. виїде кудибудь на лекції. — Павлів Дмитро, Цінева, Rożniatów. 168-2—2

КІНА

АДРІЯ: Небезпека.
АТЛЯНТИК: Орел чи решка.
КАСІНО: Маю темперамент.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Валіма і ревія.
МІРАЖ: Роскішна прихода і Фліп та Фляп.
МУЗА: Пригода опівночі.
ПАЛЯС: Королева циганерії.
СТИЛЕВЕ: Король арени.
УТІХА: Переслідувана долею та ревія.

УСУСУСИ! В пропамятну 20-літню річницю вступу УСС (1914—1934) готовиться до друку великий АЛЬБОМ світлин та ілюстрацій. Бажанням Видавництва є видати цю книгу так, щоби вона стала документарною історіою, повною щодо ілюстраційно-фотоґрафічного матеріялу з життя УСС, що досі зберіґся.

Всіх бувших УСС, їх рідню та знайомих просимо надіслати світлини УСС з часів війни (поодинокі особи, ґрупи а також сцени з воєнного побуту) для використання в тому Альбомі. Світлини поодиноких УСС, зокрема тих, що полягли, важні тим, що в Альбомі буде також „табльо“ поодиноких УСС. Світлини з замітками (назви осіб, місцевостей, дати) просимо присилати на адресу „Червоної Калини“ (почт. скр. ч. 43.) з зазначенням „для Альбому“. Всі світлини повернe Видавництво власникам неушкоджені негайно по зробленні кліш чи копій. З висилкою світлин просимо спішити, тому що принимання світлин до Альбому буде вже в найближчих днях закінчене і Альбом переданий до друку. Тоді будуть також проголошені умови передплати, замовлень примірників на кращому папері і т. п. Всякі побажання і завваги редакція візьме під увагу.

Управа і редакція „Червоної Калини“.

Львів, ул. Зіморовича, ч. 20.

Бувший лікар Поліклініки у Берліні

Стоматольоґ-дентист

Др. Степан Дмоховський

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72

Рентґен. Прецизійна техніка дентістична.

71 —13—20

МЕБЛЕВЕ ОБИТТЯ, брокати, портієри, котари і фільци до підлі, таблатки й коронки поручає по фабричних цінах **ВАНК,** Марійська площа 6.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-8 3. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Рочо видання тридцяте.

Рік IX. Львів, неділя, 12 серпня 1934. Ч. 60 (758)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Нове гр. кат. Епископство

Близьке іменування о. А. Хири Епископом в Хусті на Закарпатті.

В найблизшому часі мають утворити гр. кат. Епископство в Хусті, в східній частині Закарпаття. Вже від довшого часу Закарпатські Українці старалися за утворення сего Епископства, передовсім много-заслужений діяч о. пралат Августин Волошин. Чехословацьке правительство поставилося прихильно до того проекту. Справа зайшла вже так далеко, що правительство приділило на сю ціль маєток б. мадярського примаса. Намічений кандидат на Епископа о. А. Хира, визначний закарпатський діяч. В церковних кругах панує переконання, що після нового гр. кат. Епископства — Ап. Столиця піднесе ужгородське Епископство до значіння Митрополії. Митрополитом має стати ужгородський Владика Преосв. А. Стойка. В сей спосіб закарпатська Митрополія обійматиме Архиепархію в Ужгороді та дієцезії в Пряшеві та Хусті. Оснування третого гр. кат. Епископства й Митрополії на Закарпатті се історичні, далекосяглі й радісні для нас події. Вони матимуть благодатні наслідки в розбудові нашого церковно-національного життя на многострадальнім донедавна Закарпатті. (к).

Чистка на совітській Україні

Харківський „Комуніст" подає цікаві вістки про чистку харківської парторґанізації за ріжні „ухили". Особливо потерпіли члени державного видавництва КПбУ й телеґр. аґенції „Ратау". І так директори Чернуха і Тарнопільський обвинувачені за заплачення гонорарів рідні увязнених членів видавництва. Редакторка Редькіна „пострадала" за своє меншевицьке минуле і за те, що дала печатати книжку Коваленка, увязненого за саботаж. Секретаря парторґанізації вид-ва Храківського викинули за троцьківський „ухил", літературного редактора Потієнка за те, що стояв на чолі української автокефальної церкви в Київі; редакторку Перовську за те, що в 1924 р. затаїла приналежність свого мужа до „Союзу Русскаго Народа", редактора Книжника за колишню приналежність до „Бунду". Зі співробітників аґенції „Ратау" викинули з партії Галичанина Ренделя, б. Петлюрівця. За „петлюрівщину" виключили редактора Галіїва та Грищенка. Управителя міжнародним відділом „Ратау" Пташинського викинули з партії за український націоналізм. Заступника директора „Ратау" Пеперина вичистили як бувшого меншевика і за участь в „робітничій опозиції".

Як марнують збіжжа в „раю"

Московська „Правда" нарікає на марнування збіжжа: На стаціях Київ-Петрівка, Коростень, Черкаси, Бахмач, Бобринська задержали богато ваґонів, з котрих сипалося зерно. З деяких ваґонів висипалася більша скількість зерна. На стації Козятин збіжжа зсипають до невідповідних складів. Зерно сиплеться потоками в незабиті діри підлог і стін. На Кубанщині коло Моздоку зелізничий шлях засіяний збіжжам. Збіжжа перевозять діравими ваґонами. З браку маґазинів збіжжа зсипають під голим небом. Воно замокає. Страти в збіжжу по дорозі величезні. — Так „товариші" безглуздо розсипають збіжжа, коли міліони совітського населення тяжко голодують і помирають серед невиносимих терпінь.

Вязні платитимуть за своє удержання

На підставі зарядження міністерства внутрішних справ адміністраційна влада у Варшаві зарядила, щоби вразі карно-адміністраційних присудів ґродські староства стягали з засуджених кошти перебування у вязниці. Від того звільнені лише ті особи, що викажуться свідоцтвом убожества. Натомість всі інші особи будуть поносити кошти побуту у вязниці. Ті кошти виноситимуть 1 зл. денно.

Загроза війни на Далекім Сході

Політичне положення на Далекому Сході знов заострилося. Японська преса закидає большевикам, що вони провокують Японців. Большевицькі літаки перелітають понад Манджурією, большевицька артилерія острілювала недавно манджурські кораблі на Амурі і Сунгарі. Крім того большевицька преса веде протияпонську кампанію. Коли те все не устане, Японія заповідає, що може вибухнути війна між Японією й СССР. Французька ґазета „Парі Суар" пише,що положення може ще загостритися, бо большевики не будуть дивитися спокійно на японську експанзію в Китаю і треба побоюватися заострення положення.

Перший священик з племени Ірокезів

Індіяни з резервату Caughnuwaga недалеко Монтреалю в Канаді обходили недавно незвичайне свято. Перший їх земляк з племени Ірокезів, о. Михайло Karhaieton одержав священичі свячення. В своїй першій проповіди пригадав сей священик-Ірокез мученичу смерть трох католицьких місіонарів, що віддали своє життя під ударами томагавків Ірокезів. Богато білих учасників того торжества одержало гідність почесних членів племени Ірокезів. (КАП).

„Водні доми" зі скляними стінами

Один італійський архітект побудував в Голивуді в Північній Америці цілий ряд люксусових „водних домів". Стіни тих домів зі скла. По склі спливає без перерви вода, що в кождій кімнаті має іншу температуру. Вода заступає тапети в тих кімнатах і реґулює теплоту в кождій кімнаті. Такі кімнати з водними тапетами мають впливати успокоюючо на нерви й викликувати знамениті настрої. Вода спливає по скляних стінах зовсім беззвучно і ще до того задержує всі звуки знадвору. Розуміється, ті „водні дімки" страшенно дорогі.

Нещастя ніхто не може передбачити, але кожний старається йому запобігти і тому обезпечує збіжжа й пашу від огню в Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

СЛУЖБА ІДЕЇ

З приводу Маркіянового Свята на Білій Горі.

Роковини великих людей, спомини про національних провідників все мають виховне значіння.

Маркіян Шашкевич не тільки був пробудителем української суспільности сучасної йому доби, але його творчість має тривале педаґоґічне значіння і для грядучих поколінь. Не треба доказувати, що нинішне блукання національної української думки на тлі і роздоріжжах міжнародних катаклізмів, має велику схожість з добою о. М. Шашкевича.

Однак ми нині з подивом глядимо на відвагу й зелізну волю слабосильного питомця Маркіяна й опісля тихого сільського священика-народовця, який ніколи не жахався прикрих для серця невдач та болючих нераз наслідків його праці.

Коли він пізнав відроджуючуся силу Словянщини, особливож національний рух на літературно-науковому полі Сербів і Чехів, прикладає руки до великанської праці національного пробудження рідного народу. І Маркіян стає справді вістуном, піоніром, поетом національного відродження.

Шашкевич має для Галичини більше значіння як Котляревський для Великої України. За його свідомим почином дістається рідна мова і національна свідомість до красного й популярного письменства, до товариського й публичного життя, до шкіл й наукової літератури. Похід Котляревщини не був такий всесторонний.

Однак Маркіян і тепер стоїть перед нами як вчитель і провідник серед лябіринту і хаотичних ідеольоґій нинішньої доби. Великі Маркіянові ідеї і його героїзм серед злободневних злиднів мають піддержку не тільки в його свідомости великих дрімучих сил в народі, але і в сильній як скала вірі в Бога та в незнищимі сили католицької Церкви. Маркіян вміє відріжнити Боже від кесаревого. В нього нема конфлікту між священичим сумлінням і націоналізмом. В нього не свариться вища реліґійна ідея з національними почуваннями. В нього реліґійна екстаза все навіває національну працю.

Наш поет дав чудовий вислів віри й надії в Провидіння в цілій своїй творчости.

> „Віра серця мого як Бескид твердо поставилась на любови. Смуток твій знидіє, а радость сліди його позмітає, а сумна ніч буде ясним полуднем, і звеселишся, а око твоє заблищить зіркою в буйній пітьмі життя твого, і огорнешся зоряною свитою тихомиря, і линяєть над тобою милость божая, бо надія з серця твого не втікла, — бо хто як Бог?"
>
> (Псальми Русланові).

Матеріялізм, радикалізм, гіпернаціоналізм роблять нераз закиди Церкві, що

вона відвертає очи народу від життя, від економії, земських річей і витворює легковаження для справ світа й народу. Пустий се закид і спертий на незнанню засад Церкви та історії. Справді Церква ставить людству надприродну ціль, спрямовуючи його думки і бажання до вічних правд і безконечного добра в другому житті. Однак кладучи такий ідеал, рівночасно підносить людину, ушляхотнює її та розпалює в людській душі вогонь до всего, що найкраще і найчистіше. Та до осягнення тої мети Церква ставить як конечний засіб — сповнення обовязків людини супроти рідні, батьківщини, людства.

В тому то лежить розвязка питання, чому то католицький універсалізм рівночасно сприяє і національному розвоєви народів.

Релігійно-національна діяльність о. М. Шашкевича має для нас і в нинішних часах велике виховне значіння. (к.)

Похорон Гінденбурґа

З Нойдеку перевезли з великою парадою тіло Гінденбурґа до Танненберґу, де його похоронили в одній з веж памятника битви під Танненберґом. В похороні взяли участь: Гітлер, всі німецькі міністри, представники німецьких княжих домів, фельдмаршал Макензен, дипльоматичний корпус, делеґації всіх полків Райхсвери, відділи маринарки, орґанізації бувших учасників війни та около 200.000 публики. Після проповіди пастора Дормана промовив Гітлер. Він оповів коротко і ядерно про життя Гінденбурґа. Він сказав м. ін., що Гінденбурґ злучив минувшину з динамічною силою сучасного відродження німецького народу. Гінденбурґ як президент був оборонцем націонал-соціялістичної революції і тим уможливив відродження німецького народу. Німецький нарід буде приходити до свого померщого героя, щоби в тяжких часах черпати нові сили до життя. Імя Гінденбурґа буде безсмертне. Гітлер закінчив свою промову окликом: „Померший вожде,увійди до Вальгалі“! Після промови Гітлера орхестра заграла стару жовнірську пісню: „Іх гатт' айнен Камераден“. Відтак перенесли домовину з тлінними останками Гінденбурґа до „вежі маршалів“. Сотки тисяч публики дефілювали цілий день і ніч перед домовиною маршала.

Що каже Кіосуке Фукунага

Записки про будучу війну між Америкою і Японією.

Японський автор Кіосуке Фукунага оповістив повість під повисшим заголовком. Большевицьке „Государственное Издательство“ видало її на днях в рос. перекладі з передмовою Радека, котрий пише: „Літературний талант Фукунага рівний здібностям полкових барабанчиків“. І слушно, бо Фукунаґа не має ніякого літер. таланту. Та не в тім значіння згаданої книжки, а в отвертости военної пропаганди. Як та пропаганда поставлена, видно з отсего вступу: „Акція моєї повісти зачинається тим, що командант японського міноносця без ніякої причини топить американський корабель (щоб викликати війну і то зараз). Я не думаю, щоби в японській фльоті знайшлися офіцири, які осмілилисяб на такий нерозумний крок. Я зазначую се, щоб не нарушити чести офіцирів цісарської фльоти. Якби ходило про мене, то можливо, що я се зробивби. Та нема офіцирів в дійсній службі, які малиб такі думки. Отже се, що я пишу (в повісти), не має значіння“. Хитро пише! А далі наводить цілий ряд причин, їзза котрих Японія виграє війну з Америкою: повстання на Кубі, затамування перепливу через Панамський канал і т. д. Словом, описує, як Японія бе Америку — з легкістю казки. В Японії та повість викликала одушевлення, в Америці заборонили її.

Гіркі овочі террору

І як наблизився, побачив город і заплакав над ним глаголючи: О коби зрозумів ти хоч у сей твій день, що (потрібне) для спокою твого! Та тепер воно закрите перед очима твоїми. Бо прийдуть дні на тебе й вороги твої обкинуть валами тебе і стиснуть тебе звідусюди. І з землею зрівнають тебе і дітей твоїх у тобі і не лишуть у тобі каменя на камені, бо не зрозумів ти часу відвідин твоїх. (Пророцтво Спасителя про здобуття і зруйнування Єрусалиму, Лука, глава 19, 41-44).

Се одно з найбільше потрясаючих місць св. Письма, в котрім евангелист-очевидець описує, як Спаситель плаче предсказуючи упадок столиці Рідного Краю свого і тим учить нас великої любови до свого краю і народу.

Майже чотири роки часу мали Жиди від літа 66 року по Христі, коли вибухло їх загальне повстання проти Риму, аж до весни 70, коли син першого римського цісаря з династії Фляфіїв обляг Єрусалим. Мали досить часу, щоби приготувати свою столицю на облогу. Якже вони використали той час?

Жиди того часу зовсім не використали. Чому? Чи в їх загально-національнім повстанню проти Римлян не було благородних людей і високих ідей? Були в тім повстанню і дуже благородні люди і найвисші ідеї, та мимо того жах царив над св. Землею весь час великого повстання її, такий безпримірний жах, якого та земля не зазнала ні передтим, ні потому, бо навіть само збурення Єрусалиму, хоч було дуже страшне, не могло своїм жахом рівнятися з тим, що переживав жидівський нарід в часі свого повстання. Річ в тім, що в часі того повстання Жиди винищували самі себе безпощадно. Серед них ділав страшний закон террору, котрий зачинає звертатися проти ворога, а кінчить вимордуванням своїх людей. Бо зіпхнений в сутінки підземелля террор засліплює своїх прихильників — морально й інтелектуально. Вони наражуючи своє життя стають надзвичайно підзорливі та дразливі й за найменше підозріння або в разі ріжниці думок в якій небудь справі убивають, довкруги убивають тих, котрих підозрівають і тих, що з ними не годяться. Притім чим більше скрайна струя тим скорше бере верх серед розбурханих пристрастей і — розуміється — тим скорше зуживає силу населення, між котрим оперує. Се клясично ясно видно якраз на прикладі жидівського террору, з котрого розвинулася чотиро-літна жидівсько-римська війна, що закінчилася страшним зруйнуванням Єрусалиму і святині його.

Крайні націоналісти „ревнителі“ між Жидами взяли остаточно верх між повстанцями і в цілім краю по двох роках повстання, а саме з кінцем 68 року. Доконали вони свого діла головно при допомозі тупих і сфанатизованих селян з Ідумеї, котрі тим „ревнителям“ дали фізичну можливість перемогти уміркованих Жидів і вимордувати їх провідників. В тій цілі „ревнителі“ мусіли наперед потоптати всякі горожанські, релігійні й моральні звязки між людьми, розвалити всякий суспільний порядок, словом мусіли стати подібні до сучасних большевиків в часах їх першого руїницького розгону. Дійшло до того, що якраз ті фанатики, що ревнували в обороні головної святині Жидів і в тій святині мали свою головну кріпость, явно висмівали і викпивали всі ритуальні приписи, в тій святині віками виконувані, що первосвященика призначували жеребом, що вибивали до ноги полонених у вязницях, що під карою смерти забороняли гребати тіла убитих і т. д.

Та грубо помиляється кождий, хто думає, що з хвилею побіди крайних жидівських націоналістів настала одна команда й одна влада між Жидами. Було якраз навпаки! Коли перед тим були між Жидами дві струї, уміркована і крайна, то з хвилею перемоги струї крайних націоналістів і вимордування провідників уміркованих як „зрадників Бога і народу“ — крайна струя націоналістів розбилася на цілий ряд ворогуючих між собою ґруп і ґрупок, надзвичано заїлих і безоглядних. І так боролися між собою передовсім Йоан з Ґіскалі, що мав за собою свою партію Галілейців, з одної сторони й Ідумейці з другої сторони, а ними „опікувався“ Симеон, син Ґіораса з Ґерази, за котрим стояли жидівські патріоти з полудневої частини краю і ті власне Ідумейці, що не любили Йоана з Ґіскалі. А обидвох їх не терпів Елеазар, син Симеона, котрий боровся ще з римським намісником Ґаюсом Цестіюсом Галюсом. Перший з тих головних партизанів усадовився в передсінку святині Соломона, другий опанував місто, третий мав головну кватиру в самій святині. І не було дня, щоб Жиди не різалися з Жидами в улицях Єрусалиму! Над чим же вони так жерлися? Чи се були божевільні люди?

Вони не були ні божевільні, ні навіть гірші від інших народів, котрі довели до подібних відносин. Може навіть були ліпші від інших, що дальше побачимо. Та річ в тім, що сама система террору розшастує нерви і розум та до краю деморалізує. Террор се затроєний огонь, котрий не тільки тяжко і дуже неприємно може шарпати ворога, але рівночасно випалює внутренности тим, що той огонь розпалили. Террор з природи річи нелеґальний і не піддається ніякому леґалізмови. В нім вибивається той, хто більше кровожадний і більше безоглядний. Такі команданти виснажать населення зі всего, під оглядом моральним, фізичним і матеріяльним — та головно під оглядом орґанізаційним. Так власне повстає поява знана й у нас під іменем отаманії. Нема такого отамана, котрий не говоривби, що він бореться за долю Рідного Краю й народу. Навіть зовсім звичайні розбишаки і грабіжники, кажуть, що вони „впоминаються“ за „бідний нарід.“ І нема сумніву, що ніщо так основно не ослаблює того бідного народу як його отамани, котрі самі себе видвигають терроном і грабунком.

Коли Тит, син римського цісаря Веспазіяна, підступав під Єрусалим, мав він вже допомогу свіжих римських військ, що наспівали з Сирії та Єгипту. Коли вже зачався наступ римських військ, тоді Елеазар з патріотизму піддався під команду Йоана з Ґіскалі, але Симеон з Ґерази таки нікому не піддавався: той був чистокровний отаман, отже ніякої влади над собою не узнавав, тільки само „патріотичне натхнінння“, але що значить те „натхнінння“, то він сам тільки „знав.“ Розуміється серед такої незгоди між жидівськими отаманами, котра тревала весь час без уговку, не могло бути й мови про відповідне заосмотрення міста в засоби поживи. До того перед самою облогою впущено до міста велику силу паломників, бо наближалося свято пасхи. Що більше, навіть коли Римляни вже зовсім обляґли місто, спори і бої в нутрі обляженого Єрусалиму не уставали і були такі зажерті, що воюючі з собою жидівські партії підпалювали собі взаїмно магазини з харчами, аби тільки „провчити“ партійного противника...

Та мимо безпримірного розґардіяшу в місті, Єрусалим не легко було здобути, бо він був з природи дуже оборонний з трох сторін, а з четвертої від півночі сильно укріпили його були колишні жидівські королі потрійним надзвичайно сильним муром і великанськими баштами. Кромі того в нутрі були ще окремі дуже сильні твердині: замок, королівська палата і святиня. Обляжені вправді билися між собою, але напади римського війська таки відпирали і навіть робили з нутра випади та палили обляжничі машини. Хто знає, як довго булаб тягнулася облога, якби місто було заосмотрене в поживу. Та серед обляжених скоро почався голод. Збройні оборонці Єрусалиму безоглядно відбирали

в населення останки поживи й воно гинуло на очах. Трупів не було де хоронити, вони гнили й так страшенно воняли та заповітрювали місто, що були полоси, де навіть витревалі римські жовніри не могли йти до наступу, бо страшний сморід валив їх з ніг і віддих їм запирав. Тортури населення серед таких обставин взагалі трудно описати. Богато з обляжених вимерених голодом пробувало втікати з міста, але Римляни ловили їх і масово прибивали на хрести: тисячі так повішених Жидів оточували місто і гнили на хрестах. Мимо всего опір обляжених тревав. Брати місто самим голодом не принеслоб чести чотиром добірним легіонам, що облягали Єрусалим. До того нова династія доконче потребувала воєнної слави. Отже Тит рішився приступом здобути Єрусалим, котрий вже був ослаблений голодом. І дійсно вдалося Римлянам перейти мури тай здобути навіть замок в нутрі міста. А в першій декаді місяця Аба (серпня) 70 року по рождестві Спасителя серед наступу на укріплену святиню занялися полумям передсінки святині Соломона і згоріла святиня сама. В огні пропали безчисленні скарби, які там збирано від століть, оскільки їх не виграбили римські жовніри.

І ще місяць тривали страшні вуличні бої, в котрих Римляни мусіли здобувати дім за домом і вулицю з вулицею, серед сцен, яких не знає ніяка інша війна між людьми, бо Жиди не давали втікати не то своїм мужчинам але навіть жінкам і дітям, хоч ніякої надії на відпертя ворога вже не було. Убивали буквально кождого хто хотів утечи, а Римляни також убивали кождого Жида, котрого зловили. Нарешті дня 8 Елюля (вересня) 70 року по рождестві Христа сповнилося видіння Боже, над котрим плакав Спаситель світа: звідусіль стиснено і зломано останний жидівський спротив у столиці св. Землі. І зрівнано Єрусалим з землею і вибито мешканців його з жінками і дітьми. Навіть з кльоак витягано їх і вбивано. А потому римське військо зруйнувало святе місто до самих основ, і заорано землю, де стояло воно і посипано сіллю і піском на знак, що там ніщо рости не сміє. І заборонено приносити жертви на місци, де стояла величава святиня і розвязано саму громаду Єрусалиму і все публичне і приватне майно її та мешканців її сконфісковано на фіскус. В руїнах святого міста розложили табори свої еспанські і тракійські війська Римлян і в найближім сусідстві руїн Єрусалиму, в м. Емаус, заложено оселю з римських ветеранів, котрі мали пильнувати, щоб ніщо не повстало на місци, де стояв колись храм Соломона.

Жидівський мемуарист Йосиф Флявій, приятель Тита, пише, що Тит разом з воєнною радою постановив не нищити святині. А хроніка Сульпіція Севера пише якраз навпаки: що Тит з воєнною радою постановили знищити святиню. І в „Аргонавтиці“ поета Валєрія Флякка, присвяченій цісареви Веспазіянови, славиться „побідника Солими, котрий кидає смолоскипи“... Отже можна що найменше сумніватися, чи Тит хотів ратувати святиню. Більше правдоподібне те, що він побачивши, як ділає на весь Схід його діло і як Жиди розносять ненависть до Риму по цілім світі, дав пізнати Йосифови Флявієви, що добре булоб написати, що святиня згоріла „припадком“. Зрештою ограблено її хіба не припадком. Та якби не було з жорстокою поведінкою Римлян, кождий безсторонний глядач мусить признати, що римська влада ділами а не словами пробувала чесно і довго помиритися з жидівським народом і його представництвом, пробувала даючи Жидам дійсно (а не тільки обіцюючи) навіть управу тим краєм. Щойно тоді коли ніяким способом не можна було порадити з Жидами, Рим приняв довго киданий визов до бою. І не можна забувати, що той визов був нарешті загальним повстанням Жидів, а не вже терором. Щойно тоді Римляни знищили Єрусалим.

Та знищення Єрусалиму зовсім не було кінцем жидівської нації: не римська нація бачила кінець жидівської нації, тільки жидівська нація бачила кінець римської нації — і причинилася до того кінця.

Про дальші події в слідуючих статтях.

Потрійний Ювилей

Преосв. Константина Богачевського Еп. американських Українців-католиків.

2) Як видко з того, о. Богачевський ішов швидко з одного щабля на другий. Совісність у виконуванні обовязків і характерність зєднували йому пошану та аванс. В часі від ординації до іменування крилошанином і катедральним парохом, отже від 1909 до 1918 р. о. Константин не міг загріти місця, бо його все пересували. Та на кождій позиції трудився він ревно і совісно й залишав по собі вдячні спомини. Ніколи не щадив своїх сил і праці, коли ходило про добро душ або про народню справу. Преображенська церква у Львові заповнилася вірними за його часів. Духовна обслуга йшла від ранку до вечора так, що пок. Олександер Барвінський, тодішній сеніор Ставропігійського Інституту, заявив раз на засіданні тогож Інституту, що зі всіх українських церков у Львові одинока Преображенська церква якслід обслужена.

Праця о. Константина Богачевського в Перемишлі була величезна: Треба було обслужити парохіяльну церкву, підміські церкви й каплицю на Перекопанім, збудовану його заходами. До того треба було обслужити 6 шкіл. А на всю ту роботу були лише два сотрудники й один катихит. Годиться згадати, що богато перемиських Українців втратило заняття по упадку української влади в 1919 р. й опинилося на бруку. Щоб допомогти їм, завязався в Перемишлі Горожанський Комітет. Його головою став о. Константин. На тім становищі поклав він величезні заслуги, обстоюючи твердо права Українців перед польською владою. О. Константин старався дуже ревно за фонди для горожанського комітету і розділив тисячі корон бідним українським робітникам, що втратили роботу. Як парох катедральної церкви о. Константин уратував від упадку церковне брацтво св. Николая: ставши його головою, продовж трьох літ очистив з довгів його маєток у реальностях, при чім часто докладав до такої праці ще й свого власного гроша. Його орґанізаційний хист показався був ще в Перемишлі, коли при катедрі заснував захоронку для українських діточок, якою управляла знана патріотка, пані Кишакевич. Ся установа розвинулася дуже скоро і сьогодні вона — справжня твердиня проти винародовлення української дітвори в Перемишлі. Вже тоді розумів се добре о. Константин і тому докладав тілько праці для тої установи.

Важною справою, якою особливо занявся о. д-р Богачевський, було орґанізування українських дівчат, що приходили до міста на службу зі сіл. Ті дівчата, перебуваючи без опіки по чужих домах, часто сходили на манівці. Щоб се припинити, о. Константин зорґанізував товариство українських служниць. Воно істнує до сьогодні і добре розвивається. Він винаймив для них домівку, в якій відбувалися відчити, спільні вечері й забави під доглядом українських жінок з інтеліґенції. Для збереження чесного життя української дівочої молоді о. Богачевський оснував т. зв. Третій Чин св. Василія Великого. Сей чин мав між ін. за ціль поширяти національну свідомість серед жіночої молоді. Дівчата займалися продажю українських книжок, вони дбали за прикрасу і чистоту церкви та опікувалися хорими бідними.

Вершком енергії і праці о. д-ра Богачевського було зорґанізування української народньої школи при катедрі в Перемишлі. Се був воєнний час і треба собі уявити, яку важку боротьбу мусів звести катедральний парох за введеня школи в життя. А всеж таки о. Константин поборов всі труднощі і сьогодні ся школа гарно розвивається. При сій нагоді треба згадати, що попри парохіяльну і громадянську роботу в Перемишлі о. д-р Богачевський займав ще уряд декана і професора духовної семинарії в Перемишлі.

Все те коштувало богато часу, труду і здоровля, але для Божої і народньої справи о. Константин ніколи себе не щадив. В обороні свого народу мав о. Богачевський не один конфлікт. Раз комісар закінчив переслухання і казав жандармам відпровадити о. Богачевського до тюрми, на горі Винній, ч. 1. Звісно, що та тюрма найгірша з усіх в Перемишлі. Два жандарми з наїженими штиками провадили о. Богачевського головними вулицями міста до тюрми. Було се 21 червня 1919 р. Пересидівши у вязниці 8 днів, опинився наш о. Константин у вязниці в Модліні. Там пересидів місяць, опісля перевели його до табору інтернованих в Домбю під Краковом. Тут перебув місяць і аж за інтервенціею епископа Коциловського випустили його на волю.

Епископ Коциловський поставив його тепер своїм ґенеральним вікарієм і в той спосіб показав, що вміє цінити високо характер і заслуги о. Константина. Але, як можна здогадуватись, тодішна влада не хотіла признати того вивисшення. Тодішний міністр віроісповідань і освіти, знаний ворог українського народу, вшехполяк, проф. Ґломбінський, звертався письменно до перемиського епископського Ординаріяту з жаданням припинити о. Богачевського у виконуванні уряду Ґенерального Вікарія. Коли се не помагало, в липні 1923 року тодішна влада урядово проголосила, що не узнає о. д-ра Богачевського крилошанином ані парохом катедри та одночасно замкнула йому платню. Сеї платні не відзискав о. Богачевський ніколи. Але не зважаючи на ті всі перепони, о. д-р Богачевський виконував свій уряд дальше на бажання Епископа.

Осьтак представляється в скороченні діяльність теперішнього американського українсько-католицького Владики в Старім Краю. Можна про се ще богато писати, але вистарчить і се для зрозуміння характеру Преосвященного Кир Константина.

(Далі буде).

Боротьба

між католиками і евангеликами в Австрії

Австрійські евангелики симпатизують з гітлерівцями. Протестантські духовники заняли прихильне становище супроти противників Канцлєра Дольфуса в часі недавного гітлерівського повстання. Були випадки, що евангелицькі духовники навіть ділом спомогали повстанців. В Каринтії був в однім евангелицькім костелі склад зброї, в Леобені повстанці стріляли з вежі евангелицького костела. Суперінтендент евангелицького костела в Гайнцельмані хотів видати пастирський лист, але австрійська влада його сконфіскувала. Той пастирський лист мав бути реплікою на недавний лист австрійських католицьких епископів. Віденській пресі заборонили писати про справу з листом. — Канцлер Шушніґ виголосив недавно промову, в якій остро виступив проти австрійських евангеликів. Він підкреслив, що ніхто не сміє славити фальшивого геройства повстанців. Австрійське правительство не буде обмежувати свободи сумління в Австрії, одначе не допустить до ображування релігійних почувань більшости австрійського народу, вірного католицькій Церкві.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець перешле радіем благословення учасникам Міжнародного Евхаристійного Конґресу в місті Буенос Айрес в Арґентині в день замкнення того конґресу. Св. Отець буде промовляти до мікрофону зі свого приватного кабінету. (КАП)

Питомці Колеґії Пропаґанди в Римі були на авдієнції у св. Отця в Кастель-Ґандольфі, літній резіденції. Префект Пропаґанди Кард. Фумасоні Бйонді представив питомців Св. Отцю і просив для них благословення. Індійські та анамські студенти відспівали свої пісні. Св. Отець подякував питомцям за докази пошани і привязання та поблагословив їх. (КАП)

Великий відпуст в день Храму Хрещення Руси-України відбудеться у вівторок 14 серпня с. р. на Пацлавській Кальварії. Велика Кальварія тривае вже від неділі 12 с. м. Преосв. Кир. Йосафат візьме в ній особисто участь.

400-ліття Ордену ОО. Єзуїтів. Дня 15 серпня с. р. минає 400 літ від хвилі, коли св. Ігнатій Льойоля разом з кількома вибраними товаришами зложив перший монаший обіт в неістнуючій нині каплиці Ст. Дені на Монтмартрі в Парижі. Ту памятну хвилю уважають слушно за народини Товариства Ісусового, хоч новий Орден затвердив щойно 6 літ пізніше Папа Павло III буллею „Реґімініс мілітантіс“ з 27 вересня 1540 р. Товариство Ісусове має тепер в ювилейнім році 43 монаші провінції. Всіх членів Товариства Ісусового є 23.673, з того 10.353 священиків, 8.273 клириків і 5.044 братів. ОО. Єзуїти працюють на місійних теренах в Азії, Африці, та на островах Океанії в 46 місійних округах. Загальне число місіонарів Єзуїтів — 2.959; з того священиків 1.716, клириків 664 і братів 579. Весь католицький світ з вдячністю та признанням глядить на 4 століття праці ОО. Єзуїтів і лучиться ними духом, згадуючи ту хвилю, коли перші члени Товариства Ісусового складали перші обіти і слухали Служби Божої, яку відправляв один з товаришів св. Ігнатія Льойолі, бл. Петро Фабер в Парижі в торжество Успенія Пр. Д. Марії в 1534 р. (КАП)

Преса ОО. Єзуїтів

В 400-ліття повстання Ордену ОО. Єзуїтів варт пригадати, що ОО. Єзуїти мають майже у всіх краях власні орґани. Се переважно місячники, присвячені науковим дослідам над найбільше актуальними справами зі всіх ділянок людського знання. Найстарший з тих орґанів се двотижневик „Civilta Cattolica“, що виходить в Римі вже 85-ий рік. У Франції виходять двічи в місяць від 1846 р. „Etudes“; в Німеччині виходить 64 роки місячник „Stimmen der Zeit“; в Польщі виходить 51 літ місячник „Przegląd Powszechny“; в Еспанії „Razon y Fe“, в Анґлії „The Month“, в Португалії „Brotena“, на Мадярщині „Magyar Kultura“, в Голяндії „Studien“, в Арґентині „Estudios“, в Колюмбії „La Rivista Zeveriana“, в Югославії „Zivot“. В Америці виходить вже 25 літ знаменитий тижневик „America“. (КАП)

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: Правда“, Львів, ул. Сташіца ч. 8/I.

Католицька преса в Злучених Державах Півн. Америки. В Клівеленді відбувся 24-ий конґрес Товариства Католицької Преси. Директор Національної Католицької Інформаційної Служби п. Франк А. Галь зазначив в звіті, що катол. преса в Зл. Д. П. А. постійно зростає мимо кризи. В минулім році повстало 9 нових часописів. Число читачів катол. преси значно зросло. В самім лише Клівеленді дієцезальний орґан „Catholic Universe Bulletin“ після катол. пресової кампанії здобув понад 20.000 нових передплатників. Централя Католицької Акції в Вашинґтоні видає щоденно пресову кореспонденцію. Сего року вона має стати телеґрафічною аґенцією. Конґрес обговорив також, в який спосіб катол. преса моглаби успішніше поборювати шкідливі фільми і театральні пєси. Почесний предсідник Епископ Schrembs зганив тих „критикуючих католиків“, що не читають зовсім католицької преси лише впевняють, що не варт її читати... (КАП).

Схизма в схизмі

Російська православна ерархія на еміґрації („зарубежна“) розбита тепер на 2 табори, що себе взаїмно завзято поборюють і навіть обкладають клятвами. Причина сего роздору се боротьба за впливи над російською еміґрацією та розбіжність поглядів щодо відбудови будучої „єдіной нєдєлімой“ Росії. Саме тепер боротьба між російськими православними дійшла до великої натуги. Боротьба йде передовсім між двома найвизначнішими сучасними митрополитами, відомими нам з насаджування православя в Галичині підчас війни, Антонієм і Євлогієм. Митр. Антоній, котрий тепер на удержанні югославянського правительства, утворив синод російської правосл. Церкви в Карлівцях Сремських. Він згуртував під своєю владою 22 рос. правосл. епископів і намагався підчинити своїй юрисдикції також Митрополита Євлогія і залежних від нього 4-ох архієреїв. Одначе Євлогій заквестіонував канонічну правосильність карловицького синоду. За те викляв його Антоній. Тоді Євлогій піддався власти царгородського патріарха і викляв зі своєї сторони Антонія, узурпатора синодальної влади. Послух Антонієви виповіли також недавно померший рос. митрополит в Америці Плятон і ще 5 інших правосл. епископів. Мимо старань політичних провідників російської еміґрації не вдалося дотепер усунути тої схизми в схизмі. (к.)

„День позичених книжок“

В Лондоні мають уладити день „позичених книжок“. Майже в кождій приватній бібліотеці бракує богато книжок, які позичили найліпші приятелі. Ті браки заповнюється найчастіше також позиченими книжками. Щоб направати ті злі звичаї, в Лондоні мають уладити день, „позичених книжок“. В той день кождий перегляне свою бібліотеку і зверне позичені книжки їх власникови. Навіть анґлійська почта постановила піти на руку тій акції і за половину почтової оплати достарчити книжки власникам.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 22)

„Андрей“ на заслані

Та ще раз судилося старому Лучці бути свідком, як „Андрей“ відмовився дзвонити: на поминках по Михайлови Телевичови.

Він помер якось після Благовіщення в 1922 році; за два роки як настали новий священик Жуль. Теж — Божа воля, бо Михайло Телевич був в самій силі віку.

Однодумці і пани з Інституту все його величали „старостою“, бо він і в тому Ростові над Доном воловодив своїми односельчанами і побирав для них харчі та допомоги, про що теж люди багацько шушукали. Хлоп був дужий, повний живця; ледве переступив пядесятку. З Лучкою жили несогірше. З ним була одна біда, що не мав під ногами твердого ґрунту. Не знать, чи таким хибним з роду вдався, чи не мав з малку доброї руки. Як були Москалі, кривив душею на московський лад і співав „От Отца ісходящаго“. Як прийшли наші, кривив душею на наш лад і співав — „От Отца і Сина ісходящаго“... І мовляв, що йому се байдуже, бо він не годен збагнути ні одного ні другого... Хилився перед москалями і заводив православіе та „русское чтеніе“... Прийшла українська влада, кривив душею і хилився перед Українцями, далі перед Поляками; а все любив вбиватися у колодочки, був масний і жадний. Тому й ішов все на руку московським усобникам, від котрих тут після війни аж кишить і роїться...

Інститут скинув священика, а Михайла Телевича призначив на надзірника інститутських лісів. Хоч не годилося йти проти священика, Михайло не зважав... І видно так вже Бог спричинив, **що той самий ліс став приводом його** смерти. За відробок видавав Михайло „За садом“ сосну Степанові Панасюкові і навкірки йому, — бо мав з ним на пеньку, — видав йому безвартну і кострубату; коли іншим, — своїм полизачам, — хоч мали менші відрібки, повидавав такі як свічки. Була велика суперечка, бо були й чужі люди. І тоди саме, того дня Михайло набавився в лісі дуру, бо в селі тої болі не було. Вернув з ліса, зляг і вже не піднявся.

Якось в два роки навпісля робили йому його однодумці в селі великі поминки,на котрих був сам ґенерал, котрий тоді прийшов на завідовника Інститутського майна. В ранці була велика заупокійна Служба Божа, після неї парастас. Церква була повна народу, бо спрошували на поминки і люди надіялися незлого почастунку.

Та коли священик після „возгласу“ при кінці відправи помянули покійного — „...і сотвори йому Вічная память...“ дзвонар мав вдарити у всі дзвони. І знову, отсе вже втрете, сталося дивне диво:

„Андрей“ відмовився дзвонити!...

Ремінець, котрим в середині було прикріплене било до дзвона, перетерся і — заки „Андрей“ хочби один гомінець видав з себе, било гепнуло на землю; за малим — булоби вбило дзвонара. „Вічную память“ віддзвонили лиш інші **дзвоники, без „Андрея“...**

Говорили люди, що ремінець був збутвілий чи порепаний... Та старші люди з села, ті, що тямили клятне слово, яке Янчинський священик в 1890 році сказали на хрестинах „Андрея“, були всі одної гадки: що то святий апостол **АндрейПервозванний спричинив, що серце** дзвона обірвалося... За те, що покійник в 1914 році насильно намагався зневолити „Андрея“ до звеличання зради правдивої Христової віри, коли хлібомсіллю витав схизматицького священика на вході до церкви...

Слабий клекіт дрібних дзвоників без „Андрея“ струснув всіми до глибини, бо всі, навіть ті з молодших поколінь, знали його дивну міцноту, що коли не захоче — то не буде дзвонити.

Всім стало маркітно. Лучка спомянув небіщика і теж його спожалів.

Та священик Жуль, котрі покійного напучували на останню дорогу, коли дізналися, що серце дзвона вірвалося, не здіймали фелона, але казали серце прикріпити і тоді ще раз спомянули покійного „Вічною памяттю“ і ще раз казали віддзвонити.

Сим разам, на приказ законного Христового священика, „Андрей“ повинувався і загудів своїм заливним, „срібним“ гомоном...

Такої дивенної міцноти набрав той дзвін від того закляття Янчинським священиком на хрестинах в день св. апостолів Петра і Павла в 1890 році.

Так за Лучки памяти „Андрей“ три рази відмовився дзвонити...

(Далі буде).

ОГЛЯД ПРЕСИ

Маняк

(З приводу брошури В. Винниченка: „За яку Україну", Париж, 1934).

„Новий Час" в ч. 172 з с. р. пише м.і. в статті під отсим заголовком:

„Коли звертаємо увагу на сю брошуру Винниченка так тільки як на вияв маняцтва визначного письменника. І ще одно: тактика, яку пристосували большевицькі верхи у відношенні до Винниченка, виказує, що вони прекрасно орієнтуються в його маняцтві і це маняцтво використовують, щоби тягнути б. голову Директорії за язик. Бо це, — що цей маняк пише, вода на їхній млин.

Винниченко завзявся переконати большевицькі верхи, що він комуніст. І засипує їх письмами зі своїми проханнями.

Вони патякають йому, що числять на нього. Винниченко розсипується брошурою зі славословієм, а в большевицькій пресі знімається аларм, що він „агент буржуазних держав", що він задумує воєнний напад на СССР з організацією одночасного повстання в середині його.

В останній брошурі В. наводить свого листа до політбюра КП(б)У, в якому м. і. пише:

„Я прохав дозволити мені повернути в СРСР і взяти участь у справі будування соціялізму. Дією, роботою, боротьбою за цю велику справу я найкраще розвіяв би як усякі непорозуміння та обвинувачення так і дію їх на прихильних до мене українців. А так само я цим самим провадив би серед них пропаганду за участь в будуванні соціялізму. При цьому, розуміючи, що всі минулі непорозуміння могли залишити свої сліди, я прохав дозволити мені тільки жити в СРСР і брати участь у будівництві соціялізму літературною працею, не претендуючи ні на політичну, ні на партійну.

Мені на ці прохання ввесь час відмовлялося в найзневажливіщій формі: мені навіть не відповідалося на них.

Тоді я звернувся до єдиного засобу, що лишався мені: до літератури. Я хотів здаля, зза кордону брати посильну участь у роботі й пропаганді цієї роботи. Я старався викладати тези соціялізму й комунізму в різних літературних формах і таким чином діяти на читачів на Україні.

Яка причина того чудного факту, що людину з усією щирістю віддану справі комунізму і революції, що поділяє цілі й способи їх досягнення компартії, керівні центри цієї самої партії хочуть представити як ворога і комунізму і революції і партії і радвлади, як агента капіталістичних держав, прихильника інтервенції, організатора повстання проти радвлади, реставратора капіталізму і т. і.?"

І відповідає: тому, що він Українець: Правильно! Одначе замісць витягнути з цього відповідні висновки, В. бреде дальше:

„Я не знаю всіх умов і причини смерти таких видатних і цінних людей на Україні, як Хвильовий і Скрипник, але мені, як і всім, ясно, що сталася вона на ґрунті національних відносин і конфліктів. І коли навіть припустити, що тільки вони, ці люди винні у всьому, (як дехто старається представити), то й то виникає питання: як же це так чудно в СРСР розвязано національне питання, що такі люди скорочують собі життя через нього? І якої-ж сили та безвихідности повинні бути ці конфлікти, коли такий у всіх відношеннях випробуваний, вірний, чесний партійний товариш як Скрипник не міг знайти у своїх старих партійних друзів ні мирного розвязання питань, ні потіхи, ні підтримки, ні вибачення, ні чого іншого, видко, як ворожости, яка й зштовхнула його в смерть?

Українське питання може заграти дуже та дуже значну ролю. Коли німецькому расизмові тими чи іншими способами пощастить видерти у сучасних можиовладців Европи мандат на Україні, то ясно, що боротьба з ним (расизмом) буде не те, що війна з Врангелем, Денікином, чи Петлюрою. Дійсно підчас цієї боротьби потрібне буде величезне напруження всіх сил. І через те тепер уже потрібна велика економія у витраті їх, потрібне пильне, майже дрібязкове збирання їх. І розуміється, треба всіма мірами, всіма засобами привертати симпатії до радвлади всього тиха (?), всього населення України, як радянської, так і Західної. І тим паче це все потрібне, що українська контрреволюція провадить горячкове збирання сил, саме в цей мент розвиваючи найенергічнішу агітацію проти радвлади за обеднання всіх своїх сил у „единому національному фронті"? А що робить радвлада? Де її збирання сил перед сутичкою? Судячи з прикладу зо мною, а так само з трагічної загибелі Хвильового та Скрипника, такої економії сил, такого як треба збирання їх немає у вас, товариші. Я сказав би навпаки: є майже свідомо шкідницьке марнотравство і нищення.

Іноді охоплює непорозуміння і страх: та як же можна провадити таку політику? Та це-ж на руку тільки українській контрреволюції, яка аж руки потирає від злотіхи".

„Новий Час" закінчує так:

„Видумки, п. Винниченко!... Українське суспільство дивиться на вас (Винниченка) як на хорого маняка, який не вміє зберегти особистої людської гідности".

Подаємо без коментарів отсі маячення Винниченка, б. голови Директорії УНР, бо вони самі говорять за себе...

Сто податків в Польщі

В польській пресі появилася під таким заголовком стаття визначного консерватиста д-ра Яна Гупки.

„Держава, самоуправи, суспільні обезпечення і т .п. стягають около 100 податків... Самих тільки безпосередних податків є в Польщі 30. Вони діляться на такі ґрупи: доходові, промислові, ґрунтові, маєткові, від спадків і даровизн, від будинків.

Доходовий податок має численне „потомство": 1) властивий доходовий податок, 2) 10 відсотковий додаток, 3) кризовий додаток, 4) кумуляція податку від упосажень, 5) податок від деяких професійних занять.

Промислова ґрупа: 6) Податок від промислових свідоцтв з самоуправним додатком, 7) податок від обороту з 25-відсотковим самоуправним додатком, 8) 10-відсотковий державний додаток, 9) Додаток до т. зв. надзв. маєткової данини, 10) 10-відсотковий додаток на цілі збіжевої інтервенції. Податок від обороту се тепер переважно податок від страт.

Ґрунтові податки: 11) Підставовий ґрунтовий податок з 15.VI. 1923 р., 12) Проґресивний податок, що доходить до 100 відсотк. додатку для землевласників, 13) 100-відсотк. додаток на державний додаток т. зв. Ґрабського з 12.IV 1924 р., 15) 10-відсотковий загальний додаток, 16) Самоуправний додаток, т. зв. дорогова оплата, що доходить до 75 відсотк. і вище, 17) Ґромадський вирівнуючий податок до 50 ґр. з гектара, 18) Надзвичайна маєткова данина, т. є. 44 відсотк. ґрунтового податку від більшої земельної власности і 22 проц. від меншої власности, 19) 10-відсотковий додаток на цілі збіжевої інтервенції, 20) 3-відсотковий додаток на Хліборобські Палати.

Четверта ґрупа се маєткові податки. Хоч їх вже знесли, одначе по них залишилися ще значні залеглости, які пробують стягати, 21) Лісова данина в висоті ціни 5 річних зрубів, котрі можна було витяти в 3 роках, 22) Маєтковий податок. Його знесли в 1933 р. і на його місце є на 5 літ надзвичайна маєткова данина. Залеглости з наложених рат пробують стягати.

Пята ґрупа се податки від спадків і даровизн. 23) Зреформований в 1933 р. спадковий податок приніс скарбови мало доходу. Його загально обходили.

Шеста ґрупа се податки від будинків. 24) Державний податок від нерухомостей в міських громадах. При нім не узгляднюється ні обнижок, ні браку чиншів з причини невинаймлення. (По написанню сеї статті проголошено в сій справі деякі зміни, та чи вони увійшли в життя? — Ред.). 25) Кризовий додаток від податку від нерухомостей, 26) Податок від льокалів, 27) Підвишка податку від льокалів, 28) Податок від деяких будинків в сільських громадах, 29) Водотягова оплата, 30) Податок за надмірне зужиття води.

Слідуюча ґрупа се цілеві податки в користь окремих фондів. Тут належать: 31) Оплати на дороговий фонд від ваги моторових возів. Ті оплати причинилися до значного зменшення числа самоходів в Польщі. 32) Оплати на дороговий фонд від гонних (pędnych) матеріялів. 33) Оплати на фонд праці — пів відсотка від чиншів, 34) Оплати 1 відсотк. від доходів з праці, 35) Оплати від працедавців, 36) Податок від убою.

Крім того є ряд ріжних дрібних податків, державних і самоуправних. Тут належать: 37) Податок від жарівок, 38) Від карт до гри, 39) Від запальничок, 40) Від тоталізатора, 41) Стемплеві оплати від подань, квітів і т. д. 42) Судові оплати, 43) Оплати від перенесення нерухомої власности. Дальше монополі: 44) тютюн, 45) спірт, 46) сіль, 47) сірники, 48) штучні середники до солодження. Потім консумційні податки: 49) цукор, 50) пиво, 51) вино, 52) дріджа.

Дальше численні самоуправні податки: 53) Податок від запротестованих векселів, що є добиванням економічно конаючих людей, 54) Податки від плякатів, шильдів і анонсів, 55) Комунальний податок від псів, 56) Комунальний податок від посідання предметів люксусу, 57) Комунальний інвестиційний податок, 58) Податок від льокалів в готелях і пенсіонатах, 59) Від товарів, перевожених залізницями, 60) Від електричного та ґазового освітлення, 61) Від публичних забав, розривок і т. п., 62) Від мешканевого люксусу, 63) Від будівельних площ, 64) Від права полювання, 65) Від споживання, зужиття і продукції, 66) Від копалень, 67) Від промислу і торговлі, 68) Від вишинку, 69) Від білетів на залізничках, 70) Від ґрунтів на обшарі міських громад, 71) Від музичних інструментів, 72) Ярмаркові оплати, 73) Акцизові оплати від горалень і дріжджарень, 74) Від фабрик горівок і лікерів, 75) Від ректифікації спірту, 76) Самоуправний додаток від оплат від перенесення нерухомої власности.

На суспільні обезпечення: 77) Оплати на обезпечення від недуг, 78) На обезпечення від випадків, 79) На обезпечення від безробіття, 80) На пенсійне обезпечення, 81) На обезпечення на старість і нездібність до праці, 82) Оплати на ПЗВО (PZUW) на примусове обезпечення від огню, 83) Оплати від парових кітлів.

Крім тих численних поданих тут податків і оплат не вичислені ще всі податки консумційні, акцизи, численні мита. Отже без пересади можна подати число всіх податків і оплат в Польщі на около 100".

Від часу, коли д-р Гупка написав сю статтю, оповіщено тут новий дуже тяжкий тягар для власників домів: кождий дім мусить мати канал. За сам дозвіл на те платиться велику оплату, а кошти каналізації ще більші. Коли взяти під увагу те велике число податків, то кождий мусить признати, що треба доброго спеціяліста, аби зорієнтувався в них... Зовсім подібно було в давній Польщі з одною — що правда для теперішної Польщі додатною — ріжницею: що в давній Польщі шляхта ніяких податків не платила. Тепер і вона платить. Пищить а платить...

Студентам не вільно женитися

Є в Москві „коневодний" інститут, в котрім учаться студенти і студентки. Бувало, що студент женився зі студенткою. Та секретар того інституту уважав, що супруже студентів се „визов" сов. „коневодному" інститутови і почав нагінку на жонатих студентів. Комсомольці рішили, що студенти не можуть женитися, хіба управляти „вільну любов". Вкінці вмішався в ту справу директор інституту. Він заявив, що супружа студентів недопустимі. Похибка мусить бути направлена розводом(!) і то як найскорше.

Проміні смерти

Славний вчений Микола Тесля, Швайцарець що живе в Америці, винайшов проміні, котрі нищать всяке життя з віддалі кільканацяти кільометрів. В кількох хвилинах „електрична гармата" може знищити сотки літаків і сотки тисяч людей. Винахідник думає, що його машина унеможливить всяку війну в будуччині. Кажуть, що тим разом маємо до діла дійсно з правдивими „промінями смерти", бо досі такі проміні були слабі й ділали лиш на недалеку віддаль.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Шарльота Демміх

Правдивий і секуляризований католицизм

у французькім романі

ЗМІСТ: Чому печатаємо отсю критичну розвідку. — Роман „Тайна Фронтенаків“ — вершина католицької творчости Ф. Моріяка. — Передумови католицькости роману. — „Клубовище гадюк“ зверхнього католицтва. — „Нотар з Гавру“ Жоржа Дюгамеля. — Прапроблєма гріха в романі „Пеше“. — Позитивна постава невіруючої авторки до католицизму. — „Вчить умирати та не вчить жити“. — „Августин“ Ж. Малеґа. — Що каже геніяльний критик Шарль дю Бо про Моріяка та проблєму католицького романіста. — Не лише de profundis, але й in excelsis. — Вимагання католицької віри і найвищого мистецтва не виключаються; примір „Здеклясовані“ Анрі Бордо. — Ще приміри на згадану тезу. — Як виглядають мистецькі і при тім католицькі романи. — Не переборщувати в католицькій критиці! — Духова анемія католицьких мас вимагає того. — Жак Марітен про католицький твір мистецтва.

П. Шарльота Демміх (Demmig) помістила в „Ґралю“ під повищим заголовком статтю, котру тут подаємо. „Der Gral“, знаменитий німецький католицький місячник „для мистецтва й життя“, виходить уже 28-ий рік. Редаґує його єзуїт о. Фридрих Мукерман; відділ чужоземної літератури веде в ньому саме пані Демміх. Отсю її статтю містимо не лише для самого її змісту, але і длятого, щоб дати нашим читачам зразок критики літературних творів як її розуміють західні католики. Варт над тим застановитися нашим Массільонам від моральної, які скрізь тільки осуджують, а нічого позитивного не хочуть добачити. Як доповнення сеї статті радимо прочитати речі печатані 1933 р. в „Новій Зорі“, а саме: „Вигляди українського католицького роману“ (ч. 4), і „Яка ціль мистецтва: етична чи естетична“ (ч. 60).

Дискусії над проблємою католицького роману оживилися знову по виборі Франсуа Моріяка (Francois Mauriac) членом Французької Академії. Сталося якось так, що се публичне відзначення найзначнішого романіста сучасної Франції зійшлося майже рівночасно з появою його останнього роману „Le Mystère Frontenac“, вид. Grasset, Paris, 1933*). В ньому можна сказати закінчено той індивідуальний процес розвитку, котрий не лише може бути образом католицького відродження в молодім поколінні умової Франції, але й котрий рівночасно можна назвати типічним і совершенним розвитком католицького творця романів. Сей роман основно й безперечно ріжний від своїх попередників. Особливо щодо тої точки, котра віддавна була головною причиною замітів проти автора й сумнівів у правдивість його католицизму: тяжінь мистецьких зацікавлень не схиляється тут більше до злого, до змислового, а навпаки — пересунулася в сторону доброго. Се, що автор відступив тут від представлення чинників, які не є загально властиві для людської природи а основуються радше в пропасному підлюдському, отже як одиничні випадки можуть бути признані за аномалію чи навіть патольоґію, те саме придало цілому творови більшої гармонії та зрівноваження. Переважаючий досі основний тон найчорнішого песимізму прогнаний тут оптимізмом душі, що сповнена божою любовю, черпає з неї силу й відвагу до радости, надії, підтвердження життя.

Родина се тема сього роману. Та се не родинна хроніка в звичайнім значінні сього слова. Те вбоге в події оповідання про банальні будні католицької пересічної родини в маломістечковому окруженні, се прославлення любови, що єднає і внутрішно нерозривно вяже матір і дітей, братів і сестер. Понад чисто зверхні звязки вдачі і крови, чим сьогодня мода найбільш у романі займатися, — прикметне тій родинній любови щось таємне, містичне: вона відблиск вічної любови Бога, в котрій вона теж — як усяка любов — находить своє остаточне виповнення. Хоч спільнота родини розривається — жертва духови часу, явно їй ворожому та змагаючому до знищення й розбиття родини — всетаки остає її вічний сенс. Метафізичне вкорінення родинної любови в божеськім се надія поета. Та надія се щось велике, гарне, підземливе. Вона надає романови більше ліричної атмосфери, вільної від драматичної сили розмаху попередних творів, котрих темою була драма між Богом і людиною. Та чи тим вичерпуються всі передумови, потрібні щоб роман можна було назвати „католицьким“? Знаємо, що Франсуа Моріяк у своїй мандрівці до позитивної абсолютної церковної віри таки дійшов до остаточної ціли. Його визнання: „Le Bonheur du Chrétien“ (Вид. Grasset, Paris, 1931), „Commencement d'une Vie“ (тамже. 1932) та релігійні розважання „Jeudi Saint“ і „Pélerins“ (Вид. Flammarion, 1932) потверджують се. Тайни навернення неслідимі: частоневияснимідля самого наверненого, оскількиж більше для посторонніх! Їх оцінці підлягає хіба те, що найшло свій висказ у творі. Тісний і нероздільний, як мало в якого письменника, є у Франсуа Моріяка звязок між творчістю , життям і власним розвитком. За виїмком одного чи двох, кождий з творів Моріяка дає змогу відчути, що той твір виріс з пережиття Бога його душею, що се вихідна й осередок та центральне вогнище його істнування і творчости. Видно се без порівнання сильніше ніж з „Тайни Фронтенаків“, з передостаннього роману Моріяка п. н. „Le noeud des Vipères“**) (Вид. Grasset, 1932). Сей роман зі зворушливою й пориваючою силою й динамікою представляє драму між Богом і людиною аж до остаточної перемоги божої ласки над серцем людини. Правда, „Тайна Фронтенаків“ не доходить майстерности „Клубовища гадюк“, сього безсумнівно найбільш зрілого й найбільш сильного твору Моріяка, твору в котрім можна відчути ще щось наче ненависть до родини, отже річ противну до „Тайни Фронтенаків“, яка саме потверджує родину. Над сим романом залягла якась тишина, чудова, ущасливлююча, добродійна, щось з тиші душі, що відпочиває в мирі з Богом. Та з другої сторони і тут найдемо ще деякі відгуки піетистично-ірраціонального секуляризованого католицизму, так дуже прикметного для новочасної інтеліґенції. Отже естетичне, романтично-сентиментальне вподобання літурґією, церемоніями, церковною атмосферою повною диму запаленого кадила, блимливого сяйва свіч, повною таємного півсумерку, — того уподобання, котре ділання св. Тайн уважає за такі собі відруху почування. Найдемо схильність шукати за метафізичними причинами при всякім зморенню, слабости чи трусости, найдемо закохання в самотности, мелянхолію душі самовлюбленої й себеглядної, жах перед смертю, тогобічнім, безконечним. Всі ті стани, настрої, переживання релігійного „я“, які ми пізнали й побачили як прикметні першим ступням авторової надприродної злуки з Богом, все те найдемо ми знову в синів родини Фронтенак, вихованих у побожній вірі дитинства. Що в їх матери, прекрасної жіночої постаті предивно проста й самозрозуміла річ, се в дітей стає джерелом немужеських насолод і відрухів почування. Віра не формує їх життя, не напрямлює їх волі. Віра не перешкодить їм загубити її при першій зустрічі з некатолицьким кругосвітом і дати себе йому звести, — хоч вони й надальше затримають звичку відмовляти вечером молитву. Рішення волі й відповідальність виступають у членів родини Франтенак лише тоді, коли того вимагає добро родини, унаслідженого маєтку. Сего бракує в справах віри. Також не віра а згляд на родину обовязує їх до моральности. Віра не являється ніде як провідний рішаючий вплив, отже і не діє на розвиток і перебіг акції: та акція кінчиться самогубством. Вся любов не могла тому занобігти. Хоч які численні, кріпкі й нерозривні звязки, що лучать взаїмно членів родини; хоч як многословно й невтримно вони сповідаються взаїмно зі своїх дрібних слабостей, журб, любовних невдач; хоч їх солідарність у всьому така величезна, що виключає навіть приженених: то таки у найглибшім вони себе не знаходять. В кождому з них залишається наостанку страшна самотність, непроникливість, чужість душі; бо її любови недостає останнього самовизнання. Хоч отже сей роман Франсуа Моріяка в повноті своєї мистецької принади, в чарі своєї таємно-високої мови, в штуці пройти в найглибшу глибінь внутрішнього життя, кількома словами дати відчути жахнення і зворушення душі, — не має і не матиме собі рівного, то проте в своїм релігійнім наставленні може він бути типовий для все більш зростаючого числа романів того рода. Романів, у яких найдемо католицьке міліє, релігійну атмосферу, сильніше або слабше відношення до Бога; та в тих романах так само мало як і в Моріяка зачіпається питання правдивости віри, змісту доґм, характеру Церкви. Впадаючу в очі схожість з Фронтенаками показує родина в „Notaire du Havre“, роман, Жоржа Дюгамеля (Georges Duhamel, вид. Mercur de France, Paris 1933). Перший том циклю, як натякає в передмові з мікроскопійною точністю виготовлена родова таблиця: пересічні банальні люди, негеройські, маломістечкове провінціональне оточення, лише ще більше нужденне ніж там. Все життя тої родини виповнене очікуванням на спадщину, як воно відзеркалювалося в душі дитини й описане нею вже як 50 літнім славним біольоґом. Своєрідний та цікавий експеримент, який знов же зраджує в авторі бувшого лікаря. Дюгамель — як звичайно — і в тім романі поширює долю одиниці до значіння вселюдського. В способі, яким автор каже сій родині реаґувати на кождий новий зворот у спадковім процесі, хоче він виказати, що все істнування людей, опанованих пристрастю посідання і честолюбности, се вічний конфлікт між химерою й дійсністю, уявленням і здоровим людським розумом. Богато цікавих типів, представників ріжних життєвих форм і поглядів, заселює ту книжку; вони роблять її продовж цілої акції незвичайно живучою та рівночасно і неправдивою в подробицях. І тут мати сповняє самозрозуміло свої релігійні обовязки; та мимо того не відчувається внутрішнього звязку між вірою та життям. Ми найдемо той звязок сильнішим радше у малого пролєтаря.

Людську проблему гріха ставить Леон Гобер (Léon Gaubert) в центрі свого роману „Péché“ (вид. Plon, Paris, 1933). Він гадає, що ясновидючість до гріха й привини найдемо хіба ще тільки у дитини. Гобер росказує нам отак історію хлопця з робітничого роду, дитини, що відчуває як гріх друге подружжа свого батька з сестрою помершої матери. Душа хлопця чується остільки більше обтяжена, що й він сам дорастаючи пристрасно закохується в життерадісній світлій жіночій постаті, та рів-

*) З романів Ф. Моріяка є в польськім перекладі: „Rodzina Frontenac“, „Kłębowisko żmij“ (вступ доданий до того перекладу пробує накинути читачам фальшивий погляд на ідеольоґію й католицизм Моріяка),„Teresa Desqueuroux“, „Kamilla“ і інші.

**) Пор'вн. „Der Gral“, липень 1932 та „Нова Зоря“ ч. 87 (585) з 13 листопада 1932.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ КОНКОРДАТУ між Апостольською Столицею й Еспанією, котрі дотепер йшли гладко, несподівано перервалися. Апостольська Столиця змінила свого Нунція в Мадриті. Мадритська преса добачує в тім заповідь зірвання переговорів.

В ВАРШАВІ Й ПОЗНАНІ відбулися жалібні набоженства в евангелицьких костелах з приводу смерти Гінденбурґа. В Варшаві були на набоженстві м. ін. маршалок сенату Рачкевіч, міністри: Завадзкий, Бек, Косцялковський, дальше віцеміністри, ґенерали і висші міністерські урядники. Також прибув дипльоматичний корпус і військові аташе чужих держав. В день похорону Гінденбурґа похилили на всіх урядових будинках в Польщі державні прапори до половини маштy. В Познані відбулася панахида за Гінденбурґа на ґарнізоновім цвинтарі, на якій була численна репрезентація Поляків.

ФРАНЦУЗЬКИЙ АМБАСАДОР У ВАРШАВІ Лярош відбув довгу нараду з міністром заграничних справ Беком. Обговорювали справу східного пакту.

АВСТРІЙСЬКІ ЕПИСКОПИ на приватній конференції виступили проти того, щоб австрійський уряд признав Папена німецьким послом у Відні. Віденська ґазета „Райхспост“ зазначує, що епископи винесли сю ухвалу самочинно. Ватиканські круги оправдують рішення австрійських епископів, бо поведінка Папена підчас переговорів в справі конкордату і його становище до католиків в области Саари викликали в Ватикані велике негодування. Тому заходи німецького уряду виєднати для Папена згоду на становище німецького амбасадора при Ватикані зустрінулися з відмовою.

АВСТРІЙСЬКА РАДА МІНІСТРІВ згодилася признати Папена німецьким послом у Відні. Відмова згоди є в міжнародних дипльоматичних взаєминах дуже рідка. Крім того Австрія хоче переконатися, як Папен виконає своє завдання: поліпшити взаємини між Німеччиною й Австрією.

НА УНІВЕРСИТЕТІ В ХАРКОВІ викрили націоналістичну орґанізацію. Большевицька влада усунула 25 професорів з комуністичної партії.

ЛІТВІНОВ видав приказ з нагоди 15-літнього істнування окремої армії на Далекім Сході, в якім підкреслює, що вона мусить бути готова, бо богато охочих на територію СССР.

ЗАСТУПНИК ГІТЛЄРА в націонал-соціялістичній партії Рудольф Гес буде іменований віцеканцлером. Не думають, щоби Ґерінґ, котрий має кілька урядів, міг приняти ще становище віцеканцлера.

ШВЕДСЬКИЙ МІНІСТР ВІЙНИ Веннестрем заперечив рішучо неначе він мав довірочні наради з німецьким міністром Райхсвери ґен. Бльомберґом. Він заявив, що ґенер. Бльомберґ відвідав Естонію, Фінляндію й Швецію як приватний чоловік.

ДИКТАТОР МУССОЛІНІ приняв на окремій авдієнції б. посадника Медіолянy соціяліста Кальдара, котрий після фашистівського перевороту лишився в Італії і мав відвагу задержати свої переконання. В розмові з Муссолінієм Кальдаре признав, що корпоративний устрій се поважний крок на шляху до здійснення соціялізму. Муссоліні приняв сю заяву з вдоволенням і предложив, щоби Кальдаре написав в тій справі статтю для „Пополь д' Італія“. Кальдаре відкинув ту пропозицію, але предложив заложити окремий часопис, що користaвби з пресової свободи. Муссоліні віднісся прихильно до того проєкту.

ПРОТИЖИДІВСЬКІ РОЗРУХИ в Альжирі поширилися з м. Константіне на інші міста. Французька преса подає, що бійки між Жидами й Музулманами були дуже завзяті і криваві. В бійках погибло 40 осіб. Ранених було около 200. В Константіне підпалили богато жидівських маґазинів. Ґубернатор спровадив військові відділи Сенеґальців.

ПОЛІТИЧНА СИТУАЦІЯ НА ДАЛЕКІМ СХОДІ знова заострилася. Японія заповідає, що може вибухнути війна з СССР.

НОВИНКИ

В дні 14 серпня припадають роковини хрещення Руси-України за київського князя св. Володимира Великого. Сей день повинні святкувати у нас торжественно не тільки в церквах, але також в орґанізаціях і установах. Всі повинні знати і цінити те, що осягнув український нарід завдяки св. Володимирови в дні 14 серпня 988 р.

Нові поїзди: Варшава—Ворохта і Львів—Лавочне в обох напрямах від 11—30 серпня с. р. Варшава—Ворохта (через Раву Руську): відїзд з Варшави 19.32, приїзд до Львова 6.32, відїзд зі Львова 7.00, приїзд до Ворохти 13.58 і з поворотом: відїзд з Ворохти 14.45, приїзд до Львова 20.25, відїзд зі Львова 20.56, приїзд до Варшави 9.00. — Львів—Лавочне: відїзд зі Львова 6.16, приїзд до Стрия 8.24, приїзд до Лавочного 10.42; відїзд з Лавочного 15.45, приїзд до Стрия 18.36, приїзд до Львова 20.24.

Для вступаючих на львівську техніку т-во „Основа“ вестиме приготовчий курс від 13 с. м. Письменні зголошення слати на адресу: Т-во Укр. Студ. Львів. Політехніки „Основа“, Львів, Політехніка. Устні зголошення приймають в домівці т-ва, Львів, площа св. Юра ч. 5 в годинах 12—13.

В с. Говилів Великий (давніше повіт Копичинці, тепер пов. Теребовля) обходили недавно ювилей 50-ліття істнування читальні „Просвіта“. Службу Божу відправили 4 священики, проповідь виголосив о. Кливак. Відтак відправлено панахиду за бл. п. о. Гр. Олесницького, основника читальні та покійних членів. Підчас святочної академії виступали: хор і орхестра з Говилова Вел. і хор з Карашинців. Промову виголосив дир. Пенцак, історію читальні подав п. І. Киба. Вкінці відспівано нац. гимн і молитву „Боже вислухай благання“.

В с. Гадинківці, пов. Копичинці, будують власними силами захоронку. На чолі будівельного комітету стоїть о. Скорохід.

В Драгасимові, пов. Снятин, перун вдарив 5 с. м. в 13 год. в середину церкви і спалив її головну баню. При сильній ратунковій акції населення всі річи вратовано. Жертв в людях не було.

До Берези Карт. вивезли з городецького повіту: Ст. Цапа, абс. ґімн., з Городка, П. Маляра, студ. прав з Зашкович, Ол. Мерцала, кооп. з Бартатова, М. Германовича, студ .техн. з Річичин і Мих. Парануняка, селянина зі Ставчан. Іншим увязненим і випущеним влада заборонила займатися якоюбудь суспільною працею.

Перебудова Київа. Большевицька преса пише, що закінчують опрацьовувати плян перебудови Київа. Мають створити один центр. Довкруги його розмістять всі райони. Для злуки центра міста з районами побудують кілька підземних зелізниць, м. і. тунель між Подолом і горішною частиною Київа. Плянують побудувати кілька рухомих і висячих доріг, що звяжуть центр міста з Дніпром.

Масові щеплення проти червінки та черевного тифу перевели на теренах, де була повінь.

Крадіж літака. На летунську площу у Варшаві прийшов плютоновий III летунського полку Антонович, казав налити бензини до збірників літака, викотити літак з ганґару. Потім сів на літак і відлетів на схід. Скоро вияснилося, що він не мав дозволу летіти на тім літаку. Антонович був спільником конструктора того літака Козловского. Про крадіж літака повідомили зараз всі летунські станції. Антоновича зловили в Острові в Познанщині.

Автобусова катастрофа приключилася недалеко села Садівці на лінії Варшава—Білосток. Автобус скотився з високого насипу до Бугу, глибокого в тім місці на 8 м. В катастрофі погибло 15 осіб. Вратувалися тільки 3 особи.

Безробітних в Польщі було дня 4-го с. м. 294.141 осіб, 1.880 осіб менше як в попереднім тижні.

Союз Католицьких Адвокатів повстав недавно в Австрії. Ціль союзу: духова й матеріяльна поміч своїм членам, передовсім плекання католицького духа, любови батьківщини та ґідности адвокатського звання. Основники і пропаґатори того союзу се м.ін. найстарший католицький правник Австрії, відомий оборонець д-р Вінкентій Рабенлєхнер, б. міністр д-р Гайнріх Матая й посол до парляменту д-р Гуґо Церняйб.

Помер ґенерал Куссманек, котрий був комендантом Перемишля в часі московської облоги в 1914-1915 рр.

Повінь в північній Італії. Внаслідок довготривалих дощів виступили з берегів північно італійські ріки. В богатьох місцевостях вода залила поля і деякі низько положені села. Недалеко м. Біелля вода зірвала кілька мостів. Власти вислали на ратунок окремі військові відділи.

До Парижа приїхав інкоґніто наслідник анґлійського престола.

Нова морська потвора. Один з офіцирів французького корабля „Куба“ подав в звіті, що 800 м на полудневій захід від Азорів появилася морська потвора. Вона довга на 25 м., груба на около 5 м. Має малу голову і незвичайно довгу шию. На хребті має два виразні горби. Крім офіцира бачили ту потвору ще два моряки.

Ґанді зачав семидневну голодівку, щоби відпокутувати за насильства своїх прихильників. Вони виступили чинно в обороні парiїв і поранили провідника гіндуських ортодоксів Пандіта Лальната. Ганді заповів, що боротьба за визволення 50,000.000 парiїв мусить бути чиста і безкровна.

Персію навістила страшна повінь. Вода залила 300 місцевостей. Втрати величезні.

Землетрус в середній Америці. В порті Армель відчули сильний землетрус, який знищив зелізничу стацію і богато будинків. Мешканці в паніці втікають до Панами, бо море може залити кождої хвилі місто Армель.

Небувала посуха навістила Злучені Держави Півн. Америки. В 24-ох стейтах, що мають 24,000.000 населення, шкоди сягають до 5 міліярдів долярів. Найбільше потерпіли стейти: Полуднева і Північна Дакота, Монтана, Віомінт і 12 полудневих стейтів.

Ґумор. „Вже ліпше.“ — Чи ваш син вилічився з клєптоманії? — Ще ні, але вже йому ліпше, бо тепер приносить бодай цінніші річи.

ночасно й викриває, що її минуле сплямлене й обтяжене провиною. Трагічний конфлікт жене його вкінці як місіонаря на чужину. Як надто чутка переніжена свідомість хлопця й молодця понимає все те, що прилипло до католицького окруження як провина, слабина, брехня, лицемірство й забобон, — як він утотожнюється з терпіннями, журбами й болем своїх ближніх і навіть інтензивніше їх переживає ніж вони самі, — все те придає атмосфері роману чогось містичного. Та з другої сторони побіч великого дарування духового вчуття в речі й їх символічний сенс, побіч сильної віри в істнування Бога, — годі заперечити, що в тому романі є неясности й непевність у деяких католицьких поняттях. Через те то тут то там мається хвилинами вражіння чогось сконструованого, патольоґічного.

(Кінець буде).

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Девальвація доляра, фунта, франка й марки. В звязку з проєктованою зниж-кою доляра до 50 проц. його первісної вартости заноситься на нові потрясення на міжнароднім валютовім ринку. В Зл. Державах Півн. Америки росте дефіцит. При помочи інфляції доляра фінансові круги Америки хочуть урухомити великі публичні роботи і викликати звишку номінальних цін. Близькі вибори до конґресу можуть вплинути на прискорення інфляції. Крім того є проєкт безпосередної девальвації доляра до 50 проц. його первісної вартости. — Дальша девальвація доляра викликалаб за собою також девальвацію анґ. фунта. Дотеперішна девальвація анґ. фунта не вплинула так додатно на анґ. вивіз, як того сподівалися — У Франції девальвація буде актуальна щойно в жовтні, колиб прийшла до влади правиця. — Плян девальвації німецької марки має бути опрацьований віддавна дуже подрібно. Передбачується кілька категорій райхсмарок, здевальвованих в границях від 40—80 проц. Той плян увійде в життя тоді, коли господарське положення Німеччини буде безвихідне.Президент Банку Німеччини не годиться на той плян девальвації нім. марки. Отже перед нами нові валютові потрясення.

Платники доходового податку одержують тепер візвання до скарбових урядів. Їх взивають туди для вияснення та усунення сумнівів скарбової влади підчас розглядання зізнання про дохід. Платники, візвані до скарбового уряду, не повинні легковажити і занедбувати тої справи, але зложити докладні вияснення та усунути сумніви чи недокладности. Коли платник не зложить докладних вияснень, скарбовий уряд може устійнити дохід відмінно від зложеного зізнання, спираючись на інформаціях і матеріялі, які має уряд.

Зріст вивозу збіжжа. Вивіз жита в першім півріччу с. р. зріс майже подвійно, т. є. з 124.000 тон до 240.000 тон. Одначе зріст вартости того вивозу внаслідок знижки цін не сягав навіть 20 проц. бо з 15,700.000 зл.зріс тільки до 18,000.000 зл. Вивіз ячменю та вівса вдержався на тім самім рівені, що в півріччу минулого року. Вивіз житної муки зріс з 10,986 тон вартости 1,500.000 зл. до 59.145 тон вартости 4,900.000 зл. Вивіз хмелю збільшився скількостево на 40 проц.; вартість вивезеного хмелю внаслідок зросту цін потрійна.

Приписи про продаж молока мають завести з днем 15 с. м. Нові приписи забороняють продавати молоко в середмісті з відкритих посудин. В крамницях мають продавати молоко лише у фляшках, означених фірмою. Молоко на літри будуть продавати лише в крамницях з набілом. Ношення молока по домах буде каране.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. обооротах 5·22—5·24·— зл. Золотий доляр 8·91—8·93. Канадійський доляр 5·26; 1 німецька марка — 2·02: 100 франц. фр. 34·50—35·; 100 чеських корон 22·; 1000 ром. левів - 39·40 зл.; 100 австр. шілінґів 98·50—100 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів

Пшениця двірська	18·50—18·75;	20·50—20·75
Пшениця збірна	17·25—17·75;	19 25 19·50
Жито двір.	15·00—15·25;	16·25—16·50
„ збірне	14·50—14·75;	—·— —·—
Ячмінь двір.	15·50—15·75;	—·— —·—
Ячмінь на мливо	14·75—15·00;	16·00 16·25
Овес двір.	13·50—14·00;	15·50—16·00
Овес збір.	12·00—12·50;	14·00—14·50
Гречка на мливо	18·——19·—;	—·— —·—
Гречані крупи	36·50—37·50;	—·— —·—
Кукурудза	21·00—22·00;	—·— —·—
Грис пшен.	10·00—10·25;	10·75—11·00
Грис житний	9·75—10 00;	9·75—10·00
Грис ячмінний	9·—— 9·20;	9·50— 10·0

Тенденція вдержана, рух оживлений.

Набіл: Маслосоюз платив 9. VIII. с. р. за 1 кґ. масла пріма десер. — —, зл., за 1 л. молока 14 сот., за 1 л. сметани 60 сот., за 1 копу яець 2·70 — зл. Тенденція на масло знижкова, на яйця, молоко і на сметану вдержана.

Живина: Маслосоюз повідомляє, що від 6. VIII с. р. платить своїм доставцям за 1 кґ. живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „МС“ у Львові (вул. Б. Ґловацького 23): Курята (пара курят важить не менше як 1·50 кґ) за 1 кґ. 0·95 зл.

Кури	I кляса за 1 кґ.	0·80 зл.
Кури	II кляса за 1 кґ.	0·60 зл.

Тенденція на курята дещо сильніша.

Центросоюз в тижні від 6. VII с. р. платить за 1 кґ. живої ваги: бекароги на бекон 58 ґр льоко ваґон стація заладування.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціяліст від скірних і венеричних недуг, б. елєв клініки у Відні й Берліні **Др. Н. Ґольдштайн** — ординує від 10—12 і від 2—5, в неділі і свята від 9—1 Львів, Сикстуська 33. Тел. 31-42.

В Станиславові отвирають бурсу для хлопців під проводом о. катехита. Зголошення приймає дирекція української мужеської ґімназії в Станиславові. 1—3

Солідна особа в середнім віці пошукує посади до управи дому на селі. Вимоги скромні. Зголошення до Адміністрації під „Село“. 171-1—1

Здоровий харч — лікарська опіка для станціонерів. Львів, вул. св. Марка 20./I.пов. — Фіґолева. 1—2

Панна інтеліґентна, семинаристка, з доброї родини, розуміється на господарстві, вміє добре варити, шукає місця господині. Ласкаві зголошення до Адм. „Нової Зорі“ для "Працьовитої“. 1—2

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУҐ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольоґ. клінік

у Берліні, Відні й Празі

орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.

другий вхід з улиці Собеського ч. 2.

Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант“ терпент.
Пасту до взуття „Елеґант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри

Синку до білля
помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

ФАБРИКА СВІЧОК **„КЕРОС“** ЛЬВІВ 15. вул. П. ДУРБАКА сини

МЕБЛЕВЕ ОБИТТЯ, брокати, портіери, котари і фільци до підліг, таблатки й коронки поручає по фабричних цінах **ВАНК,** Марійська площа 6.

ПОРОШКИ **«KOWALSKINA»** ВЖИВАЄМО ПРИ ДОШКУЛЬНИХ **БОЛЯХ ГОЛОВИ** КОНЧЕ· ЗІ ЗНАКОМ СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ
ҐАЛЬВАНІКА СПІЛ. ҐАРМАС. А. KOWALSKI

Вдова, 46 літ, інтеліґентна, працьовита, прийме посаду господині у священика. — Ласкаві зголошення в Адміністрації під „Чесна“. 170-1—2

ЧИ ЗНАЄШ, ЩО ЧИСТА БЛЯХА ЦИНКОВА НЕ РЖАВІЄ?

Не треба її малювати, тирувати ні направляти через десятки літ.

ВИЯСНЕННЯ **ОФЕРТИ**

„BLACHA CYNKOWA“ SKA Z. O. P. KATOWICE, MARJACKA 11.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости ґотівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 16 серпня 1934. Ч. 61 (759)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ставніца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 золотих місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто ІІ Ощ. Краків 405.867

Страхіття голоду на Україні

„Дейли Експресс" печатає опис подорожі по Україні одного чужоземця. Він пише м. і.: „30 км. на полудне від Києва зайшов я до села, що вимерло з голоду. З 40 родин остало лише 6 людей. Поїли всіх собак і котів. 15-літний хлопець, скіра й кости, сказав, що його батько помер з голоду тому місяць. Він показав висохлий труп, покритий соломою... Життя на Україні ще тяжше, як минулими роками. Заповідається знов голодний рік. Селяни крайно апатичні, не хочуть працювати на полі, бо большевики відбирають весь урожай. Всі домашні звірята або зїджені або крайно виголоджені. Одинока можливість ратунку від голодової смерти населення України — се поміч з заграниці".

Великі шкоди наслідком повені

Львівський воєвідський комітет оповістив такі дані про розміри повені в львівськім воєвідстві: 1) повінь навістила 11 повітів львів. воєвідства. Найбільше потерпіли повіти: Тарнобжег, Ряшів, Переворськ, Ярослав і Ланьцут, 2) шкоди вже тепер більші як 10 міліонів зл. Понад 20 тисяч осіб і около 15 тисяч штук худоби треба доживляти до слідуючих жнив. — Досі ще не обчислили докладно шкід в краківськім воєвідстві. Покищо адміністраційні власти й допомогові комітети устійнили число тих, що потребують виживлення. Доживляти треба 131.000 осіб, з того 77.127 осіб треба буде доживляти аж до жнив 1935 р. Крім того треба доживляти 91.271 штук худоби, з того 53.577 до весни 1935 р. — Про нашу Лемківщину нема ще докладних даних. Одначе там шкоди величезні. Кілька повітів зовсім знищених. Лемківщина очікує від нас скорої допомоги.

Далекосяглі зміни на Лемківщині

Недавно появився розпорядок ради міністрів про скасування Окружного Суду в Сяноці від 1 жовтня с. р. До него належало 10 городських судів: в Сяноці, Буківську, Риманові (всі політичного сяніцького повіту), Ліску, Балигороді, Устриках Долішних, Лютовисках (всі чотири політ. ліського повіту), Березові, Динові (політ. березівського повіту) і у Бірчі (політ. добромильського повіту). Всі вони належали досі до апеляційного суду у Львові та до Львівського воєвідства, Куратерії львівської шкільної округи та скарбової палати І. у Львові. Під оглядом церковної адміністрації належали до грекокатол. чи до римо-катол. Епархії в Перемишлі. Рівночасно приділено городські суди в Березові і Динові, на території котрих істнує всего кілька наших громад, до окружного суду в Ряшеві, судову городську округу в Бірчі з українською більшостю влучено до окружного суду в Яслі. Отже тепер вилучено з апеляційного суду у Львові 10 судових городських округ, з чого 6 з українською більшостю, і прилучено до апеляційного суду в Кракові. При Львівській апеляції остає на дальше лише городський суд в Бірчі по його прилученню до окружного суду в Перемишлі. Таким чином прилучено великий простір чисто українських етнографічних земель до Ясла зглядно до Кракова.

Будете мати викиди совісти, якщо Ваше мешкання обкрадуть вломники, а Ви його не обезпечили від крадежі — влому в Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Що коштувала світова війна?

На підставі обчислень ученого Войтинського світова війна коштувала в самих грошевих видатках 1,040 міліярдів нім. марок в золоті, понад 200 міліярдів долярів. Анґлія видала на війну 206 міліярдів марок, Німеччина 199, Франція 157, Злуч. Держави Півн. Америки 148, Австро-Угорщина 117, Росія 86, Італія 71 міліярдів і т. д. Антанта видала на війну 690 міліярдів марок, центральні держави 350. На голову припадало: у Франції 4.000 марок, в Німеччині 3.000, в Австро-Угорщині 2.250, в Італії 2.000, в Зл. Держ. П. А. 1.340, в Росії 505. Німецька армія вистріляла 286 міліонів арматних стрілен і 6 міліярдів крісових набоїв за 2.5 міліярдів марок. Видатки на війну покривали: 17 проц. податками, 14 проц. заграничними позичками і 6.9 проц. внутрішними позичками.

Спеки й посухи в Америці

Від Скалистих Гір аж по Мексиканський залив панує страшна спека. Тепломір показує 114⁰ Фаренгайта. Посуха знищила збіжжа. Худоба гине від великої горячі та зі спраги. До Шикаґа, де є великі різні худоби, зганяють великі маси худоби. На приказ влади вибили 850.000 штук худоби. Побоюються, що фармери мусітимуть зарізати до 5 міліонів штук худоби, що гине внаслідок посухи. Се буде катастрофою для американської годівлі худоби. В деяких стейтах панують дуже горячі вітри. Посуха зробила величезні шкоди. Особливо дуже потерпів сегорічний збір бавовни. Наслідком того ціна бавовни сильно підскочила. 1.500 осіб померло від соняшного удару. В шпиталях лежить богато осіб поражених сонцем.

Метеор запалив корабель

Недавно метеор впав на анґлійський корабель „Temple Moat", що плив в ґасконськім заливі. Повстала пожежа, яку вгасила залога по довгих зусиллях. Се третий випадок, що спадаючий метеор викликує пожежу. Астрономи обчислюють, що на поверхню земної кулі спадає щоденно 10 міліонів метеорів. Більша частина тих метеорів важить ледви 10 ґрамів і найчастіше спадає до моря.

НА ПОМІЧ
ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

Весь католицький Епископат Польщі видав такую відозву:

„Скотилася з наших гарних гір на великий простір краю руйнуюча повінь і залила широкі околиці покриті доспілим збіжжам. У хвилях гинуло життя і майно. Над спокійним, працьовитим населенням нависло марево голоду. Без якогонебудь забезпечення вертають потерпівші від повені до руїн своїх хат, на замулені загони, де пропала їх праця.

Та катастрофа накладає на нас обовязок надзвичайного зусилля і негайної допомоги. Понуки віри і християнського братерства повинні створити велике діло молитви та жертв для нещасних. У ювілейному році не можемо висловити Спасителеві зовнішним ділом кращого поклону і подяки, як коли допоможемо тим, що своєю недолею стали нам особливіше ближчими.

Наймиліші! Складайте лепти жертвам повені! Співпрацюйте з комітетами допомоги! Підтримуйте їх акцію і збірки! „Збогачуйтеся всяким добрим ділом"!

Неділю 5 серпня с. р. призначуємо на окремі збірки по всіх церквах. Нехай заповідять і підготовлять їх отці парохи та черці. В імя Христа Спасителя зложимо в сей день свою ювілейну лепту для нещасних братів. Настоятелі церков відошлють збірки негайно до дотичної Консисторії.

„Годі і водам премногим вгасити „любови" ближнього, котрому „у потребах помагатимемо".

Слідують підписи всіх Епископів Ординаріїв.

Подаючи до відома відозву всего Католицького Епископату Польщі, взиваю й щиро прошу всіх Всечесних Отців і всіх моїх Епархіян прийти—чим хто може—з помічю братам, що їх навістило нещастя сьогорічної повіні. Нехай найближча неділя буде для нас днем вияви наших почувань любови ближнього, яку ділом засвідчимо всі перед Христом, що в терплячих братах бачимо терплячого самого нашого Спасителя. Нехай в сім дні не бракне жертв з ніякої нашої церкви, які не відісланоби негайно до нашої Епископської Консисторії!

Зокремаж обовязок прийти з помічю потерпівшим братам лежить на нас тимбільше, що перемиська Епархія потерпіла найбільше, а в ній знов вся Лемківщина найшлася через повінь в повній руїні! Богато осель там майже пропало бо навіть границь їх віднайти не можна. Спустошення такі жахливі, що їх важко й описати. В богатьох селах все знищене: пропала худоба, хата, цілі господарства, не згадуючи вже про засіви і збори з поля. Не обійшлось також і без жертв в людях.

Нехай сьогорічне нещастя повені дасть нам можність вирівнати зглядом Бога всі наші зобовязання; нехай воно буде для нас нагодою до заявлення в покорі перед Христом, що лишень засади Його царства кермують нами, що хоч ми збіджені і згноблені злиднями господарських невдач, однак ставляємо собі завжди понад усе засаду, що її навчив нас Христос, що оскілько ми поможемо в нещастю одному з найменших братів, то ми се Христови вчинимо.

Станиславів, 7 серпня 1934.

† **Григорій Епп.**

Маркіянові Поминки

Загальний вид Білої Гори — Привитання Преосв. Епископа Івана Бучка — Архиєрейська Служба Божа — Проповідь о. шамб. Ст. Юрика — Слово Владики до народу — Панахида на могилі стрільця УГА — Святочна Академія — Закінчення.

День 12 серпня с. р. залишиться надовго в памяти Золочівщини та її околиці. Вже від ранку святочно прибрані прочани йшли на Білу Гору к. Підлися всіми дорогами і стежками. На вершку Білої Гори на високім памятнику-хресті лопотів на вітрі великий жовто-блакитний прапор. Коло памятника вибудовано деревляну капличку. Побіч уставлено трибуну для хору й орхестри. Від сторони ліса стояли рядом будки з ріжними харчами, напитками, солодощами, мороженим і т. д. Під лісом повно возів з дальших сіл. Погода була хмарна. Сонце виглянуло в полудне тільки на короткий час. Між прочанами переважали селяни з дооколичних сіл. Гарні народні одяги селянок оживляли Білу Гору. Інтеліґенції, особливо з дальших околиць, було доволі мало. Найбільше з Золочева та Олеська. Зі Львова приїхало сего року дуже мало — через брак доброго зелізничого получення в обі сторони. (Треба було ночувати дві ночи).

Около 10 год. духовенство уставилося перед тріюмфальною брамою, на котрій був надпис:„Витай Владико“.Присутні були: Впр. о. декан Олександер Левицький з Олеська, о. д-р Застирець, о. канц. Блозовський і о. І. Ждан зі Львова, о.М. Дацків, Підлисе, о.В. Пришляк, Підгірці, о. Іздрик, Олеcько, о. Шуневич, Білий Камінь, о. Л. Кусий, Пониковиця Мала, о. З. Яцків, Броди, о. В. Цебровський, Кути, о. Т. Кутний Заболотці, о. В. Фединишин, Чехи, о. К. Шостак, Ушня Дол. о. д-р Ф. Побігушка з Бережан, о. М. Марків, Княже, о. Я. Мурович, Нестаничі, о. В. Лиско, Сасів, о. О. Чайківський, Белзець, о. В. Давидович, Закомаре, о. Е. Давидович, Ожидів, о. Є. Лабінський, Броди, о. Кедринський, Жуличі. Пізніше прибуло ще кількох священиків, так що всіх було около 30 священиків.

Соколи з Золочева й Олеська та Сокілки з Олеська, Утішкова та Почап під командою д-ра Мучія утворили шпалір перед тріюмфальною брамою. З Підлися вийшла процесія з хоругвами. Хор і орхестра з Золочева стояли збоку.

О. год. 10.20 надїхав візком Преосв. Кир Іван Бучко з о. шамбеляном Ст. Юриком з Золочева. Бандерії не було. Впр. о. дек. О. Левицький привитав Владику перед тріюмфальною брамою в імени зібраних священиків і всіх вірних. Золочівський хор під управою о. д-ра Ф. Побігушки відспівав „Многая літа“. Відтак рушив процесійний похід до каплиці під памятником Маркіяна. Хор і всі вірні співали катол. гимн „О, спомагай нас!“

О год. 10.45 Преосв. Кир І в а н зачав Архиєрейську Службу Божу в сослуженні численного духовенства. Діяконували о. В. Пришляк і о. О. Іздрик. Після св. Євангелії о. шамб. Ст. Ю р и к виголосив проповідь про потребу духового відродження. Проповідник підчеркнув велике значіння св. Унії та потребу зєднання всего нашого народу в одній катол. Церкві. Вкінці підніс великі заслуги о. Маркіяна, Пробудителя Галицької Землі. — Проповідь тривала від год. 11.35 до 12.05.

Після Служби Божої в год. 13.08 Преосв. Кир І в а н промовив до зібраного народу. (Зміст):

Слава Ісусу Христу! Звертаюся до вас з тим старим, давним нашим привітом. В св. Письмі написано, що треба сповнити обовязок любови, вдячности тим мужам, яких Бог післав, щоб вони повели народ до кращої долі. Бог посилав великих пророків: Ілію, Даниїла, Ісаію, Єзекиїла, котрі поучували ізраільський народ, вказували йому шлях, куди йти, щоб осягнути в тім світі кращу долю і в другім світі — життя вічне. Вкінці Бог післав Ісуса Христа, Сина Божого, що сказав:„Хто піде за Мною,не буде ходити в темряві і буде мати світло життя“. І власне Христос є тим світлом для всіх нас. Христову науку ширить дальше св. Церква, Епископи та священики.

Крім того Бог посилає нераз особливших людей-ґеніїв. Особливо тоді, коли прийде лихоліття, коли загрожує заглада, Господь Бог милосердиться і посилає таких людей, що виводять з темряви, які вказують шлях до відродження. Таким чоловіком Божого Провидіння був Тарас Шевченко. Таким ґенієм на Західній Области нашої землі був о. Маркіян Шашкевич, якого память святкуємо нині на Білій Горі.

Тут є представники ріжних станів, ріжних околиць. Вони прийшли щоб тут зложити подяку за те, що Бог післав нам такого чоловіка, що вмів викресати охоту до життя, любов до всего, що рідне, що вказав шлях до відродження. І ми перед хвилею в Сл. Божій молилися і просили Господа Бога, щоб нам післав другого Маркіяна, більшого від Маркіяна — бо більша наша нужда, — котрий відкривби наші очи й потягнув за собою народ, котрий мігби порушити совість народу, котрий обєднавби народ довкола святої справи Батьківщини. І ми в часі Служби Божої молилися і дякували Богу і просили нового Маркіяна. Ми доказали, що вміємо пошанувати післaних Богом людей. Ми нинішним днем даємо найкращий доказ, що вміємо шанувати і дякувати Богу за те, що він нам післав Маркіяна. Ми просимо Господа Бога, щоби післав нам ще одного або й двох Маркіянів, котрі потрафилиб повести за собою народ, викорінити його блуди. Бо Маркіян був власне таким чоловіком, Богом післaним, котрий мав той дар, що потрафив викресати ту приспану силу, вмів оживляти любов до свого мимо всіх трудноцїв і перешкод. Коли хочемо добути ідею, то тільки тоді побідимо, коли для тих ідей будемо терпіти.

Маркіян з любови для ідеї терпів і вмер. Чоловік так слабосильний як о. Маркіян — що помер на сухоти — став великим пророком. Бідний сільський парох став ґенієм, котрого по віки не забуде вся Україна. Але щоби Господь Бог післав нам другого Маркіяна, треба нині нам всім тут так численно зібраним на Білій Горі обіцяти, що будемо йти шляхом, вказаним Маркіяном: будемо любити своє і шанувати чуже. Маркіян вчив нас, що і від найбільшого ворога можна чогось навчитися.

Передовсім вчить нас о. Маркіян як маємо ш а н у в а т и с в о ю в л а д у, а в т о р и т е т, с в. Ц е р к в у. Щоби ми той авторитет шанували, бо тільки нам осталося по давній славі. Нині на місци Христа є Епископи та священики. Стараймося як о. Маркіян принести жертву і не жалувати життя свого. Ніяка жертва для св. справи не пропаде. Тільки така ідея може побідити, що має за собою жертви. Але щоби будувати, треба з г о д и і є д н о с т и, до якої так накликував о. Маркіян: „Разом, разом, хто сил має!“ — „Дайте руки, юні друзі!“Він знав, що тільки в єдности сила. Коли всіх обєднає один дух, одна любов, тоді можна щось збудувати. На нещастя для нас, нині коли тої єдности найбільше треба в тім лихоліттю, ми найбільше поділені на ріжні партії, з котрих кожда спасає Україну. Нема одного авторитету, поваги, котра скупилаби всіх.

Треба просити Бога, щоби нам післав другого Маркіяна з сильним голосом. Бо тепер обставини гірші як тому 120 літ. А тимчасом взиваю вас, Браття і Сестри, щоби ви скріплені тут ідеєю Маркіяна, тою любовю, яка його одушевляла, — вернули до дому покріплені на дусі, щоб просили Бога за ту єдність! Щоб ви доложили всіх сил, щоб зі всіх наших міст і сіл щезла распря, а наступило обєднання! Треба рятувати те, що ще дасться врятувати. Треба щоб ми безнастанно просили Бога, щоб зіслав Месію, як Жиди просили. Так і ми просім Бога, щоб дав нам такого чоловіка, якого всі узналиб, якого голосу услухалиб всі, який вказувавби шлях до кращої долі. А будьмо певні, що як всі будемо просити Бога, то молитви будуть вислухані, бо Господь Бог не відкине молитов. Бо буде більша слава Божа, як ми будемо обєднані. Коли ми будемо просити за посередництвом Божої Матери, Бог вислухає наші просьби.

А на завдаток тих Божих благодатий уділюю вам Архиєрейське благословення в імени Митрополита Андрея і в моїм власнім.

Благословлю всіх вас зібраних, разом з ОО. Духовними, що цині причинилися до звеличання свята Маркіяна. Тих що тут прийшли на Білу Гору, щоб пошанувати память народного ґенія Маркіяна.

Благословлю вас і ваші родини, особливо діточки, молодь, квіт народу. Нехай виростають ваші хлопці й дівчата для Бога, на потіху й радість родичів, щоб були підпорою на їх старі літа, славою й окрасою України! Нехай наша молодь зорґанізована в Католицькій Акції виховується на боєвиків Христових, на оборонців правди Христової, щоб була готова піти за Збруч і відбудувати там Царство Боже, яке там знищив сатана.

Благословлю тих, що не могли прийти тут перешкоджені недугою чи іншим нещастям, нуждою, що не мали відваги прийти тут в латаних свитах. Пересилаю всім убогим, недужим, терплячим мое Архиєрейське благословення.

Благословлю тих всіх, що не могли прийти тут, що служать при війську, що в тюрмі, що не можуть вернути, що тужать за Рідним Краєм, що чекають хвилі, щоб прийти до своєї землі. Перекажіть їм, що я тут на Білій Горі не забув за них і благословлю їх! Благаю Господа, щоб вони вернули до рідних стріх, до рідних матерей, жінок, дітей! (Багато жінок і навіть мужчин плаче).

Благословлю весь Український Народ, особливо вас, Браття і Сестри, що звертаєте свої очи до Господа. Зверніть серця до Бога і просіть, щоб Бог глянувся на ті муки і терпіння й надгородив вас кращою долею. Просіть Пречисту Діву Марію, щоб Вона вставилася за вами до Бога!

Благословлю всіх вас, Браття і Сестри, без виїмку і все, що дороге вашому серцю, ваші хати, поля, худібку, все майно!

Благословлю всіх вас — Амінь!

Преосв. Іван закінчив проповідь в год. 13.45 серед загального зворушения вірних.

Відтак Преосв. Іван підніс многоліття Св. Отцю, ВПреосв. Митрополитові Андрееві та українському народові. Хор відспівав „Многая літа“ і „Боже Великий“.

О год. 13.50 Преосв. Іван в сослуженні духовенства зачав панахиду на могилі стрільця УГА побіч памятника Маркіяна. Соколи й Сокілки утворили чотирокутник і держали почесну сторожу. Орхестра заграла вкінці „Вічная память“, хор заспівав „Со святими упокой“. — Церковна частина Маркіянового свята скінчилася в год. 14.06.

Зараз потім зачалася Академія в память Маркіяна в год. 14.15. На трибуні засіли: Преосв. Іван Бучко, о. шамб. Юрик, о. дек. О. Левицький, о. д-р Й. Застирець, о. канц. М. Блозовський і інші. Д-р Т. В а н ь о, довголітний організатор Золочівщини, виголосив відповідну промову. В ній підніс непроминаючі заслуги Маркіяна для нашого народу. Вкінці підніс заслуги для поширення культу Маркіяна: Впреосв. Івана, о. шамб. Юрика, о. дек. О. Левицького. — Орхестра відіграла їм „Многая літа“.

Сокілки з Олеська і Почап в гарних одягах (червоні хусточки й спідниці, ви-

Наслідки террору

Руїна на руїні.

В огні пожару єрусалимської святині видно виразно не одну річ з жидівсько-римських взаємин, та все таки не видно всіх тайн тодішної політики. Між іншими річами трудно виробити собі погляд на те, чи римська влада нарочно приказала спалити прекрасну святиню Соломона, чи сталося се припадком. Се питання важне не тільки з огляду на саму святиню, але також з огляду на нищення жидівського культу в його центрах. Річ ясна, що римська влада, котра аж до масового повстання Жидів дуже числилася з жидівським культом в його головнім осередку, по здавленню того повстання заборонила той культ в обидвох його найбільших центрах, а саме в Єрусалимі й Александрії. Величаву й дуже богату святиню Жидів в Александрії римська влада не знищила, але замкнула, а всі призначені до виконування культу предмети забрала. Толєрований досі податок, котрий Жиди в цілій римській державі збирали що року на свою святиню в Єрусалимі, наказала римська влада дальше збирати — але вже, очевидно на глум, на капітолінського Юпітера і на його заступника на землі — римського цісаря. Кромі того скасовано само достоїнство первосвященика й синедріон.

Поза тим в виконуванні релігійного культу не роблено Жидам ніяких перешкод ні в Палестині, ні в цілій римській державі. Що більше, навіть у тій дуже завзятій боротьбі, Рим по побіді не витягнув найдальше ідучих консеквенцій. Нпр. дивився через пальці на те, як жидівські законоучителі та всякі рабінатські звязки в Палестині спробували свою нову орґанізацію поставити на місце скасованого синедріону й зачали розробляти і списувати нову науку в формі відомого т а л м у д у. Взагалі треба признати, що уміркованість, головна ціха розумних правителів, скоро вернула до обурених Римлян і навіть до самого Тита. Бачимо се по такім випадку. В великім місті Антіохії відступив від жидівської віри оден Жид і прилюдно закинув своїм дотепершним співвизнавцям, що вони мають замір підпалити місто. Піднялося велике обурення проти Жидів, але тодішний намісник не допустив до переслідування Жидів. А коли через Антіохію переїздив Тит, здобувець Єрусалиму, і провідники протижидівського руху звернулися до нього, щоби заборонив жидівську релігію а бодай зніс привілеї Жидів, Тит рішучо відмовив. Рим не хотів вести війни проти жидівської синаґоґи, тільки вів війну з головним її центром, котрий виступив проти Риму.

По зруйнованні Єрусалиму держалися останки жидівських повстанців ще кілька літ у скалистих кріпостях Махерус і Массада над Мертвим Морем, в тих самих місцевостях, де колись притиснені боронилися цар Давид і Махавеї. Та вкінці й на них прийшла черга. Оточені довкруги римським військом коли побачили, що нема ратунку, повбивали наперед своїх жінок і дітей, потому самі собі смерть завдали. Так умирали останні свобідні Жиди в земли батьків своїх. Та остання ґрупа вільних Жидів була під проводом Елеазара, внука Юди Галилейського.

Що римський сенат не соромився виставити тріюмфальний лук Титови задля його побіди над малим жидівським народцем і що сам Тит не стидався відбути з того приводу тріюмфальний візд на Капітоль, се свідчить про упадок воєнного духа в Римі того часу. Та з другої сторони завдячуємо згаданому тріюмфальному лукови те, що знаємо, як виглядав оригінальний семираменний свічник святині Соломона: на луку Тита маємо одиноке зображення того свічника роблене майстром, котрий міг його бачити на власні очі.

Не минуло й 50 літ від збурення Єрусалиму Римлянами як Жиди підняли проти Риму нове, ще більше повстання. Річ ясна, що вони мусіли приготовляти його довго, може навіть розпочали се робити незабаром по здобутті та зруйнованні своєї столиці. Що підготовка мусіла бути основна, видно по великій території, котру захопило нове жидівське повстання проти Риму. Не була се вже тільки територія малої Палестини, бо повстання Жидів обхопило сим разом кромі Палестини також Кирену, Кипр і Єгипет. Дух того повстання був зовсім той сам, що попереднього: безпощадність в боротьбі з ворогом. Як безоглядно воювали жидівські „люди ножа" сим разом, видно нпр. з того, що (як подають тодішні жерела) вирізали вони 220.000 Греків і Римлян в Кирені і 240.000 на острові Кипр. Розуміється, Греки обляжені в Александрії Жидами вимордували в тім місті всіх Жидів до ноги. Та вже з того, що Жиди могли облягати таке велике місто як Александрія і то в краю, де вони не були вдома, можна зміркувати, як докладно було підготоване їх нове велике повстання. Сталося се в р. 116 по Христі, в передостаннім році панування цісаря Траяна. Те повстання поширилося також на величезні простори Мезопотамії. Ціль того повстання була очевидна: затрясти на як найбільшім просторі владою Риму, аби мати змогу відбудувати свою власну державу. Кромі того була також очевидна ціль пімсти, бо над зловленими римськими полоненими Жиди знущалися так, як колись Римляни знущалися над жидівськими полоненими в часі здобування Єрусалиму і потому. М. і. Жиди приневолювали римських полонених боротися до смерти між собою на зразок ґлядіяторів і залюбки приглядалися тим боротьбам. Дійшло до того, що Жиди проголосили в Киринеї навіть свого короля Андрія (Лукуаса). Проти того жидівського короля і проти жидівських повстанців в Єгипті вислав цісар Траян свого найлучшого полководця Марціюса Т у р б о з армією і воєнною фльотою, а проти жидівського повстання в Мезопотамії другого випробуваного вожда, Люціюса К в і е т у с а.

Се друге велике повстання Жидів проти Риму було головною причиною того, що вся праця цілого життя такого здібного правителя, яким був цісар Траян, на його власних очах розвіялася, якби її не було. Серед того повстання цісар Траян замкнув очи свої на завсіди. А жидівські повстання в Африці й Азії кипіли ще довго й заняли також перші роки влади цісаря Гадріяна. Кінець кінців Жиди мимо свого великого завзяття не могли видержати боротьби з правильним військом, яке провадили фахові військові. Повстання їх здавлено і тепер почалися репресії, подібні як колись в Єрусалимі, тільки на далеко більшім просторі. До якої міри тепер виступали проти Жидів Римляни і Греки, видно нпр. з того, що на острові Кипрі не було від того часу ні одного Жида: навіть коли буря загнала на той остров розбитий корабель, на котрім був Жид, то того нещасного Жида якстій убивали. Словом, переслідування, якого Жиди зазнали по сім великім повстанню і погромі, було дуже страшне і дуже основне.

Та навіть таким переслідуванням Рим не вспів знищити охоти Жидів до нового збройного вибуху. Він наступив ще таки за панування того самого цісаря Гадріяна, котрий зачинав своє правління в самім розгарі жидівського повстання. Про безпосередні причини першого жидівського повстання за панування Гадріяна (котре він одержав „в спадку" по Траяні), не знаємо нічого. Зате відомо, що було безпосередною причиною слідуючого жидівського повстання (132—135 по Христі). А саме цісар Гадріян наказав на місци, де колись стояв Єрусалим, побудувати зовсім нове місто для своїх ветеранів і назвав його Е л і я К а п і т о л і н а на честь римського бога з Капітолю. Кромі того заборонив обрізування. Оба ті акти приняли Жиди як напад на свою віру і свій нарід тай відповіли на се новим повстанням. Всі Жиди не тільки в цілій римській державі але також зпоза її кордонів помагали повстанцям чим могли. І повстання розрослося до тої міри, що жидівські повстанці могли навіть здобути Єрусалим, чи Елію Капітоліну. Про фінансову силу правительства того повстання можна судити по тім, що воно било вже свою власну срібну і мідяну монету з надписами: В першім (або в другім) році освободження Ізраіля. На тих жидівських грощах були також портрети двох провідників повстання: священика Елєазара і світського коменданта повстання Сімона, знаного під іменем Б а р К о х б а (себто „Син Звізди", може в значінні „Мессія"). Се трете велике повстання Жидів коштувало Римлян і Жидів ще більше крови ніж попередне. На поміч римській залозі в св. Землі поспішив з військом намісник Сирії, а коли й сего було за мало, прибув на місце боротьби сам цісар Гадріян з новими силами. Тай він не міг побороти повстанців. Щойно досвідчений полководець Секстус Юліюс С е в е р у с з новими військами взяв верх над жидівськими повстанцями, але мусів здобувати місцевість за місцевістю, бо Жиди боронили Рідного Краю надзвичайно завзято. Щойно по трох роках кривавих боїв Римляни здобули останну жидівську кріпость Бетгер коло Єрусалиму. Всіх укріплених місць мусіли здобути 50, кромі того 985 осель. Жертв в людях було тоді 580.000, що в такім малім краю як св. Земля значить дуже богато. Країна опустіла.

За сим третим повстанням Жидів проти Римлян наступили ще страшніші переслідування Жидів. Їм заборонено під карою смерти навіть вступати до Єрусалиму, не то мешкати в нім. Навіть сама назва втретє поконаного жидівського краю мала щезнути: тої провінції Римляни не називали від тепер Юдея, тільки „Сирія Филистимів" (відси назва Палестина). Мимо сильного винищення того краю дав там Рим подвійну залогу.

Та мимо всіх драконських постанов, а може якраз ізза них країна й дальше не мала спокою. Раз-у-раз появлялися в ній борці, котрих Римляни називали опришками. Жидівський нарід симпатизував з ними. Ще за цісаря Севєруса говорилося про такий сильний рух в Палестині, що його називали „жидівською війною", четвертою з ряду.

шивані блюзки) виступили з вправами вільноруч і вінцями. До вправ грала дуже добре золочівська орхестра під управою п .Поважука. Вона могла зовсім добре грати на недавнім сокільському здвизі у Львові. Потім вправляли вільноруч Соколи з Золочева та Олеська. Молоді Сокілки (учасниці) з Утішкова виконали гарно танець „Катерину". Грала орхестра з Соколівки. Дальше вправляли ще Сокілки. Вони виконали співаючи помислові вправи вільноруч т. зв. „жнива". Вкінці 8 Соколів виконало ряд ефектовних веж. Всі сокільські вправи випали справно. Вправами командував д-р Ф. Мучій з Олеська.

Академія скінчилася около 16.30 год. Помалу зачали розходитися прочани, особливо з дальших околиць. Незабаром має станути на Білій Горі мала церковця напроти памятника під лісом. Одначе наперед треба викупити ще 6 моргів гори (8 моргів вже викуплено).

В сегорічних Маркіянових Поминках взяло участь понад 5.000 народу. Особливо було багато сільської та міської молоді. Се свідчить про живучість культу Маркіяна серед нашої молоді. Маркіянове Свято відбулося сего року поважно і спокійно, без інцидентів.

У ч а с н и к.

Найцікавіше в тім всім те, що римська влада хоч переконалася вже в абсолютній непримиримости Жидів, все таки придержувалася засади деякої не тільки релігійної але й політичної толеранції. В закладанню синаґоґ і інших орґанізацій ніхто не робив перешкод. Таксамо в установлюванні кермуючих колеґій старшин під проводом ґерузіярха, з фактичною юрисдикцією. Вправді в самім Римі не дозволено жидівській громаді зорґанізуватися окремо в правно признану громаду, одначе в інших містах було се. В самій Палестині бачимо вже з кінцем третього століття по Христі знов начальника всего жидівства, котрого влада переходить з батька на сина і котрий часом видавав навіть присуди смерти, що римська влада толерувала. Нема сумніву, що той начальник заступав Жидам місце давного первосвященика. Таким чином упертий і витревалий жидівський нарід таки переміг всі тяжкі переслідування й наново потрафив зреорґанізуватися. Заборону обрізування римська влада також знесла. Жиди розвинули в цілій державі дуже сильну пропаґанду за поширенням своєї віри. Словом, знамениті римські леґіони могли збурити Єрусалим, але знищити жидівську націю було неможливо.

Те, що римська влада уважала ліком, коли для покарання Жидів нищила їх головний центр і їх тисячеліттями вироблену орґанізацію, показалося в наслідках о т р у є ю і то такою сильною, що перетривала римську державу.

Про се в слідуючій статті*). А. Ч.

*) Гл. попередні статті на ту тему в „Н. З.“ чч. 55, 56, 57, 58, 59 і 60.

МІСТ ЧЕРЕЗ КАНАЛ ЛЯ-МАНШ

Недавно приїхав до Парижа німецький інжінер, щоби знайти спільників до будови мосту через канал Ля-Манш. Міст бувби 57 м. над поземом моря так, що навіть найбільші морські филі не моглиб його зачепити. Через міст малаби йти дорога для авт і зелізничий шлях. Проекти получити Анґлію з Франціею були й давніше, та вони упадали, бо Анґлія стерегла заздрісно свого „блискучого відокремлення“. Нині в часі воздушних фльот стратеґічні арґументи ослабли і тому сучасні пропаґатори подібних плянів можуть мати більше надії на їх здійснення.

Потрійний Ювилей

Преосв. Константина Богачевського Еп. американських Українців-католиків.

3) Боже Провидіння керує долею народів і поодиноких людей. Якраз в 1924 р. вирішилася справа обсадження українського епископства в Америці. Між кандидатами, яких мала Апостольська Столиця на владичий престол, був також о. д-р Константин Богачевський. Очевидна річ, що в Римі знали про його душпастирську ревність, здібности і твердий характер. Тому й вибір на епископське достоїнство упав на нього. О. Константин мав тоді 40 літ життя, 15 священства. Се доволі рідкий випадок, щоби священик в такім короткім часі перейшов таку довгу дорогу життя і дійшов до найвисших почестей в Церкві, бо до епископської мітри. Та видно, що ревність, совісність і характер находять признання в Господа Бога і в людей. Після зрілої застанови о. Константин приняв новий тягар на свої плечі. Дня 8-го червня 1924 р. в грецькій католицькій церкві св. Атаназія в Римі приняв він епископські свячення. Святителями були Владики: Йосафат Кощиловський з Перемишля, крижевацький Епископ Діонізій Нярадій і грецький Архиепископ Ісаія Пападопульос.

На кораблі „Мавретанія“ приїхав наш Владика до Ню-Йорку дня 15-го серпня 1924 р. В перших місяцях свого побуту в новім краю розглядав Владика стан української грецько-католицької Епархії. Він бачив ясно, що після признання Галичини Польщі Радою Амбасадорів з березня 1923 р. американська українська еміґрація лишиться вже постійно в Америці. Се спостереження вплинуло на уложення плянів діяльности Владики. Він почав передумувати над способами, як покласти сильні основи під українську католицьку Епархію.

Вже тоді було очевидне, що нашій Церкві в Америці брак священиків, головно молодих, роджених в Америці. Від смерти Епископа Сотера, отже від 16-го березня 1916 р. аж до приїзду нового Владики в серпні 1924 р. управляв Епархією її адміністратор, о. Петро П о н я т и ш и н. Він не міг думати про основання духовного семинаря, згідно з вимогами права, бо адміністратор не може вводити ніяких змін в Епархії.

Негайно після свого приїзду новий Владика вислав перших студентів на богословські студії до української колеґії св. Атаназія в Римі. Від того часу родженні в Америці наші студенти почали виїздити до Риму, щоби приготовлятися там до духовного звання. Бідніші з них дістають поміч з епархіяльних фондів. Наш Владика зрозумів також, що для добра нашої епархії в Америці дуже потрібно м і с і о н а р і в. Щоб зарадити тій недостачі, спровадив ОО. Василіян і відступив їм церкву св. о. Николая в Шикаґу. Отці Василіяни знамениті проповідники. Вони виконують якслід свою роботу і причиняються до оживлення християнського духа по наших парохіях.

Годиться згадати про місіонарські подвиги нашого Владики. Він все в дорозі. Найкраще можнаб його назвати подорожуючим Епископом. Нема майже громади в нашій епархії, якоїб наш Епископ не відвідав бодай раз, а деякі і по два рази в році. А визначається Він дуже популярними проповідями. Таким чином наш нарід набуває основних християнських правд. Наслідки тої роботи нашого Владики вже видні. Всякі боротьби, які передтим велися по наших церковних громадах з нерозумним завзяттям і зі шкодою для Церкви, переходять до минувшини. Наш нарід починає доцінювати місіонарську ревність і посвяту свого Владики та стає щедрішим в пожертвах на загальні епархіяльні цілі.

Крім того не занедбує наш Владика в своїх пастирських посланнях накликувати до правдивого християнського життя і єдности.

Важною справою було також сплачення довгів, які лягли тягарем на нашій катедральній церкві в Філядельфії, від смерти бл. п. епископа Ортинського. Владика Константин сплатив сей довг.

(Далі буде).

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 23)

„Андрей“ на засланні

А Лучці минуло вже 88 літ. Він потерпає...

Не доведи Господи Боже і Ти, Його Пресвята Діво Мати, дожити Лучці ще такого одного приводу, щоби сей дивний дзвін затявся дзвонити. Не допусти сего нещастя на бідне затуркане село, святий перший Руси просвітителю, святий Первозванний Апостоле Андрею!

Бо тоді горе селу...

Старому Лучці дивним огнем блиснули очи звернені в бік „Андрея“. Схрестив руки, а безкровні уста набожно дрижали; начеби плила з них молитва:

„Гомони, предивний „Андрею“! Розливайся під небеса своїм могутнім, „срібним“ гомоном, вісти Божу славу і всемогутність і нагадуй селу та всім, що зачують твій голос, що одна одніська на світі Божа правда в святій католицькій Церкві, як одні на світі вродини й одна смерть, що тої правди не переможуть ніякі пекольні ворота, ніякі відступництва від неї її не знівечуть, ніякі насильні „навертання“ не знищуть нашої святої унії... і горе тим, котрі не послухалиб твойого апостольського голосу, або тебе зловжили для звеличання іншої правди, ніж католицької“...

Старенький Лучка нехибно уповає, що святий апостол АндрейПервозванний, котрий таким дивним способом зберіг і повернув селу свого крицевого, офірного іменника і дав йому такої дивної міцноти, не опустить і бідного, фальшивими Божими і народніми пророками задурманеного села в його темноті й бідноті.

Старому Лучці, патріярхови цілого села, котрий в ньому вродився і виріс за панщини і пережив тілько віку в вірности Христовій католицькій Церкві і своєму українському народові, віддзвонив „Андрей“ на вічну дорогу і память 24 жовтня 1928 року; якраз коли йому стукнуло рівно девятьдесять літ від роду.

Щойно в останньому році недомагав стариня і вже мало виходив з хати. Та все таки кождої суботи, коли „Андрей“ вістив селу святу неділеньку, казав Лучка відчиняти вікно, щоби ліпше чути „срібний“ гомін „Андрея“. Толі вбачувався йому покійний священик Белішевський на приходському подвірі, з прищуленими очима і приложеними до ушей долонями, як вдивлюється в розколиханого „Андрея“ і вслухується в його „срібний“ голос... І вбачувалися всі, що гамуз на нього збирали... І — старий лісничий Михайло Бамчикевич і старі оба дяки, Іван Телевич і Михайло Чакоровський, і Гринь Слабий і Іван Сокирський... Всі вони його випередили; він їх всіх проводив у вічну дорогу...

А хто його??

І шепотіли старечі уста... „Да будет Воля Твоя“...

Священик зчаста навідувалися до честивого старині, котрого вельми любили і шанували. Та не було одного такого разу, щоби Лучка забув їх просити, — щоби йому „Андрей“ — г а р н о — відзвонив...

Що праведник — сумнівався:

„Може не відмовиться мені віддзвонити“...

Упокоївся праведний Лучка, без болещів.

Як дитина вснув...

Село зойкнуло. Старий Лучка — се були „ч о т и р и“ покоління: ріжних поглядів, ріжних напрямків ріжних часів, ріжних держав...

Вони всі — в його душі найшли властиве розуміння життя — в католицькому світогляді. Він ним одним устоявся проти всіх хуртовин і невзгодин життя. І поборив їх. І добув найбільшу ціну сего життя — спокій душі...

А 28 жовтня 1928 року переміняв його — на вічний...

„Андрей“, коли дізнався про — скін свойого найбільшого опікуна і приятеля, гомонів, заливався, переливався, і відходив від себе цілі три дні, добирав найжаліснішої, найчутливішої, найпестливішої музики, — дрижав увесь, — голосячи селу й околиці, що пращає на все на сій землиці, а віддає на вічність під опіку свойому покровителеви, святому апостолови Андрееви, старого Лучку...

Не знати: чи таке чисте було тоді веремя, чи соняшне проміння несло сі чудні „срібні“ згуки на своїх незримих хвилях, але люди говорили, що в той день як село хоронило старого Лучку, чути було гомін „Андрея“ на три милі довкола...

Така дивна міцнота в того „Андрея“...

А може так хотів святий „Первозванний“.

(Кінець).

ОГЛЯД ПРЕСИ

ПІЛЬГИ

для священиків-вязнів.

О. Д-р Осип Кладочний, вязничний капелян, помістив в „Ділі“ ч. 210 з с. р. статтю п. з. „Полекші, з яких ніхто добровільно не хоче користати. Приписи про пільги для вязнів-духовників“.

Новий вязничний регулямін*) не знає ріжниці між вязнем політичним і звичайним і тому всі вязні мають бути трактовані однаково. Тільки для духовенства, так білого, як і чорного, робить регулямін деякі винятки і то тільки завдяки XXII-ій статті конкордату, який каже, що колиби світські духовні або монахи були обвинувачені перед світськими судами, то ті суди повідомлять про се негайно Ординаріят і перешлють йому акт обвинувачення та присуд з його мотивами. „На випадок арештування, або увязнення вище згаданих осіб цивільна влада буде поводитися з ними відповідно до їх стану і єрархічного ступеня. Арешт і вязницю будуть духовні відбувати в приміщеннях окремо від світських, оскільки духовна влада не позбавить їх церковної гідности. На випадок судового засуду на вязницю вони будуть відбувати сю кару в монастирі або іншім монашім домі у приміщеннях на це призначених“.

Стримуючись від усяких інтерпретацій, які та стаття конкордату може викликати, стверджую тільки те, що тому, що нема спеціяльних карних домів для осіб духовних, то на підставі інтерпретації тої статті міністерством справедливости, можна замикати духовні особи в кожній вязниці, даючі їм при тім деякі полекші.

А полекші для духовних осіб, так світських як і монахів, так обряду гр.-кат. як і римо-кат. і вірменського, засуджених судом на кару звичайної вязниці, або вязниці що заступає дім поправи, оскільки при тому їх ординарій не відібрав їм їх духовної (церковної) гідности, такі: 1) Вище означені духовні особи**) — мають бути приміщувані в одноособових келіях — 2) Можуть відправляти Службу Божу в границях розпорядження Ординарія, але підчас Служби Божої в тюремній каплиці не можуть бути присутні вязні — 3)За весь час кари мають вони бути відділені від вязнів інших категорій та не можуть з ними стрічатися підчас проходу, Богослужіння або праці, не може це трапитися також в іншім часі підчас побуту у вязниці. — 4) Можуть мати власну постіль, можуть носити власне білля, власне вбрання (духовне або світське і це буде залежати від розпорядження Ординаріята). — 5) Можуть харчуватися на власний кошт або купувати собі додаткові харчі, але в поміркованих границях з фондів зложених до тюремного депозиту або з грошей, одержаних як винагороду за працю. — 6) Можуть користати з часослова, книжок, часописів та видань релігійного змісту, а також загального змісту в границях постанов регуляміну. — 7) Не можуть підлягати дисциплінарним карам, за виїмком кари нагани, кари позбавлення полекш та привілеїв, передбачених в регуляміні, кари посту, або позбавлення постелі на час до одного тижня і кари замкнення в темній келії, на час до 48 год — 8) Не можуть бути уживані до робіт, які ображають їх духовну гідність, а спеціяльно не можуть бути вжиті до робіт при господарстві у тюрмі. Оскільки можливо, то слід духовним давати працю в канцелярії, бібліотеці і т. д. — 9) Духовні мають бути транспортовані окремо від інших вязнів і підчас транспорту не можна їх провадити вулицею в одязі духовних, ані в кайданах.

Духовні, так білого як і чорного клиру, всіх трьох католицьких обрядів, що їх посадили до вязниці як слідчих вязнів, (під слідчим вязнем розуміється особа тимчасово задержана або арештована в часі доходження, або слідства, а також вязні засуджені судовим присудом — до часу його управосильнення) крім полекш, наведених вище під 1, 2, 3, 4, 6, 9, користають ще з прав, які прислугують слідчим вязням. Ті права такі: 1) Можуть курити тютюн. — 2) Харчуватися на власний кошт. — 3) Користати з власної одежі, обуви та білля. — 4) Можуть принимати відвідини — оскільки на це дозволить судова влада, або прокуратор і то в спосіб який та влада означить. — 5) Можуть діставати і висилати за згодою згаданої влади (судової або прокураторської) одного листа на тиждень та вкінці — 6) Можуть діставати за згодою тої влади книжки і письма з вязничної бібліотеки.

У практиці — се ті самі права (з виїмком деяких), які прислугують слідчим вязням, дістають також і вязні вже остаточно засуджені. Се залежить тільки в якій місцевості находиться дана тюрма, та які там панують місцеві звичаї (а майже в кожній тюрмі вони інші). — Колиби слідчого вязня за кару позбавили прав, вичислених під 4, 5, 6, тоді начальник тюрми має повідомити про це компетентні судові або прокураторські власти.

Єпископат Польщі мав намір безпосередньо після проголошення конкордату вибудувати спеціяльний, карний дім для священиків, засуджених судами на кару вязниці, але цей плян ще до нині не зреалізований.

*) Regulamin więzienny, Warszawa 1931.
**) Regulamin więzienny 1931. Розд. IV. § 241 ст. 110.

Отже стан тепер такий: Священики засуджені судовим присудом — відбувають кару в одній з численних тюрем при застосованні до них вичислених полекш. Священики засуджені адміністраційною владою відбувають кару по монастирях довільно вибраних, що також спричинює богато клопоту священикам і монастирям. Священикам, бо монастирі досить нерадо приймають таких „гостей“, або з огляду на монастирський порядок, або часом з огляду на інші обставини. А монастирям знову тому, що через те повстає в монастирі деяке замішання, на монастир люди починають дивитися, як на тюрму, та й часом, входять тут в гру ще й інші мотиви.

Ясна річ, було би найкраще, щоби особливо духовникам ніколи не треба було користати з отих пільг і полекш, щоб особливо духовники не попадали у вязничні мури. Але коли вже трапляються такі прикрі випадки, то хай ті духовники знають приписи й розпорядки, які м. і. хоронять дещо повагу духовного стану.

Скандальні відносини

у православній Церкві.

Під таким заголовком появилася в „Ділі“ ч. 208 з с. р. стаття, що характеризує стан православної Церкви в Польщі тими словами:

Найгіршу руїну і розгардіяш в життя православного духовенства Волині вніс заїлий чорносотенець, б. архиепископ Волині, Антоній Храповицький. Він втягнув духовенство в політику і розділив його „ся на ся“, на чорносотенців і вільнодумців. Перші станули коло його престола по правій, другі по лівій руці. Перші дістали найкращі парохії, мітри, хрести і т.д., а другі, се безправні парії. Але сего мало! Він роздавав священичий „сан“ на право й на ліво і не рідко людям, котрим місце не коло престола, а за кратами. Він усіми фібрами душі ненавидів духовні семінарі, вважаючи їх розсадниками нігілізму і вільнодумства, „атеїзму“ і склав у Житомирі при богоявленському монастирі тримітні богословські „курси“, на котрі вступали півграмотні учні з 2-клясовою наукою. Ті курси народ називав „фабрикою попів“. Блаженніший Денис пішов по слідах свого великого учителя Храповицького. Він своєю політикою окацаплювання православної церкви зробив те саме, що і Храповицький. Кацап став по правій руці митроличого престолу, а Українець по лівій. Витворилися нечувані типи: два священики з селян вбили на Кремяненчині тестя і відбувають каторгу, посвячений Храповицьким на попа кондуктор Сльозко не вилазить з тюрми, а підлизники його, в роді Шиманова пізнішо женуть священиків з парохій і з піною в устах переслідують українізацію церкви.

СЕКТИ І БЕЗБОЖНИЦТВО

Порядних священиків на Волині немало, але вони не мають голосу і сумують на вид того, що упало православя. Секти множаться як гриби, віра впала, православна Церква зруйнована морально і матеріяльно. Десь, як з під землі повиростали своєрідні пророки і находять для себе адептів. Аж дивно, глядючи на того самого селянина, що ще недавно почувши в неділю церковний дзвін падав на коліна, бив поклони і шептав „Отче наш“, нині зробившись суботником, в неділю рано накладає на віз гній, сідає на нього, закурює люльку і демонстративно везе його на поле. Палашка і Параска, зробившися п'ятидесятницями, в неділю замість церкви збираються в якійсь хатині, лепечуть якісь невідомі слова, верещать і дуріють, поки на них не найде „благодать“ „сошествіе св. Духа“. Сю дурійку сектанти застосовують до слів евангеліста Луки: „бисть шум, якоже носиму диханію бурну і всі начаша глаголати странними глаголи“. Пресвітер відламку штундизму находить, що Химка й Гапка зовсім нехрещені. Веде їх на річку, роздягає і штовхає у воду. Серед тих відносин тратить і унійна акція. Молоді парохіяне, улаштують український хор для співу в церкві, а кацанствуючий священик не дозволяє співати по українськи. Тоді вони видвигають гасло: „Хлопці, гайда в унію“... Починається пекло. Головно йде війна за будинок церкви. На сцену виступає поліція, арешти, суд і т. д. Як тільки прислали другого священика, або той, що заварив кашу, погодився з парохіянами, що співи будуть по українськи, — тоді лунає знову клич: „Хлопці гайда назад в православіе“. Треба зазначити, що провід в церковному житті старші парохіяни випустили з рук, всім орудують молоді.

Правда, що тої всеї розрухи не можна класти тільки на карб православному духовенству, бо дух іде також з большевії і поліцуцьке село вже давно затроене безбожництвом. Але воно не трівке і селяни відносяться до нього з призирством. Була надія, що православний духовний собор направить ту розруху. Алеж ця надія завела. Митрополит Денис дуже добре знає, що перше слово, яке скажуть міряне, буде: „А деж церковні землі, де гроші, за що церкви обложені непомірними поборами?“

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: Правда“, Львів, ул. Сташіца ч. 8/I.

Продажа

церковної землі і лісів на Волині.

Хведір Стерня помістив в „Ділі“ чч. 205 і 206 дві статті, під таким заголовком, з котрих подаємо короткий зміст:

Розпродажа церковних земель розпочалася в 1925 р. Кожда православна парохія мала найменше від 33 до 50 десятин землі. Польська влада обмежила норму в урожайних місцевостях до 30 га. Надвишку землі мали розпродувати 3 протоереї: Терешко Шиманов, Мих. Борецький і б. офіцир Яковлев. Кілько продано тої землі на Волині, за яку ціну, де поділися одержані гроші — ніхто не знає. Продавці-протоереї кажуть, що митрополит Денис дістав 40 відсотк. готівки. Одначе церковних земель не вільно продавати, лише віддавати в аренду не довше як на 12 літ. Контракти зредаговані так двозначно і підступно, що кождої хвилі можна їх скасувати зі шкодою для селян, що купили церковні землі як її „арендатори“. „Благочинний“ о. Шиманов виповняв векслі на себе особисто і стягав їх судом у власнім імени.

Ще гірше відбувалася продажа церковних лісів. Жиди давали гроші оо. „благочинним“, рубали ліс і вивозили його днем і нічю. Зовсім занедбувано всі формальности, як оцінки, нумерації, публікації і т. д. Протоерей о. Шиманов продав 36 моргів дубового ліса в с. Малі Дорогости як свою власність... Той самий о. Шиманов продав Жидам ліс в с. Дорогости Великі. Місцевий священик о. Гайденко зібрав селян і вони прогнали Жидів. Потім селяни вирубали самі ліс, звезли на місце, призначене на будову церкви, та поставили церкву. В с. Малин о. Мостович не дав продати ні землі ні ліса. За те його звільнили з парохії. Та він не вступався з місця а люди не приймали нових священиків. На всю Волинь тільки ті два священики запротестували проти рабункової продажі церковних земель і лісів. Решта „благоденствує“. Такі містерії можливі лише на тлі таких відносин, які запанували в православній Церкві в Польщі. До того на Волині панує великий хаос в земельних справах. Табулі невпорядковані. „Дикі купна“ регулюють грамотами і контрактами на 36 літ. Через те оо. „благочинні“ туманять селян, жадних землі.

Світовий Союз Заграничних Поляків

На закінчення світового з'їзду Поляків з закордону, що відбувся в Варшаві, основано в Кракові на Вавелю Світовий Союз Поляків з закордону. Значіння Союзу величезне. Він буде опікуватися віськома міліонами Поляків, розпорошених поза границями Польщі, скріпить їх під кождим оглядом. На чолі сеї організації стоятиме Загальний З'їзд Поляків з закордону, який буде відбуватися що 5 літ у Варшаві. З'їзд буде вибирати Організаційну Раду, Ревізійну Комісію й Організаційний Суд. Організаційна Рада вибере зпоміж себе президію і призначить Директора Бюра Ради. Найбільше Поляків мешкає в таких державах: в Злучених Державах Північ. Америки 4 міліони, в Німеччині 1,300.000, в СССР 1,000.000, у Франції 800.000, в Литві 200.000, в Чехословаччині 160.000. Світовий Союз Поляків з закордону зверне увагу на виховання польських дітей на еміґрації, котрих має бути около міліона. З того міліона тільки около 300.000 вчаться польської мови, решта вчаться в чужих школах, в котрих навіть не чують польської мови. Маршалок сенату Рачкевіч вибраний головою Союзу Закордонних Поляків.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і в того приводу в переписку не входить

Лікарський фейлетоник.

Їдь людських уст

Досліди бактеріольогічного інституту в Ціріху виявили, що найгрізніше — вкушення людини. З 8 вкушень людини — 7 довело до ампутації: 1 — пальця, 6 — цілої руки. Вкушення людини таксамо небезпечне як кота й малпи. Рани від вкушення пса, коня, корови, крілика й ін. лише тоді грізні, коли ті звірята скажені.

В устній ямі людини є бактерії, негрізні для кормового проводу, невтралізовані жолудковими соками і слиною. Одначе коли вони дістануться до крови, викликують часто ганґрину.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець про фільми. Кардинал Пачеллі висловив погляди Св. Отця на справу фільмів в листі до провідника Міжнародного Фільмового Бюра. Кардинал Пачеллі написав м. і. таке: Змагання держави, родини й учителів щодо виховання молоді так довго на нічо не придадуться, поки фільми будуть представляти неморальне життя. Католики цілого світа мусять змагати до зміни в тім напрямі. Католицька Акція повинна частіше послуговатися в своїй діяльности фільмами. Католицькі часописи мусять поміщувати рецензії фільмів, заохочувати до оглядання добрих фільмів і перестерігати перед злими. Вкінці Св. Отець висловив признання для Католицького Фільмового Бюра за те, що воно створило фабрику добрих фільмів.

Преосв. Василій Ладика, гр.-катол. Епископ Канади, підготовляє заснування малої і великої української католицької семінарії в Канаді.

В Винниках коло Львова засновано в неділю 12 с. м. Брацтво Апостольства Молитви. На се торжество запрошено зі Львова Архиепархіяльного Провідника Брацтв Апостольства Молитви о. Ігумена Йосифа Лучинського ЧСВВ. В год. 15.30 місцевий провідник Брацтва Апостольства Молитви о. Шулим відправив молебен до Пресв. Серця Христового. Відтак о. Ігумен Й. Лучинський виголосив сердечну проповідь до нових членів Брацтва. Потому відбулося торжественне приняття нових членів згаданого Брацтва. Понад 100 членів зі свічками в руках припало навколішки перед Пресв. Серцем Христовим і прирікло молитвою причинитися до поширення Божого Царства на землі. Вкінці о. Ігумен Й. Лучинський ЧСВВ зложив новопринятим членам щирі побажання витревати в добрі. Рівночасно побажав гарного розвитку новозасно-ваному Брацтву Апостольства Молитви.

В Лодзі помер нагло в наслідок атаку серця римо-катол. Епископ о. д-р Вінкентій Тимінецкий.

З Риму повідомляють, що ОО. Єзуїти задумують незабаром видати збірне видання творів єзуїтських письменників. При тім мають двояку ціль: видати твори давніших письменників, що нині стали рідкістю і видати досі непечатані твори. Найперше мають видати два томи Белярмінія „Інтерпретація псальмів“. Видання підготовляють професори „Грегоріянум“.

Католицьке шкільництво у Франції. Річний звіт французького департаменту шкільництва подав, що в минулім році ходило до католицьких шкіл 927.499 дітей. Оплати для 29.253 учителів виносили 500 міліонів франків, які зложила французька католицька суспільність. В 1930 р. ходило до французьких католицьких шкіл 823.865 дітей. За останні три роки мусіли збудувати богато нових шкільних будинків, щоб помістити все зростаюче число учеників. Французька суспільність все більше довіряє католицьким школам і посилає свої діти до них. В ніякій державі католики не жертвують так богато на виховання молоді в католицькім дусі як у Франції.

Подяка

Отсим почуваюся до обовязку вложити подяку Товариству Взаїмних Обезпечень на життя „Карпатія“ у Львові за скоре й без зайвих трудностів виплачення повної обезпеченої суми по мойому мужові бл. п. Теодорі Яворськім, учит. в Блажові п. Черхава к. Самбора, який на жаль лише короткий час пробував в обезпеці.

Скоре й акуратне виплачення обезпеченої суми уповажнює мене поручити се одиноке українське Товариство Обезпечень на життя „Карпатія“ у Львові найширшим кругам української суспільности.

Блажів, дня 14. червня 1934 р.

Катря Яворська.

Підручник

з рамени фільольогів і граматиків шляхом якого на протязі одної години навчишся забирати слово при помочі

13) української мови

— Не вірите? Я вам зараз покажу!

Селянин виймив зза пазухи календар і подав його Манякови. Маняк знайшов статтю Бобелякової й побачив, що селянин не бреше. Бобелякова каже годувати курей „средствами“ поживи. Деякі з тих „средств“ (приміром конюшину) каже давати куркам у „виді“, ще й дрібнопокраянім. „Вид“ взагалі потрібний в годівлі дробу. „У виді“ подається курятам заминку. Цей „вид“ мусить бути „зернистий“.

У „виді“ робиться гнізда, бо у „виді скринок“. Не вільно „у виді“ поміщувати сідала (у виді драбини).

Цікавий, чому селянин не зрозумів цілої статті, д-р Маняк прочитав її. Якби не те, що практикував у польськім суді, отже знав польську канцелярщину, бувби й він не зрозумів, що таке авторка хотіла сказати. Селянин абсолютно не міг зрозуміти: „Вказаним єсть виложити підлогу цеглою; вказаним єсть затінити гніздо; вказаним єсть вкладати до літної води“. Якби авторка сказала, що курник повинен бути 1.75 m. високий, то се зрозумівби кождий селянин. Але не збагне, що від него хочуть, коли читає: Висота повинна виносити 1.75. Кождий знає, що значить „прикріпити полотном“. Щоби селянин не зрозумів авторки, вона пише: „при помочі полотна“. Такими загадками для селянина є пояснення, що курник „складається“ з двох переділів, що „заосмотрюєся вікном“, що зерно „належить велику старанність присвятити виборови вилягового матеріялу“, поміч „зі сторони“ годівельника, „відповідне“ кормлення, потрібне „до будови“ піря, „достаточна скількість“. „Під раціональним плеканням дробу розуміємо плекання серед таких условій, серед яких можна осягнути повну висоту продукції“.

Стаття написана для селян. Чи селянин зрозуміє уступ наведений тут при кінці?

Не лише треба знати, як раціонально плекати дріб, але як раціонально писати.

Прочитавши цілу статтю, д-р Маняк вже не дивувався, що його товариш подорожі ні троха не зрозумів її та що розщибався за „средствами“ і „видами“. Хто не знає нової української літературної (!) мови, той зі згаданої статті навчиться раціональної годівлі дробу точно таксамо, як з рефрену одної народної пісні (Мала млинарка): „Льодомери черичери, черефин, галамай, лупуцупу, ан, цва, драй!“

Булоб коротше і не менше ясно!

Всі темні місця в „Слові о полку Ігоря“, себто в статті про годівлю дробу, д-р Маняк пояснив селянинови.

— Чомуж вони, ті пани і пані, що пишуть в календарі, не пишуть ось так, як ви балакаєте? — спитав селянин.

— Бо я балакаю з вами мовою людською. Ті, що пишуть для людей, пишуть мовою „літературною“. Мабуть пишуть так нарочно на те, щоб люди не розуміли їх.

— Та бо вони й говорять так, не лиш пишуть! Оноді я був на господарськім вічу, на котрім говорив дуже гарно делеґат товариства „Сільський Господар“. Що він говорив, не скажу, бо говорив мовою... як ви кажете? „літературною?“ Ніхто не розумів його.

(Далі буде)

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

МІЖ ВАТИКАНОМ І НІМЕЧЧИНОЮ йдуть переговори в справі конкордату. Дійшло вже до остаточного сформулювання взаїмних внесків і домагань. Їх розгляне ще німецький Епископат і предложить до апробати Апостольській Столиці. (КАП).

Д-р АМЕНДЕ, секретар Міжнарод. Комітету допомоги голодним в СССР у Відні, виїхав до Америки. Там розвинув він широку акцію. Він відбув ряд конференцій з Епископами, релігійними організаціями, з представниками преси. Українці й Німці помагають д-рови Аменде, бо їх брати в СССР найбільше терплять від голоду. В Америці повстають тепер комітети допомоги голодним в СССР. Амер. преса пише богато про голод в СССР. Большевицька контрагітація не має успіху.

НОВИЙ СОВІТСЬКИЙ КОНСУЛ У ЛЬВОВІ Петро Світнев обняв урядування. До його обсягу ділання належать воєвідства: львівське, тернопільське, станиславівське, краківське, волинське й люблинське.

ПОЛЬЩА має дістати від Франції позичку в сумі 1 міліярд франків. Франція жадає за те, щоби Польща приступила до східного пакту. В тій справі йдуть переговори.

ФРАНЦУЗЬКИЙ АМБАСАДОР У ВАРШАВІ Лярош має незабаром уступити.

ФРАНЦУЗЬКА ПРЕСА взиває Польщу, щоби приступила до східного пакту.

200 БІЛОРУСЬКИХ ДІЯЧІВ інтелігентів большевики заслали в Наримський Край. Їх подозрівали в націоналістичнім ухилі. Чолових білоруських діячів большевики вислали вже давніше на Соловки.

БОЛЬШЕВИКИ заборонили німецькій організації „Браття в біді“ ратувати голодуючих Німців в СССР. Ся нечувана жорстокість червоної Москви повинна відкрити очи тим, що з нею заключують пакти.

ЛИТОВСЬКА ВЛАДА відібрала дебіт 23-ом німецьким щоденникам. Влада оправдує своє рішення тим, що ті щоденники ширили пропаґанду проти суверенности Литви в Клайпеді.

ЛОТВІЙСЬКИЙ МІНІСТР закордонних справ Ульманіс виголосив політичну промову, в якій обговорив заграничну політику Лотви. Він сказав м. і. таке: Підстава нашої заграничної політики се мир і співпраця з Балтійськими державами. На першім пляні стоїть союз Лотви з Естонією. Тепер Литва старається до нас зблизитися. Співпраця тих трох держав малаби велике значіння. Хочемо також співпрацювати з СССР, Польщею, Німеччиною. Маємо надію, що також Фінляндія і Швеція не відмовляться від співпраці з нами. — Щодо східного пакту, то міністр Ульманіс заявив, що ідея пакту знайшла на Лотві прихильну оцінку.

АВСТРІЙСЬКИЙ КАНЦЛЄР Шушніґ заявив представникові італійської аґенції Стефані, що буде продовжувати політику покійного Дольфуса. Особливо буде старатися за якнайкрасші відносини між Австрією та Італією. Шушніґ обіцяв незабаром приїхати до Риму.

ВІЦЕКАНЦЛЄР ШТАРЕМБЕРҐ сказав журналістам на пресовій конференції, що нове правительство Австрії опанувало положення. Віцеканцлєр подав при тій нагоді остаточне число поляглих в недавній гітлєрівській револьті. По стороні уряду згинуло 145 жовнірів.

АВСТРІЙСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ суд засудив на кару смерти двох учасників гітлєрівського повстання в Відні. Оден з засуджених брав участь в нападі на канцлєрську палату. Вирок виконали. Другому засудженому змінили кару смерти на 15 літ тяжкої вязниці.

СПОГАДИ ВБИТОГО МІНІСТРА РЕМА вийдуть в осени с. р. у Відні. Один з близьких приятелів Рема, що втік за кордон, опрацьовує спомини Рема.

АВСТРІЙСЬКИЙ КАНЦЛЄР ШУШНІҐ вибирається незабаром на Мадярщину. Канцлер поїде як міністр освіти на пасійні представлення в Шеґедині. Канцлєр вертаючи вступить до Будапешту і відбуде наради з мадярськими міністрами. Подорож має приватний характер.

АВСТРІЙСЬКИЙ ВІЦЕКАНЦЛ. ШТАРЕМБЕРҐ перебуває тепер в Римі. Він має підготовити офіціяльну візиту канцлєра Шушніґа в Муссолінія. Віцеканцлєр Штаремберґ має обговорити з Муссолінієм способи поборювання революційних рухів в Австрії. — Австрійське правительство хоче створити окрему орґанізацію до поборювання революційних товариств.

РОЗВЯЗАЛИ АВСТРІЙСЬКИЙ ЛЄҐІОН. Провід націонал - соціялістичної партії Німеччини рішив розвязати австрійський леґіон в Німеччині. Рівночасно мали розвязати також провід австрійської націонал-соціялістичної партії, що перебував в Мінхені. Новий німецький посол у Відні Папен має переговорювати з австрійським правительством в справі повороту австрійських еміґрантів до Австрії.

АМНЕСТІЯ В НІМЕЧЧИНІ. Німецьке правительство проголосило амнестію. Загальна амнестія відноситься до тих, що засуджені до 6 місяців, оскільки карний вчинок був доконаний перед смертю Ґінденбурґа. Політична амнестія торкається образи Ґітлєра, проступків проти добра і державного інтересу. Не підлягають амнестії злочини державної зради, зради військових тайн, злочину проти життя і бомбові замахи, оскільки зайшов випадок смерти. Рівночасно Ґітлєр видав розпорядок до краєвих урядів, щоби провірили причини придержання в концентраційних таборах і охоронних арештах наслідком подій з 30. IV с. р.

МАДЯРСЬКИЙ ПРЕМІЄР ҐЕМБЕШ заявив співробітникови французької ґазети „Пті Журналь" таке: „Я пережив війну як жовнір і уважаю кождого, що хотівби викликати війну, за такого, що не здає собі справи, що таке війна. Такий чоловік повиненби повиснути на шибениці".

ІТАЛІЙСЬКІ ВІЙСЬКА, які стоять на границі Австрії від часу недавного ґітлєрівського замаху, відбувають тепер військові вправи в Альпах.

ЕСТОНСЬКА ПОГРАНИЧНА СТОРОЖА острілювала недавно російський літак, що перелетів понад естонською територією. Естонські власти ведуть в тій справі слідство.

ПРЕЗИДЕНТ РОЗВЕЛТ виголосив недавно велику промову, в якій зясував головні напрямні своєї господарської політики. Він заявив, що се щойно початок боротьби уряду за господарську програму. „Мусимо боронити нашого промислу і рільництва перед еґоїзмом одиниць" — сказав Розвелт.

ЯПОНСЬКИЙ МІНІСТР МАРИНАРКИ Осумі предложив прелімінар буджету на 1935 р. в сумі 715 міліонів єн, то є на 35 міліонів єн більше як в попередньому році. Буджет міністерства війни виносить 560 міліонів єн і є на 113 міліонів висший як в попереднім році.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ КОМІСАР заграничних справ Літвінов (Валах) вибрався недавно в закордонну подорож, яка матиме для СССР велике значіння. Літвінов має відвідати неофіціяльно Німеччину, Францію й Італію. Літвінов має обговорити підчас тої подорожі справи звязані з приступленням СССР до Союзу Народів і з т. зв. східним пактом.

НА ДАЛЕКІМ СХОДІ неспокійно. Японія твердить, що СССР забезпечивши себе в Европі пактами ненападу готов вести „провокаційну політику" супроти Японії й Манджурії. Французька ґазета „Котідіян" пише, що евентуальний російсько-японський конфлікт не давсяби зльокалізувати. Америка не згодиться на японізацію Китаю, бо Китай се для неї великий ринок.

НОВИНКИ

Преосв. Василій Ладика в Канаді занедужав на рожу на лиці підчас візитації в м. Дофин. Там пролежав у шпиталі 9 днів. Коли вернув до Вінніпеґу лікарі поручили йому лежати дома в ліжку.

Додаткові вписи до всенародних шкіл РШ відбудуться в днях 15, 16, 17 і 18 серпня с. р.

Наука в школах РШ починається так як в державних школах з днем 20 серпня с. р.

Закінчення українських півосель у Львові відбулося в неділю 12 с. м. Рано в год. 8.30 о. Семчишин відправив Сл. Божу в церкві св. Юра, на яку прийшли діти зі всіх півосель. По Сл. Божій о. Семчишин сказав коротку проповідь. В ній візвав дітей, щоби не забували того, чого навчилися в півоселях. Вкінці візвав, щоби діти відмовили спільно молитву за ініціяторів півосель і виховниць. Потому діти пішли парами під проводом своїх вихователько до салі Музич. Т-ва ім. Лисенка, де відбулася ревія з такою проґрамою: пісні, народні танці, вправи дівчат віночками, вежі хлопців і інше. Вкінці дівчата піднесли китиці цьвітів і альбом пані Раковій, голові т-ва „Українська Захоронка" у Львові, і відспівали їй многоліття.

Жовківський староста п. Емерик заборонив процесійні походи з одної церкви до другої з приводу ювилейного року. Крім того той самий староста сего року заборонив в день Зелених Свят при поминках за поляглих вояків УГА уставляти в церквах могили, катафальки, хрести. Минулого року постерункові повідомляли деяких наших священиків, що староство заборонило співати Сл. Божу в дні 1 листопада за поляглих вояків УГА.

Староство в Скалаті покарало о. І. Цимбалу, пароха Колодіївки, гривною 50 зл. або 5-дневною вязницею за академію в честь Преосв. Івана Бучка в дні його іменин 7 липня с. р. Влада була повідомлена про ту академію і не заборонила її. Проти присуду внесено відклик.

В Копичинеччині є діточі садки в селах: Яблонів, Сухостав, Оришківці та Калинівщина.

До теребовельського повіту прилучили 5 сіл з копичинецького пов.: Мшанець, Ґовилів Великий і Малий, Вітосівку та Зофіївку.

Москвофіли в Галичі перейшли на православя. „Діло" в ч. 213 з 13 с. м. подає: „Православний архимандрит Фільотей зі Львова посвятив в неділю 5 серпня с. р. православну парохію в Галичі. Після смерти пароха москвофіла о. Мик. Винницького частина збаламучених москвофілів перейшла на православя. Православний митрополит Діонізій прислав на православного пароха місіонаря Новицького".

З Рогатинщини вислали до табору в Березі Картузькій трох студентів: Любомира Прокоповича, Івана Ошитка та Василя Шміґля.

Шкоди від повені в львівськім воєвідстві. Президент міста Львова Дрояновський заявив журналістам, що повінь навістила у львівськім воєвідстві 17 міст, 545 сіл, головно в повітах: тарнобжеськім, ряшівськім, ярославськім, ланцутськім і кольбушівськім. Вода зірвала 75 мостів, ушкодила 186 мостів, знищила 4.334 метрів дороги й ушкодила 309 метрів мурованих доріг. Крім того вода знищила 386 будинків. Шкоди є на 10 міліонів зл. 21.000 осіб і 14.000 шт. худоби є на удержанні комітету допомоги жертвам повені.

Підчас повені потерпіло около 50 шкільних будинків в краківськім воєвідстві.

Літний час се час тяжкий для кождої ґазети під кождим оглядом. Тому просимо наших прихильників якраз в літних місяцях не забувати за наш орґан і присилати передплату.

В Харкові викрили великі зловживання в совітських крамницях. Було аж 892 випадки ошукування купуючих. В Київі після ревізії в 42 крамницях потягнено до судової відповідальности 25 продавців. В 29 крамницях найшли фальшиву вагу, в 121 крамницях самовільно підвисшувано ціни.

Роман Дмовский, відомий польський публіцист і політик та ідеольоґ польських ендеків скінчив 70 літ життя. Він був головою польської делеґації на мирову конференцію в Парижі в 1919 р. Головно завдяки його політичному спритови вдалося Полякам дістати формальне потвердження заняття Галичини в 1919 р. Він написав богато цікавих політичних творів. В деяких творах присвятив богато місця українській проблємі.

До Варшави приїхала прогулька 20 анґлійських лікарів. Анґлійські гості оглянули міські лічниці, осередки здоровля і Центральний Інститут Фізичного Виховання. Після того гості відїхали до Кракова.

Білянс Т-ва обезпечень умових працівників в Польщі виказує за 1933 р. 9 міліонів зл. дефіциту.

Шкільні власти впроваджують з новим шкільним роком нові шкільні підручники. Внаслідок того 6 міліонів старих підручників піде на макулятуру.

Мін-во сусп. опіки в порозумінні в фондом праці утворило 33 округи для безробітних лікарів.

Також польське приватне шкільництво переходить остру кризу. Цілий ряд польських приватних шкіл вже в ліквідації.

В Бельґії відбудеться сего місяця конґрес Федерації Католицьких Учителів. Федерація має 15.000 членів, учителів католицьких і самоврядних шкіл. Се найсильніша орґанізація учителів в Бельґії.

Четвертий син б. еспанського короля Альфонса XIII князь Ґонцальо помер в Австрії внаслідок самоходової катастрофи.

Чура през. Ґінденбурґа Франц Цанака помер на серцевий удар на другий день після смерти свого пана. Він прожив 90 літ. Франц Цанака зачав служити в Ґінденбурґа, коли той був ще ляйтнантом (четаром). Се було в часі австрійсько-пруської війни в 1866 р.

З Франції вислали до Польщі 97 польських вуглекопів з м. Ескарпель за те, що стероризували французьких робітників. Урядовий комунікат подає, що чужоземні робітники надужили права гостинности Франції, яка дала їм роботу, хоч свої робітники не мають праці. В копальні працюють тільки французькі робітники під охороною війська.

Вискочив з шин поспішний поїзд Женева—Вантінілія коло стації Авініону у Франції. Вбитих 8 осіб, ранених около 50.

Елєктричний поїзд наїхав на особовий поїзд з Липська коло стації Галлє в Німеччині. Льокомотиви розторощені. Дві особи вбиті, 160 ранених.

Безалькогольне пиво продукують в Німеччині. Його пють головно шофери і ті, що їм підчас служби не вільно випиватися.

Звинний ковбой. В однім канадійськім місточку трапилася сцена, котру варт було сфільмувати. Якась дуже розсіяна мама лишила на вулиці візочок з дитиною. Візочок почав щораз швидше котитися по похилій вулиці і в однім моменті знайшовся над пропастю. В тій хвилині надїхав автомобілем ковбой. Він скорим рухом кинув ляссо (шнур яким ловлять диких коней) і зловив візочок з дитиною. При тім вчинив се так бистро, що здержав авто по викиненню лясса. Дитині нічого не сталося.

Гумор. Знов скупий Шкот. — Коли кондуктор побачив, що Шкот їде без білету, розгнівався так дуже, що викинув його валізу через вікно. — Убийнику — крикнув Шкот — ти викинув мого одинокого сина.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184 + 2 + додаток 4. Ціна зол. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, улиця Сташіца 8, за попереднім надісланням грошей.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Нові ринки збуту для мясних виробів. Польські вивоз. орґан. перевели досліди вивозових можливостей мясних продуктів. Показалося, що заграничні ринки головно заморські живо цікавляться польськими мясними виробами. Таке зацікавлення видно головно в Сирії. Сирія потребує головно шинки в пушках, ріжних мясних консерв і тривалих ковбас. Польські експортери вже навіть заключили кілька конкретних достав (продажей). Товар мають доставити кільком більшим фірмам в Бейруті. З Познанщини і Шлеську зачали вже експортувати шинки в пушках, парки в пушках і тривалі ковбаси. Головні відборці польських мясних продуктів в Єгипті мають свої склади в Александрії і Порт Саїді. Польські купці дають переважно товар в коміс. До Тунісу й Марокка пробують вивозити деякі роди ковбаси й шинки в пушках.

Нафта подешевіє. Представники правительства й нафтового промислу переговорюють в справі знижки цін нафти. Переговори мають добігати до кінця. Сподіються, що нафта подешевіє на 20 проц. дотеперішної ціни.

В Турці над С. відбулися дві кооперативні наради, одна для міста, друга для повіту. Приявних було по 80 осіб. На другій нараді були представники 11 кооператив. На обох нарадах ухвалили приднувати нових членів, знести боргування, держатися клича „свій до свого“ та уладити повітове кооперативне свято.

Торговельний договір між Польщею і Данціґом. Представники Польщі і Данціґу підписали кілька умов, що відносяться до таких справ: 1) цлові справи, 2) участь Данціґу в польських привозових контінґентах, 3) санітарні справи і догляд над споживчими середниками, 4) ветеринарійні справи, 5) справи охорони ростин і 6) збут польських землеплодів в Данціґу. Внаслідок підписаних умов буде вільний товаровий оборот між Польщею й Данціґом.

Лихий урожай на Мадярщині. Звіт про стан сегорічного урожаю на Мадярщині подає, що пшениці зібрано с. р. 16 міліонів сотнарів, тоді як в минулого роцї було 26.2 міл. сотн. Також гірший сегорічний збір жита, ячменю і вівса. Сегорічний збір жита оцінюють на 5.1 міл. сотнарів (1933 — 9.5 міл. сотн.), ячменю на 4.4 (в 1933 р. — 8.4), вівса на 2.1 міл. сотн. (1933 р. — 3.5). Зате більший урожай кукурудзи і бараболь.

Націоналізація срібла в Америці. Президент Розвелт видав декрет про націоналізацію срібла в Злучених Державах Півн. Америки. На основі того розпорядку уряд Зл. Держав П. А. має право купувати срібло в необмежених скількостях на території Зл. Держав по 50.01 долярів за унцію. Сей декрет викликав велике вражіння на американських ринках.

ВИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·15·— 5·16·— зл. Золотий доляр 8·92—8·94. Канадійський доляр 5·26; 1 німецька марка — 2·02: 100 франц. фр. 34·80—35·; 100 чеських корон 22·; 1000 ром. левів 39—40 зл.; 100 австр. шіл'нґів 98·50—100 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів

Пшениця двірська	18·00—18·25;	20·00—20·25
Пшениця збірна	16·75—17·00;	18·75 19·00
Жито двір.	15·00—15·25;	16·25—16·50
„ збірне	14·50—14·75;	—·— —·—
Ячмінь двір.	15·50—15·75;	—·— —·—
Ячмінь на мливо	14·75—15·00;	16·00 16·25
Овес двір.	11·50—12·00;	13·50—14·00
Овес збір.	11·00—11·50;	13·00—13·50
Гречка на мливо	18·——19·—;	—·— —·—
Гречані крупи	36·50—37·50;	—·— —·—
Кукурудза	21·00—22·00;	—·— —·—
Грис пшен.	9·75—10·00;	10·75—11·00
Грис житний	9·75—10·00;	9·75—10·00
Грис ячмінний	9·—— 9·20;	9·50— 10·0

Тенденція вдержана.

Набіл: Маслосоюз платив 15. VIII. с. р. за 1 кґ. масла пріма десер. — —, зл., за 1 л. молока 14 сот., за 1 л. сметани 60 сот., за 1 копу яець 2·70 — зл. Тенденція на масло знижкова, на яйця, вдержана, на молохо і сметану слаба.

Живина: Маслосоюз повідомляє, що від 14 VIII с. р. платить своїм доставцям за 1 кґ. живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „МС“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23): Курята (пара курят важить не менше як 1·50 кг) за 1 кґ. 0·95 зл.

Кури	I кляса за 1 кґ.	0·80 зл.
Кури	II кляса за 1 кґ.	0·60 зл.

Тенденція спокійна.

Центросоюз в тижні від 14. VII с. р. платить за 1 кґ. живої ваги: безроги на бекон 58 ґр льоко ваґон стація заладування.

Виграні Державної Клясової Льотерії: 300.000 зл. на ч. 56439; 100.000 зл. на ч. 51389; 50.000 зл. на ч. 113723; 15.000 на чч. 116582, 133121, 134940, 157404, 119045; 10.000 зл. на чч. 96482, 161238, 163309, 40474, 43227, 62931; 5.000 зл. на ч. 154864; 2.000 зл. на чч. 29904, 65282; 1.000 зл. на чч. 45534, 66073, 89195, 103310, 104026, 120121, 1963, 7637, 9119, 38328, 101944, 1143235, 125270, 67035, 73309, 88880, 91334, 131457, 14437226, 164665. 500 зл. на чч. 4913, 11661, 13483, 27338, 29018.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

УПРАВА ОХОРОНЯРСЬКОЇ СЕМІНАРІЇ СС. ВАСИЛІЯНОК У ЛЬВОВІ

(вул. Потоцького 95) подає до відома заінтересованих, що кандидатки на ученицї І. курсу охорон. семінарії мають зголоситися 20 серпня в 8 год. на Богослуження, по якім відбудеться примусовий лікарський перегляд кандидаток. Письменний іспит буде 21 серпня, устний 22 серпня. Правильна наука зачнеться безпосередно по вступних іспитах. 180—1—1

Здоровий харч — лікарська опіка для станціонерів. Львів, вул. св. Марка 20./1.пов. — Фіґолева. 2—2

Панна інтеліґентна, семинаристка, з доброї родини, розуміється на господарстві, вміє добре варити, шукає місця господині. Ласкаві зголошення до Адм. „Нової Зорі“ для "Працьовитої". 2—2

Укінчена семинаристка, здібна інструкторка, шукає лекції до дітей народних шкіл, найрадше у священика. Ласкаві зголошення: Марія Стецюківна, в Бірках Великих, п. в місци. 177-1—1

УСУСУСИ! В проламатну 20-літню річницю вступу УСС (1914—1934) готовиться до друку великий АЛЬБОМ світлин та ілюстрацій. Бажанням Видавництва є видати цю книгу так, щоби вона стала документарною історією, повною щодо ілюстраційно-фотоґрафічного матеріялу з життя УСС, що досі зберіґся.

Всіх бувших УСС, їх рідню та знайомих прохаємо надіслати світлини УСС з часів війни (поодинокі особи, ґрупи а також сцени з военного побуту) для використання в тому Альбомі. Світлини поодиноких УСС, зокрема тих, що полягли, важні тим, що в Альбомі буде також „табльо“ поодиноких УСС. Світлини з замітками (назви осіб, місцевостей, дати) просимо присилати на адресу „Червоної Калини“ (почт. скр. ч. 43.) з зазначенням „для Альбому“. Всі світлини поперне Видавництво власникам неушкоджені негайно по зробленні кліш чи копій. З висилкою світлин просимо спішити, тому що принимання світлин до Альбому буде вже в найближчих днях закінчене і Альбом переданий до друку. Тоді будуть також проголошені умови передплати, замовлень примірників на кращому папері і т. п. Всякі побажання і завваги редакція візьме під увагу.

Управа і редакція „Червоної Калини“.
Львів, ул. Зіморовича, ч. 20.

Господиня до ведення кухні і заряду домашного господарства знайде місце у безженного священика від зараз. Зголошення до Адміністрації „Нової Зорі“ під „Священик“. 179-1—2

КІНА

АДРІЯ: Небезпека.
АТЛЯНТИК: Карієра Анни Карвер.
КАСІНО: Жінка в його житті
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Міражі щастя і ревія.
МІРАЖ: Роскішна прихода і Фліп та Фляп.
МУЗА: Пригода опівночі.
ПАЛЯС: При замкнених дверях.
СТИЛЕВЕ: Баніт і ревія.
УТІХА: Підводне човно ч. 14 затонуло.

Спеціяліст від скірних і венеричних недуг
б. елев клініки у Відні й Берліні
Др. Н. ГОЛЬДШТАЙН
ординує від 10—12 і від 2—5, в неділі і свята від 9—1
Львів, Сикстуська 33. Тел. 31-42.

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коци, матераци** по гуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська пл. 6.

ПОРОШКИ
«KOWALSKINA»
ВЖИВАЄМО ПРИ ДОШКУЛЬНИХ
БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОНЧИВ ЇЇ ЗНАКОМ СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ
ФАБРИКА СПЕЦІАЛЬНИХ А. KOWALSKI

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Forto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 19 серпня 1934. Ч. 62 (760)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон, чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П. Щ. Краків 405.867

Св. Отець про завдання преси

в боротьбі з неморальними фільмами

Св. Отець приняв на авдієнції президію та представників комітету Міжнародної Федерації Кінематографічної Преси, що відбуває свій конґрес у Венеції рівночасно з кінематографічною виставою. Папа вказував на зло, яке пливе з неморальних фільмів не лише для релігії, але і для етичного розвитку людства. Св. Отець згадав при тім про незвичайно важний обовязок преси, котра не може підпирати інтересів неморальної кінематоґрафії, памятаючи на відповідальність преси в тій ділянці. З правдивою радістю підкреслив Св. Отець, що в богатьох краях правительства підпирають акцію проти неморальної кінематоґрафії. Особливо знаменна акція, яку зачав епископат в Злучених Державах Півн. Америки. До неї прилучилися реліґійні товариства та всі чесні люди. Вкінці Св. Отець поручив горячо кінематоґрафічній пресі, щоби всіми силами підпирала подібні благородні зусилля. (КАП). Особливу увагу на се повинні звернути орґани для молоді.

Заохочуйте своїх свояків і знайомих, щоб вони для власної користи обезпечили своє збіжжа й пашу від огню в одинокому Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Кілько є Українців поза Україною?

В звязку зі зїздом Поляків з закордону варт пригадати, яка велика українська еміґрація. Перший Річник Українського Економічного Бюра в Варшаві подає, що Українці жиють в таких державах: В Югославії 45.000, в інших краях Европи (поза Польщею, Ромунією, Совітами й ЧСР) 25.000, в Азії 2.755.000, в цілій Америці 1.350.000 (з того Злуч. Державах Пів. Ам. 750.000, в Канаді 500.000, в Аргентині, Бразилії, Перу і інших 80.000). Разом живе на еміґрації 4.175.000 Українців. В другім Річнику УЕБ подано, що українські орґанізації й установи істнують в таких краях: Австрія, Анґлія, Бельґія, Болгарія, Данія, Італія, Лотва, Литва, Німеччина, корінна Польща, Московщина, корінна Ромунія, Туреччина, Франція, Фінляндія, корінна Чехословаччина, Злучені Держави Півн. Ам., Канада, Аргентина, Бразилія, Параґвай, Уругвай, Китай, Манджу-Ко. В деяких краях українські орґанізації істнують в цілому ряді міст, а в деяких чужинецьких містах є ряд установ. Світовий Союз Українців се ідея, яка повинна в скорім часі перетворитися в діло.

Новий укр. часопис на Закарпатті

На Закарпаттю в Мукачеві почав виходити новий український часопис „Земля і Воля". Се господарський і суспільно-політичний двотижневик, який видають члени народовці республиканської хліборобської партії. В програмовій статті п.з. „Наша мета" пише „Земля і Воля" таке: „Будем вірно служити своєму українському народові і залишимося вірними громадянами Чехословацької Республіки. Українського іредентизму на Підкарпаттю нема, але народ Підкарпаття складає одну цілість з українським народом інших земель — ми є членами української нації. Це говоримо ясно і отверто". Се перше число вийшло з датою 10 серпня 1934 року. Відповідальний редактор Віктор Курах.

На сов. Україні дальше „чистять"

З Москви повідомляють, що мимо усунення з КПбУ значної частини українських комуністів, підозрілих в націоналістичній пропаґанді, опозиція ширить ся. В глухівськім районі викрили ґрупу українських опозиціоністів. Її члени займали адміністраційні посади, вели систематичну націоналістичну пропаґанду. На чолі тої ґрупи стояв директор місцевого Педаґоґічного Інституту Рошків. Він замкнув в Глухові російські та жидівські школи змушуючи дітей ходити до українських шкіл. Влада виступила проти опозиціоністів.

Селяни, вояки й робітники за Гітлєром

Велика передвиборча промова Ґеббельса

Німецький міністр пропаґанди Ґеббельс виголосив передвиборчу промову. Він сказав м. і., що від того часу як Гінденбурґ покликав Гітлєра до влади в Німеччині розпочалася нова ера, якої опікуном став Гінденбурґ. Від того часу в Німеччині настали великі зміни. Національна революція перейшла без проливу крови. Фельдмаршал вмираючи передав команду над армією в руки Гітлєра. Заграниця не потребує говорити Німеччині, що її положення тяжке. Німеччина про се знає і сама його опануе. Побажатиб іншим урядам, щоб були такі сильні, як уряд Гітлєра. Теперішний уряд не боїться голосування. Доказом того факт, що він вже втретє взиває виборців до урни. Нині за Гітлєром стоять всі: молоді і старі, армія і цивільне населення. Канцлєр заявився за армією, бо він сам є жовніром. Робітники теж за ним, бо він працював як робітник на монахійських рушт уваннях. Також селяне за Гітлєром, бо він вже на початку влади думав про них. Отже всі Німці є за своїм вождом, передовсім три стовпи німецької суспільности: селяни, вояки й робітники. — Перед плебісцитом промовить в радію Гітлєр.

Радіо подобається також рибам

Годівельники ствердили безсумнівний вплив радієвих авдицій на... корови й кури. Американські та японські фармері збільшають дійність коров і несність курей закладаючи в загородах радієві голосники. Одначе не лише дріб і корови вражливі на радіо; також риби люблять радіо. Марсильські рибаки ствердили, що ловля риб значно ліпша, коли грає радіо, бо музичні авдиції притягають риби. Се відкриття може викликати переворот в риболовлі. Рибаки замісць дбати про вудку і принаду, звернуть тепер увагу на добір „рибячих" радієвих програм. Для кождого роду риб доберуть відповідну музику.

Привілеї православія

на Лемківщині.

(Становище сильних міра сего до грекокатолицької і православної Церкви).

Се вже загально знана річ, що польські відомі чинники відігравали на початку православної аґітації на Лемківщині і відіграють ще й тепер не якубудь ролю. Хто більше інтересуеться віроісповідними відносинами на Лемківщині та пригадає собі православну диверзію, що повстала внаслідок неперебираючої в середниках православної аґітації, толерованої і місцями явно підпираної відомими чинниками, при рівночаснім переслідуванню гр.-кат. священиків, мусить прийти до переконання, що се діється не в 20 ст. в католицькій Польщі, але в царській Росії, десь на Холмщині, в другій половині 19 століття.

Про се писалося і безнастанно ще й тепер пишетьея не лише в українській, але також в польській католицькій і навіть націоналістичній пресі. Тому згадаємо про се лише коротко, а ширше подамо найновіші події, які вповні підпирають наше твердження щодо протеґування і підпирання православія державними чинниками на Лемківщині.

Коли в 1926—27 рр. розаґітована батюшками-демаґоґами та кількома світськими інтеліґентами православна товпа викликала в кільканацятьох лемківських селах анархію та публичні заворушення і неспокої, тоді відомі чинники приглядалися сему спокійно. Великі товпи „новонавернених" православних нападали з вереском і криком на гр.-кат. церкви і рабували їх.

Нашим священикам, коли вони підчас такого большевицько-православного нападу відправляли богослуженння, переривали ті богослуженння (в Дошниці, Святковій і в інших селах). В кількох випадках навіть насильно викидали з церкви нашого священика, правного її наставника, або до церкви не впускали (в Свіржовій Руській), або його в тій церкві (як се було з бувшим парохом у Святковій) замикали немов у вязниці. Про те все знали поліція і староство. Староство аж по році такого большевицько-православного танцю на Лемківщині та масової профанації гр.-кат. церков казало ради публичного спокою опечатати насилу загарбані православними деякі гр.-катол. церкви. Бували випадки, що староство навіть дозволяло православним забирати інвентар з гр.-кат. церков, як се було в 1928 р. в Святковій Малій і Свіржовій Руській. Православні говорять про те загально в згаданих селах; один православний зі Святкової Малої зізнав се навіть в суді у Жмигороді.

Захопивши на силу зі своїми однодумцями гр.-кат. церкву, аґітатор у рясі

православного духовника голосив в тій церкві до своїх овечок „релігійну проповідь“, яка була зліпкою ріжних насмішок, підбурювань, найогидніших клевет (як се було в Святковій, Дошниці, Радоцині, Чорнім і в інших селах) та підлих і брехливих наклепів по адресі Св. Отця, катол. Церкви, нашої Єрархії і духовенства. На таких „релігійних проповідях“ в богатьох випадках була поліція. Хоч бесідник такою „релігійною проповідю“ нарушив не оден параґраф карного кодексу, всежтаки поліція се промовчала. Вона, так як і в інших вище наведених випадках, не робила на такого православного проповідника ніякого донесення до прокуратури. Впрочім може поліція була навіть вдоволена такою „релігійною проповідю“ православного агітатора, бо знаємо випадок, що такий проповідник, в самій середині своєї „релігійної проповіди“, рівночасно з клеветами на Св. Отця і катол. Церкву, підносив „многоліття“ президентові Польщі, маршалові Пілсудському й поліції.

А в судах деякі процеси в справі рабунків православними наших гр.-катол. церков ведуться вже роками, але зрабованих річей правний власник якось одержати не може. Був випадок в Липній, горлицького повіту, що прокуратура навіть без судової розправи і без переслухання нашого священика признала православним церковний інвентар, зрабований православними в згаданій церкві ще перед кількома роками.

Католицька Польща — як бачимо — наділила православя на Лемківщині упривілеєним становищем; се православя Польща дальше протеґує і поширяє, а вслід за тим та сама католицька Польща стремить до того, щоб те православя застукало до її духової столиці, т. є до Кракова. *)

Обернім тепер другу сторону медалі і блище пригляньмося тому, як відносяться вище згадані чинники католицької Польщі до гр.-кат. Церкви і гр.-кат. священників на Лемківщині. Гр.-кат. священик не може віднестися неґативно до православного руху на Лемківщині, та не сміє, не то на проповіди в церкві, але навіть приватно поза церквою, сказати щось такого, що православним одиницям і в слід за ними їх опікунам, державним чинникам, попсувалоб гумор, або булоб для тих одиниць, згл. тих чинників, неприємним. Поліція слідить на Лемківщині кождий рух та кожде слово такого гр. кат. священика в православнім середовищі і коли якесь слово нашого священика, сказане на православя, поліції не подобається, то за таке слово мусить наш священик сейчас відповідати перед судом.

Наводимо оден конкретний випадок. З кінцем квітня с. р. Поляки з села Поляни, короснянського повіту, поширили в околиці вістку, будьтоби село Тилява (котре на Лемківщині перше в 1926 р. перейшло на православя) вернуло тепер назад до гр.-кат. Церкви. Сю вістку передала в добрій вірі одна достовірна особа нашому гр.-кат. священикові о. Д. Ступакові зі Святкової Великої, ясельського пов. і ту саму вістку з радістю поширив згаданий священик (рівнож в добрій вірі, т. є в тім переконанню, що вістка правдива) між православними свойого села, маркуючи їм при тім, що вони, себто Святковяни, повинні вже також опамятатись та вступити в сліди Тилявян, т. є повернути назад до гр.-кат. Церкви. Згадана вістка не викликала між православними Святковянами ніякого публичного і масового занепокоєння, навпаки приняли її досить холоднокровно і рівнодушно. Сею вісткою занепокоївся зі зрозумілих причин лише місцевий правосл. духовник. Він зараз звернувся письменно до Тиляви, звідки одержав повідомлення, що згадана вістка неправдива. — Кождий розумний чоловік, переконавшися, що вище згадана вістка не спирається на правді, перейшовби над нею до дневного порядку, тай на тім бувби кінець тимбільше, що таких і тим подібних вісток на лемківськім, православнім терені кружляло і кружляє більше і ніхто нікого за них не чіпає. —Одначе до дневного порядку над тим всім не перейшла п о л і ц і я. Вона, одержавши в тій справі донесення — як виходить з судових актів — від православного священика зі Святкової, дуже тим утішилася, бо дістала новий атут проти нашого священика зі Святкової. Чи, щоби вбити клин між його досить добре співжиття з тими православними, чи тому, щоби показати себе великим протектором і оборонцем православя, державна поліція переводила цілий місяць велике слідство в Святковій в справі поширення нашим священиком вище згаданої вістки. Не обійшлося при тім без підхлібних реверансів поліції по адресі православя з одної сторони, як також без питомих „епітетів“ по адресі вище згаданого нашого священика з другої сторони. По переведенім слідстві, мимо того, що вислід того слідства не вказував на нічо каригідного, поліція зробила донесення до прокуратури в Яслі, що „о. Д. Ступак зі Святкової допустився переступства з 170 арт. к. к., бо поширив в селі фальшиву вістку, іменно сю, що Тилява вернула назад до Унії, яка то вістка викликала в Святковій забурення і публичний неспокій“. Щоби справу представити більше маркантно, поліція долучила увагу, сперту не на правді, а на чистій фантазії, що „о. Ступак голосив також, що православні в Тилявій одного православного священика вбили, другого прогнали, а часовню продали“, хоч всім загально знане, що в Тилявій православні своєї часовні не мають, а відправляють богослуження в „кулку рольнічім“ та що там є лиш оден православний духовник, а не два. — А прокуратура в Яслі поручила городському судови в Жмигороді перевести розправу, на яку покликано аж кільканацять свідків, заподаних поліцією. **)

На судову розправу, котра відбулася 4 липня с. р., зголосився обвинувачений о. Д. С. сам без адвоката, бо знав згори, що зі всего мусить вийти фіяско. Суддя, зоріентувавшися вже на початку розправи, що ціле донесення непотрібно заінсценізоване, переслухав лиш оскарженого і трьох свідків (мимо того, що їх було аж кільканацять), та оголосив вирок, увільняючий о. Д. Ступака від вини і кари.

Подібних справ, в котрих на Лемківщині чіпаються за дурницю, немов пяний плота, греко-католицьких священиків, що перебувають на православнім терені (а чіпаються тому, що ті священики з обовязку поборюють православя), маємо більше і їх з часом всі оповістимо в пресі.

Коли тепер порівняємо хочби лиш сей оден вище наведений випадок, де то державні чинники тягають нашого священика за дурничку (і то лиш тому, що ся дурничка для православних неприємна) з тими наведеними на початку сеї статті численними злочинами, які поповняли і поповняють на Лемківщині православні та їх духовники і за які то злочини навіть волос не впаде їм з голови, — то мусимо дійти до висновку, що державні чинники в католицькій Польщі не лише протеґують і попирають, але навіть поширяють православя та що се православя займає в Польщі, головно на Лемківщині, упривілеєне становище.

Ростислав Горлицький.

*) Щоби заохотити Лемків до масового переходу на православя в 1926—27 рр. адміністраційні власти навіть не жадали від тих Лемків законом приписаного остемплювання деклярацій, чого домагався 140 і 145 артикул зак. з дня 1.7. 1926 р., Д. Зак. ч. 98 поз. 570, лише принимали такі деклярації зміни віроісповідання без остемплювання.

**) Крім того прокуратура донесла вище наведений інцідент до староства в Яслі. Староство звернулося знов зі своєї сторони до суду в Жмигороді, щоби той суд заподав до староства у свойому часі вислід судової розправи. — Як бачимо, все було обдумане дуже доцільно, поліція робила великий шум в тій ціли, щоби згаданого священика „спацифікувати“, а знов староство заінтересувалось сею справою головно тому, щоби на випадок засуджуючого вироку представити справу Міністерству Вн. Справ з внеском усунення з Лемк. правосл. терену згаданого священика, який буцімто викликує публичні неспокої.

Вписи

на львівський університет.

Університет Яна Казимира у Львові (вул. Маршалковська ч. 1) приймає без обмежень тільки на виділи гуманістичний і математично-природничий. Виділи правничий (з економічно-адміністраційними й дипльоматичними доповняючими студіями) і лікарський (з фармацевтичними студіями) приймають обмежене число студентів на всі роки. Ті, що хочуть вписатися на львівський університет складають від 1—8 вересня в квестурі університету 14 зл. вступної оплати за лікарські оглядини та кошти маніпуляції. Лікарські оглядини обовязують всіх, що вписуються перший раз або після перерви. Вони відбудуться в днях від 1 до 8 IX в азбучнім порядку. Після лікарських оглядин кандидат вносить до 10 IX на окремім формулярі подання про приняття на бажаний виділ.

До подання треба долучити: 1) метрику, 2) свідоцтво зрілости, 3) річні свідоцтва з VII і VIII кл., 4) посвідку на вплачення 14 зл. оплат, 5) посвідку лікарських оглядин, 6) військові документи, коли кандидат є в віці, що обовязує до військової служби, 7) коли кандидат має перерву в студіях — свідоцтво моральности 8) curriculum vitae, 9) свідоцтво відходу, коли кандидат переноситься з іншої школи або виділу. Рівночасно вноситься відповідно умотивоване подання за відложенням річної оплати. До него треба долучити: 1) свідоцтво незаможности, 2) докази пильности. Всі документи мають бути залучені в оригіналі або в дуплікатах (не в залеґалізованих відписах!).

На лікарськім виділі обовязує всіх кандидатів вступний іспит, що має ствердити приготування їх до лікарських або фармацевтичних студій. На гуманістичнім виділі декан може взивати індивідуально до кваліфікаційного іспиту. Про приняття повідомлять найпізніше до 23 вересня на таблицях оповіщень виділів. Приняті мусять зараз зложити в квестурі вписове 30 зл., і тоді одержать купон на вписові друки, які видають безплатно в тютюневій крамниці (новий університет, ул. Маршалковська ч. 1). Студенти висших літ одержать купон на вписові друки в днях від 23 IX до 6 X с. р.

Вписи відбуваються одноразово на цілий акад. рік від 24 вересня до 6 жовтня в дні визначені після початкових букв назвища. Студенти, що вписуються на дальші літа студій не вносять окремих подань про приняття. Вільні слухачі вписуються таксамо як студенти І року. До подання долучають свідоцтва попередних студій і писемне приречення, що будуть перестерігати приписи та зарядження академічної влади.

Річна оплата для студентів І р. — 270 зл., ІІ р. — 250 зл., ІІІ р. — 220 зл. В тих оплатах є також іспитові оплати. Докладніше про вписи інформує „Реґуляміи вписів“, котрий можна купити в тютюневій крамниці університету за 15 гр. або одержати від секретаріяту університету за присланням 20 гр. в почтових значках.

Поступ в духовому життю не полягає на тім, щоб ти мав завжди ласку духової потіхи, але на тім, щоб витримав покірливо, з самовідреченням та терпеливо, коли вона відібрана від тебе, — щоб і тоді ти не зупинився в молитвах, не відступив від побожних учинків та діл; які саме тоді треба робити, — щоб ти і далі залюбки і найліпше, як тільки вмієш та можеш, виконував їх та щоб ти при всій сухости і журбі духа, яку відчуваєш, не занедбував себе. (Тома Кемпійський, Книга третя, розділ 7, уступ 1.).

Отруя з террору

На чім вона полягає і як вона проявляється?

І террор здолу і террор згори мають в собі отрую, котра нищить обидві сторони. То значить: террор здолу нищить пануючих але нищить і поневолених, з котрих виходить, а террор згори нищить поневолених, але нищить також пануючих, котрі його вживають.

Ми вже представляли, як страшно жидівський террор відбився на самім жидівськім населенню, не так тим, що викликав репресії й переслідування зі сторони Римлян, як іще більше тим, що засліплював і деморалізував жидівський провід і жидівські народні маси, анархізуючи їх до самого споду. Се й було головною причиною того, що Жиди не вспіли за всіх своїх повстань проти Римлян зорґанізувати якслід своєї збройної сили, хоч мали на те досить людей і досить часу і доволі фінансових засобів. А не вспіли того зробити тому, бо з террору, котрий є проявом неґативним і неморальним, ті самі люди не можуть легко перейти до позитивної творчости і праці. На таке треба надзвичайних людей.

Добре, подумає дехто. Жиди се елемент екзальтований, террор міг його досить легко розшастати. Та що террор міг зробити Римлянам? Передовсім вони террору не вживали, або вживали виїмково. По друге Римляни були тугим народом. Дисципліна це суть римського народу. Навіть в часі коли вже зачала розкладатися пошана влади у Римлян, бачимо між ними ще таку появу, як послух римських ґенералів цісарям, котрих раз-у-раз вибирали і скидали ріжні війська. Нпр. бачимо, як навіть такий вождь як Веспазіян (пізніший цісар) довідавшись про убитя цісаря Нерона, виконував приписи, хоч не було над ним нікого: він застановив облогу Єрусалиму, бо зі смертю цісаря кінчилися повновласти таких комендантів, яким був Веспазіян. З того ясно, що між Римлянами навіть в часі розкладу і гниття їх влади ще були люди, котрі не хотіли ставати отаманами й заводити отаманщини. Той сам ґенерал Веспазіян, коли довідався про скинення з престола цісаря Ґальби, знов не брався до облоги Єрусалиму — з тої самої причини. Не уважав себе в праві до такого діла і ждав аж новий цісар Вітелій прислав йому потвердження попередніх повновластей. Нема сумніву, що таких обовязкових офіцирів, що шанували закон і всякі приписи, хоч не було над ними нікого, хто мігби їх покарати за непошану, було між Римлянами більше навіть в часі коли їх влада вже гнила і коли пурпура ставала добичю, над котрою дерлися вояки. Як же міг, такому народови пошкодити террор? Як міг і його затроїти?

Отже террор в одній з римських провінцій затроїв також Римлян. А сталося се так:

І. Передовсім нема такого війська ні такого урядництва, на яке террор не мавби розкладаючого впливу. Всяке безправство викликає безправство. І ми бачимо, як римська влада бореться з безправством у своїх рядах на жидівській землі. Бачимо, як доходить до того, що тратять римських жовнірів, котрі в боротьбі з терроpом переступають границі. Бачимо, як тяжко карає римська влада навіть своїх високих урядників цивільних і військових, котрі поступали безправно на жидівській землі. Річ зовсім певна, що римська влада не робила сего з любови до Жидів. Навпаки, знаємо напевно, що Римляни не любили Жидів. Колиж мимо того так строго поступали зі своїми людьми, котрі провинилися в поведенні з Жидами, то Римляни т и м с п о с о б о м т і л ь к и б о р о н и л и с е б е п е р е д р о з к л а д о м, який в їх ряди вносило сусідство з жидівським орґанізмом розложеним терроpом. Одначе та оборона Римлян була даремна з отсих причин. В такім розґардіящу, де ворог чигає зі всіх закутин, де взагалі не знати, хто ворог, кождий стає підзорливий і роздразнений. Непевність життя витворює непевність поведення, серед котрого затираються норми того, що вільно і що не вільно робити. Треба вже високої інтеліґенції та моралі, щоб мимо такого стану загального знервування зберігати якісь норми. Загал ніколи не має ні такої інтеліґенції, ні такої моралі. Тому террор втягає в вир безправств одну і другу сторону, все одно чи террор починається здолу чи згори. А безправство має для кождої державної влади таке саме значіння як ржа для заліза. Нема такої державної влади, яка потрафилаб справно і добре функціонувати, коли в ній загніздиться безправство. І нема на світі такого війська, котре осталоб військом в повнім того слова значінні, коли його хочби тільки оден раз ужито до безправного ділання, до знущань над безборонним населенням, над безсильними жінками і дітьми, до нищення людського маїна, словом до того, до чого військо непризначене. Військо, хоч його вживається до такої брутальної річи як війна, се дуже делікатний інструмент. Раз ужите до очевидного безправства, вже не може бути уживане з у с п і х о м у правдивій війні з зовнішним ворогом. Тому десятками літ триваючий террор в жидівській землі сильно причинився до того, що римське урядництво, котре було хочби тільки якийсь час на тій землі, як також римське військо затрачувало свої значні вартости і ту затрату вносило що раз дальше в орґанізм цілої держави. А раз вкорінене зло надзвичайно тяжко викорінити. Утрата боєвої вартости римського війська, утрата адміністративної вартости римського урядництва тих часів має своє жерело в значній мірі в тім, що те військо і те урядництво брало участь в довголітних безправствах у св. Землі, безправствах, які доведені до лютости терроpом римські команданти уважали за „добру“ відплату терроpистам або їх родинам. І коли незабаром розмірно кепсько вишколені Парти зачали в отвертих боях побивати вправлене римське військо, то головна причина того в св. Землі та її відносинах, де серед жахливих взаємин деморалізувалося і римське військо і римське запілля. Хто раз привик грабити безправно чуже, той буде грабити безправно і своїх. І так у приспішенім темпі стає недужий весь державний орґанізм. Він ставав недужий і без жидівського террору, але та довголітна рана на його орґанізмі розятрувала і збільшала зло до неймовірних границь. Нема мірила на основі котрого можна булоб сегодня сказати, що досі сягає римське оригінальне зіпсуття, а відси зачинається зіпсуття, котре затроїло римський державний апарат від Сходу, з Єрусалиму. Та се річ зовсім певна й очевидна, що довголітне затроювання, яке йшло зі Сходу мало своє головне жерело в жидівській території й викликували його тамошні ненормальні відносини. Що самі Римляни не тільки відчували, але й розуміли се, свідчить їх обережне поведення з Жидами і їх випробовування всяких метод боротьби на тім терені.

ІІ. Нарід, навіть такий малий як жидівський, може стати дуже небезпечний навіть для найбільшої держави, коли він дійде до переконання, що мусить боротися з державою на життя і смерть. Нема ні такої статистики, ні такого термометру, які показувалиб, як далеко й куди і в якій скількости можуть дібратися або й доповзати члени гнобленого народу, котрий бореться за своє істнування і котрий розпалиться жадобою такої боротьби. Та до якої пружимости в такій боротьбі спосібний навіть розмірно невеличкий народець, найлучше показує довголітна боротьба Жидів з Римлянами, панами світа. Видається прямо неймовірним, аби такий невеличкий народець міг підіймати проти Риму такі великі повстання, як підоймали Жиди і то не лише на своїй власній землі, але також далеко поза нею. Кілько то орґанізаційної сили і самопосвяти було треба, аби зорґанізувати жидівські повстання на Кипрі, в Кирене, або на таких величезних просторах як Мезопотамія, зорґанізувати без свобідної точки опору, серед чужих і звичайно ворожих народів. І то зорґанізувати так, що ті повстання могли держатися й горіти довгі літа! Не треба великого ума на те, щоби зміркувати, як такі повстання шкодили римській владі, її опінії, її силі, її справности, її завданням і цілям. Вони просто параліжували рухи тої влади навіть тоді, коли самі повстання вже були здавлені. Параліжували в очах своїх і чужих, параліжували в дійсности. В якій саме мірі і котрі саме рухи та змагання, того розуміється не довідаємося може й ніколи, бо на те мабуть не матимемо відповідних жерел, вони затряслися з бігом століть. Але се ясне, що кріваве торганина Римлян з малим жидівським народцем задержала похід Римлян на Схід, ослабила їх і причинилася до того, що Парти зачали бити Римлян. І прийшов час коли взяли в полон навіть римського цісаря. Вагу опору жидівського народця в його боротьбі з Римом можна оцінити також по тім, що коли Жиди свого часу помагали Олександрови Македонському орґанізувати його похід на Схід, він дійшов аж до Індії й бувби дійшов ще далеко дальше, якби не опір його власних людей. А ресурси його були значно менші ніж Римлян. Колиж Жиди виступили проти Римлян, їх похід на Схід закінчився соромно. Тут заломався престіж римської влади і Рим не міг його вже направити. Не стало сили, не сили фізичної, а сили моральної, котра все становила і буде становити насіння сили фізичної. Річ в тім, що кождий римський жовнір, котрий бачив грабіжі та знущання над непричасним до террору жидівським населенням, кождий римський урядник і військовий старшина, котрий бачив перекупства і злочинства римського урядництва в жидівській землі, питав себе, за що властиво має він гинути? Чи на те, аби ті безправства і те зіпсуття понести дальше на Схід? Так затратилася цивілізаційна місія Риму. Йому не стало благородних завдань, отже не стало й дальшої дороги на Схід. Розгін Риму вбила отруя, що бухала з його морального гниття, яке він в значній мірі втягнув у себе з отруї, що походила з жидівського террору.

Про те, як той террор відбився на всій цивілізації білої раси, в слідуючій статті.*) **А. Ч.**

*) Гл. попередні статті на ту тему в „Новій Зорі“ чч. 55, 56, 57, 58, 59, 60 і 61.

Крівава ліцитація в Ірляндії

В Ірляндії настали спори між правительством Де Валєри й хліборобами. Наслідком принципової політики Де Валєри супроти Анґлії, Анґлія замкнула свою границю. Фармери не можуть продавати до Анґлії хліборобських продуктів (особливо безрог і худоби), тому не можуть заплатити державі чиншу за винаймлене поле. Уряд Де Валєри стягає примусово належні йому суми. В м. Корк в Ірляндії дійшло з тої причини до кривавих заворушень. Ірляндські власти в м. Корк забрали худобу двох фармерів і продали на торговиці в Корку. Кількасот фармерів не хотіло допустити до ліцитації. Прийшло до бійки між фармерами й поліцією. Оден фармер вбитий, 20 важко побитих. Були тяжко ранені 3 поліцієнти. Аж покликаний сильний відділ поліції привернув порядок.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: Правда“, Львів, ул. Сташіца ч. 8/I.

Потрійний Ювилей

Преосв. Константина Богачевського Еп. американських Українців-католиків.

4) Майбутність нашої Церкви в Америці в школі. Вона виховує молоде покоління. Найкрасшими виховницями молоді в Америці показалися Сестри-Монахині. Розуміючи вагу справи, занявся наш Владика Чином Сестер Василіянок і спровадив з краю визначні сили. Щоби згаданий Чин міг в нашій новій батьківщині процвитати, Сестри Василіянки здвигнули прегарну будівлю в м. Факс Чейз біля Філядельфії. Там мають новіціят Сестер і висшу школу для дівчат. Та школа має право прилюдности і сьогодні з неї виходять учительські сили з відповідним приготуванням для українських парохіяльних шкіл. Помалу почали вони займати вчительські посади в наших церковних громадах і тутешнє молоде українське покоління привязується міцно до своєї Церкви і народу. Справа української школи лежить дуже на серці нашому Владиці. Підчас канонічних візитацій ніде не помине Він нагоди, щоб не звернути уваги людям на свою рідну школу. Він все готовий служити народові вказівками й радами, як поставити в наших громадах школи на відповідній висоті. Старання про школу знайшли відповідний відгомін в нашому громадянстві. Повну цілоденну школу має тепер парохія в Філядельфії і Савт Сайд Питсбурґу. В богатьох парохіях слідно підготування до заложення цілоденної школи. На консисторських нарадах постійно обговорюється шкільне питання. Сего року іменований шкільний референт, що успішно працює в тім напрямі. Можна надіятися, що в короткім часі повстане кілька цілоденних шкіл в Епархії.

Найважніший здобуток, який нам придбав наш Владика на американській землі, се Українська Католицька Вища Школа для хлопців у Стемфорді.

Се перша висша українська школа в Америці. Її ціль — виховувати з тутешнього дорасту священиків для американських українських парохій і майбутних світських народних робітників і провідників. Та школа була давно пожадана, бо серед нинішних обставин старокраєві люди, хочби і як інтеліґентні, не можуть зробити того, що вимагає теперішнє життя від українського родженого в Америці покоління. Як що треба подивляти в нашого Владики, то власне те, що Він виключно своїми трудами здвигнув сю школу. В той спосіб Він поставив нашу Епархію на такий рівень, як того вимагає католицька Церква в Америці. Здвигненням тої школи причинився Владика до піднесення духа в нашім народі, який бачить, що без огляду на труднощі наша еміґрація може творити свої трівкі й цінні установи. Утримання сеї школи лежить виключно на плечах самого Владики, а дбайливість про її майбутність викликує правдивий подив.

Дальшим старанням Епископа є сконсолідувати Епархію і завести дисципліну як для духовенства так і для вірних. А се прикра і трудна праця тому, що наша дієцезія розсіяна по великих просторах. Одначе сю Його дбайливість за введення і чування над виконанням приписів канонічного права можна вже сьогодні замітити. — Наш Епископ завів мораль у фінансовій господарці по наших церквах. Давнішими часами наша дієцезія мала під цим оглядом деякі недостачі, а се було нераз дуже болюче в наших церковних обставинах. Тому Епископ старається мати дуже гостру контролю над фінансовим діловодством наших церков і тепер нема майже ні одної фінансової справи, яка не перейшлаби через Його руки. Така контроля причинилася до уздоровлення фінансового стану в богатьох наших парохіях і до совіснішого орудування церковними фондами.

Сих кілька точок ще не вичерпує вповні діяльности нашого Владики, але й те, що тут вичислене, дає вимовне свідоцтво про Його дбайливість і прозорливість на майбутнє.

* * *

З жалем треба примітити, що наше громадянство в Америці довший час не вміло оцінити ревности і щирих змагань Епископа для добра української іміґрації. Здається, що така доля наших перших Епископів, що найбільше хрестів мусять вони перенести таки від своїх. І добре то Святе Письмо каже: „Ніхто не може бути пророком у своїй батьківщині". Хто довше є в Америці, той памятає, що перетерпів від своїх земляків перший американський Епископ, бл. п. Преосв. Сотер. Хто знає, чи ті моральні терпіння, спричинені Покійникові своїми людьми, не були причиною його передчасної смерти.

Деякі наші передові люди думали, що новий Владика буде так танцювати, як вони йому заграють. І хоч вони бачили, що Владика зовсім не думає встрявати в їх справи, лише бажає влити Христового духа в наші народні маси, кидали йому колоди під ноги. Деякі наші люди, розпуздані американською волею, кинули між добродушний і безкритичний нарід гасло: „Епископ Поляк!". Річ зрозуміла, що таке перехрещення нашого Владики мусіло викликати недовіря до нього в народі, тим більше, що американські Українці, заведені в своїх надіях на самостійність України, душевно були вражливі та чуткі на такі гасла. Та безглузда й несовісна аґітація принесла шкоду, яку бачуть і жалують тепер ті самі, що ті гасла кинули. Але добре то кажуть: „Нема нічого злого, що не вийшлоб на добре". Боротьба проти Владики так як буря прочистила нашу церковну атмосферу. Частина нашого народу, яка повірила в ті кличі, відпала від своєї Матери-Церкви, як відпадає полова від зерна. Та треба знати, що сила всякої орґанізації не в самій кількости, але в якости її членів. Більшість нашого народу, яка остала вірна своїй Церкві, перейшла ту бурю, загартувалася в своїй вірі й церковній дисципліні й тепер вона спосібніша і ревніша до всякої творчої роботи. Так відроджена і здисциплінована наша Церква, навіяна христіянським духом, має перед собою красшу майбутність ніж мала тоді, коли в її лоні крилися хаотичні й розкладові живла.

Щодо українського патріотизму, якого брак закидали нашому Владиці всякі наші гурра-патріоти, хаотики, бунтарі, то самі діла Владики свідчать про щось зовсім противного. Правдивий патріотизм не в словах, а в муравлиній праці і в самопожертвуванні. Богу дякувати, богато нашого народу вже зрозуміло, чим бє серце нашого Владики і стануло при Ньому непохитно і з вірою в його провід йде вперед.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить.

ОСИП НАЗАРУК 36

ВЕНЕЦІЯ

Найбільша саля у палаті дожів *)

Слово до старих людей з приводу думок перед образами старого Тінторетта.

Коли я увійшов до салі Великої Ради, найбільшої салі у палаті дожів, на думку мов ястріб злетіла мені наша приповідка: „Вміли Ви ґоспосю варити, та не вміли давати".

Бо тільки уявіть собі мою ситуацію! Тепер, коли я вже ніг не чув від обходження сеї палати зовні та нутрі, коли в очах і в мозку мерехтіло від усіх див, які я тут бачив і сяк-так передумав, тепер коли я до краю втомлений, — маю оглядати якраз найдивнішу салю найбільшої й найважнішої установи Венеції! І до того яку салю!...

Та саля має 54 м. довжини, 25 м. ширини й 11 м. 40 цм. висоти! Отже се величезна саля. Подібна хіба велика балева саля в цісарськім „бурґу" у Відні. Але отся, в Венеції, ріжниться від тої великої салі у Відні тим, що віденська має колюмни на середині, котрі її перегороджують і в той спосіб немов зменшують враження з її величини. А тут ні одної колюмни нема, ні на середині, ні з боку. До того все тут покрите мальовилами, але то дослівно все — і величезна стеля і великанські стіни тої салі. А кожде мальовило має в собі якийсь зміст і якусь перспективу, отже все те немов побільшує салю, побільшує так, що стаєш у ній здивований. І аж тут не знати, від чого зачинати оглядини. Від всіх красок дуги, від золота й янтарного блиску, від неймовірної скількости їх комбінацій і рефлексій, відтінків і десенів просто — мутиться в голові. І маю тут враження, що якесь дивне тепло налягає на голову і крізь череп вливається в нутро і обіймає мозок і огрівае його і він стає дуже чуткий та як віск мягкий і спосібний приняти в кожду свою комірку ту безліч форм і красок у правдивім і намальованім просторі...

Ба, алеж бо за тими красками і формами відчуваю зміст того, що вони представляють, зміст, котрий творився століттями й коштував Венецію богато крови, здоровля, життя і гроша, а її провідників богато, дуже богато праці! Ще не бачу того змісту, бо я ще йому не придивився, тільки відчуваю його в перспективі століть і в глибинах труду. Відчуваю... глибоко відчуваю...

Коли зачинаю відчувати? А по тім всім, що я досі відчув, бачив і передумав в сій величавій палаті дожів та зовні її, відколи сегодня дивлюся на неї. Наперед бачив я її зовні, подвійний ряд її білих аркад і червоний мур мармуровий над аркадами і сонцем залите велике подвіря, каменем мощене, з двома колодязями з металю, й ґалерії довкруги того подвіря і Сходи Велитнів і Сходи Золоті і Квадратовий Передпокій Сіньорії і Салю Чотирох Дверей і почекальню для послів чужих держав і Колеґію або Салю Послів і Салю Сенату, де засідала перша в Европі рада зложена виключно зі світських людей, і Антікіезетту і Кіезетту і Салю Десятьох — Салю Жаху і Салю Буколі, звану також Салею Крученых Дверей або Оріховим Передпокоєм Трох Інквізиторів і Салю трох Начальників і зброївню Ради Десятьох, в ній Салю Ґаттамалятти або Салю Коня і Салю Морозіпія і Салю Стрільниць — і кімнати дожі: Станцу Шкарлатну і Салю Щита або Салю Мап і Салю Приватних Авдієнцій або Салю Гріманія і Салю Еріцца і Станцу Штукатерій і Салю 12 фільософів і леґендами озорений образ Христофора над таємними сходами дожі і Салю 40 Суддів... Оптичний, релиґійний, історичний, політичний, обичаєвий зміст з масою порівнань і віднощень переповнив мою голову вщерть. Переповнив до тої міри, що мені здавалося, що з голови лився в цілий мій орґанізм і збирався аж в ногах, котрі неймовірно тяжіли, пашіли і боліли. А тут — маєш ще до того всего найбільше вражінь і думок, сильних як вино, що століттями стояло в посудині!... Маєш перед собою найбільшу салю у палаті дожів, найбільше диво Венеції! Вміли ви, госпосю, варити...

В найбільший салі найбільший олійний образ, який колинебудь бачили люди, стоїть і дивиться на мене! Так, не я на нього, тільки він на мене... Може думаєте, що я „оригінальничаю"? Ні, я хочу тим способом висказати дивне враження, яке я мав стоячи перед тим образом, з котрого на просторі 180 квадратових мет-

*) Гл. „Н. З." ч. 696.

* * *

Великий анґлійський письменник Шекспір сказав про це таке:

Let all the ends thou aim'st at be thy country
Thy God's, and truth's; then, if thou fall'st,
Thou fall'st a blessed martyr.*)
(Shakespeare, „King Henry").

* * *

Рік 1934 є також 50-літним ювилеєм існування Української Греко-Католицької Церкви в Злучених Державах Північної Америки. В сему памятному році принесімо всі дар нашому многострадальному народові. А сим даром хай буде обединання українських поселенців на всіх ділянках нашого життя. Нехай вся українська іміґрація стане під провід своєї інтеліґенції, оживленої новим духом, який іде з цілючого джерела св. Католицької Церкви, а дасть Бог, що таке відродження вплине також на тих наших братів, котрі в своїй легкодушности пішли на манівці, покинувши свою духову Матір-Церкву. Треба вірити, що ми всі обеднаємося в любові до Бога і свого Народу.

Вже настала остання пора для Українців, щоби прикласти руки до будови основ під світлу майбутність української громади на американській землі!

о. Тарнавський.

Від Ред. „Нової Зорі“: Ми пропустили в сім описі ті його частини, що не перейшлиб тутешньої цензури й додали тільки замітку про матір Прексв. Константина. Ту замітку одержали ми від одного з наших найстарших священиків, котрому ми перед печатанням сего опису дали його перечитати.

*) Всі цілі, до яких прямуєш, нехай будуть цілями Твоєї Батьківщини, Твого Бога і Правди. Тоді, коли й впадеш, то впадеш як блаженний мученик.

Жирардівська справа

Польські власти викрили в Жирардівських Заведеннях великі надужиття. В звязку з тим слідчий суддя для справ надзвичайної ваги приказав увязнити директора Жирардівських Заведень Фермерса, торговельного директора Заведень Люціена Каєна. Суддя переслухав також Віктора Якубовського особистого секретаря покійного меценаса Леднїцкого, що скінчив самогубством в звязку зі згаданою аферою. Жирардівські фабрики були досі в руках французького Жида Буссака.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Католицькі університети. В Римі є ряд славних католицьких університетів: „Ґреґоріянум", неначе осередок катол. думки всего світа, Папський Інститут Орієнтальних Студій, Папський Біблійний Інститут, „Анджелікум" ОО. Домініканів „Ансельміянум" ОО. Бенедиктинів і „Антоніянум" ОО. Францішканів. — В місті Медіоляні є університет імени Серця Ісусового. Ректор його — славний учений о. Джемеллі. — В Швайцарії у Фрибурзі є славний католицький університет, що має слухачів з цілого світа. Бібліотека його має 340.000 томів. В Бельґії славиться широко католицький університет в Лювені, що має бібліотеку з 750.000 томів. На шістьох його виділах студіює 4.000 студентів, в тім також і Українці. — У Франції мають католицькі університети: Париж, Ліон, Тулоза, Ліль і Анжер. Найважніший з них Institut Catholique de Paris. Ректор його визначний учений, член Французької Академії, Архиепископ Бодрілляр. — В Ірляндії є католицький університет в Дебліні. — В Голяндії істнує від 1923 р. католицький університет в м. Ніймвеґен. — В Еспанії були донедавна 4 катол. університети, тепер замкнені. — В Австрії всі державні університети мають виділи катол. теольоґії. — В Німеччині нема катол. університетів. Деякі державні університети мають виділи катол. богословії. — В Чехословаччині два університети мають виділи катол. богословії. — На Мадярщині нема ні катол. університетів ні богословських виділів; в 13 наукових заведеннях вчать катол. богословії. — В Польщі є богословські виділи при державних університетах. В Любліні є приватний катол. університет ім. Серця Ісусового. Він має права рівнорядні з держ. університетами. — В Злучених Державах Півн. Америки є Центральний Католицький Університет у Вашинґтоні та 11 університетів ОО. Єзуїтів. В Стемфорді є Українська Висша Католицька Школа, котру основав недавно Преосв. Епископ Константин Богачевський. — В Полудневій Америці є 3 катол. університети: в Лімі, Боґоті і Сантіяґо де Чілє. — В Азії істнує вже від століть Католицький Університет св. Томи ОО. Домініканів в Манілі на островах Филипинах. Він має 7 виділів. ОО. Єзуіти мають університети в Бейруті, Пекіні, Шангаю, Токію та ряд колеґій в Індії.

Ціна крови

великої світової війни.

Всі воюючі краї змобілізували 74 міліони жовнірів. З того було: 10 міліонів вбитих, 19 міліонів ранених, 10 міліонів стало інвалідами, 7 міліонів було полоненых. Після війни лишилося 9 міліонів сиріт і 5 міліонів вдів. Без даху над головою осталося 10 міліонів людей. Се так звані евакуовані. Що мінути були вбиті 4 жовніри, що години 240 жовнірів, щодня 6.400 жовнірів. Росія мала 1.700.000 вбитих, Франція — 1.391.000, Анґлія — 869.000, Злучені Держави П. А. — 70.000, Італія — 750.000, Бельґія — 41.000, Португалія — 8.367, Ромунія — 250.000, Сербія — 380.000. Центральні держави мали вбитих жовнірів: Німеччина — 1.950.000, Австро-Угорщина — 1.542.000, Болгарія — 100.000, Туреччина — 350.000

Поодинокі держави мали змобілізованих жовнірів: Росія — 15.070.000, Німеччина — 13.250.000, Австро-Угорщина — 9.000.000, Франція — 8.501.045, Анґлія 9.270.000. Піхота мала найбільші страти. Французька армія мала в поодиноких родах військ такі страти в процентах: піхота 29.9 убитих, кавалерія — 7.6, артилерія — 6, технічні відділи 6.4, легунство — 3.5, зелізничі відділи — 3.6, самоходові частини — 1.7, санітарні відділи — 3. Найбільше вбитих було на війні зпоміж молодих річників. У французькій армії обчислено, що річник 1914 мав в процентах 29.2 вбитих, 1912 річн. — 27, 1915 річник — 27.8. Найменше виказує вбитих річник 1919, бо мав всего 1.5 проц. вбитих. Від огня власної артилерії погибло 75.000 французьких жовнірів. Також інші армії мали значні страти від власної артилерії. Найбільше жовнірів згинуло від артилерійського огня. Моряків погибло 86.000. Анґлія стратила найбільше моряків. За час війни затопили 5.000 кораблів з 12.587.000 тон поємности: Анґлія — 8.600.000 тон, Злучені Держави Півн. Америки — 613.000 тон, Норвеґія — 1.287.000 тон, Франція — 972.000 тон, Італія — 923.000 і Японія 180.000 тон. Всі держави видали на світову війну 4 і пів тисячі міліярдів нинішних французьких франків. Велика війна принесла людям крім матеріяльних страт також моральні нещастя як: большевизм, безбожництво, господарську і духову кризу.

ВИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

рів дивиться на мене около 500 (пятьсот) осіб! І все те малював Тінторетто в 72 році життя! Ще раз: словами: в сімдесять і другім році життя. В 72 році життя, коли у нас велика більшість людей уважає себе вже зробками, до нічого не придатними, і так виразно говорять! Ну і вмовляють в себе, що так дійсно є — і по довшім часі такої туманковатої „хвилософії" життя воно й до того доходить: бо хто чого хоче, той нарешті осягне те, чого хоче, при сякій-такій витревалости. А покажіть-же в нас більше витревало пропаґовану думку як те, що людина вже по 60-ці „до нічого". Лиш бери шляфрок, патинки, довгу файку з цибухом і нарікай на ревматизм, хоч маємо своє прекрасне слово костолом. А тут Італієць в 72 році життя береться особисто малювати на таких стромах найбільший образ людства — і довершує свого діла! Тай ще якого діла! Його вже не інтересують тепер ні теми державної могутности, ні людської мудрости взагалі, ні взагалі нічого, що дотичить земних турбот: він своїм могутним досвідом і виробленим умом старається бодай в уяві збагнути вигляд внутрішнього неба, раю, себто збагнути ціль всего людського роду і всіх змагань його, всего того, що властиво достойне змагання, бо „все інше дасться вам".

В голові мені закрутилося. Дивлюся я на ту масу осіб, що представляють щось в роді муравлиська в повнім русі, щось в роді морських филь розколисаних вітром, щось в роді хмар, що сунуть клубами по темніючім небі, щось в роді віча, розфильованого віча.

Так, вже добре знаю, чому я написав, що той образ дивиться на мене, а не я на нього: бо пригадалася мені молодість моя і мій перший публичний виступ перед народом моїм, на великім селянськім вічу, в Возилові над Дністром, де було богато людей також з сусідних сел, бо час був дуже неспокійний — йшли великі страйки по Галичині і я вже як ґімназист аґітував за ними. Помилка діточих літ, що дуже глибоко вбилася мені в тямку. Там до величезної товпи народа виголосив я мою першу промову. Я вдома старанно виробив собі її на письмі й докладно вивчився її на память і виголошував її з таким огнем, як тільки може виголошувати дитина, котра вся горить запалом і вірить, безумовно вірить в те, що говорить. А прецінь коли в мене вліпили свої очі тисячі селян, яких я в такій великій масі ще ніколи не бачив, мав я враження, немовби вони випивали мої очи своїми очима, немовби тільки вони на мене дивилися, а не я на них. І я так змішався, що пропустив якесь — після моєї тодішної думки — дуже важне місце промови. І чув я, як кров підступила мені до обличча і до очей і бачив я червень в очах моїх, але крайним напруженням повязав я прірву в промові й одушевив великанське віче, бо сам був одушевлений.

Давно-давно не приходила мені на тямку та подія з мого життя. Аж тепер прийшла, тут перед небувало великим образом Тінторетта, 72-літного старця. Так, його величаве і дуже живе муравлисько дивилося на мене мов живе, мов живе. Дивилося і викликало в мені надзвичайно дивні враження, почування і думки.

Передовсім пригадалося мені та подібність переживання на возилівськім вічу, де мене, невправлену ще у вічуванню дитину, перемагали очима маси, а не я їх. Перемагали аж до змішання думок моїх і добре вивченої промови. Зовсім подібно як тут, перед неймовірно дивним образом Тінторетта, що мішає своєю величезністю, своєю масовістю осіб, страшенним рухом, позиціями, комбінаціями і т. д. і т. д. А зараз за тою подібністю враження суне контраст, суне противенство, дійсно суне: як темна хмара. Там у Возилові над Дністром було небо таке синесине і сонцем залите, а тут в найбільшій салі палати дожів найбільший олійний образ людства так потемнів-потемнів. Весь блиск і все світло його випили з нього століття. Ах якийже він мусів бути величавий, коли щойно вийшов був зпід руки великого майстра і блистів всіми красками своїми, красками, які укладати вмів такий мистець як Тінторетто! Якже той образ мусів тоді виглядати, коли він ще тепер робить таке великанське враження. І жаль мені стало його, жаль того діла великого, котре так замітно стирає невмолимий палець часу...

(Далі буде)

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

УКРАЇНСЬКА ЗАГАЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ

24-тий сшиток УЗЕ обіймає одиноке гасло: Україна. Цілий сшиток посвячений лиш тому одному слову, але зате вичерпуючо, всесторонно.

Подано в ньому значіння того слова і поняття під кождим оглядом, культурно-науковим і практичним. Назву: Україна розбирається тут під отсими 15-ма титулами: 1) назва, 2) фізична географія, 3) геольогія, 4) корисні копалини або мінеральні богацтва, 5) клімат, 6) ростинність, 7) тваринність, 8) антропольогічні прикмети укр. народу, 9) праісторія, 10) антропогеографія й демографія, 11) етнографія, 12) мистецтво, 13) народні музичні струменти, 14) народня музика, 15) українська етнографічна територія і населення укр. земель. При гаслах є або географічні карти або ілюстрації. Карт є 5.: а) антропольогічна карта України і сумежних країв, б) карта ростинности, в) карта клімату України і сумежних країв, г) українські землі перед світовою війною, д) адміністративна карта України. Інших ілюстрацій є 57. Декотрі ілюстрації, як приміром зразки передісторичної та ранноісторичної кераміки на Україні самі мають 29 обєктів.

Коли я зазначив вгорі, що сшиток з одним гаслом Україна подає вичерпуючо всесторонний опис, то розумію під тим те, що він подає предмети зі всіх ділянок культурно-наукової матерії і жерела для спеціялістів даної галузи науки,. бож кождому ясно, що в однім сшитку не можна дати специфічного опрацювання всіх предметів. Опрацюванням гасла Україна, занялося 75 наших учених, які від кількох літ приготовляли матеріяли до відповідних ділянок. Муситься признати, що всі ділянки опрацьовані солідно і дають чужим і своїм докладний образ української культури.

Кожде гасло з тих 15 вичислених вгорі має богато підвідділів. З них навіть кождий зосібна становить окремий відділ для науки.

Найширше опрацьована: Праісторія України. Тут описані три доби, або періоди: стародавня камяна доба або палеоліт, середня, мезоліт і молода, неоліт. На Україні людина з енеолітичної культури виступає десь коло 3000 літ перед Христом. Одна група номадів, що кочувала на Кубані, була в якихсь зносинах з Кавказом і була звязана з мезопотамською культурою. Далі йде бронзова доба, коли люди зачали уживати металю, званого бронзою, то є стопу міді з іншими металями. На західних землях України та доба сягає від 2000—1200 до Хр. Зелізна доба ділиться на Гальштатську, конець 7 ст. перед Хр. і лятенську; в тій добі прийшли на Україну Сармати, що підбили Скитів, до Галичини прийшли з заходу Германці. Римська доба. В 3 ст. Вандали заняли східну Галичину. В часі мандрівок народів перейшли Галичину Гуни під проводом Атилі. Потім наступає княжа доба.

Цікава розвідка про назву України. Первісно називалися наші предки Словіни, потім Русь, Русичі, в 14 ст. появляється назва Мала Русь. Назва: Україна стрічається вже в 12 столітті. В західній Европі Україна приходить з кінцем 16 і на початку 17 ст., як географічна назва.

Цікаві вістки про мінеральні богацтва України. При слові ростинність описані дуже цікаві періоди що до кліматичних перемін на Україні в часі девону, коли середня Україна була на нашій землі островом серед глибокого українського моря, росли могутні деревисті мохи, величезна папороть, яка творила ліси, росли також пальми, лаври і цинамон. Автор сього розділу про ростинність України не був видно на цілій Україні та не студіював деяких околиць, бо не згадує про рідке, вже вимираюче дерево берека, яке полишилося мабуть ще з доби палеогену, коли на Україні пишалася буйна, підрівникова рістня. Берека се тверде дерево подібне до дуба, без жил. З нього виробляють дуже гарні меблі. Про се дерево оповідав мені отець Василь Ясинський, настоятель тихонівської церкви в Могилеві Под. Згадує про береку також Д-р Володимир Геринович у книжечці: Камяниччина, Камянець на Поділлі 1925. Се рідке вже дерево стрічається ще в долині коло с. Привороття, недалеко Камянця Под. і в селі Струсово чи Струсова між с. Вендичанами і містом Лучинець в Могилівській окрузі.

Ще в 1928 р. стрінув я на ст. Вендичани молодого ученого назвиском Руденський, котрий цілими скринями відіслав до ВУАН всякі цікаві окази рідких камінів і їх відмін з околиці Могилева на Поділлі. Мав він велику збірку дуже цінних мінералів між іншими досить великий скаменілий пень якогось дерева, котрий викопали в однім ярі над Дністром коло Могилева. Пень був не висший як на пів метра, видно було на нім жили і відноги коріння. Велику збірку тих каменів вислав учитель А. Кривицький з Озаринець (де є 7-мирічна школа) до ВУАН. В половині гори над Могилевом викопали дуже мілку, як мука білу глинку, якої наукової назви не памятаю, і радянська влада вислала її до Німеччини. З тої рідкої породи глинки мають Німці виробляти посуду в роді порцеляни. Взагалі Україна богата у всякі цінні копалини, яких ще й не відкрито.

При фосфоритах автор згадав, що вони є на Поділлі, але не згадав, де саме. Отже великі поклади фосфориту є в с.Лядава над рікою тої самої назви, (Лядава доплив Дністра коло м. Яришова). Їх викопували в середині гори лядавського яру кільканацять метрів під землею. Се округле, часом трохи сплескане чорне каміння величини більших яблок або помаранч. Те каміння не все однакової величини, трафляються камені і менші від помаранч або тикв. Є вони в землі довгою верствою. При копалинах або мінеральних богацтвах України треба було конечно згадати про поклади дуже цінного чорного граніту. Великі поклади його є в Гнівані над полудневим Бугом у Винницькій окрузі, а ще більші здається запаси червонавого граніту є коло Костополя на Волині. Чорний граніт знад Буга коло Гнівані дуже цінний. Він дається шліфувати і вишліфований виглядає як блискучий мрамор.

На загал перший сшиток нашої першої Енцикльопедії присвячений Україні дійсно дуже цінний і дуже поучаючий. Такого образу нашої землі ми ще досі не мали. З тою працею мусить основно познакомитися кождий наш інтеліґент, бо інакше може наразитися на те, що коли Енцикльопедія буде в читальнях, то простий народ знатиме більше про наш край ніж інтеліґенти, котрі не студіюють. Особливо нашій молоді треба звернути увагу на сей сшиток і на слідуючі.

о. М. Каровець ЧСВВ.

Цікава книжка

анґлійського подорожника про СССР.

В Лондоні вийшла нова книжка про СССР. Написав її Гарвет Уеллс, котрий відбув довшу подорож по СССР, від Ленінграду аж до монастиря св. Катерини на горі Арарат. Він всю дорогу чув головно і від всіх одно слово: „Капут!“ Локомотива — капут, вінда — капут, електрика — капут, хліб — капут, ікра — капут і т. д. Анґлієць дав заголовок „Капут“ цілій своїй книжці. В ній змальовано велику руїну, яку зробив большевизм скрізь куди сягнув.

Нові видання

Популярні катехитичні проповіди для католицького народу написав о. Павло Швілінські, переклад з німецької мови зладив о. Іван Луцик. Третя часть: Про благодать Божу і св. Тайни. Ужгород 1934. — Друковано в друкарні ОО. Василіян, стр. 272; ціна 5 зл.

Молоде, але рухливе видавництво ОО. Василіян в Ужгороді видало українською мовою третю частину катехитичних проповідей Швілінського. Ціль катехитичних проповідей виложити систематично і методично правди св. віри і засади християнських обичаїв. Характеристична прикмета катехитичних проповідей — це та, що хоч вони впливають на волю — то одначе в першу чергу вся їх сила звертається до розуму, щоби його просвітити і повчити про правди віри й обичаїв. Виголошування катехитичних проповідей просто необхідне і нічим не заступиме, бо де нема знання Бога, там нема Божого життя. Автор життєпису св. Петра Канізія пише, що той святий своїм катехизмом вратував останки катол. Церкви в Німеччині та збудував гать проти релігійної ложі й моральної гнилі. Тому Римські Папи, Собор й Епископи безустанно пригадують священикам обовязок голошення катехитичних проповідей. І в нас істнують в тій справі окремі зарядження Преосв. Владик. Головний підручник катехитичних проповідей, що мабуть з браку іншого, в нас найбільше поширився, це катех. проповіди о. Швілінського. Перші дві частини засвоїв нашій проповідничій літературі о. др. Я. Левицький; третя частина, що вимагала непересічного знання наших обрядів, найшла перекладчика в особі о. шамбеляна Івана Луцика, автора твору „Служба Христові Цареві“ та члена Літурґічної Комісії. Треба признати, що перекладчик вложив тут богато своєї праці, бо деякі проповіди основно змінив, примінюючи їх до нашого обряду; також додав кілька зівсім оригінальних і гарних проповідей (пр. три проповіди про обряд хрещення, зміна проповіди про обряд миропомазання, про св. Причастя і т. д.). Шкода тільки, що перекладчик з питомим собі знанням не поширив дещо останньої проповіди про обряди (церемонії). Думаю, що в наших часах і обставинах ця проповідь надто схематична.

Тільки мова і правопис перекладчика оставляють богато до бажання. Хоч у нас досі мовний і правописний хаос — то всежтаки всі знатоки української моєи однозгідні в тім, щоб не вживати таких архаїзмів як: єсли, средство, свійство, жальом і т. д. Та без огляду на те, ці проповіди повинні найтися в бібліотеці кождого священика, бо віддадуть йому велику прислугу в проповіданні Божого Слова. о. І. Назарко ЧСВВ.

Від Редакції „Нової Зорі:“ Книжку о. Швілінського можна купити в Адміністрації „Нової Зорі“ по ціні 5 зол., з пересилкою 5·40 зл.

Рідна Мова. Зміст 8 ч.: *І. Огієнко*: Як писати для широких мас; ясний і простий стиль — то найкращий стиль. *Редакція:* Словник місцевих слів, у літературній мові не вживаних. *П. Кривоносюк*: Початки людської мови. *В. Гуркевич:* В справі українського топономастичного словника. *І. Огієнко:* Шевченкова мова, II: Шевченків правопис. *В. Гренджа-Донський:* Ще про нашу театральну вимову. *А. Штефан*: Пожед — відсоток. *І. Огієнко*: Стилістично-синтаксичні нариси: VI: Багатий на що. *І. Василашко:* Первінчик — первак — напередовець. *о. І. Буґера:* Найчастіше вживані німецькі слова в лемківськім говорі. *І. Дощівник*: Румунські слова в укр. мові. Життя слів. Кукіль у житі, терапія літературної мови. *Є. Пеленський*: Бібліографія укр. мовознавчої бібліографії. Златоструй укр. мови. Розділ для самоуків і дітей, „Рідне Слово“, Початкова Грам. укр. літературної мови.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

СОВІТСЬКА УКРАЇНА дістала окремий карний закон, дуже острий.

ПОЛЬЩА візьме с. р. перший раз участь в німецьких східних торгах в Кеніґсберґу. Німецька газета „Берлінер Таґблят“ підчеркає, що участь Польщі в тім ярмарку означає польсько-німецьке зближення. — Цікаво, що Росія с. р. не візьме участи в тих торгах.

КОМІСАР ЛІТВІНОВ вертаючи з лікування в Німеччині відвідає в Варшаві міністра закордонних справ Бека.

БОЛЬШЕВИКИ мають проголосити безабаром амнестію для еміґрантів.

МАНЕВРИ СОВІТСЬКОЇ ФЛЬОТИ відбулися недавно на Балтійськім морю при участи комісаря війни Ворошилова й коменданта морських сил Орлова. В маневрах взяли участь фльотилі підводних суден і ескадри гідроплянів. Задача вправ була: співпраця підводних суден з лінійними кораблями при відбиванню нападу ворожих літаків на терітерію СССР. Ворошилов похвалив особливо підводні судна, що виконали своє завдання краще як попередних років.

ПЕРШИЙ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ПОСОЛ В РОМУНІЇ Островський обняв урядування. Він був до тепер большевицьким торговельним представником в Парижі. Большевики призначили на його місце до Парижа Дволайського.

КАРА СМЕРТИ ЗА „СТРИЖЕННЯ“ КОЛОСКІВ. Московський нарком. внутрішних справ (бувше ГПУ) видав розпорядок, що всі особи, котрі вкрадуть збіжжа на суму поверх 50 рублів, мають бути покарані розстрілом або 10 роками примусових робіт.

СОЮЗ НАРОДІВ має приймити в свої члени СССР на найблизшій сесії дня 10 вересня с. р. Анґлійська ґазета „Дейли Геральд“ пише, що приняття СССР до Союзу Народів буде одноголосне.

ВІЦЕКАНЦЛЄР КН. ШТАРЕМБЕРҐ прибув з Остії до Риму. Тут оглянув він центральні бюра італійської поліції та інтересувався дуже італійською службою безпеки. Се поясняють тим, що князь Штаремберґ шеф австрійської служби безпеки, яку хоче зреорґанізувати, щоби боротися успішно з націонал-соціялізмом.

У ВІДНІ повісили 4-ох поліціянтів за участь в недавній гітлерівській револьті.

ДО НІМЕЧЧИНИ ЧЕРЕЗ МАДЯРЩИНУ мають незабаром перевезти тих австрійських гітлерівців, які після недавного невдалого повстання скрилися на територію Югославії. Німецькі консуляти запевнили їм переїзд до Німеччини через Мадярщину.

ВБИВНИК МІН. РАТЕНАВА Техов, якого німецький суд засудив в 1922 р. на кару 49 місяців тюрми, іменований управителем політичного вишколу студентів.

ПРЕЗИДЕНТ АНТАНТСЬКОЇ КОМІСІЇ В ОБЛАСТІ СААРИ КНОКС написав листа до ґенерального секретаря Союзу Народів. Він пише, що саарські жандарми удержують зносини з тайною німецькою поліцією. Ревізії переведені в помешканню „Німецького Фронту“ виказали, що й ся орґанізація має постійний звязок з німецькою тайною поліцією. Кнокс домагається збільшення саарської поліції й жандармерії. Але Кнокс бажає, щоб доповняти не уродженцями Области Саари, бо ті непевні, тільки членами вибраними зпоміж тих держав, що входять до Союзу Народів.

НІМЕЦЬКИЙ ПОСОЛ В ПРАЗІ зложив протест в міністерстві закордонних справ проти виступів деяких часописів німецьких еміґрантів, котрі ображували німецьке правительство.

В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ поліційні власти перевели численні ревізії в домах б. членів розвязаної німецької націонал-соціялістичної партії. Поліція знайшла багато вибухових матеріялів, отруй, хемікалій і бомби.

МАДЯРСЬКИЙ ПРЕМІЄР ҐЕМБЕШ приїде в вересни с. р. до Варшави.

ЖИДИ В ПОЛЬЩІ проголосили жалобу з приводу жидівських погромів в Альжирі. В цілім краю відбудуться жалібні засідання. Будуть збирати датки на фонд боротьби з антисемітизмом і гітлеризмом. Рабіни відслужать в суботу жалібні набоженства за погибших в часі погромів в Альжирі.

В ЕСТОНІЇ поліція викрила широко розгалужену комуністичну орґанізацію. Поліція перевела ревізії в Талині, Дорпаті й інших містах та увязнила богато комуністів. Естонська преса домагається, щоби продовжити виїмковий стан, що кінчиться 12 вересня с. р. бодай на 3 місяці.

В АРҐЕНТИНІ міністр внутрішних справ предложив парляментови звіт про зріст комуністичного руху в краю. Головні пропаґатори комунізму — се чужинці.

МАНДЖУРСЬКІ ВЛАСТИ в Харбіні мали викрити великий комуністичний заговір. Заговірники хотіли замордувати визначних провідників манджурського правительства, особливо шефа японської військової місії і жандармерії.

МАҐАТМА ҐАНДІ перервав голодівку по 7 днях.

НОВИНКИ

В церкві ОО. Василіян у Львові Преосвящений Іван Бучко 14 с. м. уділив низших свячень (піддіяконату) двом василіянським богословам: Методієві Борсі з Чорткова та Йосафатови Камінському з Жовкви. В найблизших днях оба піддіякони одержать діяконат з рук Преосв. івана Бучка.

Посвячення Лугового Городу та Луговий Попис відбудуться у Львові в Луговім Городі при вул. Вулецькій в неділю 26 серпня с. р. в 20-ліття вимаршу Українських Січових Стрільців на світову війну. В 9 год. рано: Служба Божа, проповідь, посвячення Лугового Городу, промова заст. голови М. Козланюка, вбивання цвяхів в пропамятну таблицю. В год. 2 поп.: Луговий попис вправ Луговиків і Луговичок, роздача нагород і дефіляда. Вступ: 1 зл., для селян і дітей до 10 літ 50 ґр., місце на степениці 2 зл., Посвячення і попис відбудуться без огляду на погоду.

З новим шкільним роком обовязує всіх учеників середних шкіл ношення мундурків з виїмком VIII кл.

На Однорічний Торговельний Курс Абітурієнтів при Торговельній Школі Т-ва „Р. Ш.“ у Львові, вул. Хшановської ч. 9, II пов. можна зголошуватися до 15 вересня с. р. До впису вимагані: 1) свідоцтво зрілости, 2) метрика, 3) опис життя, 4) свідоцтво моральности для тих, що мають перерву в студіях. Місячна оплата 20 зл., вписове 10 зл. Незаможні можуть старатися за знижку. Сего року дирекція школи отворить другий рік курсу, який буде поглиблювати торговельні науки, головно кооперативні. Умови приняття: скінчений однорічний курс або трирічна торговельна школа. Подання надсилати до дирекції до 15 вересня с.р. Інформації про торговельні студії подає Ферійна Комісія Т-ва „Торговельник“, Львів, Супінського 21 за залученням значка на відповідь.

Хто хоче студіювати медицину у Львові нехай зголоситься у власнім інтересі в домівці Т-ва „Медична Громада“, вул. Супінського 21, партер, ліворуч. До 29 с. м. можна звертатися письменно, від 29 с. м. до дижурного Т-ва в порі визначеній на таблицях Т-ва „Мед. Громада“ в університеті (головна галя праворуч) і в Академічнім Домі. Маючи точні дані виділ Т-ва зможе успішніше інтервеніювати в деканаті за приняттям більшого числа Українців на медичний виділ львів. університету.

Нова районова молочарня повстала в с. Розлуч, пов. Турка.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

† о. Микола Благий, гр. кат. парох Галича, ур. 1898 р. в Уїзді, пов. Рогатин, ординований 1928 р., б. УСС і старшина УГА, помер 15 с. м. у львівській лічниці після операції рака. Покійний був ревним священиком, добрим проповідником, працював у всіх українських товариствах в Галичі. Одначе душпастирська і суспільна праця підірвала й так слабе здоровля покійного та загнала його передчасно в могилу. — В. Й. П!

В Стронятині, пов. Львів, 12 с. м. посвячено новозбудований „Народний Дім“. Рано о. Курманович з Запитова відправив Службу Божу в сослуженні місцевого о. пароха М. Ходачека. До Сл. Божої співав місцевий мішаний хор під орудою молодого селянина Ю. Мороза. По Сл. Божій пішла процесія під „Народний Дім“ прикрашений зеленю і жовто-блакитними прапорами. Після посвячення „Народного Дому“ місцевий парох о Ходачек привитав присутних теплими словами. Потому відчитано ряд привітів: від Гол. Т-ва „Просвіти“, від Центросоюзу, від Сіль. Господаря, від Маслосоюзу,від РСУК-а і від українських установ зі сусідних сіл. По полудні був ще попис дітей зі садку, що внаслідок дощу відбувся в салі „Народ. Дому“. Вправи дітей випали гарно. На закінчення свята відбулася вечером академія. Свято залишило як найкрасше враження у всіх учасників.

До Берези Картузької вивезли Павла й Івана Клима та Осипа Тюшку з Мізуня Старого, пов. Долина.

Вбивник дир. Бабія Р. Савчук помер 15 с. м. у вязничній лічниці у Львові. Убивник тікаючи перед увязненням пострілився тяжко в голову. Перевезений до лічниці в Бриґідках боровся весь час зі смертю. Лікарські зусилля були даремні. Савчук помер та залишив справу атентату невиясненою.

Б. преміер Польщі Вітос перебуває тепер в Празі. Йому живеться добре. На лиці в нього румянці, цера огоріла, здорова. Вітос ходить в чоботях без краватки. Він працює тепер богато над списуванням своїх споминів. Після скінчення сеї праці виїде до Швайцарії. — Так пише польська преса.

Нещасливий випадок трафився мін. Ґерінґови коли він їхав з Мінхену до Берхтесґадену в Баварії. Його авто зударилося з тягаровим автом. Ґерінґ потовк собі праве рамя, відламки скла поранили йому лице й коліна.

В Бадені (Німеччина) краєвий міністр внутрішних справ розвязав „Союз Німецьких Поган“ у Фрейбургу. Союз відносився до християнства ворожо тому, що воно стоїть під духовим впливом жидівства. (ПАТ).

Потомки Фенікійців. В Португалії в містечку Овар над берегом Атлянтійського Океану жиють потомки Фенікійців, звані „Варіносами“. Черти їх лиця, побут, знаряддя, окраса матерій, судна, старо-семітські пні в мові — все те потверджує їх фенікійське походження. Головне їх заняття — риболовство. Вони тішаться славою відважних рибаків і моряків.

Застрайкували коти... Мешканці острова Сольта коло Спліту в Дальмації звернулися до югославянського правительства, щоби... прислало їм котів, бо місцеві застрайкували і не хочуть ловити мишей.

Міліон штук сардинок вкинули до моря рибаки в порті Дуарноне в полудневій Франції, бо не могли продати їх по бажаній ціні. Рибаки постановили не ловити сардинок аж доки не узгляднять їх домагань.

Великі дощі перейшли над Америкою. Вони перервали посуху.

Гумор. Сталін жалувався Калінінови, що в нього в шафі замножилися миші. На те Калінін: „Не тяжко сему зарадити. Напиши на шафі: „Колхоз імени Сталіна“. Тоді половина мишей згине а друга половина втече“.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Задовження і лихва серед селянства. Державний Науковий Інститут Сільського Господарства видав брошуру, в якій п. А. Брода обговорює на основі переведеної анкети задовження дрібних господарств. Найбільше задовжені дрібні господарства до 5 гектарів, бо аж 393 зл. на 1 га. При більших господарствах сума задовження меншає. В господарствах від 5 до 10 га — 358 зл., від 10 до 20 га — 287, від 20 до 50 га — 314 зл. Найстрашніший ворог нашого села — се лихва. Около 18 проц. довгів опроцентовані на 12—17.9 проц., 2 проц. довгів від 18 до 24 проц., 2.3 проц. довгів опроцентовані ще висше. Є ще одна категорія „неозначений процент“, 13 проц. загального задовження. В тій групі лихва шаліє цілим своїм бестіяльським розмахом. Ось що пише про се один селянин: „В осени 1929 р. позичив я приватно 100 зл. і заплатив за сей рік 40 зл. проценту, в 1930 р. — 30 зл., в 1931 р. — 30 зл., в р. 1932 — 18 зл. За 4 роки мусів я заплатити 118 зл. самого проценту. Крім того мусів пристати на таку умову, що підписав вексель на 140 зл.“ — Ще страшніша товарова лихва. Послухаймо, що каже про се один господар: „На передновок Жиди роблять інтереси. Селянинови не стає поживи. Він йде потихо до Жида, позичає 100 кг. жита в липні і зобовязується віддати по жнивах 300 кг. жита. Навіть розємчі уряди тут нічо не вдіють. Селянин боїться поскаржитися, бо на другий раз не діставби й того“. Опроцентування сеї товарової позички виносить 800—1200 проц. річно. Можна подати сотки і тисячі таких прикладів. А коли пригадаємо собі, що виробляли жидівські лихварі в Звенигороді в Бобреччині, то зрозуміємо, що віддовження нашого селянства стає нині пекучою проблемою, яку треба як найскоріше вирішити.

25.000 ліцитацій було в Польщі в 1933 році.

В Югославії розвязали всі картелі. Югословянське правительство видало розпорядження, яке розвязує каргелі в цілій державі.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·17·— 5·19·— зл. Золотий доляр 8·92—8·94. Канадійський доляр 5·26; 1 німецька марка — 2·02; 100 франц. фр. 34·80—35·; 100 чеських корон 22·; 1000 ром. левів 39—40 зл.; 100 австр. шілінгів 98·50—100 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів

Пшениця двірська	18·00—18·25;	20·00—20·25
Пшениця збірна	16·75—17·00;	18·75 19·00
Жито двір.	15·00—15·25;	16·25—16·50
„ збірне	14·50—14·75;	—·— —·—
Ячмінь двір.	15·50—16·00;	—·— —·—
Ячмінь на мливо	15·25—15·50;	16·00 16·25
Овес двір.	11·50—12·00;	13·50—14·00
Овес збір.	11·00—11·50;	13·00—13·50
Гречка на мливо	18·——19·—;	—·— —·—
Гречані крупи	36·50—37·50;	—·— —·—
Кукурудза	21·00—22·00;	—·— —·—
Ґрис пшен.	9·75—10·00;	10·75—11·00
Ґрис житний	9·75—10 00;	9·75—10·00
Ґрис ячмінний	9·—— 9·20;	9·50— 10·0

Тенденція неодностайна.

Набіл: Маслосоюз платив 16. VIII. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. — —, зл., за 1 л. молока 14 сот., за 1 л. сметани 60 сот., за 1 копу яєць 2·65 — зл. Тенденція на масло знижкова, на яйця вдержана, на молоко і сметану слаба.

Живина: Маслосоюз повідомляє, що від 16 VIII с. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „МС“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23): Курята (пара курят важить не менше як 1·50 кг) за 1 кг. 0·95 зл.

Кури	I кляса за 1 кг.	0·80 зл.
Кури	II кляса за 1 кг.	0·60 зл.

Тенденція спокійна.

Центросоюз в тижні від 14. VII с. р. платить за 1 кг. живої ваги: безроги на бекон 58 гр льоко вагон стація заладування.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Господиня до ведення кухні і заряду домашнього господарства знайде місце у безженного священика від зараз. Зголошення до Адміністрації „Нової Зорі“ під „Священик“. 179-2—2

КІНА

АДРІЯ: Каруселя життя.
АТЛЯНТИК: Темпераментна блондинка.
КАСІНО: Жінки в його житті.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Омана щастя і ревія.
МІРАЖ: Роскішна пригода і Фліп та Фляп.
МУЗА: Пригода опівночі.
ПАЛЯС: При замкнених дверях.
СТИЛЕВЕ: Ніч в Каїрі і ревія.
УТІХА: Підводне човно ч. 14 затопуло і ревія.

Спеціяліст від скірних і венеричних недуг
6. елев клініки у Відні й Берліні
Др. Н. ГОЛЬДШТАЙН
ординує від 10—12 і від 2—5, в неділі і свята від 9—1
Львів, Сикстуська 33. Тел. 31-42.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.
Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант“ терпент.
Пасту до взуття „Елеґант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри

Синку до білля
помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ
Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольог. клінік
у Берліні, Відні й Празі
орд. від год. 9—1, 3—7.
Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.
другий вхід з улиці Собеського ч. 2.
Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

УСУСУСИ! В пропамятну 20-літню річницю вступу УСС (1914—1934) готовиться до друку великий АЛЬБОМ світлин та ілюстрацій. Бажанням Видавництва є видати цю книгу так, щоби вона стала документарною історією, повною щодо ілюстраційно-фотографічного матеріялу з життя УСС, що досі зберігся.

Всіх бувших УСС, їх рідню та знайомих просимо надіслати світлини УСС з часів війни (поодинокі особи, групи а також сцени з воєнного побуту) для використання в тому Альбомі. Світлини поодиноких УСС, зокрема тих, що полягли, важні тим, що в Альбомі буде також „табльо“ поодиноких УСС. Світлини з замітками (назви осіб, місцевостей, дати) просимо присилати на адресу „Червоної Калини“ (почт. скр. ч. 43.) з зазначенням „для Альбому“. Всі світлини поверне Видавництво власникам неушкоджені негайно по зробленні кліш чи копій. З висилкою світлин просимо спішити, тому що принимяння світлин до Альбому буде вже в найближчих днях закінчене і Альбом переданий до друку. Тоді будуть також проголошені умови передплати, замовлень примірників на кращому папері і т. п. Всякі побажання і завваги редакція візьме під увагу.

Управа і редакція „Червоної Калини“.
Львів, ул. Зіморовича, ч. 20.

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На літний сезон.

КАПЕЛЮХИ ШАПКИ

поручає
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, ул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! 3-? **Вибір великий!**

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні, **Коци, матераци** по гуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська пл. 6.

ПОРОШКИ
«KOWALSKINA»
ВЖИВАЄМО ПРИ ДОШКУЛЬНИХ
БОЛЯХ ГОЛОВИ
КОНЧЕ ВІ ЗНАКОМ СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ
ФАБРИКА СПЕЦ. ГАФМАС А. KOWALSKI ВАРШАВА

ПОДОРОЖУЮЧИХ районових заступників до продажі церковних свічок на округи: Станиславів — Богородчани — Надвірна, Коломия — Косів, Товмач — Бучач пошукує фабрика свічок
„КЕРОС“ Львів 15, Окружна-108а 1—2

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюються 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 23 серпня 1934. Ч. 63 (761)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Чи буде унійний зїзд в Пінську?

З достовірного жерела повідомляють нас: В польських духовних кругах у Варшаві поширюється вістка, що сьогорічний Унійний зїзд в Пінську — не відбудеться. Як причину відкликання зїзду подають, що пінські унійні конференції не відповідають напрямній польського епископату. В звіті з минулорічної унійної конференції (гл. „Н. З." „Проблєма неоунії" ч. 675) наведені наглядні докази, що пінські зїзди не сповняють свого завдання, бо займаються розроблюванням теоретичних тем, а не мають найменчого впливу на вирішення пекучих релігійних проблєм на півн.-східних землях Польщі. Кромі сего минулого року сильно підважила повагу пінських зїздів відсутність білоруського духовенства на унійній конференції. Від участи в сьогорічному унійному зїзді відмовилися ОО. Василіяни та представники нашого світського духовенства. (к).

Японсько-совітське заострення

Совіти звалюють всю відповідальність на Японію.

Аґенція Тасс в Москві оповістила комунікат з приводу перерваних переговорів совітів з Манджурією і Японією в справі продажі східнокитайської зелізниці. Совіти зажадали 625 міл. єн, потім спустили на 160 міл. єн. Японія і Манджурія поставили спочатку ціну 50 міл. єн, потім підвисшили до 120 міл. єн. Манджурська делеґація не згодилася на совітське предложення і покинула Токіо. Японська і манджурська преса ведуть безоглядну протисовітську кампанію. В Манджурії увязнили богато совітських урядників східнокитайської зелізниці.

Японія приписує всю вину совітам.

З Токія повідомляють: Японське міністерство війни оповістило комунікат, в котрім вичисляє 13 останних нападів на східнім відтинку східнокитайської зелізниці та виясніює причини увязнення 17 совітських урядників. Замахи виконували головно на поїзди, що везли військові японські відділи. За те все відповідальна команда совітської армії. — Обі сторони звалюють вину одна на другу.

Здержання комунікації на східно-китайській зелізниці.

З Харбіна повідомляють, що в звязку з вічними бандитськими нападами зовсім перервали рух поїздів на східнім відтинку східно-китайської зелізниці між стаціями Погранічная і Харбіном. Також ушкоджені телеф. та телеґрафічні полученія. (ПАТ). Східно-китайська зелізниця осягнула рекорд бандитських нападів.

Німеччина за Гітлєром

Дня 19 с. м. відбувся плебісцит в Німеччині в справі закону про злуку становища канцлєра і президента держави. Право голосування мало 45,968.733 осіб. Голосувало всіх 43,438.378 (94.5 проц.). „За" голосувало 38,259.514 (около 88 пр.), „проти" 4,287.808 (около 10 проц.), неважних голосів 871.056 (около 2 проц.). Найбільше голосів „проти" було в західній области Німеччини, в м. Боні і Аквісґрані. За законом голосувала передовсім східна частина Німеччини.

Зїзд Українського Нац. Обєднання Канади

В Торонті відбувся перший зїзд українського обєднання. На зїзді обговорено справи: освідомлення та здисциплінування членів, військового вишколу, співпраці з іншими національними орґанізаціями та орґанізації молоді. Український посол Лучкович, одинокий в Канаді, виголосив промову. В ній зазначив, що він працює для всіх Українців. Потім напятнував комуністів як шкідників українського народу. Минулого року був він в старім краю і бачив, що внутрішні роздори нищать нас більше як вороги. Тому треба одностайно станути до боротьби з ворогом а не з собою. На зїзді промовляв також анґ. посол Мек Інташ, котрий побажав українському народови здійснення ідеалів. На закінчення зїзду відбувся концерт з добірною програмою, м. і. з рефератом про ролю української жінки.

Совітські зброєння на Далекім Сході

Американський кореспондент „Парі Міді" Уелс описує події в Приамурськім краю. На основі розмов з „красними командірами" в районі від Чіти до Владивостока є найменше 200.000 добре узброєних совітських вояків, найменше 700 літаків. Більшість совітської армії стоїть в Уссурійськім краю. Сибірською зелізницею їдуть безперервно поїзди, набиті як оселедцями совітськими вояками. Також безперервно їдуть поїзди з воєнним виряду, харчами і т. д. — „Аксіон Франсез" подає, що Японців найбільше денервує велика совітська воздушна фльота.

Кладовище мамутів на Сибірі

Сьогорічні спеки, які так дуже далися в знаки мешканцям Европи й Америки, мали вплив і на північну Сибір. Значне отеплення температури звільнило з заморозі рідко коли розмерзаючі мочарі при гирлі ріки Лени. І там власне сього літа знайшли якутські рибаки кладбище мамутів, тих найбільших савців ледяної доби. Нараховано скелети сімох мамутів. У деяких добре збережені мязи й шерсть.

Т-во Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

це не приватна а всенародна установа, а майно „Дністра" є майном цілого народу, тому обезпечуйте свої будинки на дозволену 1/3 частину їх вартости а рухомости збіжжа й пашу на повну вартість в „ДНІСТРІ" У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Українці на Далекім Сході

Далекосхідне українське питання се тепер актуальна і важна справа для всіх Українців, деб вони не жили. *) Важна й актуальна з отсих причин: 1) Серед українського загалу мимо наших дуже тяжких обставин видко величезний зріст свідомости приналежности до одного великого національного пня, 2) і серед чужинців росте свідомість, що українська проблєма се міжнародна проблєма та що вона мусить бути розвязана та 3) найважніше, що точка тяжести світової політики пересувається постійно на далекий азійський схід. Розгляньмо сі причини кожду зокрема.

Серед незвичайно тяжкого положення опинився український нарід по своїм невдатнім зриві до самостійного державного життя. Появилося ярке ідеольоґічне розбиття, появилася і зневіра в перших літах по катастофі. Та згодом дається завважити зріст почуття єдности розбитих кордонами і розділених морями всіх територіяльних ґруп нашого народу. Воно проявляється в першій мірі в тому, що поодинокі частини нашого народу чи то в ріднім краю чи на еміґрації чимраз більше цікавляться життямбуттям своїх братів в інших займанщинах. Про се можна переконатися в першій мірі перечитуючи нашу пресу з усіх територій, де живе наш нарід. Чи візьмемо нашу галицьку пресу, чи пресу нашої політичної еміґрації, чи нашої еміґрації в Америці, чи вкінці пресу, що доходить до нас з Далекого Сходу, — всюди крім місцевих справ дуже богато уваги і місця присвячується положенню українського народу в інших краях і державах та розгляданню української проблєми як цілости. Можна навіть зауважити, що чим якась українська ґрупа дальша від матірного пня, тим більше жадібно ловить вона вістки про те, що там діється і які струї пливуть звідтам. Про зріст свідомости духової єдности серед усіх віток українського народу свідчать також такі замисли як Всеукраїнський Національний Конґрес.

Навіть большевицька преса Великої України видавана в українській мові, представляючи українське життя поза СССР в червонім кривім зеркалі, мимоволі причиняється до усвідомлювання почуття духової єдности серед тих Українців, що опинилися в царстві антихриста.

Друга причина, що каже нам цікавитися всіма територіями нашого народу, се факт усвідомлення чужинцями міжна-

*) З Далекого Сходу надходять щораз більше тривожні вісти про велике напруження між совітами і Японією. Річ ясна, що з того напруження може прийти до війни. У висліді тої війни ми Українці дуже заінтересовані. Стан Українців на Далекім Сході представимо в кількох статтях.

ПОСВЯЧЕННЯ ЛУГОВОГО ГОРОДУ У ЛЬВОВІ 26. VIII. 1934.

родности української проблеми і того, що без її розвязки не може бути мира. Ніколи ще не написано тілько статтей про Українців у світовій пресі, що минулого і біжучого року, все одно, прихильних чи ворожих. І тимбільше будуть цікавитися нами і з нами числитися, чим більшу моральну і політичну та економічну силу ми будемо мати. Одним з проявів тої сили власне й є усвідомлювання національною пресою проявів орґанізованого життя нашого народу на всіх територіях, деб він не жив.

Трета і найважніша чи радше найактуальніша причина, що наказує нам близче зацікавитися життям наших далекосхідних братів, се пересунення центру світових політичних проблем з Европи на азійський Схід. Світова преса згідно вказує на те, що майбутній уклад політичних сил світа залежить від того, як вирішиться конфлікт інтересів світових потуг, інтересів що схрещуються на терені Далекого Сходу та на Тихім Океані. Справа української державности може бути вирішена лише при новому збройному зударі ворогуючих і конкуруючих сил. Сей зудар може зачатися на Далекому Сході. Отже тамошні Українці можуть відограти важну ролю в вирішуванні українського питання не лише на далекосхідній території, але в з а г а л і. І се головно наказує нам близче запізнатися з життям-буттям далеко-східних Українців. Се власне постараємося зробити наскільки се можливе в часописній статті і при тій скількости відомостей, які можемо роздобути до сеї теми.

Наперед треба бодай побіжно розглянути такі питання: Звідки Українці взялися на Далекому Сході? Кілько їх там є? І яку територію вони займають?

Вже в половині 19 століття територія Великої України була перелюднена й українське населення особливо від знесення кріпацтва в 1861 р., коли дали йому свободу та не дали відповідної скількости землі, почало покидати рідну землю та переселюватися на схід. Перші филі українських переселенців осіли головно в надволжанських просторах і на Підкавказзі. Щойно при кінці 19 ст., коли ті простори вже не могли помістити більшої скількости пришелців, українська переселенська филя перекотилася через Урал та постепенно розливалася на схід і полудневою Сибірю докотилася аж до побережжа Тихого Океану в Приамурський край та Приморську область на т. зв. Зелений Клин. Через 20 літ перед війною виселилися з 9 українських ґуберній до Азії майже 2 міліони населення. Найсильніший переселенський рух до Азії був в рр. 1906—1910. Тоді пересічно покидало Україну 202.000 осіб річно. В останніх передвоєнних літах еміґрація трохи ослабла. Підчас світової війни і революції припинилася зовсім. Та останніми часами знов віджив переселенський рух наслідком кольонізаційної політики СССР. Після пляну большевицького правительства за одно десятиліття з України мають виселити до Азії 7.5 міл. людей, не рахуючи тут „неплянових“, про яких виселення постарається ДПУ.

Переселенський український рух до Азії був весь час безпляновий. Російський уряд не контролював його. Переселенці осідали в тих місцевостях, що своїми природними прикметами підсоння й землі нагадували їм Рідний Край. В той спосіб наступив поділ Сибірі і Зеленого Клина на російську північ й українське полудне. Приблизною границею між ними стала сибірська зелізниця.

Українські переселенці в Азії не розпорошилися між Росіянами, лише зосередилися в двох районах з виразною більшістю: в західній частині совітської Азії, в степу від Урала аж до ріки Об, на т. зв. Сірім Клині — і на сході над Амуром, Уссурі та над Японським Морем, на Зеленім Клині. Між тими двома скупченнями на сході і заході Сибірі простягається довга смуга рідшого українського заселення, в котрім Українці творять меншість поміж російською автохтонною більшістю.

Яка загальна скількість Українців в азійській частині СССР, не знати, бо як давніші переписи за царських часів так останній большевицький з грудня 1926 р. с в і д о м о с ф а л ь ш о в а н і. Большевицький перепис начислює Українців в азійській частині СССР на 2,137.817 осіб. Одначе відомий наш ґеоґраф д-р Степан Р у д н и ц ь к и й й інші вчені приймають на підставі спеціяльних обчислень, що Українців в азійській частині СССР було в тім часі що найменше 3 міліони душ. Територію, яку Українці заселюють в Азії, обчисляють на 2,100.000 км квадр. Як не знаємо докладнішого числа Українців в цілій совітській Азії, таксамо й совітські статистичні дані щодо числа Українців на Далекому Сході не заслугують на довіря. Совітський перепис з грудня 1926 р. начисляє на Далекім Сході (Зеленім Клині) 315.203 Українців. З того 153.332 жінок і 161.871 мущин. А проф. Ст. Рудницький на основі давніших російських статистичних даних обчисляє, що вже в 1914 р. було на Зеленому Клині 857.000 Українців. Та й се число, як зазначує згаданий вчений, не віддає дійсного цифрового стану Українців Зеленого Клину. Він на підставі обчислень свого ученика п. А. Клюка, який перебуває в Харбіні, оцінює скількість Українців на Зеленім Клині на 1 і пів міліона душ, а територію, яку вони заселюють, йдучи за офіціяльними даними, подає на 1,091.000 км квадр.

Українська кольонія на Далекому Сході — Зелений Клин. Се край переважно гористий, більші низини над ріками Амур, Кур, Зея, Бурея й Уссурі. Клімат сего краю досить острий, але вогкий, монсуновий. Північну частину Зеленого Клину займає тайґа (підмоклий чатинний ліс) і торфовища. В полудневій частині є великі листові ліси і чорноземні простори, пригожі для хліборобства. Населення, особливо українське, займається переважно управою збіжжа і випасом худоби. Зелений Клин має теж богаті копалини: золото, зелізо і вугіль. Промисл в тій країні щойно в початках. Зелений Клин се частина далекосхідного краю. Головне місто і пристань Владивосток, 102.000 мешканців. Крім нього є ще отсі більші міста: Хабаровськ (188.000 мешк.) і Благовіщенськ (58.000 мешк.). Морське побережжа Зеленого Клина довге на 22.000 км. Його обливають Моря Японське й Охотське.

Совітська влада поділила в 1926 р. Зелений Клин під адміністративним оглядом на 9 округів (давніших ґуберній), які розпадаються на 77 районів (повітів). Та в тім поділі переводять тепер ріжні зміни. По совітським статистичним даним Українці на Зеленім Клині мають процентову більшість в отсих 10 районах: в Ханкайськім 54 проц., Іванівськім 57 проц., Черниґівськім 77 проц., Спаськім 71 проц., Шпаковськім 57 проц., Яковлівськім 60 проц., Іванівськім над Амуром 56 проц. й Александрівськім 57 проц. Приймаючи ті статистичні дані, все треба мати на увазі те, що вони тенденційні, та що московські „товариші“ йдучи слідами своїх попередників, білих Росіян, нічого не занедбали, щоби дійсний чисельний стан Українців як найбільше сфальшувати. Тому районів з українською більшістю напевно є більше.

Адміністративним центром Зеленого Клина вважається Х а б а р о в с ь к, місце осідку всіх краєвих установ. Основне населення Зеленого Клина творять Українці, хоч вони не всюди мають більшість. Крім Українців живуть в тім краю Росіяни, Білорусини, Корейці, Манджурці, Тунґузи й інші.

Українці займають компактною масою найліпші землі під оглядом сільськогосподарським. Лише в містах українське населення має незначний процент. Се наслідок привязання нашого селянина до села і хліборобських занять та нехіть до міського побуту. Прикмета чи радше хиба, що дозволила розпаношитись в містах на українських землях чужим елементам, котрі в рішаючій хвилі відбудови нашої державности успішно параліжували ті заходи. Сю глибоко закорінену нехіть до міського життя несе наш селянин і на еміґрацію й навіть там в цілком інших обставинах лише з тяжким трудом її позбувається.

Про історію й освідомлення Українців на Далекім Сході в слідуючій статті.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Богослуження для світських цілей. Буває, що люди жадають від священика якоїсь богослужбової відправи, не щоби помолитися, але щоби надужити богослуження для якихось інших постороніх цілей. Само собою розуміється, що таке надуживання річи святої се профанація себто законом божим заказане святотатство. Одначе може бути, що священик боячися людей зразити або і посуджувати за грішні наміри, не сміє спротивися їх бажанням, тим частіше, що люди світські не дуже реліґійні можуть не здавати собі досить справи з беззаконности такого поступування. Тому в цілі улекшення положення Всч. Отців і для пояснення справи подаємо до відома духовенства, що кілько разів священик має розумну причину думати, що люди, які просять за богослуження, роблять це не щоби Бога почитати й Йому молитися, а для інших світських цілей, священикові з Божого права не вільно відправляти такого богослуження. Бувають ще випадки, в яких богослуження Церквою не приписане, стається нагодою шумних політичних демонстрацій, які можуть стягнути на Церкву, священика чи вірних непожадані наслідки. У всіх випадках, в яких священик має причину того обавлятися, заказуємо відправляти богослуження. — Коли в часі богослужень, або безпосередно по богослуженнях невідповідальні одиниці поповнюють святотатські нарушення спокою богослужень або посвячених місць пр. через розкидування летючок, співання світських пісень, обовязком священодійствуючого є осудити прилюдно таке поступування, а коли се можливо евентуально перервати відправу богослуження.

Від Митрополичого Ординаріяту.
Дано в Підлютім дня 25 VII 1934.
† А н д р е й Митрополит
(„Львівські Архіепархіяльні Відомости“ ч. VIII, 15. VIII. 1934 р.).

В Крехові відбувся великий відпуст в день Преображения Господнього. Прибули прочани з повітів: Жовква, Рава Руська, Яворів, Львів, Городок, Любачів. 16 священиків сповідало в суботу звечера і в день відпусту від рана до год. 2-ої попол. До сповіди і св. Причастя приступило около 3.000 вірних. Богато осіб відбувало ювилейні сповіди з приводу святого року. Богослуження (Утреню і Сл. Божу) відправлено на дворі. По вечірні відбувся процесійний обхід. Клирики несли в гарній скляній домовині мощі св. Пассіва, мученика-дитяти з початків християнства.

Католицький університет в Зальцбурґу. Австрійська рада міністрів ухвалила недавно створити в осени с. р. в Зальцбурґу католицький фільософічний факультет, що має стати завязком майбутнього католицького університету.

Реліґійні переслідування в Мексику відкривають поле до скріпленої діяльности мексиканських жінок, згуртованих в Католицькій Акції. В більшости мексиканських стейтів зредукували число священиків до одного на 100.000 мешканців. Тому мексиканські священики не можуть з вірними удержувати потрібний звязок. На поміч священикам приходять католицькі жінки, що разом з молодю, відданою справам віри, опікуються реліґійним життям парохій, вчать дітей катихізму. Вони скріпляють старших, щоби мимо переслідувань витримали відважно при вірі, розмовляють з недовірками, стараються виказати хибність їх становища, орґанізують час від часу приїзд священика, займаються добродійною працею. Годі вичислити всю жертвенну працю мексиканських жінок, що вірять у скорий прихід кращого завтра. (КАП).

Глибоко сягає террор

Ми вже бачили, як виглядала війна між Жидами і Римлянами, котра вийшла з довголітного террору і як виглядали безпосередні наслідки її для Жидів і трохи дальші для Римлян. *) Тепер кинемо ще оком на найдальші і найглибші наслідки террору, котрі якраз на Жидах можемо обсервувати так добре, як на ніякім іншім народі.

Від часів Олександра Великого, коли грецька культура широко розлилася по цілім Сході, сягаючи навіть до Індії, під вплив тої культури підпали також Жиди. Їх інтеліґенція вживала залюбки грецької мови й ширила уживання тої мови по цілім тодішнім культурнім світі. Нпр. в старім Римі всі жидівські нагробники мали виключно грецькі надписи. В римській християнській громаді, котра вилонилася головно з жидівської громади, формулу хрещення століттями виголошувано по грецьки і перші три століття по рождестві Христовім всі писані документи тої громади се документи грецькі.

Все те різко змінилося від часу, в котрім відбулися затроєні террором боротьби Жидів з греко-римським світом. Жиди відокремилися від того світа так сильно, як ніколи передтим. Вони відвертаються від грецької літератури до тої міри, що займатися нею уважають нечистотою і хто займався нею, того уважали нечистим. Велике жидівське замилування до грецької мови перемінилося в таку ненависть Жидів до тої мови, що навіть переклад свого Св. Письма на грецьку мову зачали уважати злочином. Вирекшись пропаґанди своєї віри в грецькій мові загально на Сході уживаній, аби тільки психічно не стикатися з нічим грецьким. Разом з тим зростає ще більше відчуження Жидів від всіх не-Жидів взагалі. І те відчуження триває аж по нинішний день та має великий вплив на всю культуру цілої раси, бо відчуження відчуженню не рівне.

В історії й сучасности є богато фактів і подій, які трудно зрозуміти, часом і неможливо. До тих фактів належить також дивна психіка Жидів, котра тисячеліттями майже не зміняється. І все викликає подібне відношення до неї інших народів. Між іншим трудно зрозуміти психічне відчуження Жидів від всіх інших народів, з якими вони зустрічаються. Річ ясна, що на се впливає їх релігія й їх окрема культура. Та з другої сторони бувже не оден нарід, що мав релігію інакшу ніж інші народи тай окрему культуру, а прецінь не видно ні в однім аж такого внутрішного відчуження навіть від людей тої самої раси й тої самої території. Отже причини тої дивної появи треба шукати в історії Жидів, головно в тих її періодах, коли Жиди вживали террору і коли проти них уживано террору. В тім власне часі формувалася найсильніше відчуженість Жидів, наперед від тих, з котрими вони вели таку боротьбу затроєною зброєю, потому взагалі супроти всіх інших народів.

Маємо два дуже цікаві й поучаючі свідоцтва про те, як визначні римські уми відносилися до Жидів. А саме маємо про Жидів відзив римського поета Горація й римського історика Тацита. Оба ті відзиви неприхильні для Жидів. Та яка ріжниця між ними! Горац тільки глузує з влізливого Жида і легковажить його. А Тацит вже лютує на Жидів, пише про них як про щось найгірше в людськім роді й закидає Жидам, що їм все чисте — нечисте і навпаки, все нечисте — чисте. Між часом в котрім жив Горац і в котрім жив Тацит — відбулися якраз ті безоглядні бої Жидів, перепоєні затроєним террором. Тут діло зовсім не в жорстокости воєнній. Бо історія вчить, що воєнна жорстокість все була. Атже проявили її Римляни нераз і супроти не одного народу, а прецінь не було з того таких наслідків як повстали з їх воювання з Жидами. Атже бурили Римляни ріжні міста і таксамо чорними волами заорювали місця, де вони стояли, і таксамо сіллю засівали. Що більше! Римляни поступали далеко гірше ніж з Єрусалимом, бо виманювали зброю ложними обіцянками й опісля віроломством відплачували за довіря та нищили до тла. Оставали і з інших народів не менші останки як по Жидах, розсіяні по всім усюдам. Чомуж з тих останків не вибухла ні в однім випадку така абсолютна ненависть, як вибухла з останків жидівства? Бо боротьба, яка кипіла між Римом і іншими народами, велася в площині державній і не була затроєна террором. Тут річ не в теорії, не в літературі, хоч і се має своє значіння. Діло в тих подіях, що їх довго переймав террор. І власне на тих подіях виросла відповідна атмосфера, з котрої зродилася й укріпилася психіка, яка видала цілковите відчуження. І не помогло навіть найбільш жорстоке здавлення жидівських повстань. Не помогло Римлянам навіть масове виселювання Жидів з їх батьківщини й розсипування їх по величезних просторах римської держави. Жиди скрізь, куди їх вивезено чи вигнано, задержали в собі память того, що перебули. А що найгірше все тямиться найлучше, отже память затроєного способу боротьби проти них задержалася серед них найглибше.

Вона в своєріднім відчуттю Жидів і не-Жидів ділає й досі.

Ненависть плодить ненависть. Бачимо се виразно з того, що в розпорядках римських цісарів раз-у-раз вертають заборони зневажування й побивання Жидів. З того ясно, що те, що пером проголошував Тацит, прості Римляни буком і погромом переводили в діло. Террор ділав дальше, вже навіть не памятаючи свого походження і своїх початків. Ті, що його виконували, не мали вже поняття про те, де й коли той террор уродився та чому він колись процвитав. Мабуть і сам Тацит не дуже застановлявся на тим, що затроєна террором жидівська психіка довела до того, що велика батьківщина Римлян мусіла видавати богато гроша і богато своєї крови на вдержання в сякім такім спокою невеличкого краю Жидів, котрий став терням в ногах її леґіоністів і не дав їм укріпитися на Сході.

Футурабілія до історії не належать, але можуть належати до історичних комбінацій. Отже можна собі уявити, яке сильне булоб сегодня становище жидівського народу, якби його террористи не спровокували були свого часу знищення його Римлянами в Св. Землі. Тоді події мусіли булиб уложитися зовсім інакше як уложилися. Про дійсну асиміляцію жидівського народу Римлянами чи Греками трудно говорити, бо релігія й культура жидівського народу була занадто окрема, щоб він міг побоюватися дійсної асиміляції. В разі розважного передержання невигід, які безперечно були, жидівський нарід міг зберегти свою територію і — що не менше важно — свою розвоєву безперервність на своїй території, що сегодня малоби для нього просто необчислиме значіння.

А з другої знов сторони Рим без затроєного террором жидівського терня в нозі міг відограти на Сході далеко більшу ролю ніж відограв, міг подібно як Олександер Великий зайти далеко на Схід або й ще дальше ніж він, несучи скрізь благословенство римського порядку. Всему тому очевидно перешкодила безпощадна боротьба Риму з Жидами: на місци, де можна було мати союзника і то важного союзника, одержав Рим непримиримого ворога, що з ґрунту змінило політичне становище і політичні розвоєві тенденції Риму на Сході як також змінило психіку східних сусідних народів і племен у відношенні до Риму. Бо чи міг остати без наслідків такий яркий факт як поведення Римлян з Жидами на їх власній землі, все одно які були причини такого поведення Риму?...

Ті дуже давні терористичні акти, які переказала нам історія Св. Землі, страшенно вплинули на формування психіки Жидів і на взаємини між Жидами і всіми іншими народами. Вплинули в недобрім напрямі і досі впливають.

Як впливає террор на польсько-українські взаємини, хоч той террор щойно в початках, про се поговоримо пізніше в окремім циклю статтей, оскільки цензура дасть нам можливість свобідно висловитися: бо сама критика українських терористів не може мати ніякого впливу на ослаблення террору, коли рівночасно не відкриється в с і жерела террору, а ті жерела террору є не лише по українській стороні, але й по стороні польській. Є в історії і є в сучасности. **А. Ч.**

*) Гл. попередні статті на ту тему в „Новій Зорі“ чч. 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61 і 62.

Промова Гітлєра

Канцлєр Гітлєр виголосив в Гамбурзі двогодинну передвиборчу промову. Основна її думка зовсім слушна. А саме Гітлєр на всі лади вияснював німецькому народови, що в часі коли нація загрожена, рішення мусить зложити в руки о д н о г о, а не в руки ріжних партій і ґруп, котрі себе взаїмно поборюють. В тім другім випадку неможлива взагалі ніяка політика на довшу мету, ніяке засадниче рішення: ніяке справдішне виконування рішень. Гітлєр сказав м. і., що він рішився обєднати ідею націоналізму з соціялізмом. В леґальній боротьбі за владу нац.-соц. партія втратила около 400 вбитих і понад 43.000 ранених. Два чинники: Райхсвера і партія націонал.-соціялістична правитимуть Німеччиною. Німеччина не відречеться думки про рівноправність з іншими державами. Канцлєр загрозив всім, хто робивби перешкоди розвоєви держави, розстрілом. Він не завагається розстріляти не тільки малих, але навіть і найбільше відповідальних мужів. Націонал.-соціялістична Німеччина відноситься позитивно до християнства. Щиро бажає забезпечити права обох християнських віроісповідань: католицького і протестантського і погодити їх права з обовязками теперішної держави. Гітлєр спинився довше над справою селян і робітників. Вони творять великий резервуар національної сили. Боротьба за них — се боротьба за майбутність німецького народу. До всіх Німців сказав Гітлєр: „Не рахуйте на якісь чудотворні висліди якихнебудь заряджень, оскільки кождий з вас не стане в їх обороні. Якраз тепер підкреслюю ненарушиму єдність німецької нації. Не я потребую довіря тільки німецький нарід потребує канцлєра, що мавби довіря в обличу цілого світа". Канцлєр закінчив так: „Від коли я почав політичну боротьбу мною кермує тільки одинока думка: Німеччина".

Скількість уродин постійно паде

Останне число „Вядомосці Статистичних" приносить м. і. таку статистику: В 1930 р. в Польщі прийшло на світ 1.105.000 дітей, в 1931 — 965.000 дітей, в 1932 — 932.000, в 1933 заледви — 868.000 дітей. За три літа спадок уродин виносив 150 тис. дітей. Стопа уродин маліла ось як: в 1930 р. виносила вона 32.3 промілле, в 1931 р. — 30.2‰, в 1932 р. — 28.7‰, в 1933 — 26.5‰. Отже на кожду 1000-ку мешканців в Польщі родилося річно 6 дітей менше в 1933 р. ніж в 1930 р. Коли сей процес потривае 10 літ, то розродчість населення в Польщі впаде до рівня розродчости в Західній Европі. Зменшення числа уродин виступае в цілій Польщі, серед всіх верств, народів і віроісповідань. На підставі того краківський „Час" заключае, що причина сего явища се не занепад релігійности, чи вислід пропаґанди за „свідомим материнством", але постійно зростаюча економічна кріза, яка навіть темне населення східних окраїн Польщі змушуе обмежувати потомство.

ОГЛЯД ПРЕСИ

З православної преси

Варшавська православна єрархія, який все більше усувається грунт під ногами на півн.-східних землях Польщі, чуйним і тужним оком поглядає на Лемківщину. Бо тут завдяки нашому давньому заведбанню та сьогоднішній гострій і протегованій агітації москвофільства вдається ще переловлювати збаламучених Лемків у схизматицькі сіти. Особливо варшавське „Слово", офіціоз православної автокефалії, пильно піднотовує все, що діється на Лемківщині. Наша прм. галицька преса не посвятила так богато місця й коментарів наміреній Ап. Адміністратурі Лемківщини як варшавське „Слово". Навіть коли ся справа зійшла тепер зі стовпців української преси, православні автокефалісти все до неї повертають. Ось прм. в 55-тому числі „Слова" з дня 19 с. м. появилася стаття під нгл. „О. др. Масцюх — русскій или украинец?" В ній мова про політ.-національну орієнтацію о. др. Масцюха, призначеного, як подала преса, на адміністратора несповна десятьох лемківських деканатів. Автор статті, підписаний буквами „Г. П." називає лідерів москвофільства на Лемківщині наївними дітьми, тому що вони ликують з нагоди іменування адміністратором буцім „свого" чоловіка о. др Масцюха. По думці представників православя о. Масцюх не „русскій", а... Українець. До такого переконання дійшло варшавське „Слово" на підставі вирваних цитатів з „Русского Голосу", „Лемка" і львівської „Ниви".

Ось ті цитати: „Русскій Голос" ч. 27 з с. р. писав:

„Внов назначенний апостольскій администратор не участвовал раньше в русском движеніи, однако всегда был сторонником русской ориентації".

Для варшавського „Слова" замало сего, що о. др Масцюх сторонник „русской орієнтації" і називає сей вислів органу москвофілів „непростительним заблужденіем".

Також редакторам „Лемка" дісталося від варшавського автокефаліста за отсей вислів:

„Тот день должен бити великим торжеством и стягнути на привитане Владики людей з найдальших закутин лемковской землі, *штобн показати врагам як Русь витає* свого руского Владику". („Лемко", 12.VII.).

Ся опінія галицьких москвофільських органів, що в поті чола працюють для православя і „единої неділимої", зовсім не вдоволяє їх варшавських побратимів. „Слово" дає вираз сему негодуванню, коли пише: „Ні „Русскій Голос", ні „Лемко", ні інші газети не переконають нас в сьому, що о. Масцюх „русскій" по переконанню". Звідкиж така зневіра? Винен сему слідуючий погляд о. др. Масцюха, висловлений у львівській „Ниві" (ч. 3, 1934):

„В дійсности Лемки є своїм говором, звичаями, ношею, вдачею найдальше на південний захід висуненим українським гірським племям, хоч може більше, чим інші українські племена виказують побутову відрубність"

На підставі сего одного твердження, впрочім згідного з науковими дослідами Лемківщини, заключає православне „Слово", що о др Масцюх як не є щирий Українець, то напевно „хитрий малоросс".

Не ходить про се, чи православний автор правильно розумує і чи льогічні робить висновки. Байдуже й се, чи він справді відгадав політично-національну орієнтацію о. др Масцюха. А важне се, що зі статті православного автокефаліста визирає бліда тревога, що довго дурманений Лемко вкінці національно пробудиться та колись гукне в очи чужим заволокам се могутне слово, *на яке здобулася* многотисячна топа Волиняків минулого року в Почаєві в обличчу митроп. Дениса: „Проч з московською єрархією!"

К. П.

50-ліття ЧСВВ

Виленське „Слово" в ч. 3667 помістило під таким заголовком статтю польського письменника В. Харкевича. Автор обговорив на вступі історію т. зв. добромильської реформи ЧСВВ в 1882 р., представив її ініціяторів, прихильників і противників і пише дальше так:

„Отже добромильська реформа мала величезне значіння не лише в історії ЧСВВ; її наслідки зазначилися в цілообразі релігійного, національного й суспільного життя наших Українців. Тому треба було дивуватися, що до останних часів ніхто не попробував відтворити тодішних подій і перевести їх історичну аналізу.

Поза реляціями ОО. Єзуїтів Генриха Яцковського та Станислава Заленського — щож властиво маємо на ту тему крім статтей в енцикльопедіях?

Щойно останні місяці принесли праці ОО. Василіян про реформу. О. д-р Й. Скрутень, що приготовляє до друку великий том „Записків ЧСВВ", присвячений 50-ій річниці реформи, оповістив недавно брошуру у французькій мові п.з. „Un demi - siècle d'histoire l'Ordre des Basiliens (1882—1932) — Essai de synthèse".

З більшою жерельною працею виступив інший Василіянин о. Макарій Каровець, автор ряду історичних праць з обсягу історії ЧСВВ і релігійних рухів. — о. М. Каровець се не лише сумлінний дослідник, для котрого пізнання правди — єдина ціль — не лише вірний і люблячий син свого Чину, що лучить в своїх історичних міркуваннях історію ОО. Василіян сучасної доби з історією своїх далеких попередників на цілім просторі Річипосполитої, — але крім того се людина, що богато, дуже богато пережила і внаслідок того вміє підноситися над хвилеві національні й політичні пристрасти.

О. Каровець ряд літ був на совітській Україні, — пізнав грозу й огиду безбожницького „раю" та обслугуючи як душпастир майже виключно польське і римокатолицьке населення, стався священиком, котрий якнайменше надається до „модної" праці копання пропасти між обома народами, віроісповіданнями та обрядами.

Все те спричинює, що власне о. М. Каровець се особа найбільше покликана до оцінки подій, що попереджали реформу і працю, звязаних з введенням в життя реформи.

В дотеперішних двох томах (будуть ще два) жерельної праці п. з. Велика реформа Чина Св. Василія Великого в 1882 р.*) о. М. Каровець подав тілько цінного матеріялу, що його праця надовго буде підставою, без котрої не обійдеться ніодин історик, ніодна людина, що цікавиться історією гр.-катол. Церкви в Польщі.

Підкреслюючи прикмети добрих історичних праць часто говориться про безпристрасний обективізм автора. о. Каровець дуже обективний в оцінці подій перед пів століття, одначе не безпристрасний. І се зовсім не є хибою праці — навпаки — додає їй сили й ядерности.

Йде про те, що автор промовляє рівночасно і як історик і як священик.

Історик запопадливо зібрав відповідний матеріял, видобув й оповістив ряд незвичайно цінних, досі невідомих документів і докладно зарисував перебіг дозрівання й розвитку реформи ЧСВВ. Видані досі дві части більшої праці обіймають добу від перших кроків в справі реформи до віддання монастира в Добромилі ОО. Єзуїтам. В тих двох книжках знаходимо ряд дуже важних документів, наведених в цілости; — сильветки всіх героїв перелому, що довершувався; — докладну характеристику суспільности і настроїв; — образ відносин, що панували серед духовенства, — словом, історик о. Каровець солідно вивязався зі свого завдання, бо всесторонно освітлив опрацьовуване питання.

Зате священик правдиво католицький, — священик з глибокими переживаннями, не міг здержатися від уваг, коли бачив, як люди легковажать науку ми-

*) Ч. І. — Жовква, 1933, ст. 225. Ч. ІІ. — Львів, 1933, ст. 204.

ОСИП НАЗАРУК 37

ВЕНЕЦІЯ

Найбільша саля у палаті дожів

Слово до старих людей з приводу думок перед образами старого Тінторетта.

І тут зачали чергуватися і кипіти подібности і противенства в думках моїх — таким рухливим і скорим хороводом, таким муравлиськом, як те, що представлене на величезній картині Тінторетта. І перейшли, перевібрували передо мною ріжні праці мої, болі і покуси, кривди і переслідування, хороби і обмови, закиди й пониження, зневаги, убожество, кари і погорди, — все як вичисляє великий мислитель Церкви, все те, що стирає молодість з людини, зовсім як час, що стер краски з величного й живого образу Тінторетта, майстра над майстрами. А пречінь дивним дивом я не відчув старости... Навпаки, якась дивна пружимість думки опанувала мене, подібна до тої, котру я відчув молодим хлопятем на вічу в Возилові, коли шукав загубленої нитки у промові. Тільки тепер на далеко більшім просторі і з більшим розмахом шукала думка моя розвязки таємниці твору Тінторетта в 72 році життя його, в часі коли загал людей, особливож наших людей, що походять з масної землі України, вже почуваються дряхлі й до нічого нездатні.

Чи се ділала в нім якась незалежна від нього причина, чи воля його, свобідна воля людини? Чи твір сей дала йому можність створити в 72 році життя надзвичайна сила, яку він одержав в незаслуженім дарі, чи тверда воля його, яку він виробив собі? Чи одно і друге? Що переважало? Що важніше?

Шукаю відповідей на ті питання, відповідей, з котрими вяжеться маса дуже важних особистих, суспільних і національних питань. Думка зачала запускатися в далекі обрії своєї области, в космічні простори і часи, мрякою тисячеліть покриті.

Так, в образі Тінторетта стає перед нами якась космічна сила, щось посвоячене з Тим, хто сотворив всесвіт і все, що в нім, всіх людей і всі народи.

І пригадалася Книга Битія і памятні слова у ній:

„І рече Бог: Повстаньте світила на тверді небесній розлучати день і ніч і будьте знаменами на ознаку впливочасу... І був вечір і був ранок, день четвертий".

„І рече Бог: Заграйте води душами живими і полинь птаство попід твердю небесною. І сотворив Бог чудища великі і всяку душу живу повзущу, що заграла ними вода по родови їх і всяке птаство пернате. І бачив Бог, що добре. І благословив їх і сказав: Плодіться і множіться і сповняйте воду в морях і птаство нехай множиться на землі. І був вечір і був ранок, день пятий....".

„І сотворив Бог чоловіка на образ свій, на образ Божий сотворив його, як чоловіка й жінку сотворив їх... І всякому звірови земному і всякому птаству небесному і всьому повзущому по землі, всякій душі живій призначив всяку траву й зело на харч. І сталося так. І бачив Бог, що, все, що сотворив, було вельми добре. І був вечір і був ранок, день шестий".

„Так докінчено небеса й землю з усім воїнством їх".

Дійсно, воїнством, бо на боротьбу призначене все, на звичайну боротьбу, або на високу й дуже високу. Якаж великанська скаля боротьби! Від боротьби за істнування почавши, на боротьбі зі злом скінчивши. А щоби боротися зі злом, треба знати, що зле і відріжняти його від добра. Нпр. крокодиль або рись не знають того. А чоловік знає, відчуває се, — поки сам не затре в собі почуття добра і зла, поки не заглушить в собі совісти своєї. Тоді дуже часто зло називає добром і навпаки... І бачить могутність у звірині своїм. І пише книжки про се й убиває і мучить подібних собі, не шануючи в них образу і подоби Бога.

Зло! Воно криється в нутрі людини, в умі і серці її, в нахилі до лінивства її. Хто увільниться від зла, той стає здібний творити дуже великі діла, бо на образ і подобу Божу сотворена людина. Коли дивитися на великанську працю Тінторетта, мимохіть приходить на думку, що се незбитий доказ істнування Бога і сотворення чоловіка на образ і подобу Божу.

А може все людині призначене Богом і призначена також сила її? Сила одиниць і народів? Атже від давчих давен є й такі, що толкують так слова Книги Битія: „Повстаньте світила на тверді небесній і будьте знаменами на ознаку впливочасу".

Всує шаташася, кажуть вони.

Все призначене і всім кермують — світила небесні та переміни їх.

Атже бачите, кажуть, що звізди, уставлені Богом, кермують порами року, кермують по вічним законам цілим небом, — отже чому вони не мали кермувати долею маленьких людей? І тому вже

нувшини, або коли застановлявся над давними блудами і гріхами своїх попередників на душпастирській ниві.

Ті диґресії се власне доказ найбільшого обєктивізму автора. Вони дуже оживляють працю, бо кажуть минувшині забирати голос в справах біжучого дня.

Якже влучні спостереження автора на тему пересудного недовіря закукурічених українських націоналістів, що вітрять всюди польську інтриґу.

„Зовсім подібно, як нині Україна, так в тодішніх кругах тільки „Русь“ знаходила відгомін в серці нашого чоловіка. Бо він боявся лише якоїсь близше неозначеної шкоди для „нещасних Русинів“ і ту уроєну „шкоду“ вітрив навіть в ліку, яким була безумовно проєктована реформа. Політичне зачадження тодішної нашої суспільности було таке велике, що в такім важнім і конечнім ділі, як реорганізація Чина, бачила вона лише польську інтриґу. Так і нині у всілякім поступі та релігійній діяльности нашого життя деякі бачать лише польонізацію й латинізацію, а не бачать схизми, сектанства й зарази націоналізму“.

Такі відважні, мудрі, обєктивні, але не безпристрасні слова се доказ незалежної думки автора.

І дійсно: автор здобувається на велику щирість і відвагу, котра прикметна лише благородним людям. Автор креслить з великою силою образ упадку Чина й частої апостазії серед світського й монашого духовенства, пятнує поступування уніятського духовенства супроти трагедії, що відігравалася на Холмщині.

Уніятське духовенство в Галичині —

„не зважало на зойки мучеників на Підліссю та Холмщині, не звертало уваги на крик крови переслідуваних, але стануло по стороні ката, — опустило боєві позиції та перейшло на сторону ворога!... Наше духовенство в значнім числі (97!) зробило в 19 ст. так, як частина війська, котра на вид, що неприятель масакрує братів з другого полку, власне тоді переходить на сторону ворога та йому помагає!...

На тлі сумних фактів, що ілюструють розпряження внутрішної дисципліни й упадок релігійного життя, автор зарисовує зусилля благородних і світлих одиниць, що вміли покермувати загалом і довести до направи відносин.

...Праця о. Карівця подвійно актуальна. Вона появляється в часі 50-ліття реформи і приносить тілько нового й цінного історичного матеріялу. Се гарне вшанування знаменної річниці.

Тому, що автор здобувається на велику безсторонність і не підлягає впливам шовіністичних напрямів, голос його звучить часто як пересторога. Завсіди як благовісник звіщає, що можна перекреслити й забути згіршаючі і нераз вбийчі національні спори.

Отже тому з великою нетерпеливістю треба очікувати дальших частин праці визначного Василіянина. Цілість буде безсумнівно цінний вклад до науки й будуючий памятник незалежної думки з полетом, що не підлягає суґґестії біжучої хвилі та через недавну минувшину вступає сміло в далеку будучність“.

Збірні громади

В Дневнику Законів ч. 64 і ч. 68 появилися розпорядки міністра внутрішних справ про новий поділ повітів на збірні громади (волости). В ч. 59 „Н. З.“ подали ми новий поділ 12 повітів львівського воєвідства. Тепер подаємо новий поділ галицьких повітів на волости.

Повіт Бережани на 9 волостей: Будилів, Буще, Бережани, Конюхи, Козова, Куряни, Нараїв, Потутори, Плауча Мала.

Повіт Борщів на 14 волостей: Окопи св. Трійці, Звинячка, Кудринці, Германівка, Кривче Горішне, Усте Епископське, Шупарка, Королівка, Волківці, Турильче, Ґуштин, Озеряни, Глубічок і Більче Золоте.

Повіт Броди на 8 волостей: Ясенів, Конюшків, Лешнів, Пиняки, Пониковиця, Підкамінь, Станиславчик, Суховоля.

Повіт Бучач на 12 волостей: Язловець І., Язловець ІІ., Озіряни, Коропець, Монастириська, Петлянківці Старі, Підзамочок, Потік Золотий І., Потік Золотий ІІ., Трибухівці, Усте Зелене, Зубрець.

Повіт Горлиці на 11 волостей: Беч, Рінняник, Бгова, Лужна, Глиник Маріямпільський, Липинкі, Ропа, Сукова, Гладишів, Усте Руське, Снітниця.

Повіт Городенка на 7 волостей: Чернелиця, Чорнятин, Незвиська, Обертин, Семаківці, Тишківці.

Повіт Долина на 11 волостей: Болехів, Брошнів, Людвиківка, Перегінсько, Поляниця, Рахинь, Рипне, Спас, Велдіж, Витвиця і Вигода.

Повіт Жидачів на 6 волостей: Миколаїв над Дн., Розділ, Журавно, Жидачів, Млиниська, Руда.

Повіт Жовква на 9 волостей: Мости Великі, Колодно Велике, Дзібулки, Надичі, Мокротин, Крехів, Воля Висоцька, Туринка і Бутини.

Повіт Заліщики на 8 волостей: Касперівці, Кошилівці, Дорогичівка, Синьків, Товсте, Угриньківці, Устечко і Заліщики.

Повіт Збараж на 9 волостей: Доброводи, Залуже, Чернихівці, Капустинці, Лубянки Вижні, Нове Село, Кошляки, Скорики і Максимівка.

Повіт Зборів на 7 волостей: Богданівка, Гукалівці, Оліїв, Поморяни, Залізці, Зборів і Озірна.

Повіт Золочів на 12 волостей: Білий Камінь, Фільварки, Гологори, Кітлів, Красне, Ожидів, Плугів, Підгорці, Скварява, Ремезівці, Соколівка і Золочів.

Повіт Калуш на 8 волостей: Ясень, Новиця, Підмихайле, Голинь, Верхня, Томашівці, Войнилів.

Повіт Камінка Струм. на 8 волостей: Добротвір, Камінка Струмилова, Незнанів, Грабова, Буск, Милятин Новий, Желехів Великий, Дідилів.

Повіт Коломия на 14 волостей: Березів Середній, Гвіздець Місто, Яблонів, Камінки Великі, Коломия, Коршів, Кулачківці, Матіївці, Печеніжин, Св. Станислав, Товмачик, Вербіж Вижний, Виногород.

Повіт Копичинці на 9 волостей: Хоростків, Чорнокінці Великі, Городниця, Гусятин, Копичинці, Пробіжна, Сидорів, Сухостав і Васильківці.

Повіт Коростенко на 11 волостей: Хорківка, Фриштак, Івоніч, Корчина, Місце Пяста, Наділля, Одринкінь, Поляни, Тилява і Вишнева.

Повіт Косів на 8 волостей: Жабє, Гринява, Ясенів Гор., Кути Старі, Соколівка, Косів Старий, Рожнів і Пістинь.

Повіт Ліско на 16 волостей: Ропинка, Устріки Долішні, Чорна, Лютовиська, Ступосяни, Поляна, Лобозів, Волковичі, Затворниця, Цісна, Воля Міхова, Балигород, Луківці, Гочів, Ліско і Вільшаниця.

Повіт Любачів на 9 волостей: Олешиці, Нароль Місто, Лисі Ями, Любачів, Диків Старий, Ціпанів, Плазів, Липсько, Горинець.

Повіт Надвірна на 14 волостей: Яблониця, Яремче, Ланчин, Майдан Середній, Микуличин, Ослави Білі, Пнів, Пороги, Перерісль, Росільна, Солотвина, Старуня, Ворохта і Зелена.

Повіт Перемишляни на 9 волостей: Добряниця, Дунаїв, Глиняни, Янчин, Куровичі, Погорільці, Перемишляни, Свір і Задвіря.

Повіт Підгайці на 12 волостей: Завалів, Горожанка, Литвинів, Новосілка, Семиківці, Золотники, Вишнівчик, Голгоче, Сельце, Білокриниця, Старе Місто і Товстобабн.

Повіт Радехів на 9 волостей: Холоїв, Ляшків, Оглядів, Радехів, Синьків, Стоянів, Щуровичі, Топорів і Витків Новий.

Повіт Рогатин на 11 волостей: Підкамінь, Рогатин, Пуків, Книгиничі, Конюшки, Липиця Дільна, Журів, Букачівці, Бурштин, Болшівці, Кукільники.

Повіт Скалат на 9 волостей: Богданівка, Грималів, Качанівка, Красне, Остапе, Підволочиська, Скалат Старий, Товсте, Турінка.

Повіт Снятин на 7 волостей: Микулинці, Заболотів, Задубрівці, Джурів, Стецева, Залуче, Волчківці.

Повіт Станиславів на 11 волостей: Боднарів, Блудники, Богородчани, Черніїв, Доліїв, Єзупіль, Ляхівці, Лисець, Маріямпіль, Пасічна і Угорники.

Повіт Стрий на 13 волостей: Угерсько, Грабовець, Дашава, Соколів, Братківці, Моршин, Любінці, Синевідсько Вижне, Підгородці, Козьова, Славсько, Тухолька, Лавочне.

Повіт Сяпік на 8 волостей: Буковисько, Ялиська, Команча, Мриголод, Риманів, Сянік, Щавне, Заршин.

Повіт Теребовля на 8 волостей: Теребовля, Струсів, Янів, Лошнів, Дарахів, Могильниця, Ілавче, Мшанець.

Повіт Тернопіль на 15 волостей: Баворів, Березовиця Велика, Бірки Великі, Цебрів, Ходачків Великий, Глубічок Великий, Ігровиця, Янківці, Яніївка, Яструбово, Козлів І. і Козлів ІІ., Лозова, Микулинці, Настасів.

Повіт Товмач на 9 волостей: Хотимир, Марківці, Нижнів, Олеша, Отинія, Рошнів, Тарновиця, Пільна, Товмач, Олешів.

Повіт Чортків на 10 волостей: Біла, Білобожниця, Джурин, Ягольниця І., Ягольниця ІІ., Колиндяни, Косів, Паушівка, Свідова, Улашківці.

погани бачили в звіздах богів своїх і тому планети по сей день мають імена поганських богів: Уранос, Сатурн, Юпітер, Марс, Венера, Меркур... Всесвіт становить єдність, в ній кожда частинка залежна від другої, кожда подія має вплив на інші події.

Відважся кинути оком і думкою в безмежні тайни зодіяку!

Та при тім не думай, що є тільки причинова звязь, бо звязей є богато, тільки наш обмежений ум не обхоплює їх. І не думай, що новочасна наука створила в тій области щось зовсім незнане людям давно померклих культур, бо так не є.

Ось приміром подивися на звязь, яку має північний бігун з іменем звіздипланети Уранос. Се та сама, що в старих Арійців Гіндостану назва бога Варуна, що в північних Германців бог Велюндар, що у Словян Велес. Букви „вр“ або „вл“ се корінь слова „вертіти“. Се преціньне може бути припадок, щоб від Гіндостану аж по Ісляндію повстало те саме імя на означення того самого бога, що має представляти силу, яка вертить земною кулею. Се походить з одного кореня й одного жерела, в якім людська думка стояла вже так високо, що знала про оборот землі довкруги своєї оси. І тому бог Велес — Варуна — Велюндар — Уранос се бог півночі країн, се арктичний бог, опікун насінної землі білих племен і народів, котрі прийшли з околиць, де кінчиться вісь землі, довкруги котрої вертиться планета наша.

Так, крутиться в голові на вид образу Тінторетта з його неймовірною силою віри і силою творчости. І виринають з памяти давно призабуті тайни зодіяку, знані людству давно-давно перед нами і нашою культурою.

Сучасні учені доходять щойно тепер трудними рахунками до того, що знали люди давно упавших культур. Доходять до того, що місце, на котрім стоїть сонце в день весняного зрівнання на землі, пересувається так помалу, що та „весняна точка“ перемандрує небесний круг коли мине 25.920 літ, ні менше, ні більше. І на кождих 2.100 літ є вона в обсягу одного зі знаків зодіяку і тоді активуються сили тих земель, що положені під тим знаком зодіяку, зовсім таксамо як активуються весною розродчі сили землі, коли сонце ввійде у „весняну точку“ над нею.

Літ тому 14.000 перед рождеством Спасителя стояла „весняна точка“ ще над країнами Сходу, а від 13-того до 5-того тисячеліття перед Христом вже над країнами Заходу. А потому „весняна точка“ перейшла над краї середини ідучи від „чорного полудня“. І тому старезна хроніка „Акаша“ пише наперед про стару державу жовтих племен, потому про панування червоних, потому чорних, вкінці як остання з пануючих рас сягнула по берло влади над світом раса білих людей.

А дивні привиди старої хроніки Акаша, на котрі зразу дивилися як на фантазії, зачинають справджуватися на основі нових дослідів. І так уже знаємо напевно, що сегодня здичілі африканські племена Ашанті, Бенін, Басуто, Кафри, Герери, Абісинці се вже тільки звироднілі останки великих народів, котрі мали великі й могутні держави давно перед Єгиптом і мали вплив на Єгипет. Се видно по найстарших богах Єгипту, котрі занесено в долину Ніля ще тоді коли там не було ні фараонів, ні держави їх. Ті прастарі боги, занесені туди з глибини Африки се представники страшної релігії, котра вийшла з дивної сумішки, яку дає чар проливаної крови і людських жертв і опяніння й оргії танців, словом усего того, всіх тих поява, що як поліпи в морі так вони в чорній тропікальній землі африканській бушують від віків: найтемніші гони і нахили людської сили. Розвиток тих африканських чорних держав з їх страшними богами стояв під знаком бика і тревав так довго, як довго „весняна точка“ стояла над країнами їх.

А потому „весняна точка“ помалу супула під знак барана. Се треба знати, щоби зрозуміти, чому в старім Єгипті по богах з рогами биків настають боги з рогами баранів. Що більше, ті самі боги, як Озіріс або Ізіс, котрі зразу мають виразні роги бика і корови, дістають опісля роги барана. Є й дуже поучаючі перехідні форми: нпр. у стариннім місті Абидос, у другій салі колюмн святині смерти Сетоса І. є реліф на стіні з великим рогом барана і меншим рогом бика. Той знак робили в часі переходу „весняної точки“ з країн під знаком бика над країни під знаком барана. Очевидно робили той знак учені люди тих часів, жреці Єгипту, що розумілися на значінні того переходу.

(Далі буде).

Католицькі жіночі організації в Австрії

(Від власного кореспондента).*

Зорганізоване католицьке жіноцтво поклало в основу своєї діяльности ріжні завдання. Міжнародна Унія Католицьких Жіночих Союзів поділила його на десять ріжних категорій, творючи тим способом певну платформу й намічуючи певні напрямні діяльности для всіх у ній зединених організацій. Ось вони: 1. Збереження, охорона й поширення віри. 2. Родина і становище в ній жінки як дружини, матері й господині дому. 3. Справа виховання, науки і шкільне питання. 4. Духова праця жінки (інтелектуальне звання). 5. Фізична праця жінки в промислі. 6. Праця жінки-селянки. 7. Охорона й моральний підйом жінки. 8. Дитина та її охорона. 9. Гігієна в соціяльнім і моральнім значінні. 10. Жінка в суспільнім житті.

Отсе програма праці европейської централі, що є одночасно основою діяльности всіх підчинених організацій поодиноких країн. Кожда з наведених точок творить для себе цілість у практичнім пристосованні, кожда має свою внутрішну організаційну будову, свою президію й дотичних референток від усіх центральних організацій прилучених держав. В рамах тої програми пливе і розвивається назагал весь рух катол. жіноцтва кождої країни, з більшим хіба натиском деякої її точки тут, іншої знов деінде, відповідно до вимог місця й обставин хвилі. Але ядро самого руху всюди одно й те саме: католицький світогляд і призначення жінки передовсім як матери народу. А що школа найвідповідніше місце приготування до того завдання дорастаючої молоді жіночого полу, то не диво, що австрійська централя старалася від самого свого почину осягнути відповідний вплив на ту ділянку суспільного виховання, щоб закладанням шкіл, довчаючих курсів, релігійних вправ і т. п. старань заважити на долі покоління. І так з тих заходів повстали з часом тривалі заведення, як соціяльна жіноча школа у Відні, довчаюча школа для дівчат у Ґрацу, школа шиття в Лінцу й Вельсі, висше наукове заведення для господарського звання в Лінцу і школа домашнього господарства тамже.

Але тим діяльність австрійського катол. жіноцтва не вичерпується. Яка широка його праця, на те вказує нпр. діяльність „Катол. Жіночої Організації Архідієцезії Відня і Бургенлянду“. Ся організація обіймає 69 парохіяльних ґруп у Відні, 118 на селі та 12 деканальних обєднань, разом около 90.000 членок. Обсяг її праці поділений на секції, з котрих найважніші отсі: 1. релігійна для піддержання і плекання релігійного духа через уладжування днів релігійного розважування („Einkehrtage“), апольоґетичних курсів, протестаційних зібрань проти безбожництва, прощ, збірних днів молитви і т. п. 2. Організаційна для поширення ідеї організації жіноцтва, головно на селі. 3. Народної освіти, уладжування і ведення курсів освіти для селянок. 4. Кружок молодих матерей, підготовка до материнського звання як средства ратунку родини. 5. Шкільна секція для піддержування освіти жінок і береження релігійного виховання в школі. 6. Соціяльна — заохоти для охорони і вдержання родини, збереження катол. свят на місцях заробітної праці, надзір над безробітними жінками, посередництво праці для безробітних дівчат, проблєма подвійного заробітку і вплив на добровільний поворот заробітних жінок до родини. 7. Домашне господарство, теоретичне і практичне підготовлення жінок уладжуванням відповідних курсів, вистав, поглядових екскурсій, практичних проб і т. д. 8. Секція для домашних робіт — старання за місця збуту на домашні вироби жіночих рук та їх відповідної заплати. 9. Секція похоронного забезпечення й інші.

Окрема ділянка діяльности віденського катол. жіноцтва, подиктована не програмою а вимогами хвилі та обставинами краю, — се т. зв. акція підмоги („Fürsorgeaktion“). Непривітні часи господарського занепаду і загального зубожіння населення міста і краю, самочинно поширили завдання жіноцтва в ту сторону життя, отвираючи йому велике поле жертвенного але і вдячного труду. Австрійські катол. жінки взялися за нього з розгоном їм питомої запопадливости і з запалом чинної християнської любови. Безробіття і загальне зубожіння в краю завелике зло, щоб його саме жіноцтво могло подолїти. Але те зло відбилобся многократно сильніше і прикріше, якби не було зорганізованих лагодячих рук жіночих. В осени зорганізовані кат. жінки Відня просять убогих до Столаєв. Єлисавети. За 20 сот. або й даром кождий дістане тут теплий, смачний і вистарчаючий обід з рук незвичайно ввічливої обслуги. Бо господиня тут—то пані міністрова або графиня, а звичайна обслуга — се без виїмку пані й панни з висших кругів. Сего року після лютневих подій відкрили т. зв. Столи сь. Йосифа, призначені для убогого, безробітного робітництва. Побіч харчевої акції істнує ще т. зв. зимова допомога („Winterhilfe“). І тут катол. жінки віддають свої услуги тим, що збирають та роздають між убогих білля, одяг, обув і т. п. інші річи для особистого та родинного вжитку.

Окремий відділ т-ва опікується приютами. За його стараннем закуплено велику каменицю в 1932 р. В ній самітні жінки почуваються як у себе вдома. Каменица має власну каплицю і 100 кімнат зі всім комфортом. Інший захист Santa Maria є для катол. студенток високих шкіл. Він є під управою монахинь. Замок Цель коло Вайдгофену над рікою Уббе — се місце відпочинку для катол. жінок і їх родин.

Соціяльна школа приготовляє катол. дівчат до тих галузей звання, котрі відповідають характерові жінки як матері та жіночій вдачі. Вона має такі відділи: соціяльна опіка, виховання, поліційна соціяльна опіка, душпастирська прислуга на парохії, загальний довчаючий курс для дівчат від 15 літ, вечірні курси з практики життя, курс для молодих матерей, курс варення, першої помочи в наглих випадках, опіки хорих, дискусійні вечері на соціяльні теми і проблеми суспільної опіки і т. д. Крім того є там ще: співацький кружок, амат. громада, вінок ручних робіт, година шиття і тканя, хвилі ручної справности (Basseln) і т. п. вияви безпосередного буденного життя.

Ст.

*) Гл. „Н. Зоря“ ч. 745.

Температура місяця

Астрономи довершили цікавих обчислень температури на місяці. На місяці нема (або майже нема) атмосфери. Тому проміні сонця нічим не абсорбовані розпалюють поверхню місяця до тої степени, що земні організми не видержалиб такої горячі. Підчас дня, котрий триває там 14 наших діб, температура доходить від 47 до 134 степенів Цельзія. Натомість в ночи (котра також триває 14 діб), тепло скоро розсівається і тепература спадає до 150 степенів Ц. низше зера. Ті поміри місячної температури дали підставу до здогадів, яка „ґеольоґічна“ будова місяця. Знаємо, що місяць покритий кратерами вигаслих вульканів, отже на його поверхні повно чорного вульканічного попелу. Сей здогад потверджує ще й те, що поверхня місяця відбиває лише 14-ту часть соняшного світла, а такі самі прикмети в земних умовинах має вульканічний попіл.

Просвітянська організація на Закарпатті

Центральне Т-во „Просвіта“ в Ужгороді засноване в 1920 р. Перші читальні повстали ще в 1920 р.: в Перечині, Руській Мокрій, Косівській Поляні, Ізках, Валовім, Білках і ін. За 10 літ до 1930 р. було вже 171 читалень. В 1930 р. чеська влада розвязала більше як 100 читалень. Теперішний стан просвітянської організації на Закарпатті такий: Централя в Ужгороді, 8 філій „Просвіти“ (Берегів, Мукачів, Перечин, Рахів, Ужгород, Хуст, Пряшів, Братислава). Читалень є: Берегівщина 8, Березнянщина 13, Волівщина 22, Іршавщина 17, Мукачівщина 34, Перечинщина 16, Рахівщина 20, Свалявщина 9, Севлющина 18, Тячівщина 29, Ужгородщина 18, Хустщина 10, Пряшівщина 5, Прага 1. Разом всіх читалень 220. Засновування нових читалень і праця вже істнуючих зустрічають великі перешкоди з боку адміністративних чинників. Чеські власти вимагають великих оплат. При засновуванню нової читальні треба стемплів за 28 чеських корон (около 6 зл.), а деякі Окружні Уряди жадають і 50 ч. к. І ще крім того вимагають за урядову працю до 200 чеських корон (44 зл.). Читальні мусять оплачувати дозволи на театральні вистави, оборотове, забавове, авторське і багато інших драч. Крім того уряди карають грошевими карами за недодержування організаційних формальностей.

Жиди в українській кооперації

Жидівська газета „Нови Дзеннік“ в Кракові оповістила недавно цифрові дані про участь Жидів в українській кооперації. З них довідуємося, що в 195 кооперативах є 353 членів Жидів. В 11 міських кооперативах є 54 Жидів, в 31 господарсько-споживчих кооперативах є 52-ох членів Жидів. „Центросоюз“ має 10 яїчарських магазинів, в кождім з них па 10 службовиків працює по двох Жидів. „Центросоюз“ вдержує торговельні звязки з більше як 100 жидівськими торговельними фірмами. В галянтерійному відділі „Центросоюзу“ є доставцями 65 жидівських фірм, що творять 80 процент всіх доставців.

Лікарський фейлетоник.

Людська слина

покажчик здоровля і недуг.

Італійський лікар д-р Фавст Цамбріні, що вже довший час працює в паризьких шпиталях, — видав цікаву працю про людську слину та її значіння в діягнозі й терапії. Людська слина має в собі виділини ріжних залоз, що є в носовоустній ямі. В випадках уремії аналіза слини дає певніші висліди ніж навіть аналіза крови. В випадках скаженини можна найти заразки тої страшної недуги в слині недужого вже 3 дні перед виступленням перших клінічних проявів. Д-р Цамбріні переконався на підставі численних проб в лябораторії, що при помочи відповідних відчинників зі слини недужого можна устійнити зовсім докладно степень відпорности організму на всі недуги.

Він уживає до того окремої мішанини, до якої входять: кошенілева червінь 1 ґр., діоксіянтрахінон 7 ґр., тріоксґантрахінон 1 ґр., рубія тінкторум 1 ґр., — все розпущене в 1000 ґр. алькоголю 95 степ. Ділаючи тим відчинником на слину д-р Цамбріні одержав ґаму 16 красок, від ясножовтої до темнопурпурової. На підставі тої скалі можна найдокладніше ствердити істнування якогось патольоґічного стану в організмі і степень відпорности даної особи. Коли в організмі загніздилися заразки якоїнебудь недуги, в пробівці, в якій досліджується слину, появляється на поверхні виразний темний кружок. Се перше безпохибне остереження, котре вказує, що щось в непорядку. Система дра Цамбрінія має ту добру прикмету, що дає змогу кождої хвилі, без труднощів, мінімальним коштом, зорієнтуватися щодо стану здоровля пацієнта і степеня його відпорности на недуги.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ЗАВІЩАННЯ ГІНДЕНБУРҐА. Німецьке урядове пресове бюро оповістило завіщання помершого президента Німеччини Гінденбурґа. Німеччина повинна зберегти звязок зі своєю державною минувшиною. Німеччина так довго не загине, як довго буде зберігати віру в свою велику світово-історичну місію. Нинішний бурхливий хаос народного життя мине. І знову вирине та скала, котрої колись трималася надія Німців: німецьке цісарство. Військова сила завсіди і по всі часи мусить стояти осторонь всіх внутрішно-політичних змін. — З того ясно, що старий практик, котрий основно пізнав життя, поручає свому народови поворот до монархізму, як одинокої форми державної орґанізації, котра дає тривку силу.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПОСОЛ У ВАРШАВІ інтервенював в польського правительства в справі увязнених директорів жирардівських фабрик. Іменем правительства відповів заступник премієра мін. Завадський, що справа увязнених директорів в руках судових властий а не адміністраційних і тому ніякі інтервенції в тій справі недопускаємі.

ПОЛЬСЬКО-РОМУНСЬКІ ВІДНОСИНИ гіршають. Польські власти заострили приписи в справі перепусток на польсько-ромунській границі. Також видали острі приписи щодо туристів. Митні уряди дістали приказ конфіскувати навіть найменшу скількість овочів, які туристи хотіліб перевезти з Ромунії до Польщі.

АРХИКНЯЗЬ ОТТО ГАБСБУРҐ відвідав в часі своєї подорожі по Швеції шведського короля Ґустава в Соллідені на острові Оеланд.

НОВОІМЕНОВАНИЙ НІМЕЦЬКИЙ ПОСОЛ У ВІДНІ ПАПЕН прибув до Відня і зложив свої вірчі ґрамоти в президента Австрії Мікласа.

АВСТРІЯ домагається збільшення своєї армії. В тій ціли правительство Австрії вислало ноту до правительств Анґлії, Франції й Італії та малої Антанти, щоби дозволили збільшити число австрійського війська. Згадані правительства не думають робити Австрії в тій справі якихбудь перешкод.

ІТАЛІЯ ВІДКЛИКАЛА СВОЇ війська, що стояли на італійсько-австрійській границі в звязку з недавною ґітлерівською револьтою в Австрії.

ІТАЛІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО опрацьовує проект договору, котрий ґарантувавби незалежність або навіть невтральність Австрії. Італія бажає заґарантувати незалежність Австрії, що уважають в Римі за передумову мира. Італія буде в тій справі переговорювати з державами малої Антанти.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ПІДГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ВІЙНИ. Військова служба має бути продовжена з 14 місяців на 2 роки. Зокрема має бути переведена реформа в старшинському корпусі в тім напрямі, щоби збільшити участь старшин в лінійній службі.

КРІЗА В ЕСПАНСЬКІМ УРЯДІ. Причиною крізи мають бути численні труднощі особливо в відношенні до народної рільничої партії. Крім того виринули труднощі в переговорах з Ватиканом, дальше конфлікт з Катальонією і баскійськими провінціями.

ЛИТОВСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО звернулося недавно до правительств Лотви й Естонії в справі скликання конференції міністрів закордонних справ. Ся конференція малаб радити в справі приступлення Литви до естонсько-лотвійського пакту. Конференція відбудеться при кінци серпня с. р. в Таліні.

АЛЬБАНІЯ МУСИТЬ ЗАПЛАТИТИ до 2 вересня с. р. всі довги, які затягнула в Італії. Домагання Італії ультимативне, бо грозить окупацією альбанської території, коли довг не буде на час заплачений.

ПРЕЗИДЕНТ ФІНЛЯНДІЇ Свінгуфвуд приїхав до президента Естонії Паетса. Гостина має офіціяльний характер.

ШЕФ КОМІНТЕРНУ МАНУЇЛЬСЬКИЙ виступив з острою критикою політики комісаря Літвінова, закидаючи йому уподібнювання большевицької політики до політики капіталістичних держав. Острy критику і велике невдоволення викликала теж низка договорів, котрі заключив комісар Літвінов з богатьома державами. Мануїльський загрозив димісією на випадок приступлення СССР до Союзу Народів.

СОВІТСЬКИЙ віцедиректор північно-манджурської зелізниці виголосив промову до урядників. Він сказав, що Совіти не думають позбутися дешево тої зелізниці. Якби Японія або Манджурія схотіли заняти її нелеґально, Совітська Росія має досить війська, щоб оборонити сю зелізницю. Совітська Росія сподіється в сему випадку збройної допомоги третої держави.

ЯПОНІЯ виповіла морські договори заключені в Лондоні і Вашинґтоні.

АМЕРИКА РОЗБУДОВУЄ ВОЄННУ ФЛЬОТУ. Департамент маринарки зачав приймати оферти на будову 4 нових кружляків, 14 торпедовців і 6 підводних лодок.

РЕПУБЛИКА ҐАЇТІ стала самостійною по 19 літах американської окупації.

НОВИНКИ

Перший сніг упав в босанських горах в Югославії.

Головна Управа „Рідної Школи“ продовжила речинець для вплати позички „Рідної Школи“ до дня 31 жовтня с. р. включно. Кождий, хто ще не підписав позички „Рідної Школи“, може її підписати до кінця жовтня с. р.

Літний час се час тяжкий для кождої ґазети під кождим оглядом. Тому просимо наших прихильників якраз в літних місяцях не забувати за наш орґан і присилати передплату.

30-ліття істнування читальні „Просвіти" вшановано торжественно в с. Рудники, пов. Підгайці. Після Сл. Божої посвячено новозбудований дім читальні. Відтак відправлено панахиду на цвинтарі за померших 14 основників читальні; о. П. Каблак з Бокова виголосив відповідну проповідь. Підчас академії після промови п. В. Палащука і привітів виступали читальняні хори і діти з діточих садків. Вкінці промовив голова філії „Просвіта" в Підгайцях, д-р Гр. Стецюк. Приявних було понад 4.000 осіб.

Посвячення кооп. дому відбулося 12 с. м. в с. Михайлівці, пов. Дрогобич. Рано о. парох Жук відправив Службу Божу. Відтак рушив процесійний похід до кооп. дому, де відбулося торжественне посвячення. Потім була академія з промовою, привітами, виступами хору з Болеховець, деклямаціями і виступами дітей. Вечером амат. гурток „Р. Ш." уладив виставу „Безталанна".

В Радехові мав відбутися попис дітвори з діточих садків з цілого повіту. Одначе влада заборонила попис.

Епідемія червінки шириться в с. Сушня, пов. Радехів. Влада зарядила охоронне щеплення.

Великий хмаролім перейшов над Любачівщиною. В с. Дахнів вода залила богато господарських загород. З деяких стоділ вода порозносила зложене збіжжа. На шляху Любачів — Хутори вода знищила один міст і замулила сильно дорогу.

З Франції до Польщі вернуло в послідним часі 4.000 копальняних робітників. Їх вигнали або змусили покинути працю. Вертаючі мають заплачені зелізничі білети до місця повороту. Як відомо частина польських робітників у Франції, підбурених комуністами,недавно застрайкувала і не допускала до праці французьких робітників.

Поворот до релігії. В с. Озденіж на Волині бувші члени комунізуючої УСО (Українського Селянського Обєднання) прийшли до церкви і звернулися до священика з проханням визначити їм день сповіди. Вони заявили волю вернути до церкви.

Зліквідували комуністичну друкарню. Львівська поліція викрила недавно тайну комуністичну друкарню в столярськім варстаті Менделя Хлєба на Замарстинові. При тім поліція арештувала кількох комуністів.

Чеська поліція увязнила Польку Степанію Янушевську в Німецькій Лютині коло Богуміна. Вона мала прибити на дверах місцевого костела відозву, в якій місцеві Поляки домагаються пароха Поляка і грозять, що в противнім випадку польські леґіоністи ввійдуть на чеську територію.

В Київі большевики поставлять памятник Ленінови. Президія ВУЦК вибрала вже окрему комісію, що має занятися сею справою. До комісії входять: Постишев, Косьор, Петровський, Попов, Балицький, Любченко, Затонський, Шехелєс і Алексеєв.

Страшна стріча з медведем. Іван і Катерина Полянчики з Головецька коло Сколього зустрілися з медведем. Він кинувся на них. Іван зачав боронитися сокирою. Медвідь покусав його по руках так, що Іван випустив сокиру з рук. Жінка Івана зімліла. Медвідь обнюхав її і вирвав кусень тіла зі стегна. Покусаних оборонили лісні робітники і відвезли до Головецька а звідти до лічниці в Стрию. Стан покусаних грізний.

Щасливий лет до стратосфери. Бельґійський учений проф. Косінс зі своїм помічником Ван Дер Ельстим вилетів з м. Гур Гавен в Бельґії до стратосфери величезним стратосферичним бальоном. Вони вилетіли в суботу 18 с. м. рано в 6 год. і того дня вечером в 9 год. осіли щасливо в Югославії в с. Зенавліє над рікою Мурою недалеко австрійської та мадярської границі. Вони осягнули висоту 16 км. і поробили ряд наукових дослідів.

Директором ватиканської радіостації іменований о. Филип Сокорзі, Єзуїт, професор богословії, фільософії та математики.

Ґітлєр приїхав до м. Обераммерґав в Баварії і був на славних пасійних виставах.

Бензина з морської води. Один французький механік з м. Руан винайшов спосіб як переробляти морську воду на бензину. Один літр тої бензини мавби коштувати 3 центими, т. є. около 1 ґр.

Як крадуть ромунські урядники. В м. Браїла в Ромунії ведеться слідство проти 17 урядників податкового уряду, що вкрали 40 міліонів леїв з податків. Вони фальшували посвідки та неправильно втягали їх до книг.

В Таліні град падав 10 днів. Все збіжжа понищене. Затоплені 22 села.

Найбільше поширені мови світа се: китайська 400 міліонів, анґлійська 170 міліонів, російська (разом з українською та білоруською) 121 міл., німецька 80 міл., еспанська 65 міл., японська 55 міл., французька 45 міл., італійська 41 міл., турко-татарська 39 міл., арабська 37 міл. і т. д.

Землетрус в Японії. В околицях Наґоя чути було сильні підземні потрясення. Населення в паніці покинуло доми й таборує під голим небом. Зелізнича комунікація перервана.

Повінь в Китаю. З Харбіна повідомляють, що вода залила всю провінцію Ціцікар.

„Рівноправність“ свиней в „раю“. В Червонім Лимані на 5 поверсі дому-комуни живуть свині. Правдиві свині. Можна їх стрінути на сходах, як вони бігають з поверха на поверх і шукають поживи. Будівничі сего дому не передбачили і не збудували куч, так що мешканці дому мусять держати свиней в помешканнях (Московська „Правда“ з 12 серпня 1934). Отже в „раю“ зрівняли свиней з людьми...

Найстарша ґазета світа „Пекінґ Бао“ перестала виходити в Пекіні після 1534 літ життя як ґазета і 150 літ як щоденник.

Україна — Рекорд 8 : 2 (4 : 0). Товариські змагання закінчилися заслуженою високою перемогою України. Ворота для України здобули: Маґоцький 3, Максимів 3, Сиротюк і Воробець по 1. Всі грачі України грали жертвенно й амбітно.

Перемога українських спортовців. В місті Форт Віліям в Канаді українська спортова дружина перемогла польську дружину у відношенні 32 : 4.

Гумор. Два большевицькі горожани сперечалися, хто більший чоловік: Гувер чи Сталін? Один каже: „Гувер відівчив Американців пити“. А другий на те: „Е ,що там Гувер! Сталін відівчив Москалів їсти!“

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

На збіжевім ринку наступило деяке успокоєння. Очікують на висліди збору всіх родів збіж. Назагал ціни впали. Найбільше подешевів овес, бо 4 зл. на сотнарі за останні 3 тижні. Горох дорожіє, бо не дописав сего року. Також фасоля не заповідається добре. Сіно й солома мають велику звишкову тенденцію. За бараболю платять 4 зл. за 100 кґ. Ціна на бараболю устійниться при кінці вересня і в жовтні, бо не знати, чи допише погода при зборі бараболі. Пшениця, ячмінь, кукурудза, ячмінні крупи, пшоно, пшенична мука і ґрис дешевіють. Подорожіла вика.

Цукор подешевіє. Від 1 жовтня с. р. має наступити знижка ціни цукру в детальній продажи на 20 сот. Один кільоґрам ґцукру буде коштувати 1.20 зл.

Деякі роди деревляних будівельних матеріялів подешевіли від 10 до 15 проц. Знижка цін дерева має наступити тому, що вивіз дерева закордон значно зменшився.

Нові українські кооперативи. Дирекція РСУК-а приняла в члени 25 кооператив: „Дім Української Молоді“ й „Каса Української Католицької Молоді“, Львів, вул. Сикстуська 39-а; „Надія“, Цвітова, пов. Бучач; „Наша Правда“, Копитів, пов. Горохів; „Самопоміч“, Літиня-Грудь, пов. Дрогобич; „Добра Воля“, Білокерниця, пов. Підгайці; „Нове Життя“, Ярчівці, пов. Зборів; „Госп. Споживча Спілка“, Ніговичі, пов. Рудки; „Українська Торговля“, Богородчани; 2 „Братські Каси“: Ліщин і Руда, пов. Бібрка; „Українська Райфайзенка“, Стрільче, пов. Городенка; „Самопоміч“, Орів, пов. Дрогобич; „Українська Християнська Каса“, Мокротин село, пов. Жовква; „Власна Поміч“, Милівці, пов. Заліщики; „Спілка ощадности і позичок“, Малковичі, пов. Перемишль; „Єдність“, Угринів, пов. Підгайці; „Зоря“, Липовець, пов. Любачів, видавнича кооп. „Хортиця“, Львів; „Ощадність“, Баранчиці, пов. Самбір; „Віднова“, Видинів; „Самопоміч“, Орелець, пов. Снятин; „Районова Молочарня“, Бірки Великі, пов. Тернопіль; „Надія“, Голосків, пов. Товмач; „Самопоміч“, Шманьківчики, пов. Чортків.

В Німеччині правительство видало розпорядок, що обмежує уживання міди, ніклю й цинку в продукованню ріжних промислових виробів. Можна уживати сих металів при фабрикації самоходів, літаків, кораблів і виробів призначених на заграничний вивіз.

В Італії було за 7 місяців с. р. 1,543.625.000 лірів дефіциту торговельного білянсу. До Італії привезли за той час товарів за 4,569.984.000 лірів, вивезли за 3,026.359.000 лірів.

ВЖЕ ВИЙШЛА III ЧАСТИНА

ПОПУЛЯРНИХ КАТЕХИТИЧНИХ ПРОПОВІДЕЙ

о. ПАВЛА ШВІЛІНСЬКОГО: **ПРО БЛАГОДАТЬ БОЖУ І СВ. ТАЙНИ.**

Про сю книжку пише **о. Ір. Назарко ЧСВВ** в ч. 62 „Н. Зорі“ м. ін. таке: **„...ці проповіди повинні найтися в бібліотеці кождого священика, бо віддадуть йому велику прислугу в проповіданні Божого Слова“.**

Ціна примірника **5 зл. з почтовою пересилкою 5·40 зл.**

— — **Замовляти в Адміністрації „Нової Зорі“.** — —

Молочарський курс „Маслосоюзу“

Сегорічний молочарський курс при Краєвому Молочарському Союзі „Маслосоюз“ у Стрию почнеться вже з днем 1 жовтня 1934 р.

Починаючи з сим роком молочарські курси будуть тривати повний рік, отже се будуть однорічні молочарські курси.

Умови приняття на курс такі:

1) Приймемо кандидатів української національности, які скінчили щонайменше 18 літ життя; 2) Кандидати, що бажають вписатися на курс, мусять відбути щонайменше одномісячну практику у Союзних молочарнях за дозволом „Маслосоюзу“ і виказатися посвідками управи дотичних кооператив, що відбули таку практику з вдоволяючим успіхом; 3) Перед остаточним приняттям кандидати на курс мусять піддатися вступному іспитові, якого висліди будуть рішати про приняття або неприняття; 4) Першенство у приняті мають кандидати які скінчили середню школу і відбули довшу молочарську практику, також кандидати з покінченими кооперативними та господарськими курсами чи школами; 5) Кандидатів без попередньої молочарської практики на курс не приймемо; 6) Всі кандидати на курс мусять враз з поданням предложити поручення від кооперативних установ, які переберуть на себе моральне зобовязання за них; 7) Кандидати мусять предложити зобовязання матеріяльного характеру від тих осіб, які зобовяжуться платити за них приналежні квоти за утримання на курсі. Хто не представить сих зобовязань, подання його не буде розглянене.

Кошт утримання на курсі денно по 1.50 зл., отже кошт утримання за 7 місяців 315 зл., які треба зложити при вступі на курс. — Крім сего кожний курсант мусить вплатити шкільну оплату, як вписове 30 зл.

Власноручно писані подання з долученням опису життя, метрики, поручення установ і зобовязання матеріяльного характеру треба вносити на адресу:

„Маслосоюз“ Львів, вул. Гловацького 23, найдальше до дня 10 вересня 1934 р.

Пізніше внесені подання не будуть розглянені. Дирекція „Маслосоюзу“.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·17·— 5·19·— зл. Золотий доляр 8·92—8·94. Канадійський доляр 5·26; 1 німецька марка — 2·02: 100 франц. фр. 34·80—35·; 100 чеських корон 22·; 1000 ром. левів 39—40 зл.; 100 австр. шілінґів 99·50—100 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл.	Львівщина	Підволочиська — Львів
Пшениця двірська	17·25—17·50;	19·25—20·00
Пшениця збірна	16·00—16·75;	17·50 17·75
Жито двір.	15·00—15·25;	16·25—16·50
„ збірне	14·50—14·75;	—·— —·—
Ячмінь двір.	14·25—14·50;	—·— —·—
Ячмінь на мливо	13·50—13·75;	14·75 15·00
Овес двір.	11·50—12·00;	13·50—14·00
Овес збір.	11·00—11·50;	13·00—13·50
Гречка на мливо	18·——19·—;	—·— —·—
Гречані крупи	36·50—37·50;	—·— —·—
Кукурудза	19·00—20·00;	—·— —·—
Ґрис пшен.	9·25— 9·50;	9·75—10·00
Ґрис житний	9·75—10·00;	9·75—10·00
Ґрис ячмінний	9·—— 9·20;	9·50— 10·0

Тенденція неодностайна.

Набіл: Маслосоюз платив 22. VIII. с. р. за 1 кґ. масла пріма десер. — —, зл., за 1 л. молока 13 сот., за 1 л. сметани 55 сот., за 1 кону яець 2·65 — зл. Тенденція на масло, молоко і сметану знижкова, на яйця вдержана,

Живина: Маслосоюз повідомляє, що від 22 VIII с. р. платить своїм доставцям за 1 кґ. живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „МС“ у Львові (вул. Б. Ґловацького 23): Курята (пара курят важить не менше як 1·50 кг) за 1 кґ. 0·95 зл.

Кури	I кляса за 1 кг.	0·85 зл.
Кури	II кляса за 1 кг.	0·65 зл.

Тенденція сильніша.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

До всіх українських трубних орхестр. Щоби показати українській суспільности дійсний стан наших орхестр, Т-во „Воля“ уладить ще в тім році фестіваль українських трубних орхестр. Запрошуємо всі українські трубні орхестри, взяти участь в тім фестівалю. Зголошення та інформації слати на адресу: „Воля“, Львів, Ринок 10. II.

КІНА

АДРІЯ: Карузеля життя.
АТЛЯНТИК: Темпераментна бльондинка.
КАСІНО: Жінки в його житті.
КОПЕРНИК: Чіої та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Джені Ґергардт і ревія.
МІРАЖ: Затроєні серця.
МУЗА: Пригода опівночі.
ПАЛЯС: При замкнених дверях.
СТИЛЕВЕ: Ніч в Каїрі і ревія.
УТІХА: Чоловік, що вернувся і ревія.

Спеціяліст від скірних і венеричних недуг
б. елєв клініки у Відні й Берліні
Др. Н. ҐОЛЬДШТАЙН
ординує від 10—12 і від 2—5, в неділі і свята від 9—1
Львів, Сикстуська 33. Тел. 31-42.

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коци, матераци** по ґуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська пл. 6.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів. Тиха 5. Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 26 серпня 1934. Ч. 64 (762)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П. Щ. Краків 405.867

Наша Римська Колеґія у Св. Отця

Серед групи наших питомців римської колеґії стоять в першім ряді посередині їх настоятелі, ОО. Василіяни: (зліва) о. Духовник Теодозій Галущинський, о. Ректор Йосафат Лабай і о. Префект Михайло Ваврик.

Сього року Св. Отець перший раз виїхав з Ватикану на короткий літній відпочинок до своєї літної палати в м. Кастельґандольфо. На основі Лятеранського пакту віддано Св. Отцю між іншими давну папську віллю в Кастельґандольфі. Сама палата є в центрі мальовничого місточка, над прегарним Альбанським Озером. До тої палати прилягає великий, прегарний старинний парк. Цілих пять літ працювали над відновленням і приготуванням тої палати, щоб відповідала цілі, для якої призначена.

Приїзд Христового Намісника до прегарного, хоч малого римського „кастелю" викликав зрозумілу радість і одушевлення місцевого населення. Коли звук дзвонів дав знати, що Св. Отець надїзджає, зараз на площі перед палатою зібралася велика товпа народу, щоби привитати Дорогого й Достойного Гостя. Між іншими були питомці Семинаря Пропаґанди зі своїм о. Ректором; були також наші питомці з о. Ректором Й. Лабаєм. Як лиш показалося авто зі Св. Отцем, грімко залунали оплески й окліки. Св. Отець з балькону поблагословив присутних.

Від того дня містечко прибрало торжественний вид. Сотки авт приїзджають кождого дня до Кастельґандольфа, бо Св. Отець не перериває своїх звичайних занять і дальше уділяє приватних і публичних послухань, як се діється звичайно в Римі.

Також наша Папська Колеґія св. Йосафата в часі літніх ферій перебуває в Кастельґандольфі у прегарній віллі, яку 1928 р. Ексцеленція Митрополит купив для нашого римського Семинаря від російського князя Ґаґаріна. Саме той побут нашого Семинаря близько Св. Отця дав нагоду до торжественного й цінного послухання дня 11 серпня с. р. під проводом Ексцеленції Монсіньора Чезарінього, Асесора св. Конґреґації для Східної Церкви.

Точно в год. 12 в полудне о. Ректор, інші ОО. Настоятелі та всі питомці прибули до палати. Якийсь час перечекали ми в салі зв. „деї свіцері". 20 мін. пізніше попровадили нас через ряд покоїв до консисторіяльної салі. Того дня на особнім послуханні Ексц. Чезаріні предложив Св. Отцю слідуючу адресу в імени нашого Семинаря:

„Святий Отче! В часі, коли Ваша Святість жертвує на щоденні безперервні журби злучені з управою Церкви спокій і миле окруження сеї папської віллі в Кастельґандольфі, Папська Колеґія св. Йосафата злучена з Вами синівською любовю і близьким положенням в часі літних ферій, ведена вірністю і глибокою пошаною зібралася довкола Вашої Святости, щоби просити благословення. Вони приходять до трону Вашої Святости з почуваннями глибокої вдячности за перебутий рік у величавім римськім осідку, побудованім на Джанікулюм завдяки Вашій великодушній щедрости. Заразом вони щасливі, що сповнили надії, які Ваша Святість поклала на них, бо приносять в поклоні блискучі висліди, які увінчали їх студії в Атенею папи Урбана при семинарі св. Конґреґації для Розширення Віри.

Св. Отче! Передовсім ті, що тут зібралися і котрих я у відсутности Еміненції Кардинала Секретаря позволяю собі представити Вашій Святости, тішаться, що Ваша Батьківська Ласкавість зволила їх так сердечно приняти в сій Папській віллі. Надто ся приявність Вашої Святости між ними дає нагоду Настоятелям і питомцям Папського Семинаря св. Йосафата неначе відчути голос їх далекої Батьківщини, стужених родин і вичікування їх народу, куди вони одного дня виберуться для проповідування Христового імени. Такий по правді, Св. Отче, дивний вислід кождого жесту й кождого слова Папи: воно обеднює всіх у запалі католицького братерства й викликує глибокі живі почування.

Благословлячи отсю радісну надію української Церкви, благословіть також, Св. Отче, їх Епископів, так дуже заслужених ревністю і пожертвуванням і всіх вірних їх обряду. Так благословення Вашої Святости нехай стане печатю тих ревних постанов, котрі спомагані Божим милосердям Христового Серця і матірною ніжністю Непорочної Діви, зродять ще більше горяче й велике одушевлення для Церковної Єдности".

Докажіть ділом, що якслід розумієте клич „СВІЙ ДО СВОГО", тому обезпечуйте будинки в дозволеній законом 1/3 частині, а рухомости, збіжжа й пашу в повній вартости в

Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Около 12.40 год. появився Св. Отець. Ми привитали Христового Намісника оплесками й окликами. Св. Отець переходив попри кождого, дав ласкаво уцілувати руку й розпитував о. Ректора, Йосафата Лабая ЧСВВ, про число питомців і кілько з котрої епархії. Відтак наші питомці відспівали дві пісні: „Владико Отче" — пісню до св. Йосафата, укладу о. Кишакевича, й Бортнянського псальму „Господи услиши молитву мою". Св. Отець з видним заінтересуванням прислухувався нашим церковним пісням. По відспіванні тих пісень промовив Св. Отець своїм лагідним, спокійним голосом:

„Мої Діти! Дуже Нам милі ваші відвідини, а милі Нам тим, що се ваші, так, ваші відвідини. Ми слухали Вашого співу. Гарний се спів і гарне виконання. Радісна се хвиля для Вас і для Нас. Ви тішитеся, що бачите свого Батька, а Ми тішимося, що бачимо дорогих Наших синів. Ваша приявність приводить на спомин історію Унії: сю історію глибокої радости й глибокого болю, історію наближення і віддалювань. Побіч споминів геройських подвигів для Унії болючі спомини відступства. Саме Ви представляєте ту гарну і світлу сторінку історії Унії. Ви представляєте ту часть християнського Сходу, що так дуже лежить нам на серці. Монсіньор Чезаріні, що так дуже любить вашу, так є, Вашу Конґреґацію, а особливо Наш і ваш, чи радше ваш і Наш семинар, говорив Нам перед хвилею про Ваше взірцеве поведення в семинарі. Минулого року Ви започаткували ваш і Наш семинар, а сього року Ви вдруге його започаткували добрими поступами в науці. Се гордість для вашого й Нашого семинара, се радість для Нас, вашого Батька й для Ваших Епископів. Ви по правді заслужили на відпочинок і добре використовуйте довгий час літних ферій, щоби скріплені на силах повернули до нової праці, яка жде Вас то в студіях, то там, куди вас покличе Господь. Ви маєте те щастя, що в Римі були близько Нас; Ми тішимося й Ви радієте, що тут на вакаціях можете бути близько Нас, вашого Батька, а Ми близько Наших дорогих дітей. Се дало Вам нагоду прийти до Нас сьогодні й тим зробити Нам радість".

По тій сердечній і незабутній для всіх нас промові Св. Отець уділив нам, нашим родичам, кревним, знайомим, нашим Владикам і всім, кого лиш маємо в серці, своє Апостольське благословення.

Послухання скінчилося о год. 13.15. По виході з палати Папський фотоґраф, Ґ. Фелічі, в подвірю палати зняв нашу цілу семинарію. Кореспонденти преси довший час випитували о. Ректора про наш семинар та подробиці при сім торжественнім послуханні у Св. Отця.

Рим, 16. VIII. 1934 р. **о. Т. Г.**

Редакція й Адміністрація „Нової Зорі" переноситься від 1.IX. 1934 до льокалю при вул. Ґродзіцких ч. 2.

Луги — їх праця, історія і світогляд

З приводу посвячення Лугового Городу й Лугового попису у Львові дня 26 серпня 1934 року.

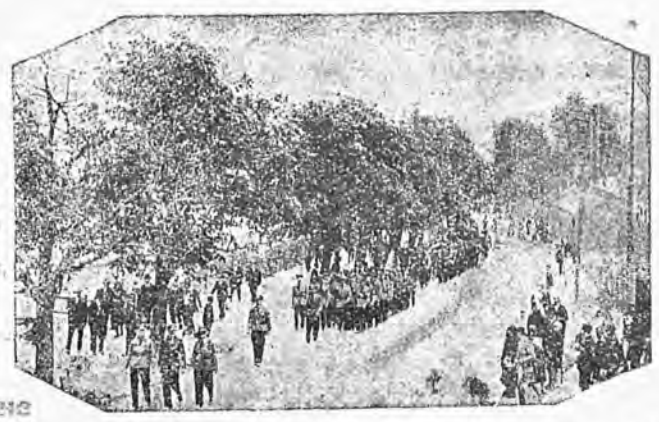

Луговики в поході підчас Свята УМХ у Львові 1933 р.

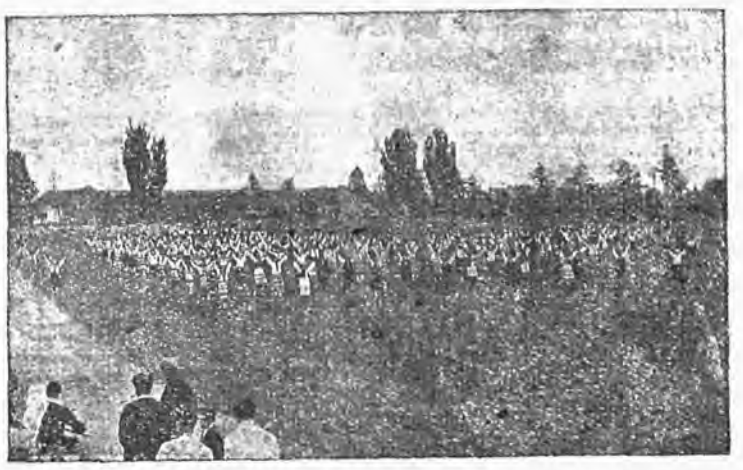

Вправи Луговичок на Луговім попису у Львові 1932 р.

Від кількох місяців Львовяни, що переходили Вулецькою дорогою, ставали зачудовані на вид боротьби молодих людей з горою. Більшість прохожих не скривала свого невдоволення з тої боротьби. В тім польський і український націоналізм подали собі дружно руки. Вони виступали на диво одностайно проти молодих людей в зеленкуватих однострояхъ, що під проводом свого команданта завзято „здобували“ піскову гору — з лопатами в руках. Одначе не бракувало і таких, що з гордістю і подивом обсервували те завзяте змагання обпалених юнаків. І крок за кроком йшли юнаки вперед. За короткий час вони скопали значну частину гори, високої на 9 м., скопали на 50 м. вглиб і на 40 м. вширш. При тім вивезли 25.000 кубічних метрів тяжкої землі тачками і залізними візками. 3.000 робучих днів посвятило 300 тих юнаків. При праці пригрівало їм горяче сонце, росив дощ, а вечерами свігив їм срібний місяць і співали соловії в близьких кущах.

По двох місяцях — гору здобули. Крім скопання гори та вирівнання великої площі юнаки виконали ще ряд інших робіт: зрівнали малу площу, поробили богато серпентинових стежок, приготовили площу під тенісові корти, одягальні і т. д. А юначки-дівчата скопали грядки й позасаджували гарні, пахучі квітки.

І всю ту великанську роботу молоді юнаки й юначки виконали без нічиєї помочі та піддержки, навіть без заохоти, без ніякого розголосу. Се велика несподіванка для всіх прихильників і ворогів Лугової Орґанізації.

Народилася та наша орґанізація в 1925 р., коли масово розвязувано руханково-спортові орґанізації нашої молоді. Перший „Луг“ повстав в березні 1925 р. в Підберізцях коло Львова. Мов гриби по дощі зачинають вирости по наших селах Луги, один за другим. По році напруженої праці на Галицькій Землі вже було 600 Лугів. Се була безпартійна, всенародня орґанізація молоді. В 1927 р. вже було 800 Лугів в 46 повітах. До осени 1930 р. засновано за 5 літ — 1187 Лугів. Мимо всіх перепон від своїх і чужих Лугова Орґанізація під проводом її команданта д-ра Романа Дашкевича розвивалася чимраз красше. По селах, де повстав Луг зникали коршемні пиятики й бійки. Активна молодь села взялася до праці. Неділями і святами сільські майдани зеленіли одностроями Луговиків, пишалися пестрими одягами гарно закосичених Луговичок. Зелені лави Луговиків маширували при звуках наших рідних пісень, вправляли під своєю командою. Все село приглядалося їм. Неодин нагадав собі недавні часи... Старим виступали слези радости, молодим росло серце.

А як прийшло літо, по селах, по містах і в столиці краю у Львові відбувалися лугові пописи, перегляди сил Лугової Орґанізації. В днях 14 і 15 червня 1930 р. відбувся у Львові величавий луговий попис при участи тисячів Луговиків і Луговичок.

Одначе після пацифікації в осени 1930 р. осталося не цілих 500 Лугів в краю. Працю їх спараліжовано. Нових Лугів не вільно було закладати, старі розвязувано. Тоді Луговий Провід уложив новий статут „Руханково-спортового Товариства Великий Луг“, котрий влада затвердила по довшім часі.

З кінцем 1932 р. приступлено до закладання Лугів на нових статутах. Та тут піднявся небувалий вереск горе-патріотів, котрим не подобалися дві точки нового статуту, що влада має право контролі Луга (як зрештою всіх інших товариств) і що підручник до вправ має затверджувати уряд фізичного вихования. Посипалися тяжкі лайки в пресі та каміння підчас прилюдних виступів Луговиків. Одначе участь Лугових лав у святі „Українська Молодь Христові“ у Львові 1933 р. отворила очи навіть богатьом їх противникам. Неперебірчиві лайки та брехні частини преси вже належать до минулого. Найбільше ворогують на Лугові Орґанізації ті, що не можуть їх використати до своїх партійних цілей.

По 9-ох роках істнування Лугів на Галицькій Землі — тепер по ріжних тяжких переходах є їх около 350. Вони тісно обєднані коло свого Лугового Проводу — творять ядро нашого здорового молодого активу. По тяжкім 1933 р., коли безупинно сипалися найболючіші удари від своїх, Лугова Орґанізація видержала на своїх тяжких позиціях. На всі наклепи на Провід — Луги гідно відповіли довірям до свого Проводу. Руйнуючу анархію поборювали тяжкою щоденною працею. В праці коло Лугового Городу у Львові брали участь не лише львівські Луговики й Луговички, але також з дооколичних сіл.

Як працюють Луги? Крім приписаних вправ, спорту, змагань, впоряду і пописів йшла в них жива культурно-освітна робота: Голосні читання „Вістей з Лугу“, історії та географії України, виклади, відчити, дискусійні вечері, „жива газета“, аматорські вистави, концерти і т. д. Кождий Луг має свою бібліотеку і ріжні гуртки: аматорський, шаховий, хор і т. д. Часто відбуваються курси по містах і селах, на яких луговики набувають потрібне знання.

Де в селі є Луг, там село виглядає зовсім інакше як інші села без Лугової Орґанізації. Наші селяни за Лугами, бо видять в них користь для села. Зорганізована в Лузі молодь стає до праці і на інших ділянках культурного та господарського життя села.

Велике значіння має сей факт, що Лугова Орґанізація,котра взяла таку численну участь у величавім святі УМХ у Львові 7 травня 1933 р., доказала в той спосіб ділом, що вона станула явно і рішучо під прапором Христа. Нехайже на лугових прапорах і в цілій луговій діяльности буде виписаний Христовий знак і слова так як на знаменах римських легіонів: „Під сим знаком побідиш!“

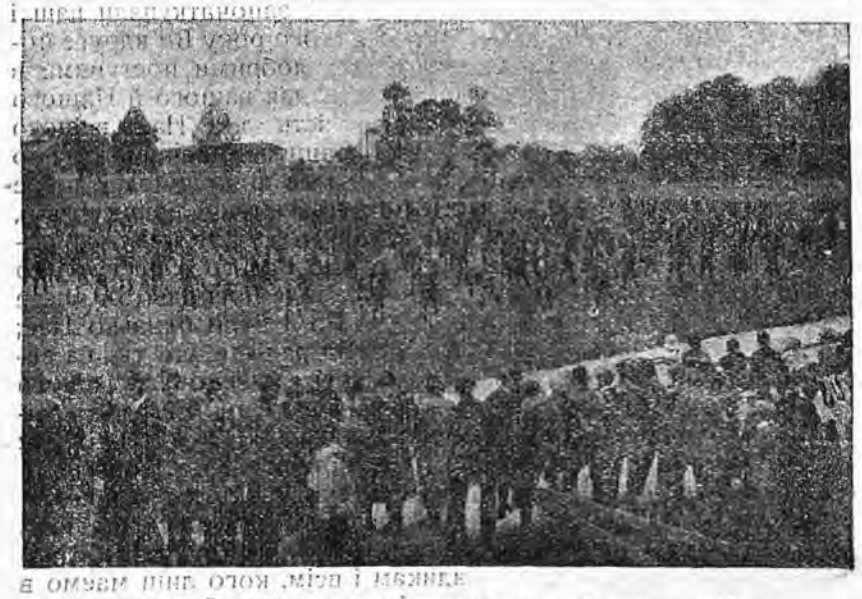

Вправи Луговиків палицями на Луговім попису у Львові 1930 р.

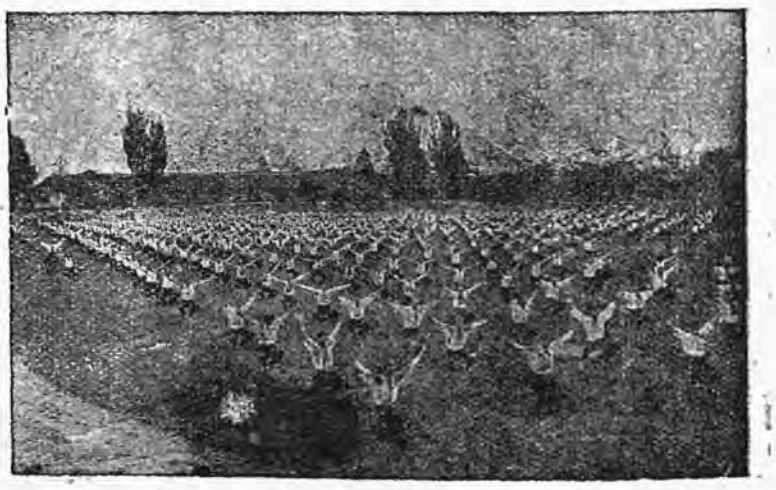

Вправи Луговиків вільноруч на Луговім попису у Львові 1932 р.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

В церкві ОО. Василіян у Львові 22 с. м. Преосв. Іван Бучко висвятив на діяконів: Методія Борсу з Чорткова і Йосафата Камінського ЧСВВ з Жовкви. В неділю 26 с. м. оба діякони разом з кількома діяконами, висвяченими давніше, одержать пресвітерат в Крехові з рук Преосв. Йосафата.

Першу Службу Божу відправить в празник Успення Пр. Діви 28 с. м. в церкві ОО. Василіян у Львові при вул. Жовківській ч. 36 в год. 10 рано о. Йосафат Дзьоба ЧСВВ.

Вибір Провінціяльної Управи Сестер Служебниць. Ґенеральна Рада Сестер Служебниць вибрала на своїй першій нараді 10 серпня ц. р. провінціяльну Управу на галицьку провінцію Матери Божої Страдаючої. Провінціяльною Настоятелькою вибрано С. Андрею Дубик, дотепершню Настоятельку з Тернополя. Першою Дорадницею і Заступницею провінціяльної Настоятельки вибрана С. Емілияна Боднарчук — Настоятелька зі Станиславова. Дорадницями вибрані : С. Симеона Кулинич з Перемишля, С. Апольонія Дубецька — Настоятелька з Богородчан і С. Людвина Зеленяк — Настоятелька з Турки н. Стр. Провінціяльну секретарку і справничку по приписам уставів вибере собі провінціяльна Управа. Провінціяльна Управа матиме свій осідок в Станиславові, а ґенеральна покищо приміститься у Львові. Галицька провінція Матери Божої Страдальної — найбільша з усіх провінцій, бо до неї належить 84 домів. Крім того є ще канадійська провінція Христа Царя і бразилійська св. Михаїла. В найближчому часі виберуть провінціяльну управу і для тих провінцій. З того бачимо, що Згромадження СС. Служебниць справді кріпшає і росте. Тішимося тим радісним обявом і бажаємо Згромадженню СС. Служебниць найкращого розвитку.

Відпуст в Гошові. На Ясній Горі в Гошові відбувся величавий відпуст в день Господнього Преображення. Вже в суботу вечером 18 с. м. непроглядні маси народу залягли гору. Між прочанами були великі громади зі Стрийщини, Калущини, Жидачівщини,і навіть з Ходорівщини, що прибули пішки. Богато прочан йшло натщо з далеких сторін бажаючи ще пізним вечером запричащатися. І дійсно в суботу вечером приступило до св. Причастя майже 600 побожних людей. Священики сповідали до 11.30 вночі. В неділю від год. 5 рано правилися читані Служби Божі, а в год. 11 співана Служба Божа. Двацять священиків слухало св. Сповіди. З дооколичних сіл прибуло 12 процесій. Рано проповідав о. О. Дуб ЧСВВ, а на Службі Божій співаній прегарну проповідь виголосив о. Яким Сеньківський ЧСВВ. Проповідник своїми щирими словами зворушив слухачів до ревних сліз. До св. Причастя приступило 4.320 людей. При тій нагоді годиться зазначити, що Ясна Гора стає щораз краща. Церкву гарно обновлено, на подвірі поставлено гарну каплицю і проповідницю. В найближчому часі проектується уладити хрестну дорогу довкола гори. Це все дуже потрібне з огляду на близкість Кохавини. Великі заслуги в тім ділі має теперішний гошівський ігумен о. І. Тисовський ЧСВВ.

І нехай Лугова Орґанізація, як зрештою кожда орґанізація, сперта на правдивій дисципліні, твердо памятає, що ми тому впали, що ідеалізували бунт і бунтівників.З такою „ідеольоґією“ ніяка орґанізація не може принести хісна нації. На тій точці світогляд мусить бути ясний, бо інакше буде зле.

Вкінці слід підчеркнути ще одно: Луговики уважають інші анальоґічні орґанізації, як пр. наш „Сокіл“, братними орґанізаціями, а не ворожими. І хочуть, щоби в благороднім суперництві розвивалися всі наші здорові сили.

Луговик.

Положення католиків в сучасній Німеччині

(Від нашого заграничного кореспондента)

Коли Ґітлєр прийшов до влади і заключив конкордат з Апостольською Столицею, всім здавалося, що національно-соціялістична Німеччина дасть повну свободу католицькій Церкві, що без сумніву булоб скріпило становище і вплив нової держави. Тимчасом по перших надіях наступило ґірке розчарування. Показалося, що націоналістична ідеольоґія німецьких лідерів стоїть у повнім противенстві до правд віри і моралі катол. Церкви. Се спонукало Конґрегацію св. Уряду осудити твори двох найвизначніших ідеольоґів німецьких націоналістів, заразом міністрів, Розенберґа й Ґеббельса. Відтак зачалася остра кампанія проти католицьких орґанізацій молоді, проти епископів і загалом проти Церкви через масове поширювання і пропаґанду формального поганства.

Апостольська Столиця все те точно знає і бачить та не робить наразі ніякого рішучого кроку й все ще надіється, що в Німеччині таки візьме верх розум і розвага над фанатизмом і фантазіями.

Для переведення в життя конкордату повстала в Берліні осібна комісія зложена з представників уряду і Церкви. Ап. Столиця до тих важних перегорів визначила Епископів з Фрайбурґа в Брайсґавії, з Оснабруку й Берліна, які заразом є представниками всего німецького Епископату. Коли в останних днях червня Ґітлер приняв на послуханні згаданих епископів, в католицьких кругах появилися оптимістичні настрої, що таки прийде до повної згоди між державною владою і катол. Церквою, що для Німеччини під нинішню пору більше конечне як коли перед тим. Та сі надії показалися неоправдані подіями з 30 червня і пізнішими. Ото без найменшої провини, без переслухання і суду, без подання найменшої причини вбито кількох найвизначніших німецьких католиків. І так замордували Д-р Клявзнера, голову К. Акції в Німеччині; Пробста, головного директора Катол. Орґанізації Молоді; студента католика Бека, предсідника академічних катол. Товариств, Шміда й Ґерліха. Одинока їх провина, що вони були свідомі, ревні і діяльні католики, а замордовані не з іншої спонуки, лише з ненависти до катол. Церкви.

По кровавих подіях 30 червня знов появилися офіціяльні заяви, що могли знов бодай троха успокоїти католиків. І так дня 7 липня міністеріяльний директор Бутманн заявив представникам преси, що коли Ґітлєр уділив послухання тром епископам, то се вказує, що обі сторони рішені дійти до мирної співпраці. Знов 23 липня пруський міністр віроісповідань, Руст, з приводу приняття присяги від катол. епископа з Ґільдесгайму заявив, що націоналістичне правительство стремить до повної згоди з поодинокими віроісповіданнями. Майже рівночасно здавалося, що й переговори в справі введення в життя конкордату ввійшли на добру дорогу. Сказано було, що уряд признає істнування католицьких орґанізацій, лише з тим застереженням, що вони можуть орґанізуватися виключно на епархіяльній базі. Помимо тих кількох позитивних подій, нема (бодай на разі) великої надії, щоб теперішне правительство Німеччини щиро бажало повної згоди й співпраці з катол. Церквою і хотіло щиро перевести в життя конкордат.

Причини такого недовіря до доброї волі уряду передовсім у ворожім настрою офіціяльних кругів до катол. Церкви та її основних засад. Хоч Ґітлер дав приречення представникам Епископату, що положить кінець безбожницькій кампанії доктринерів його партії, кампанія не лиш не устала, але загострилася ще більше. Передовсім часописи призначені для молоді переповнені нападами на Церкву й мерзкими та цинічними богохульствами.

Для приміру візьмім місячник „Нордлянд“, призначений для молоді. В передостаннім числі (1934 ч. 13) є таке: „Німецька молодь 20 ст. сильно переконана, що може жити без ґріха, отже й без ласки... Міт крови переконує щораз більше, що християнство пережилося, та що тепер заступить його віра в кров і расу. Назва поганина в майбутності є почесна назва для нас молодих. Так, ми раді з того, що ми погани по тисячелітті християнства, котре не відповідає німецькому духові“...

Такі богохульства можуть там писати без найменшого спротиву власти. Навпаки, католикам заборонено як найостріше протестувати проти того рода богохульних, ображуючих совість і провокаційних виступів. Ось минули два місяці від конференції німецького Епископату в Фульді, а до нині не вільно оповістити спільного послання Епископів до своїх вірних. Вправді проти сього нового поганства запротестували архіепископ-кардинал Бертрам з Бреслави, епископи Фрайбурґа, Ротенбурґа, Мінстеру, Тревіру і Аквісґрану; але католицькі часописи не сміли подати до відома їх протесту. Одинока форма протесту, дозволена католицьким часописам, така, що дослівно повторяють більше богохульні виступи нових поган без слова осуду або обурення в тім переконанні, що спонтанічно наступить реакція в душах католиків читачів.

Діяльність новнх поган не обмежується лиш на чисто теоретичні богохульства, хоч саме теоретичне поширювання такої поганської ідеольоґії між молодю мусить викликати дуже сумні наслідки. Моральний занепад вже тепер впадає в очі. Взяти під увагу лиш закон стерилізації та легкість розводів т. зв. „мішаних“ подруж, коли одна сторона не викаже, що походить з чистої „арійської“ раси. Ось недавно в орґані, призначенім для текстильних робітників, виразно сказано, що національний соціялізм „зриває всякі застарілі етичні пересуди“. Мало залежить на тім, чи діти „з правного подружжа чи природні, аби лиш були здорові й чистої раси“. Як видно, під тим оглядом нема ріжниці з большевицькими засадами, які також зірвали зі всякими „застарілими моральними пересудами“.

Вкінці появляються щораз частіші ординарні напади на Св. Отця й Епископів. Ось недавно гурток „наців“ напав на епископа Сфоля з Роттенбурґу, коли той у процесійнім поході ніс Найсв. Тайни. По церквах в Бадені, Карльсруге й Майнгаймі розкидають провокаційні летючки. В одній такій летючці був ось такий зазив: „Досить нам тої „Фавльгаберії“. (Фавльгабер, се архіепископ-кардинал в Монахові) — До горшка з тим каналією! Кулаком по голові того чорного священика, що підбурює нарід! Доперва тоді будемо свобідні від того чорного злочинця, коли його повісять“... Ось яких метод уживають чистої раси „нації“ в боротьбі з Церквою...

З того таке заключення: Релігійну боротьбу в новій Німеччині не викликали ані не викликують католики, котрі мусять терпіти в мовчанні, бо навіть не вільно їм боронити так брутально доптаних релігійних почувань. Джерело того лиха лежить головно у фанатизмі національно - соціялістичного нео-поганства. Повторяється доба Юліяна апостата. Тепер ясне, чому Брінінґ і католицьке Центрум так розпучливо боронилися перед Ґітлєром та його рухом; також ясне, чому Австрія здобувається просто на геройські подвиги, щоб забезпечити свою незалежність. І одні й другі боронять з посвятою, достойною ісповідників, християнську традицію і культуру Німеччини перед нео-поганським варварством. При тій нагоді треба пригадати, що осередком історії людства не є чоловік, але таки Бог. (Н.).

Що пишуть

про німецький плєбісцит.

Головний редактор Німецького Інформаційного Бюра Берндт пише між ін. таке: „Проти голосували ті, що стоять все на боці, нездібні до ніякої творчої праці, котрі вміють тільки шмерати і критикувати. Найбільше опозиційних голосів було там, де правительство не могло опанувати безробіття, дальше в деяких промислових осередках, пристанях, що їх господарський організм залежний від закордонної торговлі. Спад голосів „так" в порівнанню з виборами в листопаді 1933 р. повстав на думку Берндта тому, бо тоді на лісті послів до Райхстагу було 40 прізвищ не-гітлерівців.

Англійська преса стверджує, що Гітлер здобув в Німеччині абсолютну владу. „Дейли Мейль" запитує, який вжиток зробить Гітлер з повновластей, які тепер має. „Дейли Геральд" стверджує, що вислід голосування в Німеччині не має нічого спільного з дійсністю, додаючи, що справжня опінія німецького народу невідома.

Французька преса пише, що німецький плєбісцит не дав таких вислідів, яких очікували його орґанізатори. „Пті Журналь" стверджує, що проти Гітлєра виявилася досить сильна опозиція в великих містах і промислових осередках. „Матен" пише, що популярність Гітлєра в масах захиталася, одначе зміцнилася його політична позиція. „Фіґаро" пише, що вислід голосування наблизить Гітлєра до Райхсвери.

Італійська преса подає обширні звіти про плєбісцит „Ляворо Фашіста", орґан фашистівських корпорацій, пише, що в богатьох містах відсоток опозиційних голосів доходив до 20 процент. „Дель Пополь" пише, що в порівнанню з листопадом 1933 р. можна оцінювати голоси опозиції на 6 міліонів. Вислід плєбісциту дуже симптоматичний. Опозиція творить досить значну вказівку невдоволення. Головно в католицьких провінціях Німеччини і в Берліні зменшилося число голосів за Гітлєром.

Совітська преса обговорює висліди плєбісциту в Німеччині і підкреслює, що число опозиційних голосів проти Гітлєра подвоїлося. „За Індустріялізацію" називає вислід плєбісциту великою побідою німецької комуністичної партії. Берлінський кореспондент „Правди" іронізує, що Геббельс мав висліди плєбісциту записані в своїм записнику вже перед оповіщенням".

Польський „Ґлос Народу" з Кракова пише в ч. 228 про вислід плєбісциту в Німеччині таке: „Вислід недільного плєбісциту скріпив дуже сильно становище Гітлєра... Не можна заперечити, що 39 міліонів горожан затвердило закон, котрий дає Гітлєрови абсолютну владу. Такої влади не мали ні Гогенцолєрни, ні російські царі. 39 міліонів Німців зреклося своїх політичних прав для одиниці, котра не має німбу монархів... Бували ріжні диктатури, але такого ще не було"... „Ніхто ні Гітлер може слушно сказати, що дістав свою владу не від послушної ради міністрів, ні від Райхсвери, тільки з рук німецького народу".

Дві відозви Гітлєра

Після плєбісциту канцлер і провідник німецького народу Гітлер видав до німецького народу відозву. В ній каже: „Ми скінчили 19 с. м. період 15 літної боротьби за владу. Вся влада від найвисшого урядника держави до найнизшого в руках націонал-соціялістів. Се надгорода за нашу працю і жертвенність. Дякую всім, що своїми голосами причинилися до підкреслення величі держави і націонал-соціялістичного руху".

Крім того Гітлєр видав другу відозву до своїх партійних товаришів. В ній заявив, що побіду в часі плєбісциту завдячує націонал-соціялізмови, передовсім всім партійним орґанізаціям. Гітлєр закінчив ту відозву так: „Маючи до вас безмежне довіря, рішаюся зачати наново і дальше вести борбу за душу і єдність німецької нації".

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Сташіца ч. 8-І.

Ватикан

проти допущення Совітів до С. Народів.

„Оссерваторе Романо" критикує остро заповіджене приняття Совітів до Союзу Народів. Він спирається м. і. на тім факті, що ще богато членів Союзу Народів не признало совітського правительства. Совіти — пише орган Ватикану — не можуть бути допущені до Женеви ні з правних ні з моральних оглядів. Коли те допущення уважають за середник, що улекшить европейській цивілізації впливати на совітське варварство, тоді те допущення мусілоби бути точно обусловлене. В противнім випадку не Европа буде впливати на СССР але СССР на Европу.

Англійський голос

проти приняття Совітів до С. Народів.

Англійський консервативний орґан „Морнінґ Пост" обговорює в передовиці недавно оповіщені кореспонденції та фотоґрафії, що свідчать про голод в СССР і пише м. і. так: „Голод іноді буває. Він був в Росії за царів, буває в Індії і в інших краях. Та є істотна ріжниця між такими голодовими нещастями і теперішним голодом в СССР. Давне рос. правительство вживало заходів, щоб помогти голодуючим. Одначе підчас голоду на Україні недостачу хліба, спричинену лихим урожаєм, совітське правительство не облегчувало а погіршувало. Колиб йшло про стихійне нещастя, ми не думалиб підходити до нього з політичною міркою. Та в данім випадку — се орґанізована жорстокість і тому ми вважаємо, що питання про голод в СССР се питання про цивілізацію. В Женеві роблять приготування до приняття СССР до Союзу Народів. Одначе в статуті С. Н. є стаття, котра вимагає, щоби члени С. Н. давали „гуманні умовини праці для мужчин, жінок і дітей". Чи Рада С. Н. розгляне загальновідомі факти перед тим, заки допустить до неї представників СССР? Або Рада С. Н. просто прийме совіти на віру як з добрими намірами філянтропійне заведення?"

ОСИП НАЗАРУК 38

ВЕНЕЦІЯ

Найбільша саля у палаті дожів

Слово до старих людей з приводу думок перед образами старого Тінторетта.

Між країнами, що стоять під знаком бика і країнами, що стоять під знаком барана, лежать Єгипет і Халдея. Отже там розцвили ті дивні культури якраз між 5-им і 2-им тисячеліттям перед нашою ерою, високі культури, від котрих дійшли до нас перші виразні відомости, які має історія людства.

А потому, в міру як посувалася „весняна точка" на небі, оживали країни близько Середземного Моря і на арену світа виступали Ассирійці, Меди і Перси, Фенікійці з їх великими кольоніями в Таршіші й Картаґіні та після всякої правдоподібности також в далекій Бразилії, вкінці як остання в тім крузі виступила сила Риму, котрого побідні леґіони загортали світ довкруги.

Майже перед самим різдвом Господним „весняна точка" на небі перейшла під знак риб. Рим паде і филі хаосу покривають культурні країни, а потому вирінають помалу морські держави: Еспанія і Португалія, Венеція і Нідерлянди, нарешті Анґлія, Велика Британія, спадкоємниця Риму, тільки на більшу міру.

Коли вдуматися в великанську силу такого мистця як Тінторетто мимохіть приходить на думку правильність творчости цілих культур, котра зовсім подібна до правильности пір року в природі і — зовсім таксамо незбагнута.

На обидвох півкулях землі, котрі довгі, дуже довгі тисячеліття взагалі себе не знали, розвиваються племена і народи подібно і в подібних місцях і мають подібні нахили, коли походять з анальоґічних місць. З центрів, де колись були або й тепер ще є великі озера, внутрішні моря, як Каспій, Арал і вже пісками засипані басейни колишніх збірників вод в центральній Азії, виливалися мов візбрані води завойовницькі племена Кельтів, Італо-Греків, Ґерман, Словян і потому безліч орд монґольських. Перші йшли зразу на північ, котра тоді була значно тепліша ніж сегодня, й аж потому в міру остуджування півночі зверталися на полудне. Зовсім подібно як було в Америці: і там з околиць Пятьох Великих Озер надійшли пізніші завойовники і творці великих культур Мехіка й півострову Гондурас, де здичіле тепер племя Мая оставило по собі міста в лісних джунґлях, міста з улицями, що мають брук мощений кольоровою порцеляною. А тим державам осередка відповідають у старім світі дивні як сни культури старого Єгипту і Халдеї, чудові як мрії міста Фенікійців, гарні як мережки святині Греків і дві найдивніші державности людства: старих Римлян і Китайців. Все те держави осередка — і там і тут. Якась ще недосліджена правильність в дивних квітах культури, зовсім подібна до тої, котра визначує весну і літо, осінь і зиму. Або до тої правильности в життю одиниці-людини, котра має діточий вік і молодість, дозрілий вік і старість.

І тут, у сій найдивнішій зі всіх саль Европи, тут на сім образі майстра Тінторетта маємо прорив у споконвічнім законі правильности: маємо твір людини, створений в її глибокій старости, твір такої буйности, яку виказує тільки молодість, і такої сили, яку виказує тільки вік зрілости, і такого розуму, який виказує тільки великий досвід старости.

Що се? Де розвязка сеї таємниці?

Феномен? Але що значить феномен? Де його дивне коріння? Відки воно береться? Як воно кільчиться? Як росте?

На всі ті питання дає виразну відповідь образ Тінторетта. Він не скриває нічого, але ясно каже: Коріння сили моєї на старости літ моїх в моїй вірі і в думці про Бога. Се невмируще жерело моєї сили всего, що було, є і буде на землі й у всесвіті. Се коріння сили кільчиться в той спосіб, що чоловік перенятий вірою в Бога не перешкоджує діланню ласки Його, але свідомо співділає з нею. Дає свою частинку до будови сили своєї. Колиж дає її постійно, тоді та сила росте постійно і переломлює навіть закон природи, дуже сильний закон. Моя думка на старости літ моїх звернена не на земні річи, які оглядати можуть звичайні очи людини і яких дотикати можуть руки її. Бо випливають хорі очи і гинуть руки і мозок зогниє. А я звернувся до річей, які може бачити тільки віра, котрій зовсім не шкодить гниття тіла і очей його: я звернувся до річей поза змисловим світом. І тому міг я дати такий великий твір на старости літ моїх. Він може мати і має великі хиби, як має їх кожний людський твір, але він на завше остане доказом сили звязку людини з Богом. На завше: як довго житиме людський рід, як довго не затратить культури своєї. Се подібний доказ звязку людини з Богом як всі культури всіх племен і народів, котрі розсипаються в пил, як тільки збутвіє їх звязок з Творцем всесвіта, котрий бажає чистоти і думки зверненої до себе.

Коли дивитися на образ Тінторетта, мимохіть тиснуться до голови цілющі як

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ВАТИКАН І ЕСПАНІЯ. Поголоски про зірвання переговорів в справі конкордату між Ватиканом і Еспанією неправдиві. Переговори йдуть дальше хоч дуже помалу. Причина сего — неуступчиве становище еспанського правительства в справі розділу Церкви від держави згідно з новою еспанською конституцією. Крім того є розбіжність поглядів на відшкодування за сконфісковані церковні добра і в справі подружого закону.

РОЗКОЛ В ПОЛЬСЬКІЙ ЛЮДОВІЙ ПАРТІЇ. Кількох послів і діячів людової партії: Валерон, Виживковський, Доброха, Врона і інші зачали видавати новий часопис „Польска Людова“. Вони задумують зблизитися до санації.

У ВАРШАВІ увязнили 18 членів народово-революційної орґанізації за протидержавну діяльність між студентами і безробітними. М. ін. увязнили адвоката Вітольда Росцішевського.

РОЗВЯЗАННЯ „ЛЕҐІОНУ МОЛОДИХ“. Ченстоховський староста розвязав повітовий відділ „Леґіону Молодих“ в Ченстохові. Ченстохівські „молодолеґіоністи“ збунтувалися проти своїх санаційних опікунів.

7 ҐРІХІВ ГОЛОВНИХ ФРАНЦІЇ СУПРОТИ ПОЛЬЩІ. Англійська ґазета „Ню Хронікль“ вичисляє 7 головних ґріхів, яких допустилася Франція супроти Польщі. Перший — се Льокарно, що не забезпечувало польських границь, другий — пакт чотирох, дальше: французькі концесії для Німеччини в справі зброєнь, невдоволяючі польсько-французькі торговельні взаємини, французький капітал обминає Польщу, або уважає її своєю кольонією, справа Жирардова і вкінці прогнання польських вуглекопів з франції.

ШЕФ ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ шведської армії ґенерал Оскар Ниґрен приїхав до Варшави в товаристві свого адютанта. Ґен. Ниґрен візьме участь в польських військових вправах в Бедруску коло Познаня. Сі маневри спеціяльно призначені для військових представників чужих держав.

МІНІСТР ҐЕРІНҐ заявив представникови „Дойче Альґемайне Цайтунґ“, що плебісцит се ніяка несподіванка. Проти Ґітлера заявилися ті, що не признаються до націонал-соціялізму, але вони колись пізнають свою помилку. Крім того такі, що з еґоїстичних мотивів йдуть в іншому напрямі або вкінці такі, що ніколи не дадуться переконати. Націоналісти не будуть їх карати, але не дозволять вести пропаґанду проти націонал-соціялістичного правительства. „Хочемо мати критику чесну — говорив Ґерінґ — при всіх трудних проблемах, звязаних з розбудовою держави, але критикувати має право тільки той, хто встигне зробити щось красше і докаже се ділом. Супроти Ґітлера мусить втихнути всяка критика. Коли вождь видасть наказ, кождий Німець мусить його виконати. Не богато мине років і за Ґітлером стане весь німецький нарід“.

ЧЛЕНИ НІМЕЦЬКОГО ПОСОЛЬСТВА в Варшаві виїхали до Східної Пруссії і там на німецькій території взяли участь в голосуванню.

НІМЕЦЬКИЙ ПОСОЛ У ВІДНІ Папен їздив голосувати до Берліна.

НІМЕЦЬКА КОЛЬОНІЯ в Гонґ-Конґ (Китай) взяла участь в плебісциті голосуючи на кораблі „Бренергавен“.

ЖИДИ В НІМЕЧЧИНІ голосували за Ґітлером. Союз Жидів націонал-соціялістів видав був навіть відозву, в якій сказав між ін. таке: „Заявляємося за злукою уряду президента держави з урядом канцлера і взиваємо всіх німецьких Жидів, щоб голосували: „так“.

НАРАДА МУССОЛІНІЯ З ШУШНІҐОМ відбулася у Фльоренції. Вона тривала 2 год. Оба державні мужі обговорили справи господарські, культурні і політичні, що торкаються обох держав. Дальше ствердили спільність метод і директив щодо цілости і незалежности Австрії, яка причиниться до вдержання миру над Дунаєм. Обі держави будуть старатися співпрацювати. Італійський віце-міністр Сувіч заявив представникови ПАТ-а, що Муссоліні і Шушніґ не обговорювали справи повороту Габсбурґів на австрійський трон.

ВЕЛИКІ МАНЕВРИ ІТАЛІЙСЬКОЇ АРМІЇ зачалися в Апенінах між Фльоренцією й Больонією. Провідник маневрів ґен. Ґраціолі. На маневри покликали 4 річники: 1904, 1905, 1906 і 1907.

БУНТ МОРЯКІВ В ЕСПАНІЇ вибух на кораблях воєнної маринарки в пристані Картаґіна. Причина бунту: в кількох моряків знайшли примірники комуністичної ґазети, видаваної в Мадриті. Її заборонено читати воякам і морякам. Коли команда хотіла покарати моряків, що мали комуністичну пресу, за ними обстали їх товариші і збунтувалися. Команда здавила бунт.

В АТЕНАХ увязнили недавно двох ґенералів, трох полковників і ще кількох висших старшин. Вони мали підготовляти змову проти теперішного грецького правительства.

СВІТОВИЙ ЖИДІВСЬКИЙ КОНҐРЕС відбудеться в осени 1935 р.

НОВІ ПРОТИЖИДІВСЬКІ заворушення вибухли в Мароку. В місцевости Уйда прийшло до бійки між Жидами й Мароканцями. Поліція увязнила кілька осіб.

БОЛЬШЕВИЦЬКОГО КОНСУЛЯ в Харбіні Славуцького обидив манджурський поліціянт Москаль Костомаров. Тільки через холоднокровність консуля не дійшло до бійки. Совітське правительство вислало остру ноту до манджурського правительства з домаганням сатисфакції.

МАНДЖУРСЬКІ ВЛАСТИ УВЯЗНИЛИ богато урядників східно-китайської зелізниці, большевицьких горожан. Між ін. увязнили начальників найбільших стацій. Їм закидають, що вони зорґанізували саботажі, бандитські напади на зелізницю, зелізничі катастрофи і т. под. Сподіються, що Японці проголосять стан облоги на цілій лінії східно-китайської зелізниці.

ЯПОНІЯ відкликала нагло свого посла в Китаю Аріошія. На його місце призначили представника міністерства війни.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ зачнуть в найкоротшім часі будувати 2.100 літаків, призначених для воєнної маринарки.

бальзам науки великого мислителя Церкви, котрий учить:

Сину, доручи Богу всі справи свої, Він розвяже їх добре і своєчасно!

Коли при всіх подіях не будеш спинятися лише на зовнішнім вигляді річей і не будеш довірятися лише тілесним очам у всьому, що будеш бачити та чути, але як Мойсей що року входитимеш у Святая Святих на пораду з Господом, то часто почуєш відповідь Божу й одержиш науку про богато річей нинішних і прийдешних.

По жорстокости твоїй і непокаяному серцю збираєш собі гнів на день гніву і відкриття праведного суду Бога, котрий віддасть кождому по ділам його...

Нації як такі не можуть в цілости одержати ні надгороди ні кари на другім світі: тому кожду з них зустрічає надгорода або кара вже на сім світі по ділам її. І тому каже великий поет німецький:

„Die Weltgeschichte ist das Weltgericht...“*

А якіж можуть бути діла нації, що важать на істнуванні і долі її? Вони залежать від свідомости, доброго наміру і вложеної праці та жертвенности. Чим більше свідома верства й одиниця нації, тим більше значить її свідомість і добрий намір, її праця і жертвенність—і навпаки. Долішним верствам рахується передовсім їх праця. Тому вони все трівкіші від горішних верств,—їх свідомість тупіша й менше заострена, тому й менше ломиться їх добрий намір, їх мораль. Але розвал горішних верств нації рівнозначний з розвалом її проводу. Тоді остають лише фундаменти її. А в фундаментах ніхто не мешкає. Тай вони розкладаються, коли за довго стоять не накриті й до будови не ужиті. Тоді зачинає і їх розкладати гриб і зїдати численний ряд бактерій, між котрими є і такі, що розсаджують навіть каміння.

*) (Для них) світова історія се світовий (прилюдний) суд (над ними).

Хвилями маю враження, що моя нація чи радше племя моє доходить до стадії, в котрій можна запримітити такий розклад...

Безцільні убийства і розшматовування внутрі...

Недостача свідомої праці вгорі.

Якже помиляються в нас ті, котрі вічно нарікають на болюче й убийче марнування нашої молодіжи! Вони не добачають стократно більше болюче і більше убийче марнування наших старих, досвідчених людей. Коли град побє цвіт у садах, то се безперечно страта і шкода. Але ще далеко більша страта і шкода, коли марно пропадуть овочі, зовсім дозрілі і навіть зібрані та звезені до шпихлірів. Далеко більша страта і шкода тому, що випродукування зрілих овочів і звезення їх до шпіхлірів коштує далеко більше праці ніж випродукування цвіту на деревах. І ще тому, що коли пропаде цвіт на деревах, то можна заздалегідь подбати про відповідне заосмотрення дому в те, чого можна було сподіватися по тім цвіті, подбати в відповідній порі.

Та всяке порівнання хроме.

Сю правду виразно можна бачити якраз на сім прикладі.

Бо ніщо не заступить нації марнування її старих людей, котрі зібрали великий досвід з життя і відходять з тим досвідом, нікому його не лишивши. А щож доперва говорити про націю, нарід чи племя, в котрім таке діється відколи воно себе памятає. Постійно, з правильністю весняних бур і зимових снігів Українці, що дожили глибокої старости, відходять з сего світа, не оставивши буквально ніякої науки молодшому поколінню,що йде за їх поколінням.

Перший і останний зі світських діячів України, котрий оставив якусь науку дітям своїм і казав її записати, був ще наш князь Володимир Мономах. А перший і досі останний з наших духовних діячів, котрий оставив нам в листах деякий життєвий досвід з того, що бачив і пережив між Українцями, був ще наш Владика, Іпатій Потій. А поза ними — хоч яйце коти, не розібється і не спиниться: так рівно — рівнесенько на степах українського духа! Ніде ні стриму, ні знаку, ні запору в нічім і перед нічим. Ні для ока, ні для думки нашої молоді...

Чиж дивота, що молодь нашого народа зачинає в кождім поколінню зокрема рахувати історію — від себе? Чи дивота, що наш орґанізм так покраяний і покервавлений як вуж на роздоріжжі? Супроти таких фактів треба дивуватися не тому, що той нещасний орґанізм не здобув своєї держави, але треба дивуватися тому, що він ще взагалі істнує навіть порізаний, що не розсипався ще під стопами тих народів, у котрих старі, досвідчені люди лишають молодим поколінням досвід життя свого на науку, щоб вони не зачинали дорібку від себе.

Найбільша саля у палаті дожів робиться темна-темна. А може то в очах мені темніє від утоми і від моїх думок про неймовірно тупе племя моє, котре в зарозумілости своїй уважає себе ще дуже спосібним.

Виходжу на балькон найбільшої салі у палаті дожів. З нього видно синесинє небо і чудові, залиті сонцем ляґуни Венеції. Воздух такий милий, здоровий. Сам балькон доволі вузький. І тим дальше відси рветься погляд очей, рветься на синє небо, рветься на ляґуни Венеції, рветься на вуличне життя її. Віддихаю свобідно. (Далі буде).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

КАТОЛИЦЬКА ЛЕКТУРА ДЛЯ МОЛОДІ

ЗМІСТ: Значіння лектури як виховного чинника — Проблема добору доброї лектури. — Небезпека фахової лектури. — 2 групи книжок під оглядом світогляду: матеріялістичні й ідеалістичні. — Чи добре держати в бібліотеці книжки чужих авторів ворожої нації? — Яка перша основа добору книжок в катол. бібліотеках? — Питання мови. — Мовні абсурди. — „Давайте історичну лектуру!“ — Хто підпирає радикальне видавництво „Самоосвіту“? — Слабі сторони наших істориків. — Потреба історичної белетристики на зразок Сенкевича. — Хоробливе драгоманівство ще покутує у виданнях „Просвіти“ — Що зробити з Шевченком і Франком? — Катол. бібліотека має давати здоровий душевний корм, що скріплює католицький світогляд. — Запити слухачів і відповіди прелегента.

Д-р К. Чехович виголосив на курсі інструкторів КАУМ у Львові виклад на тему: „Лектура“. Зміст: Проблема лектури молоді се в першу чергу педагогічна проблема. Вона доторкає виховання і навчання. Школа й родина тепер не мають уже такого впливу як давніше. Тимсамим дуже зросло значіння лектури, преси і книжки як виховного чинника.

Коли се лектура для нас самих, для провідників КАУМ, то ми можемо брати до рук також авторів релігійно й національно ворожих, бо щоб могли їх поборювати, треба знати їх зброю, але давати їх другим се бувби злочин. Ціль лектури: самовиховання і самонавчання.

Проблема лектури се передовсім проблема добору доброї лектури. Добра лектура є творча і будуюча у відношенню до католицизму й українського націоналізму, вона причиняється до здобуття максімум прав нашої Церкви і нашої нації.

Але є т.зв. фахова лектура, яка ніби немає ніякого відношення до справ Церкви й нації. Та в дійсности в ній можуть бути замасковані ворожі тенденції. Щоб лекше зорієнтуватися, котрі книжки шкідливі, котрі ні, можна поділити їх під оглядом світогляду, який вони заступають, на 2 групи: 1) матеріялістичні у фільософічному значінні 2) й ідеалістичні. Перший світогляд матеріялістичний є моністичний, т.зн. признає лише істнування матерії. Він лежить в основі соціялізму і лібералізму. Другий ідеалістичний буває моністичний і дуалістичний. Дуалістичний ідеалізм приймає крім матерії також істнування духа. Та не кождий ідеалістичний світогляд є нашим союзником. В основі християнського світогляду лежить дуалізм, що признає істнування духа і матерії: Бог і світ, тіло і душа, у всесвіті: дух і матерія. Недавно були проголошені списки доброї католицької преси. Наша католицька преса назагал добра. Та коли візьмемо під увагу її становище до прав нації, то побачимо, що частина нашої катол. преси замало вдоволяюча під тим оглядом. Вона не доцінює активної боротьби за максімум прав нації.

Лектура чисто релігійного змісту се лише невеличкий вирізок з тої лектури, яка є духовою поживою католика. Вона для католика необхідна, та невистарчаюча, бо не обхоплює всіх ділянок життя, які обходять католика. Тут є ще застереження щодо мови чисто релігійної лектури. Коли того рода книжки писані мовою тої нації, що хоче нас здавити, то вони не надаються для нас на лектуру. Таке саме можна сказати і про автора книжки. Коли він нам чужий і належить до ворожої нації, то його книжок не треба приймати до наших бібліотек, хоч вони самі по собі добрі.*) З таких книжок можуть користати лише свідомі одиниці. Також небезпечно держати в бібліотеці КАУМ книжок тих українських авторів, що байдужі або й ворожі до справ Церкви навіть тоді, коли зміст тих книжок не противиться науці Церкви, бо він може собі виробити авторитет у читача також у злих книжках того автора.

Добір книжок у бібліотеках мусить бути примінений також до рівня освіти читача. Основою добору мусить бути в першій мірі книжки про нашу національну історію й культуру, особливо про нашу релігійно-церковну культуру. Наш католицизм се ніяка польська інтрига, як думають наші православні брати. Це треба в розмові з ними пояснювати. Наш католицизм має велику історичну місію.

Друга основа нашої національної культури і сили це рідна мова. В тій справі богато в нас тепер пишеться. Недавно появилися три статті в журналі „Шлях виховання і навчання“. Стаття д-ра В. Сімовича сперта на засадах позитивістичної лінгвістики. Мовляв, мова се лиш засіб порозуміння між людьми. Ідеалістичне розуміння мови стоїть на становищі, що людська мова се не лиш засіб до порозуміння але також якась таємна творча сила, що звязує дану збірноту в одну силу. Коли мова розвивається, то розвивається також культура даної збірноти. Мова витворює також вартости характерольогічні народу. Тому треба дбати про чистоту рідної мови. Найбільше підходить під ідеалістичне розуміння мови стаття дир. Ющишина. Вона стоїть на становищі, що мова се не лиш засіб порозуміння, але се щось вище, метафізичне. Трета стаття проф. Огієнка написана під гаслом: Для одної нації одна літературна мова й один правопис. Се гарна девіза, але чи таке її здійснення, яке пропагує проф. Огієнко, доведе до цілі, се ще питання.

У всіх тих справах мови і правопису треба в нас глибших наукових студій. Колиб у нас було глибше знання мови у тих, що займаються мовознавством, то не ухвалювалиб таких абсурдів, що в нашій мові є лише середне „л“.*) В літературній мові мусимо писати пр. „Ленін“, а не „Ленін“. Тоді требаб писати „лава“ в значінню „лява“ і в значінню „лава“ (лавка). Таксамо незгідне з правдою, що наша мова загубила звук „г“. Тому там, де вимовляємо „г“, треба й писати „г“ а не „г“. Занепадає рідна мова, там наступає також упадок національности. Таксамо де упадає наш греко-католицизм, там захитуються основи нашої національної сили.

На загальних зборах „Просвіти“ чути було голоси: Давайте нам історичну лектуру! Та ми не маємо богато будуючої історичної лектури. Видаване коштом „Просвіти“ „Життя і Знання“ (ч. 17) під редакцією д-ра Сімовича захвалює, що „Самоосвіта“ (видавництво радикалів!) дуже гарно і популярно викладає історію українського народу!... Тимчасом в книжочках „Самоосвіти“ пробивається матеріялістичний підхід до історії. Прим. в книжочці „Великий зрив“, де змальовано наші останні визвольні змагання, виразно вилазить соціялістичне освітлення подій. Та навіть на сторінках одного католицького журналу читали ми недавно захвалювання книжки відомого русофіла проф. А. Копистянського, в котрій доказується істнування культурної і мовної єдности „триєдиної русской нації“. Слабі сторони мають також історичні праці нашого заслуженого історика, Мих. Грушевського, бо в них недоцінюється ідеяльности наших великих історичних постатей. До того Грушевський хвалить анархічні й бунтарські виступи мас, ріжних „татарських людей“ і т. п. Вповні можемо поручити історичні праці пок. Вячеслава Липинського з огляду на їх державницький дух.

Наукові історичні праці впливають безпосередньо на ум! Вони для молоді і ширших мас мало доступні. Знання рідної історії дуже легко поширюється історичною белетристикою (повістями), бо вона впливає посередньо на ум, відділовуючи на почування й волю. Як доказ може послужити великий вплив історичних повістей Сенкевича на польську суспільність. В нас таких повістей не було. Щойно в останніх часах сю прогалину в деякій мірі заповнив Богдан Лепкий й інші автори.

В деяких кругах в нас все ще покутує хоробливе драгоманівство. В курсі бібліотекознавства написанім п. С. Сірополком і виданім „Просвітою“ захвалюється писання Драгоманова і його ідеольогію. В „Новім Часі“ В. Будзиновський у своїх споминах наглядно виказує шкідливий вплив Драгоманова. Що зробити з Шевченком? Сеж наш геній і поет. Він хоч незєдинений, то в нім тілько бадьорих і сильних тонів, що він мав і дальше має величезний вплив на розбудження нашої національної свідомости. Та не все, що він написав, можна поручати, бо і великі поети мають свої слабі хвилі. Треба вміти вибирати з нього те, що творче і будуюче. Пояснення д-ра Сімовича до творів Шевченка в богатьох випадках відбігають від правди. Виказав це сенатор Шелухін. Натомість конґеніяльне розуміння думок і ритміки Шевченка є у працях проф. Степана Смаль-Стоцького. Чи можна поручати твори Франка до католицьких бібліотек? Франко пристав був до соціялістів. Всеж таки богато з його творів можна приняти до наших бібліотек. Видана на Вел. Україні книжка А. Музички „Шляхи поетичної творчости Івана Франка“, хоч з конечности забарвлена на червоно, то знаменито ілюструє еволюцію Франка від інтернаціоналізму до вершин націоналізму.

Духові потреби читачів бувають дуже неясні. Не всі домагання читачів можна сповнити без шкоди для їх світогляду. Ми як провідники маємо поручати лише здоровий душевний корм. Не можемо станути на тім становищі, що п. Сірополко у згаданій книжці, мовляв бібліотека має бути збором книжок без огляду на їх закраску щодо релігійного, національного і політичного світогляду.

Кінчу такими загальними висновками: В бібліотеках католицьких орґанізацій і католицьких родин можуть бути лише такі книжки, що скріплюють католицький світогляд і сталять у читачів волевий елемент.

По перерві поставлено м. і. такі запити до прелеґента: 1) Як КАУМ має ставитися до таких часописів як Діло, Свобода, Новий Час, т. зн. до ліберальної преси? Прелеґент: Більшість сеї преси індиферентно ставиться до релігійних справ. Можна сю пресу читати і приймати з неї лише те, що не зачіпає релігії й Церкви.*) На кождий вискок тої преси проти релігії і Церкви треба відповідно реаґувати. — 2) Як пояснити, що Котляревський, Шевченко і Франко писали чистою українською мовою, а тепер навіть ніхто з фільольоґів не вміє речення склеїти поправною українською мовою? Прелеґент: — Майже всі фільольоґи кепські стилісти, бо вони розглядають мову під мікроскопом, знають її лише теоретично й не опановують її практично. Вони розглядаючи поодинокі питання мови тратять з очей її цілість. На стилістиці фільольоґів взоруватися не можна. — 3) Чи добре усувати злі книжки з гуртка КАУМ

*) Думаємо, що сей погляд шановного референта бувби добрий тоді, якби в українській мові були потрібні книжки в відповідній скількости. Поки того нема, мусимо послуговатися добрими книжками в чужих мовах, бо інакше наша молодь і суспільність взагалі буде по перше темна, по друге без доброї лектури попаде під вплив лектури злої і здеморалізується. — Ред. „Нової Зорі“.

*) „Шлях виховання і навчання“ 1934, ч. 1. ст. 62.

*) Чи се католицький погляд? І чи се взагалі можливо, „приймати“ з якогось орґану лише частину ширених ним поглядів? — Ред.

і тимсамим давати змогу читати їх поза гуртком? — Відповідь: Шкідливих книжок свідомо не сміємо давати читати в гуртку КАУМ. Та не можемо замикати очей на се, що вони можуть дістатися до рук молоді іншою дорогою. Тому відповідним поясненням, чому ті а ті книжки шкідливі, треба параліжувати їх вплив.— 4) Чому на проф. Сімовича не вплине хто, щоб він, будучи на службі нашого народу, примінювався до дійсних його потреб? Відповідь: Проф. Сімович покищо не зробив великих промахів. Як він дальше буде поступати се залежатиме від того, як на його поступування буде реаґувати наша католицька опінія. Коли гідно, тоді він буде старатися не ширити своїх поглядів. — 5) Чому компетентні чинники не полагодять справи нашого правопису? — Прелеґент: В тім то й річ, що нема в нас компетентного чинника. Бо фільольоґічна секція Наукового Т-ва ім. Шевченка не хоче ним бути. Ініціятиву в тій справі з конечности перебрали „Рідна Школа" й „Учительська Громада". Коли фільольоґ. секція НТШ дальше не схоче тої справи полагодити, то можливо, що полагодить її Педаґоґічний Конґрес, котрий має бути незабаром скликаний. — 6) Чия вина, що „Просвіта" ширить соціялістичний світогляд? — Прелеґент: Причиною того брак катол. світогляду у декого в проводі „Просвіти" і брак належного відпору української католицької опінії. — 7) Чим заступити видання „Самоосвіти"? — Прелеґент: Покищо маємо дуже мало катол. книжочок анальоґічних до видань „Самоосвіти". Наш катол. рух ще молодий і його видавничий рух щойно розбудовується. — 8) Чому на Волинь, Полісся і Підляшша не висилається безплатно наших видань? — Прелеґент: Не знаю, може нема там таких орґанізацій, щоби до нас звернулися за нашими виданнями. — 8) Є пекуча потреба освітлити творчість Ів. Франка з катол. становища. Чи в тій справі щось робиться? — Прелеґент: Ся справа вимагає обширної студії. Творами Франка займався о. др. Костельник. — 9) Як католики мають ставитися до ширення культу Франка? — Прелеґент: Культ Шевченка оправданий, культ Франка, на мою думку, неоправданий. — 10) Як ставитися до часописів „105-процентових" націоналістів? — Прелеґент: Я читаю їх пресу і стверджую, що вони реліґійні питання промовчують. Між націоналістами є також атеїсти. Та в реліґійних справах наші „105-проц." мовчать, не знаю чи тому, щоби не зразити собі православних, чи зі злої волі. Католицький націоналізм мусить виразно заявити і придержуватися того, що йому з атеїстичним націоналізмом не подорозі. Бо лише в синтезі здорового націоналізму з католицизмом наша світла будучність. Колиб наш націоналізм розійшовся з католицизмом, то се означалоб загибіль нашого народу. — 11) Чи можна читати „Пробоєм"? — Прелеґент: Можна але відразу треба прочитане освітлювати з катол. становища. — 12) Що думати про твори Б. Лепкого? — Прелеґент: Його твори мають великі позитивні вартости. Їх молодь масово читає. Тут були ще запити щодо співпраці укр. католицизму з націоналізмом. Повторюю ще раз: Зєднання католицизму зі здоровим нашим націоналізмом не лише можливе але й конечне. Бо лише співпраця католицизму з націоналізмом, їх орґанічна синтеза створить з нас Піємонт відродження України! (Оплески). — Підчас відповідей прелеґента на запити прийшов Преосв. Кир Никита. Присутні привитали його повстанням з місць.

З новин еспанського письменства

В Мехіку найбільше голосна тепер повість Г. Лопеца п. з. „Земля". В ній доказується, що всі революції в Мехіку мали головно на ціли змінити надзвичайно тяжке життя безземельних і малоземельних хліборобів.

Чи вернуть Габсбурги?

Справа повороту Габсбурґів на австрійський престіл має бути остачно вирішена після розмови Муссолінія з цісаревою Зитою та після наради італійського правительства. Вступом до реставрації Габсбурґів має бути уступлення президента Мікляса і установлення реґента, котрим бувби архикнязь Евген або князь Штаремберґ. Крім того італійське правительство має зобовязатися давати австрійському правительству 20 міліонів лірів місячно. Муссоліні запросив Шушніґа і Штаремберґа до Італії, щоб їх поінформувати про свої пляни в справі незалежности Австрії. Муссоліні боїться віднови давної німецької імперії, яка спинялаби італійську експанзію в середній та східній Европі.

НОВИНКИ

Посвячення Лугового Городу та Луговий Попис відбудуться у Львові в Луговім Городі при вул. Вулецькій в неділю 26 серпня с. р. в 20-ліття вимаршу Українських Січових Стрільців на світову війну. В 9 год. рано: Служба Божа, проповідь, посвячення Лугового Городу, промова заст. голови М. Козланюка, вбивання цвяхів в пропамятну таблицю. В год. 2 поп.: Луговий попис вправ Луговиків і Луговичок, роздача нагород і дефіляда. Вступ: 1 зл., для селян і дітей до 10 літ 50 ґр., місце на степениці 2 зл. Посвячення і попис відбудуться без огляду на погоду.

З Лугового руху. В Чорткові відбулися недавно загальні збори Повітового Т-ва „Луг". В Чортківщині основаяи сего року 14 Лугів.

Союз Українських Адвокатів у Львові обходитиме 22 вересня с. р. 10-ліття свого істнування. Передполуднем відбудеться академія в салі Театру Ріжнородностей (Нар. Дім). Пополудні в салях „Української Бесіди" будуть ювилейні загальні збори СУА. Вечером в тих самих салях відбудуться товарйські сходини адвокатів і аплікантів. Виділ СУА старається про знижкові білєти.

„Ювилейний Альманах" Союзу Українських Адвокатів вийде незабаром. Він подасть минуле й сучасне життя наших правників.

У Львові вибухла пожежа в українській фабриці цикорії кооп. „Суспільний Промисл" на Богданівці. Згоріли запаси готової цикорії та сирівця. Шкоду обчислюють на кілька тисяч зл. Фабрика була обезпечена в „Дністрі".

В Станиславівщині шириться червінка особливо в підміських селах: Ямниця, Павелче і Вовчинець. В Павелчу епідемія червінки поширилася так, що староство відокремило те село від Станиславова. До міста не допускають набілу, городовин і овочів. Крім того мають відокремити Ямницю і Вовчинець. В Станиславові занедужало кілька осіб на червінку.

В Крилосі, пов. Станиславів, вибухла пожежа в будинках гр.-кат. митрополії. Згоріли три великі господарські будинки, богато будівельного матеріялу, рільничі знаряди й частина сегорічних зборів. Шкоду обчисляють на 10.000 зл.

В Перемишлі відбудеться в вересні розправа проти Ольги Стасів, куріерки ОУН, що мала контакт з хемічною лябораторією ОУН в Кракові.

На медицину у Львові приняли Українців: в 1925 р. — 25, в 1926 р. — 22, в 1927 р. — 15, в 1928 р. — 14, в 1929 р. — 14, в 1930 р. — 11, в 1931 р. — 3, в 1932 р. — 9, в 1933 р. — 10.

290.000 безробітних зареєстровано 18 с. м. в бюрах посередництва праці. В мин. тижні було 2.156 безробітних більше.

Літний час се час тяжкий для кождої газети під кождим оглядом. Тому просимо наших прихильників якраз в літних місяцях не забувати за наш орган і присилати передплату.

Оплати в середних школах. Міністерство освіти видало розпорядок про оплати в середних школах. За вступний іспит до 1-шої кляси 10 зл., за іспит зрілости — 12 зл., за іспит зрілости для екстерністів — 60 зл. За видання дуплікату свідоцтва іспиту зрілости — 11 зл. Річна адміністраційна такса 220 зл. Ученики, що записуються до середної школи перший раз платитимуть 223 зл.

Шкоди від повені. В львівськім воєвідстві повінь в днях від 16 до 19 липня с. р. навістила 21 повітів, 571 міст і сіл. Вода залила понад 120.000 га. Зовсім знищених мостів 136, ушкоджених мостів 191. Води знищили зовсім дороги на просторі 5 км., поважно ушкодили на просторі 234 км. 475 ушкоджених будинків. Затонуло 10 осіб. Загальні шкоди від повені в львівськім воєвідстві перевисшають 11 міліонів зл.

Лет з Америки на Україну. Український летун Петро Туліґлович з Ню Арку задумує весною 1935. перелетіти без задержувань з Америки на Україну. Туліґлович уроженець Америки, має 24 р. Він хоче вишколювати в летунстві українську молодь в Америці.

На совітській Україні приказали тепер в усіх школах вчити французької мови замісць німецької. Так то большевицька заграничка політика впливає на навчання чужих мов в СССР.

На Київщині урядувала в совхозах слідча комісія. Вона викрила ріжні „безпорядки". Директора совхозу Корійка виключили з партії та віддали під суд. Начальника політвідділу того колхозу зняли з роботи. Начальникам політвідділів в совхозах райгородськім і андрушівськім висловили остру нагану за невиконування обовязків. Директорови київського бурякового тресту висловили остру догану за недбайливість при хлібоздачі.

На совітській Україні були 134 процеси за надужиття в торговлі, ведеться слідство в справі 205 надужить. Крадіжи в совітській торговлі мають характер епідемії.

Український фармерський зїзд в Америці. З Америки повідомляють, що там підготовляють український фармерський зїзд і заложення станової фармерської орґанізації українських фармерів. Число українських фармерів сягає кільканацять тисяч. Точно невідомо скільки їх є. Загально панує думка, що більшість Українців в Америці займається промислом, значно менше рільництвом.

Сконфіскували маєток Рінтелєна. Директор безпеки для Стирії рішив сконфіскувати віллю і весь інвентар б. австрійського посла в Римі Рінтелєна вартости 70.000 шілінґів. Крім того сконфіскували депозити Рінтелєна в стирійських банках. Др Рінтелєн був замішаний до недавного гітлерівського повстання в Австрії.

Увязнили 13 бурмістрів в м. Сан Себастіяно в Еспанії. Вони відбували протидержавну нараду. Товпа станула в обороні увязнених, одначе поліція розігнала її та увязнила 4-ох священиків.

Людина-лямпа. До клініки в Солуні зголосився листонош Економо з проханням дослідити його. Виявилося, що тіло Економа виділює постійно сильний сніп світла, що освітлює середну кімнату. Вчені пояснюють се незвичайне явище елєктро-динамічними струями. Людина-лямпа тішиться знаменитим здоровлям.

Бузьок-піхотинець. Одна з німецьких орнітольоґічних стацій повідомляє про незвичайний марш на піхоту бузька. Його зловили і причіпили обручку з надписом. Підчас відлету бузьків у вирій він мав ушкоджене крило і через те вибрався пішки до теплих країв. Він вийшов 29. IX. 1933 р. з м. Форблінґен в полудневій Німеччині і 14. XI. прийшов до м. Семпах у Швайцарії. За 15 днів бузьок зробив понад 150 км. дороги.

Гумор. В школі. — Мамо, маємо дуже немудрого учителя! — Чому? — Сам нічого не вміє а нас питає про все!

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184 + 2 + додаток 4. Ціна зол. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, улиця Сташіца 8, за попереднім надісланням грошей.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

По живах. На домагання збіжевої конференції в Лондоні Міжнародний Рільничий Інститут в Римі надіслав звіт з сегорічного збору жита, ячменю, вівса та кукурудзи з більшости країв. Сегорічний збір оцінюють на 40 проц. менше від середного збору в останних кількох літах. Середний збір в 1928—1932 рр. оцінювали на 141,744.000 тон. Сего року збір збіжжа оцінюють на 99,517.000 тон, на 42 міліони тон менше.

Підвишка оплат в П. К. О. Почтова Каса Ощадности (ПКО) розіслала членам чекового руху нову тарифу оплат, що обовязує від 1 вересня с. р. Вона дуже обтяжує господарське життя і широкі верстви суспільности. Дотепер властителі чекових конт платили за вибрання готівки 5 ґр. від чека без огляду на квоту. Від 1 вересня с. р. платитимуть від 20 ґр. до 3 зл. Ся кількасотпроцентова підвишка обтяжить дуже сильно всіх власників чекового обороту П. К. О. Се змусить неодного полагоджувати свої грошеві операції іншим способом. — Друга зміна відноситься до оплат за вплати на рахунок П. К. О. Дотепер вплати були вільні від оплат. І се дуже спопуляризувало чековий оборот. Той, що діставав гроші, платив від 5 ґр. до 1.50 зл. Тепер ся оплата подвійна: від 10 ґр. до 2.50 зл. і платить той, що надає гроші чеком. Властитель чекового обороту не платить вправді за те, що хтонебудь вплачує на його конто але за те буде платити той, що посилатиме гроші.

В Станиславівщині Жиди купили понад 45.000 га землі. „Дас віртшафтліхе Лєбен“ містить статтю про участь Жидів у рільництві в станиславівськім воєвідстві, де Жидів на ріллі є найбільше в Польщі і в 1929 р. було 15.2 проц. жидівського населення у воєвідстві. На основі статистичних матеріялів з 1931 р. згаданий часопис подає такі цифри: В станиславівськім воєвідстві було 671 осель з жидівським рільничим населенням. В $^2/_3$ цих осель Жиди живуть громадками до 5 родин. В $^1/_6$ цих сіл є 5—10 жидівських родин. В 47 оселях (7проц.) є пересічно по 20 жидівських родин на ріллі, в 19 оселях (3 проц.) живе 25—50 жидів. родин. Загалом є 100 сіл, що числять пересічно по 10 жидівських родин, що мають ріллю. Число місцевостей, де Жиди не мають ріллі, виносило 184 або тільки 20,7 проц. всіх осель у воєвідстві, або іншими словами: у 80 проц. сіл чи місцевостей станиславівського воєвідства Жиди захопили землю від українського селянства і — в додатку — сьогодні кричать, що Українці їх випирають з господарського життя. $^2/_3$ жидівських господарств є по селах, а $^1/_3$ по містах чи місточках. В цих 671 місцевостях було 4947 жидівських господарств з 45.613 га землі, або в пересічи на одно господарство припадало 9,2 га. Около $^2/_5$ (44,5 проц.) загального числа господарств, по 1 га землі, мають 863 га землі це є тільки 1,9 проц. усієї землі в жидівських руках. Від 1 до 3 га є 2674 господарств. Оба типи господарств мають разом 3700 господарств, в яких рільництво — побічне заняття; 1247 господарств мали понад 3 га і так: $^2/_3$ з них мали 3—10 га, $^1/_6$ мала 10—25 га землі; понад 50 га мали 176 господарств, у яких посіданні було 32.000 га землі (пересічно по 182 га на одно господарство). („Новий Час“ ч. 185 з с. р.).

Балтійська економічна конференція зачнеться 31 с. м. в Таліні в Естонії В ній візьме участь понад 150 представників господарських кругів Естонії, Лотви й Литви.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·17·— 5·19·— зл. Золотий доляр 8·92—8·94. Канадійський доляр 5·26; 1 німецька марка — 2·02: 100 франц. фр. 34·80—35·; 100 чеських корон 22·; 1000 ром. левів 39—40 зл.; 100 австр. шілінгів 99·50—100 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл.	льоко Підволочиська —	льоко Львів
Пшениця двірська	17·00—17·25;	19·25—19·50
Пшениця збірна	15·25—15·50;	17·50 17·75
Жито двір.	15·00—15·25;	16·25—16·50
„ збірне	14·50—14·75;	—·— —·—
Ячмінь двір.	15·50—15·75;	—·— —·—
Ячмінь на мливо	14·75—15·00;	14·75 15·00
Овес двір.	11·50—12·00;	13·50—14·00
Овес збір.	11·00—11·50;	13·00—13·50
Гречка на мливо	18·——19·—;	—·— —·—
Гречані крупи	36·50—37·50;	—·— —·—
Кукурудза	19·00—20·00;	—·— —·—
Грис пшен.	9·25— 9·50;	9·75—10·00
Грис житний	9·75—10·00;	9·75—10·00
Грис ячмінний	9 —— 9·20;	9·50— 10·0

Тенденція вдержана.

Набіл: Маслосоюз платив 24. VIII. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. — —, зл., за 1 л. молока 13 сот., за 1 л. сметани 55 сот., за 1 копу яєць 2·65 — зл. Тенденція на масло, молоко і сметану знижкова, на яйця вдержана.

Живина: Маслосоюз повідомляє, що від 24 VIII с. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „МС“ у Львові (вул. Б. Ґловацького 23): Курята (пара курят важить не менше як 1·50 кг) за 1 кг. 0·95 зл.

Кури	I кляса за 1 кг.	0·85 зл.
Кури	II кляса за 1 кг.	0·65 зл.

Тенденція сильніша.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АДРІЯ: Карузеля життя.
АТЛЯНТИК: Утікачі.
КАСІНО: Симфонія сердець.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Джені Ґергардт і ревія.
МІРАЖ: Веселий резервіст.
МУЗА: Тайна жінки.
ПАЛЯС: При замкнених дверях.
СТИЛЕВЕ: 6 годин життя й оперетка.
УТІХА: Чоловік, що вернувся.

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольог. клінік у Берліні, Відні й Празі

орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.

другий вхід з улиці Собєського ч. 2.

Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант“ терпент.
Пасту до взуття „Елеґант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри

Синку до білля помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

Спеціяліст від скірних і венеричних недуг

б. елєв клініки у Відні й Берліні

Др. Н. ҐОЛЬДШТАЙН

ординує від 10—12 і від 2—5, в неділі — — — і свята від 9—1 — — —

Львів, Сикстуська 33. Тел. 31-42.

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коци, матераци** по гуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська пл. 6.

ПОДОРОЖУЮЧИХ районових заступників до продажі церковних свічок на округи: Станиславів — Богородчани — Надвірна, Коломия — Косів, Товмач — Бучач пошукує фабрика свічок

„КЕРОС“ Львів 15, Окружна-108а 2—2

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: $^1/_2$ стор. 180·— зол., $^1/_4$ стор. 90·— зол., $^1/_8$ стор. 45·— зол., $^1/_{16}$ стор. 25·— зол. В редакційному тексті: $^1/_2$ стор. 280·— зол., $^1/_4$ стор. 140·— зол., $^1/_8$ стор. 70·— зол., $^1/_{16}$ стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — Здрукарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 30 серпня 1934. Ч. 65 (763)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Н.Б. Краєв 405.867

Голод на Україні

Від голоду й тифу Україна стає цвинтарищем...

Один очевидець описує так страхіття голоду на Україні в берлінському часописі „8-Ур-Блят": „Голодова катастрофа в Київі та в околиці в останних днях зросла. Тепер в самім Київі щоденно підіймають сотнями померших з голоду в парках, на вулицях, ринках, стаціях і т.д. Деякі з них се втікачі з сіл, одначе не бракує і мешканців міста. Померших хоронять ночами в братських могилах. Їх зарівнують з землею. Міліціянти вивозять на тягарових самоходах також і умираючих з голоду і викидають їх 50 км. від міста. Шириться епідемія плямистого тифу. Щоденно занедужує по 150—200 осіб. Стан шпиталів низше всякої критики. Четвертина недужих в них помирає. На широких просторах довкола Київа, Винниці й Чернигова страшний голод. Деякі села зовсім вимерли. На їх місце спроваджують селян з інших околиць СССР".

ЗБІЖЖА Й ПАША це висліди цілорічної праці рільника й одинокі його засоби на життя, тому мусять бути обезпечені від огню тільки в

Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Що діється в нашім краю?

Нам пишуть з Камінки Струмилової: Дня 20 серпня с. р. вечером в с. Вирів парубки як звичайно співали українські пісні коло української кооперативи. Знаний в селі москвофіл Петро Пелех вибіг з дому з револьвером в руках і з лайкою: „Бандити!" зачав стріляти. Він поранив трох хлопців: Андрія Стефанишина тяжко в живіт, Мих. Кисіля в бік і Мих. Стефанишина. Решта хлопців втікла. Озвірілий „герой" бив ще палицею тяжко ранених. Андрія Стефанишина відвезли до лічниці у Львові, де він зараз помер. Влада в останній хвилі не дозволила на похорон в рідним селі, бо в Вирові зібралася на похорон велика маса народу з сусідних сіл. Найдивніше, що вбивник ходить досі безкарно по селі і відгрожується явно, що вистріляє всіх Українців! Коли за недавні безкровні виступи Українців проти москвофілів в Соколові увязнили понад 50 Українців, то тепер москвофілом-вбийником ніхто не заінтересується... Що про те має думати українське населення Камінеччини, коли порівнає ті два факти?

Проти приняття СССР до Союзу Народів

Ліґа Оборони Християнства оповістила маніфест проти приняття большевиків до Союзу Народів. В маніфесті сказано, що Союз Народів поставив собі завдання осягнути людські умовини істнування, забезпечити свободу совісти і т. д. Всім відомо, що совітська влада безпощадно переслідує християн, що вона старається знищити релігію та піддержує діяльність безбожників. Факт, що Союз Народів, котрий повинен бути остоєю справедливости й опікуном народів, приготовляється тепер приняти без застережень СССР, показує, наскільки керманичі народів утратили тепер всяке етичне почуття.

Смертельний бій орла зі щукою

Риболови на річці Остероде коло Ганноверу в Німеччині обсервували недавно цікавий бій між орлом і великою щукою. Орел побачивши щуку кинувся стрілою вділ, впялив кіхті в рибу і хотів злетіти з своєю добичею. Та щука була за тяжка. Орел тягнув щуку з води а щука розпучливо кидалася і тягнула в діл. Нарешті щука пірнула і потягнула свого ворога на дно ріки. За кілька мінут виплила мертва щука на поверхню води; коло неї мертвий орел.

„Нова Зоря" в новім льокалі

Від 1. вересня 1934 р. редакція й адміністрація „Нової Зорі" буде в новім льокалі при вул. Ґродзіцких ч. 2. — І. поверх. Число телефону остає те саме т. зн. 105-72. Просимо наших Вп. Передплатників від 1 вересня с. р. спрямовувати всю переписку та грошеві посилки на нову адресу. Там Вп. Передплатникам, що приїзджають з краю й хотіліб відвідати редакцію або адміністрацію, звертаємо увагу, що наш новий льокаль легко знайти, бо камяниця, в якій міститься редакція стоїть на розі вулиць Домініканської і Ґродзіцких і рогом виходить на Ринок. Льокаль „Нової Зорі" є над аптикою п. М. Терлецького.

Sygn. VI. I. Pr. 423/34. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd okręgowy, Wydział VI. karny, we Lwowie, w składzie: Wiceprezes S. O. Malicki jako Przewodniczący, S.O. Rupp i S.O. Michale jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 62 czasopisma pt. „Nowa Zorja", z daty Lwów, dnia 19 sierpnia 1934 r. do Sygn. VI. I. Pr. 423/34 na posiedzeniu niejawnem w dniu 22 sierpnia 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną, dokonaną dnia 17 sierpnia 1934 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie, konfiskatę czasopisma pt. „Nowa Zorja" Nr.62 z daty Lwów, dnia 19 sierpnia 1934. zawierającego: w artykule pt. „Prywiłeji prawosławja" w całości wraz z tytułem znamiona występku z art. 170 i 127 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk., zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. — Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12. 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 t.j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu: szerzenie nieprawdziwych wiadomości o zarządzeniach Władz Państwowych odnośnie do ludności ruskiej, które to wiadomości znieważają władzę i mogą wywołać niepokój publiczny. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36, i 37 ust.pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Malicki w. r. Za zgodność: (підпис нечиткий) Kierownik sekr. Protokulant: Turkiewicz w. r.

Великий день Лугу

Посвячення Лугового Городу і Луговий попис у Львові.

У двацятьліття вимаршу Українських Січових Стрільців зі Львова на світову війну — Великий Луг уладив в неділю 26 серпня 1934 р. посвячення Лугового Городу у Львові та Луговий попис справности й карности. Великий Луговий Город при розі вул. Вулецької та ґен. Івашкевича, винаймлений в ОО. Василіян, прибраний святочно очікував гостей. Над ним повівали великі жовто-блакитні прапори. Над воротами видно надпис: „Витайте!" Природна степениця, викопана в горі з двома терасами, була гарно прибрана жовто-блакитними прапорами і зеленю. Напереді був гарний килим з тризубом. Вже від ранку надходили зі співом стрункі ряди Луговиків і Луговичок. Луговий Город зароївся скоро від зелених лугових одностроїв і мальовничих народніх одягів Луговичок.

Луговий Город має прегарне положення. Богато дерев і зелені. Зі всіх сторін чудовий вид. Ті що були перший раз не могли ним налюбуватися. Луговий Город здобув собі 26 VIII право горожанства. Він стане напевно улюбленим місцем нашої львівської публики. Се вимріяне місце для пописів і фестинів.

Зранку почав падати дощ, одначе скоро випогодилося і пополудні була гарна погода. Через суботній дощ не приїхало богато Луговиків з дальших сторін.

В 9 год. на малій площі затрубіли на збірку. Команданти Лугових відділів здавали звіт Голові Великого Лугу д-рови Дашкевичеви. Зараз потім в год. 9.10 надїхав самоходом Преосв. Іван Бучко. У воротах Лугового Городу очікували на Владику: о. Ігумен Йосиф Лучинський ЧСВВ, о. Ір. Назарко ЧСВВ, о. Ректор Малої Семинарії Я.Перрідон і ще кількох священиків. Трубна орхестра з Левандівки під проводом дир. Манька заграла „Многая Літа". Почесна чета Луговиків під командою м-ра Ю. Мамчака утворила шпалір і відпровадила Владику до спеціяльно вибудованого престола. Після посвячення площі Преосв. Іван відправив на терасі полеву Службу Божу в сослуженні ОО. Ігумена Й. Лучинського ЧСВВ та Ір. Назарка ЧСВВ. Орхестра грала релігійні пісні. На площі уставлено два ряди крісел для представників українських установ і влади. За ними станули густими лавами Луговики. З правої сторони вкрили площу Луговички в ярких народних одягах.

Підчас Служби Божої приняли св. Причастя одна Луговичка й один Луговик. Коло престола уставили пропамятну таблицю Великого Лугу в виді лугової відзнаки, в котру пізніше вбивали цвяхи.

Проповідь Преосв. Івана Бучка.

В год. 10.30 скінчилася Служба Божа. Преосв. Іван Бучко виголосив проповідь такого змісту:

„Слава Ісусу Христу! Запрошений Проводом Великого Лугу я радо приходжу до Вас, Дорогі Юнаки й Юначки Великого Лугу, щоби разом з вами помолитися до Бога Всевишнього за сповнення Ваших мрій, плянів і намірів. Я тішуся, що нині можу тут подякувати Вам за численну Вашу участь в минулорічнім великім святі, яким український нарід в ювилейнім році віддав Христові Спасителю те, що має найкраще, свою молодь. Ви, Юнаки й Юначки, зрозуміли тоді заклик Церкви й поспішили зорганізованими рядами на те всенародне свято і причинилися до його величі. Тішуся, що я тут своєю появою на Вашім святі можу Вам бодай в такій малій мірі віддячитися.

Роблю се також з обовязку пастирського, щоб бути там, де вірні просять молитви і благословення. Бо нинішне свято посвячення площі Великого Лугу се не пуста справа. Се подія, в якій пробивається велика моральна вартість, віра Проводу і зрозуміння, що нам потрібні Божа ласка, благодать і благословення, за які потреба просити. Луговий провід дав доказ, що розуміє добре слова св. Письма: „Коли Господь не збудує міста, даремно трудяться будівничі! Коли Господь не стереже міста, даремно стережуть сторожі!"

Тож я прийшов тут з радістю, щоб у Вашому наміренні принести Безкровну Жертву і просити Божого благословення. І не тільки для Вас але і для цілого українського народу. Не знаю, чи є інший нарід на світі, що потребувавби більше Божого благословення як український нарід. З цілого серця благословлю сю площу, яку Ви надлюдськими змаганнями довели до тої краси. Честь Вам, Луговики й Луговички, за те, що Ви чеснотами і жертвенною працею дали доказ, які високі ідеї плекаєте в рядах Великого Лугу, як готові Ви на жертву й посвяту може й більшу ще, колиб від Вас зажадав того Луговий Провід, Провід Нації і Бог!

Вправляйте тут Ваші мязи, черпайте здоровля, бо наша нація потребує здорових людей. В здоровому тілі здорова душа. Коли нема здорової душі, нарід нікчемніє. Треба нам сильних рук до тяжкої праці. Треба нам сильних ніг до бігу, щоб ми могли дігнати інші народи. Треба нам сильних нервів, що видержалиб спокійно в відповідній хвилі. Треба нам сильних очей і вух, щоб ми бачили і чули все, що діється в інших народів. Разом з тілом вправляйте й духа в чеснотах. Рівнобіжно старайтеся про культ чеснот у Ваших душах. Якраз в нинішних часах треба нам великих чеснот, бо якраз нині родиться в нашім народі такий хаос, таке безладдя, анархія, що їх може опанувати тільки незвичайна здисциплінованість, релігійність і чесність.

На Вас, Луговики й Луговички, надіємося, що Ви в рядах Лугової Орґанізації будете старатися за такі чесноти. Ви будете памятати, що особисті інтереси мусять бути підпорядковані загальним інтересам. Ви будете поборювати ту анархію, яка так розпаношилася. Нині кождий думає, що є покликаний до проводу нації, наслідуючи Людвика XIV, що все повторяв: „Держава — то я". Неодин з нас каже: „Україна — то я!" Треба щоб був гурт людей здисциплінованих, які внеслиби нові ідеї, які потрафилиб сказати їм, що Батьківщина то не ви, але в с і м и, що несемо тяжкі обовязки, що готові посвятити не тільки крик, як ті галасливі патріоти, але й своє життя. Тішуся, що Ви злучили нинішне свято з вимаршем Українських Січових Стрільців на світову війну. Які дивні почування! Які дивні спомини, які веселі і сумні гадки викликує в нас та річниця. Особливо ми, що памятаємо ті горді чети, що з піснею на устах: „Гей у лузі червона калина похилилася!"... виходили в бій і запевняли нас, що „розкуються незабаром сковані люди" і повстануть...

А відтак вкрили могилами нашу землю... Здавалося, що їх память загине. Але члени Великого Лугу оголосили себе перед світом спадкоємцями великої ідеї, святої традиції, яку зачали тому 20 літ Українські Січові Стрільці.

Дай Боже, щоб Ви в серцях Ваших леліяли ті самі ідеї та щоб Ви донесли ту традицію до хвилі, коли: „Мати усміхнеться, заплакана Мати!"

З цілого серця благословлю Вас, Дорогі Юнаки й Юначки. А Вас Шан. Гості прошу, позвольте, що в вашім імени висловлю побажання для Лугу, які Ви леліяли в Вашім благороднім серці. Дай Боже, щоб Ваші ряди зростали не з року на рік, але з дня на день. Щоб пропали ті хмари штучно викликані над Вами, щоб Ви стали гідними спадкоємцями тих, яких річницю нині святкуємо. Не забудьте на ту організацію, яка є над всіми організаціями, яка близька Вам як здисциплінованій організації католиків. Се організація Католицької Акції Української Молоді, яка так як і Ви не має іншої ціли, як тільки поборювати анархію, заводити в нашій суспільности лад і справедливість, співпрацювати з Католицькою Церквою, що є забезпекою ладу і справедливости. До тої організації треба вам усім належати.

Держіться католицьких засад: „в конечних справах — єдність, в сумнівних справах — свобода, у всіх справах — любов". І ту засаду поширюйте. Треба конечно забезпечити українському племени співпрацю з Церквою, освіту, культуру. В справах сумнівних, політичних, суспільних, в тих справах можна мати ріжні погляди, нехай буде не тільки с в о б о д а, але й л ю б о в до противних поглядів. Нехай щезне ненависть, що є більше небезпечна від ворога. Нехай запанує любов між нами, що лучить береги пропасти.

Благословлю Вас, Ваші родини, знакомих, приятелів і те все, що дороге й миле Вашому серцю. З Вами разом благословлю всю українську молодь, весь український нарід, особливо тих наших Братів і Сестер, що на нашій славній Україні за Збручем конають в страшних болях в царстві Антихриста, де ворог з цілою діявольською злобою хоче знищити наш нарід. І нині Ви зверніть свої думки за Збруч і просіть Бога, щоб здержав кару над нашим народом, щоб дав нам поправитися і сповнити нашу місію на світі. Упросім Бога, щоби злучив наші і їх терпіння за кращу долю української нації!"

Відтак Преосв. Іван поблагословив зібраних. Проповідь, що викликала помітне враження, скінчилася в год. 10.55.

Промова заступника голови Великого Лугу п. М. Козланюка.

В год. 11 заступник голови Великого Лугу п. Михайло К о з л а н ю к промовив до зібраних:

„Славні Луговики, красні Луговички й Ви, Достойні Гості! Старшина Великого Лугу у Львові призначила відсвяткувати нинішне свято в честь 20-ліття вимаршу в поле бою Українських Січових Стрільців. 20 літ минуло від того часу, як в Европі кипіло немов розтоплене зелізо в казані. В европейській кузні народи великих держав перековували плуг на меч і готувалися до бою за закріплення свого панування, за свій добробут. Ворожа нам Москва задумала знищити галицьких Українців, щоби здусити український рух.

В такий час і український народ зачав приготовлятися до бою за волю. Український Січовий Союз в 1913 р. заснував військову орґанізацію Українських Січових Стрільців. Неначе передчуваючи близьку війну Український Січовий Союз разом з Соколом-Батьком, Спортовим Т-вом „Україна" уладнв спільний Січово-Сокільський Здвиг 28 червня 1914 р. Се мав бути показ нашої сили, що ми варті, з чим підемо проти Москви. На тім Здвизі виступило до вправ зі збруєю около 500 узброєних Українських Січових Стрільців. Се було перше українське військо за 150 літ від зруйнування Запоріжської Січи. В короткім часі в краю було 94 товариств Українських Січових Стрільців. З тих гуртків повстали кадри Українського Леґіону — УСС. У Львові при вул. Коперника ч. 5, де тепер Великий Луг продовжує працю УСС, була перша кузня українського народу, де лаштовано мечі, де гартовано молодих людей до нерівного бою з Москвою. З теперішної домівки Великого Лугу у Львові вийшла перша сотня УСС зі зброєю в руках, щоби кровю нарисувати границі Української Держави. Своєю появою УСС принесли собі славу і народови честь. І славу ту до нині оспівує весь український народ, що нині очікує, коли з тої самої домівки вийдуть наслідники тих, що вийшли в поле тому 20 літ.

Ті що вернули з поля бою не закладали рук. В 1921 р. в часах найбільшої зневіри Старшина Повітої Січи у Львові зачала відновляти передвоєнні Січи. Та часи були несприятливі. Назву „Січ" треба було змінити на „Луг". В короткім часі Луг був в кождім другім селі Галицької Землі. Творилися карні ряди Луговиків, що мали бути наслідниками УСС. На Луговий Провід і на голову Великого Лугу д-ра Р. Дашкевича посипалися наклепи і лайки. Одначе Луговики видержали. Вони не збунтувалися проти своєї старшини, вони вшанували її авторитет. Задивлені в своїх великих попередників УСС — Луговики перенесли всі перепони.

Нинішне посвячення Лугового Городу се тільки дрібний епізод в нашій праці. Там де стоїте була гора. Ми силою своєї волі перевернули ту гору. Мусимо бути тверді, витревалі й точні, бо на нас наш нарід має одиноку надію. Український народ за Збручем жде на нас, щоб ми принесли їм поміч. Будьте витривалі, бо ми маємо перевернути ще неодну гору. Мусимо бути на поготові, щоб не прогавити рішаючої хвилі. Мусимо покинути всі особисті сварки, мусимо видержати на своїм становищі. Мусимо шанувати свій провід, його авторитет. Не слухайте лайок і ріжних наклепів. Не летючками й іншими „забавами в революцію", але здисциплінованими зелізними рядами дійдемо до наміченої ціли. Лише послухом, дисципліною і працею створимо зелізну силу.

А Ви, Достойні Гості, допоможіть отсій молоді, зорґанізованій в Лузі, яка не кричить, не воює брехнею, летючками і терором, але шляхом мозольної праці й карности прямує до створення Української Держави!"

Відтак орхестра заграла луговий гимн „Гей у лузі...".

Потім вбивали цьвяхи в пропамятну таблицю Великого Лугу в „ронді", під великими деревами. Вбивання цьвяхів тривало понад годину.

Ґенеральна проба тривала від год. 12.30 до 3 год. Публика залюбки приглядалася вправам Луговичок, Луговиків і дорослу, зовсім не хотіла розходитися.

Луговий попис.

В год. 15.20 попол. під звуки маршу вийшли на площу довгі зеленкуваті кольони Луговиків і мальовничі чети Луговичок. Вони уставилися у великий чотирокутник. Посередині Луговики, по обох крилах Луговички. Орхестра заграла Луговий гимн „Гей у лузі". Луги виструнилися, публика вислухала його стоячи. Заступник голови Великого Лугу п. Михайло Козланюк здав звіт голові Великого Лугу д-рови Романови Дашкевичеви, котрий привитав Луги словами: „Здорові були, Товариство!" На те Луги відповіли грімко: „Слава Лугові, Батьківщині слава!" Відтак д-р Дашкевич обійшов в супроводі старшин Лугові лави.

Степениця наповнилася гостями. М. і. були приявні: Преосв. Іван Бучко, о. Ігумен Лучинський ЧСВВ, о. Іриней Назарко ЧСВВ, о. секретар Готра ЧСВВ, о. д-р Лада, о. віцеректор Малиновський та ще кількапацять священиків зі Львова та найблизшої околиці, представники влади, наших центральних установ і преси. Між ін. була пані Ганна Романчич з Канади, що від двох місяців перебуває в старім краю. Богато публики було дов-

кола площі. На горбах над Вулецькою дорогою приглядалися луговому пописови численні глядачі.

В год. 15.45 зачалася перша точка попису: Вправи Луговичок червоними хустинками. 320 Луговичок виконали незвичайно справно 4 вправи співаючи пісні: „Човен хитається“, „У лісі“, „Як весело“ і „В ніч таку місячну“. Публика надгородила їх рясними оплесками. — Відтак були мішані вправи малих Луговичок (35) і Луговиків (11) зі Львова, Скнилова і Малехова. Вони вправляли вільноруч при звуках орхестри.

Дальше була година руханки. Чета львівських Луговичок в руханкових одягах (коротких штанцятах і синіх блузках) виконала ґімнастичні вправи. Ся точка була зовсім невмістна, бож се не попис шкільної молоді. Про виступи дівчат в руханкових одягах писали ми вже нераз з приводу подібних виступів на описах молоді „Рідної Школи“. Такі прилюдні виступи осудила катол. Церква. Також Муссоліні й Гітлер заборонили подібні публичні виступи дівчат. На будуче треба таких виступів оминати, особливо коли проситься на такий попис Владику й духовенство.

Потім 788 Луговиків вмашерувало на площу. Вони заняли цілу площу. Вправи палицями доволі трудні випали незвичайно рівно.

Одначе найкраща точка попису се були ритмічні вправи чети львівських Луговичок (17) при співі молитви: „Боже Великий, Творче Всесильний!“ Ся інсценізація до слів могутної пісні-молитви виведена була з надзвичайним піетизмом. Вона внесла поважний настрій і викликала сильне враження. Одначе враження булоб ще сильніше, колиб її виконали всі Луговички, колиб піднялося до Бога не 17 пар рук але 300!

З черги 12 малих Луговичок, перебраних за метеликів і квіти, виконало помисловий танець метеликів. Оплескам не було кінця. П. Іванна Мамчаківна, що уложила та вивчила сей танець метеликів, дістала гарну китицю квітів.

І знов вкрили площу Луговички і виконали гарно ритмічні вправи до слів пісні „Накрила нічка“.

Вже зачинало смеркати, коли в год. 17.50 вийшли на площу всі Луговики й Луговички до мішаних вправ. По середині уставилися дві довгі кольони Луговичок, зліва дві кольони Луговиків, зправа три кольони Луговиків. Масові вправи вільноруч коло 1100 Луговиків і Луговичок робили незабутне враження. На жаль ті вправи відбулися в півсутінку, так що дальших рядів Лугів вже не було добре видно. Такі вправи повинні відбуватися на початку попису, коли ще їх добре видно і коли ще публика не зачинає розходитися. Також фотоґрафи не могли добре зняти тих найбільш імпозантних вправ.

Остання точка програми се були мішані вежі Луговиків і Луговичок. Та їх вже не було добре видно.

В год. 18.30 Луги уставилися по селам. Голова Великого Лугу зібрав всіх комендантів і роздав нагороди для 36 Лугів після стану карности, численности і вміння вправ. Між нагородами було 12 історичних образів ґен. Омеляновича-Павленка (молодшого), лугові відзнаки і тризуби. (Нажаль тризуби були без хреста, так як се ухвалила соціялістична Центральна Рада в Київі. Тризуб св. Володимира Великого був з хрестом).

Першу нагороду одержав Луг-Львів, відтак по черзі: Чижиків, Григорів (пов. Бучач), Годині (Мостиська), Руданці, Журавки, Скнилів, Ляшки Муровані, Батятичі, Поршна, Сороки, Селиська, Малехів, Серники, Лопушна, Старява, Запитів, Вороців, Борусів, Зарудці, Дубровиця, Цеперів, Ясниська, Підгаття, Салаші і т. д. Голова Великого Лугу сам роздавав нагороди.

Нарешті коли вже добре стемнілося, в год. 18.55 зачалася велика дефіляда всіх Луговиків і Луговичок. Старшина Великого Лугу уставилася перед степеницею. Під звуки бадьорих маршів проходили здисципліновані ряди Луговиків і Луговичок. Кождий відділ ніс свою надгороду. Мимо цілоденних трудів Луговики і Луговички твердо вибивали крок. Луиала грімка команда: „Позір!“ — „Вправо глянь!“

Яка шкода, що вже смеркалося! А така дефіляда як і масові збірні вправи лишають по собі найбільші враження. Тому не диво, що грімким оплескам публики не було кінця.

Вкінці всі Луги зібралися на малій площі й утворили чотирокутник. Голова Великого Лугу д-р Дашкевич попращав всіх Луговиків і візвав до витривалої праці в Лугових рядах. З соток сильних Лугових грудей залунав колись стрілецький, тепер Луговий гимн: „Гей у лузі“...

Потім Луговики піднесли на руках свого „Лугового Батька“ д-ра Дашкевича і заспівали: „Слава, слава Отаманє!“ Відчувалося, що Луговики підуть в бій за своїм Отаманом, там де він їх поведе. Що не будуть бунтуватися задля дрібниці. І власне ся велика дисципліна, довіря до свого Проводу били в очи весь час підчас цілого Лугового Дня. І правду сказав один старший громадянин Вульки, коли бачив, як Луговики надходили жваво зі співами: „Т а к і х Вулька еще не відзяла!“

На сегорічний Луговий попис прибули Луги з повітів: Львів, Городок, Бібрка, Камінка Струмилова і Мостиська. З Григорова, п. Бучач, приїхало возами 16 Луговиків. Вони виїхали ще 24 серпня рано і зробили 150 км. Всіх Луговиків було 980, Луговичок 320, малих Луговиків і Луговичок — 50, разом понад 1350 осіб.

Луговики і Луговички прибули з таких сіл: 1) Григорова, пов. Бучач (понад 150 км.) — 16; 2) Бонарівки, пов. Ряшів — один делеґат; з мостиського повіту: 3) Годині — 46; 4) Арламівської Волі — 4; 5) Боляновичів — 2; 6) Ляшок Гостинцевих 39; 7) Старяви 20; 8) Чижевич 10; 9) Підгатя 6; з городецького повіту: 10) Вишенки Малої 5; 11) Вишенки Великої 31; 12) Вороцева 27; 13) Дубровиці 15; 14) Ясниськ 17; з любачівського повіту: 15) Салашів 8; з повіту Камінка Струмилова: 16) Батятич 37; 17) Цеперова 11; з жовківського повіту: 18) Колоденця 19; 19) Майдану Мокротинського 5; 20) Фін 10; 21) Провалу 8; з львівського повіту: 22) Скнилова 71 Луговиків та 23 дороста; 23) Селиськ 47; 24) Горбачів 18; 25) Ляшок Мурованих 28; 26) Сорік 69; 27) Запитова 23; 28) Малехова 30 та 10 дороста; 29) Зарудець 30; 31) Вислобік 4; 32) Бірок Домініканських 11; 33) Бірок Янівських 9; 34) Чижикова 93; 35) Германова 7; 36) Жиравки 50; 37) Руданець 81; 38) Поршни 30; зі Львова та Знесіння понад 300 Луговиків і Луговичок; з бобрецького повіту: 39) Суходолу 83 і 9 дороста; 40) Серник 22; 41) Лопушної 32; 42) Борусова 21.

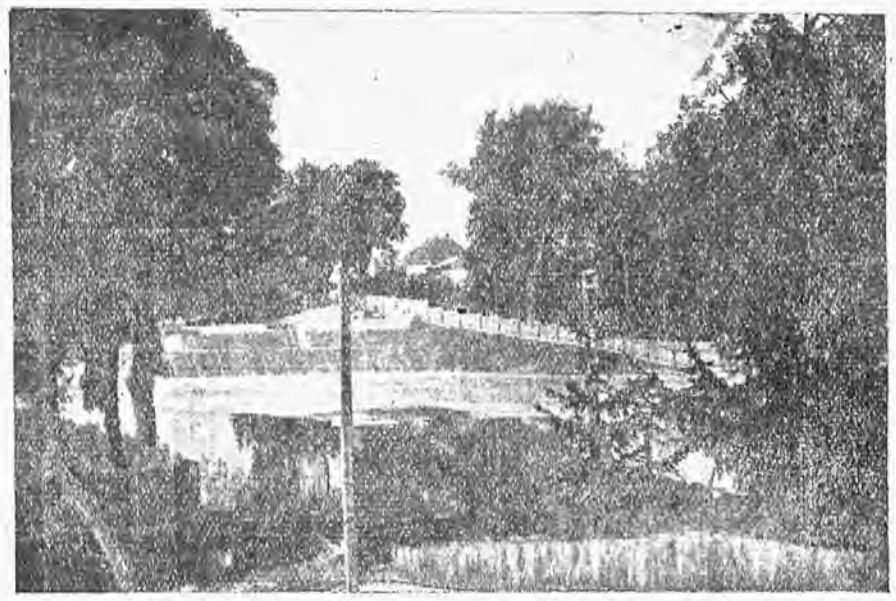

Великий майдан в Луговому Городі у Львові

Кілька завваг

1) Великий Луг замало реклямував свій попис. Тому богато наших людей у Львові не знало нічого про луговий попис.

2) Ріжні години руханки, танці метеликів і взагалі вправи, в яких бере участь мале число осіб, на такій великій площі не роблять враження. Тільки масові вправи роблять враження на великій площі й захоплюють маси глядачів.

3) Роздача надгород повинна бути голосна: хто, що і за що дістав надгороду.

4) Дефіляда робить сильне враження, коли дефілюють великі відділи.

5) Дефіляда повинна відбуватися перед прапором.

Загальні враження

Приявні на Луговім пописі розходилися справді підбадьорені. Отже є ще в нас така база, де наші люди не сваряться вічно зі собою, не тратять марно часу, але під одним проводом працюють з затисненими зубами, з абсолютним довірям до свого проводу. Луги з честю затерли те прикре враження, яке винесли учасники Сокільського здвигу 1 липня с. р. Вони викликали віру в кращу майбутність нації, що має ще т а к и х синів і дочок, яких ще „Вулька не відзяла“ і богато наших горе-патріотів... Тяжко в те повірити посторонному. Але коли хто бачив як львівські і підльвівські Луговики працювали днями і ночами коло впорядкування Лугового Городу, а коло них все був їх голова, той перестане недовіряти. Нехай запал, з яким Луговики перевертали гору, не опускає їх в дальшій їх праці, коли треба буде перевертати ще не одну гору в нашім народі. І Луги переможуть кожду гору, коли возьмуть собі до серця висказані до них слова нашого Владики.

У ч а с н и к.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить.

Вивласнення на зелізничі цілі

На днях появиться в Польщі новий закон про вивласнення на зелізничі цілі. Досі було так, що вивласнення вимагало в західних дільницях спеціяльної ухвали ради міністрів, у східних — розпорядку президента. Новий закон дає кожному підприємцеві право до вивласнення на зелізничі цілі, коли тільки міністр комунікації в порозумінні з міністрами внутрішних справ та промислу і торговлі признають, що будова проектованої зелізниці вказана.

Стріча трох королів

В найблизших тиждних відбудеться в Софії, столиці Болгарії стріча трох балканських королів. До болгарського короля Бориса приїдуть в гостину югословянський король Олександер і ромунський Карло. Се має бути ревізита за гостину болгарського короля Бориса в Букарешті й Білгороді. Королі будуть радити над проектом балканського пакту. Сей пакт запроектувало правительство Франції.

Євангелики між собою

Долис з краю.

Українські євангелики з під покрова Польського Реформованого Костела у Варшаві хоч молоді у своїй роботі, одначе щоб поширити свою пропаганду та звабити до себе наївних селян, час від часу у своїому орґані „Віра і наука" поміщують неправдиві, на нічім не сперті дописи, яким легковірні вірять і йдуть за ними не вглиблюючись в те, в чиїм інтересі ширення євангелизму. Як потопаючий хапається і бритви, так і провідники євангелицької шопки видячи, що їм цілковито усувається ґрунт під ногами, часто оперують неправдою і фальшують статистику, щоб хотяй останками сил цим способом удержатися ще якийсь час на поверхні.

До таких дописей належить у 4-му числі ц. р. „В. і Н." допись під шумним заголовком „Упадок Католицизму", в якій потішають своїх вірних — упадком католицизму. Одначе се виходить у них дуже невдачно, протиставлячи міліонам католиків слідуючу свою статистику. І так: „заокеанська статистика з 1931 р. виказує в Канаді 1823 презвітеріян, 1180 лютеран, 1262 баптистів, 369 євангельських християн, 769 адвентистів, 385 менонітів,105 пятидесятників і 359 членів інших сект". Статистики Америки не виказують, бо їм невідома.

Дальше пише дописувач, „що в Ґаличині з огляду на велику скількість євангеликів годі зараз подати точну статистику, але що в тім напрямку ведеться інтензивна праця". Щоби за 8 літ своєї праці не почислити себе, це неімовірне. Дописувач очевидно стидається написати правду, що євангелики не можуть почислити себе, бо се соломяний огонь, що спалахне і пригасає, — бо люди, що повірять їх кличам, приступають до них, але з часом пізнаються на фарбованих лисах і вертають назад до попередньої віри.

Приміром у Пядиках коло Коломиї, де від 1925 року в одному кінці села відбували євангелики свої релиґійні збори, до котрих належали три родини в червні 1933 р. пастор Федів наперекір свойому зятеві пасторові Жураковському зачав у другому кінці села ширити євангелизм свойого напрямку, де було вправді около 20 осіб на першому зібранні, але ті пізнавши вовків в овечій шкірі та в чиїм інтересі лежить ширення євангелизму, не дивляться вже більше в ту сторону.

Протягом короткого часу, як подавали наші часописи у Львові покинуло євангелизм 11 вірних, подаючи свою заяву і причини до загального відома. У Верхівцях повіт Копичинці 75 вірних, в Коломиї 12 вірних, в Ґаврилівці пов. Надвірна 89 вірних. А скілько то вірних покинуло євангелизм не оголошуючи сього офіціяльно в часописах як: в Молодятині, Воскресінцях, Камінках Малих, Підгайчиках, Сороках, Гвіздці Малім, Коломиї, а скілько то людей задля фальшивої амбіції, щоб не вертати до своєї попередної віри, збаламучені перейшли в ріжні секти, або взагалі перестали в щонебудь вірити. Отже тут лежить причина, чому дописувач не подає точної статистики, а не „з огляду на їх величезну скількість".

Та коли вже дописувач зачепив статистику євангеликів, то щоби не осмішити євангелизму надто малими цифрами в іншому місці подає: „євангелики реформовані мають в Галичині 24 громади з 3 окружними парохіями і 5 проповідничими станицями". Знаємо, що й тут є богато неправди, бо коли євангелики подали були свого часу поіменно громади, які до них нібито належали, то ми бачили між ними такі громади як пр. Іспас коло Коломиї, Добротів пов. Надвірна, Ворона пов. Товмач, Чортовець, Тишківці повіт Городенка і Парище повіт Надвірна, де нема ні одного офіційного євангелика.

Препаратор сеї штучної статистики не лише з наведених причин не може почислити своїх вірних, але навіть докладно не може почислити своїх нібито пасторів, проповідників та євангелистів, бо богато з них робить на власну руку, оден другого авторітет підкопує, не перебираючи в середниках, обезчещує оден другого у свойому таки орґані, виключає оден другого, ба й ті, що нібито разом ведуть євангелицьку місію, заповідають отверто, що в короткім часі виключать ще зпоміж себе першого проповідника пастора Федева.

Доказом, як євангелики жеруться в самім проводі, нехай послужить поміщена у „В. і Н." ч. 4 з с. р. пересторога проти пастора Якова Кравчука, яку дослівно передруковуємо:

Важна пересторога

Від якогось часу, від наших прихильників і читачів на Волині одержуємо численні запити в справі п. Якова Кравчука, який в луцькім повіті на спілку з чужинцями, пробує організувати між нашими людьми якусь євангельську церкву. Він ширить якийсь дивний євангелизм із співаною літургією, називаючи це лютеранством, а урядово: „Ewangielickim Kościołem Obrządku Wschodniego".

У відповідь на ці запити наших симпатиків, зібравши докладні відомости про особу і дотеперішню роботу п. Якова Кравчука, для добра загально-евангельської справи в нашім народі, всіх людей доброї волі та всіх прихильників євангелизму, рішучо пересторіґаємо перед особою і роботою п. Якова Кравчука.

Я. Кравчук є аж надто знаний тут у Галичині. Неодноразно міняв він уже свої релиґійні „переконання". Виступивши з православної церкви, він як давний прислужник католицької місії редемптористів, назвався наших братів волиняків на „унію исходнего обжондку". Покинувши унію противився якось до праці в Галичині в українських громадах августовського (лютерського) визнання. По тих громадах проявився він своїм згіршуючим поведенням, а в церковній роботі практикував річи, що не мають нічого спільного з Євангелією. Це дало повід і факти противникам евангельського руху, повести проти того руху сильну акцію (напр. відомий пастирський лист еп. Хомишина).

В тім самім часі арештовано Я. Кравчука і він сидів кілька місяців за фальшування документів. По виході Я. Кравчука з арешту, Українська Євангельська Августовська (лютерська) Рада в Станиславові, ратуючи свою честь і престіж, і тому що Я. Кравчук не мав укінчених жадних теольоґічних студій вислала його до проповідничого семинара в Нойдетельсау (Німеччина).

Літом 1933 р. провід семинара в Нойдетельсау виключив і видалив Я. Кравчука зі школи за карґідне поступованнь... В тім самім часі Українська Євангельська Августовська (лютерська) Місійна Рада в Станиславові виключила його з числа своїх стипендистів і кандидатів на місійних робітників.

Я. Кравчук вернувши з Німеччини до Дубна й не маючи з чого жити, звернувся листовно до керманича Української Євангельської Реформованої Церкви і робячи себе чомусь мучеником за реформовану справу, благав дати йому якусь працю в реформованій місії. Розуміється,

---

ОСИП НАЗАРУК 39

ВЕНЕЦІЯ

Найбільша саля у палаті дожів

Слово до старих людей з приводу думок перед образами старого Тінторетта.

Та темний величезний образ Тінторетта таки тягне назад до великої салі, тягне мов поворозом. Тягне його зміст і його напрям і взагалі його дивна поява. Та ще більше тягнуть думки, котрі родяться перед ним, перед тим твором старця, якому рівного не створив ніякий маляр в силі віку свого.

Так, то очевидно вина старих досвідчених людей, коли наші діти йдуть тепер з револьверами в руках здобувати те, чого в такий спосіб і під таку пору ще ніхто й ніколи не здобув. Ідуть і гинуть, гинуть надармо, серед мук, гинуть в часі коли нам так дуже треба енергійного й ідейного елєменту. Та чи гинулиб вони так на дармо, чи ділалиб на них нерозумні заклики до нерозважних учинків, якби старші наші діячі покоління за поколінням оставляли були досвід з життя свого? Станьте над ставом і киньте в нього одною рукою великий камінь, а другою киньте жменю пороху. Котрий рух з вашої руки буде мати більший вплив на поверхню і навіть на глибину ставу? Легко відповісти.

Так більший вплив малиб науки досвідчених життям старих людей на молодь нашу і на весь нарід наш, — якби ті науки були. Та їх нема. А є лиш порох, їдкий порох, яким засипають очи нашій молоді. І тому той порох так ділає, що він мав і має монополь.

І тому в кут між старе непотрібне тарариджа відкинена мудрість старих в народі нашім. Відкинена не від тепер. Відкинена, бо вона сама себе відкинула. Ба, вона сама себе взагалі не проявляла. Сама себе стерла з обличча нашої землі.

Не відтепер, не відтепер!

І тому з зелізною послідовністю пропадала в нас сила наша, пропадало те, що в кождій епосі було нам найпотрібніше. В часах коли княжий рід представляв державну мудрість і державу всеціло, ми поборювали його і вимордували його до ноги.

В часах коли державний розум представляли пани і магнати, ми своїм поведенням „викурили" їх зпоміж себе і до недавна всі ми були дуже задоволені з того „демократичного діла", а богато наших туманів і досі радіє з того, що дурні, дурненькі. І кричать, що власне добре так.

Словом, старшина за старшиною зникала між нами століттями, аж поки на арену нашу не вийшла пайдократія з ножем і револьвером в руці і з власним „теоретиком", котрий захвалює „роскіш ножа і крови". Степовий приблуда на культурній Землі Галицькій, духовий і фізичний бастард бродників і Чорних Клобуків, взяв в полон молодь нашу, полон далеко гірший ніж був полон Тугайбея, Куремси і Буняка Шолудивого. З лінивства наші батьки самі дали йому в руки повороз, котрим він звязав молодь нашу і вів її десятки літ. А вони ще тішилися, що не потребують нею займатися, бо є хтось, що мовляв „веде її".

Ну й довів.

Довів до того, що в крови зірваний цвіт наш і наші перли розтоптують свині.

Самоубийство названо геройством, безцільний морд боротьбою.

Коли нація в такім стані, то не поможе їй ніяка „весняна точка", хочби весь її край стояв під її знаком і сто тисяч літ. Бо „весняна точка" не вилічить від помішання понять, коли хто не хоче лічитися.

В провідних орґанах преси такого народа очевидно мусять зявлятися радісні вигуки дегенератів про те, що нам не треба взагалі ніякої голови, бо мовляв ми всі голови тай тільки. І кождий такий „демократ" чекає, аби хтось десь про щось переговорював з ним як „представником 40-міліонового народа". Картина рівно смішна як сумна. І такий тип волить стати чужим шпіоном, що вистоює в передпокою першого ліпшого підрядного комісаря в підряднім місті, ніж признати свою постійну голову.

Так ділають два ґріхи головні з їх наслідками: гордість і лінивство думки.

Спосіб думання цілої суспільности в напрямі здоровім, розумнім, позитивнім бувби напевно змінений, якби старі досвідчені люди оставляли по собі списаний досвід свого власного життя, те, що вони найлучше знають і памятають. Або бодай якби оставляли по собі старанно зібрану переписку хоч з деякими поясненнями і характеристиками осіб, з котрими листувалися.

Так робили і роблять досвідчені люди обидвох полів кождої нації, котра варт мати порядну державу і взагалі здорове життя. З історії римського народу знаємо, що там були дуже численні писані мемуари (спомини), збірки листів і промов. Вже перші державні мужі Риму на більшу міру мали те розуміння, що треба своїм наслідникам оставити списану практику зі свого життя, бо інакше робитимуть все ті самі блуди і

що про приняття такого типа до реформованої місії не могло бути й мови і його просьбу відкинено.

Кружляли чутки, що п. Я. Кравчук поїхав до баптиського семинаря в Ризі, однак довідуємося остаточно, що Я. Кравчук знайшовши опіку і дах над головою у волинських німецьких лютеран, проповідує по їхніх церквах і старається всіма способами вербувати до лютеран волинських Українців. Підчас нашого інтервю з проповідниками Української Євангельської Августбурської (лютерської) Церкви виразно зазначено нам, що п. Я. Кравчук до числа робітників тієї церкви не належить і за його працю та церква відповідальности не бере. Хтож тоді відповідатиме перед українським народом та історією за роботу таких типів як Я. Кравчук? В чиїм інтересі його робота ведеться? Яке право мають ріжні чужинці ангажувати до евангельської роботи серед українців т а к и х людий? Нічого доброго т а к а чужинецька поміч і опіка нашому народові не несе.

Тому, ще раз усіх заінтересованих рішучо перестерігаємо перед Я. Кравчуком і всіма, що з ним співпрацюють, або його роботу поширюють. Всі інші евангельські газети просимо нашу пересторогу передрукувати. К и р.

Фактом є, що евангелизм тут і там спалахне і то в селах де цілком нічого не чули про евангелизм. А де вже люди пізнали руїнницьку евангелицьку роботу громадно або поодиноко покидають евангелизм і вертають назад до батьківської віри, деякі переходять в ріжні секти, а многі з них збаламучені і здеморалізовані поступованням евангелицьких проповідників перестали в щонебудь вірити.

Спитаємо тепер евангелицьких пасторів і препаратора шумної дописі „Упадок Католицизму“: Хто відповість за сих останних перед Всемогучим Богом? Хто відповість перед історією нашого народа за цю розкладову руїнницьку роботу? Та чи таке поступування грозить дійсно упадком католицизму, — чи та їх робота вказує лише на слабину та ліквідацію евангелизму?

Слідкуючи за евангелицькими справами бачимо на кожному кроці, що евангелицька агітація дістала в лоб.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: „Правда“, Львів, ул. Сташіца ч. 8-І.

Католицькі жіночі організації в Австрії

(Від власного кореспондента).*

Розуміється, ту велику працю, яку переводять зорганізовані жінки, булоб неможливо виконати, колиб управа Кат. Жіночої Організації в Австрії не мала до розпорядимости ряд видань і періодичних часописів. Покликані власними силами жінок до життя замітні м. і. отсі видання:

„Жіночий Альманах“, що в річних випусках містить крім календарної і белетристичної части звіти з діяльности організації.

„Жіночі Листи“ виходить раз на місяць з рефератами на ріжні теми, звітами про зібрання і діяльність т-ва в ріжних областях праці, з літературною частиною і практичним загальним відділом. Наклад 45.000 примірників.

„Молода Мати“, останними часами „Листок Матери“, найбільше поширений орган на теми виховання і плекання дітей і практичних порад для молодих матерей і господинь дому. Додаток „Дитина в шкільнім віці“ має завдання бути дороговказом, як треба виховувати шкільну дітвору. Наклад 70.000 (катол. жінок в Австрії буде коло 2 і пів міл.).

„Діяльність Католицької Жіночої Організації“ се щомісячний комунікат централі для підчинених груп і відділів організації.

Наведені тут періодики се видання тільки одної (віденської) краєвої організації. Подібні органи мають також інші т-ва. І так краєва організація Каринтії видає „Ілюстрований Жіночий Журнал“ в 20.000 примірників. Орган жіночого т-ва Горішної Австрії називається „Листок Єлисавети“ і має 30.000 накладу. Організація жінок Зальцбургу видає місячник „Жінка і рідний дім“ і т. д.

Зі сказаного висше видно, що діяльність австрійського катол. жіноцтва широка й дуже ріжнородна, праця її наскрізь поважна, основна, повна посвяти й відповідальности. Реліґія й родина — дві головні підстави існування й розвитку народу; їх катол. жінка Австрії взяла собі за вихідну точку своєї діяльности. Що вона в тім не помилилася, маємо наглядний доказ з новішої історії австрійської держави. Та діяльність жінок не така давна, але вже нині можна сміло сказати, що не будь її, положення тої з богатьох сторін загроженої країни булоб далеко гірше. Що А в с т р і я в с т о я л а с я п р о т и н а п о р у б о л ь ш е в и з м у, щ о п е р е т р и в а л а м а р к с и з м — в т і м н е м а л а з а с л у г а а в с т р і й с ь к о г о к а т о л. ж і н о ц т в а.

Катол. Організація австр. жінок займається політикою лише остілько, оскільки того від неї вимагають закони. Тепер є до того найменше нагоди, але був час, коли рознуздана демократія повоєнного покрою гонила жінок з одних виборів у другі. І тоді австрійська катол. жінка вераз висловила свою нехіть до нового. Обороняючи своє домашне огнище, австр. жінка виявила здоровий консерватизм, який в наслідках спас її нарід перед руїною і дав тверду опору державі.

В часі третого з ряду і першого повоєнного конґресу австрійських катол. жінок в 1931 р. до катол. державної жіночої організації у Відні належало 1019 низових ґруп (без прилучених самостійних товариств) з округло 200.000 членками. З того часу жіноча організація сильно збільшила свої ряди. Число населення Австрії рівняється менше більше числови українського народу в Польщі. І от тут отвираються нам перспективи на доцільність організації свідомої себе нації. **Ст.**

*) Гл. „Н. Зоря“ чч. 745 і 761.

Правдивий і позитивний консерватизм признає і спирається на природних і надприродних Божих правах і основах, які є незломні, вічно тревалі і незмінні. (Преосв. Григорій Хомишин, Епископ станиславівський, у творі: „Українська Проблєма“).

все будуть від себе ту практику зачинати, що коштуватиме надармо масу непотрібних помилок і крови. Ті думаючі провідні люди знали і розуміли, що історія се учителька життя, але аби була якась історія, треба створити підставу для неї. Вони знали, що афоризм про те, немовби історія нікого нічого не вчила, видумали тумани, очевидно неспосібні навчитися нічого кромі дурниць. І тому ті розумні римські державні мужі писали спомини, в котрих збирали на папері досвід зі свого життя. До визначних римських мемуаристів належали нпр. конзуль Маркус С к а в р у с, конзуль Публій Р у ф у с, конзуль Квінтус К а т у л ю с і навіть такий дуже перетяжений працею керманич і реформатор вже тоді великої римської держави, яким був її диктатор С у л л я. Що більше! Навіть поважні римські жінки розумілися на тім, що без відповідного літературного матеріялу, взятого з життя, неможливо добре виховати дітей на порядних публичних діячів, бо без того нема на чім їх виховувати. І так відома з розумної любови до своїх дітей К о р н е л і я, мати славних римських діячів Ґракхів, оставила збірку своїх листів, замітних передовсім взірцево чистою мовою і високою ідейністю. Се перше оповіщене в Римі листування взагалі і перша літературна продукція римської жінки.

Промови римських адвокатів також не пропадають марно. Їх адвокати списували. І цікава річ: чим більше був неспокійний час, тим більше римські адвокати списували свої промови, які мали щонебудь спільне з публичними справами. І взагалі промови, не тільки адвокатів, але всіх, що прилюдно виступали, уважала та політично здібна нація публичною цінністю й не давала їм загинути, хоч в тих часах не було ні друкарень, ні машин до писання.

Значить тоді було далеко трудніше зберегти духовий твір перед затратою ніж тепер. В цілій Італії за римської влади ніколи не було більше свобідних людей як 5 до 6 міліонів, значить приблизно тілько, кілько є тепер Українців під Польщею. А порівняйте на тім полі продукцію їх і нашу! І возьміть при тім під увагу всі трудности, які в тім мали старі Римляни, а яких не маємо ми в сих часах. Тоді у всій величі стане перед нами наше неймовірне недбальство.

Промови в публичних справах обробляли старі Римляни так старанно, що ті промови мають часто тревале місце в їх письменстві. Нпр. знамениті політичні промови Ґаюса Л є л і ю с а та Сціпіона Е м і л і я н у с а се взірці латини й високої любови батьківщини. Або такі бухаючі життям промови Ґаюса Т і ц і ю с а, повні драстичних картин свого місця і часу! З його промов богато користали тодішні автори веселих театральних штук. До найлучших належать також промови Ґаюса Ґ р а к х а.

Будуть колись користати автори веселих штук і з промов деяких наших політиків але тоді, коли схочуть представити взірці неуцтва й туманковатости, лінивства думки, несовісности, непоінформованости і т. п.

А де списані промови наших адвокатів? І то в таких часах, коли нація просто віддиху в собі не чує від політичних процесів! Покажіть за весь час хоч оден політичний процес якслід оброблений друком зі всіма промовами наших адвокатів! Тут нема просто ніякого оправдання, бо одиноко можливе булоб хіба: Хто видавби таку річ? Та по перше не знати, чи не знайшлисяб такі, що видалиб. По друге, перша і головна річ — порядно списати матеріял, він своє зробивби навіть в рукописнім виді, зложений нпр. в Бібліотеці Наукового Товариства імени Шевченка. Ба, коли досі не зроблено в тій справі нічого.

Так виглядає еліта української 40-міліонової нації в її найсвідомішій частині, в Піємонті „всієї України“...

Коли так дальше піде, то не тільки не буде на чім виховувати ні політиків, ні адвокатів, але діждемося напевно „справних“ оборонців, що бідний підсудний за кождим разом діставатиме перед кождим судом від 5 до 10 літ криміналу більше ніж діставби, якби його оборонець не оперував до смерти нудними і як віхоть зужитими фразами та до крайности не дратував навіть найбільше мирно настроєних суддів кождої держави і кождого народа. Бо судити серед напруженої атмосфери се праця не менше тяжка як товчи каміння на соняшній спеці й одинока відрада в часі такої роботи се почути добру, свіжу промову. Колиж замість неї чується молочення пустої соломи, затроєної вже гниллю і стухлістю, і то все на той сам лад, тоді трудно дивуватися, що се — також має свій вплив на суддів, бо й вони люди.

Гей, гей, — у старім Римі навіть жінки розуміли, що аби відповідно виховувати молодь, треба мати відповідний матеріял. А є такі „народи“, котрих еліта ніяким чином не годна зрозуміти такої простої річи. І ще дивується та обурюється, коли є так як є. Може наше жіноцтво возьме в свої делікатні руки також сю справу від „панів природи“ і допровадить її до якогось порядного висліду, бо як не зробить того, то буде зле і щораз гірше.

(Далі буде).

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Свячення василіянських богословів. В неділю 26 с. м. в василіянській церкві в Крехові к. Жовкви з рук Преосв. Й. Ексц. Йосафата Коциловського ЧСВВ отримали священичі свячення отсі василіянські богослови: 1)Йосафат Іван Дзьоба (Львів), 2) Василь Борис Ваврик (Ласківці — Теребовля), 3) Макарій Михайло Грень (Крехів — Жовква), 4) Модест Михайло Дацишин (Руда Сілецька — Камінка Струмилова), 5) Никита Микола Федорович (Ст. Самбір), 6) Яким Осип Геґедіш (Ніртош, Мадярщина), 7) Павло Петро Миськів (Слободниця-Брод н. С., Славонія), 8) Іринарх Іван Маланяк (Ріпчиці — Дрогобич), 9) Методій Михайло Борса (Чортків) і 10) Йосафат Осип Камінський (Розбір Довгий — Ярослав). — Таким чином галицька василіянська область св. Спаса побільшилася 8-ма священиками й тепер має вже 105 священиків, підкарпатська область св. Николая двома й має тепер 38 священиків. — Весь василіянський Чин має тепер 170 священиків. — Бажаємо нововисвяченим якнайбільших успіхів у їх дальшій праці. (л).

Молодь бл. п. дир. І. Бабієві. В четвер 23 с. м. в год. 8.30 Преосв. Кир Іван відправив в катедрі св. Юра у Львові заупокійну Службу Божу за душу бл. п. директора Івана Бабія. На сю Службу Божу прибула молодь обох українських ґімназій під проводом своїх пп. професорів, а також родина бл. п. директора. При кінці Служби Божої о. проф. Т. Горникевич виголосив зворушливе слово до молоді. Відтак вся молодь в мовчанці пішла головними вулицями Львова на личаківський цвинтар, де над могилою бл. п. директора Бабія відспівано панахиду. Молодь принесла з собою богато квітів і прибрала ними могилу з вдячности до свого директора.

В Судовій Вишні зачався великий святоспаський відпуст 17 серпня с. р. Вечером відправлено торжественний Молебен до Пресв. Серця Христового і відспівано Суплікацію. Слідуючого дня Святоспаська Гора заповнилася вщерть прочанами. Не бракувало вірних навіть з дуже далеких сторін. Ввесь час відправлялися Богослуження, акафісти, молебні тощо. Св. Сповідь відбувалася до пізної ночі. Незвичайно величава була „Хрестна Дорога“. Добре обдумані проповіди виголошувані при поодиноких стаціях видимо всіх захоплювали. В дні Преображення Господнього 22 священики сповідали від ранку до 3 год. пополудні. Великі маси народу покрили цілу Святоспаську Гору. Богато людей відбуло ювилейну сповідь. До св. Причастя приступило 3.600 осіб, переважно молоді. Співану Службу Божу відслужив на дворі о. містодекан Брановський. Діяконували ОО. Кузич і Сальвицький. Відповідну високоідейну проповідь виголосив о. Крилошанин В. Гриник. Добре співав місцевий хор в супроводі трубної орхестри. Після Богослуження відбувся процесійний обхід, відтак водосвяття й посвячення овочів. В дні 20 серпня, на закінчення відпусту відправлено соборну Службу Божу з парастасом за померших парохіян Судової Вишні. — Годиться завважити, що донедавна весь наш нарід йшов до місцевого монастиря ОО. Реформатів, а на властивій Святоспаській Горі була лише мала горстка людей. Тепер все змінилося. Не тільки латинники але і їх душпастирі приходили до нас.

В день Преображения Господнього відбулися ще відпусти в монастирських церквах ОО. Василіян в Добромилі і Підгірцях коло Золочева. В обох місцевостях приступило до св. Тайн по 2.000 вірних.

В Будапешті відбудеться 23 вересня с. р. 25-ий ювилейний Евхаристійний Конґрес.

В Галіфаксі в Канаді помер недавно Архиепископ Нової Шкотії і примас Канади Кларендон Лямп Воррель в 81 році життя.

Метеорольоґічна стація під ледом

Знаний американський дослідник бігунів Губерт Вількінс вибрався знов до полудневого бігуна. Він заявив журналістам, що його задача полягає на тім, щоби збирати метереольоґічні дані, на основі котрих можна предсказувати погоду для цілої землі. В тій ціли треба побудувати метереольоґічні стації на обох бігунах. Він вже вишукав відповідні місця для їх поставлення. На полудневім бігуні така стація мусить бути під ледом, бо умовини праці на верха незвичайно важкі: 1) кількадесять степенів зимна, 2) лід часто тріскає, а тоді ціла стація впалаби в пропасть. Тому цілу стацію умістять на підводній лодці, звідки буде можна відповідними „комінами“ обсервувати атмосферу. Крім того в воді можна буде досліджувати рістню і звірню бігунових вод. В тій ціли Вількінс разом з Анґлійцем Ельсвортом опрацювали пляни відповідної підводної лодки. Одна англійська фірма працює вже над будовою сеї лодки. Вількінс думає, що вже в 1935 р. його рухома стація буде готова.

Тибетанська медицина

Реріх, маляр і мандрівник по Тибеті, вернув з кількалітної мандрівки до Харбіна. Він заявив цікавим ґазетярам, що на Тибеті найбільше подивляв тамошну медицину. Коло Лясси стоїть на високій скалі буддійський монастир, в котрім живуть лями (монахи)- медики. Вони знають богато лікарських таємниць, занесених тут перед віками буддизмом. Учителі відкривають сі таємниці своїм ученикам аж на ложі смерти. Богато цілющих зел вони відкрили щойно по богатьох літах обсервації звірят, які живилися даними зелами. Прим. зела для скріплення орґанізму вони відкрили по довгій обсервації життя гірських козлів, які живуть там, де знаходяться покріпляючі трави. Згаданий мандрівник бачив випадки вилічення таких недуг, що їх европейська медицина узнала за невилічимі. Прим. вилічують там зовсім недугу рака. Тибетанські лями-лікарі думають, що треба лічити цілий орґанізм, а не лиш дотичне хоре місце. Також рак, на їх думку, се нарушення внутрішної рівноваги.

Лікарський фейлетоник.

Про біль голови

Люди часто нарікають на біль голови. Коли заболить голова не застановляються, яка причина сего тільки йдуть до аптики, купують порошки напр.: „когутик“ і вдоволені, що після зажиття порошка біль щезає. Зачинає боліти голова, то купують ще раз порошки і зажівають. І так тягнеться цілими місяцями. Коли порошки перестають ділати, тоді збільшують давки, або беруть сильніші ліки. Появи міґрени, що має осідок в голові доволі рідкі. Вона звичайно буває дідична, появляється в означених порах дня і ночи. Попереджають її ріжні блиски в очах, хвилеве недобачення. Тимчасом звичайний біль голови повстає в супроводі інших болів; його причина се недокровність мозку, рідше перекровлення мозку. Болі голови виступають також в людей блідих, анемічних, вичерпаних, особливо в сухітників. Також в недузі нирок виступає часто біль голови. Буває, що хорий радиться лікаря в справі болю голови а лікар по досліді мочі відкриває тяжку хоробу нирок. Також ріжні затроєння і самозатроєння спричиняють часто тяжкі болі голови. Надмірне курення тютюну також спричиняє біль голови. Особливо запалення мозку і мозкових болон спричиняють тяжкі болі голови. Дальше болі голови виступають при ріжних хоробах ям черепа, як напр.: чолової ями, при хоробах в носі і т. п. Отже болі голови треба ріжно лікувати. Вони часто сиґналізують якусь хоробу, про яку пацієнт покищо ніщо не знає. Тому замість заживати довший час ріжні порошки, найкраще порадитися лікаря.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ НА ЧУЖИНІ, що має осідок в Бельгії вислало протест до Секретаріяту Союзу Народів проти приняття СССР до Союзу Народів.

СОЮЗ НАРОДІВ ДО ВІДНЯ. Лондонські дипльоматичні кола ведуть переговори про потребу перенести осідок Союзу Народів з Женеви до Відня. Як причину подають, що Швайцарія рішена голосувати проти приняття СССР до Союзу Народів. За перенесенням осідку Союзу Народів до Відня промовляє, що й те, що в сей спосіб скріпилосяби міжнародне положення Австрії. Одночасно Відень мавби і великі матеріяльні користи. До Відня приїздилибн тоді десятки тисяч людей.

МАДЯРСЬКИЙ ПРЕМІЄР Ґембеш і міністр Каня приїдуть до Варшави в другій половині вересня с. р. Вони зложать візиту президентови Польщі та марш. Пілсудському.

МАДЯРЩИНА ЗБРОЇТЬСЯ. Французька преса пише, що Мадярщина оминає мировий трактат і розбудовує військове летунство. Досі Мадярщина збудувала 400 мисливських і бомбометних літаків. Число літаків і летунів росте з кождим роком.

РОЗМОВИ ШУШНІҐА З МУССОЛІНІЄМ в Фльоренції дали такий вислід: 1) в справі незалежности Австрії мають продовжати політику Дольфуса 2) торговельні взаємини між Італією й Австрією будуть оживлені; 3) Італія відступить Австрії вільну полосу в Трієсті і допоможе розбудувати австрійську торговельну фльоту, 4) Італія признасть австрійським товарам окрему догідну тарифу, 5) Італія усуне всякі пашпортові обмеження.

НОВИЙ АВСТРІЙСЬКИЙ ПОСОЛ В РИМІ. Бувший провідник тирольської Гаймвери Стайдле іменований австрійським послом в Римі на місце д-ра Ріптелена.

НОВА ФОРМУЛА ПРИСЯҐИ В НІМЕЧЧИНІ. Правительство Німеччини ухвалило нову формулу заприсяження для війська і урядників. Урядники мають присягати так: „Присягаю, що буду вірний і послушний вождови німецької держави й нації Адольфови Ґітлерови, що шануватиму закони й сповнюватиму совісно мої службові обовязки. Так мені, Боже, допоможи!“ — Військо присягає так: „Складаю перед Богом торжественну присягу, що буду беззастережно послушний вождови німецької держави й нації Адольфови Ґітлерови, найвищому командантови збройних сил і як хоробрий вояк хочу бути кождої хвилини готовий покласти своє життя в жертву тій присязі“.

ФРАНЦІЯ БУДУЄ ТВЕРДИНІ. Ґенеральний штаб за згодою Воєнної Ради приступив до будови твердині в околиці Мон Меді. Роботи коло твердині зачнуть в найблизшім часі.

ПРЕЗИДЕНТ РОЗВЕЛТ сказав представникові французької ґазети „Пті Журналь“, що збройні конфлікти повстають передовсім з господарських причин. Заграничка політика держав повинна спиратися на господарськім порозумінні. Авантурничу дипльоматію треба заступити конкретною виміною товарів. Треба вишукати в кожній державі такі продукти, які можнаб виміняти за інші. Господарські спори ведуть звичайно до збройень, а збройення доводять до воєн.

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПІВН. АМЕРИКИ відбудуться на початку вересня с. р. великі військові вправи в стейті Ню Джерсі. В маневрах візьме участь 400.000 резервістів регулярної армії й національної ґвардії. Се перші маневри в історії Злуч. Держав закроєні на таку велику міру.

ЯПОНІЯ задумує виповісти вашінґтонську умову, щоби могти будувати воєнні кораблі без обмежень.

НОВА ПОЛІТИЧНА ОРҐАНІЗАЦІЯ повстала в Злучених Державах Північної Америки. Вона називається „Американська Ліґа Свободи“. Ся Ліґа буде змагати до національного відродження та співпрацюватиме з президентом Розвелтом і Конґресом. Ліґа протиставиться радикальним тенденціям, є за пошануванням горожанських прав і права власности, за охороною праці, ощадністю і т. д.

КОМАНДА ФЛЬОТИ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ ПІВНІЧ. АМЕРИКИ видала приказ, щоби 48 воєнних кораблів переплило з Атлянтику на Спокійний Океан. Вони мають там бути „доки не проясниться ситуація“. Говорять, що се стоїть у звязку з подіями на Далекім Сході.

АМЕРИКА РОЗБУДОВУЄ ФЛЬОТУ. Департамент маринарки Злуч. Держав Північ. Америки замовив в корабельних варстатах 24 воєнні кораблі. Приватні варстати збудують 11 воєнних кораблів, решту будуватимуть державні варстати. Будову зачинають зараз.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ АМБАСАДОР В ТОКІЮ Юреніев подав японському міністрові закордонних справ ноту в справі увязнених совітських урядників в Манджурії. Нота написана в рішучім тоні. В ній стверджується, що манджурські власти увязнили совіт. зелізничників безправно й безпідставно. Поступування манджурських властей се нарушення совітських прав на східно-китайській зелізниці. Таке поступування манджурських і японських властей показує, що вони мають аґресивні наміри супроти СССР.

СОВІТСЬКИЙ КОНСУЛ В ХАРБІНІ зложив манджурському правительству енергічний протест проти увязнення совітських урядників на східно-китайській зелізниці. Він зажадав негайно звільнити всіх 60-ох увязнених. Большевицький консул заявив в своїм протесті, що манджурські власти увязнили урядників без ніяких формальностей і били увязнених, щоб вони зложили обтяжуючі себе зізнання.

ЯПОНІЯ, КИТАЙ І МАНДЖУРІЯ мають зачати економічний бойкот совітів.

МІЖ АНҐЛІЄЮ Й ЯПОНІЄЮ йдуть тепер в Льондоні переговори. Говорять, що буде відновлений анґлійсько-японський союз. Японська публична опінія відноситься до такого договору між Японією і Анґлією дуже прихильно.

ЯПОНІЯ старається розбудувати манджурську фльоту. У Гсінґкінґу Японія утворила для Манджурії команду воєнної маринарки під проводом адмірала Кобаяші. Покищо Японія відступила Манджурії 1 кружляк, кільканацять торпедовців і літаків. Ті кораблі пливають під манджурськими прапорами, хоч їх залога японська.

Ростинність на Урані

Тому 200 літ капельмайстер анґлійської військової орхестри Уіліем Гершель відкрив планету Уран. (Гершель помимо свого заняття пристрасно занимався астрономією). Від хвилі відкриття Гершеля дотепер наші відомости про Уран мало що побільшилися. Навіть через найсильніші телескопи не видно нічого, лише кружок і змінні темні плями. В останних часах астрономи відкрили в густій атмосфері Урана хльорофіль — зелену річовину ростин. Се вказувалоб на буйну ростинність тої далекої планети. Одначе Уран віддалений від сонця так далеко, що проміні сонця ділають там 400 разів слабше ніж на нашу землю. Звідки береться там теплота потрібна для ростинности? Думають, що жерело теплоти Урана се нутро планети. Тепло, котре промінює від самої планети, задержується довго над поверхнею, бо густа атмосфера не позваляє на скоре розсіяння теплоти. В тій душній атмосфері росте мабуть буйна ростинність, котрої вигляд не може представити ніяка фантазія.

НОВИНКИ

Конфіската календаря „Місіонаря“ на рік 1935. Жовківське староство зарядило конфіскату цілого накладу василіянського календаря „Місіонаря“ на рік 1935. Окружний Суд у Львові ще не затвердив сеї конфіскати.

Брошуру о. В. Ваврика ЧСВВ п. з. „Червоні обманці без маски“, сконфісковану ще в листопаді минулого року, видавництво ЧСВВ в Жовкві видало сего року другим накладом у скороченні. Її також сконфісковано.

Міністерство скарбу в Варшаві видало обіжник до скарбових урядів у справі залеглих податків. Коли податник скаже, що не має звідки заплатити, скарбовий уряд буде міг притягнути такого податника до присяги. За фальшиву присягу будуть остро карати.

Львівський Магістрат зарядив ґенеральне перекопування гробів на всіх львівських кладовищах. Йде про те, що на кладовищах нема місця а богато гробів не заплачених. Гроби оплачують звичайно на 10 літ. Тепер внаслідок кріза родини не хочуть викупляти місць на дальші десятки літ. Перекопувати будуть так, що зрівнають кіпці з землею. На місци, де нині гроби, повстануть переходи, а де нині переходи копатимуть гроби.

Напад на священика. В ночі на 26 серпня с. р. замасковані злочинці напали на гр.-кат. приходство в Макуневі, пов. Судова Вишня. Стероризували о. Івана Богуського і його рідню домагаючися грошей. На енергійну оборону нападених бандити відповіли стрілами, тяжко ранили сина о. пароха, котрого в небезпечному стані відвезено до Львова. Справників досі не знайшли. Слід зазначити, що недавно мостиський староста покарав о. Богуського гривною 200 зл. за посвячення хреста погибшим у визвольній війні.

В Бучачі староство покарало Михайла Саварина і Івана Пиварчука, селянських хлопців зі села Зубриця, 2-тижневим арештом за те, що співали „Ще не вмерла Україна“. У мотивах засуду кажеться, що вони співали „заборонену пісню“.

В с. Винявка (пов. Теребовля) завалилася баня в старенькій деревляній церковці. В церкві не було в той час нікого. В Винявці почали будувати нову мурована церкву. Мури її сягають вже до 3-ох метрів.

До табору в Березі Картузькій вивезли з Волині 20 Українців. З Дубенщини маґістра прав Василя Тучака, з Луцька абсольвента української ґімназії Олександра Куця, з луцького повіту: селян Дзюмюка і Захара Дроздюка, з Рівенщини: Тараса Борівця, Евгена Серветника, Генадія Янкевича і Данилюка; з Костопільщини: Олександра Кудру, Юрка Кудру і Гордія Баса. Прізвищ інших вивезених Українців годі довідатися.

Суспільні обезпечення в Польщі витягнули з суспільности 3 міліярди 695 міліонів і 500 тисяч зол. Тягар суспільних обезпечень такий великий, що загрожує заломанням навіть найздоровішим господарським орґанізмам. Новий закон про суспільні обезпечення ще збільшив нові оплати. Тому всі нетерпеливо очікують заповідженої реформи суспільних обезпечень.

Міжнародний зїзд ґеоґрафів відбувається тепер у Варшаві. В ньому беруть участь ґеоґрафи з 40 держав. Крім европейських вчених є також Американці, Перси, Індійці, Китайці, Єгиптяни, Японці. З Українців беруть участь: професор краківського університету Д-р Кубійович, його асистент п. Кулицький і проф. Ю. Полянський зі Львова.

Польща заключила торговельну умову з Грецією. Внаслідок сеї умови буде 1 кільоґрам винограду коштувати від 1.20 до 1.40 зл. До Польщі мають спровадити з Греції 500.000 кільоґрамів винограду.

Літний час се час тяжкий для кождої ґазети під кождим оглядом. Тому просимо наших прихильників якраз в літних місяцях не забувати за наш орґан і присилати передплату.

В Німецькім Яблоннім (Чехословаччина) відбулися 12 серпня с. р. українські поминки. На сі поминки зїхалися українські еміґранти з цілої Чехословаччини, щоб віддати поклін членам „Української Бриґади“. Рано в год. 9.45 рушив похід з двірця через місто з вінцями й китицями квітів, котрі несли жінки й діти під український памятник. Під памятником очікувала вже маса тутешнього населення. Орхестра Українського Допомогового Т-ва з Ліберця відіграла похоронні марші. Промовляли пп.: Йовик з Нім. Яблінного, Перець з Літомериць, Греськів з Ліберця. Від української дітвори виступив з деклямацією „Нашим героям“ ученик 2 кл. української ґімназії в Ржевніцах Тедорук. Після того присутні відвідали українське кладовище. По полудні відбувся ще концерт орхестри УДТ в гостинниці нашого еміґранта п. Кащишина. На поминках і концерті були заступлені всі місцеві чеські організації.

І в Дніпропетровську чистять. До 1 серпня перевірили в Дніпропетровській областній партійній орґанізації 43.582 членів і кандидатів комуністичної партії. Внаслідок сеї провірки виключили з партії 5.030 членів і кандидатів партії. Чистка виявила низький рівень політичної ґрамотности сільського комуніста. Дуже погано з політичним рівнем кандидатського складу. Тут виключили з партії пяту часть за політичну неґрамотність. Низова сітка партійної освіти на селі переважно істнує лише формально. З партійною дисципліною в сільських парторґанізаціях також погано. Дуже часто комуністи цілі роки не платять членських вкладок, систематично не відбувають членських зборів, не виконують доручень партії.

Большевицькі овочі до Польщі. В вересні і жовтні с. р. заповідають привіз большевицьких овочів до Польщі Мають спровадити кілька тисяч кґ. кримських яблок.

У Львові при вул. Листопада ч. 43 зацвила другий раз в сім році яблуня. На деяких ґалузках завязуються навіть овочі.

Осінний ярмарок у Празі. Від 2 до 9 вересня с. р. відбудеться в чеській Празі осінний ярмарок. Гості, що схочуть вибратися на сей ярмарок, не потребують чеської візи. Вони дістануть 50 процент знижки на чеських зелізницях. Крім того польські зелізниці дають 33 проц. знижки.

Швайцарія відмовилася дати дозвіл большевицькій дружині копаного мяча на вїзд до Швайцарії.

В м. Шавля на Литві прийшло недавно до протижидівських авантур. Литовський аптикар посперечався з ґрупою молодих Жидів, котрі його тяжко побили і поранили. На те литовське населення місточка зачало бити Жидів. Кільканацять Жидів тяжко поранено. Щойно військо привернуло в місті порядок.

Німецький міністр освіти зарядив, що до фахових шкіл в Німеччині можна приймати тільки півтора відсотків учеників жидівського походження.

Голяндія виселює Жидів, що втікли з Німеччини і поселилися в Амстердамі впродовж останних двох літ.

Свастика в Палестині. На вулицях Гайфи появилися плякати в арабській мові зі знаком свастики. Відозва накликувала Арабів до бойкоту Жидів. Поліція здерла ті плякати.

Канада приготовляється до великих торжеств з приводу 400-літних роковин відкриття Канади Французом Кордіє.

Нову морську глибінь на Ледовім Океані відкрив большевицький криголом „Єрмак“. З него спустили сонду на дно моря, яка осягнула глибінь 23.000 метрів.

Гумор. Лікар заборонив моїй жінці варити. — Така хора? — Та не вона тільки я...

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, улиця Сташіца 8, за попереднім надісланням грошей.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Наше хліборобство над пропастю. На засіданні Львівської Хліборобської Палати інж. Творидло, член тої палати, виголосив реферат про сучасне положення нашого хліборобства. Зміст: Хліборобство затруднює 72.3 процент населення нашого краю, на терені Львівської Хліборобської Палати навіть 80 відсотків. За останних 5 літ положення хліборобства дуже погіршилося. Наш селянин не тільки не розбудовується, але йде до повної руїни й ліквідації. Причина того розпучливого положення нашого хліборобства в тім, що в нас захитана рівновага між цінами продуктів промислових і хліборобських, між платничими зобовязаннями і платничою здібністю хліборобів. Коли ціни промислових і хліборобських продуктів в 1928 р. приймемо як показчик 100, то ціни всіх хліборобських продуктів разом впали в травні 1934 до показчика 38.8, в тім збіжжа і інших земних плодів аж до 34.7 відсотків. Ціни худоби на заріз впали до 40.8, набілу до 45.9. В той час ціни всіх промислових продуктів впали з показчика 100 тільки на 72.6 то є на одну трету. З того бачимо, що ціни в рільництві впали два рази більше як в промислі. Скартелізований промисл, що продукує артикули потрібні для хліборобів, цін майже не обнизив. Ціни монополевих артикулів як сіль, сірники, тютюн спірт навіть подорожіли як напр. сіль. Наслідки твердих цін скартелізованих продуктів фатальні. Фабрикація плугів впала зі 100 в 1928 р. на 2.5 відсотків в 1934 р. Також ціни тариф у відношенні до хліборобських продуктів зависокі. Наслідки того такі, що до Львова приїздять фірами з Волині, Тернополя а навіть з підгірських околиць, бо зелізниця задорога. Селяни мусять платити податки, котрі в часі кризи значно зросли, тому не дивно, що наше хліборобство йде повною парою до руїни.

Східні Торги у Львові відбудуться від 1 до 16 вересня с. р. Учасники дістануть 50 процент зелізничої знижки.

Віденські Осінні Торги відбудуться від 2 до 9 вересня с. р.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·18·—5·19·— зл. Золотий доляр 8·92—8·95. Канадійський доляр 5·26; 1 німецька марка — 2·02; 100 франц. фр. 34·80—35·; 100 чеських корон 22·; 1000 ром. левів 39—40 зл.; 100 австр. шілінгів 99·50—100 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко	Підволочиська — льоко	Львів
Пшениця двірська	16·50—17·00;	18·75—19·00
Пшениця збірна	15·25—15·50;	17 25 17·50
Жито двір.	15·00—15·25;	16·25—16·50
„ збірне	14·50—14·75;	—·— —·—
Ячмінь двір.	15·75—16·00;	—·— —·—
Ячмінь на мливо	15·00—15·25;	16·25 16·50
Овес двір.	11·00—11·50;	13·00—13·50
Овес збір.	10·00—10·50;	12·00—12·50
Гречка на мливо	17·——18·—;	—·— —·—
Гречані крупи	35·00—36·00;	—·— —·—
Кукурудза	19·00—20·00;	—·— —·—
Грис пшен.	8·50— 8·75;	9·75—10·00
Грис житний	8·75— 9·00;	9·75—10·00
Грис ячмінний	9·—— 9·20;	9·50— 10·0

Тенденція вдержана. Ячмінь подорожів.

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна дістати отсі видання

Бібліотеки Укр. Катол. Організації:

Ч. 1.	**Основи соціольогії**	3зл.
Ч. 3.	**Спіритизм**	2·—
Ч. 4.	**Життя св. Кирила і Методія**	0·80
Ч. 5.	Я. Л.: **Секти й сектанти**	0·60
Ч. 6.	С. Томашівський: **Петро, перший уніятський митроп. України-Руси**	1·50
Ч. 7.	**Греко-катол. Церква** (історія)	0·95
Ч. 8.	Д-р О. Назарук: **Преса**	3·—
Ч. 9.	**Борці за Церкву. Ч. І. Св. Павло**	2·—
Ч. 11.	Д-р О. Назарук: **Вчасна весна в північній Альберті.**	0·50
Ч. 12.	о. Т. Галущинський: **Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві.**	0·60
Ч. 13.	**Зброя до оборони і наступу.** Начерк проповіди про пресу (добров. даток)	
Ч. 14.	о. Т. Галущинський: **Царство сатани наступає на нас**	0·80
Ч. 15.	**Борці за Церкву. Ч. ІІ.**	2·—
Ч. 16.	**Християнське виховання молоді** (провідні думки Енцикліки).	0·40
Ч. 17.	Еп. Гр. Хомишин: **Пастирський Лист про політичне положення**	0·40
Ч. 18.	О. Назарук: **Галицька делеґація в Ризі 1920 р.**	1·80
Ч. 19.	Борис Колодій: **Галицька Соціялістична Радянська Республика**	0·50
Ч. 20.	о. Т. Галущинський: **Неділький Дзвін**	2·—
Ч. 21.	А. Кругельський: **Тилявська Схизма на Лемківщині**	1·—
Ч. 22.	о. М. Карівець, ЧСВВ: **Три Синодальні Архієреї**	0·25
Ч. 23.	Еп. Гр. Хомишин: **Про грозу духової руїни (Пастирський Лист)**	0·40
Ч. 24.	А. Ч.: **Українська молодь Христові**	0·60
Ч. 25.	о. В. Породко, Ч. Преєв. Ізб.: **Хто такий був Лютер?**	0·30
Ч. 26.	Осип Назарук: **На спокійнім океані**	0·40
Ч. 27.	„ „ **Жінка і суспільність**	0·50
Ч. 28.	„ „ **Жіноча справа**	0·40

ІНШІ ВИДАННЯ:

Д-р О. Назарук:	**Гр.-катол. Церква і укр. ліберальна інтелігенція**	3·00
о. Д-р Т. Галущинський:	**Думка і наука Церкви в питанню літург. мови**	0·20
Д-р С. Томашівський:	**Десять літ українського питання в Польщі**	1·50
Д-р С. Томашівський:	**Наша чільна партія у власнім зеркалі.** Критичні замітки	1·00
Д-р Ст. Томашівський:	**Про ідеї, героїв і політику**	2·00
О. Назарук:	**Роксоляна** (повість)	12·00
О. Н.:	**Ідеольогічні основи Укр. Катол. Нар. Партії**	0·50
Проф. Л. Коплєр:	**Релігія й політика**	1·80
С. Томашівський, історик, політик, публіцист		1·00
А. Ч.:	**На калиновім мості** (Листи до молоді)	0·80
Д-р Осип Назарук:	**Католицький журналіст обвинуваченій за державну зраду**	1·30
Станислав Лось:	**За конструктивну політику на Червоній Руси**	1·00
Гадяцький Договір.		0·60
Осип Назарук:	**Націоналізм Донцова**	0·50

Набіл: Маслосоюз платив 29. VIII. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. — —, зл., за 1 л. молока 13 сот., за 1 л. сметани 55 сот., за 1 копу яець 2·50 — зл. Тенденція на масло, молоко, сметану і яйця знижкова.

Живина: Маслосоюз повідомляє, що від 29 VIII с. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „МС“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23): Курята (пара курят важить не менше як 1·50 кг) за 1 кг. 0·95 зл.
Кури I кляса за 1 кг. 0·85 зл.
Кури II кляса за 1 кг. 0·65 зл.
Тенденція сильніша.

Посмертна згадка

† Дарія Сосенко, абсольвентка фільософії, упокоїлася в Бозі в середу 22 серпня в Конюхах пов. Бережани. Покійниця була дочкою о. Ксенофонта. Вона була одна з перших і найревніших членок Марійської Дружини Студенток у Львові. Відзначалася великою працьовитістю, скромністю, була дуже мила в пожитю з іншими. Оставила глибокий жаль по Собі не тільки в серцях родичів, але й усіх, що Її знали. Вічна Їй память!

Всіх наших ВП. Передплатників і Читачів просимо по можности полагоджувати всі свої орудки у фірм, що оголошуються в „Новій Зорі“.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Вдова по священику, в середнім віці дуже добре варить і веде домове господарство, шукає місця найрадше у священика. Зголошення адресувати: **Gospodyni. Horodno k/Stolina,** ul. Sienkiewicza 10 **Polesie.** 181-1—2

Спеціяліст від скірних і венеричних недуг

б. елєв клініки у Відні й Берліні

Др. Н. ГОЛЬДШТАЙН

ординує від 10—12 і від 2—5, в неділі і свята від 9—1

Львів, Сикстуська 33. Тел. 31-42.

КІНА

АДРІЯ: Каруселя життя.
АТЛЯНТИК: Утікачі.
КАСІНО: Фліп і Флап як Сини пустині.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Джені Ґаргардт і ревія.
МІРАЖ: Веселий резервіст.
МУЗА: Тайна жінки.
ПАЛЯС: При замкнених дверях.
СТИЛЕВЕ: 6 годин життя й оперетка.
УТІХА: Чоловік, що вернувся.

МЕБЛЕВЕ ОБИТТЯ, брокати, портієри, котари і фільци до підліг, таблатки й коронки поручає по фабричних цінах **ВАНК,** Марійська площа 6.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуеться по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів. Тиха 5. Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 2 вересня 1934. Ч. 66 (764)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Ц. Краків 405.867

Війна висить у воздусі

Після закінчення апенінських маневрів Муссоліні виголосив промову в присутности військових представників чужих держав. Він сказав між ін., що ніхто в Европі не хоче війни, а проте війна висить у воздусі й може вибухнути в кождій хвилі. Тепер в Европі положення подібне як в 1914 р. Італія кинула недавно свої війська на австрійську границю і тим запобігла комплікаціям, які могли легко довести до війни. Італійський нарід треба виховати в військовім і войовничім дусі. Одні народи зростають інші хиляться до упадку. Мимо конференцій і Союзу Народів війна буде все між народами.

Як зброїться Франція?

Будує нові твердині, літаки й воєнні кораблі

Франція зі страху перед німецькою інвазією доповняє поспішно свою оборонну систему. Французьке правительство рішило приспішити розбудову твердинь здовж французької східної границі. Мають розбудувати сталеві укріплення також здовж бельґійської границі, щоб забезпечитися перед несподіваним німецьким нападом через Бельґію. Франція розбудовує також свою воздушну фльоту в приспішенім темпі. Вже від 6-ох тижнів будують військові літаки найновішої конструкції. — Французький міністр мореплавства Піетрі заявив представникови „Ле Журналь", що незабаром Франція почне будувати другий величезний кружляк найновішого типу. „Я — сказав Піетрі — обстоюю рішучо будову великих воєнних кораблів, бо воєнне мореплавство без великих лінійних кораблів так як сухопутна армія без піхоти. Кружляк „Дінкерк" буде готовий в 1937 р., „Шербур" в 1938 р. Французький парлямент вже признав на се великі гроші.

Загроза війни на Далекім Сході

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Харбіна, що положення в північній Манджурії знов заострилося. Манджурська влада перевела знов численні ревізії в совітських урядників східно-китайської зелізниці. Найшли богато зброї, ґранатів і вибухових матеріялів. В звязку з тим увязнено богато совітських урядників. Совітський консуль заявив, що таке поведення манджурської влади приневолює совітське правительство до збільшення збройних сил на Далекім Сході. Совітсько-японський спір за Манджурію заострюється з кождим днем. В Москві оцінюють положення на Далекім Сході як дуже критичне.

Польсько-німецький тайний договір?

Французька ґазета „Ліберте" запевняє, що між Польщею й Німеччиною істнує тайний договір. Сей договір мали підписати рівночасно з договором про ненапад. Договір обнимає низку постанов. Між ін. Німеччина признає за життєву конечність Польщі доступ до моря. Німеччина прихильно ставиться до польсько-литовської унії. Німеччина зрезиґнувала з Клайпеди. На випадок війни між Польщею й Литвою Німеччина не буде ставити ніяких домагань. Колиб дійшло до польсько-литовської унії, тоді Польща відступилаби Німеччині коридор, Ґдиню і Ґданськ. Польща згодилася доставляти Німеччині сирівці і збіжжа на випадок війни Німеччини з іншими державами. — Польська преса пише з великим обуренням, що ті інформації неправдиві та виссані з пальця.

Великі летунські перегони

Сегорічний міжнародній летунський турнір розпочався в Варшаві 28.VIII (названий по французьки „шалянж"). В нім беруть участь: Німеччина (14 літаків), Польща (11 літаків), Італія (6 л.), Чехословаччина (4 л.), Анґлія (1 л.) і Австрія (1 л.). Франція в останній хвилі відкликала свою участь. Такі міжнародні летунські конкурси уладжують щороку почавши від 1928 р. Уладжує та держава, котра здобула перше місце на попереднім „шалянжу". Минулого року надгороду здобув Поляк кпт. Жвірко, тому сего року шалянж уладжує Польща. Траса лету довга на 9.527 км., веде понад 12 держав, з Варшави через Кеніґсберґ, Берлін, Бріссель, Париж, Бордо, Мадрид, Касаблянку, Біскру, Туніс, Рим, Загреб, Відень, Прагу, Л ь в і в, Вильно до Варшави. Лет розпічнеться 7 вересня, скінчиться 15 вересня с. р. Учасники турніру повинні прилетіти до Львова 14 с. м. ранком.

Погоня за розюшеним биком

В однім ірляндськім місті вели чотирох биків зі стації до різні. Один бик вирвався і зачав втікати. За ним пустилося в погоню до 200 людей. Один звинний уличник вискочив на бика. Одначе роздражнений тим бик доти скакав, аж скинув їздця. В вузькій вуличці закинули на бика шнур і зачали тягнути. Але розюшений бик вирвався знов і потягнув за собою около 20 людей, що обвязали собі руки шнуром. Бик тягнув за собою людей, кидався на прохожих, перевернув шістьох мотоциклістів і вкінці кинувся на тягаровий самохід. Одначе самохід ударив його так сильно, що заглушений бик впав. Тоді його повезли до різні.

Разом з будинками горить хатня обстановка, господарські знаряди і збіжжа та паша, тому обезпечуйте від огню весь свій живий і мертвий інвентар і збіжжа та пашу на повну вартість тільки в одинокому українському Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

В 20-ті РОКОВИНИ...

Часом здається, що то було так давно, так дуже давно...

Часом здається, що воно було ще давніше ніж на Високий Замок у Львові в'їздив у суверенній славі своїй наш король Данило, батько Льва. А то виходили маленькі, никлі відділи нашої молоді в поле. Виходили вперве від довгих часів під своїм іменем, хоч під чужою командою. Виходили, щоб закрасити землю своїх батьків своєю кровю. Виходили во імя великої ідеї свободи. Бо свобідним сотворив Бог чоловіка, сотворивши його на образ і подобу Свою. Тому й ідея боротьби за свободу все була, є і буде свята у всіх, що мають віру в серці своїм.

Так никло виглядали ті малі відділи наші, що виходили шарпати великанські армії царя півночі, зібрані зі 112 племен і народів Европи й Азії.

І виглядали ті наші стрілецькі відділи як малі стебелини, котрі пре перед собою великанська повінь. А царські війська плили і плили на Землю Галицьку. Плили під нашою старою назвою „Русь", ішли під іменем, під котрим прадіди наші мали колись величезну державу в Европі і були державним народом між народами, одним з найбільших...

І заглушував геть тупіт царських полків ледви чутний хід наших стрілецьких відділів. І ми так боялися за них, щоб одним замахом не змів їх велит ідучий рівночасно з півночі і від сходу сонця. Ми боялися особливо за них, бо хоч ми давали далеко більші гекатомби великій війні, то в тих маленьких відділах бачили ми символ боротьби за наше людське й національне достоїнство. В них бачили ми доказ того, що й ми сотворені на образ і подобу Божу між іншими народами світа. І відчули ті дрібні відділи на собі дивну руку Господню... Вони перетривали великанську силу царя півночі і перенесли символ нашого змагання до свободи через найбільш криваву повінь, яку знає історія людства.

Час великої війни, котрий пережило наше покоління, належить до найдивніших епох в історії людства: в тім часі впали один по другім чотири старі ціарства і в Москві, що залюбки називала себе третим Римом, Жид обняв команду над військовими силами бувшої Росії. До тих див належить також факт, що невеличкі відділи наших свідомих стрільців перетрівали не лише величезну заверюху, але й були неймовірно важним військовим і політичним чинником на цілім Сході Европи. А один невеличкий відприск тих невеличких відділів, що стояв в Київі, хоч ділав в найліпшій вірі, не

„Нова Зоря" в новім льокалі

Від 1 вересня 1934 року редакція й адміністрація „Нової Зорі" в новім льокалі при вул. Ґродзіцких ч. 2. І. пов., коло Ринку. Число тел. те саме: 105-72.

Українські Січові Стрільці

З приводу вимаршу Українських Січових Стрільців зі Львова на світову війну.

Від балканської війни в 1912 р. Европа зачала приспішеним темпом приготовлятися до великої війни. Російсько-австрійська ривалізація на Балкані, бажання Росії захопити Царгород і Галичину, тодішний Піємонт України, крім інших антаґонізмів, як німецько-французький і англійсько-німецький, робили европейську війну неминучою.

Галицькі Українці зрозуміли, що від висліду австрійсько-російської війни залежатиме доля всего українського народу. Тому галицькі українські партії скликали 7 грудня 1912 р. у Львові т. зв. зїзд нотаблів. В резолюціях того зїзду нотаблів галицькі Українці заявили, що свою будучність бачуть в побіді Австрії над російською тюрмою народів.

Від того часу Українці зачали поважно думати про близьку війну і про свою військову орґанізацію. Праця в тім напрямі йшла головно з двох сторін: від студентської молоді та Українського Січового Союзу.

У львівській „Академічній Громаді“ зачалися виклади на тему: „Українська справа в евентуальній війні“. По тих викладах і дискусіях українське студентство вирішило приступити до військової орґанізації. Головою військового комітету став студ. Іван Чмола. Сей комітет уладжував військові вправи на площі за містом, військові виклади. Комітет уложив статут „Союзу Українських Стрілецьких Товариств“ і вніс до міністерства внутр. справ у Відні до затвердження. Приготовано українські військові підручники („Теренознавство“, „Склад кріса „Манліхер“ 90 і 95“), установлено стрілецький однострій. Комітет видав три числа журналу „Відгуки“, в котрім були статті про потребу військової орґанізації. Одначе міністерство відкинуло статут. „Відгуки“ скоро перестали виходити.

Тодішне наше студенство в своїй масі не мало належного зрозуміння для ваги військової орґанізації. Загал був дуже „миролюбиво“ настроєний і відносився з погордою до нечисленних „мілітаристів“, що хотіли „бавитися у військо“. Таке наставлення мало погубні наслідки, бо потім УСС не мали спочатку своїх старшин і не було на початку відповідного коменданта.

Рівночасно від грудня 1912 р. зачав працювати над військовою орґанізацією „Український Січовий Союз“ у Львові. Тому що австрійська влада на підставі опінії тодішного намісника Галичини графа Бобжинського відкинула статути української військової січової орґанізації, старшина Українського Січового Союзу переклала дослівно статут польських військових орґанізацій, які закладав в Галичині емігрант з Литви Пілсудський. Коли влада затвердила ті статути, дня 9 березня 1913 р. відбулися перші загальні збори „Товариства Українських Січових Стрільців“.

Весною 1913 р. дійшло до злуки студентського стрілецького гуртка з Товариством Українських Січових Стрільців (УСС І.). Кошовим злучених товариств став д-р В. Старосольський, осавулом студ. І. Чмола. Одначе се т-во не розвивалося якслід через внутрішні тертя. Тому в осени 1913 р. „Повітова Січ“ у Львові рішила оснувати нове „Товариство УСС ІІ“. При кінці 1913 р. відбулися перші збори нового т-ва. Кошовим став студ. Роман Дашкевич. Від жіноцтва увійшла до управи як обозна т-ва студ. Олена Степанівна. „Т-во УСС ІІ“ приймало всіх без обмежень образування і полу. В скорім часі мало воно около 300 членів.

Рівночасно в краю працював „Український Січовий Союз“. Праця його поступала так скоро, що вже дня 28 грудня 1913 р. уладжено перші більші полеві вправи Січових Стрільців (без крісів) під Сокалем, коло давних окопів Гетьмана Богдана Хмельницького.

На початку 1914 р. УСС ІІ. у Львові закупили около 100 крісів (системи Верндля) і кілька Манліхерів. Се була перша зброя в руках українського війська від 150 літ. Яке враження викликав сей факт свідчить хочби те, що до домівки т-ва на Коперника 5, де тепер є „Великий Луг“, приходили наші люди, щоб переконатися наочно, чи се правда, що Українці мають зброю.

В квітні 1914 р. відбулися великі полеві вправи Стрільців і Січовиків коло Львова на „Кайзервальді“ і в лісі за личаківською рогачкою. В них взяло участь около 600 людей, з того 2 чети в одностроях з крісами. На вправах стріляно з крісів сліпими патронами. Се були перші полеві вправи українського війська, се перший раз від 150 літ стріляли українські військові кріси! Після вправ узброєні Стрільці й Січовики перейшли через Львів, викликуючи велику сензацію. Від квітня 1914 р. полеві вправи зі зброєю відбувалися що тижня.

Праця йшла скорим темпом, бо наближався великий січово-сокільський здвиг. У Львові були тоді два стрілецькі товариства: УСС. І і УСС. ІІ. В УСС І. було около 60 студентів університету й техніки. Вони хотіли бути школою старшин. В УСС. ІІ. було около 300 стрільців, переважно робітників. В УСС. ІІ. була одна студентська чета й жіноча чета, до котрої належали м. і.: Олена Степанівна, Г. Дмитерківна, М. Павлишинівна.

В березні 1914 р. „Український Січовий Союз“ зорґанізував „Стрілецьку Секцію УСС“. До неї входили по 3 представники з т-ва УСС. І. і з УСС. ІІ. В травні 1914 р. відбулася анкета, на котрій установлено військову команду. На підставі тої анкети О. Демчук і О. Семенюк з Сокаля уложили „Правильник піхотинців“, який вийшов в червні 1914 р.

До вибуху світової війни в Галичині було 96 стрілецьких товариств. До найкращих стрілецьких товариств належали: УСС. ІІ. у Львові (командант Р. Дашкевич), УСС в Бориславі (сотник К. Гутковський і Лев Лепкий), в Ясениці Сільній, пов. Дрогобич (Гриць Коссак, пізніший командант УСС), в Яворові та в Сокалі (Демчук і Семенюк).

В січово-сокільськім здвизі 28 червня 1914 р. виступило около 500 січових стрільців, в тім більшість узброєних. УСС. І.виставив відділ їздців. УСС. ІІ. виставив три чети в одностроях зі зброєю й одну жіночу чету (разом около 250). Зі зброєю виступили також УСС з Борислава. Львівські й бориславські УСС виступили на площі Соколо-Батька з військовими вправами (похід, розстрільна, приступ), що викликали небувале одушевлення.

На тім здвизі виступила перший раз недавно перед здвигом зорґанізована узброєна стрілецька чета Сокола-Батька (78 людей) під командою д-ра Ст. Шухевича.

Вбивство австрійського престолонаслідника архикнязя Франца Фердинанда в Сараєві довело до великої світової війни. Одна великодержава за другою виповідала собі взаїмно війну. Дня 7 серпня 1914 р. Головна Українська Рада видала відозву до українського народу. В ній пишеться м. ін. „Гряде время, якого давно не було. Зближається давно вижидана хвиля, що долю українського народу віддає в руки самому народови. Тепер або ніколи добудемо собі волю!... З оружем в руці постоїмо за наші права, честь і будучність...

Однодушним рішенням Головна Українська Рада зеднала начальні управи всіх доси в нас істнуючих стрілецьких і руханкових орґанізацій в Українську Боєву Управу. Українська Боєва Управа стає одинокою старшиною орґанізації українських добровольців, які одержали назву Українських Січових Стрільців“...

Рівночасно Українська Боєва Управа оповістила українську мобілізацію. В цілім краю повставали повітові вербункові комітети. Вербункові комісари УБУ розїхалися по цілім краю. За півтора тижня вся Галичина була вкрита повітовими вербунковими комітетами та орґанізаціями допомоги УСС. Голосилися молодіж і старші, інтеліґенти, міщани, селяни, робітники. Ідея створення українського війська до боротьби з Росією була дуже популярна. Українська преса містила довгі викази жертв на УСС. Жертвували всі, передовсім середні й низші верстви.

З усіх міст і богатьох сіл наспівали вісти, що зголошується велике число добровольців.

Львівські УСС І і УСС ІІ злучилися разом і 2 серпня вирушили до Гаїв коло Львова, де переходили вишкіл. Се була перша сотня УСС. Вербункове бюро було у Львові при вул. Мохнацького 12.

Добровольці, що надїздили з цілого краю, кватирували в Академічнім Домі при вул. Супінського, в дяківській бурсі при вул. П. Скарги та в бурсі „Народного Дому“ при вул. Курковій. Двома першими курінями командували: Д-р М. Волошин і Дм. Вітовський.

До кінця серпня 1914 р. до УСС зголосилося около 28.000 добровольців. Першим командантом УСС іменували директора рогатинської ґімназії Михайла Галущинського. Заки його звільнили з австрійського війська обовязки коменданта виконував д-р Теодор Рожанковський. Коли Москалі зачали зближатися до Львова, 30 серпня УСС виїхали зі Львова до Стрия. В Стрию зібралося тоді около 20.000 наших добровольців. Одначе серед хаосу, який панував тоді при відвороті австрійської армії годі було добитися порозуміння з австрійською командою. Вкінці прийшов приказ, що до Українського Леґіону може належати лише 2.500 людей і то інтеліґентів. Годі описати розпуку наших селянських хлопців, котрі мусіли покидати стрілецькі ряди. Дня 3 вересня відбулася присяга УСС на вірність цісареви Австрії. А що „зіхер іст зіхер“ підчас присяги асистував австрійський півбаталіон розташований оподалік.

На другий день УСС виїхали на Закарпаття і дня 5 вересня прибули до сіл Страбичево й Ґоронда в пов. Мукачів, де перебули короткий вишкіл.

зрозумівши ваги хвилі й не оцінивши положення як слід, рішив своєю участю в петлюрівськім бунті про упадок обидвох українських держав...

Все те треба усвідомити грядучому поколінню в 20-ліття виходу в поле наших УСС. Усвідомити на велику науку тим, що прийдуть по нас.

А всі, що не брали участи в великих подіях, нехай возьмуть участь бодай у підготовці моральних сил нації на будуче. Се можна зробити тільки орґанізованим постійним дисциплінуванням себе і постійною жертвенністю. З омутів помилок, які зробило наше покоління в часі великої війни й по ній, нехай учаться дальші покоління йдучи до великої мети, а осягнуть її при Божій допомозі.

Та перша передумова того: пізнати зло і перестати вихвалювати те, що розвалило нашу державну Батьківщину, — бунт. Час зрозуміти се, крайний час...

Промова Гітлєра

Німеччина бажає згоди з Францією

В Німеччині над Реном коло міста Кобленц відбулися великі маніфестації під гаслом вірности Німеччини басейнові Саари. В маніфестації взяв участь канцлер Гітлер, міп. Геббельс і богато визначних провідників націонал-соціялістичної партії. З басейну Саари прибуло 200.000 Німців. В маніфестації взяло участь 400.000 Німців. Канцлер Гітлер виголосив велику промову. Він сказав: Німецький нарід підчас останнього плебісциту потвердив напрямні внутрішної і закордонної політики. Одначе ще є перешкоди. Чим вони тяжчі, тим більше росте завзяття німецького народу. Німеччина живе в згоді з усіми віроісповіданями. Правительство перевело тільки розділ Церкви від держави. Означення речинця плебісциту в басейні Саари на 13 січня 1935 р. се найщасливіша подія сего року. Перед Німеччиною два завдання. Перше — обєднання Німеччини без огляду на давні партійні непорозуміння. Всіх, які заявляться за Німеччиною приймемо з протягнутими руками і вони сего не будуть жалувати. Друге завдання — загоїти рани господарського життя. Зробимо все, щоб обєднати Саару з Німеччиною. Басейн Саари се давне огнище спору між Францією і Німеччиною. Вірю — сказав Гітлер — що після вирішення тої справи Франція заключить з нами щирий мир. Басейн Саари се єдиний територіяльний спір, що розєднує нас з Францією. Наші спільні завдання такі великі, що треба спільно працювати, замісць себе поборювати. Дзвони, котрі 14 січня 1935 р. сповістять про обєднання басейну Саари з Німеччиною, привернуть світові мир.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить.

Вже 10 вересня І сотня УСС під командою сот. Дідушка виїхала з Ґоронди в поле. За нею виїхала сотня Семенюка до Сянок і обсадила просмик Ужок. В половині вересня 1914 р. зачалися перші бої УСС з Москалями в Карпатах.

Сі короткі інформації про початки Українських Січових Стрільців одержали ми від учасника тих подій. **І. С.**

На поміч Лемківщині

Мало хто здає собі якслід справу з лиха, яке населенню нашої далекої Лемківщини заподіяли сегорічні літні дощі, зливи та повінь. Найстарші Лемки не памятають такої води та шкід, які вона спричинила. До сего часу такі нещастя навіщували переважно Гуцульщину та Бойківщину. Сего року потерпіла найбільше Лемківщина.

Вода залила з узбічча гір урожайну почву так, що залишилось лише саме каміння, над яким мало що не плаче бідний Лемко, бо що буде орати на другий рік? Богато паші та збіжжа позабирали бистрі води гірських потоків, що повиливали по полях і повижолоблювали собі русла в ріжних місцях управної землі й нанесли богато каміння. Денеде бараболя примулена зовсім.

Найбільші шкоди наробили ріки: Вислок, Вислока, Попрад і їх допливи: Ясель, Ропа, Яселка й ін. Де який знайшовся громадський міст чи кладка, або лежала над берегом купа дерева, все те пішло з водою. Вода лемківських рік і потоків позаливала й попідмулювала богато хат і ще більше пивниць. Богато господарських забудовань, всіляких шоп, стаєнок, дроварень і сипанців (шпихлірі) пішло з водою. Навіть деякі хати. Під впливом страшного розгону бистрої води всі згадані ріки на закрутах позмінювали свої русла. Наслідком сего пішли на марне сотки моргів селянських подекуди найкращих ґрунтів. Перед повінью росло тут збіжжа й окопові ростини, сьогодні пливе тудою бистра вода. Кромі таких пересунень русла, вода здовж ріки позамулювала піском і камінням богато поля. На місці давного вівса чи бараболі, сьогодні груба верства річного намулу.

В травні й червні с. р. була велика посуха. Найбільше потерпіла паша, так що Лемко сего року буде змушений випродати богато худоби ізза браку паші. Сінокоси зійшлися сего літа зі жнивами. Те все заскочили дощі й повінь. До того треба додати ще працю коло льону. Сінокоси, жнива й праця коло льону зійшлися разом.

З того нещастя, яке літом навістило нашу Лемківщину, можуть бути для Лемків катастрофальні наслідки, тимбільше, що зима недалеко. По лемківських селах запанує ще більша нужда. Голод і пошестні недуги можуть ще більше ослабити фізично й здеморалізувати Лемків.

В цілім нашім краю повинна піти енергійна акція за організуванням негайної помочі для жертв повені на Лемківщині. До тої акції повинні станути солідарно всі наші інституції та поодинокі громадяни-Українці. Поможім братам-Лемкам у нещастю! Колись і вони нам віддячаться. Покажім перед цілим світом, що нам залежить на Лемківщині!

Першенство в цілій допомоговій акції повинні вести наші американські емігранти, особливо з Лемківщини. Спільною лавою допоможемо Лемківщині та охоронимо її перед новою катастрофою. „Два рази дає, хто скоро дає".

Лемко.

Нові „заповіди" в Німеччині

Девять заповідей Арійця

Німецькі неопогани оповістили недавно 9 заповідей арійця, котрі мають заступити Німцям 10 заповідей Мойсея: 1) Почитай Божество (основу світа), 2) почитай предків і внуків, 3) почитай великих людей свого народу, 4) шануй родичів, 5) не чужолож (заховай чистоту), 6) будь вірний свому народови, 7) не грай, 8) будь справедливий і 9) помагай ближньому.

Десять заповідей тих, що побираються.

Німецьке міністерство внутрішних справ і рада для охорони народного здоровля оповістили недавно 10 заповідей для тих, що хочуть подружитися: 1) Памятай, що ти Німець, 2) як ти здоровий з природи, то не повинен жити кавалером, 3) затримай чистоту тіла, 4) держи душу й духа в чистоті, 5) як Німець вибирай жінку північної крови, 6) перед вибором дружини запитай про її предків, 7) здоровля — передумова краси. Жадай від своєї майбутньої жінки, щоб піддалася лікарським оглядинам так як і ти, 8) женися тільки задля чистої любови. Гроші мають проминаючу вартість і не дають довгого щастя, 9) не вибирай товариша для розривки тільки приятеля, 10) старайся мати по можности богато дітей.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2. І. п.

ОСИП НАЗАРУК

Дві дивні події

З моїх споминів про велику війну.

Хоч те, що хочу тут оповісти, під оглядом тематичним представляє цікаву річ, то я досі не брався до списання того: просто тому, що не хотів, аби мене посуджено, що видумую. Та час летить, вже 20 літ минуло від хвилі, коли відбулися події, про котрі хочу оповісти. Ледви чи видержу других 20 літ. Отже треба таки оповісти ті дві дивні події, які я пережив у звязку з великою війною. Третю дуже дивну подію, котру мені судилося пережити в часі великої війни, лишаю на пізніше.

Про убиття австрійського престолонаслідника Фердинанда, котре стало безпосереднім товчком до великої війни, довідався я у Львові, в часі нашого великого зїзду Січей і Соколів. Та вістка не зробила на мене майже ніякого враження: як богато тодішних інтеліґентів в цілій Европі був я знуджений загальним настроєм, знаним під назвою „фіндесієклізму". [1]) Се була просто нудьга, яка часом переходила в хандру. Люди були всім переходила в хандру. Люди були всім пересичені, всім знуджені. І літературою і мистецтвом. Нічим не переймалися, нічого собі до серця не брали. Отже не було особлившої причини брати собі до серця й убийство австрійського престолонаслідника. Загальна думка, що з того може прийти до війни, була від першої хвилі по тім убийстві. Одначе й се не зворушувало тих, що були недужі на згадану недугу тодішньої байдужности. Що найбільше сказав оден-другий: „Овшім, нехай буде війна, щось буде цікавішого. Тай по війні буде лекше жити тим, що остануть." А треба знати, що легкість життя в порівнанні з теперішним станом була тоді велика, особливо для інтеліґенції. Хто скінчив студії, той міг вибирати собі посади в ріжних званнях. Навіть до адміністрації доступ для Українця не був виключений, розуміється, коли не займався аґітацією. Та сего й від Поляків вимагали.

Розуміється, лучалися й тоді випадки „бідування", але такого загального безробіття як тепер, ніхто тоді не уважавби навіть можливим, нікому воно й на думку не приходило. Таксамо нікому й не снилося, що валюта може так хитатися й падати, як хиталася й падала потому. Хто тоді мав гріш заощаджений і зложений в банку, той був таксамо певний повної вартости того гроша якби мав його в золоті в своїх руках або в нерухомім маєтку. І мимо того люди, навіть ті, котрим добре поводилося, тяжко і постійно нарікали. А ще треба замітити, що податки були такі низькі, що тих „тягарів" просто ніхто не відчував. І нарікання чути було шалені...

Я був в тім часі адв. аплікантом або, як тоді говорили, конципієнтом в канцелярії Д-ра Евгена Петрушевича, пізнішого начальника правительства Галичини (ЗУНР). Мій шеф був послом до парляменту й на сойм краєвий, до того був бурмистром в Сколім, отже канцелярією не міг займатися, навіть якби був хотів. Зрештою його значну часть року не було в Сколім. Працю в канцелярії (з виїмком писання ревізій, апеляцій і трудніших рекурсів) виконувала здібна мундантка Жидівка, конципієнт звичайно був на термінах в суді, а вечерами, або ночами, коли лучалося більше роботи, писав „правні средства". На загал роботи було досить, тільки в літі в часі ферій мало.

Отже вернувши до Сколього я взявся до своєї звичайної праці тай по кількох днях вже голови мені не трималося убиття австрійського архикнязя. Настрій „фіндесієклізму" і злучена з ним нудьга знов мене опанували.

Серпень 1914 року був надзвичайно погідний, навіть в Сколім, де дощ в часі року належить до частих появ. Небо того літа було чисте і сине як у Греції або в Італії. І тепло було.

Одного дня по канцелярійних годинах вечером вибрався я купатися в Опорі. Я вийшов за місто і межами поміж городи дійшов до ріки, розібрався над нею і сів на камені, щоб остудитися перед купілю. Якийсь час вдивлявся я залюбки, як звичайно роблю, в скоро пливучу гірську ріку: се дуже добре ділає на нерви і при тім я все успокоююся. Можу з чистою совістю впевнити читача, що не думав я тоді ні про убитого архикнязя, ні

[1]) Fine de siecle — кінець століття. Той настрій був уже з кінцем 19 ст. та перевісся й на початок 20 ст.

З літератури про Унію

Książę Konstanty Ostrogski a Unja brzeska 1596 r. Napisał Kazimierz Lewicki we Lwowie. Nakładem Towarzystwa Naukowego we Lwowie, 1933. Ст. 224, 8º.

Се видання Архіву польського Наукового Товариства у Львові. Автор дуже совісно використав майже всі жерела щодо питання Берестейської Унії й відношення до неї князя Константина Острожського. Свої твердження спирає головно на праці Жуковича „Сеймовая борба". Жукович знов спирається на переписці Острожського й інших сучасників, заінтересованих Унією. Автор каже, що більшість досьогочасної літератури спиралася передовсім на матеріялах релігійно-літературної полеміки, яка досі ще неопрацьована якслід. В новішій літературі переведено основніші досліди над деякими памятниками літератури. Так показалася потреба ревізії поглядів, спертих на тих памятниках. В тих памятниках, як Ектезіс, Антіррезіс, Пересторога — більше узгляднені догматичні моменти. Студія Жукевича робить перелім в дослідах Берестейської Унії.

На релігійно-моральних і догматичних основах сперся й епископ Ліковский, кажучи, що унійною проблемою була направа церковних відносин у східній Церкві в Польщі. В опозиції князя Острожського бачить він лише православно-релігійний фанатизм князя й ображену амбіцію. Та вже голосний процес Никифора, екзарха царгородського патріярха, відкрив богато політичних моментів Унії. Автор каже, що при ліквідації православних бенефіцій католицькі польські епископи могли побільшити свій стан посідання, що видно хочби з того, що по заключенню Унії остиг запал латинської Церкви (розуміється в Польщі) для Унії та її епископів. Видно се і з того, що старання уніятських епископів за ліпше вивінування церковних установ і за допущення їх до сенату, не осягнули успіху й не дістали ніякої підпори зі сторони латинських епископів. Руські епископи забогато довіряли латинським епископам. Єзуїти були задалеко заанґажовані в політичні справи, щоби задоволитися церковними успіхами на терені православія. Сапіги, Тишкевичі, Сімашки, Януш Острожський не покинули православія з мотивів релігійних але з політичних і культурних. Тут не малу ролю грала справа одностайного календаря. Ті могутні роди, що мали звязки з західним культурним світом, були за новим календарем. А що східна Церква не хотіла прияти нового календаря, отже вони покинули її і пристали до римо-католицької.

Князь Константин Острожський уявляв собі Унію як порозуміння всеї східної Церкви з латинською та в Унії бачив політичну користь. Князь Острожський не був таким горячим приклонником православія, якби могло здаватися з його опозиції до Унії. То він сам позволив синови Янушеви перейти на латинське ще надовго перед Унією, бо 1579 р. і удержував з ним добрі зносини. Він був радше ліберальний щодо віри.

Праця д-ра Казимира Левицького має на ціли вияснити відносини князя Константина Острожського до Унії. Він не оскаржує кн. Острожського ні не апотеозує його. Невияснена досі справа відносин польського короля Зигмунта III до Унії, роля канцлера Яна Замойского. Автор використав основно бібліотеки: Оссолінських, варшавського університету (рукописи давної Петербурської Імператорської Бібліотеки), Красінських, Радивилів, Курницьких, Дідушицьких, Чарторіських, бібліотеку краківської Академії Наук і богато інших жерел.

З українських жерел перестудіював і цитує часто: Пелеша, Куліша, Антоновича, Франка, Грушевського, Ореста Левицького, Студинського, Кл. Сушка, Срібного, Доманицького, Гарасевича, Головацького, Мороховського, Потія, еп. Боцяна, А. Добрянського і навіть совітських істориків: Савича, Барановича з журналу „Україна", Історично-фільольоґічні Записки й інших. Також використав Шараневича, Щурата, Свенціцького, І. Савицького, Огієнка, Мількевича, Малиновського, Макарушки й Monumenta Stauropigiana, кромі богатьох польських і росийських авторів.

Праця д-ра Казимира Левицького капітальна. Вона обективна і вносить богато нових ідей до історії Унії, характеризуючи такі особистости як князь Константин Острожський, король Зиґмунт III і інші. Се важний і дуже цінний причинок до історії Унії.

Деякі висновки д-р Казимир Левицький дає замало мотивовані, як щодо короля Зиґмунта III, або щодо тенденцій римської Курії та Єзуїтів в справі Унії, як також щодо становища козацтва до Унії.

Козаки не піднесли з початком більших трудноцїв щодо Унії. Се була заслуга Гетьманів і таких людей як кн. Острожський і Вишневецький. Князь Константин Острожський від самого проголошення Унії був її противником. Тому і не здержував козацтва, коли воно пізніше зачало виступати проти Унії. Козацтво було проти польського правительства не так через Унію, як через кольонізаційну політику Польщі на східних окраїнах.

Книжка д-ра Казимира Левицького в богатьох місцях добре висвітлює події Унії, отже заслугує на особлившу увагу.

о. М. Каровець ЧСВВ.

Де похоронені Апостоли

Підчас археольоґічних розкопок в церкві св. Йоана в Ефезі, знайдено несподівано гріб св. Йоана Євангелиста. Місця спочинку мощів більшости Апостолів переважно знані. Тіла св. Петра і св. Павла — як загально відомо — спочивають в Римі, під церквами їх імени, а голови тих мучеників переховують в дорогоцінній скрині на Лятерані, названім з того приводу „головою всіх церков" або Капітолем християнства.

Гріб св. Луки, котрого почитають як леґендарного маляра Святої Родини, є в Тебах у Греції. Тіло Апостола Андрея лежало до 1460 р. в катедрі в Патрасі над коринтійським заливом. Щоби цінні мощі не дісталися в руки Турків, перевезено їх до Амальфі, а голову кілька літ пізніше останний з Палеольоґів завіз до м. Нарні, звідки спровадив її Папа в торжественній процесії до базиліки св. Петра в Римі.

В Римі в церкві св. Апостолів спочивають св. Филип і св. Яків Молодший. Гріб Якова Старшого є в Сантіяго ді Компостелля. Се місце паломництва цілої Еспанії і Португалії.

Марко Євангелист похоронений в Александрії в Єгипті. На початку 9 ст. молода венецька республика спровадила його тіло і проголосила св. Марка опікуном краю. В 836 р. розпочали будову церкви, призначену до переховування цінних мощів. Будова тривала 80 літ і коштувала щорічно 8.000 дукатів. Дожа Кандіяно IV казав вмурувати мощі в оден філяр так, щоб крім него ніхто не знав сего місця. За панування Віталіса Фалієрі в 1804 р. їх знайдено припадково і виставлено на публичний вид. Відтак знов вмуровано їх у філяр при головнім вівтарі. (КАП).

про війну, а просто куняв сидячи над гірською рікою і зовсім бездумно вдивлявся в її бистрі филі, що котилися в блиску сонця. Охолодившися, я увійшов в ріку, коротко скупався і знов сів на прибережнім камені та сидів, щоб осушитися. Нараз, а було се вповні на яві, я не спав, ні не дрімав, донісся до мене від сторони ріки Опору, немовби з филь її виходив, — плач, зовсім виразний плач і то такий, якби плакало богато тисяч жінок і дітей. В тім дивнім плачу було щось таке несамовите, що я вже другий раз не пішов у ріку, але скоро почав одягатися і скоро відійшов з того місця. А дивний плач вив за мною дивними голосами. Я скорими кроками втікав перед ним городами аж поки не було чути шуму від Опору.

Підчеркую, що в Сколім не був я ніколи пяний і взагалі не вживав ніяких наркотиків тай по сей день не вживаю. В тім часі я тільки курив, але мірно. Я був здоров і мав зовсім добрий слух, а мої фізичні сили були більші ніж сили пересічного чоловіка в тім віці. В ніякі „забобони" я не вірив і сміявся з усяких подібних річей.

Та найдивніше наступило тоді, коли щойно оповіджену подію получити зі слідуючою: коли я вернув до міста з тої купелі й опинився на його одинокій більшій улиці, побачив я великі білі плякати, що виразним чорним друком оповіщували мобілізацію. Не було вже ніякого сумніву: війна надвигалася. Та я мимо того і мимо щойно пережитого дивного вражіння був ще такий знуджений, що не завдавав собі труду навіть до кінця дочитати оповістку про мобілізацію. Памятаю, що я подумав собі тоді: „Перечитаю завтра в ґазеті." І я пішов дальше, на прохід. Тільки з тямки не сходило те місце з поеми Шілера, де він описує пращання Гектора з Андромахою, а саме слова:

„Du wirst hingehn, wo kein Tag mehr scheinet,
Der Cocytus durch die Wüsten weinet,
Deine Liebe in dem Lethe stirbt"...*)

Та я не мав в тім часі ні жінки, ні нареченої, ні любки, отже й той уривок поезії Шілера тільки механічно повторив кілька разів. Він був повний змісту якраз тоді, бо говорив про плач ріки, який я щойно чув, і про відхід богатьох соток тисяч мущин на фронт, де вони замкнули очи на завше.

Я оповідав про ту дивну подію кільком своїм знакомим вже тоді, але розуміється обережно, бо не хотів, щоб мене хтось мав за якогось сновиду, котрому причуваються дивні річи. Тепер вже я нечуткий і на таку евентуальну поговірку.

А друга дивна подія, яку я пережив у звязку з великою війною, була іншого характеру.

В тім самім місяці серпні 1914 року в тім самім містечку Сколім мав я сон. Снилося мені, що бачу будинок, більший, поверховий, на жовто мальований, перед ним подвіря з великими корчами бозу і т. п. Поміж ті зелені корчі але без ніяких цвітів вються стежини. І я ходжу тими стежинами. Сон був такий виразний як рідко лучається. Стіни того будинку, його краску, подвіря і краску листя на корчах бачив я так виразно, що аж досі їх бачу.

Не богато часу минуло від того самим собою зовсім звичайного сну і я його забув якраз тому, що сон не мав в собі нічого інтересного, ніякої події. Просто — приснився будинок з подвірям і кльомбами бозу чи чогось подібного тай тільки.

Та вибухла війна. Від сходу зачали надвигатися російські війська. Я був тоді в Сколім, а мої батьки в Бучачи. Отже я вибрався по них, щоби їх перевести до себе, до Сколього. Ми здається всі були тоді таки наївні, що думали, що війна скоро минеться (мовляв, кулемети скоро вистріляють війська і не буде кому битися). Тай ще думали загально, що в гори війська не дійдуть. Отже і я думав, що родичів можна буде перетримати якийсь час у спокою в скільських горах, а по війні вернуть собі до дому. Тай їхав по них.

Я в тім часі вже знав приповідку, що ніколи так не брешуть, як перед виборами, в часі війни і по полюванні. Та інша річ щось знати, а інша спрактикувати. Отже тоді я гірко спрактикував, як люди

*) „Ти відійдеш, де день не світає,
Де Коцит пустинями ридає,
І любов Твоя в Леті умре..."

(Коцит — одна з рік підземелля по старогрецьким віруванням).

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

На Успення Божої Матери в василіянській церкві у Львові (Жовківська 36) відправив першу Службу Божу (приміцію) нововисвячений о. Йосафат Дзьоба, ЧСВВ., родом зі Львова. Діяконували оо. Я. Сеньківський і Р. Лукань ЧСВВ. Зворушаючу проповідь про священство мав Впр. о. Ігумен Й. Лучинський ЧСВВ. По Службі Божій відбулося стискання голів і роздача приміційних образочків, що їх роздано коло півтора тисячі. — Того дня відправили перші Служби Божі також: о. Василь Ваврик ЧСВВ в Ласківцях, к. Теребовлі, о. Макарій Грень ЧСВВ у василіянській церкві в Крехові, о. Никита Федорович ЧСВВ в Старім Самборі о. Павло Миськів ЧСВВ (родом зі Славонії) в василіянській церкві в Жовквії, о. Модест Дацишин ЧСВВ в Руді Сілецькій, к. Камінки Стр. (л).

В церкві Успення Пр. Д. М. у Львові відбувся празник 28 серпня с. р. Вже в понеділок 27 серпня в навечеря Успення Пр. Д. Марії 10 священиків висповідало понад 400 людей. Після Литії о. радник Семчишин виголосив відповідну проповідь. В день Успення Пр. Д. М. вже від 6 год. були що години читані Служби Божі, в часі яких приступали вірні до св. Причастя. Священики сповідали аж до полудня. О год. 10 перед полуднем зачалася співана Служба Божа, котру відправив о. офіціял А. Пясецький в сослуженню о. крил. Ю. Дзеровича і о. крил. Дам'яна Лопатинського. Діяконував о. О. Горчинський. Після євангелія о. Іриней Назарко ЧСВВ виголосив глибоко обдуману проповідь, що зробила сильне враження на вірних. До св. Причастя приступило в часі співаної Сл. Божої около 1200 людей. Співав мішаний хор під управою проф. Прокоповича-Орленка. Після Сл. Божої відбулося освячення зілля й води. 18 священиків обслугувало вірних.— Слід замітити, що успенська церква дуже чиста і гарно прибрана. Взірцева чистота й гарні окраси причиняються дуже до викликання побожного настрою у вірних.

Проща на Пацлавській Кальварії. Сьогорічна проща на св. Горі Пацлавської Кальварії випала величаво. В останніх часах число прочан все зменшувалося. Сей рік виявив велике привязання наших мас до своєї Церкви і свого духовенства. Прочани почали напливати вже 10 серпня (відпуст відбувається в днях 13—15 серпня) з далекої Лемківщини, Бойківщини, ба навіть з Сокальщини й інших дальших повітів. Число прочан оцінюють на 40.000. До 30 священиків сповняло невтомно душпастирські обовязки від раня до пізного вечера. Щодня рано і вечером о. Породко Чина Ізбавителя виголошував науки, яких многотисячна маса людей вислухувала з запертим віддихом. Завершенням відпусту було прибуття на св. Гору Кальварії Перемиського Владики Преосв. Йосафата. Преосв. Йосафат відправив молебен, суплікацію, Архиєрейську Службу Божу і виголосив прегарну проповідь. Вірні вислухали проповіди до кінця мимо рясного дощу. Годиться підчеркнути, що парох св. Гори о. крилошанин Маринович докладає богато свого труду, щоби з того відпустового місця сіяло ясне світло віри й вірности своїй Церкві.

Всім Післяплатникам вислали ми сего тижня окремі упімнення, в яких обчислені залеглости по кінець серпня с. р. Просимо залеглости вирівнати і не допускати до примусового стягання судовою дорогою.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

Розбірка церкви у Ґродні

Магістрат міста Ґродна плянує розбірку православної ґарнізонової церкви в Ґродні. Заряд міста мотивує свій крок тим, що колись російська влада здвигнула сей Александро-Невський Храм як історичний памятник „усмирення польського повстання", і що ся церква нині, стоячи на перехрестю головних вулиць, перешкоджує пляновій розбудові міста. Стревожені представники православя докладають всіх старань, щоб не допустити до знищення величавої церкви. Між іншим доказують, що церкву здвигнено переважно добровільними датками, ба навіть Жиди місточка Лонни пожертвували для храму ікону Господнього Преображення в срібній визолоченій ризі. (к).

Правдивий консерватизм признає і береже справи тревалі і незломні, самі в собі хосенні і цінні, а справи переминаючі і хвилеві трактує як такі й уживає остілько, оскілько в данім часі і в даних обставинах можуть бути пригожі і хосенні. (Преосв. Григорій Хомишин, Епископ станиславівський, у творі: „Українська Проблєма“).

Чого боїться Італія

В італійській ґазеті „Ґазета дель Пополь“ Франческо Копполя написав обширну статтю про засади італійської наддунайської політики. Ціль італійської політики над Дунаєм: не допустити в ніякім випадку до повстання грізної північно-східної границі і над Адріятиком до повстання якоїбудь мілітарної держави, яка загрожувалаб Італії. Застановляючись над можливістю повстання такої держави Копполя вичисляє три такі можливості: 1) Злука Австрії з Німеччиною, 2) наддунайська федерація, 3) російський панславізм. Обговорюючи „аншлюс“ Копполя каже, що через злуку Австрії з Німеччиною повсталаби на границі Італії велика мілітарна потуга, сильніша від б. Австро-Угорщини. Се булаб ґерманська войовнича й аґресивна держава, котра тиснулаби з Бреннеру на долину Аджі, з Каринтії на Трієст, Адріятик і Середземне Море. Така сильна держава здержалаби господарську і політичну експанзію Італії в наддунайські краї. Друга небезпека се повстання наддунайської федерації, котра обнималаби Австрію, Угорщину, Чехословаччину, Ромунію, Югославію разом около 60 міліонів людей. Ся федерація стоялаби під впливом Франції і своїм тягарем давилаби на Італію від Бреннеру в Тиролі аж до Каттару в Дальмації. Згаданий блюк для Італії ще більше небезпечний як „аншлюс“, бо Франція творилаби з наддунайською федерацією одностайний політичний блюк, тоді як Німеччина злучившися з Австрією малаби проти себе не тільки Італію але також Францію. — Трета небезпека се поворот російського панславізму. Хоч се не безпосередна небезпека, не можна ґарантувати, чи Росія в майбутности не схоче поширювати свойого впливу на словянські краї над Дунаєм. — Італійська політика — пише Копполя — мусить старатися не допустити до трох згаданих висше небезпек. Італія мусить поступати в наддунайських справах в порозумінні з Австрією й Угорщиною, тимбільше, що обі держави загрожені поворотом російського панславізму.

брешуть в часі війни. А саме в часі тої памятної війни голосила преса, очевидно з наказу властей, що в границях держави „нема ні одного неприятеля.“ Тимчасом московські війська в великій силі сунули вже нестримно по галицькій землі й займали її від сходу і півночі. А люди ще вірили, що нема ні одного неприятеля на галицькій землі.

Поїзд, котрим я їхав, доволікся тільки до Товмача і далі не їхав, бо російські війська вже не давали. Я висів і все ще не знаючи правдивого стану річей, спробував пішки дібратися до родинного міста. Та в Товмачи на ринку мене увязнила австр. жандармерія, бо я на запит, куди йду відповів, що до Бучача. Очевидно мене взяли за москвофіла, котрий хоче дістатися до російського війська, „певно“ в тій ціли, щоб, донести йому, що діється по сій стороні боевої лінії. Нема сумніву, що в товмацькім старостві мене дуже добре знали з моїх довголітних віч як острого протимосквофільського діяча. Одначе то був час, коли нпр. намісник Коритовський пускав такі дотепи: „Між Українцями і москвофілами є така ріжниця як між Ізраелітами й Жидами.“ То значить, що нема ніякої ріжниці. Сего тільки треба було всім, хто хотів чи то перевести особисті рахунки з яким Українцем, чи взагалі „засадничо“ винищувати українську інтеліґенцію. До таких панів належали очевидно і всякі політичні комісарі, котрим українські аґітатори далися нераз в знаки, вже тим, що забирали їм свята і неділі, уряджуючи віча в ті дні і т. п. Розуміється, ділала й національна ворожнеча. Можливо, що рішило й моє зухвале поведення, і передтим і в часі переслухання. Досить, що мене увязнено як підозрілого москвофіла. А що російська армія нестримно наступала, отже мене відставлено наперед до тюрми в Станиславові, потому, коли евакуовано Станиславів, разом з іншими політичними вязнями наперед до Сянока, потому на Угорщину. Ми їхали в жахливих обставинах. Стиснені в товарових ваґонах так, що стояли добами оден коло другого. Про те, щоб можна було покластися до сну або роззутися, не було що й думати. По довшім часі такої їзди ноги спухли і в черевиках нам зачало хлюстати від крови між пальцями. Харч був страшний: давали якусь солонину, котра рухалася від черваків. Розуміється, я її їсти не міг. Гроші при собі я мав, бо в часі ревізії вдалося мені сховати їх перед оком влади. Та що з того, коли сторожа не хотіла навіть за доброю надгородою купувати харч для державних „зрадників.“

По яких двох тижнях такої пекольної їзди довезли нас до якогось міста на Угорщині й завели до якогось будинку. Був уже пізний вечір і я не бачив, як виглядає будинок. Зрештою крайно втомлений довгим сидженням в зелізничому возі в обставинах, які висше коротенько нашкіцував, не мав я найменшої охоти розглядатися. Щойно на другий день, коли я виглянув закратованим вікном, побачив я на яві — той саміський будинок, що тому кілька тижнів снився мені у сні. Великий, поверховий, на жовто помальований, перед ним подвіря з великими корчами бозу, поміж ті зелені корчі без ніякого цвіту вилися стежини... Ще трохи часу минуло — і я разом з іншими вязнями ходив тими стежинами. Зовсім так, як у сні мені снилося. Ніколи ні передтим ні потому не був я в тім місті. Воно називалося здається Міскольч.

Заки нас звідти вивезли до Талєргофу ми там досить довго посиділи. На щастя між сторожею трафився якийсь Жид фельдфебель. Через нього вдалося мені купити в місті наперед якусь антольоґію німецьких поетів і я з нудьги взявся перекладати поодинокі поезії на українську мову, але паперу той фельдфебель боявся мені купити, отже я писав переклади на крайчиках книжки. По якімсь часі купив він мені на мою просьбу малу граматику мадярської мови і я зачав учитися тої мови. А потому всіх нас повезли до Талєргофу...

Талєргоф то було пекло на землі, яке я пережив, Міскольч то була брама до того пекла. І ту браму я виразно побачив наперед в докладнім сні. Та дуже можливо, що побут в тім пеклі зберіг мене перед смертю на фронті.

Обидві висше описані дивні події врізалися мені в память так виразно як мало інших подій з мого життя. Пояснювати їх не беруся.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

З НАШОГО СТРІЛЕЦЬКОГО ПИСЬМЕНСТВА

Гей, видно село...

Микола Голубець. **Гей, видно село...** (Нарис). Львів. „Українська Бібліотека“ ч. 7 (19). Липень 1934. Стор. 125 + 3 нпг., 16-ка. Ціна 0.95 зл.

Чи позаздрив Голубець Купчинському його слави бути „Гомером“ початків УСС, чи може таки справді „бажалося мені відтворити настрої й закріпити духову та чуттєву атмосферу первопочинів відродженої Української Армії, що її членом я мав щастя бути“ — як сам пише (ст. 113, Послівя), чи може хотів при тім доповнити свою недокінчену повість „Люди і блазни“ третьою частиною — якби там не було, факт появи сеї книжки Голубця відрадний і для нас і для самого Голубця. Для нас тому, що переважна частина „нарису“ Голубця дидактично корисна й морально досить певна. Для Голубця тому, що в тій книжці він вспів увільнитися як епік від свойого суто особистого „я“, іронічно-скривленого й хоруючого на внутрішнє роздвоєння душі: богеміена й патріота, — того „я“, яке так дуже пошкодило Голубцевій „Вчорашній Леґенді“. Помогло тому мабуть — переважно прокляте, та тут виїмково корисне — обмеження „нарису“ до приписового обєму 128 стор. 16-ки „Української Бібліотеки“...

„Я не фотоґрафував нікого (— тут Голубець хибно думає, що „фотоґрафувати“ значить брати річ з усіми неконечними прибутнями, отже псувати одність мотиву —) так само, як вистерігався переповідання фактів, закріплених історією. Тільки з конечности, для підмалювання тла, я тут і там навязував оповідання до конкретних подій і живих, хоча й неназваних осіб. Вмістивши своє оповідання в означеному часі, я не міг його завісити в абстрактній безпростірности. Історичним є моє оповідання не під оглядом зовнішної форми, але по суті подій так само, як в поодиноких його постаттях відтворені не дотичні особи, а ідеї, психіка й побуди людей того моменту.

„Завдання мого нарису виховне, подібно, як виховним було завдання „Вчорашньої Леґенди“. Очевидно булоб мені приємно почути від фахової критики, що моє оповідання не позбавлене й літературної вартости.“

„Та важніше тут те, що мій нарис, затитулований словами одної з стрілецьких пісень „Гей, видно село“, появляться якраз у двацятиліття виходу Українських Січових Стрільців у поле“ — пише сам про себе автор у „Послівю“ (113-14 ст.). Отже ціль нарису знаємо „з достовірного джерела“.

„Нарис“ Голубця ділиться на 8 уступів р і ж н о ї л і т е р а т у р н о ї в а р т о с т и. Перший уступ „Два світи“ змальовує нам... довжезною дискусією (людей з часів першого видання Грінченкового „На розпутті“й под.)світозір представника молодого покоління ентузіяста Семчука (пізнішого „головного“ героя нарису) і панотця Федора Заревича, представника старих, сказатиб опортуністів. Політична й життєва мудрість обох представлена може надто ярко й надто розумно: се розумність з 1934 а не 1914 року... При нагоді дискусії Голубець проводить деякі свої погляди, прим. про п о т р е б у літератури в роді „Трильоґії“ Сенкевича, яка вироблювалаб у нас активність через поширення навіть брехливих історичних леґенд, і под. свої „розуми“, розроблювані вже у „Вчорашній Леґенді“. Мабуть сприкривши собі по 10 сторінках отсю дискусію, Голубець-публіцист нагадує собі Голубця-белєтриста й відразу вскакує в живу акцію. Протягом двох-трьох сторінок акція йде живо, щоби знову опинитися на мілині публіцистики (розмова о. Заревича з паламарем Лесем). Хлопоманський „Міндервертігкайтскомплєкс“ Голубця, уосіблений в мудрощах Леся, каже авторови заявитися за мудрістю простачків, копнути Владику (якжеби без того могло обійтися?!...) ну й потягнути панотця з паламарем на войну. Другий розділ „О межу з пеклом“ уже здоровіший атмосферою, росказує про перебування Семчука в Талєргофі. Тут найприкріше вражає нас непевність автора щодо вміщення подій у часі: не знати як довго все те тривало. Автор знову не видержує й заміняє епіку публіцистикою, події дискусією. Третій розділ оповідає про їзду Семчука „На фронт“ та його знов розмови-дискусії з усякими типами стрілецького запілля. Атмосфера того запілля змальована Голубцем подібно як у Купчинського „Перед навалою“, а деякі типи (прим. Залітач Голубця) нагадують Купчинського (суддя Лапацький з цит. книжки). Тільки Голубець більше вїдливий, злоститься, героїв заступає псевдонімами, а Купчинський оперує більше йовіяльною іронією й подає переважно автентичні прізвища. Не забуває Голубець копнути ще раз „фотоґрафів“ (ст. 47); видно нездужає на якийсь Фотоґрафенкомплєкс... Не знаю, чи справді були вже в 1914 р. такі австрофоби, як це оба автори представляють; маю враження, що австрофобія витвір пізніших років війни. І четвертий уступ „Червона Калина“, хоч описані в ньому перші кроки Семчука на правдивій війні, ще трохи забогато має інтелектуальних міркувань, замало акції. Своїм „стилем“ нагадує репортаж, не белєтристику. Та вже в тому розділі епік починає брати верх над публіцистом. Те хитання триває ще й у пятому розділі, де знову появляється на овиді „Нежданий гість“, паламар Лесь, щоби звязати якось докупи розвязану нитку пригод о. Заревича і стрільця Семчука, та ввести в акцію нову особу, дочку о. Заревича, Галю.

Є такі люди на світі, суворо-поважні й здається, непривітні в розмові з вами. Та вистарчить, щоб до хати ввійшла яканебудь жінка, а вже з суворого непривітного типа робиться живий привітний шармант. Так і з Голубцем; Голубця-публіциста перемінила на Голубця-белєтриста щойно жіноча постать: Галя Заревичівна, що виступає в шестому розділі як „Товариш Лесь Заревич“, скривши своє жіноцтво під сірим одностроєм УСС. Сей розділ найкращий в цілім нарисі й справді окуплює всі попередні гріхи автора. Воєнні пригоди Галі-Леся Заревича, Семчука й і. УСС-усів описані так цікаво, тепло й живо, що доперва з них бачимо, який талант має Голубець як белєтрист. Тим талантом ясніє автор і в дальших розділах: семім „Дядьки“ (атмосфера „ляндштурми“ й ц. і к. урядових військових „кол“) та останнім, восьмім „Лавровий листок“ (дальші бої УСС, ранення Семчука, зустріч зі збожеволілим о. Заревичем, пращання Галі з УСС). Закінчення „Гей, видно село“ виглядає знов на публіцистику і знов не вдоволює читача (подібно як у „Невідомім“ Шухевича). Закінчує книжку додаток „Послівя“. В ньому Голубець згадує про свої заміри при писанні книжки та подає короткий нарис про початки УСС аж до Маківки включно.

Герої нарису Голубця подекуди неприродні, хоч поодинокі риски їх вдачі (пр. о. Заревича чи Семчука) дуже вдатні й затирають нераз штучні прибутні. Найгірше може вдався Голубцеві сам Семчук, якого автор прибрав мабуть надто в своє інтелєктуальне, але зідеалізоване „я“.

„Духова й чуттєва атмосфера“ тих часів: старі й молоді, москвофіли, Жиди, „збірна машинерія“ війська, австро-філи й -фоби й под. назагал досить удатна, хоч може надто „розумна“ (гл. вище) і часом надто негативна. Це останне стала прикмета Голубця: з його книжок лекше переконатися, чого він не любить, аніж що він любить; стара пісонька українського негативізму. Згадану атмосферу Голубець представляє часто злісно; нема в нього почуття гумору, яке дозволює пр. Купчинському брати прикрі речі весело.

В противенстві до йовіяльного Купчинського-епіка Голубець-публіцист і дидактик дає радше патос слів ніж патос почувань. Він мало звертає уваги на поезію слова; це не значить, що її не мігби дати. Такі порівнання, як модерне: „...боєва лінія, то такий безконечний ланцюх, що той, що в ньому найдеться, не в силі охопити ідеї, що вигинає тим ланцюхом, звиває його в коло, розвиває в спіралі й заставляє хвилюватися згідно з виском полевого телєфону й ляконічними знаками Морзе“ (ст. 36; порівняйте, як словно недбало зроблено те оригінальне порівнання), чи в старому дусі „...Гори, наче зійшлися докупи й взялися за руки смерекового віття“ (ст. 82; зновже недбалість у вислові: несимпатичне й поетично-пусте „докупи“), — вказують, що Голубець мігби, але не хоче чи не має часу. Відповідна до згаданих недбалостей буває й мова Голубця: він не жалує варваризмів (п о г о д и, о к о щ и т ь с я, п р о с м и к и, славні УНР т и л и, пудивітер-pedziwiatr і под.), от як буває в „Новім Прапорі“ чи іншій ґазеті. Будова нарису досить правильна й через те, хоч акція не всюди йде живо, читач назагал цікавиться історією до кінця. Тільки тому кінцеви наче недостає... кінця.

Збираючи все сказане, радимо викинути скреготи й копняки та всякі „комплєкси“, справити мову, розбудувати нарис в напрямі справдішньої епіки: повісти чи роману, й видати щераз, нехай уже й не за 95 ґрошів, але так, щоб „за свої ґроші чоловік щось мав“. А тоді напевно збогатяться й сам автор (хоч не матеріяльно) і читач, що хоче правдивої вічної речі, а не лише репортажної публіцистики, обмеженої в часі, красі і моральній правді. А р а м і с.

Нові видання

Проф. Д-р Іван О г і є н к о: **Словник місцевих слів у літературній мові не вживаних.** Науково-популярний тримісячник „Бібліотека Рідної Мови“. Видає проф. Д-р Іван Огієнко. 1934, ч. 3—4. Друкарня ОО. Василіян у Жовкві. Ст. 156. 16-ка. Ціна 1.50 зл.

З богатьома твердженнями шановного професора трудно погодитися, місцями навіть неможливо. Все таки сей його твір, в котрий він вложив дуже богато муравлиної праці, заслугує на великі признання, бо се буде і мусить бути перша основа до уодностайнення нашої літературної мови. Та се може наступити щойно тоді, коли галицькі фільольоґи як також правники вискажуть у дискусії отверто свої погляди на численні спірні справи порушені Вп. Автором. Се повинно статися якнайскорше, бо інакше не тільки добрі але й хибні думки Вп. Автора всякають в нашу інтеліґенцію. А викорінювати хибну практику потому булоб дуже тяжко. — А. Ч.

Paweł Zajcew: **Szewczenko i Polacy.** Bibljoteka „Biuletynu Polsko-Ukraińskiego“. Warszawa, 1934. Nakładem „Biuletynu Polsko-Ukraińskiego“. Ст. 84, 16⁰. Ціна? — Се праця невелика, але написана надзвичайно інтересно. Так і видно, що автор знаменито опановує великий матеріял шевченкознавства. З сеї праці видно, що заповіджена на ту тему монографія тогож автора буде останним словом науки в справі шевченкознавства. — *А. Ч.*

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

КОНҐРЕС ЕВРОПЕЙСЬКИХ ЗОРҐАНІЗОВАНИХ МЕНШИН відбудеться в днях від 4 до 6 вересня с. р. в швайцарськім Берні. Завдання конґресу: зясувати становище зорґанізованих національних меншостей до польського проекту поширення охорони прав національних меншин на всіх членів Союзу Народів. Крім того конґрес обміркує справу охоронних зобовязань тих держав, що вступають тепер до Союзу Народів (Совіти). Наради сегорічного конґресу відкрие Словінець д-р Йосиф Вільфан.

ПОЛЬЩА зголосила в Женеві внесення про поширення охорони прав національних меншостей на всі держави, котрі є членами Союзу Народів. По думці того внесення всі члени С. Н. малиби заключити загальну конвенцію, що обнималаби однакові зобовязання для всіх членів С. Н. Найблизші Збори С. Н. радитимуть над тим внесенням.

РОДИННА НАРАДА ГАБСБУРҐІВ відбулася в Марія-Цель в Австрії. Обговорювано справи: подружжа архикнязя Оттона і привернення монархії в Австрії та Угорщині. Нарадами проводив арх. Евген. Нарада заявилася за подружжам арх. Оттона з італ. княжною Маріею. Тому що Оттон згодився кандидувати тільки на австрійський престіл, угорські монархісти висувають кандидатуру арх. Йосифа Франца, сина арх. Йосифа, команданта угорських військ підчас війни.

ЧИСТКА МІЖ АВСТРІЙСЬКИМИ УРЯДНИКАМИ І ВІЙСЬКОМ відбувається дальше. Канцлер звільнив зі служби кількох урядників. Кільком емеритам відібрав право до емеритури. Крім того звільнили 5 зелізничих лікарів за гітлєрівські погляди. Австрійське правительство веде енерґічну чистку також в армії. М. ін. усунули з війська майора Рудольфа Зелінґера. Він був призначений на інструктора поліції.

ГІТЛЄРІВСЬКИЙ ПАРТІЙНИЙ ДЕНЬ відбудеться незабаром в Нірнберзі. В нім візьме участь 500.000 учасників. З того 18.000 політичних партійних провідників, 88.000 штурмовиків, 60.000 гітлєрівської молоді, 50.000 членів служби праці та 120.000 членів націонал-соціялістичної партії як видці. 9.000 штурмовиків буде робити службу безпеки. Зелізниці приготовляють 500 додаткових потягів. Сподіються, що буде 50.000 самоходів. До участи запрошені дипльоматичний корпус і представники закордонної преси.

ШВАЙЦАРСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО вже в найблищих днях займе відповідне становище щодо вступлення СССР до Союзу Народів. Сподіються, що становище Швайцарії буде негативне мимо погроз Франції, що осідок С. Н. перенесуть з Женеви до Відня. Проти СССР заявляються навіть недавні приятелі большевиків.

ФРАНЦУЗЬКІ КОМУНІСТИ влаштували недавно в Парижі маніфестаційний протест проти акції Японії на Далекім Сході. В маніфестації взяло участь 10.000 осіб. Не було ніяких авантур в часі маніфестації. Доперва по закінченні прийшло до бійки між комуністами й поліцією в підземній зелізниці. Один поліціянт і кількох демонстрантів ранені. Ту маніфестацію заініціювала компартія в порозумінні з Т-вом Приятелів Росії.

ЗАЛІЗНА ҐВАРДІЯ в Ромунії знов проявила свою діяльність. По ріжних містах Ромунії дійшло до заворушень і нападів на Жидів. Влада увязнила богато осіб.

ТУРЕЦЬКА ВІЙСЬКОВА МІСІЯ прибула до Москви. Представники большевицької армії повитали турецьких делеґатів. До турецької місії належать: 2 ґенерали, 4 полковники, 4 підполковники і 2 майори. Се команданти або професори висших військових шкіл. Турецька місія приїде відтак до Київа, де мають відбутися великі маневри большевицької армії.

КОНФЕРЕНЦІЯ ЛОТВИ, ЛИТВИ Й ЕСТОНІЇ зачалася 29 серпня с. р. в Ризі. Предмет нарад: постійна співпраця згаданих держав. В конференції беруть участь: від Лотви ґенераль. секретар Мунтерс, від Литви Урбшин і від Естонії віцеміністр Ляретей.

ЯПОНІЯ ВИПОВІДАЄ вашинґтонський договір. На засіданню японського кабінету мали рішити виповісти вашинґтонський морський договір. Міністр маринарки адмірал Осумі поінформував премієра про становище японської маринарки до вашинґтонської умови. Японська маринарка домагається виповідження вашинґтонської умови ще перед початком японсько-англійських морських переговорів.

НОВИНКИ

Нова церква. В Маковиську пов. Ярослав парохіяни взялися до будови нової мурованої церкви. Всі працюють з великим пожертвованням і з великим завзяттям. Підчас посвячення угольного каменя о. крил. Хотинецьким дня 29 липня с. р. зібрано 300 зол. на будову церкви. Новий храм се буде ще один релиґійно-національний бастіон на наших західних окраїнах.

Відбудову старовинної церкви в Щирці коло Львова зачали заходом місцевого пароха о. Володимира Семкова. Ся церква збудована в 16 ст. Проект перебудови і його плян виготовив архітект інж. Левинський. Всі пляни затвердив консерваторський уряд у Львові. Перебудову виконуе інж. архітект Левинський.

Святотатство. В Ходачкові Великім пов. Тернопіль, незнаний злочинець вліз вікном до церкви і забрав з кивоту частиці. Більше не взяв нічого. Сей святотатський вчинок одинокий у своїм роді.

Підписують позичку „Рідній Школі“. Повітова комісія позички Рідній Школі в Дрогобичі прислала Рідній Школі 19 нових заяв позички на суму 525 зол., вплатили зараз 172 зл. З Делятина заявили 5 позичок по 25 зл. Зі Стрия зголосили на позичку Р. Ш. 296.60 зл.

Українські пісні в чеськім радію. Дня 4 вересня с. р. о год. 2.10 по полудні буде співати наша співачка Іваницька Синенька українські пісні до радія в Празі.

Забороняють діточі садки. Тернопільський староста Маліцкий заборонив оснувати діточи садки в Березовиці Великій, Острові, Буцневі, Денисові і в інших селах. За те основано в тих селах при школах польські діточі садки і призначено польські учительки.

В Чернигівщині деякі виховники діточих садків старалися виховувати дітей потайки в релиґійному дусі. Коли большевики зміркували в чім річ, строго покарали вчителів.

У Львові помічник різника Белец вбив Івана Твердохліба, шевського челядника, перед брамою при вул. Жовківській ч. 51 напроти церкви ОО. Василіян. Твердохліб був комуністом, працював в неділі і свята й гіршив тим людей, що приходили до церкви. Він мав поганий звичай виливати помиї напроти церкви. І сталося щось дивного. Саме на тім місці, де він виливав помиї, пролилася його кров, а його майстер сполокав його кров у той самий канал. Люди вірять, що се наглядна Божа кара за постійне збещещування неділь і свят.

Увязнили начальника почти в Перегінську. В. Запольського, котрий присвоював собі гроші призначені для інвалідів.

Лемківщина затроюється етером. Скарбова контроля в Новім Санчі сконфіскувала 4 великі бутлі етеру. Посилка йшла з Кракова до трох Жидів в Горлицях. Стверджено, що в Західній Лемківщині від Криниці аж по Горлиці сільське населення вживає замість горівки дешевшого етеру. Одначе сей наркотик веде до цілковитої фізичної руїни.

Друга весна в Росії. Большевицька ґазета „Известія“ подає, що в богатьох околицях Росії другий раз сего року зацвили ріжні ростини. Зацвили черемхи, яблуні, груші, сливи, акації, орябина, каштани, бзина, крушина, навіть біб, бараболя, горох і сочевиця.

70-ліття Адольфа Черніго. Дня 19-го серпня с. р. обходив 70-літні роковини народження Адольф Черні, чеський приятель Українців, основник і довголітний редактор чеського журналу „Славянський Огляд“. Сей журнал поміщав часто статті про українські справи.

Знайшли кости мамута. В Білій коло Чорткова викопали зуб і кість мамута і віддали до місцевого музею. До Білої має виїхати наукова експедиція і провірити місце, де викопали ті кости.

Антропольоґічні досліди над Караїмами під Галичем перевела італійська наукова експедиція. Італійська експедиція складалася з Італійців, Поляків і 1 Швайцара. Голова експедиції був проф. Конрадо Джіні з Риму, члени: проф. Герш з Ґенуї, панна д-р Федерічі з Риму й інші. Італійські антропольоґи досліджують вимираючі народи під оглядом демоґрафічним і антропольоґічним, до котрих належать м. і. Караїми.

Американські Жиди зібрали 10 міліонів долярів на допомогу жидівським кольоністам на Україні й на Кримі. Фонд передали совітському правительству, щоб воно виплатило гроші кольоністам напротязі 17 літ. Гроші дістає 7.000 жидівських родин на Україні і 6.000 родин на Кримі, разом 60.000 душ. Большевики дають Жидам потрібні матеріяли і навіть спровадили на Крим електрику для вжитку жидівських кольоністів.

Летунські маневри над Парижем. 28 серпня с. р. зачалися великі летунські маневри над Парижем, котрі мають тривати кілька днів. 700 літаків візьме участь в тих маневрах. Вони мають виконати летунський напад на Париж.

Австрієць Бріннер відбув щасливий лет бальоном, виповненим горячим воздухом. Температуру воздуха внутрі бальону піддержує спеціяльний прилад уміщений в ґондолі. Бріннер вилетів на висоту 1000 м. і удержався в воздусі чотири години.

Враження зі стратосфери. Проф. Косінс, котрий недавно відбув щасливий лет до стратосфери, так описує свої враження: Коли бальон піднісся на 16.000 м. вгору, земля виглядала як велика пластична мапа, на якій дуже виразно виступили всі нерівности землі. Небозвід став темно-фіолетним. На його тлі сонце виглядало як великий білий кружок. Коли на землі був вже сумерк, бальон був ще освітлений промінням сонця.

Привитання сонця. Учасники експедиції Бирда, що є тепер коло полудневого бігуна, уладили бенкет з того приводу, що закінчилась довга підбігунова ніч. По чотирох місяцях на горизонті показалося знов сонце.

На озері Гім в Баварії відбувався народний фестин. Нагла буря перевернула богато лодок з людьми, внаслідок чого богато осіб затонуло.

Місто в огні. Аргентинське місто Кампана стануло нараз майже ціле в огні. Пожежу спричинив вибух збірників нафти, около 150 міліонів літрів. В огні згинуло 14 осіб, богато ранених. Вибух нафти повстав внаслідок того, що один урядник кинув цигарку близько нафтових збірників.

1000 воєнних літаків мав замовити Китай в Італії.

Навколо світа. З Ванкуверу вибралися два Канадійці на звичайній вітрильній лодці в подорож довкола світа. Вони задумують відвідати всі части світа і всі важніші пристані впродовж трох літ.

Україна — Сян: 8 : 0 (2 : 0). Товариські змагання між двома найкращими українськими дружинами копаного мяча в Галичині, що відбулися у Львові 26. VIII, закінчилися несподівано високою програною перемиського Сяну.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184 + 2 + додаток 4. Ціна зол. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вул. Ґродзіцких ч. 2., за попереднім надісланням грошей.

Літний час се час тяжкий для кождої ґазети під кождим оглядом. Тому просимо наших прихильників якраз в літних місяцях не забувати за наш орган і присилати передплату.

Гумор. Жінка радника вернула з театру. — Ну, яку штуку грали? — питає чоловік. — Знаєш, зовсім неправдоподібну: Другий акт відбувся в три роки по першім, а служниця все ще була та сама...

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна дістати отсі видання

Бібліотеки Укр. Катол. Орґанізації:

Ч. 1.	**Основи соціольоґії**	3зл.
Ч. 3.	**Спіритизм**	2·—
Ч. 4.	**Життя св. Кирила і Методія**	0·80
Ч. 5.	Я. Л.: **Секти й сектанти**	0·60
Ч. 6.	С. Томашівський: **Петро, перший уніятський митроп. України-Руси**	1·50
Ч. 7.	**Греко-катол. Церква** (історія)	0·95
Ч. 8.	Д-р О. Назарук: **Преса**	3·—
Ч. 9.	**Борці за Церкву. Ч. І. Св. Павло**	2·—
Ч. 11.	Д-р О. Назарук: **Вчасна весна в північній Альберті**	0·50
Ч. 12.	о. Т. Галущинський: **Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві**	0·60
Ч. 13.	**Зброя до оборони і наступу.** Начерк проповіди про пресу (добров. даток)	
Ч. 14.	о. Т. Галущинський: **Царство сатани наступає на нас**	0·80
Ч. 15.	**Борці за Церкву. Ч. ІІ.**	2·—
Ч. 16.	**Християнське виховання молоді** (провідні думки Енцикліки)	0·40
Ч. 17.	Еп. Гр. Хомишин: **Пастирський Лист про політичне положення**	0·40
Ч. 18.	О. Назарук: **Галицька делеґація в Ризі 1920 р.**	1·80
Ч. 19.	Борис Колодій: **Галицька Соціялістична Радянська Республика**	0·50
Ч. 20.	о. Т. Галущинський: **Недільний Дзвін**	2·—
Ч. 21.	А. Кругельський: **Тилявська Схизма на Лемківщині**	1·—
Ч. 22.	о. М. Карівець, ЧСВВ: **Три Синодальні Архієреї**	0·25
Ч. 23.	Еп. Гр. Хомишин: **Про грозу духової руїни (Пастирський Лист)**	0·40
Ч. 24.	А. Ч.: **Українська молодь Христові**	0·60
Ч. 25.	о. В. Породко, Ч. Пресв. Ізб.: **Хто такий був Лютер?**	0·30
Ч. 26.	Осип Назарук: **На спокійнім океані**	0·40
Ч. 27.	„ „ **Жінка і суспільність**	0·50
Ч. 28.	„ „ **Жіноча справа**	0·40

ІНШІ ВИДАННЯ:

Д-р О. Назарук:	**Гр.-катол. Церква і укр. ліберальна інтелігенція**	3·00
о. Д-р Т. Галущинський:	**Думка і наука Церкви в питанню літург. мови**	0·20
Д-р С. Томашівський:	**Десять літ українського питання в Польщі**	1·50
Д-р С. Томашівський:	**Наша чільна партія у власнім зеркалі.** Критичні замітки	1·00
Д-р Ст. Томашівський:	**Про ідеї, героїв і політику**	2·00
О. Назарук:	**Роксоляна** (повість)	12·00
О. Н.:	**Ідеольоґічні основи Укр. Катол. Нар. Партії**	0·50
Проф. Л. Коплер:	**Реліґія й політика**	1·80
С. Томашівський, історик, політик, публіцист		1·00
А. Ч.:	**На калиновім мості** (Листи до молоді)	0·80
Д-р Осип Назарук:	**Католицький журналіст обвинуваченний за державну зраду**	1·30
Станислав Лось:	**За конструктивну політику на Червоній Руси**	1·00
Гадяцький Договір		0·60
Осип Назарук:	**Націоналізм Донцова**	0·50

БІРЖА

Ґроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·18·— 5·19·— зл. Золотий доляр 8·92—8·95. Канадійський доляр 5·26; 1 німецька марка — 2·02: 100 франц. фр. 34·80—35·; 100 чеських корон 22·; 1000 ром. левів 39—40 зл.; 100 австр. шілінґів 99·50—100 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл.	льоко Підволочиська	—	льоко Львів
Пшениця двірська	16·50—17·00;	18·75—19·00	
Пшениця збірна	15·25—15·50;	17·25	17·50
Жито двір.	15·00—15·25;	16·25—16·50	
„ збірне	14·50—14·75;	—·—	—·—
Ячмінь двір.	15·25—15·50;	—·—	—·—
Ячмінь на мливо	14·50—14·75;	16·25	16·50
Овес двір.	11·00—11·50;	13·00—13·50	
Овес збір.	10·00—10·50;	12·00—12·50	
Гречка на мливо	14·50—15·—;	—·—	—·—
Гречані крупи	34·00—35·00;	—·—	—·—
Кукурудза	19·00—20·00;	—·—	—·—
Ґрис пшен.	8·50— 8·75;	9·75—10·00	
Ґрис житний	8·75— 9·00;	9·75—10·00	
Ґрис ячмінний	9·— 9·20;	9·50— 10·0	

Тенденція вдержана.

Набіл: Маслосоюз платив 31. VIII. с. р. за 1 кґ. масла пріма десер. — —, зл., за 1 л. молока 13 сот., за 1 л. сметани 55 сот., за 1 копу яєць 2·50 — зл. Тенденція на масло, молоко, сметану і яйця знижкова.

Живина: Маслосоюз повідомляє, що від 31 VIII с. р. платить своїм доставцям за 1 кґ. живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „МС“ у Львові (вул. Б. Ґловацького 23): Курята (пара курят важить не менше як 1·50 кґ) за 1 кґ. 0·95 зл.

Кури	І кляса за 1 кґ.	0·85 зл.
Кури	ІІ кляса за 1 кґ.	0·65 зл.

Тенденція сильніша.

Всіх наших ВП. Передплатників і Читачів просимо по можности полаґоджувати всі свої орудки у фірм, що оголошуються в „Новій Зорі“.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Вдова по священику, в середнім віці дуже добре варить і веде домове господарство, шукає місця найрадше у священика. Зголошення адресувати: **Gospodyni. Horodno k/Stolina,** ul. Sienkiewicza 10 **Polesie.** 181-2—2

КІНА

АДРІЯ: Парада резервістів.
АТЛЯНТИК: Люди в білому.
КАСІНО: Фліп і Фляп як Сини пустині.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Джені Ґергардт і ревія.
МІРАЖ: Веселий резервіст.
МУЗА: Тайна жінки.
ПАЛЯС: При замкнених дверях.
СТИЛЕВЕ: 6 годин життя й оперетка.
УТІХА: Чоловік, що вернувся.

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУҐ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольоґ. клініки у Берліні, Відні й Празі

орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.

другий вхід з улиці Собеського ч. 2.

Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант“ терпент.
Пасту до взуття „Елеґант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На літній сезон.

КАПЕЛЮХИ
ШАПКИ

поручає

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! 3-? **Вибір великий!**

МЕБЛЕВЕ ОБИТТЯ, брокати, портіери, котари і фільци до підліг, таблатки й коронки поручає по фабричних цінах **ВАНК,** Марійська площа 6.

Спеціяліст від скірних і венеричних недуг
б. елев клініки у Відні й Берліні

Др. Н. ГОЛЬДШТАЙН

ординує від 10—12 і від 2—5, в неділі і свята від 9—1

Львів, Сикстуська 33. Тел. 31-42.

ПОРОШКИ
«KOWALSKINA»
вживаємо при дошкульних
БОЛЯХ ГОЛОВИ
кінче зі знаком серце у персґені
Фабрика Спец. Фармас. А. KOWALSKI

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видав й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 6 вересня 1934. Ч. 67 (765)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

СТРАШНИЙ ВИЗИСК НАРОДА В СССР

При найменшій іскрі селянство в большевії піде на все.

Московський кореспондент „Соціялістіческаво Вестніка" доносить: Побував я на селі. Визиск селянства і навіть колхозників не дасться описати. Колись хлібороб мав передишку між роботами в ріжних порах року. Під владою товаришів нема про те й мови. Хлібороби кажуть, що тепер мусять працювати гірше ніж працювали їх батьки за часів кріпацтва. Хто не прийде до роботи хочби і з якої важної причини, того карають відтягненням вже відроблених 3 до 5 днів! А вже за другим неприходом до роботи виключають з колхоза, що потягає за собою також викинення з помешкання. Тут головне жерело страшного замотання відносин і скритої злоби та ворожнечі селян до большевицьких властей. Не лучший і настрій робітництва в СССР. У відділах робітничого постачання і кооперативах робітники не одержують вже нічого кромі хліба, бо нічого нема. А публичні крами для робітників недоступні ізза високих цін. Серед робітництва слідна вже політична активність, звернена проти совітів. А селянство при найменшій іскрі піде на все. — Се коротке але повне змісту донесення свідчить, що в разі вибуху війни на Далекому Сході з большевицькою владою може бути дуже зле і то в скорім часі. Тим більшої ваги набирає для нас та частина українських кольоній, що відома під іменем Зеленої України.

2.000.000 робітників страйкують в Америці

До чого довели большевики в короткім часі.

З Вашінґтону доносять: Робітники в 1500 фабриках розпочали страйк. Певне число їх ще невідоме, та воно доходить до двох міліонів. Страйк все ще поширюється. Страйкарі домагаються: 1) шістьгодинного дня праці. 2) Пятьденного тижня праці. 3) Незменшування дотеперішної платні. 4) Занехання переслідування зорганізованих робітників. 5) Непобільшування числа ткацьких варстатів обслугуваних одним робітником. 6) Признання фахових союзів за представництво робітників в переговорах. 7) Установлення розємних судів. Розміри страйку в Америці грізні. (З того, видно, що недавно признані Америкою Совіти справно і в короткім часі зробили там свою роботу).

Знесення катол. преси в Баварії

З Берліна повідомляють: Всі видавництва катол. товариств в Монахії одержали повідомлення з поліції, що згідно з законом з 4. X. 1933 р. та його інтерпретацією, що признає щоденну пресу за політичні орґани, — щоденники віроісповідного характеру не можуть дальше істнувати. Тому щоденна преса, обнята поняттям політичних видавництв, не може мати реліґійних додатків. Тасама засада відноситься також до всіх періодичних видавництв політичного характеру. Реліґійні справи можна буде на будуче обговорювати лише в окремих реліґійних видавництвах. В щоденній пресі вільно подавати лише повідомлення про богослуження. (КАП).—Отже Німці мають лише гітлєрівські щоденники.

Проти приняття СССР до Союзу Народів

Европейські й американські держави в обороні реліґії.

Проти приняття Совітів до Союзу Народів мають виступити: Австрія, Бельґія, Голяндія, Ірляндія, Мадярщина, Канада і кілька полуднево-американських держав. Як причину подають своє неґативне відношення до протиреліґійної політики большевиків. Також Польща виступає проти приняття СССР до Союзу Народів, бо Совіти не підписали договору про меншини. Швайцарське правительство має також виступити проти приняття СССР до Союзу Народів. Правительства Анґлії, Франції та Італії переводять через своїх представників анкети в ряді столиць, щоби вияснити відношення поодиноких правительств до справи вступлення большевиків до Союзу Народів.

Незавидна доля члена Сусп. Обезпечень

Пан Б. Т. зі Львова платив понад 10 літ високі складки до Каси Хорих і ніколи не користав з її лікарської помочи. Раз в ночі занедужала його бременна жінка. Треба було негайної операції. Пан Б. Т. візвав телефонічно ґінекольоґа з Обезпечальні. Одначе чекав безуспішно 2 год. і 15 мін. та вкінці візвав приватного лікаря, який виконав операцію. Потім згідно з приписами вніс подання до Сусп. Обезпечальні за зворот коштів. Одначе подання десь загирилося. Тоді він вніс друге подання. Та воно — пропало по дорозі між подавчим протоколом і бюром директора!... Тоді п. Б. Т. вніс трете подання та чекає дальше на його полагодження. Та справа вже тягнеться близько рік...

Когут уратував цілу родину

Мешканець передмістя Брна почув в ночи грімке піяння когута. Він думав, що до курника забралися злодії й тому вийшов на двір. Тоді побачив, що горить горішний поверх його дому. Через когута власник дому та його велика родина виратувалися від загибелі. З того приводу когута виставили на показ в одній з більших саль міста. Власник когута обіцяв не різати його. Після його природної смерти обіцяв похоронити когута коло себе...

Лихо не спить! Вломники не дармують! Тому обезпечіть своє мешкання від крадежі — влому в Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Зелена Україна

Реальна сила і значіння кождої національної ґрупи залежить не так від її численности як радше від рівня її національної свідомости, її культурного, політичного й економічного розвитку. Якже під тим оглядом виглядає наша кольонія на Зеленому Клині?

Розвиток українського життя на Зеленому Клині можна поділити на такі періоди: 1) від перших літ поселення до 1905 р., 2) від 1905 до 1917 рр., 3) від 1917 до 1922 рр., т. зн. до приходу большевицьких військ на Далекий Схід і 4) від 1922 р. до останніх днів. Перейдемо по черзі ті періоди.

В перших початках поселення збірне життя українських кольоністів проявлялося дуже слабо. Край не мав своєї інтеліґенції, бо туди переселювалися лише селяни, переважно зовсім неграмотні. Інтеліґенція, що почала згодом туди приходити як державні урядники, скоро русифікувалася. Преса і книжка до 1905 р. печатані українською мовою були заборонені. Одиноким місцем, звідки лунало українське слово і нагадувало широким масам Рідний Край, був т е а т р. Перша українська театральна ґрупа, що прибула з Великої України на Далекий Схід в 1897 р., се була трупа Петровського. За нею прийшли інші і доповнялися артистами з наших місцевих людей. Представлення давали по більших і менших містах та по селах й електризували народні маси національною свідомістю, приносячи з собою чудотворний подих далекого Рідного Краю. Українські книжки попадали на Далекий Схід дуже рідко і то нелеґально. Більшу українську бібліотеку мали лише моряки у Владивостоці.

По російській революції в 1905 р. починають напливати українські книжки і часописи на Далекий Схід в більшій скількости. Перше українське товариство під назвою „Український Клюб" повстає на Далекім Сході в Харбіні 1907 р. В 1908 р. при Східнім Інституті повстає „Студентське Українське Товариство". Воно веде освітну працю, дає театральні вистави й уладжує щорічні шевченківські свята. В 1910 р. в Нікольск-Уссурійську повстає т-во „Просвіта", одначе воно істнувало нелеґально, бо влада не дала дозволу. Дозвіл на істнування дістав в 1911 р. одинокий на Далекім Сході „Український Клюб" в Благовіщенську.

У Владивостоці українське життя зосередилося згодом довкруги істнуючого там „Народнього Дому", до якого в 1912 р. приходило коло 400 українських книжок і журналів. В Нікольськ-Уссурійську повстала українська книгарня. Вона поширила богато українських книжок на Далекім Сході.

З вибухом світової війни завмерло публичне життя на Зеленім Клині наслід-

ком загострення режіму. Виїмок становила область Східно-Китайської Зелізниці в Манджурії, де „Харбінський Український Клюб“ і театральні гуртки на поодиноких стаціях дальше вели українську акцію.

Такий стан тривав до початку російської революції 1917 року. Від того часу скасування заборон української акції дало широкі можливости українському рухови на Далекім Сході. В тімже році на Зеленім Клині всюди, де лише жили Українці, почали повставати окремі від російських українські орґанізації під назвою „Громад“. Повставали також „Просвіти“, кооперативи й „Національні Ради“ та „Комітети“. Українські орґанізації повставали навіть на Камчатці і на північнім Сахаліні. В Манджурії крім Харбіна повставали „Громади“ на стаціях Хайляр, Манджурія, Бухеду, Яомінь, Іміяньпо, Пограничча і Ганьдаохецзи.

Повставання тих орґанізаційних центрів на терені Далекого Сходу уможливило скликання першого Далекосхідного Українського Зїзду на день 14 червня 1917 р. в Нікольск-Уссурійську. В тім Зїзді взяли участь 53 представники громад, кооператив, військових союзів, учительських союзів і коло сто Українців (-нок) з правами дорадного голосу. Зїзд намітив широкий плян праці: Закладання читалень „Просвіти“ по селах і містах, уладжування постійних відчитів і викладів на українські теми, основування шкіл і бібліотек, розповсюднювання печатаного слова і т. д. Ухвалено також домагатися від центрального правительства в Петербурзі широкої національно-територіяльної автономії. До проголошення повної державної самостійности зїзд не всилі був додуматися, бо в тім напрямі не було попередної ідеольоґічної і практичної підготовки. В шкільній ділянці зїзд рішив оснувати в Нікольск-Уссурійську курси для перешколення учителів, які підготовилиб їх до зукраїнізування народних шкіл. Рішено також перевести зукраїнізування одної з учительських семинарій і педаґоґічних курсів.

В орґанізаційній секції оповіщено дуже важну ухвалу: 1) орґанізувати військо в українські полки, котрі охоронялиб територію Зеленого Клину від посягань чужих сил, 2) випрацювати проект статуту Даледосхідної Української Ради як центрального адміністративного, політичного і громадянського Центра Зеленого Клину. 3) Рішено відбути другий Далекосхідний український Зїзд. 4) Вибрано виконуючий Комітет Далекосхідного Українського Зїзду. До нього належали пп. Ступак, Попович, Ігнатенко й інші. В працях Зїзду взяло участь також 8 Українців-Галичан, що тоді були в таборах полонених. Та коли російські військові власти довідалися про се, заборонили їм брати участь в дальших зібраннях Зїзду. По замкненні Зїзду поведено працю на місцях для підготовки до другого українського Зїзду, котрий мав вирішити богато справ, яких не вспів вирішити перший Зїзд.

В справі орґанізації української армії на Далекім Сході промовляв на зїзді п. Павленко. Він вказував на те, що українських інтересів на Зеленім Клині не можна зберегти перед зазіханнями чужих, коли не повстане своя національна армія. Йому доручено орґанізувати українські військові частини.

В тім часі в російських військових частинах, що стояли в Хабаровську, в Харбіні, Владивостоці і Благовіщенську, було богато рядовиків і старшин Українців. Зазив Центральної Ради в Київі 1917 р. до творення української армії став ґаслом збирання українських військових сил також на Далекім Сході. Українці, що служили в російських частинах на Далекім Сході, почали революційним шляхом орґанізувати свої сотні й куріні; до салдатських одностроїв причіпали наші національні кокарди і перевязки на рукавах та відїздили на Велику Україну, не зважаючи на заборони російської команди, котра не всилі була вже тому перешкодити, бо російська армія розложена большевицькою аґітацією була в стані повного хаосу.

Ухвалу першого Далекосхідного Українського Зїзду творити свою армію почали здійснювати насамперед в Харбіні. Там большевицька аґітація серед російських військ мала особливий успіх і зовсім розложила місцеві частини. Тоді серед Харбінських Українців повстала думка сформувати українські частини. Перевести в діло сю справу доручено поручникови Твардовському, котрий вивязався з того завдання знаменито. Вже в осени 1917 р. в Харбіні відбулося торжественне вручення українського прапору нашим військовим частинам в присутности 10.000 народу, що радісно приглядався сему радісному актови.

Російська місцева адміністрація Північно-Китайської Зелізниці звернулася до команди українських військових частин з просьбою, щоб наше військо взяло на себе охорону всего зелізничого майна, банків, установ та самого Харбіна. За дозволом голови Української Ради в Харбіні І. Мозолевського українські військові частини взяли на себе це завдання і виконували його чесно й успішно аж до хвилі, коли Чан-Гуан-Сян зорґанізував місцеві манджурські військові відділи. За успішну охорону майна і збереження ладу і спокою в Харбіні та на зелізничій лінії місцева влада опісля формально подякувала нашим частинам. Та в тім часі охопило українські частини стихійне бажання їхати на Велику Україну. Викликав се сентимент, а не здоровий розум, котрий наказував сформовані військові частини залишати на місци і боронити нашого стану посідання на Зеленім Клині. Щойно в половині 1918 р. наступив перелім в настроях.

До того додумалися перші наші селяни (не інтеліґентські доктринери!), котрі кермуючись своїм тверезим, хлопським розумом ще на першім зїзді підіймили рішучий голос за необхідністю орґанізувати своє життя на Далекім Сході і в першій мірі формувати українські військові частини. Тому питання про дальше орґанізування українських частин на Зеленім Клині прибирає інший характер Далекосхідний Український Секретаріят випрацьовує плян утворення своєї армії, котра булаб розставлена по всіх важніших місцях Зеленого Клину, або як його почали називати, Зеленої України.

Другий і третий Далекосхідні Українські зїзди відбулися в Хабаровську. Що на тих зїздах ухвалено, про се докладних даних не маємо. Знаємо лише, що там м. і. ухвалено проект конституції Далекого Сходу. Сей проект був дуже скромний і навіяний ідеями чисто місцевого характеру. Поза домагання національної автономії він не виходив.

Щойно на 4-ім зїзді в 1922 р. у Владивостоці справу поставлено ясно: рішено проголосити Зелений Клин самостійною українською державою та разнавсе пірвати звязки з іншими частинами російської імперії.

Краєва Рада вибрана зїздом виділила з себе правительство, виконуючий орґан: Далекосхідний Секретаріят. По селах почали закладати українські школи. Секретаріят вступив в переговори з Земськими Управами в справі випрацювання програми шкільної політики. Та сі управи лише в деяких місцях пішли на руку Секретаріятови, бо вони були переважно в російських руках. Секретаріят почав також видавати спеціяльні українські паспорти. До Владивостоку прибув перший український консуль п. Твардовський, котрого опісля увязнено з наказу харбінського начальника російської адміністраційної влади.

Одначе проголошення самостійної української держави на Зеленім Клині аж в 1922 р. було вже сильно спізнене. Місцеві провідники, що походили з таких самих соціялістичних і „поступових“ елєментів, які „будували“ Українську Державу за Центральної Ради і Директорії, майже 5 літ думали і радили, заки додумалися до приголошення самостійности. Радили тоді, коли інші ділали. Оборони Зеленого Клину не підготовили. І коли в 1922 р. територію Зеленого Клину почали займати большевицькі ватаги, то навіть не було проти того збройного спротиву... Принайменше ми про нього не знайшли ніде вісток. Далекосхідна українська армія десь щезла. Большевики спокійно в кінці листопада 1922 р. виарештували сотні українських діячів; тих, що не вспіли втікти, чи може не хотіли втікати, бо певно сподівалися, що большевики похвалять їх за те, що будували самостійну українську державу... Частину увязнених большевики розстріляли без суду, а 26 поставили перед суд. Акт обвинувачення закидав їм, що орґанізували „білоукраїнські“ контрреволюційні збройні відділи, приготовляли відірвання Далекого Сходу від РСФСР, видавали часопит „Щире Слово“ і вислали меморіял до капіталістичних держав з просьбою о фінансову піддержку для майбутнього автономного українського правительства на Зеленім Клині в виді позички 10 міл. рублів в заміну за дозвіл на експльоатацію природних богацтв і зелізниць. Частину підсудних засуджено на смерть, інших на довголітну каторгу.

Се, що далекосхідні Українці так пізно додумалися до проголошення самостійности і тому не вспіли її здійснити, пояснюється головно тим, що тамошні провідники як і взагалі українські провідники в тім часі до самостійности не були завчасу ідеольоґічно підготовані. „Общій котелок“ і федеративні та соціялістичні утопії так їх запаморочили, що ту життєву необхідність вспіли собі усвідомити аж тоді, коли було вже запізно. Зрештою Українці Зеленого Клину під тим оглядом йшли слідом за велико-українськими соціялістично-республиканськими політиками в Києві, які щойно в 4-ім Універсалі сказали, що вони „приневолені“ (!) проголосити державну самостійність України. І так далекосхідні наші „пізні Івани“ уможливили московським товаришам здійснювання „прекрасної ідеї“ Маркса також на українськім Зеленім Клині. Як її здійснюють „товариші“, свідчать про се жахливі інформації в „Манджурськім Вістнику“, часописі української кольонії в Манджурії.

Національна і політична свідомість Українців в Азії росла помалу і страшною ціною життя і мук наших найлучших людей. Страшною перешкодою в тім зрості був соціялістичний дурман і брак своєї національної преси та пропаганди. Щойно в часах переломових видно виразно, який злочин роблять ті Українці, котрі в мирних часах не підпирають якслід своєї преси. Коли нема доброї преси, неможливе й усвідомлення та з тим неможливе й політичне рішення в пору.

Сей великий засадничий промах усвідомлюють собі вже тепер зовсім ясно також Українці в Манджурії, про що читаємо в „Манджурськім Вістнику“.

Про манджурську українську кольонію та про її значіння напишемо в слідуючій статті.

Учителів кормлять вівсом

Один совітський учитель пише в ґазеті „За Комуністичное Просвещеніе“ з 28. VIII: „В лютім 1934 р. Північно-кавказький краєвий відділ союзу робітників освіти післав мене працювати в Барановський район. Невидача платні та задержка пайка по 2 місяці тут звичайне явище. Січневий пайок видали учителям в лютім. За другу половину лютого і березень видали учителям пайок у квітні. Цукор за 4-ий квартал 1933 р. видали в березні с. р.... В богатьох селах червневого пайку й досі не видали. Замість муки дають жито, просо, гречку або й вику. Місцями видавали навіть овес“... — За влади монарха такі річи були неможливі. А як тоді кричали на царя!... Тепер товариші бють і плакати не дають. І всі тихо сидять.

Релігійне життя греко-католиків в Ромунії

Перед кількома днями відвідав наш монастир у Львові о. Августин Поп ЧСВВ, редактор, місіонар та один з чільніших церковних діячів в Ромунії. Від нього вдалося мені зібрати дещо цікавих інформацій про релігійне життя тамошних греко-католиків.

Греко-католицька Церква в Ромунії має пять епархій. Найбільша з усіх епархій — се Митрополія в Блажі, що розтягається на просторі цілої колишньої „старої Ромунії." Всіх греко-католиків начисляють в Ромунії понад 1,700.000 душ. Греко-католицьких священиків живе в Ромунії майже 1.700. Отже один священик припадає пересічно на тисячку вірних. Між епископами найбільше діяльний блажський Митрополит Д-р Василь Сучію. Це знаменитий організатор і адміністратор. Справжньою батьківською опікою окружає він молодь. Для неї побудував він кілька великих шкіл, інститутів і бурс. Для нас цікаве те, що в Ромунії досі всі епископи, силою свойого становища входять до сенату (вірилісти).

Стан греко-католицького монашества в Ромунії чисельно представляється так: ОО. Василіяни, що приняли реформу і відбули новіціят в Галичині, мають два монастирі (в Бікседі та в Мойсеєві), 7 священиків, 10 клєриків і кількох монаших братів. Вони ведуть провід у рекколекціях, дають місії, провадять катол. організації, беруть активну участь в Католицькій Акції. Крім того ромунські Василіяни мають свою друкарню і молоде, але рухливе видавництво. Побіч аскетичного змісту видають богато малих брошурок, що служать пропаганді Кат. Акції та два місячники.

Друге найчисленіше монаше згромадження — це Ассумпціоністи. Вони мають один монастир і 12 священиків, які недавно перейшли на грецький обряд. Ассумпціоністи працюють передівсім на полі шкільництва: ведуть один алюмнат і дві школи.

В Ромунії працюють ще ОО. Єзуїти грецького обряду. Вони мають 5 священиків і одну парохію. ОО. Єзуїти стараються про основання свого монастиря, одначе стрічаються з немалими трудощами. Вкінці є ще 5 Францішканів, що перейшли на грецький обряд.

З жіночих монаших згромаджень найчисленніше Згромадження Сестер Преч. Діви Марії. Воно має 150 членок і 7 домів. Сестри виховують дітей у захистах, вчать у школах, доглядають хорих у шпиталях і т. д.

Велику католицьку роботу сповняє в Ромунії католицька преса. Найповажніший і найбільш поширений тижневик „Унірея", що його видають священики в Блажі. Цей тижневик призначений для катол. інтеліґенції. Крім того кожного тижня виходить „Унірея" популярна для простолюддя, що містить майже ті самі статті тільки приступніше писані. В Яші виходить апольогетичний місячник для католиків грецького і римського обряду, що називається „Дачія Крештіна", а також „Люміна Крештіна" в роді нашого „Місіонаря". В Букарешті найліпше редаґований місячник „Фарунол". ОО. Василіяни в Біксаді видають місячник для священиків „Кувентуль Адеверулюй" („Слово Правди"), що містить статті з пасторальної священичої аскетики, з з казуїстики, літурґіки і в додатку проповіди на неділі і свята. Саме сей місячник редагує о. А. Поп ЧСВВ. Цей місячник передплачують майже всі священики з римо-католицькими включно. Другий василіянський орґан се „Евхаристійний Місіонар", орґан призначений для священиків-адораторів. Священики-адоратори зорґанізовані в окремім товаристві, якого централя міститься в Біскаді. Крім того кожний Епископ має свій орґан.

Осередками непересічного катол. активізму є катол. організації. І так: Катол. Акція зорґанізована по вказівкам Апост. Столиці. Від кількох літ істнує вже Генеральний Інститут Катол. Акції. Кожна Епархія має Епархіяльний Інститут, по парохіях працюють парохіяльні організації. Пр. в епархії Марамуреш вже в кожній парохії працює організація Катол. Акції. Кожного року відбуваються величаві конґреси Катол. Акції по епархіях, також один загальний конґрес для всіх епархій разом. В Катол. Акції працює богато інтеліґенції. Президент Генерального Інституту Катол. Акції був тричі міністром. Гарно розвиваються Марійські Дружини, що числять понад 400 організацій з одною централею.

Взагалі греко-катол. Церква в Ромунії в останних літах дуже скріпилася. На території старої Ромунії перед війною була тільки одна греко-катол. парохія в місті. Сьогодні вже майже в усіх більших містах, як Галац, Констанца, Браїла, Плоєшті є греко-катол. парохії. Духовне життя серед греко-католиків теж поглибилося. Богато інтеліґенції, навіть бувші міністри приступають до св. Причастя кожного дня. Ось так представляється загально релігійне життя греко-католиків в Ромунії.

Підчас цеї розмови про релігійне життя в Ромунії мені безнастанно тиснулося на уста питання про відношення Ромунів греко-катол. обряду до Українців. Одначе не знаю чому я цього питання не поставив мойому Гостеві та не знаю чи добре я зробив не торкаючи цього питання?

о. І. Назарко ЧСВВ.

Польща виповість меншостевий договір

коли його не поширять на всі держави.

Жидівська преса доносить: Міністр закордонних справ Бек приняв на авдієнції французького амбасадора в Варшаві Ляроша. Як твердять амбасадор Ларош повідомив мін. Бека про вступлення совітської Росії до Союзу Народів. На основі французьких джерел мін. Бек мав сказати, що не має в тій справі ніяких застережень, тільки запитається совітської Росії, як вона ставиться до трактату про національні меншости. На підставі інформацій з французьких джерел польське правительство старається, щоби договір про меншости поширити на всі держави, котрі мають в себе національні меншости і тому поставило відповідний внесок в Союзі Народів. Колиб Союз Народів сего польського внеску не приняв, то Польща мусітиме зложити заяву, що її не обовязує договір про охорону національних меншостей. Польське правительство спирається на тім, що досі версальський договір про охорону національних меншостей творив тільки плятформу для Німеччини виступати проти Польщі, а не давав Польщі права виступати в обороні польських меншостей в інших державах. (Поширення зобовязань в справі охорони національних меншостей також на СССР булоб справедливе і пожадане. Та коли сего хвилево не можна буде осягнути, то з того не виходить, щоби в якій небудь іншій державі зносити охорону національних меншостей).

Гітлєрівці й Жиди

Гітлєрівський міністр Гесс видав обіжник до членів націонал-соціялістичної партії, в котрім подає, як гітлєрівці мають поступати з Жидами. Гітлєрівці не сміють заступати в суді Жидів проти гітлєрівців, інтервеніювати в обороні Жидів, брати від Жидів гроші на партійні цілі, перебувати в товаристві Жидів на прилюдних місцях. Гітлєрівці, що працюють в жидівських підприємствах, не сміють носити в часі праці партійних відзнак.

Східний Пакт

ПАТ доносить з Риму: Італійська преса оповістила текст французького проєкту східного пакту з англійськими поправками. Східний пакт складається з 3-ох договорів. Перший договір має обняти Польщу, совітську Росію, Німеччину, Литву, Фінляндію, Лотву, Естонію й Чехословаччину. Договір складається з 6-ох основних точок: 1) підписуючі договір мають собі помагати в рамцях Союзу Народів проти нападу третих держав, 2) не сміють помагати нападаючому, коли нападений зачне контрофензиву, 3) колиб одна з підписуючих держав напала другу державу, що підписала договір — тоді істнує обовязок консультації, щоб оминути конфлікт, 4) таке саме зобовязання входить в життя колиб підписуючу державу напала інша держава, що не підписала договору, 5) згадане під 3 і 4 право консультації може бути поширене також на інші заінтересовані держави і на такі, що мають право до консультації випливаюче з договорів, 6) колиб треба було примінити супроти одного з підписуючих 10 і 16 параґрафи Союзу Народів, то підписуючі доложать всіх старань, щоби Союз Народів вповні примінив свої постанови. Відтак слідують клявзулі щодо часу тревання і ратифікації договору.

Другий договір обіймає договір між Францією й совітською Росією та спирається на таких засадах: 1) Совіти беруть на себе зобовязання супроти Франції, котрі малаб Росія, колиб підписала льокарненський договір на рівних правах з Англією й Італією, 2) Франція бере на себе такі обовязки супроти Совітів: а) обовязок акції в справі виконання параґрафу 16 пакту Союзу Народів, б) обовязок акції випливаючий з рішення, яке прийме Зібрання або Рада Союзу Народів, або також випливаюче з примінення параґр. 7 пакту Союзу Народів, (Тут йде певно про параґр. 15, уступ 7 договору Союзу Народів. — Замітка Ред. ПАТ-а). 3) колиб настала потреба консультації між державами, що підписали реґіональний договір безпеки, то згідно з другою частю сего договору, Франція візьме участь в консультації. Час тревання сего договору такий самий як першого договору.

Третий договір се ґенеральний акт, в якім беруть участь всі сиґнатарі договору про реґіональне забезпечення і Франція. Сей договір обіймає такі головні точки: 1) стверджує, що оба вище згадані договори причиняються до вдержання миру і не викликають ніяких застережень зі сторони сиґнатарів, 2) стверджує, що сей договір не зменшує прав і обовязків, що їх мають підписуючі як члени Союзу Народів, 3) всі три договори увійдуть в життя, коли їх ратифікують ті правительства, що їх підписують і коли СССР стане членом Союзу Народів.

Крім того є ще 4-тий договір, що обіймає додатки і зміни, сформуловані на основі порозуміння між Англією і Францією. Сей 4-й договір має такі головні точки: 1) Франція годиться, щоби Росія дала Франції й Німеччині такі самі ґарантії в часі неспровокованого нападу, які малаб дати, колиб підписала льокарненський договір, 2) Щодо предложеного східного пакту Франція готова дати ті самі ґарантії Німеччині й СССР. Французьке й анґлійське правительство згідні в тім, що заключення такого договору і участь Німеччини в системі взаїмних ґарантій утворилоби красше підложжа для конвенції, що усталилаб розумне примінення засади рівноправности Німеччини в рамах системи, котра давалаби всім безпеку.

(З сего темного документу ясне одно, а саме те, що коли той „східний пакт" не приспішить війни, то напевно її не опізнить).

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Гродзіцких ч. 2. І. п.

ОГЛЯД ПРЕСИ

„За кулісами французької преси"...

Проурядова „Газета Польска" помістила в чч. 205, 206, 207 і 209 з с. р. чотири замітні великі статті п. з. „За кулісами французької преси" Олександра Брегмана. З них подаємо в перекладі цікаві виїмки.

„Криза, котру Франція переживає, се в великій мірі моральна криза. Французька, особливо парижська, преса сильно заражена корупцією. Дуже богато щоденників можна купити за гроші. Більша частина французьких щоденників се торговельні підприємства, котрих власники не перебирають в середниках. Головне, щоби збогатитися. Вони беруть гроші навіть від чужинців, ба навіть від ворожих урядів " Особливо цікава фінансова реклама в деяких французьких газетах.

„Французькі щоденники винаймали свої фінансові „сторінки" за грубі гроші спеціялістам, котрі заохочували публику купувати ріжні акції й цінні папери часто безвартісні..." „Директор великого фінансового денника „Ле Капіталь" зізнав в часі слідства в афері Устріка, що деколи діставав по 100.000 франків за кілька рядків редакційної реклями. Очевидно, чим менше солідні були папери, тимбільше треба було заплатити." „Такий часопис міг мати найкращих співробітників, бо платив часом навіть по 5.000 франків за коротку статтю." „Яскравий приклад ріжних форм пресової корупції дає часопис „Вольонте" і його директор Людовик Дібаррі." „Дібаррі брав гроші від кождого, хто давав." Довший час Дібаррі діставав поважні субвенції від німецької амбасади в Парижі і за те писав германофільські статті. Діялося се в часі Бріяна й Штреземана." Дібаррі продав свою газету і своє перо досить дорого: „З зізнань адвоката Гібу-Рубо виходить, що Дібаррі діставав від німецької амбасади в Парижі 40.000 франків місячно." Вправді газета „Вольонте" не була занадто поширена але — Дібаррі був приятель богатьох політиків." Один комісар поліції сказав про него: „Пан Дібаррі — се приятель всіх міністрів." І французькі міністри помагали йому.

„Тардіє заявив, що в вересні 1933 р. французький міністр закордонних справ Поль Бонкур кілька разів телефонував з Женеви до агенції Аваса і благав її, щоб дала оголошення до „Вольонте". „Агенція Аваса має свого рода монополь оголошень. Одначе для Дібаррі всего було замало. „Йому не вистарчали ні субвенції французького правительства, ні німецької амбасади, ні емеритура, котру брав з державного скарбу з якогось там титулу і т. д. Він став ще спільником Ставіского і то його завело до вязниці."

Б. премієр Даляд і є зізнаючи перед парляментарною комісією в справі афери Ставіского сказав м. і. таке: „Велика більшість французьких часописів бере гроші від всіх правительств. І додав: „Дуже рідкі випадки щоби при нинішнім стані французької преси французькі щоденники могли вдержатися з кольпортажі, передплати й оголошень...". „За виїмком кількох партійних щоденників решта французьких щоденників, особливо паризьких, не служить ніякій ідеї, тільки заробкови. Велчкі видавці не знають ніяких інших інтересів, тільки особисті". „Паризька преса дістає субвенції політичні і від закордонних урядів". „Одначе найбільше дістає від тяжкого промислу і від банків". „Вони закуповують більшість акцій даних видавництв і настановляють на керівних місцях своїх мужів довіря". „Французький публіцист Георг Вальоа написав недавно про французьку пресу таке. „Нині нема політичної преси. Крім трох-чотирох щоденників як „Юманіте", „Пепль" і „Попілер" решта паризької преси на службі банків і великих господарських угруповань". „На пр. „Temps" належить до тяжкого промислу і копалень вугля, себто в ній рішають панове: Пейрінгоф, Лямбер-Рібо, де Вендль, (de Wendel, Peyerinhoff, Lambert-Ribot). Їх називають „торгівці гармат". „Journee Industrielle" — то всі комітети злучені разом: тяжкого промислу, вугля, текстильних виробів, шовкового промислу, зелізниць і т. д. „L' Intransigeant" належить до п. Людовика Драйфуса, банкира, експортера й імпортера збіжжа. „Paris-Midi" і „Paris-Soir" се власність п. Івана Пруво промисловця з Рубе (Roubaix). „L' Ordre" власність тяжкого промислу. „L' Hom Libre" се власність Банку де Парі"...

Націоналістичний орган „L' Action Française" в почасти власністю Банку де Парі і Комітету тяжкого промислу. Деколи провадить власну політику, але не сміє переходити відповідної лінії". „Такі щоденники як „Echo de Paris", „Le Matin", „Le Petit Journal", „Petit Parisien", „Journal" — звязані з агенцією Аваса, котра розділює між них оголошення за 500 мілонів франків річно". „Агенція Аваса се найбільша сила над пресою. Вона розділює оголошення і фактично контролює майже всю паризьку пресу. А понад Агенцією Аваса стоїть Великий Майстер Фінансів директор Banque de Paris et Le Pays-Bas: Horace Finaly. Король фінансієри Finaly і сталевий король de Wendel мають все — послідне слово. Без їх відома не може нічо появитися в паризькій пресі". Крім тяжкого промислу і вугля ще нафта має великий вплив на політику і на пресу Франції.

„Оскільки йде про Францію вистарчить пригадати пресову кампанію, яку вело оноді кілька паризьких денників проти Раковського, совітського амбасадора в Парижі. Та кампанія спричинила відкликання Раковського. Крім того та кампанія зміряла до зірвання совітсько-французьких торговельних переговорів. А то тому, бо колиби згадані переговори були вдалися, могло дійти до ввозу (імпорту) дешевої большевицької нафти". „Тяжкий промисл хоче вдержати зброєння на високім уровені й не допустити до їх редукції. Одначе з другої стороны пани з „Комітету Кузні" (Comite des Forges) бояться війни". Бо французьке правительство майже певно „на випадок війни візьме в свої руки приватний воєнний промисл". „Тому тяжкий промисл веде політику порозуміння Франції з Німеччиною, але в той же час піддержує зброєння обох держав. Може півроку тому „Тан" (Temps) вів кампанію, щоби Німеччині признати право дозброїтися. Таку саму кампанію вели в той час часописи „L' Information" і „Le Matin".

Кінчаючи перегляд впливів господарських чинників на французьку пресу „Газета Польська" пише: „На загал можна сказати, що французькі щоденники дуже часто мають на оці власні інтереси а не національні. Впливи господарські в французькій пресі найважніші. Одначе найбільше яскраві приклади корупції французької преси знаходимо в її звязках з чужими державами. „Історія російських позичок у Франції дає класичний приклад продажности французької преси. Після революції большевики оголосили всі документи щодо купования французької преси. Ніякий французький щоденник не заперечив їх правдивости". Сі документи се „листи і звіти агента російського міністерства фінансів в Парижі Рафаловича, котрі він пересилав міністрови фінансів Коковцеву". Сюди належать також: „Деякі листи російського амбасадора в Парижі Ізвольського до міністра заграничних справ Сазонова". „Рафалович мав розділювати субвенції й доглядати, щоби в підпомаганих газетах появлялися статті і нотатки, що мали представляти політичну і фінансову ситуацію Росії в корисним світлі". „Крім того французька преса мала також безпосередно заохочувати французьку публику підписувати російські позички. Посередником між Рафаловичем і французькою пресою був якийсь Ленуар, котрого поручив Рафаловичеви французький премієр Рувіє (Rouvier). В 1904 р. Рафалович писав: „Страшна продажність французької преси вимагає в перших 6-ох місяцях суми 600 тисяч франків". „Рафалович провадив докладні рахунки так, що нині знаємо, котрі часописи кілько діставали". „З рахунків російського міністерства фінансів видно, що французька преса дістала в 1904 р. 935.785 франків, в 1905 р. 2.014.161 франків".

Цікаве світло на ті відносини кидає „лист директора „Echo de Paris", Генрика Сімонда, до Рафаловича з 9 XI 1904 р.: „Отсим дякую найсердечніше за признану нашій газеті субвенцію. Відомо Вам, як мене було засмутило те, що наша газета не діставала підмоги в той час, коли ви вмістили на своїх роздільчих лістах інші газети з меншим числом накладу. При тім мені менше залежало на грошевій користи а більше на моральній (!) сторінці. Тішуся, що се вже скінчилося. Ви певно знаєте, що для позискання субвенції я вмістив в моїй газеті дві великі й нудні статті на користь Росії тільки тому, щоб Вам зробити прислугу".

„В 1905 р. фінансові вимоги французької преси зросли, бо тоді Росія провадила війну з Японією і потребувала французьких грошей. Вже не вистарчало позискати собі прихильність французької преси в фінансових справах. Треба було впливати й на її політичні вісти, не допускати до поміщування некорисних вістей про

ОСИП НАЗАРУК 39

ВЕНЕЦІЯ

Найбільша саля у палаті дожів

Слово до старих людей з приводу думок перед образами старого Тінторетта.

А в Венеції, тут у сій великанській салі, де були сидячі місця для 1.500 людей (та саля може помістити ще кілька сот людей більше), виховувано їх для державного діла ріжними способами, виховувано аж до глибокої старости, між іншими тим величезним образом 72-літнього старця Тінторетта. Плян тої салі виготовлено в році 1340, то значить якраз тоді коли ми вимордовували вже до ноги свій княжий рід, котрий тоді репрезентував найбільший політичний і військовий досвід...

Переходжу ще раз і ще раз великанську салю палати дожів, де вже нема ні девять подвійних рядів могутних лавок, ні тих, що уставлені були здовж попід стіни і разом з попередними творили десять коридорів, нема і трибун для промовців. Остала тільки естрада Сіньорії, правительства Венеції, проста і скромна, з сімома сидженнями, в середині престол для дожі, що мало ріжниться від інших сиджень. І над нею дивний образ Тінторетта: в самім його центрі душа на молитві.

Добре, думав я собі весь час оглядаючи небувалий в світі образ Тінторетта мальований в 72 році його життя, образ, котрий становить очевидний доказ, що на образ і подобіє Боже сотворений чоловік і тому є такі діла рук чоловічих, які викликають просто космічне вражіння. Але де безпосереднє жерело натхнення Тінторетта до сего образу? В ніякім підручнику не зустрічав я ніякого натяку на те. Думка сама мусить шукати того жерела. Куди за ним звертатися? Де його шукати? І як його шукати?

В самім центрі того образу представлена якась душа на молитві, правдоподібно дочка Тінторетта, Маріетта, котра померла в 1590 р. і за котрою він дуже плакав. Значить, молитва — головний мотив сего образу Тінторетта. А деж найсильніше представлена сила молитви? У Св. Письмі, у притчі самого Спасителя про несправедливого суддю. Ось як ту притчу переповідає євангелист Лука у 18 главі Євангелія свого:

Сказав їм приповість про те, що треба весь час молитись і не внивати, глаголющи: Один суддя був у городі якомусь. Він Бога не боявся і людей не стидався. Вдовицяж була у городі тім і прийшла до нього кажучи: „Помстися за мене над противником моїм". І не хотів довго, потімже каже в собі: „Хоч і Бога я не боюся і людей не соромлюся, то що докучає мені вдова ся, піщуся за неї, щоб без перестанку ходячи не докучала мені". Речеж Господь: „Слухайте, що каже суддя неправди! А Бог чи не помстивсиб за вибраних своїх, що голосять до него день і ніч, хоч довго терпить про них? Глаголю вам, що помститься за них незабаром".

В цілім Св. Письмі старого й нового завіта — а се велика книга — нема виразнішого і можна сказати драстичнішого прикладу на великанське значіння молитви. Тут Спаситель звертає увагу людей на те, що коли навіть „суддя неправди", то значить страшний злочинець, не годен опертися постійній просьбі гнобленої вдови, то щож доперва говориги про справедливого Бога, коли до нього йде щира й постійна молитва? Бог напевно вислухає такої молитви.

Нема сумніву, що Тінторетто добре знав Св. Письмо і нема сумніву, що коли в центрі сего образу поставив символ молитви, то мусів мати в тямці і в думці найвиразнішу науку про молитву, яка взагалі є в Св. Письмі. Хто раз чув або читав з увагою ту притчу Спасителя про молитву, той її не забуде до кінця свого життя. Хто раз придивився найбільшому образови старого Тінторетта, на котрім в самім центрі уміщена постать жінки на молитві, той не забуде того дивного образу. Ті дві появи очевидно звязані з собою: найвиразніша наука про молитву і найбільший образ людства, де в центрі є символ молитви.

Річ вельми поучаюча, що Спаситель говорить у тій притчі про молитву на тлі найпрактичнішім, життєвім: упорядкування земних справ і потреб опущеної вдови. Мимохіть повстає запит до старих людей, чи вони, що з природи річи звертаються до Бога з молитвою частіше ніж звичайно зверталися в молодости своїй, причинилися до упорядкування практичних життєвих справ своїх ближніх по найлучшій совісти своїй, заки відвернулися від справ світа сего? Бо то не штука наробити ріжних, добрих і менше добрих річей у своїм життю, а потому на старість коли всі промахи стають ясні разом з причинами і наслідками їх, відвертатися від них і не оставити по собі ніякої науки зі свого життя. Се для публичного діяча дуже подібне до смерти без сповіди.

Русин се чоловік до всяких викрутів надзвичайно спритний. Отже скаже: „Тінторетто, що міг виконати велику працю в 72 році життя, се виїмок. Отже чого в нас хочеш?" А я скажу: „Та ви, братчики,

військову й внутрішну ситуацію в Росії".

Становище Рафаловича було доволі трудне. Він пише про се свому шефові так: „вдалося усунути богато алярмових статтей, одначе неможливо виконувати превенційну цензуру". „Птіт Журналь" і „Птіт Парізієн" діставали від Бурів по 3.000 франків місячно, а від нас жадають по 15.000 франків. Я рішучо відмовив. Друммонт скапіталював за 3.200 франків, замість вимагапих 6.200 франків".

„Царське правительство пробувало деколи зменшити субвенції. Та се не йшло легко". Видно се з депеші Рафаловича до Петербурга з 6 XI 1905 р. Він телеґрафує: „Леноар казав, що паризькі щоденники задумують виступити ворожо проти Росії й тим пімститися за зменшення субвенцій. Думаю, що коли розділю додатково 50.000 франків на 1 грудня, то **Temps, Petit Parisien, Figaro, Gaulois** й агенція Авасса перестануть виступати проти Росії".

Після скінчення російсько-японської війни Росія рішила зменшити субвенції. Паризька преса боронилася, як могла. „Тан" оголосив одного дня довірочний звіт Коковцева до Столипіна про критичне фінансове положення в Росії". „Редактор **„Le Gaulois" Meyer** прозив Рафаловичови анкетою в Росії". „Та Рафалович не звертав уваги на пресові напади". „Кілька років пізніше він писав до міністра фінансів. Нарешті я став відноситися дуже скептично до того рода зносин з пресою. Люди вкінци зрозуміють також, що мають до діла з заплаченими статтями"...

„Наведені документи з тайних царських архівів відносяться до років 1904 — 1906. Росія підкупляла французьку пресу, щоб запевнити собі успіх російських позичок випусканих на французькім ринку. Росія платила за те, щоб паризька преса не писала правди про політичне і господарське положення в Росії, щоб писала лагідно про російські поразки в війні з Японією, щоб легковажила революційні рухи в Росії, коротко: щоб намовляла французького малого буржуя купувати російську позичку"... „Пізніше перед великою війною, треба було позискати пресу для пропаґування французько-російського союзу, параліжувати атаки на Пуанкаре і популяризувати війну".

Повстає доволі складне положення, коли „французьке правительство старається про російські субвенції для французької преси, щоб її позискати для своєї політики". „Найсильніше виступав в 1912 р. проти Росії і критикував проросійську політику Пуанкаре щоденник **„Le Radical" власність сенатора Perchot-a"**.

Причина сих виступів була та, що „сенатор Perchot звертався кілька разів до Рафаловича по субвенцію, однак нічого не дістав". Нагальні виступи часопису **„Le Radical" денервували** дуже російського амбасадора в Парижі Ізвольського. Тому він телеґрафує 5 XI 1912 р. до російського міністра заграничних справ Сазонова: „В звязку з нагальними виступами часопису **„Le Radical", що є власністю сенатора Perchota** звертаю Вам увагу на його справу".

Пізніше Ізвольський знов телеґрафує до Сазонова тими словами: „Прошу не забувати, що в Франції є богато людей ворожо настроєних проти Росії. Вони отверто голосять, що Франція рішучо не повинна мішатися до світової війни задля балканських справ. Дуже жалую, що дотепер нічого не зроблено в справі **сенатора Perchota"**. „Нарешті в листопаді 1913 р. **Perchot дістав другу рату субвенції для „Le Radical"** в сумі 130.000 франків". „Політичне положення вимагало чим раз сильнішого впливу на французьку пресу. Дуже характеристичний лист Коковцева до Сазонова з 4 червня 1913 р. Коковцев пише, що французький міністр фінансів Кльоц домагається нових субвенцій для французької преси, бо загрожує нова протиросійська кампанія французької преси". „Пізніше налягає Кльоц, щоб Росія давала гроші просто французькому міністрові фінансів, бо він красше знає, кого треба перекупити"... „Французькі міністри і представники Росії спільно перекуплювали французьку пресу. „Росія платить а Франція роздає гроші. Грошей треба було все більше і більше"... „Ізвольський писав про се в листі до Сазонова 21 липня 1913 р. так: „Найбільшу трудність бачить Пуанкаре в тім, що соціяльні радикали є проти якоїбудь війни, а особливо проти війни, котрої причина булаби на Балкані. Ся партія має дуже здібних політиків, богато послів і щоденників"... „На думку Поанкаре треба богато грошей, щоби вплинути на такі часописи, як **„Le Radical", „La Lanterne", „Le Rappel", „L' Action", „L' Aurore"** і т. д."... „Навряд чи вистарчать 3 міліони франків"...

Але Ізвольський зараз додає: „Не треба забувати, що видала Туреччина, щоб позискати собі французьку пресу: 5 міліонів франків". Росія вкінці виплатила жадані суми. „В листопаді 1913 р. Рафалович ніслав своїм зверхникам рахунок виплачених сум і додав таку заввагу: „Всі часописи подані в залученім списі, належать до партії радикальних соціялістів"... „Гроші виплачувало французьке правительство само. Ми цілком до сего не мішалися і не казали, кому виплачувати".

Одначе й інші французькі часописи не були покривджені. **„Le Temps"** заключив контракт в тім самім часі з російським правительством, що має видати два рази річно окреме російське число як безплатний додаток. А за те дістане 150.000 франків.

Образ політично пресових відносин в передвоєнній Франції змальований на основі документів з тайних російських архівів. Він прецікавий. Французьке правительство залежне від химер панів послів мусить позискувати для своєї заграничної політики пресу і політиків грошевими субвенціями. Росія давала гроші, бо їй залежало на союзі з Францією, але давала гроші — позичені від Франції... Се були гроші з міліярдових позичок затягнених у Франції, яких Росія булаб не віддала навіть тоді, якби була і вдержалася царська влада ...

Статті такого змісту, що появилися в „Газеті Польській", цікаві й поучаючі не тільки самим змістом, але може ще більше тим, що вони появилися власне в „Газеті Польській".

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ

і з того приводу в переписку не входить.

Балтійська Антанта

В Ризі відбулася конференція представників Литви, Естонії й Лотви. Урядовий комунікат подає, що делеґати погодилися у всіх справах. Підписаний проєкт договору буде предложений до затвердження правительствам трох держав. З хвилею підписання договору всі три держави будуть узгіднювати свою закордонну політику в усіх спільних питаннях. В тій ціли міністри закордонних справ Литви, Лотви й Естонії будуть періодично зїздитися на конференції. В специфічних питаннях кожда держава буде мати вільну руку. Договір передбачує співпрацю дипльоматичних і консулярних представників. Всі три держави будуть себе взаїмно інформувати про заключування договорів з третими державами. Згадані держави заключать в майбутньому потрібні технічні договори. Між Литвою й Латвією істнує вже договір про полюбовне полагоджування спірних питань. Кождий з трох народів має бути виховуваний в дусі балтійської солідарности. Литовський делеґат Урбшіс заявив, що парафовані договори можна порівняти зі статутом Малої Антанти. — Нема сумніву, що створення Балтійської Антанти з трьох держав, приблизно рівних силою, свідчить про політичний розум їх державних мужів.

Церковний конґрес протестантів

З данського острова Фане доносять: Вселенська церковна конференція розглядала питання про взаїмне відношення між поодинокими християнськими церквами. Представник Німеччини епископ Геккель виголосив обширний реферат, котрий розчарував учасників, бо в тім рефераті еп. Геккель не згадав про складні проблеми німецької церкви. Деякі учасники конференції задумують звернутися прямо до німецької делеґації з запитом про положення опозиційного духовенства. — Конґрес ухвалив резолюцію, в котрій каже, що засадам християнської свободи в німецькій евангелицькій церкві загрожує небезпека та що насильство над совістю незгідне з духом християнства. Делеґати німецьких протестантів противилися ухваленню тої резолюції.

не в 72-м році життя не виконуєте ніякої праці, але навіть в силі віку звичайно лежите як гній невивезений і на ніякім полі нема за вами ніякої замітної признаки. Навіть в картах до гри ви нічого не винайшли, хоч займаєтеся ними ще найбільше щиро. Може неправда? Таких „виїмків" як Тінторетто має кождий культурний нарід більше ніж вам здається. А наш нарід бувби задоволений, якби кожде покоління нашої інтеліґенції давало виїмки працюючі д о ц і л ь н о бодай в силі їх віку..."

Якийже глибокий зміст дивного образу старого Тінторетта!

Гадаю, що він особливо важний тим, що до кождого говорить: Відки знаеш, що й ти не бувби такий „виїмок" як я? Та чи ти не змарнував своєї молодости, зрілого віку і — щ о н а й в а ж н і ш е — своєї старости?

Коли я вище написав: „ніде ні стриму, ні знаку, ні запори в нічім і перед нічим, ні для ока, ні для думки нашої молоді", — то мав на думці те, що молодь мусілаб читати: спомини з особистого життя наших діячів, а не проповіді. Ті останні маємо в доволі великім числі, між ними є й зовсім незлі річи. Та слушно сказав Ґете: Всі річи в письменстві передавнюються з виїмком особистих споминів... Так, навіть найдальші особисті спомини дуже близькі кождому поколінню, близькі тому, бо з них говорить жива людина зі всіми її прикметами й блудами.

А далі ангели, евангелисти, архангели, Пресвята Діва Марія і Христос. Мойсей по Його лівиці, апостол Павло по правиці. А дальше св. Августин, св. Франц і инші святі. А далі Ной, Адам і Ева. Словом, маса осіб, вся духова історія Церкви і роду людського. Цікаво, що перший проєкт того твору Тінторетта відкинено як незгідний з традиційним представлюванням раю. Та старець не знеохотився тим і виготовив другий.

Здається, що аж сим разом зробив я за довгу дигресію. І ще до того нарушив амбіцію ріжних станів і ріжних писатих людей. Отже треба вже скоро перебігати салю Великої Ради Венеції й подати коротенько бодай вичислення важніших річей і творів штуки, котрі є ще в ній: може хто з наших подорожних уже колись сеї праці як провідника.

Права довжезна стіна (від входу рахуючи) має 11 артистичних картин, котрі представляють зустріч цісаря Фридриха I з папою Александром III і дожею Себастіяном Ціянім. Ті картини під історичним оглядом невірно змальовані, головно тому, що цісаря представлено в некориснім світлі. Перший образ: цісар і папа в Венеції, другий: папські й венецькі посли відїзджають до Павії. Оба ті образи малювали брат і сини Павла В е р о н е з е. Третій образ (над вікном): Папа передає дожі посвячену свічку. Автор сего образу Франческо Б а с с а н о. Четвертий образ: Посли папи і дожі перед цісарем Рудобородим в Павії. Малював Т і н т о р е т т о. Пятий образ: Дожа перед відїздом, папа передає йому меч. Малював Ф. Б а с с а н о. Шестий образ(над вікном): Дожа одержує папське благословенство. Малював Павло Ф і я м і н ґ о. Семий образ: Мнима морська битва коло Сальворе, беруть в полон цісарського сина Оттона. Малював Т і н т о р е т т о. Осмий образ (над дверима): Дожа представляє Оттона папі. Малював Андрій В і ч е н т і н о. Девятий образ: Папа пускає Оттона на свободу, щоб він наклонив цісаря до мира. Малював П а л ь м а Молодший. Десятий образ: цісар в передсінку церкви св. Марка клячить перед папою. Малював Ц у к к а р о. Одинацятий образ (над дверми): Папа, цісар і дожа зустрічаються в Анконі. Малював Ґ. Ґ а м б а р а т о. Дванацятий образ (на вузькій стіні, на право від вікна): Папа в Лятеранській церкві в Римі передає дожі в 1177 році славний перстень, котрим дожа що року має переводити вінчання Венеції з морем. Малював Юлій даль М о р о.

Ліва довжезна стіна має ряд картин, що звеличують геройського дожу Енріка Дандаля. Перший образ: Дожа Дандальо і французькі хрестоносці складають обіти в церкві св. Марка, що освободять Св. Землю в 1201 р. (тепер на середині). Малював Жан ле К л е р к. Другий образ: Здобуття Зари в 1202 р. Малював Андрій В і ч е н т і н о. Третий образ (над дверима до балькону): Місто Зара піддається. Малював Т і н т о р е т т о. Четвертий образ: Алексій Комнен син візантійського цісаря Ісаака, просить помочи Венеції в 1202 р. Малював Андрій В і ч е н т і н о. Пятий образ: Здобуття Візантії в 1203 р. Малював П а л ь м а Мол. Шестий образ: Друге здобуття Візантії в 1204 р. Малював Т і н т о р е т т о. Семий образ: Балдвина з Фляндрії вибирають цісарем Візантії 1204 р. Малював Андрій В і ч е н т і н о. Осмий образ (на вузькій стіні): Дожа Дандальо коронує Балдвина. Між вікнами: Дожа Андрій Контаріні вертає по побіді над ґенуенською фльотою в р. 1380. Малював П. В е р о н е з е.

(Далі буде).

Підручник

з рамени фільольогів і граматиків шляхом якого на протязі одної години навчишся забирати слово при помочі

14) української мови

Директор банку.

По поясненнях Маняка „средства і види“ вже були селянинови непотрібні, — отже він на найближчій стації подякував Манякови за науку і вискочив з поїзду. Д-р Маняк поїхав далі. У Львові на пероні зійшовся з директором банку д-ром Фединським.

— Щасливий випадок, що ми зійшлися! — крикнув директор, простягаючи до д-ра Маняка руку.

Маняком аж потрясло, коли почув слово „випадок“ сказане в звязи зі стрічею.

— Хочу подати вам до відома — директор говорив далі, але не договорив, бо Маняк перебив сердито:

— Я ніякого добродія Відома не знаю! Як хочете що подати йому, то подайте самі! Мною не передавайте!

— Я хотів сказати вам, що на вашу річ лежать гроші...

— Прошу вас, на ніяку річ моїх грошей не кладіть!

— Алеж то для вас гроші. Можете підняти їх.

— Я нічого не підоймаю, хочби то були гроші, хочби то були міліони! У мене дихавиця, серце хоре! Мені не вільно схилятися, щоби щось підоймати.

— Алеж людино, дай говорити! Ви уявляєте з себе найліпшу силу на кандидата до університетської катедри. На відбутім засіданню нашого товариства ми повзяли рішинець, уділити вам стипендію.

— З людини і стипендія не зробить вченого професора. Як я людина, то чорт бери ваші „повзяті рішинці“ і ваші гроші. Бувайте здорові!

В редакціях.

Д-р Маняк лишив директора на пероні і пустився бігцем вперед. Вскочив до трамваю і поїхав просто до редакції „Діла“. Крізь адміністраційну кімнату пройшов до салі, в котрій сидів цілий редакційний персонал „Діла“, з винятком самого шефа редактора. Окрім того в тій самій салі урядував шеф редактор тижневика „Свобода“.

— Чи можу бачитися з шефом редактором „Діла“? — спитав Маняк.

— Шеф редактор др. Панейко виїхав, — воркнув на гостя й не глянувши д-р Михайло Лозинський. — Я його заступаю.

— Я саме до вас, пане докторе, бо що д-р Панейко виїхав, знаю. Я до вас з дуже важним ділом.

— Менше як двіста корон за аркуш малої вісімки — манускрипту не дам! — сказав д-р Лозинський трохи приязніше, кладучи перо на столі і вдивившися в д-ра Маняка.

— Я не по манускрипти до вас. Мені взагалі ніякі манускрипти не потрібні. Я не видавець, ні редактор. Але мені потрібна ваша поміч...

— Я гадав, що ви хочете видати яку мою брошуру, сказав д-р Лозинський розчарованим тоном. Вхопив перо і, не звертаючи на гостя уваги, став далі писати.

З відчитової салі

Про суспільно-господарське виховання молоді.

На повисшу тему відбувся свого часу у Львові заходом Порадні для Вибору Звання відчит д-ра І. Витановича, проф. Торговельної Школи „Просвіти“. Тому, що на него не звернено тоді належної уваги, а виклад не стратив актуальности, подаємо його зміст:

Наша культурна відсталість як і наші політичні невдачі мають свою причину в хибній господарсько-суспільній будові нашого народу. Направу тих хиб треба почати від молоді, від школи. Маємо переважно загально-образуючі школи, а мало фахових. Внаслідок того маємо (подібно як і Поляки, тільки розмірно ще в більшій мірі) цілу армію інтеліґентних консументів, але замало інтеліґентних продуцентів суспільно-господарських дібр. В Німеччині вже віддавна кладуть велику вагу на фахові школи. До тих шкіл приймають тих, що покінчили 4 кляси народної школи і 6 літ учать їх якогось фаху. Все навчання в такій школі наставлене на фахову підготовку учеників у їх званню. Ми таких шкіл не маємо.

Дуже часто тепер говорять і пишуть про т. зв. державницьке виховання. Та методи навчання остали здебільша давні, вербальні (словні). Самі реферати не утревалюють і не систематизують знання. Через те виспіди т. зв. державницького навчання мізерні й вони знеохочують учеників та учителів. А проте т. зв. державницьке і суспільне виховання шкільної молоді при відповідних методах далоб гарні виспіди. Як примір прелеґент наводить рогатинську ґімназію „Р. Ш.“ перед війною. Не було там різкого розділу між наукою і вихованням. Особливо трудно вияснити молоді поняття нації. А проте се легко можнаб осягнути, колиб ученики самі творили малу суспільно-господарську спільноту, дбали про лад у ній, про творчість для неї і для тих, що будуть у ній після них. Колись те завдання сповняв у школах наш пласт, котрий мав за ціль не забаву, але творчу працю і науку тої праці. Показується, що б. пластуни се тепер у життю люди зарадні, оборотні, жертвенні в громадських справах та в проводі вповні на своїм місци. Мусимо відтворити ті методи, якими користувався пласт у шкільних громадах.

Суспільної культури не можна набрати скоро. Її треба винести з родини, відтак розвинути в школі. Не осягнеться богато і самим моралізаторством. Щоби витворити одиницю приготовану до життя, треба ввігнати її в вир кипучого життя. В основу треба покласти шкільні кооперативи, але треба вважати, щоби молодь не дивилася на них лиш як на крамнички, котрих ціль тільки давати дохід. Нехай молодь учиться в них не лише солідарности, але й творчости. Не треба давати молоді готових статутів. Нехай самі творять собі статути і вчаться, що таке законодавство, виконуючі органи, фінанси і т. д. і нехай тим способом вже діти усуспільнюють себе. В межах такої кооп. громади треба плекати нахил до економічних справ. Треба плекати ощадність у школах, але не дивитися на неї лише з матеріяльного становища. Радше треба змагати до витворення привички щадити. Та привичка повинна стати немов другою натурою. Ощадність не принесе хісна, оскільки не памятиться їй якоїсь ціли. Важним засобом розуміння господарських явищ є практичні суспільні прогульки (на прим. на ринок, на фабрики і т. д.). Та на особлившу вагу заслугує т. зв. метода проєктів, поширена в Америці. Ціле навчання і виховання зосереджується на якійсь одній реальній події. На пр. такою подією в одному році є надавання пачки на почту. Поодинокі учителі розділюють між себе ріжні частники тої події: як збити пачку, де взяти дерева, з якого зроблені дошки, цвяхи, котрими збиті дошки, фабрика цвяхів і т. д. Інший знову говорить про комунікацію в Америці і т. д. У нас такі школи покищо неможливі, але можнаби звертати увагу молоді на деякі практичні справи. От хочби прим., як спровадити вуголь до школи. При тім можнаби зясувати справу комунікації. А в нас змисл комунікації дуже слабо розвинений.

Словом, господарсько-суспільне виховання молоді має створити новий тип громадянина, котрий розумівби, що батьківщина вимагає від нас практичної праці. Так вихований чоловік розумівби господарку не як погоню за богацтвом, але ідейно, себто що треба вміти робити гроші не лише для себе, але і для громади.

В короткій дискусії після реферату бесідники висказалися, що з огляду на неприязність учителів треба сей відчит повторити на сходинах учителів та представників господарських установ і щойно тоді перевести широку дискусію над порушеними дуже цікавими і в нас новими думками того відчиту. Чи се зроблено?

Всім Післяплатникам вислали ми минулого тижня окремі упімнення, в яких обчислені залеглости по кінець серня с. р. Просимо залеглости вирівнати і не допускати до примусового стягання судовою дорогою.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Зїзд катол. Епископів Польщі. З достовірного жерела повідомляють нас, що дня 3 вересня с. р. зачався у Варшаві зїзд католицьких Епископів всіх трьох обрядів з цілої Польщі. Зі Львова поїхав Преосв. Іван Бучко, Еп.-Помічник. Сей зїзд потриває кілька днів. На порядку нарад мають бути дуже важні справи катол. Церкви в Польщі.

В Евхаристійнім Конґресі, що відбудеться в Холмі 8 й 9 вересня с. р., візьмуть участь ОО. Василіяни: о. М. Гриневич з Грабівця к. Замостя, о. К. Полішко зі Львова й о. Й. Федорик з Городла над Бугом. — (л).

Відпуст у Гошеві на празник Успення Божої Матери відбувся гарно. Погода була ввесь час. Нарід, що горнувся з сердечною любовю до Цариці на Ясній Горі, вповні задоволив свої душевні бажання. Священників було двацять кілька, що з великою посвятою сповідали, деякі навіть цілу ніч. Запричащалося в той празник понад 5 тисячів прочан. Було богато процесій з сусідних сіл. Численні гуртки прочан напливали вже від самого рана попереднього дня навіть з далеких сторін, як: Сколе, Рогатин, Дрогобич та Журавно. Були путники й зза Станиславова, Калуша та Стрия, навіть деякі інтеліґенти зі Львова. Сл. Божу співав Впр. о. декан Шпіцер, проповідував о. О. Дуб ЧСВВ. Мило було глядіти, як нарід, піднесений на дусі й загрітий любовю до гошівської Матери Божої, з глибокою вдячністю в серці та величною піснею на устах пращав Ясну Гору.

Празник Успення Пресв. Богородиці в Жовтанцях куликівського деканату. Велике село Жовтанці, жовківського повіту має величаву на цілу околицю церкву, якій рівної що до величини нема навіть у Львові. Церква в стилю українськім, з трьома копулами і трьома павами. В день Успення Пресв. Діви зійшлося тут така велика маса народу, що та велика церква не могла всіх змістити. Крім парохіян прибули також маси людей з Зіболок, Артасова, Руданець, Кукизова, Яричова і інших місцевостей, з повітів жовківського і львівського та каменецького. Було коло 10.000 людей. До св. Тайн приступило 1.500. Священиків було 10. Відповідно до величавої й гарної церкви співають в Жовтанцях також дуже гарно. Рано було всеночне й утреня. Дяки з гарними голосами і зі знанням церковного співу — відспівали ті богослуження дуже гарно. Таксамо гарний мішаний хор відспівав Сл. Божу, яку правив з діяконами місцевий парох о. Ясеницький, що має вже 82 роки. Проповідь на дворі з проповідальниці виголосив о. М. Каровець ЧСВВ. По вечірні відбулася процесія з Найсв. Тайнами. Гарний святочний настрій в селі попсували місцеві Поляки, які зараз по скінченню Сл. Божої почали свій гучний фестин з музикою близько церкви. На фестині були деякі темні пяні осібняки, які пописувалися своїм хуліґанством і деякі одиниці хотіли нападати на дім о. сотрудника, але дістали заслужену відправу. На жаль ті пяні осібняки були місцеві парубки, не-Поляки, а таки наші.

Подвійна приміція відбулася у с. Ласківцях, пов. Теребовля, її відправили: в неділю 26. VIII. о. М. Когут, ЧСВВ, а на Успення о. В. Ваврик, ЧСВВ. Проповідали запрошені ОО. Василіяни з Бучача: о. К. Керницький, префект Інституту й о. О. Шуплат, професор. — (А-к).

Міжнародний Конґрес Томістичної Фільософії відбувся минулого тижня в Познані.

Італійський конґрес християнського Сходу зачався в Венеції. Програма конґресу обіймає тиждень наукових студій та молитви за єдність християнства. Сей конґрес зорганізував Італійський Союз Християнського Сходу під проводом кард. Лявітрана. Підчас нарад того конґресу відправлять богослуження у східнім обряді. — (КАП).

Нова книжка про масонів

„Русские вольніе каменщики“

Вийшла в Парижі нова, невеличка але цікава книжка про масонів в російській мові. Її авторка Т. А. Бакуніна. Се свого рода словар російських „вільних“ масонів. Річ в тім, що в році 1822 закрито російські льожі масонів і їх від того часу вже не було, але були поодинокі російські масони, котрі були членами чужих льож, головно французьких. Праця Бакуніної обіймає клясичну епоху російського масонства в 18 ст. і в першій четвертині 19-го. Поява її підготована дослідами М. Льонґінова, А. Пипіна, П. Пекарського, Т. Соколовського і ін. Книжка Бакуніної цінна зібранним матеріялом, але має хиби в висновках, котрі рівно делікатно як слушно підчеркує її рецензент В. Ходасевич в 3368 ч. парижського „Возрожденія“. А саме авторка пише, що „масонство в Росії було близьке християнству, причім вольні масони приймали християнство як обичаєву систему, як свого рода внутрішну церкву“. На те замічує Ходасевич: Се правда, що російське масонство не було в опозиції ні супроти Церкви, ні супроти релігії, та від того ще далеко до його близькости з християнством: приймати християнство тільки як обичаєву систему значить не приймати його зовсім. Се глибокий блуд або ще щось гірше, коли хтось внутрі Христової Церкви строїть іще якусь „церкву“, навіть колиб вона одушевлялася високими моральними ідеалами та не визнавала Христа як одиноку й абсолютну Правду й не управлялася Христовим іменем. Того блуда не уникнуло і тих 15 православних священиків і також 15 духовників інших віроісповідань, котрих начислила авторка між російськими масонами. Цікаво, що між останними більшість мали лютеранські проповідники. Католицьких священиків, підчеркує рецензент, трудно собі уявити між масонами. І слушно каже.

Гумор. Хто був перший радіофоніст? — Прабатько Адам. — Та чому? — Бо з його ребра Бог зробив перший голосник.

Гумор. — Як то мусить бути страшно, коли прімадонна запримітить, що вже не має голосу.

— Так, але ще страшніше, як вона того не запримітить.

Лікарський фейлетоник.

Тиф і бігунка

Як перед ними забезпечитися?

В останних днях богато осіб занедужало на бігунку й тиф. Причина сего головно несвіжі харчі. Спека й вогкість воздуха спричинюють скорий розклад і гниття сирих і варених харчів. Спожиття таких харчів викликує затроєння жолудка, бігунку й тиф. Жолудкових забурень не треба легковажити, бо всі, навіть найдрібніші жолудкові забурення можуть викликати тиф. Нераз людина заразиться тифом, але поборе зараження, заки тиф розвинеться. Одначе коли кормовий провід ослабне через нестравність, тоді кожде зараження приймається й доводить до вибуху недуги.

Тому вказана велика осторожність з харчами. Треба їсти лише свіжі, не надіпсовані харчі. Найлекше псується мясо та його продукти. Се пізнати легко по зміненій красці, полиску, характеристичній воні. Затроєння несвіжим мясом належить до найгрізніших. Несвіжого мяса не вільно їсти навіть коли його спечеться і заправиться. Не треба також споживати несвіжого молока, яець, сира й масла та несвіжих риб. Овочі та яринн треба перед їдженням добре сполокати, найліпше під водотягом. Варені страви таксамо скоро псуються як і неварені. Коли хочемо їх переховати на другий день, треба мати спіжарку з ледом. Треба дбати про свіжі харчі та про здоровля жолудка, коли не хочемо занедужати на бігунку або тиф.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НА X КОНҐРЕС НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШОСТЕЙ в Женеві виїхала від Українців пос. Мілена Рудницька зі Львова. Відомости польської преси, неначеби польська влада відмовилася видати їй пашпорт, не відповідають дійсности.

ПОЛЬЩА РАТИФІКУВАЛА торговельну і навіґаційну умову з Туреччиною, заключену в Анкарі ще 29 серпня 1931 р.

НІМЦІ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ істнування німецько-польського тайного договору. Берлінські німецькі ґазети напечатали урядовий комунікат, котрий називає вісти поширювані французькою пресою маневром, що має заколотити добрі польсько-німецькі відносини. Урядова „Діпльоматіш-Політіше Кореспонденц“ пише так: „Франція невдоволена зі становища Польщі поборює противників французької пактоманії методою кидання підозрінь“.

КАНЦЛЄР ҐІТЛЄР видав новий декрет праці. Будуть звільнені всі нежонаті робітники в публичних і приватних інституціях. На їх місце мають приняти таких, що удержують рідню. Не будуть звільняти лише членів націонал-соціялістичної партії, штурмових відділів і вислужених військових.

В БЕРЛІНІ УВЯЗНИЛИ 9-ох закордонних комуністів, котрі приїхали відвідати провідника німецьких комуністів Тельмана, що відсиджує кару вязниці. Закордонні комуністи вели протидержавну пропаґанду. Між ними були: 4 Анґлійці, 2 Французи, 3 Еспанці.

ТРІЮМВІРАТ В НІМЕЧЧИНІ. Ґітлєр має заповісти на конґресі націонал-соціялістичної партії утворення тріюмвірату, що буде помагати Ґітлєрови правити Німеччиною. До сего тріюмвірату малиб увійти: Ґерінґ як віцеканцлєр для політичних справ, ґен. Бльомберґ для справ оборони держави і мін. Ґес як провідник націонал-соціялістичної партії.

ДО ЛОНДОНУ приїхав муж довіря канцлєра Ґітлєра фон Ріббентроп. Анґлійська ґазета „Дейли Експресс“ пише, що Ріббентроп має виєднати для Німеччини на кредит сирівці металів, передовсім ніклю й міди.

АВСТРІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО звернеться незабаром до великих держав за дозволом утворити постійну „політичну збройну силу“. Вона складаласяби з деяких частин Гаймвери і піввійськових орґанізацій та піддержувалаб правительство.

В М. ЛЄОБЕН (Стирія) військовий суд засудив 16-ох учасників липневого повстання. Одного з обвинувачених присуджено на кару смерти, двох на досмертну тюрму, 11 обвинувачених від 10 до 20 літ тюрми, одного на рік і одного на 2 роки тюрми.

БОЛҐАРІЯ призначила на свого посла в Москві проф. Міхалчева, б. болгарського посла в Празі. Москва дала свою згоду. Се перший повновласний болгарський посол при совітськім правительстві.

ЕСТОНІЯ продовжить виїмковий стан. Естонський міністр внутрішних справ заявив представникам преси, що виїмковий стан, котрий мав тривати до 12 вересня с. р., буде продовжений на неограничений час.

ЧИСТКА В КОМУНІСТИЧНІЙ ПАРТІЇ на західній Сибірі відбувається дуже строго. Досі провірили 52.500 комуністів, з того видалили з партії майже четвертину. Крім сего 9 процент здеґрадували до степеня кандидатів і 8 процент до степеня симпатиків. В часі минулорічної загальної чистки викинули з партії пересічно около 17 процент членів.

ЯПОНСЬКА КАМПАНІЯ проти совітського консуля на стації Поґранічная в Манджурії розгорілася на добре. Ґазета „Харбінское Время“ пише отверто про участь деяких совітських консулятів в саботажах на території Манджурії й доказує, що роля совітського консуля Стельмаха на стації Поґранічная є „спеціяльна“.

НОВИНКИ

Пригадуємо, що „Нова Зоря“ і „Правда“ перенеслися від 1 вересня с. р. до нового льокалю при вул. Ґродзіцких ч. 2, I поверх, коло Ринку, над аптикою п. М. Терлецького.

В гр.-кат. церкві св. Варвари у Відні відбудеться 8 с. м. відкриття і посвячення пропамятної таблиці для поляглих у світовій війні вояків б. австр. полків піхоти ч. 9 (Стрий), 24 (Коломия), 58 (Станиславів), 77 (Самбір) і 95 (Чортків).

З судової Вишні пишуть нам: В ночі на 30 серпня ц. р. невідомі злочинці вдерлися через вікно до дочерної Церкви св. Спаса в Судовій Вишні. Тут перешукали кивот і розбили шафку, де є чаші та всі скриньки на свічки. Притім все поперевертали та порозкидували. Взяли тільки ручник і два кусники полотна. Вломників якось не знайшли. Годиться завважити, що це вже шестий з ряду влом.

„Косьцюлки“ на Лемківщині. В Лабовій кінчають будувати „косьцюлок“. Незабаром мають будувати „косьцюлки“ в Устю Руськім, Високій, Гладишові, Крампні та інших більших лемківських селах, де мешкає хоч кількох Поляків.

Староство в Сяноці заборонило кружкови „Р. Ш.“ оснувати діточі садки в Сяноці, Дубрівці Руській, Новосільцях, Боську, Загутині, Тиряві Волоській, Одреховій і Токарні.

Зміни на Лемківщині. З Сяніччини виділять, як ми вже доносили, 9 городських судів і прилучать їх до краківської апеляції. За тими змінами території судової влади наступить реформа адміністративного поділу держави.

В Яворівщині ширіться тиф. Управа міста Яворова ухвалила переробити один міський будинок на ізоляторію для хорих.

У вязниці в Дрогобичі повстала бійка між членами ОУН і комуністами підчас проходу на вязничнім подвірю. Бійку зліквідувала прикликана поліція. Суд засудив „бунтівників“ на кількатижневу тюрму.

Засуд адвоката. Суд в Скалаті засудив адвоката д-ра Михайла Мельника на кару 3 місячного арешту за „неприличне поведення супроти постерункового“, котрий прийшов до канцелярії адвоката стягати протокол в справі діточого садка. Засуджений боронився тим, що постерунковий поводився ароґантно. Засуджений вніс відклик від того вироку.

На фотоґрафічнім конкурсі часопису „Хвіля“ відзначено 2 праці Українців: Ол. Моха зі Львова (6 надгорода) і В. Проня з Яворова (признання).

Суспільні обезпечення в Польщі мають зреформувати. Над їх реформою працює комісія. Новий проект передбачує скасування дотеперішних інституцій. На їх місце утворять: 1) Дирекцію прилюдного здоровля, 2) дирекцію прилюдних робіт і 3) дирекцію державних рент.

В Золочеві викрили грошеві надужиття в Повітовім Виділі. Інкасенти Повітового Виділу Борсюкевіч і Ковалик забрали собі 11.000 зл. До тої афери замішаний ще податковий референт Повіт. Виділу Заліпский. Всіх увязнили.

На захід від Сяну нова повінь наробила богато шкоди. Комунікація місцями перервана. В деяких місцевостях, м. і. у Вадовицях евакуовано населення.

В рубриці „Нові видання“ в „Н. З.“ ч. 66 в реченню „Та се може наступити“... замінено слово „практики“ на „правники“. Се речення має так виглядати: „Та се може наступити щойно тоді, коли галицькі фільольоґи як також практики вискажуть у дискусії отверто свої погляди на численні спірні справи порушені Вп. Автором“.

В попереднім числі (66) „Нової Зорі“ на 4 ст. в статейці „Де похоронені Апостоли?“ має бути: „За панування Віталіса Фалієрі в 1084 р.“

Редактор „Н. Зорі“ вернув з відпустки.

Експедиція італійських антропольогів під проводом проф. Джіні перевела вже досліди над Караїмами в Галичі. Досліди виказали, що Караїми арменоїдального походження з домішкою монґольських прикмет. Дослідам охочо піддавалася молодь, натомість старі Караїми ухилялися.

Нові приписи щодо складання податкових зізнань. Фізичні особи мають дати зізнання в справі оборотового податку до 1 марта а підприємства (правні особи) до 1 червня кождого року. Такий самий термін обовязує щодо податку доходового. Речинці платности оборотового податку припадають 15.VI, 15.VIII, 15.X, 15.I кождого року.

В Ужгороді Педаґоґічне Товариство заложило власну книгарню.

Міністерство Військових Справ зарядило, що кандидатки на жінок військових в чинній службі мусять предложити військовим властям свідоцтво моральности.

Зредукують 120 телефоністок у Львові, але з кінцем 1935 р. Вже тепер закладають в централі телефонічні автомати. З кінцем 1935 автомати будуть готові і займуть місце живих людей.

„Чи варт бути злодієм?" Під таким заголовком вийшла в Кракові книжка редактора брукового часопису Зиґмунта Ляксберґера. Сей „редактор" стане тепер перед судом за публичне похвалювання проступку. Ілюстрації до тої книжки зробив Шенкіжик, оскаржений за душогубство. Чесна кумпанія, нема що казати!

Жидівська молочарня в Яворові. Жиди орґанізують в Яворові велику повітову молочарню і стараються притягнути до неї наших селян, аби знищити українські районові молочарні.

Можна купити авто за 300 зл. Власники таксівок у Варшаві продають свої самоходи і купують кінні фіякри. Сі авта продають дуже дешево. Можна купити їх за 300—400 зл., а „на шмельц" навіть за 100 зл. Таксівки заробляли колись до 100 зл. денно, тепер заробляють заледво 6—12 зл. денно. У Львові таксівки не заробляють й тілько.

„Польська" святиня в м. Буенос Айрес. Оден польський купець, будучи в Буенос-Айрес, перечитав в часописі, що дня того-і-того відбудеться торжественне богослуження в польській святині (подана вулиця) з приводу річниці погрому земляків на Україні... Отже той купець пішов шукати тої польської святині. Та на диво знайшов лише синаґоґу. Зачав тоді розпитувати Аргентинців, що се за святиня. Йому відповіли, що се святиня Поляків, торговців живим товаром. „Алеж се жидівська синаґоґа", — з обуренням крикнув купець. „Та де там, — була відповідь — „Жиди не люблять їх і бойкотують — і власне тому вони поставили собі свою польську святиню"...

Перун вдарив в літак. В стейті Міссурі пасажирський літак влетів у стрефу бурі і запалився ражений перуном. Летун і 4 особи погибли. Також близько каналу Ля Манш перун вдарив в літак. Летуна поразило, але лиш частинно і він вспів ще осісти з апаратом на землю.

В Бразилії знищили 2 міліярди кільоґрамів кави, докладно: 2,116,112.060 кґ. до 31.VII. 1934. Каву палять дальше, щоб позбутися надмірних запасів.

Гумор. Б р а к т е м и. Найкращі околиці світа се гавайські острови, — оповідає один подорожник. Там панує вічна погода. — Бідні ті Гавайці — перериває якийсь слухач. Про щож вони розмовляють?!

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Польська ґазета про українську кооперацію. Варшавська ґазета „Куріер Поранни" вмістив в ч. 236 з 26 серпня с. р. обширну статтю про українську кооперацію п.з.: „450 тисяч людей обеднує українська кооперація". В статті зреферована розмова представника Ревіз. Союзу Українських Кооператив інж. Павликовського з представником „Куріера Поранного" Й. Р. Стаття кінчиться так: „...стораз красше говорять цифри. Цифри найкрасше ілюструють український кооперативний рух на Червоній Руси: 450 тисяч членів, 53 міліони обороту річно, 2 міліони проданого масла — се справді імпонуючий і викликаючий пошану орґанізаційний розвій".

Міжнародний Кооперативний Конґрес почався 4 с. м. Як представник української кооперації виїхав посол Остап Луцький.

Нове українське підприємство у Львові, одиноку українську пральню хемічного чищення „Брін", отворено від 1 с. м. при вул. Бляхарській ч. 21.

Знижка цін цукру і соли. Від 1 вересня с. р. наступила знижка цукру на 15 сотиків на однім кільоґрамови. Від тепер кільоґрам цукру в дрібній продажі коштуватиме 1.25 зл. Незабаром має наступити знижка ціни сірої соли.

Буджетовий дефіцит Польщі виносив за липень с. р. 27,700.000 зл. Покрили сей дефіцит з національної позички. В минулім році в тім самім часі Польща мала 26,200.000 зл. дефіциту.

Кредити меншають. Приватні банки обмежили впродовж с. р. уділювання кредитів. Висота уділених кредитів зменшилася в минулій частині року з 636,000.000 зл. на 546,000.000 зл., то є на 90,000.000 зл. менше.

Футрарські торги і вівчарська вистава в Вильні скінчаться 10 вересня с. р.

Економічна програма Німеччини. Президент державного банку Німеччини д-р Шахт виголосив другу велику промову підчас відкриття осінних торґів в Липську. Він сказав м. і., що причина обмеження торговлі се господарська політика великодержав. Вони ведуть боротьбу з німецьким вивозом, Німеччині не дають змоги платити старих довгів, змушують її до самовистарчальности. Бойкот німецьких товарів шкодить також продуцентам сирівців на цілім світі. Дефляція зменшує світову торговлю. Девальвація марки для Німеччини неможлива хочби тому, що вона збільшилаби її тягар загран. довгів, що в цілости є в чужій валюті.

Кріза совітської торговлі. „Економическая Жізнь" пише, що деталічні обороти в московській торговлі впали в останних днях на 20—25 проц. Росте скількість невиплатних довжників між совітськими економічними інституціями. Кооперація на совітській Україні має 50 міліонів протестованих векслів її клієнтів. Серед невиплатних інституцій є великі трести і дрібні картелі.

Господарське положення Злучених Держав Північної Америки погіршується. Предсідатель американської федерації праці Ґрін заявив, що в Америці є 10 і пів міліона безробітних. Щодня вибухають страйки в ріжних ґалузях промислу.

Задовження Японії. Дня 30 червня с. р. Японія мала 10.4 міліярдів єн довгу, в тім 1.4 міліярда єн заграничних довгів і 9 міліярдів єн внутрішнього довгу.

БІРЖА

Ґроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·18·—5·19·— зл. Золотий доляр 8·92—8·95. Канадійський доляр 5·26; 1 німецька марка 1·97—1·98; 100 франц. фр. 34·95; 100 чеських корон 22·; 1000 ром. левів 40 зл.; 100 австр. шілінґів 99·—99·50 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко	Підволочиська — льоко	Львів
Пшениця двірська	16·75—17·00;	18·75—19·00
Пшениця збірна	15·00—15·25;	17·25 17·50
Жито двір.	15·00—15·25;	16·75—17·00
„ збірне	14·50—14·75;	16·25—16 50
Ячмінь двір.	15·25—15·50;	—·— —·—
Ячмінь на мливо	14·25—14·50;	16·25 16·50
Овес двір.	11·00—11·50;	13·00—13·50
Овес збір.	10·00—10·50;	12·00—12·50
Гречка на мливо	14·50—15·—;	—·— —·—
Гречані крупи	34·00—35·00;	—·— —·—
Кукурудза	19·00—20·00;	—·— —·—
Грис пшен.	8·50— 8·75;	9·75—10·00
Грис житний	8·75— 9 00;	9·75—10·00
Грис ячмінний	9·—— 9·20;	9·50— 10·0

Тенденція вдержана.

Набіл: Маслосоюз платив 4. IX. с. р. за 1 кґ. масла пріма десер. — —, зл., за 1 л. молока 14 сот., за 1 л. сметани 60 сот., за 1 копу яєць 2·45 — зл. Тенденція на масло стримана, на молоко сметану і яйця вдержана.

Живина: Маслосоюз повідомляє, що від 4 IX с. р. платить своїм доставцям за 1 кґ. живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „МС" у Львові (вул. Б. Ґловацького 23): Курята (пара курят важить не менше як 1·50 кґ) за 1 кґ. 0·90 зл.

Кури	I кляса за 1 кґ.	0·90 зл.
Кури	II кляса за 1 кґ.	0·65 зл.
Качки	I кляса за 1 кґ.	0·80 зл.
Качки	II кляса за 1 кґ.	0·65 зл.
Індики	I кляса за 1 кґ.	0·95 зл.
Індики	II кляса за 1 кґ.	0·70 зл.
Пантарки пріма	за 1 кґ.	0·95 зл.

Тенденція спокійна.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АДРІЯ: Парада резервістів.
АТЛЯНТИК: Люди в білому.
КАСІНО: Фліп і Фляп як Сини пустині.
КОПЕРНИК: Щойно вчора...
МАРУСЕНЬКА: Останний з Ґоловєвих і ревія.
МІРАЖ: 7 днів щастя.
МУЗА: Нині живемо.
ПАЛЯС: Князь Аркадії.
СТИЛЕВЕ: Серце волоцюги й ревія.
УТІХА: Вулиця й ревія.

Спеціяліст від скірних і венеричних недуг
б. елев клініки у Відні й Берліні
Др. Н. ГОЛЬДШТАЙН
ординує від 10—12 і від 2—5, в неділі і свята від 9—1
Львів, Сикстуська 33. Тел. 31-42.

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коци, матераци** по ґуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська пл. 6.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости ґотівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — Здрукарні „Графія" Львів. Тиха 5. Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 9 вересня 1934. Ч. 68 (766)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.667

НОВИЙ МАНІФЕСТ III. ІНТЕРНАЦІОНАЛУ

Большевики взивають до бунту молодь всего світа.

Рижський кореспондент лондонського щоденника „Таймс" доносить, що виконуючий комітет комуністичного інтернаціоналу молоді оповістив новий маніфест. В нім взиває молодих робітників, селян і моряків всего світа, вийти на вулицю для боротьби з капіталістичним устроєм. Маніфест уложений в такім різкім тоні, якого вживали большевики ще заки старалися про приняття їх до Союза Народів. А саме говориться в тім маніфесті, що молоді робітники, жовніри і моряки не повинні боронити „батьківщини катів", бо за таку батьківщину не варт умирати. Зате повинні виходити на вулицю й викликати непорядки та страйки, подібні до тих, котрі в Австрії, Америці, Польщі та Японії вже потрясають капіталістичним світом немов ґіґантські тарани. Треба висше підняти прапор боротьби і треба поширити фронт боротьби! Буржуазії не треба давати ні одної мінути передишки. Молоді жовніри і моряки повинні скрізь брататися зі страйкарями і зі зброєю переходити до повстаючих мас, а коли зачнеться війна, то звернути свою зброю проти капіталістів. Всім орґанізаціям, котрі вестимуть боротьбу в тім напрямі, Комінтерн обіцяє допомогу. Отже з одної сторони Літвінов залицяється до буржуазних держав, а з другої сторони Мануїльський взиває молодь всего світа до загального бунту. Се раз „союзники".

Пожежа палати цісаря Манджурії

З Лондону доносять: Від кільканайцяти годин горить палата цісаря Манджурії в Чан-Чуні. Пожежна сторожа і військо та численні добровільні сторожі надармо змагаються з шаліючим живлом. Пожежа вибухла рівночасно в 4 крилах палати. Се доказ, що огонь підложено. Увязнено 21 підозрілих осіб, між ними 3 низших функціонарів двора. Пожежа цісарської палати викликала велике враження в Манджурії та Японії. — З Нанкіну доносять, що по довгих зусиллях пожежу цісарської палати в Чан-Чуні вспіли задушити.

Нова повінь в Західній Галичині

Наслідком кількадневних дощів вода на Дунайцю в м. Жабні піднеслася на 3.30 м. понад нормальний стан. Також Висла знов виступила з берегів в хшанівськім повіті. В м. Пустині вода дійшла до 4.80 м. понад нормальний стан і прибуває дальше. Лучба між Новим Санчем і Криницею перервана.

Що каже зїзд протестантів про СССР

Зїзд протестантських церков, котрий відбувся в Данії, ухвалив про СССР отсю резолюцію: „Всемірний зїзд представників християнських Церков висказує горяче бажання, щоби в разі приняття СССР до Союза Народів і то від хвилі того приняття твердо установлено, що приналежність до женевської орґанізації заключає в собі зобовязання допускати релиґійну свободу так в розумінні свободи совісти як і в розумінні довершування Богослужень. Всемірний зїзд усильно просить Союз Народів, ужити всіх зусиль, щоби члени всіх релиґійних спільнот в СССР одержали повну свободу навязувати й піддержувати взаємини зі своїми вірними так внутрі держави як поза її границями".

Що зі смаком зїдають в „раю"?

Парижська преса оповіщує лист одного з заслaних большевиками на далеку північ. Зміст листа: „Дорогий друже, я пережив дуже тяжкі дні. Ти не зможеш повірити, що мені й моїм товаришам довелося зїсти розрізану на кусники підошву. Всяке коріння, яке знаходимо при копанню каналу, жадібно зїдаємо. Все, що пишу, можуть потвердити також інші. Коли всему тому буде кінець? Якіж ви щасливі, що у вас нема тої чуми!" — Так пише про большевизм той, хто закоштував большевицького „раю". А тут наші большевицькі аґітатори спивають по каварнях каву з пінкою й дальше захвалюють червоний „рай", хоч там товариші таку школу дають нещасним людям, що подібної школи не давали нікому навіть найгірші фараони. Але здається, що „товаришів" не вратує й союз з Франціею.

Клюб добрих мужів

Оден американський пастор заложив товариство, до котрого може належати кождий муж, що любить свою жінку і виявляє їй вдячність за супруже щастя. Нововступаючий член складає приречення такого змісту: Прирікаю торжественно, що найменше раз на день поцілую свою жінку і скажу їй, що її люблю. Прирікаю також, що найменше раз на день похвалю їдження, яке зварить моя жінка і все буду старатися сказати їй щось приємного.

Черепаха з часів династії Мін

В озері Білий Смок коло Хауфанських гір в Китаю появилася дивна потвора. Забобонні китайські рибалки перестали ловити риби. Одначе недавно один відважний рибак зловив дивного звіра. Се була великанська черепаха зі срібним диском на спині з надписом: „Пущена на волю монахами з Конґчоу в 14-ім році династиї Мін". Побоючись, що черепаха може бути злим духом і може стягнути нещастя на мешканців побережжа озера, рибаки відфотоґрафували її та пустили знов в озеро. По старинній традиції ні один Китаєць не вбиває риби ні черепахи, коли її вже раз пустили на волю. На підставі обрахунків диск прикріпили до хребта тої великанської черепахи около 550 літ тому.

Громадяни! Зложіть свій гріш у своїй установі й обезпечіть законом дозволену 1/3 частину вартости своїх будинків в одинокому українському Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Нова хитрість

В неділю, дня 9 вересня ц. р., уряджують православні аґітатори в Чорнім (пов. Горлиці) „релиґійну" імпрезу з виразною православно-аґітаційною і політично москвофільською закраскою. Мотто сеї імпрези: „Да жівйот русскій народ і св. Православіе!" На згадану імпрезу запрошують православні махери всіх Лемків, с. є не лише православних, але також греко-католиків. Ціль сего „торжества" подвійна, а саме: 1) скріпити вже зівялого, православного духа у тих Лемків, котрі в 1926—28 р. далися заманити в православні сіти і 2) зловити підступним способом в ярмо православія ще декого з тих Лемків, котрі не улягли до тепер прямій і отвертій схизматицькій аґітації і не полізли в схизматицьку вівчарню.

Щоб осягнути ту ціль, православні аґітатори уживають, в звязку з вище згаданою імпрезою на Лемківщині потрійного способу, а саме: 1) По часовнях православні духовники аґітують серед своїх вірних, як також поза часовнями серед греко-католиків, щоби вони масово йшли 9 вересня ц. р. на згадану імпрезу до Чорного.

2) По лемківських селах волочаться якісь темні типи і намовляють Лемків, не лише православних, але й греко-католиків, до масової участи в буцімто „талергофськім" торжестві, яке має відбутися в Чорнім 9 вересня ц. р. В сей спосіб надуживають марки популярних тепер на Лемківщині талєргофських торжеств до православної аґітації, бо — як відомо — згадану імпрезу уряджує комітет, в якім верховодять православні духовники і той комітет ділає — як вище згадано — під гаслом: „Да жівйот русскій народ і св. Православіе!".

3) В москвофільській пресі („Русскій Голос" ч. 31 з 1934. і „Земля і Воля" ч. 32 з 1934 р.) на першій стороні „Комітет по организаціи торжества памяти о. Сандовича и Талєргофцев" оповістив відозву до „всєх русскіх Лемков". В ній каже, щоби в с і Лемки, в котрих бється „русске" серце, взяли участь у всенароднім, русскім торжестві" і в сей спосіб віддали честь *не лиш погибшим* в Талєргофі, але також замордованому в Горлицях австрійською владою о. М. Сандовичеви, котрого послідні слова перед смертю були: „Да жівйот русскій народ і св. Православіе!"... — Програма сеї імпрези така, що 9. IX. рано мають зійтися процесії на горі коло села Чорного, де відбудеться *богослуженнн з проповідями і посвячення хреста*, відтак в самім селі відбудеться „академія" з відчитами, промовами й хоровими продукціями.

Щоби на згадану православну імпрезу заманити як найбільше Лемків греко-католиків, уложили аранжери сеї ім-

презн вище згадану відозву хитро і підступно. В „Землі і Волі", котру читають деякі Лемки, оголосили сю відозву лиш загально з підписом „Комітет", а то в тій ціли, щоби Лемки греко-католики не знали, який саме „Комітет" уряджує згадане торжество: греко-католицький, чи православний? В тій самій ціли свідомо і пляново не подали в програмі того торжества, які процесії: гр.-католицькі чи православні підуть на гору коло села Чорного та які священики: греко-католицькі чи православні будуть там відправляти богослуження і посвячувати хрест. Доперва з тої самої відозви, поміщеної в „Русскім Голосі" (сеї газети не читають прості Лемки, лиш москвофільські інтелігенти) виходить наглядно, що се православна імпреза, бо під сею відозвою нема вже загального підпису „комітет", лиш є підписаний секретар того комітету о. І. Критскій, православний духовник з Радоцини.

Ось якого підступу і крутарства уживають православні аґітатори в ціли ширення схизми на Лемківщині!

Тому два роки, а саме з початком вересня 1932 р., православні аґітатори на Лемківщині виступали на подібній імпрезі в Ждині, але більше отверто. В „Русскім Голосі", „Землі і Волі" і варшавськім „Слові" писали вони тоді ясно й отверто, що імпрезу в Ждині, на яку завзивають всіх русскіх людей з Лемківщини, уряджує „Савєт православной духовной місії на Лемковщінє" в тій ціли, щоби віддати честь убитому австрійцями правосл. свящ. Сандовичеви. Як відомо, згадана імпреза тоді не вдалася, бо гр.-католики, з виїмком кількох задурманених одиниць, участи в ній не взяли і тодішні аґітаційні проповіди православних духовників на ніщо не здалися. Відомо також, що епільоґ тої імпрези відбувся в суді і двох правосл. духовників покарано за се, що неправно вдерлися з процесіями на кладовище, яке є власністю гр.-кат. громади.

Щоби з сеї православної імпрези, котра відбудеться 9 вересня ц. р., не вийшло таке саме фіяско, яке вийшло з подібної імпрези 11 вересня 1932 р., взялися православні аґітатори до діла більше підступно і вирафінованим способом, бо торжество в честь Сандовича, яке має відбутися 9 вересня ц. р., получили разом з талергофським торжеством і навіть — як вище згадано — не оголосили в популярній пресі, хто властиво уряджує сю імпрезу, на котру запрошують в с і х Лемків. Се все — як відомо — зробили вони в тій ціли, щоби сій православній імпрезі надати більше „всенародний" характер і тим самим притягнути до неї й Лемків греко-католиків та в сей спосіб лекше аґітувати серед них за переходом на православіє.

Такій підступній православній акції на Лемківщині треба енерґічно протиділати та наклонювати Лемків греко-католиків, щоби вони у згаданій правосл. імпрезі участи не брали. Наші священики (без огляду на се, чи Українці, чи рускі) та свідоміші світські одиниці на Лемківщині повинні повчити простий нарід, що формальна участь греко-католиків у всяких православних релиґійних імпрезах взагалі, а в вище згаданій імпрезі з окрема, се з моральної точки погляду тяжкий ґріх і тому гр.-католикам в таких імпрезах участи брати не вільно.

Борис Лемківський.

Кілько людей розстріляло ҐПУ

Французька преса подає на основі книжки Есада Бея про ҐПУ, що ҐПУ покарало смертю: 25 епископів, 1.215 священиків, 6.575 учителів, 8.800 лікарів, 54.850 старшин, 260.000 стрільців, 10.500 поліцистів, 48.000 жандармів, 19.850 урядовців, 344.250 умових працівників, 815.000 селян, 192.000 робітників. Все те лише за роки 1917—1923.

Українці в Манджурії

В попередних статтях п. з. „Українці на Далекому Сході" й „Зелена Україна" представили ми ґеополітичне значіння наших кольоній на Далекому Сході, зокрема на Зеленому Клині, минувшину тих кольоній, їх національно-культурний розвиток і змагання до створення з них самостійної далекосхідної української держави та вкінці перервання тих змагань большевицькою інвазією.

В отсій статті хочемо бодай в загальному зобразити життя-буття української кольонії в Манджурії. Українська Манджурська кольонія заслугує на особлившу увагу не своєю численністю, але тим, що се найбільше і найяркіше о г н и щ е у к р а ї н с ь к о ї с а м о с т і й н и ц ь к о - д е р ж а в н и ц ь к о ї д у м к и на цілому Далекому Сході. Призначення сего огнища дуже велике і відповідальне: В слушний час запалити полумям самостійницько-державницької ідеї весь український Далекий Схід та допомогти йому визволитися.

Така роля Українців в Манджурії випливає з того, що вони межують з українським Зеленим Клином, котрий тепер стогне під кривавим червоним чоботом і що вони живуть в державі, яка скорше чи пізніше стане операційною протибольшевицькою воєнною базою.

Треба признати, що є в Манджурії гурт, щоправда невеликий, українських діячів, котрий здає собі справу з того, яка роля призначена Українцям в Манджурії й відповідно їх до того підготовляє.

Щоби зобразити життя української кольонії в Манджурії, маємо скупі і неповні дані: неповний комплєт чисел: „М а н д ж у р с ь к о г о В і с т н и к а", що виходить у Харбіні і першу частину статті Володислава Пельца „Українці на Далекім Сході" в 22 ч. „Biuletyn-y Polsko-Ukraińsk"-ого з 3 червня 1934.

Українці прибули до Манджурії в часі будування російським правительством Східно-Китайської Зелізниці, приблизно сорок літ тому. Тут вони працювали головно як зелізничі урядники і як рільники. Тому найгустіші українські оселі повстали при зелізничих стаціях і в місточках, що лежать недалеко зелізниці, та головно в Х а р б і н і осередку культурного й економічного життя Північної Манджурії. Богато рідші українські кольонії потворилися в глибині полудневої й середущої Манджурії. Отже українські кольонії в Манджурії се головно кольонії по містах, місточках і зелізничих стаціях, значить — зовсім іншого типу ніж на Зеленому Клині і взагалі в Азії, де Українці осідали головно на ріллі по селах і хуторах.

Кілько є Українців в Манджурії? І тут не можна подати докладного числа, бо нема на се статистичних даних. Владислав Пельц у згаданій статті оцінює їх на 20.000 душ, саміж Українці в Манджурії оцінюють себе на 50.000. Докладніші дані про те, кілько наших в Манджурії, матимемо щойно тоді, коли нова манджурська держава переведе перепис населення.

Загал наших людей в Манджурії можна поділити згрубша на дві части: тих, котрі осіли тут ще перед світовою війною і котрі вважають себе вже автохтонами та свіжих еміґрантів, повоєнних. Сих еміґрантів невеличка скількість, та вони політично і суспільно богато рухливіші від „автохтонів". Новоприбувші стараються надати тон українському публичному життю в тім краю. Серед тих політичних еміґрантів є й к і л ь к а Г а л и ч а н, що сповняють ролю дріжджей серед тутешньої української кольонії. Половина майже всіх Українців в Манджурії живе в Харбіні, і тому він став центром духового життя всіх манджурських Українців.

Загал наших поселенців в Манджурії живе в добрих економічних умовинах. Богато з них служить в державних і самоврядних установах, ще більше з них веде ріжні торговельні, промислові і ремісничі підприємства. Є між тамошніми Українцями інжиніри, лікарі, правники і т. д. Про економічну силу і зріжничкованість Українців в Манджурії свідчать хочби самі анонси в „Манджурському Вістнику": лікарів, аптичних складів, споживчих крамниць, каварень, мясарень і т. п.

Культурно-освітне і політичне життя Українців в Манджурії перейшло менше більше такі щаблі розвитку як на Вел. Україні і на Зеленім Клині, то значить: від малоросійщини через просвітянщину і культурництво до самостійницького державництва.

Перший період се період дореволюційний. Тоді всяке суспільно-культурне життя, як і на Великій Україні, здавлював російський царський режім. І тому воно не могло проявитися в орґанізованому виді з виїмком одного Українського Клюбу, котрий повстав 1906 р., коли по російській революції повіяло дещо свобіднішим духом. Та всеж таки почуття національної окремішности і свідомости хоч і не дуже сильне дрімало серед тутешньої кольонії. Піддержували його тоді головно театральні ґрупи професійних акторів й аматорів, які зі сцени успішно ширили любов до рідної мови, звичаїв і традиції серед старшого й головно молодшого покоління, що родилося і зростало в чужім окруженні.

Другий період по світовій війні і великій російській революції обіймає час від рр. 1917 до 1922. Його ціхує спонтанічне відродження українства в Манджурії. Починають як гриби по дощі повставати орґанізації суспільні, освітні, політичні. Тутешна еміґрація брала живу участь в політичнім житті сусідного Зеленого Клина і в творенні українських військових сил. В тім часі сформовано в Харбіні військові частини, котрі на зазив місцевої адміністрації Північно-Китайської Зелізниці берегли зелізничого майна і Харбіна перед збольшевиченими російськими частинами й перед бандитами.

Коли Зелений Клин заняли большевики, тодішна китайська влада в Манджурії за підшептом червоних і білих російських дорадників почала переслідувати всякі прояви орґанізованого українського життя, яке так буйно почало було розростатися. Освідомлююча праця знов мусіла набрати напів конспіративного характеру й обмежити свій круг ділання. Дальшу працю вело кілька жертвенних відважних людей, що не зважали на ніякі перепони китайської влади і своїхже землячків.

В 1923 р. китайська влада, підюджена московською чорною сотнею, сконфіскувала харбінським Українцям Н а р о д н и й Д і м, в котрім була українська ґімназія і суспільні орґанізації. Дім сей вибудували Українці в 1920 р. Влада сконфіскувала його за довги і дефіцити, які наробила українська ґімназія, ведена Українським Клюбом. Опісля розвязано ґімназію й ріжні інші українські установи в Харбіні і на провінції. Наступив кількалітний період орґанізаційної мертвечини.

Щойно в 1926 р. повстала філія „Просвіти" в Харбіні. Щоб охоронитися перед переслідуванням гоміндановської влади, сховалася вона під захист екстериторіяльних установ. „Просвіта" в Харбіні відограла до певної міри таку ролю як галицька „Просвіта". З неї повстали згодом всі інші місцеві товариства. Довкруги Просвіти ґуртувалися лише свідомі Українці, бо для загалу „малоросів" вона була чужа, як про це читаємо в „Манджурськім Вістнику" (ч. 24 з 15. VII. 1933). Свідчить про се звіт з діяльности Просвіти в Харбіні за 7 літ, від 1926 р. до 1933. В тім часі вступило було в члени Просвіти 225 осіб, виступило 188 так, що в останнім звітовім році харбінська Просвіта мала всего 33 членів. Тай з того 7 недійсних, а т. зв. членів співчуваючих. Як на 10.000 Українців в самім Харбіні, то се таки трохи замало. Зате тепер, коли манджурська влада віддала Українцям дім, в котрім „Просвіта" має приміщення,

ОГЛЯД ПРЕСИ

Дві політики супроти Українців

Під наголовком „Український університет чи фахові школи?" приніс відомий польський орган „Бунт Млодих" ч. 63 інтересну статтю Станислава Лося. На повисше питання відповідає автор: „Помалу, обережно, пляново, етапами, але — одно і друге". Аргументує се так: Інтелігентний Українець дуже часто не має ясного поняття про те, чим він є, то значить: не знає історії України-Руси або має про неї найбільш дивоглядне поняття, не знає розвоєвої тенденції своєї історії, не орієнтується в підставових інтересах свого народу. Не здаючи собі докладно справи з того, чим він є, український націоналіст знає досконало, чим він не є: знає, що він не Поляк і не Росіянин і не хоче бути ні одним, ні другим. Та свідомість його відрубности така у него сильна, що дуже часто викликує ріжні хоробливі прояви його діяльности. Всяка політика, котра в відношенні до Українців не бралаб за точку виходу того сильного почуття відрубности, булаб політикою нереальною, отже блудною. Супроти трівкости й інтензивности настроїв української національної душі можливі тільки дві реальні політики. Перша то та, котру вибрали большевики: вона полягає на фізичнім винищуванні всіх одиниць вразливих на національні гасла. Та праця успішна, але вимагає безпастанного повторювання і булаби просто працею Сизифа, якби розпоряжала тільки тим негативним чинником. Одначе вона усуває національні бактерії на те, аби могли тим свобідніше розвиватися бактерії совітської цивілізації, котра очевидно повстає на наших очах. Остаточний успіх або неуспіх тої політики большевиків супроти Українців залежить виключно від того, чи устрій і держава большевиків перетрівають кількадесять літ. Коли перетрівають, то здовж східної границі Польщі істнуватиме окремий світ большевицької цивілізації — подібно як століттями істнував біля полуднево-східної границі Польщі світ мусульманської цивілізації. Совітська Україна буде частиною того світа без огляду на те, якою мовою говоритимуть її мешканці. Совітська цивілізація рівнодушна на язикові справи й уміє досконало відріжняти справу мови від справи народу, чого не вміють робити націоналісти середної Европи. Вони все ще йдуть безкритично на шнурочку німецької доктрини 19 ст., котра утотожнювала язик і національність. Тепер та доктрина покинена вже в самій Німеччині. Польща як держава, котра не може виховувати української етнографічної маси в дусі ненаціоналістичної цивілізації, не може провадити політики ліквідації українського національного руху навіть якби була на стільки сильна, що механічними способами моглаб доразно довершити такої ліквідації. Польща не може того робити тому, бо сама стоїть на націоналістичній культурі й нічим не може заступити національного почуття у своїх горожан. Може тільки пробувати перетягнути їх з одного народу до другого, то значить, може провадити т. зв. політику асиміляції, очевидно тільки язикової, бо державний апарат може ділати тільки на зовнішні прояви. Одначе політика асиміляції все і всюди в історії кінчилася банкроцтвом. (Причини того виложені дійсно інтересно в брошурі тогож автора п. з. „За конструктивну політику на Червоній Руси". Ту брошуру видала „Нова Зоря" окремою відбиткою). Отже коли політика асиміляції згори засуджена на неповодження, коли політики ліквідації українського національного руху не хочеться і не можеться консеквентно перевести, то лишається тільки одна реальна політика: вона полягає на каналізації й розбудові українського національного руху, на пляновім і степеневім уліпшуванні структури українського народу. Спосіб на те: плянове випосажування українського народу в ті всі установи й урядження, без котрих не може обійтися нормальний европейський нарід, що живе в области західної культури. Хоробливість української національної душі й нераз потворні прояви її ненормального функціонування треба в великій мірі приписати бракови тих установ і уряджень, конечно потрібних кождому народови. Їх ніколи не заступлять чужі установи, навіть найлучші й найприхильніші. Чужонаціональна і чужоязична школа може дати нераз більше ніж школа власна, але ніколи не дасть політичних переконань, не дасть світогляду і не натхне любовю до держави. Щоби ненавидіти Англію, Ірляндець не потребував говорити по ірляндськи. Без повної системи шкільництва з власною мовою і власним учительством український нарід зовсім не спольщиться. Правда, тоді він на завше оставби народом недорозвитим, народом хорим, у котрого свідомість відрубности в відношенні до Поляків буде, як і досі була, одинокою спонукою найбільше несимпатичних і найменше розумних відрухів. І як досі самовбийчий інстинкт буде дійсним управителем того народу. Той самовбийчий інстинкт Українців був нашим цінним союзником як довго ми й Українці стояли напроти себе як вороги. Одначе тепер ситуація засадничо змінилася. Мусимо жити з собою як співгорожани, правдоподібно через ряд поколінь: як довго, се залежить від трівкости совіт. цивілізації. Не збільшить сили польськ. держави й польського народу, коли оден з народів Річипосполитої остане народом хорим, кермованим самовбийчим інстинктом і матиме тільки заїду свідомість своєї відрубности, але без знання свого позитивного національного змісту, витвореного географією, історією, господарськими услівями й вимішанням рас, народом, що неспосібний зрозуміти категоричні накази своєї власної рації стану, народом несвідомим рівнобіжности українських національних інтересів з польськими. Позитивний зміст в українське національне почуття може влити тільки українська висока школа. Вона однока може зрівноважити чисто негативний чинник почуття національної відрубности. Тому практичне питання повинно звучати не: „Український університет чи фахові школи?", — але: „В якій черзі та в якім взаїмнім відношенні повинні на терені Річипосполитої повставати українські фахові й загальнообразуючі школи типу середнього і вищого?" Школи се тільки средства, що мають вести до ціли. Тут ціль — нормалізація української суспільної структури і зрівноваження в українській національній свідомости чинників негативних чинниками позитивними.

Так пише граф Лось. Богато в тім розуму одиниці зі старого, політично віками виробленого роду. Та, розуміється, від поглядів одиниці до впровадження їх в життя держави — дуже далеко.

Справа Лемківщини

„Пшеґльонд Католіцкі" ч. 33 з 2 с. м. приносить під таким заголовком в рубриці „Пшеґльонд прасови" статейку з 39 ч. „Нашої Справи", тижневика тарнівської дієцезії.

„Лемківщина — пише „Наша Справа" — була донедавна майже незнана католицькій польській суспільности і взагалі Полякам. А тимчасом на ній розгравалися справи неостанного значіння. Одна справа — се ведена на широку міру пропаганда православя, фактична апостазія богатьох, друга — се запопадливе „навертання" на українізм (Чи треба аж „навертати" на „українізм" українське племя Лемків? Таксамо якби хтось говорив про „навертання на польськість" Гуралів чи Мазурів! Чи не бувби се очевидний нонсенс? — Ред. „Н. Зорі"), котрий в тім закутку Польщі і в такій формі буде все під знаком запиту у відношенню до державного закону (?), до правди (?) і слушности (?). Установленя Св. Столицею для Лемківщини Апостольської Адміністратури та введення міністерством освіти підручників в лемківській мові (дослівно: „ензику"!) до тамошних шкіл звернуло очі так католиків як взагалі Поляків на той зрештою малий окравок нашої Річипосполитої. Число всіх Лемків — 150.000.

...Лемки виказують значні ріжниці в відношенню до „Русіньуф-„Україньцуф" зе всходней Малопольскі". Та ріжниця особливо зазначується в мові, дуже зближеній (?) до польської мови (?). Донедавна (Лемки) всі були католиками, уніятами та належали до гр.-кат. перемиської дієцезії. Наперед застановімся над пропаґандою православя серед Лемків. Той процедер зачався вже перед світовою війною, менше-більше в 1911 р. Причини того були отсі: а) Тоді істнували на Лемківщині і ще до нинішнього дня перетривали дві політичні партії: москвофіли та Українці. Москвофіли, щоби якнайбільше приподобатися Росіянам, котрих офіційним віроісповіданням було православя, радо покидали католицизм і приймали православя. Єдність з Римом називали зрадою на користь Українців. Католицизм уважали нераз за „польську віру". — б) Уніятське духовенство в тих околицях, овіяне москвофільським духом, не прикладалося до солідної праці над угрунтуванням католицизму в душах вірних. — ц) Лемківська еміґрація в Америці, серед котрої ізза надмірних звязків з православними російськими еміґрантами зачало ширитися православя, забажала перещіпити нову віру на батьківські ниви. В тій ціли слали з другої півкулі численні доляри, книжки та брошури. — д) Побирання часто може зависоких оплат за релігійні послуги місцевими душпастирями се було для Лемка покусою шукати за дешевою офертою, а таку знаходили в православного батюшки. — е) Вкінці підчас російської інвазії не занедбувано нагоди, щоби предложити уніятам православя. Того рода „місії" уладжували вже передтим. Працювали тут „місійні" висланники з Житомира й Почаєва. Завитав сюди навіть зовсім непожаданий гість, православний патріярх з Антіохії. Ті причини довели до того, що значна частина Лемків-уніятів приняла православя. Коли російські війська уступили, апостати при помочи Божої ласки протерли свої запаморочені очі та чимскорше вернули до катол. Церкви. До 1921 р. лишилося в цілій Галичині („Малопольщі"), отже на Лемківщині, лише 4.566 православних, переважно еміґрантів Росіян. Жар схизми здавалося загашений, одначе іскри тліли в попелі, щоби вибухнути несподіваною полуміню.

І ось від 1926 р. датується формальна православна „місія" на Лемківщині. До деяких з висше згаданих причин долучилися нові. а) І так москвофіли, з котрих давніше найбільше рекрутувалося православних, зачали відгребувати свою „мученичу" історію в Австрії, окружаючи себе ореолом посвячення для ідеї збратання „Русінуф" з Росіянами, що було очевидною пропагандою православя і та небезпека дальше загрожує. Нпр. на ґріб православного Сандовича в Ждині (пов. Ґорлиці) відбуваються формальні паломництва. б) Пропагування православя не стрічає на ніякі засадничі трудноші зі сторони польських властей. ц) Часте невдоволення населення льояльного у відношенню до польських властей зі священиків-„Українцуф", що надуживають амвони до політики. д) Вкінці запопадливість автокефальної православної Церкви в Польщі з митрополитом Діонізієм на чолі за побільшенням своїх ісповідників. Вся погубна акція мусіла видати подібні овочі та на лихо — від 1926 р. до нинішного дня на православя перейшло около 20.000 Лемків.

Офіційна православна парохія у всій б. Галичині є тільки одна у Львові, отже на Лемківщині істнують філії: 6 признаних правительством і 18 філій (станиць); непризнаних церков і каплиць є 23, крім того 3 в приватних домах. Сіл, де є православні а нема православних церков, є 30. До уніятських церков православні роблять собі претенсії зрештою неузасаднені — і на тім тлі приходить до частіших бійок і напастей зі сторони православних. Таких фактів в 1933 р. в горлицькім повіті занотовано аж 13. Цілою „місією" на Лемківщині кермує з рамени митроп. Діонізія Фільотей Нарко, що живе у Львові. Дня 15 лютого с. р. у всіх православних церквах відбулася збірка жертв на „православну місію" на Лемківщині. „Попі" також рішили оподаткуватися на ціли тоїж місії. Ті явища се для нас (Поляків) немалий викид.

Друга справа, котра звернула очі Поляків на братній лемківський нарід, се введення міністерством освіти підручника до тамошних шкіл з мовою Лемків. Се крок в ціли пробудження національної а властиво племінної окремішности (Лемків) від решти „Русінуф -„Україньцуф", в дальшій будучности, щоби перетяти на Лемківщині українську аґітацію".

Вкінці невідомий автор описує українську протинакцію на Лемківщині та взиває до релігійної й національної згоди. Признає, що тепер гірше і то під обома оглядами. Автор бажає повороту православних Лемків до катол. Церкви.

Ліквідація польських консерватистів

Краківський „Ґлос Народу" в ч. 239 з с. р. стверджує в санаційнім таборі поважне пересунення на ліво. ПП. Стпічиньский і Ржимовский зачали в „Курієрі Пораннім" остру кампанію проти більшої власности і „Левіятана". Пізніше наступила промова премієра проф. Козловского про ліквідацію задовженої більшої власности. Потім прийшла жирардівська справа, що уможливила розіграння партії з консерватистами на терені для них найбільше некориснім. П. І. Матушевский помістив в проурядовій „Газеті Польскій" статтю п. з. „Паршива умова", в котрій виступив остро проти умови, яку заключили польські капіталісти з французькими капіталістами. Адв. Ледніцкий, що довів до заключення умови, скінчив самогубством. Сенатор з ББ Добецкий, визначний консерватист, після негативного висліду партійного суду, зрікся мандату і виїхав закордон. Також попали в неласку отсі визначні консерватисти: президент управи Жирардова ґраф Генрик Потоцкий, сенатори М. Соболєвский і Тарговский, б. члени управи Жирардова. „Ґлос Народу" закінчує так: „ПП. Добєцкий, Соболєвский і Тарговский — се консервативні політики, якнайбільше зближені до кн. Радивила. Він мусить пасивно приглядатися „ліквідуванню" свого найближчого політичного окруження, що є однозначне з ліквідацією консервативних впливів в санаційнім таборі. Під тим оглядом нині вже нема найменших сумнівів".

скількість її членів помітно зростає.

Та всеж таки в сім періоді організаційного застою, що тривав від 1922 до 1931 р., довершено одного дуже великого діла, котре свідчить про велику релігійність харбінських Українців: В останнім році сего періоду вибудовано в самій середині міста прегарну церкву.

Українську православну парохію в Харбіні заснувало брацтво св. Покрови, що повстало в 1922. З початку церква була в приватнім помешканні, при будинку Українського Клюбу. В 1923 р. китайська влада відібрала той будинок. Тому церкву мусіли перенести до приватного помешкання на Вел. Проспекті в Харбіні і примістити її в підваллю. Там повстала думка про будівлю свого храму. Постанову до двох літ переведено в життя.

В грудні 1930 р. церква вже була збудована і посвячена. Церква та має пароха, двох сотрудників й одного діякона. При церкві розвивалася також філянтропійна акція. Одначе російська православна церковна влада робила тій українській парохії ріжні перешкоди на кождому кроці, розуміється виключно тому, що се українська парохія. Коли читати се, то трудно зрозуміти, як можуть наші православні брати терпіти допікання від московської влади навіть там, де моглиб легко позбутися всякого переслідування. Видно, яка велика сила — привичка...

Руїна Лемків

У звязку з появою брошури „Лемковина Сибір“.

Ця країна гір, лісів і потоків не перестає бути предметом зацікавлення Поляків, москвофілів і Українців. Ходить про те, котрий з трьох в горі наведених чинників на Лемківщині переможе.

Польський уряд в останнім часі веде уплянóвану згори політику на Лемківщині. Полягає вона на тім, щоби збудити в Лемків прихильність і привязання до Польщі.

Треба признати, що за Польщі збудовано тут богато битих доріг, богато починають. В богатьох селах переведено комасацію, повстає богато нових шкіл. В часі переднівку дають муку. Все це не остає без впливу. Вслід за тим іде явна еманципація „русских“ зпід стягу „Лемка“, буквар лемківський, русский епископ і новіші проекти адміністраційного поділу до регіоналізму включно.

Користаючи з нагоди, горстка людей зпід стягу „Лемка“ в імя нібито загроженої руськости Лемків, починає вести окрему політику. Вона дуже проста. Полягає на цькуванню Лемків проти гр.-кат. духовенства і перемиського Епископа. Мовляв, „священики ведуть українську політику з амвони“. В так демагогічний спосіб стараються стати „провідниками народу“, хоча назва Русь — руський є тут в духовенства в пошані.

Та більшість Лемків рівнодушна на всякі впливи і стоїть осторонь від духового життя. Причина — розпучливе матеріяльне положення. Неодин священик розчарувався тут в культурно-освітній праці, не розуміючи, що не може бути й мови про духову культуру там, де нема матеріяльної культури, основи. Щоби зрозуміти Лемка і його нужду, вернім на хвильку в часи передвоєнні. Тоді хто з Лемків був в жидівській кишени, їхав до Америки. З ощадностей стягав молодшу рідню до Америки, котра опісля давала йому поміч. Так повставала тут природна еміґрація. А що земля тут і лиха і зле управлювана, тут кождий рік в часі передновку голод — недоїдання. Тоді наші Лемки йшли над Тису і Дунай, де жнива на місяць скорші. Звідти приходили відживлені і зі збіжжам. Днесь границя над Тису і Дунай замкнена. Еміґрація взагалі замкнена. А тут ціла армія молодих людей підростає — і стає тягарем села! Не мають нераз навіть вівсяних остей в часі передновку і йдуть до польських дідичів за 25-ий сніп, бо там дістануть їсти. Це факт.

Краєві змагання УСС

Сегорічні легкоатлетичні змагання УСС (Українського Спортового Союзу) принесли богато несподіванок. Українські спортовці побили аж сім офіційяльних українських рекордів. Змагання почалися в суботу 1. IX. с. р. о год. 16-ій на площі Сокола-Батька, закінчилися в неділю вечером (2. IX.). В змаганнях брали участь: УССК (Укр. Студен. Спорт. Клюб), „Черник“, Сокіл-Батько, „Плай“ (жіноча дружина), „Тризуб“ — всі зі Львова. З провінції: „Беркут“-Перемишль, Сокіл-Стрий, Сокіл-Станиславів.

На тих змаганнях ми побачили, що український спорт росте або, як то кажуть, „кляса“ підноситься. Притім очевидно росте й зацікавлення публики, яка сего року прийшла на змагання досить численно. Найбільше молоді, старших мало. При деяких точках (головно при бігах) запал публики був так великий, що кричали всі аж до старших панів і поважних пань включно. — Осяги були такі: ЖіноК: біг на 60 м.: Орися 8.5 сек.; біг на 100 м.: Орися 14.8 с.; біг на 200 м.: Якубів 30.5 с. (новий український рекорд); біг на 800 м.: 1) Повзанюк 2.49.1 с. (новий рекорд), 2) Якубів 2 м. 55.2 сек.; скок удовжінь з місця: Орися 2 м. 85 цм.; скок увисочінь: Гриців (Сокіл-Перемишль) 1.29 м.; скок удовжінь: Орися 4.55 м.; мет диском: Ніжанковська (Станиславів) 26.02 м.; мет кулею: Ніжанковська 8.95. — Осяги мущин: біг на 100 м.: Петріна (Стрий) 12.1 сек.; біг на 400 м.: Рак Роман 56.9 сек.; біг на 1.500 м.: Савчак (Станиславів) 4 мін. 24.7 сек. (новий рекорд). В бігу на 10.000 м. (10 км.) побідив М. Матвійчук (з Бродів, студ. політехніки) в часі 36 мін. 19.8 с. побиваючи офіційяльний український рекорд о 2 і пів минути. Публика урядила йому за те велику овацію. Біг на 5.000 м. (5 км.): Чорний 17 м. 26.9 с. (новий рекорд); на 800 м.: Савчак 2 м. 09 с. (новий рекорд); на 200 м.: Р. Рак 25.9 с. Гінці 4 рази 100 (штафета): Спортовий Клюб „Черник“ 50 сек.; гінці 4 рази 400: „Черник“ 4 мін. — Скок удовжінь: Захарків 6 м. 22 цм.; скок увисочінь: Щербицький 1.61 м.; скок з жердкою: Козачок 2 м. 80 цм.; мет диском: Семенюк 34.61 м.; мет кулею: Круль 11.90 м.; мет ратицем: Семенюк 50.41 м. (новий рекорд). В дружиновій мужеській конкуренції переміг спортовий клюб „Черник“, здобуваючи мандрівну нагороду української кооперації. Жіночу нагороду фундовану „Союзом Українок“ здобула жіноча дружина „Плай“, що має молоду але феноменальну змагунку Орисю. — В жіночих змаганнях у відбиванці між Перемишлем і Львовом по тяжкій грі переміг Львів. Перемишлячки були, здається, дещо „стремовані“, бо мали шанси виграти. — По змаганнях інж. Зубенко вручив нагороди. Публика розходилася домів живо обговорюючи змагання, котрі стояли на належнім рівні.

Всіх наших ВП. Передплатників і Читачів просимо по можности полагоджувати всі свої орудки у фірм, що оголошуються в „Новій Зорі“.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

В такий час появляється книжка „Лемковина Сибір“, яка є в руках молоді в кождім селі. Як має віднестися до цеї акції наше духовенство, акції, яка зміряє до того, щоб надмір Лемків спрямувати на Сибір, подам в слідуючім числі.

Лемко Клим.

„Можна обійтися“...

На тлі польсько-французьких непорозумінь появилася в паризькім щоденнику „Евр“ цікава стаття французької публіцистки пані Табуї. Зміст: Зусилля французької дипльоматії в ціли забезпечення Франції перед новим нападом Німеччини закінчилися по десяти літах успіхом: позисканням Росії до воєнного союзу з Францією. В тій справі треба було спішитися, бо в Росії є сильна військова струя, котра хоче порозуміння з Німеччиною. Тепер вже по заключенню порозумішня між Францією і Росією можна обійтися і без балтійських країв і без Німеччини і без Польщі. Дальше пані Табуї розписується про велику ролю, яку 170-міліоновий (?) російський народ грає в світовій політиці. Вкінці перестерігає Польщу, щоб занадто не задиралася з великим східним сусідом. — З тої статті очевидно інспірованої видно, що французька політика вже остаточно ступила на хибний шлях, на котрім Франція може понести страшні шкоди. Бо нема ніякого 170-мілионового російського народу, а є там ряд поневолених народів, до котрих в першій мірі належить сам московський (великоруський) нарід. Вразі війни тих 170 міліонів невільників, тяжко тортурованих „товаришами“, при першій нагоді може піднести зброю проти них — і тоді всі рахунки французьких політиків обернуться в руїну, подібну до катедри в Раймсі, тільки на більші розміри.

Суд за полярним колом

Недавно відбувся суд на одній з летючих поліційних станиць Канади далеко за полярним колом. Мали судити Ескімоса Ахігіяка за вбивство. Він виконав злочин ще в 1931 р. на однім з відлюдних островів коло північних берегів Канади. Там, де відбулася розправа не було вязниці. Поліція вважала, що вбивник не зможе втекти, тому лишила його на волі. До него приїхала жінка і приятелі. Ахігіяк прийшов на суд в святочній одежі. Також його рідня і свідки одягнулися святочно. Се перший раз білі судили Ескімоса в підбігунових околицях. Ся подія відбилася широким відгомоном серед Ескімосів. Приїхало богато тамошних жителів. Декотрі з них перебули 1.500 — 2.000 км дороги. Судя що мав перевести розправу, прилетів літаком з недалекого міста. Він перебув дорогу 2.500 км. Також оборонець і судовий секретар прилетіли літаком.

Ескімоса засудили на 5 літ тюрми. Але тому, що там не було тюрми, його лишили на волі.

ОСИП НАЗАРУК 40

ВЕНЕЦІЯ

Найбільша саля у палаті дожів

Слово до старих людей з приводу думок перед образами старого Тінторетта.

Над кождим з тих образів можна довго застановлятися й розбирати враження та думки, які він насуває. Та годі. На се треба дуже богато часу і місця.

А над тим всім пишаються прегарні мальовила на стелі величезної салі, серед дорогоцінних штукатерій. В мальовилах переважає чи радше притягає увагу тон янтарний, що прекрасно годиться з повагою золота в орнаментах. Зміст образів на стелі: Епопея венецьких воєн, котрими здобута т. зв. Терра Ферма в 15 ст. Цикль тих боїв зачинається битвою над рікою Падом в 1427 р. і кінчиться здобуттям чи радше поновним відібранням Падви в 1509 р. Оба ті образи малював Пальма Молодший. Таксамо інші образи битв, що малювали Ф. Бассано, Тінторетто і Павло Веронезе, мальовані й уложені два по два. Та йдім по порядку: В овальнім образі над троном представлено, як мир, обильність і грації коронують Венецію. Образ той малював Павло Веронезе. Се верх штуки того великого мистця. Трудно описати той твір. Хоч як знаменито і докладно виконано тут малюнки осіб і пречудно дібрано краски, то не в тім головна цінність сего незвичайного твору, а в намалюванні двох кручених стовпів-колюмн і полученню їх облаком. Сі мертві річи треба бачити, щоб їх оцінити, як зрештою цілий сей твір з його дорослими людьми і дітьми, з його кіньми і псами, з його балюстрадою і тими колюмнами, що немов падуть, а думку до неба підносять.

Коли можливо, то другий образ на стелі ще цікавіший ніж перший. Він на середині, чотирокутний. Малював його Тінторетто. Се апотеоза дожі Николая да Понте (1578 — 1585). Він дійсно заслужив собі на ту апотеозу, бо за сім літ його правління, котре розпочалося по пожежі палати дожів, не тільки скінчено реставрування загроженої пожаром палати, але відновлено також всі декорації. Яких коштів вимагали ті праці легко собі уявити. І треба було дожі, котрий дійсно розумівся на мистецтві й любив мистецтво, аби приспішити віднову тої палати і при тім відновити її так, як відновлено. Дожа Николай да Понте був знаменитий промовець, він знаний з того, що своєю вимовою до сліз зворушив папу Григорія XIII. Венеція висилала його часто як посла до ріжних дворів Европи. Навіть маючи 98 літ виступав він ще як промовець і в тім власне році життя представлений він на тім образі як промовляє... А йому і представникам Венеції з львом св. Марка поклоняються представники заморських міст і Терраферми. І дивним дивом, ніхто не каже, що він уже старий дурень... Річ вельми поучаюча для молоді одного 40-міліонового народу.

Всі ті сцени з дійсної історії Венеції представлені на маєстатичних сходах, а над тим всім візія з комічним львом: ту частину образу малювали вже малі помічники великого Тінторетта. Пізнати, дуже пізнати.

Отже оден малює найбільший твір людства в 72 році свого життя, другий — виступає, ділає і до сліз людей зворушує як промовець в 98 році життя, третий — як побачимо дальше — в 80-м році свого життя немов молодик робить політичний заговір для скріплення влади свого рідного міста. І се люди, що вродилися, виросли і постарілися в країні теплішій ніж наша! Значить: ми повинні бути працездатні ще в висшім віці ніж вони, бо у нашім краю клімат далеко лучший для гартування робучих людей ніж там; розуміється лучший тоді, коли не марну-

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець до учителів. Св. Отець уділив послухання 350 учителям й учителькам, членам італійської Катол. Акції. Св. Отець заявив, що учителі можуть тішитися, бо теперішний Христовий Намісник був в своїй молодости учителем нар. школи. Він переніс на собі журби й радости того благородного звання. Коли Ісус Христос прийшов на світ, хотів бути нашим Учителем і ту гідність ставляв понад інші надавані Йому титули. Отже се велика почесть — покликання, яке відобало собі та яким гордилося Слово, що сталося Тілом. Учительство се влада душ і життя в понятті найбільше активнім і фактичнім. Звідси пливе не лише достойність покликання, але також незвичайно велика відповідальність. Учительство згуртоване в К. А. співпрацює з Єрархією при виповнюванні одної з найвисших місій Церкви, тому вчителі повинні при навчанні виповняти не лише свій фаховий обовязок, але передовсім велику світлячу місію. Вони працюють не лише для поодинокої людини, родини, суспільности, але передівсім для Бога, для Божеського Учителя, котрий вказав, кілько треба посвяти, щоби працювати в ділянці навчання. Св. Отець поґратулював привяним зприводу їх високої місії та похвалив спосіб, з яким вони ту місію сповняють. Вкінці Св. Отець побажав учительству якнайбільше плодовитої діяльности, благаючи Бога про благословення їх починам. (КАП).

Перші Служби Божі (приміції) відправили о. Яким Геґедіш, ЧСВВ. (родом з Мадярщини) в василіянській церкві в Крехові, к. Жовкви 27 серпня, о. Іринарх Маланяк, ЧСВВ в Ріпчицях, к. Дрогобича 2 вересня й о. Мелетій Борса, ЧСВВ в Чорткові, також 2 вересня. (л).

В Пряшеві, дня 19 серпня ц. р., отримав священичі свячення з рук Преосв. Павла Гойдича василіянський богослов з Риму, Севастіян Сабол. Нововисвячений першу Службу Божу відправив у Пряшеві, в неділю, 2 вересня ц. р. — Підкарпатська василіянська область св. Николая має тепер уже 39 священиків. (л).

Марійське Тов. Пань у Львові уладжує з приводу свого 30-ліття тридневний курс орґанізаційної праці по марійських дружинах в днях 2—4. XI. с. р. Програму курсу оголоситься незабаром. Охочі до участи в ньому пані з провінції будуть ласкаві зголоситися письменно найдальше до кінця вересня с. р. на адресу: Мар. Тов. Пань, Львів, вул. Руська ч. 10.

Посвячення нової церкви у Львові. В неділю 16 вересня с. р. відбудеться у Львові на Клепарові архиєрейське посвячення нової церкви св. Апостола Андрея Первозванного. Чину посвячення довершить Преосв. Іван Бучко. Вечером 16 с. м. ОО. Редемптористи зачнуть 12-дневну місію (першу в Клепарові). Будова нової церкви тривала понад 10 літ. Українська суспільність Львова й околиці повинна взяти якнайчисленнішу участь в посвяченні нової церкви та в місії.

IV-ий Міжнародній Конґрес Византійських Наук відбудеться в Софії (Болґарія), від 14 до 24 вересня ц. р. З Українців візьме участь у тім Конґресі о. Йосафат Скрутень, ЧСВВ від василіянського Чина та Історично-фільософічної Секції Н. Т. Шевченка й першого дня (14 вересня) буде мати відчит на тему: „Ἀπολογία des Mönchpriesters Job Jasites gegen die Vorwürfe zugunsten der Lateiner“, на основі рукопису згад. Йова, грецького монаха, в б. цісарськім архіві в Відні (Й. Асітес жив в XIII-ім ст. й написав твір проти II-го ліонського Собору). Того дня будуть мати відчити також учені византіольоґи: Цайлер і Фр. Дворнік. — (л).

Чудесне подужання. „Журналь де ля Ґрот“ доносить, що в Люрді видужала смертельно хора на туберкульозу панна Олена Пердро. Вона хорувала довший час а в останних часах лікарі не мали на її видужання вже ніякої надії. Її повезли до Люрд. Вона була вже така слаба, що прикликали до неї священика з Найсв. Тайнами. В кілька хвилин по єлеопомазанню хора встала. Лікарі ствердили цілковите виздоровлення.

В 25-ліття заснования італ. Союзу Катол. Жінок, що належить до Католицької Акції, кардинал Серафіні, б. церковний асистент того союзу, відправив торжественну Службу Божу в ватиканській базиліці. Відтак виголосив проповідь, присвячену пригадці основ, на котрих повстало товариство. Згадав також Св. Отця Пія X, протектора й опікуна союзу на початку його істнування. Після богослуження відбулися в ватиканській палаті два плєнарні засідання, в котрих взяло участь понад 2.000 осіб. (КАП).

Ескімоський молитовник доручили Св. Отцю в дарі від Ескімосів-католиків. Сей гарний, естетичний, ілюстрований молитовник в ескімоській мові має крім щоденних молитов ще Євангелії на неділі, гимни й пісні. Св. Отець зворушений тим синівським даром Ескімосів, членів великої католицької родини, поручив висловити свою вдячність Мґрови Туркутіль, апостольському вікаріеви Гадсонського заливу і переслав окреме благословення для него та його пастви. (КАП).

На поміч українським студентам!

Товариство Прихильників Освіти у Львові видало відозву до української суспільности такого змісту: Зпочатком шкільного року треба допомогти нашій студіюючій молоді. Вона потребує помочі, щоб могла дістати позичку на покриття шкільних іспитових оплат, на вдержання студентської харчівні в Академічнім Домі. Т-во Прих. Освіти давало українським студентам піддержку, поки розпоряджало відповідними фондами, які йшли зі збірок. Вже від 2-ох літ Т-во не дістає дозволу на переведення збірок і тимсамим не має найповажнішого джерела доходу. Щоб бодай частинно роздобути фонди, Т-во Прихильників Освіти проголошує в місце дотеперішного „Тижня Українського Студенства“ — „Дні членства Т. П. О.“, між 1 і 15 вересня с. р. Т-во закликає всіх Українців вступати в члени Т. П. О. Хто не може стати членом нехай пришле даток на адресу: Т. П. О., Львів, вул. Супінського ч. 21, конто в П. К. О. 153.735. Рівночасно просить Товариство українські культурно-освітні установи інціювати реферати чи гутірки про вагу помочі студентській молоді та популяризувати акцію вступати в члени Т. П. О. Вписове до Т. П. О. виносить 1 зл.

Чи СССР виграє війну?

Проурядова „Ґазета Польська“ помістила в ч. 246 с. р. статтю п. з. „Аналіза небажаних можливостей“ свого московського кореспондента Отмара. В ній подає він інформації про внутрішно-політичну й господарську ситуацію СССР. Особливо цікаве закінчення статті, в якім автор робить підсумки своїх виводів. Він пише: „Совіти ліпше приготовані до війни, як була приготована колинебудь царська Росія. Щодо воєнної техніки, то Совіти не тільки не дадуться заскочити, але навіть можуть самі заскочити противника особливо в ділянці летунства і хемії. Воєнні шанси СССР в короткотреваючій війні треба оцінювати додатно. Одначе коли Совітам не вистарчилоби власних матеріяльних засобів, котрі треба булоб спроваджувати з закордону і крім того покликати до війська резерви з сіл, в тій хвилі воєнні шанси перехиляться на сторону противника (Японії). А ризико величезне. Колиб Совіти виграли війну, то сталиби чи не наймогутнішою державою в світі. Одначе в разі програної війни Росія сталаби „краєм всяких можливостей“. Ні одна ні друга евентуальність не є в інтересі найближших сусідів СССР., які слідять з признанням мирову політику СССР, що старається запобігти вибухови війни на Далекім Сході. Бо та війна входячи нині в сферу можливости є направду небажана. Крім того й Совіти не бажають покищо грати на таку величезну ставку. Бодай заки не скінчать господарської розбудови, котра може потревати й 30 літ. Тому, колиб се залежало від Совітів, вони напевно волілиби 30-літний мир ніж найбільше приманчиву і короткотриваючу війну“.

ється життя на пиятику і карти, що безперечно в масовій мірі робила інтеліґенція одного 40-міліонового народу з покоління в покоління. Може ні?

Третий великий образ на стелі (другий овальний) представляє, як Побіда коронує Венецію. Сей образ малював Пальма молодший.

Ті три великі образи оточені вінком менших, котрі представляють воєнні успіхи Венеції. Звертає увагу передовсім „Оборона Скутарі“ кисти Павла Веронезе. Сей великий маляр ніколи не робив собі нічого з ніяких вимог теми, отже й тут образ битви перемінився властиво в веселий краєвид: зелень жива, небо ясне, велике дерево на головнім місци образу. Є ґрупка турецьких їздців, розуміється з кіньми, є намети паші, лежать убиті чи ранені, але „властивим“ героєм цілого того образу, — —хто? — звичайне, велике, зелене дерево! Воно звертає головну увагу. І що йому хто зробить? Тут треба вчитися, як говорити з артистом з Божої ласки. Правду сказавши, з таким артистом говорити дуже трудно, бо він собі нічого не робить з нікого, а що правда — він дійсний артист і так малює як хоче. А скажіть йому що, то покине роботу... Той сам артист намалював тут „Заняття Смирни“ (1471). — Далі слідують два образи кисти Франческа Б а с с а н а: „Побіда над князем Феррари“ 1482 і „Побіда над князем Медіоляну“1446. Цікаво, чому наші руські Новгороди не лишили по собі образів з їх боїв з ріжними князями, котрі їх вкінці за лоб взяли. Може тому так розмірно скоро і взяли, що ті не дбали про утревалення памяти своєї оборони. Котюзі по заслузі. Все, що паде, варт того, щоб упало.

Знов два образи Т і н т о р е т т а: Друга побіда над князем Феррари і Побіда над Медіоляном на озері Ґарда в 1440 р. Князя Феррари мусіла Венеція два рази в однім році бити — й оба рази її влада казала увіковічнити битву. А битва на озері Ґарда була тим цікава, що венецькі воєнні ґалери доставлено на те озеро з моря. Поки могли, плили ріками, а потому всадили ґалери на великі тягарові вози, де не можна було везти їх возами, там на великі сани — і так доставили свою воєнну фльоту на озеро серед гір і побили кого їм було треба побити. А потому казали доброму маляреви намалювати своє діло. Без того сегодня і пес не гавкнувби про те діло. Се там вже давно розуміли.

А в нас і досі того не розуміють, що не досить зробити якесь діло: треба ще подбати, щоб його утревалити в памяти поколінь, не для пустої „слави“, а з двох важних причин: коли той хто зробив якесь діло, сам не подбає, щоб його описано або змальовано, то або його діло буде скоро забуте і тому не принесе такої користи, як принеслоб, коли не булоб забуте,—або, що далеко гірше, хтось колись так „пояснить“ його діло, що творець того діла в могилі з болю обернувсяб, якби міг. Отже се просто розум наказує сповнити перший обовязок супроти власного діла: подбати, щоб його належно забезпечити перед загиренням і людською глупотою та злобою. Хто того не робить з яких небудь причин, той до правління очевидно не надається.

А що „увіковічнювати“, коли ґрунт, на котрім робиться, не родить нічого, бо се багно? Що утревалювати, коли на багні кромі булькотіння не чути й не видно нічого?... Тоді треба описати те багно і свої змагання на нім, нехай і зовсім безуспішні. Треба сповнити до краю обовязок жовніра, котрого Висша Сила поклала якраз на такім багні, беззахистнім, гнючім. Такий опис може послужити колись іншим людям до лекшого осушення багна і на тім теперішнім багні може зародити колись прекрасна пшениця і міцний дубовий ліс. Отже робім своє діло на кождім місци, де нас поставлено, робім так основно, якби ми стояли на найлучшім ґрунті — і тоді напевно згодом щось добре виросте. (Д. б.)

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Шарльота Демміх

Правдивий і секуляризований католицизм
у французькім романі

II*) В своєріднім контрасті до напряму віри згаданих книжок стоїть роман одної авторки. Коли в них при всім хитливім недостаточнім , неправдивім всетаки маємо словами стверджене одностороннопозитивне відношення до католицизму, то Сімона Ратель (Simone Ratel) таксамо односторонно заперечує свою приналежність до нього. Се своє становище обосновує вона закидом проти католицького виховання: що воно приготовлює людей до вмирання, та занедбує приготовити їх до життя; воно вправляє їх в хиленні хребта, а не в штуці оборони. Та се радикальне відречення не перешкоджує письменниці в осередку по мистецьки прекрасної та психольогічно вірної історії родини й подружжа „La maison des Bories“ (вид. Plon, Paris, 1932) поставити жінку, котра виростає до надлюдської саможертви й геройства, до надзвичайної величі духа й моральної сили, до могутности, променіючої потіхою, світлом і радістю. Отсе та жінка з жорстокого розчарування нещасливим подружжам, з руїн заломаного сенсу життя й віри в людей, найтвердшим зусиллям волі виратувала в материнстві себе й свою віру в життя. І хоч ся жінка заперечує віру свого дитинства, то ми чуємо: коріння її єства, її життєвої постави спочивають на якорі тої віри; божеська любов хоч неусвідомлена в неї, діє дальше в тій пристрасній душі, що хитається в ритм битої бурею природи.

Коли закиди Сімони Ратель розширити на ділянку інтелектуального, то можнаб із них вивести деяке вияснення а то й оправдання для ментальности, з котрої родом твори сеї інтелектуальної верстви. Їх досконала ілюстрація се 1225 сторін обіймаючий величезний твір Ж. Малега (J. Malègue) п. н. „Augustin ou le Maître est là“ (Edition Spes, Paris, 1933), відзначений „Надгородою за Духову Літературу“. Се історія розвитку молодого чоловіка від шкільної лавки аж до його ранньої смерти в санаторії для сухітників. Підчас того короткого часу він переживає всі душевні й умові етапи свого покоління, всі мисленні і фільософічні системи. Його дитячу віру, котру тільки життя почувань обіймало, живило й охоронювало, захитав перший зудар з наукою. Життю розуму, безпомічному, зданому на самого себе, забракло тепер зброї: католицького інтелекту. Забракло сили, що полонює розум необоримо поривaючою, перемагаючою міццю, палаючим полумям, так як полонювали дитяче почування світло свічок, кадильний дим, літургія. З віруючої людини робиться сумнівник, стоїк, богопереречник, богоненависник. Дозрілий і очищений щойно на смертному ложі повертає він назад до дитячої віри.

Сей справді виїмково могутній, подиву гідний твір просто зачудовує ледви охопимою повнотою думок, проблемів, тез, розважань, признань. Тай не лише тим: в ньому сходяться гармонійно широка, дужа і глибока умовість з найвищими мистецькими цінностями. Все те навіяне якимось природним злиттям-зрозумінням землі, звязком, що його так і чуєш в описах чарівних краєвидів і настроїв душі.

Всі ті хитання в поведенні й вірі умів і численні, часто переніжені, часто тяжкі до пізнання відхили від правдивого католицизму кажуть признати за правильну опінію Шарля дю-Бо (Charles du Bos). Сей найздібніший, найбільш помисловий і ґеніяльний сучасний французький критик написав розвідку п. з. „François Mauriac“ (Edition Corréa, Paris, 1933, 12 frcs). В ній м. і. подав, попри введення в цілість творів Моріяка, також найдокладнішу аналізу роману „Клубовище гадюк“. В тій критичній розвідці Дю Бо транспонує цілу проблему католицького роману на проблему католицького романіста. Для Дю Бо поняття романіста взагалі відзначає правда, не та чиста, імматеріяльна, відвернена від людини, а та правда, котру в людині догляне християнська любов. Ріжницю між романістом взагалі і католицьким романістом Дю Бо добачує лише в розмірі їх світогляду: світозір католицького романіста мусить обіймати не лише глибини, але й висоти душі. Отже фактично при означуванні поняття католицького роману все рішати буде те, що поет має в своїй душі відбитку пратворчого образу світа та що відтинок життя, яке він зображує — відтинок, бо цілости життя не може він схопити таксамо як абсолютної дійсности — буде прогляпений в світлі абсолютної правди віри.

Що ті вимагання можна дуже добре получити з вимаганнями найвищого мистецтва, се заєдно наново і все більше потверджує католицький роман сучасности. Приміром „Les Déclassés“ Анрі Бордо (Henry Bordeaux, вид. Plon, Paris 1933), якого проблема спричинене машинізацією здеклясування низів і верхів, шляхти й селян; здеклясування яке автор обвинувачує в нарушенню низами й верхами обовязків свого стану та в зломанню природного соціяльного порядку. Або: три роскішні студії про жінок „Ginette, Marie-Louise, Minnie“ тогож самого автора (вид. Plon, Paris, 1933) чи Шарля Сільвестра (Charles Silvestre) „L'Orage sur la Maison„ (вид. Plon, Paris, 1933), траґедія католицької шляхотської родини, котрої мир розбиває мнимий приятель сина, заґазованого на війні. Тут належить роман Женевієви Дюамель (Geneviève Duhamel) п. н. „Plus vous renoncerez“ (вид. Bloud et Gay, Paris, 1933), де представлено душевний конфлікт молодої дівчини з пролетарського середовища. Вона чує призвання до релігійного життя, та від того первісного покликання відводить її обовязок супроти самітного батька й безпомічних сестер у розбитому домашньому вогнищі і врешті пробудження несвідомо в крові дрімаючих інстинктів. Наглий пробуд дає їй врешті свідомість вищих обовязків. Дальше „Touffe de gui“ Жана Бальда (Jean Balde, вид. Plon, Paris, 1933), історія шляхтянки, якої життя й душу проїдає чиста і благородна, та в найглибшому всетаки еґоїстична, любов до адоптованої дочки, любов відплачена чорною невдякою за материнське віддання; чи врешті „Le Cheval Blanc“ Марселя Гофера (Marcel Hofer, вид. Plon 1933) простенька траґедія героїчно страдаючої дитини.

Всі ті високомистецькі книжки, при тім реальні й повні життя, криють попри ті прикмети ще й католицьку мораль, християнську правду. Ніде в них не лізе в очі релігійна чи моралізуюча тенденція; частенько нема в них навіть безпосереднього заторку католицьких річей. Та вповні згідні з мірилами католицтва, католицьким розумінням добра і зла, ті книжки показують перо письменника, якого душа виростає з кореня католицької віри і який має непоколибиму точку опори в надприроднім світі.

Правовірність тих книжок не дає ще нам права радикально відкинути ті уми, яким недостає ще повного й проникаючого уняття віри. Певно, теперішний час духового замішання й непевности принципів вимагає більше як колинебудь критерія правовірности; енергійного й консеквентного заріку від усіх зверхніх формулок, які кажуть побоюватися секуляризації католицизму; безпощадної критики кождого мірського трактування й формування католицьких принципів і проблемів. Та з другої сторони умова й душевна недокровність мас вимагає, щоб до згущення релігійної свідомости як культурної сили, що регулює поставу й поведення мас, схопити і представити все, що тільки можна найти великого, благородного, високого й чистого. Все, що тільки походить з Божої любови, що має слід Божеського: інакше не може бути. А саме душі, необняті ще вповні ласкою дотого, щоб могли дати метафізичні розвязки проблем, обдаровані повнокровністю релігійного почування, богацтвом і ґеніяльністю серця, — дарованнями, яких нераз брак поверховним моралістам. Число людей у католицькім умовім життю, які моглиб виступити гідно з величністю їх світогляду як носії власних ідей, покищо надто мале, щоб ми могли обійтися без тих неповних католиків при відродженні нового морально-релігійного ладу в світі. Жак Марітен (Jaques Maritain), сучасний найвизначніший французький фільософ-неосхоляст, навчає в „Art et Scolastique“ такого: „Коли хочете створити католицький твір мистецтва, то не намагайтеся творити щось християнське, тільки будьте християнами і старайтеся створити гарний твір, в який увійшлоб Ваше серце“.

*) Гл. „Нова Зоря“ ч. 60.

Нові видання

Календар Місіонаря на 1935 рік. Річник 32. Зладив о. Макарій Каровець ЧСВВ. Друкарня і Видавництво ОО. Василіян у Жовкві. Стор. 144, 4-ка. — Зміст: Календарські записки. — Під знаком Ювилейного Року. — Календарієм. — Відгомін Святого Року. — Монастирі а культура, о. М. Каровець ЧСВВ. — Най славиться Імя Твоє! Слова і музика о. В. Стеха. — Доля Василіянського Чина і нашої Церкви при кінці 18 ст., о. М. Каровець. — Хтось умер, вірш В. Лімничeнка. — Під хрестом, вірш о. О. Фаціевича. — Християнські місії в старій Руси-Україні (в 8—10 ст.), В. Заїкин. — Гими св. Василієві Великому, слова о. М. Когута, ЧСВВ, музика о. М. Борси ЧСВВ. — Двацять літ епископської праці (про Преосв. Дионізія Няраді), о. М. Каровець ЧСВВ. — Про переведення сього Ювилейного Року в „Христі Ісусі“, Д-р Діонізій Няраді, еп. крижевацький. — Воскресення, вірш о. О. Фаціевича. — Спомини зі світової війни, о. М. Каровець ЧСВВ. — Три литовські столиці Пресвятої Діви, В. Харкевич. — Поворот до латини. — Цісарський дзвін. — Марійська Дружина Дівчат в Бучачі. — Перемиська Марійська Дружина Пань. — Pro Christo, О. Тимочко. — Нані. — Прогулька на Микуличин, Татарів, Ворохту. — Веселий кутик. — Як запобігти катарови жолудка і кишок (розвільнення) у дітей, д-р Б. Сапрука. — Важні річниці Лаврівського монастиря. — Католицький гимн. — „Хитрий“ Трофим... або „хто під ким яму копає...“. — Всі на фронт. — Мертва рука. — Політичний огляд за минулий рік. — Сей календар має 50 гарних ілюстрацій.

Рідна Мова. Зміст 9-го (21) ч.: І. Огієнко: Сполучення підрядного прикметникового речення з головним (котрий—який—що). Я. Мандюкова: Українська жінка й рідна мова. І. Огієнко: Член в українській мові, історично-порівняльний нарис. І. Коровицький: Незнаний вірш кінця XVI в. І. Огієнко: Історія української літературної мови, короткий науково-популярний огляд. Ст. Сірополко: До шкільної термінольогії. І. Ковалик: Функції дієслівних приростків в українській мові, семантично-синтаксичний нарис. о. Д. Йосифович: Іменники жіночого роду на -иця. В. Виногородський: Ще про „літнище“. Є. Пеленський: Бібліографія укр. мовознавчої бібліографії. о. Ю. Кміт, М. Єрмолаїв, М. Туркевич, П. Кривоносюк: Замітки про окремі слова. Кукіль у житі, терапія літературної мови. Дописи Прихильників рідної мови. Бібліографія нових праць для вивчення української мови. Огляд мовних журналів. Розділ для самоуків і дітей, „Рідне Слово“, Початкова Граматика укр. літературної мови. — Адреса „Рідної Мови“: Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10. Передплата річна 6 зл., піврічна 3 зл., чвертьрічна 1.60 зл.; за границею в Европі 9 зл., в Америці 2 дол. річно. Нові передплатники коли того бажають дістають „Рідну Мову“ від 1 числа. Річник I (без 2 і 3 чисел) 5 зл.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НА УКРАЇНІ коло Києва зачалися великі осінні маневри совітської армії при участи комісара війни Ворошилова.

НОВИЙ ВІЦЕМІНІСТР В ПОЛЬЩІ. Президент держави іменував проф. Константина Хиліньского зі Львова віцеміністром Освіти на місце Казимира Перацкого.

СОВІТСЬКА ВОЄННА ЕСКАДРА зложена з лінійного корабля „Марат“ і контрторпедовців „Калінін“ та „Володарскій“ прибула до Ґдині під командою адмірала Ґаллєра, коменданта совітської фльоти на Балтійськім Морі. На дві милі перед портом польська ескадра привитала совітські кораблі сальвами. Відтак команданти фльот польської й совітської складали собі взаїмні візити. Большевицький командант висказувався про Ґдиню з найбільшими похвалами.

ДО ВАРШАВИ ПРИЇХАВ з Ґдині командант совітської балтійської фльоти адмірал Ґаллєр в товаристві військового аташе СССР Семйонова і ґрупи висших старшин совітської фльоти. Коли поїзд вїхав на стацію, польська військова орместра заграла совітський гимн (інтернаціонал). Адмірал Ґаллєр зложив візити в мін. закордонних справ і президентови Варшави.

МІН. ЗАКОРД. СПРАВ БЕК відбув довшу нараду з марш. Пілсудским перед своїм відїздом до Женеви на сесію Союзу Народів.

ЗАКРИЛИ СЛОВАЦЬКУ ГАЗЕТУ. Суд в Банській Бистриці на Словаччині закрив словацьку ґазету „Народніе Новіни“, котра виходить вже 65 літ. Суд мотивував своє рішення тим, що згадана ґазета вже 13-ий раз с. р. була сконфіскована...

АРХИКНЯЗЬ ОТТО, син покійного цісаря Австро-Угорщини Карла, заручився з італійською королівною Марією. Він має літ 22, вона 20.

ЩО ЗРОБИТЬ ШВАЙЦАРІЯ? Французька преса доносить з Женеви, що в богатьох швайцарських кантонах ведеться пропаґанда, щоб Швайцарія виступила зі Союзу Народів, колиб Совіти стали членом Союза Народів. Президент Швайцарії Мотта спочатку готов був здержатися від голосування в справі приняття Совітів до Союзу Народів, але тепер рішився голосувати проти їх приняття.

В БЕРНІ (Швайцарія) зачався 10 конґрес національних меншостей при участи делеґатів 30-ох країв. На конґресі радять як боронитися перед національним шовінізмом і обмеженням охорони, національних меншин, на яке заноситься на черговій сесії Союзу Народів.

СОЮЗНА РАДА ШВАЙЦАРІЇ РІШИЛА, щоби швайцарські делеґати в Союзі Народів голосували проти приняття совітської Росії в члени С. Н.

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ВИПОВІЛО німецько-італійський фінансовий договір з 1932 р. в справі реґуляції торговельних платностей. Тепер йдуть переговори, щоб управильнити торговельні платности між Італією й Німеччиною на нових основах.

В НІРНБЕРҐУ (Німеччина) в звязку з відбуванням конґресу націонал-соціялістичної партії власти безпеки видали розпорядки, щоби забезпечити особу канцлєра Ґітлєра. Між іншим не вільно кидати цвітів до самоходу канцлера. Канцлєр не буде нікому давати автоґрафів. Поліція дістала приказ не допустити в ніякім разі до перервання поліційних кордонів, що пильнуватимуть дорогу куди буде переїздити канцлєр.

В НІМЕЧЧИНІ ЗВІЛЬНИЛИ 742 ВЯЗНІВ з концентраційних таборів. Се переважно члени б. соціял-демократичної і комуністичної партії. Рівночасно власти розвязали концентраційний табор в Оранієнбурзі коло Берліна.

ІТАЛІЙСЬКА ВІЙСЬКОВА ДЕЛЄҐАЦІЯ приїхала недавно до Москви під проводом ґенерала Франческа Граціолі.

ФРАНЦІЯ ВДОВОЛЕНА зі союзу балтійських держав, бо співпраця балтійських держав, на думку французької дипльоматії, се вислід почуття спільної німецької небезпеки.

РОЗБРОЮЮТЬ МАКЕДОНЦІВ. В болгарськім місті Кустенджі, в якім мешкає богато Македонців, болгарські власти оповістили виїмковий стан і почали переводити ревізії. Знайшли 200 крісів, 12 скорострілів, 14 револьверів і великі засоби амуніції. Болгарська поліція увязнила 4 Македонців, членів революційної орґанізації.

КРІВАВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ вибухли в столиці Еспанії Мадриті. Ліві орґанізації влаштували демонстрацію проти фашистів. В часі демонстрації дійшло до бійки підчас якої 6 осіб було ранених, в тім 2 тяжко. Також до кривавої бійки дійшло між цивільною ґвардією і комуністами.

СЛУШНА ЗАБОРОНА, лише трохи спізнена. Еспанське правительство видало декрет, який забороняє молоді до 21 р. життя належати до якихнебудь політичних партій. Ся законна заборона вчасної пайдократії очевидно слушна. Якби в Еспанії були її завели скорше, то країна не булаб сегодня в огні й анархії.

СССР ПРОТЕСТУЄ. Заступник комісаря закордонних справ СССР Стомоняков відбув конференцію з японським амбасадором в Москві і передав йому ноту, в якій рішучо протестує проти переслідування совітських урядників східно-китайської зелізниці. Большевицька влада каже, що японські власти в Манджурії увязнили недавно зелізничну урядничку Ґоловіну і так її мучили, що вона аж втратила притомність. Після звільнення вона так оповідала совітському консулеві в Харбіні. З того виходить, що большевики стоять на становищі, що тільки їм вільно мучити вязнів, а Японцям не вільно робити того, що роблять большевики.

БУНТ ПІДСТАРШИН грецької армії. Ґрупа підстаршин протилетунської батерії в Атенах старалася викликати бунт. Узброєні жовніри мали прибути на панцирних автах на збірку бунтівників. Та в послідній хвилі вони відмовилися від участи в задуманім бунті. Тоді підофіцири розбили військову касу і втікли зі зрабованими грішми. Так виглядають славних прадідів великих правнуки погані. Та чи є в них дійсно кров їх славних іменників, се ще питання.

НОВІ СЕЛЯНСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ вибухли в Ірляндії. В місцевости Кіл, в ґрафстві Ватерфорд, секвестратори хотіли забрати селянам худобу за залеглий податок. 200 селян кинулося на поліцменів і не давали худоби. Повстала завзята бійка. Фармері збудували барикади з каміння і дерева. З обох сторін стріляли. Кільканацять фармерів було ранених. Поліція опанувала положення й увязнила богато фармерів.

РЕВОЛЮЦІЯ В ГАВАНІ (на острові Куба біля середущої Америки) вибухла знову. Зачалося від того, що всі урядники проголосили 24-годинний страйк. Застрайкували також школи і державні підприємства. Всі опозиційні партії утворили спільний фронт проти правительства. Впродовж одної ночи заговірники кинули 58 бомб. Уряд зібрав поліцію й військо та старається опанувати положення. В важних точках в місті уставлено рефлектори, аби освітлювати дахи, з яких революціонери острілюють військо й поліцію.

Чи вернуть Габсбурґи?

Б. австрійський віцеканцлєр Вінклєр, що перебуває тепер на еміґрації в Чехословаччині заявив недавно представникови часопису „Праґер Монтаґблят“, що в Австрії трудно за спокій в теперішних умовинах. Щодо повороту Габсбурґів на престол в Австрії Вінклєр сказав, що се справа поважна. Більша частина австрійського населення уважає поворот Габсбурґів за менше зло як націонал-соціялізм. Навіть в австрійськім правительстві є поважна монархістична більшість.

НОВИНКИ

Комітет будови церкви СС. Василіянок у Львові уладжує в неділю 9 вересня с. р. на площі Сокола-Батька великий фестин з товариськими забавами і спортовими змаганнями. Зогляду на те, що весь дохід йде на будову церкви, українська суспільність Львова певно явиться численно на площі Сокола-Батька.

Конфіската „Календаря Місіонаря“ затверджена. Староство забрало ввесь наклад. Сконфісковано за два речення — одно (останне) в споминах зі світової війни, друге в огляді політичнім. Розходилося о большевиків. — Uzasadnienie: „Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu szerzenie nieprawdziwych wiadomości, które mogą wywołać niepokój publiczny, a nadto naraża Państwo Polskie na niebezpieczeństwo zerwania stosunków dyplomatycznych z państwem rosyjskiem“ (§§ 487, 489, 493 i 36-37 ust. pras.).

Делеґація українського населення з повітів сяніцького і ліського під проводом Теодора Ленька з Волосатого прибула до Варшави. Вона просила представників правительства, щоби задержали окружний суд в Сяноці. Правительственні кола мали віднестися прихильно до сего домагання українського населення.

Напад на священика. До села Ростока Вел. на Лемківщині прийшли авантурники з Нової-Веси, напали в день на приходство і повибивали вікна. Допитували, де священик, одначе його не застали. Хвалилися, що поріжуть „Українцуф“.

З Лемківщини переносять до корінної Польщі учителів-москвофілів, м. і. пп. Сайферта, Богачиківну, Ковальську, Васильця, Полошоновича й ін. Минулого року перенесли з Лемківщини всіх учителів-Українців. До того причиннилися немало москвофіли, яких тепер — також перенесли.

В Березі Картузькій має бути около 500 відокремлених. На днях піддано їх всіх дактильоскопійним дослідам.

Червінка й черевний тиф ширяться в цілій Галичині. В часі між 12 і 18 серпня с. р. занотували 1.057 випадків червінки і 508 випадків черевного тифу. Крім того занотовано 3 випадки недуги „гайне медіна“.

Червінка в Станиславові. Міський Уряд Здоровля ствердив, що в серпні с. р. було в Станиславові 30 випадків червінки, в тім один смертельний.

Відібрали дебіт в Польщі отсим часописам: „Трудова Україна“ (Прага), „Українське Слово“ (Ужгород), „Нове Жице“, „Наш Курієр“ і «Гельфер» в Парижі.

У Варшаві відбувається IX. Міжнародний Зїзд проти туберкульози. На зїзд прибули делеґати 44-ох держав. Німецька делеґація найчисленніша (40 осіб) і складається з визначних фахівців. Зїзд відкрив міністр суспільної опіки Пацьорковский. На відкриттю був президент держави, премієр міністрів, папський нунцій і члени дипльоматичного корпусу.

Зїзд українських письменників червоноармейців відбувся недавно в Харкові. На зїзд прибуло 70 людей, переважно військових журналістів і пропаґандистів. Редактор Щербина виголосив відчит про військову літературу. У зїзді взяли участь також Москалі, котрі й наказали оповістити, що се був „український зїзд“. Чи кромі Щербини були там ще які люди з українськими назвисками і чи той Щербина не псевдонім якогось Жида або Москаля — не знати.

Україна—Гасмонея 2:2 (1:0). Змагання між Україною та Гасмонеєю мають вже у Львові свою славу. Останні змагання за мистецтво Окружної Ліґи стояли на високому рівні. Двоє воріт для України стрілили: Мікльош і Воробець. Гра була з обох сторін незвичайно амбітна. Публики було около 3.000.

Гумор. — Я строїтель фортепянів. — Я вас не замовила. — Але ваш сусід, пані...

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вул. Гродзіцких ч. 2., за попереднім надісланням грошей.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·17·—5·19·— зл. Золотий доляр 8·92—8·94 Канадійський доляр 5·26; 1 німецька марка 1·95—2·00; 100 франц. фр. 34·95; 100 чеських корон 22·; 1000 ром. левів 40 зл.; 100 австр. шілінгів 99·—99·50 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл.	Підволочиська — льоко	Львів
Пшениця двірська	17·00—17·25;	18·75—19·00
Пшениця збірна	15·50—15·75;	17·25 17·50
Жито двір.	15·00—15·25;	16·75—17·00
„ збірне	14·50—14·75;	15·50—15·75
Ячмінь двір.	15·00—15·25;	—·— —·—
Ячмінь на мливо	14·25—14·50;	16·25 16·50
Овес двір.	11·00—11·50;	13·00—13·50
Овес збір.	10·00—10·50;	12·00—12·50
Гречка на мливо	14·50—15·—;	—·— —·—
Гречані крупи	34·00—35·00;	—·— —·—
Кукурудза	19·00—20·00;	—·— —·—
Грис пшен.	8·50— 8·75;	9·75—10·00
Грис житний	8·75— 9·00;	9·75—10·00
Грис ячмінний	9·— 9·20;	9·50— 10·0

Тенденція вдержана.

Набіл: Маслосоюз платив 6. IX. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. — —, зл., за 1 л. молока 14 сот., за 1 л сметани 60 сот., за 1 копу яєць 2·45 — зл. Тенденція на масло стримана, на молоко сметяку і яйця вдержана.

Живина: Маслосоюз повідомляє, що від 6 IX. с. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „МС“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23): Курята (пара курят важить не менше як 1·50 кг) за 1 кг. 0·90 зл.

Кури	I кляса за 1 кг.	0·90 зл.
Кури	II кляса за 1 кг.	0·65 зл.
Качки	I кляса за 1 кг.	0·80 зл.
Качки	II кляса за 1 кг.	0·65 зл.
Індики	I кляса за 1 кг.	0·95 зл.
Індики	II кляса за 1 кг.	0·70 зл.
Пантарки пріма	за 1 кг.	0·95 зл.

Тенденція спокійна.

Хто виграв преміївки долярової позички? 40.000 дол. на ч. 1409366. — 8.000 дол. на ч. 1183270. — 3.000 дол. на чч. 1472890, 12601, 495905. — 1.000 дол. на чч. 755604, 45969, 926243, 1117377, 366390. — 500 дол. на чч. 606817, 1366357, 43285, 393114, 474606, 710699, 430385, 233263, 1244867, 1470430. — 100 дол. на чч. 1128024, 403906, 1097544, 192625, 1341493, 856943, 442044, 42179, 419922, 743289, 367981, 974984, 783995, 646501, 2085, 1017479, 1345644, 398294, 211054, 355160, 775018, 1418763, 494811, 143056, 469977, 614884, 446324, 947305, 670561, 866804, 731692, 718183, 826860, 1403774, 204198, 905878, 1038330, 530309, 798251, 205340, 309501, 417936, 1356156, 385529, 755300, 1060147, 104577, 817371, 169019, 1322120, 30319, 43532, 75563, 1258869, 631205, 958698, 792297, 820916, 665829, 791047, 106522, 968736, 621665, 559749, 1077166, 1314330, 674390, 415680, 18265, 170129, 165965, 197803, 502624, 1320814, 283289, 354204, 538, 1230331, 1183390.

Виграні державної клясової льотерії: 15.000 зл. на чч. 34195, 155961, 758, 73659. — 10.000 зл. на чч. 5959, 7793, 71910. — 5.000 зл. на чч. 4046, 27025, 34185, 19259, 35498, 47240, 147343, 148328. — 2.000 зл. на чч. 9776, 11038, 34558, 57341, 60437, 85587, 94497, 102169, 104519, 111886, 114301, 120301, 148593, 149370, 157214, 151141, 19947, 21564, 25367, 38051, 44635, 46525, 59628, 63156, 65959, 106437, 109939, 125028, 129989, 130611, 134140, 136727, 139170, 144064, 153916, 157150, 159616, 163393, 163851. — 1.000 зл. на чч. 1897, 5231, 12200, 19416, 21675, 27326, 36241, 45705, 46805, 48360, 51526, 57236, 60472, 60560, 61101, 61135, 66220, 68846, 73604, 83814, 85478, 88953, 91471, 92869, 93510, 96388, 102835, 105001, 106043, 108450, 116470, 119342, 124677, 134735, 137850, 144754, 145508, 152725, 152876, 156922, 158740, 168366, 168213, 166254, 4194, 9720, 19016, 21327, 26683, 29056, 38529, 41405, 44420, 42836, 49643, 54557, 65179, 71846, 73145, 73920, 80350, 80494, 81161, 88232, 108593, 110229, 114330, 128343, 141922, 145555, 146262, 147211, 149877, 150544, 155367, 157806, 161129, 163451, 164835, 165810, 168683.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Пишуть нам: Дня 4.VII. 1934 в Берліні упокоїлася в Бозі бл. п. Мальвіна з Лежогубських Авдиковська, вдова по о. Льві Авдиковськім, пароху в Кінашеві. Покійна уродилася 6.IX. 1845. як донька о. Лежогубського, пароха в Рибниках бережанського повіту. Дожила справді патріяршого віку, пережила своїх братів, незабутнього нашого золотоустого о. Теодозія Лежогубського і о. пароха Степана Лежогубського. Повдовівши 1905 р., жила від 1907 р. в дочки Ольги, жінки проф. дра З. Кузелі і з ними перейшла всю недолю еміграційного життя. З покійною зійшла до гробу людина хрустального характеру та прегарної доброти серця і взірцева дружина. До послідної хвилі зберегла свіжість ума і завжди мріяла вернути в рідні сторони, щоби біля свого мужа і діточок в незабутнім їй Кінашеві зложити свої кости на вічний спочинок. Не довелося їй діждатися цього, упокоїлася в Бозі на чужій землі. Похоронена в Берліні на католицькім кладовищі в Райнікендорфі. Земля їй пером!

ЖЕРТВИ

о. Роман Жолкевич, Пнів, п. Надвірна зл. 7.83 для повенян (збірка)

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольог. клініх у Берліні, Відні й Празі

ор. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.

другий вхід з улиці Собєського ч. 2.

Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант“ терпент.
Пасту до взуття „Елеґант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

Спеціяліст від скірних і венеричних недуг

б. елєв клініки у Відні й Берліні

Др. Н. ГОЛЬДШТАЙН

ординує від 10—12 і від 2—5, в неділі і свята від 9—1

Львів, Сикстуська 33. Тел. 31-42.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ФАБРИКА СВІЧОК „КЕРОС“ ЛЬВІВ 15. вл. П. ДУРБАК сини

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коци, матераци** по гуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська пл. 6.

При болях голови та зубів

грипі, простуді, при артретичних болях, суставів, костей і т.п. уживається оригінальних порошків MIGRENO ARMYSAN з КОГУТИКОМ

КІНА

АДРІЯ: Королева Христина.
АТЛЯНТИК: Люди в білому.
КАСІНО: Фліп і Фляп як Сини пустині.
КОПЕРНИК: Щойно вчора...
МАРУСЕНЬКА: Останний з Ґоловєвих і ревія.
МІРАЖ: 7 днів щастя.
МУЗА: Нині жиємо.
ПАЛЯС: Князь Аркадії.
СТИЛЕВЕ: Серце волоцюги й ревія.
УТІХА: Вулиця й ревія.

К. І. Р. Кооператива Інжинірських Робіт у Львові

Відділ у Станиславові вул. Собіського ч. 38.

веде під проводом державно-уповажненого інжинїра всі аґенди централі, а саме:

ВИГОТОВЛЯЄ: пляни, обчислення і кошториси всяких будов
ВИПРОВАДЖУЄ: у власному заряді будови церков, мешкальних і промислових обєктів
ВИКОНУЄ: інсталяції електричні, водотягові, газові, санітарні та центр. огрівання
УЛАДЖУЄ: всякого рода промислові заведення
ДОСТАВЛЯЄ: рільничі і фабричні машини, будівельні інсталяційні і електротех. матеріяли.

Технічні поради в бюрі даром!

Жадайте порад! **Жадайте оферт!**

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів. Тиха 5. Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 13 вересня 1934. Ч. 69 (767)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П. Щ. Краків 405.867

ПОРОЗУМІННЯ ЯПОНІЇ З АНҐЛІЄЮ

Що Анґлія подарувала Японії та які наслідки того дару?

Вашінґтонський кореспондент „Дейли Експресу" доносить, що правительство Анґлії подарувало Японії пляни нового типу підводного човна. Про се говорено на засіданні комісії американського сенату, коли відчитано відповідні письма председателя й віцепредседателя нюйорської компанії електричних суден. З тих письм виходить, що Японці, котрі замовили були будову ряду підводних човнів в Америці, одержавши від Анґлії пляни підводних суден зовсім нового типу, відкликали свої замовлення в Америці й передали їх фірмі Вікерса.

Порозуміння пресових аґенцій Анґлії й Японії.

З Пекіну доносять: Анґлійська пресова аґенція Райтера і японська пресова аґенція Кокуцу заключили порозуміння про обмін інформаціями. Договір про се підписано в Тяндзині дня 30 серпня с. р. — З Москви доносять: Вістка про те, що пресові аґенції Анґлії й Японії підписали договір, наспіла сюди в перших днях вересня і викликала зрозуміле занепокоєння, бо японська аґенція Кокуцу явно ворожа совітам. Звязок тої аґенції з аґенцією Райтера, котрий не міг наступити без відома і згоди анґлійського правительства, уважають в Москві доказом, що Анґлія згодилася на першенство Японії в землях Далекого Сходу.

З чим японський адмірал їде до Лондону?

Японська аґенція Ренґо доносить: Правительство Японії одноголосно одобрило морську політику, намічену премієром Окадою, морським міністром Озумою й міністром заграничних справ Ґіротою. Ту програму вже двічі бачив сам цісар, раз неофіційно і другий раз офіційно. Зміст тої програми: більше старатися про зброю до оборони ніж до нападу. Адмірал Ямамото виїде 20 вересня з Японії до Лондону. Він везе інструкції для японського посла в Анґлії, Матсудейри. Адмірал Ямамото їде до Анґлії через Америку.

Виспівав большевицькі пляни

В м. Сент-Кльод (Швайцарія) відбулося недавно комуністичне віче, на котрім промовляв швайцарський комунізуючий соціяліст Ніколє. Женева — на думку Н. — має стати осередком марксівської пропаґанди на великі розміри. Сей плян здійсниться коли Совіти стануть членом Союзу Народів. В порозумінні зі совітськими дипльоматами, що засядуть в С. Н., буде йти з Женеви марксівська пропаґанда по всій Швайцарії. Після того настане підбій Союзу Народів. Тоді Союз стане знарядом соціялістичної революції. То буде знак до всесвітної революції... Швайцарська преса застановляється над тим, чи Ніколє працює самостійно чи лише виконує вказівки з Москви: тоді його промову можна розуміти як успокоєння робітничих комунізуючих мас, котрі занепокоєні покуманням большевиків з буржуазією. Отже він успокоює їх кажучи, що товариші хитрять.

Небувало кривавий страйк в Америці

За кілька днів страйку ткачів в Злучених Державах Північної Америки було богато вбитих і ще більше ранених. У Гоненаті (полудневa Кароліна) дійшло до завзятої боротьби між страйкуючими робітниками і тими, що працювали в прядільнях. Було трьох вбитих і богато ранених. Поліція увязнила 64-ох ткачів. У Гоненаті убито досі вже 10 робітників. В північній Кароліні були завзяті бійки між страйкарами і фабричною сторожею. В місті Ралей повстала стрілянина між страйкарами і сторожами-робітниками. В м. Воррен Род Айленд страйкарі кілька разів наступали на фабрики, щоб розігнати тих, що працювали. Майже зі всіх місцевостей, де ткачі страйкують, приходять вісти про криваві бійки й численні увязнення. Американська влада задумує замкнути всі прядільні.

Сумно кінчить „церква" позитивістів

Сего місяця припадає річниця смерти голосного колись основника „церкви" позитивістів, Авґуста Конта, котрий помер в Парижі і там похоронений на кладовищі Пер Ляшез. Тепер його „церква" має ще вправді кілька святинь з ліпших для неї часів, але визнавців остало всього 2.000, а в Парижі є їх не більше як 30. Тих 30 зійшлося на кладовищі біля могили основника „релігії людства", котра очевидно кінчить своє істнування. Такі „церкви" мають вік недовгий.

Жінка ґенералом Армії Спасення

Дотеперішний ґенерал Армії Спасення (протестантської орґанізації, поширеної по цілій кулі земній) Геннінґс уступив, осягнувши 72-ий рік життя. На його місце по 4-денних таємних нарадах вибрано 69-літну Еву Боот, дочку основника Армії Спасення Віліяма Боота. Та Ева працювала в тій орґанізації від вчасної молодости. Вона висока і стрункa, говорить коротко як комендант, ніколи не ходить до театру, ні до кіна. Першим своїм завданням уважає вона підвисшення границь віку для ґенерала Армії Спасення до 76 року життя.

Будемо ходити в одягах зі скла

Анґлійські текстильні фабриканти виробляють матерію зі скла. Вона складається з дуже тонких скляних волокон перетканих бавовною, вовною або шовком. Скляні матеріяли мають бути дуже міцні, не мнуться, в літі охолоджують, а в зимі дають богато тепла. Отже незабаром ходитимемо в одягах зі скла.

Разом з будинками горить хатня обстановка і господарські знаряди, тому ОБЕЗПЕЧУЙТЕ ВІД ОГНЮ весь свій живий і мертвий інвентар на повну вартість тільки в одинокому українському Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

ЯПОНІЯ І СОВІТИ

(Від нашого заграниц. кореспондента)

Видається, що взаємини між Японією та совітською Росією на Далекім Сході дійшли до крайности. Кажемо „в и д а є т ь с я", бо не так легко можна мати точні й вірогідні відомости з такого далекого й нам такого дуже чужого світа. Крім того противенства між Японією та Совітами обіймають дуже ріжнородні й скомпліковані справи, які головно заостроюються коло манджурського питання і східно-китайської зелізниці. Треба ще додати й ту обставину, що й Японці й большевики знаменито вміють закривати дійсний стан річей.

Найновіша заява Японії старається точно определити факти, що змусили її до рішучого протесту через свого заступника в Москві. І так: Совіти 17 разів нарушили границю манджурської території; російські літаки перелітали над манджурською територією; совітська пограничнa сторожа стріляла на манджурські зелізничі потяги; на конець відкрито заговір, зорґанізований совітським консулятом, щоб вимордувати високих японських і манджурських урядників, що дало притоку увязнити совітських урядовців, хоч Москва сей заговір уважає за інсценізований Токіом. По правді комуністи вже були зачали терростичну акцію вбиваючи одного з висших функціонарів Манджурії.

Очевидно, що при таких умовинах мусіла застрягнути справа викупу східно-китайської зелізниці. Зрештою Москва зажадала такої великанської суми, що її Манджурія ніяк не могла сплатити навіть при безпосередній допомозі Японії. Японія сама від себе жертвувала за ту зелізницю значну скількість грошей. Знову трудно припустити, щоб модерна суверенна держава, якою проголошено Манджурію, дозволила, щоб через її територію від одної границі до другої, бо від Трансбайкалу до Владивостоку, переходила зелізниця російської держави й під безпосередним зарядом тої держави.

Совіти дементують усі закиди Японії й складають їх в части на ложні інформації Японії, в части на китайський бандитизм. Се останнє не зовсім щасливе, бо всі добре знають, що тим китайським бандитизмом кермує рука й гріш червоного інтернаціоналу. Коли Японія серіозно бажалаб війни, то останні випадки аж занадто вистарчають, щоб зірвати всякі дипльоматичні взаємини й зачати формальну війну. Правда, остання півофіційна нота, вислана до Москви, мала дуже острий і рішучий тон, та се наразі лиш дипльоматична форма. Притім Ґірота, японський міністер закордонних

справ, казав у всіх поданих закидах перевести як найточніше слідство й тим дав доказ великої терпеливости й поміркованости. Та невиключене, що на ту поміркованість впливають також інші справи. Загальна кріза відбивається не лиш на такій молодій державі як Манджурія але й на самій Японії; надто якраз тепер вийшли на сцену міжнародної політики такі важні для Японії і для світа справи, як проблєма азійська та питання Спокійного Океану. На кождий випадок Японія не може зачинати війни, поки ті питання не розвяжуться вдоволяюче для неї. Здається, що Японія хоче покищо недопустити до війни з Совітами.

Треба також взяти під увагу, що Совіти дуже укріпилися на манджурській границі. Спровадили там кілька соток тисяч добре зорганізованої армії, велику воздушну фльоту, яка неабияк загрожує столицю Японії, Токіо. Тим самим сильно загрожена Манджурія, що примушує Японію держати в Манджурії дуже коштовну армію. Та не лиш у Манджурії мусять стояти японські війська, але також на монгольській границі, де червона армія кождої хвилі може нарушити суверенність Китаю над Монголією.

Ся остання загроза Монголії Совітами спричинила наближення Нанкінського уряду до Токія. Се наближення для Японії дуже корисне, а на случай війни совітські війська найшлисяб між двома ворожими фронтами опертими на спільнім стратегічнім пляні. Саме се здержує також Совіти від остаточного кроку. Видається навіть, що Літвінов хоче за всяку ціну оминути війну з Японією і то коштом інтересів „заприязнених“ европейських великих держав. Кажуть, що Літвінов предкладає Японії „приязне“ розвязання конфлікту в той спосіб, що лишає Японії свобідну руку на далекім північнім Сході, а застерігає собі „карт блянж“ у центральній Азії, т. є. в Туркестані, Афганістані, Персії й Індії. Очевидно, кошти тої „приязної“ угоди заплатилаб Англія. Се підносять англійські журнали й твердять, що Літвінов покищо грає заслоненими картами, бо тепер потребує піддержки Англії при вступленні до Союза Народів. Се питання вирине доперва по нарадах Союза Народів. Та хоч Літвінов представляє московський совітський уряд, ще тим не заступає Екзекутивного Комітету III. Інтернаціоналу. А сей Комітет якраз хоче довести до воєнного конфлікту на Далекім Сході, щоби збирати овочі дуже довгої і дуже витревалої та послідовної пропаганди в Китаю.

Помимо всего війна на Далекім Сході, хоч правдоподібна, по думці провідних европейських дневників не загрожує в найблизшій будучности. Як в Европі ніхто не хоче з розмислом викликати війни, так здається і на Далекім Сході ні Японія ні Совіти не зачнуть добровільно війни, бо кожда з тих держав боїться зробити перший крок в жахливу й незнану темряву наслідків модерної війни,

(Н.)

Японія й СССР.

Японський міністр закордонних справ Гірота передав совітському амбасадорови в Токіо ноту як відповідь на совітську ноту в справі увязнених урядовців східно-китайської зелізниці. Японська нота твердить, що манджурські власти увязнили совітських урядників східно-китайської зелізниці на основі судових рішень. Манджурські власти викрили заговірників, що мали виконати замахи на військові потяги. Нема ніякого звязку між увязненням совіт. зелізничників і перерванням переговорів в справі продажі східно-китайської зелізниці. Японське правительство твердить, що всі увязнені зелізничники належать до тайних орґанізацій, які ширять замішання в Манджурії. Крім того деякі совітські урядники орґанізували бандитські напади і доставляли заговірникам вибухових матеріялів.

Православіє на Лемківщині

Його правно-державне становище.

В ряді статтей, поміщених минувшого і сего року на сторінках „Нової Зорі“, виказав я наглядно, що ґрунт під лемківське православя з політичного вирахування підготовили і відтак в догідній порі поширили москвофільські провідники при помочи деяких польських чинників.

Попри причини, які викликали лемківську схизму, писалося тоді також про страшні, деморалізуючі наслідки, які появилися в звязку зі схизматицькою релігійною революцією в тих лемківських селах, котрі опанувала православна дурійка.

Сьогодні порушу таку справу, якою ще до тепер преса майже не займалася. А саме постараюся відповісти на питання: 1) Яке правне становище займають, згл. в якім характері перебувають на Лемківщині православні духовники, с. є ті, що намагаються закріпити і дальше поширити схизму і 2) Як трактують тих духовників державні чинники та як дивляться на їх становища?

На Лемківщині нема під сучасну пору ні одної, державними чинниками признаної, православної парохії. Тим самим нема там ані одного православного пароха. Є там тільки шість православних ф і л і й, признаних урядом, залежних від л ь в і в с ь к о ї п р а в о с л а в н о ї п а р о х і ї. Кождою з тих філій завідує окремий сотрудник львівського православного пароха. Такому сотрудникови польська державна влада надала титул „ректора філії православної парохії“. І так він підписується на всіх урядових документах і письмах. Лиш сей „ректор“ має право вести метрикальні книги, урядову переписку зі судовими, адміністраційними і військовими властями та видавати урядові документи. І лиш до такого „ректора“ (а не до інших правосл. духовників на Лемківщині) звертаються державні власти в урядових справах. Сі „ректори“ побирають дотацію з державної каси. *)

Крім шістьох православних філій (в Богуші, Радоцині, Мшанній, Чорнім, Тиляві і Дошниці) і шістьох „ректорів“ тих філій є ще на Лемківщині 18 православних душпастирських с т а н и ц ь, н е п р и з н а н и х в л а д о ю. На чолі кождої такої станиці стоїть православний духовник (щось ніби якийсь підсотрудник), формально (а не фактично) залежний від „ректора“. Займаючи становища державною владою непризнані, згадані підсотрудники (а є їх 18) не є тим самим урядовими особами, лише звичайними собі приватними одиницями, чи звичайними горожанами. По державним приписам ті особи не мають права вести метрикальні книги і виставляти урядові документи. Ба, вони не мають навіть права виконувати церковні, душпастирські функції, як вінчання, похорони, відправи публичних богослужень і т. п., бо все те належить до „ректорів“ філій. Сі підсотрудники не побирають дотацій з державної каси.

Се все для православних Лемків і для їх духовників не дуже вигідна справа. Минувшими роками вносили деякі з тих підсотрудників (а радше дотичні громади, в котрих ті духовники сидять) просьби до Міністерства Віроісповідань за признання місця їх осідку філією православної парохії і за надання їм титулу „ректора“ такої філії. **) Коли їх просьби залагоджено відмовно, православні духовники взялися на інший спосіб: намовили своїх вірних, щоби вони всі (при останних соймових виборах) голосували на бебецьку листу і спробували в сей спосіб лекше наклонити державну владу до отворення філій православної парохії у всіх тих місцевостях на Лемківщині, де мешкають православні духовники. Однак се — як відомо — не вдалося їм осягнути. — В лемківськім православнім календарі „Слово“ за рік 1932 жалуються православні, що мимо віддання всіми православними на Лемківщині голосів на бебецьку листу, державна влада не признала їм бажаних філій і православні священики — як читаємо в вище згаданім календарі — „в очах влади властиво не суть душпастирами в своїх приходах“

Відомий мені оден випадок покарання гривною 100 зл., або двома днями арешту, Окружним Судом в Новім Санчі, православного духовника А. Волошинського за нелеґальні душпастирські функції на Лемківщині. Кару наложено тому, бо згаданий ботюшка „відправив в р. 1928. — як читаємо в присуді — публичне, православне богослуженя у Фльоринці, с. є в громаді, в якій Міністерство Віроісповідання й Освіти не згодилося на отворення філії правосл. парохії“. (Гл. „Слово“, ч. 41 з 1932.).

Також краківський воєвода (гл. „Слово“, ч. 13 з 1932) наказав при кінці січня 1932 р. батюшці Д. Костеви забратися з села Снітниці, грибівського повіту, бо там нема правно ереґованої філії православної парохії й тому — як зазначено в згаданім рішенню воєводи — побут у Снітниці православного духовника, який сповняє обовязки пароха, — незаконний.

Коли істнують такі державні приписи, які забороняють православним духовникам сповняти душпастирські функції в тих місцевостях, де нема правно признаної філії православної парохії, то консеквентно беручи, православні духовники до тих приписів повинні примінитися, а державні чинники повинні уважати, щоби згадані духовники зберігали ці приписи. Одначе в дійсности так не є, бо крім двох, вище згаданих, випадків у Фльоринці і Снітниці, всі 18 православних підсотрудників на Лемківщині зівсім не держаться згаданих приписів. А місцеві державні чинники глядять на се крізь пальці і не витягають з сего ніяких консеквенцій. Тут закон істнує лиш на папері, згл. в теорії, бо його ніхто не зберігає і за нарушення сего закона ніхто нікого не потягає до відвічальности.

Бачимо тут на Лемківщині таке, що згадані православні духовники (в ч. 18) в селах, де перебувають, звершають всі

*) Метрикальні книги ведуть православні „ректори“ в польській мові і метрикальні витяги виставляють по польськи, хоч дотичні друки, чи блянкети, двомовні, а саме п о л ь с ь к о - р о с і й с ь к і і мають таку саму форму, як була в царській Росії. — До чужих країв — коли треба — видають метрикальні витяги з двох мовах: польській і російській. Чому в польській, се для нас зрозуміле. А в російській мабуть тому, щоб заманіфестувати перед світом, що — мовляв — Лемки це Москалі . (Таку метрику, виставлену одним батюшкою на Лемківщині в польській і російській мові, мав я в руках). Написи на правосл. урядових печатках є лише польські („Urząd filji parafji prawosławnej w...“), але бачив я вже печатки і з польсько-російським текстом...

**) Знаю тут на Лемківщині одного православного підсотрудника, котрий в імени громади, в якій мешкає, просив в р. 1931. письменно Міністерство Віроісповідань за признання його місця осідку філією правосл. парохії і тим самим за титул ректора філії для себе. Однак Міністерство залагодило його просьбу не лиш відмовно, але навіть виразно заборонило йому звершати в селі, в якому перебуває, всі душпастирські функції. (Дотичне урядове письмо заборони я бачив на власні очі). Одначе сей батюшка нічого собі не робив і не робить з сеї заборони, але дальше виконує в тім селі всі душпастирські функції, а місцеві державні чинники се все очевидно толерують. Читав я давніше в православній пресі („Слово“, ч. 13 з 1932), що львівське воєвідство, рескриптом з дня 15. IV. 1930, ч. А. С. 1234, 1930, заборонило правосл. духовникови А. Чорнобаєви звершати душпастирські функції на терені громади Городжів, пов. Рава Руська тому, що в Городжеві нема правосл. парохії, згл. філії правосл. парохії, правно узнаної. — Коли батюшка Чорнобай не послухав воєвідства, тоді Староство в Раві Руській покарало його гривною 100 зл., або 10 днями арешту, по думці розпорядку Президента Р. П. польської з дня 28. III. 1928 р. Д. У. № 36, поз. 342. (З того ясно, що оден староста поступає так, другий інакше, мабуть залежно від того, яку лектуру консумує).

душпастирські функції, а публичні богослуження відправляють не лише в своїх селах (в яких — розуміється — нема правно узнаних філій правосл. парохії), але також їздять на богослуження і в інші села. Ті підсотрудники ведуть також всі метрикальні книги і виставляють урядові відписи з тих книг, на тих відписах підписуються, опісля висилають інтересовану особу з таким метрикальним відписом до „ректора" філії, який на тім документі прибиває урядову печатку. — Крім сего ті підсотрудники вчать релігії в школах і мають на се письменний дозвіл від шкільних к у р а т о р і й.

Як бачимо — на Лемківщині доходить до такого дивогляду, що з одної сторони Міністерство Віроісповідань і Освіти — як згадано вище — не годиться на отворення в богатьох лемківських правосл. селах філії правосл. парохії й тим самим не узнає правосл. духовників, котрі в тих селах мешкають, урядовими особами і не дозваляє їм звершати в тих селах душпаст. функцій. Знова з другої сторони орґан підчинений сему Міністерству — краківська шкільна Кураторія признає тих самих православних духовників урядовими особами і поручає їм навчання релігії в школах... Чи се не анархія?

Насувається на думку така дилєма: Або тих 18 православних духовників на Лемківщині, котрі не є ректорами філій, мають право звершати всі душпастирські функції в тих селах, де нема правно признаної філії православної парохії, або такого права не мають. Коли таке право мають, то Окружний Суд в Новім Санчі не повинен був покарати батюшки Волошинського за публичне богослуження у Фльоринці і краківське воєвідство не повинно було усувати батюшку Костя зі Снітниці. А коли такого права не мають, то державні чинники повинні покарати всіх тих 18 правосл. духовників за їх нелеґальні душпастирські функції та на будуче сі функції заборонити і не визначувати тим підсотрудникам годин на навчання релігії в школах. Tertium non datur!

Борис Лемківський.

Лемківщина

Замітка про її господарську проблєму.

В попередній статейці кинув я промінь світла на матеряльну нужду Лемків. Тепер в сій замітці представлю, як бодай в части помогти Лемкам в їх нужді матеряльній, щоб відвернути їх увагу від еміґрації в невідоме на Сибір. Поміч ту в наших обставинах може зорґанізувати одинокий „Сільський Господар" при грошевій допомозі Українців з Америки і Старого Краю. Коли еміґрація до Канади замкнена, треба тут створити Канаду. Треба знати, що Лемки мають досить такого поля, яке дуже лихо управляють, а яке при вмілій господарці далоб більше плодів. Луки тут забиті, непереорювані, вкриті каміннями і купинами. Богато лісних неужитків та мокрих лук, що потребують висушення. Кілько врожаїв булоб більше, якби Висла кождий рік не забирала буквально всеї гноївки, з якою тут не знають що робити, а яка всіми допливами спливає до Висли. Чи не можнаб вести вимінної торговлі букових сяг, що тут коштує 10—12 зл., за подільське збіжжа, яке тут стало значно дорожче як у Львові? Робітників в нас много, л и ш і н і ц і я т и в и б р а к. Така сільсько - господарська праця відвернулаб Лемків також від думок про православя, штунду і т. д. Сю мою замітку вважаю дискусійною. Зазначую, що такі господарські товариства повинніб повстати в Кремині, Зиндрановій, Яселку, Вислоці Нижнім і Радошицях — в першій мірі. Підчеркую, що особливо у приграничних селах буде сего року голод, бо зібрано лише 4-ту частину вівса і сіна в порівнанні з минулим роком. А й минулого року не переливалося в нас. Л е м к о К л и м.

Манджурія й Українці*)

Відродження українського суспільного, політичного і культурного життя в Манджурії ввійшло на нові шляхи, коли на території сего краю за допомогою Японії повстала манджурська держава „Маньджу-Го" в 1931 р. Влада нової держави відразу поставилася поправно і навіть прихильно до Українців і до всіх інших національних і політичних еміґрацій.

Громадянське життя Українців увійшло там в стадію буйного розцвіту. Повстають або відновляють діяльність отсі орґанізації: Українська Національна Громада, котра має тепер 87 членів, Союз Українських еміґрантів зі 154 членами, Спілка Української Молоді, Спілка Молоді „Зелений Клин", Спілка Українських Учителів, Українська Видавнича Спілка, що видає тижневик „Манджурський Вістник" та Український Національний Комітет, до котрого належать представники всіх орґанізацій. Як бачимо, скількість українських орґанізацій як на 50.000 тамошних Українців досить значна. Та не всі ті орґанізації проявляють однаково живу діяльність і не всі стоять на суто державницькому українськім становищі.

Вже при кінці першого року істнування Маньджу-Го (вересень 1932) почав виходити одинокий в Манджурії український часопис тижневик „Маньджурський Вістник". Редаґує його п. І. Світ. Часопис стоїть на суто державницькім і самостійницькім становищі та різко виступає проти місцевої малоросійщини. Наклад його невеликий, впливи з передплати не покривають видатків. Як сама редакція признає, „М. В." спирається головно на оголошеннях, яких у „М. В." досить богато, і на видавничому фонді. Часопис старається бути понадпартійним і загально-українським. Веде обширний інформаційний відділ про життя Українців на всіх землях. Зокрема в „М. В". треба підчеркнути пильне нотування важніших подій з українського життя в Г а л и ч и н і. Дуже часто знаходимо там передруки цілих статтей з нашої галицько-української преси, що найлучше інформує тамошних наших людей про тутейші відносини. Упередження до Галичан ні сліду. Загально-українські теми та вісти з життя Українців поза Манджурією займають в „М. В". зправила навіть більше місця ніж місцеві українські справи.

Відношення „М. В". як і всеї української кольонії до Манджурської держави льояльне і навіть приязне, бо нова манджурська влада дала Українцям змогу в тій державі повного розвитку. З повстанням манджурської держави тамошні Українці звязують далекойдучі пляни загально-українського характеру.

Більше чим половина матеріялу в „М. В." печатається р о с і й с ь к о ю м о в о ю. Сей на перший погляд дивний факт пояснюється тим, що велика більшість „автохтонів" Українців в Манджурії не знає добре своєї мови, особливо ті, що там вродилися і зросли. Щоб навчити їх рідної мови, „М. В." печатає лекції головних засад української мови. Та в самім „М. В." богато русицизмів, чому зрештою трудно дивуватися.

Ми згадували вже, що більшість Українців в Манджурії се ще національно мало свідома маса ,яка тоне в малоросійщині. Богато є й таких особливо між молодю, що перейшли в ворожий російський табор! Причину того сумного стану найліпше схоплює галицький український діяч в Манджурії І. П а с л а в с ь к и й, котрий так пише в „Манджурськім Вістнику", ч. 23 з 8. VII. 1933.:

„Трицять років майже нараховує місцеве українське життя... Та на превеликий жаль українського нового покоління н е м а є в Манджурії. В більшости молоде покоління заповняє ч у ж і табори, виконуючи часто ролю яничарів... Ось чому найбільша трагедія Українців в Манджурії: не маючи д е с я т к и р о к і в с в о г о р і д н о г о ш к і л ь н и ц т в а, Українці стоять на першому місці... рекордової національної несвідомости, неорґанізованости та жахливого неуцтва"...

Отже одну з найважніших передумов збереження молодого покоління перед винародовленням, себто створення свого рідного шкільництва — українська кольонія в Манджурії занедбала. Що представлений п. Паславським невеселий стан згідний з дійсністю, свідчить конечність, більшу частину українського часопису печатати по російськи. До того у звіті з виступів дітей на сцені спеціяльно підкреслено, що: „всі діточі гри і забави відбувалися на українській мові, яку наша дітвора добре розуміє і вельми цікавиться"... Отже з того спеціяльного підчеркування, що діти „цікавляться" укр. мовою — виходить, що вони говорять вдома по російськи та щойно в діточих садках учать їх рідної мови!...

До яких куріозів доходить там на тім тлі, свідчить дальша частина статті п. Паславського, котрий пише, що учителі ‚української' ґімназії,яка після недовгого часу провалилася, скаржилися, що „учні сеї ґімназії на перервах співали... „Боже царя храні", а з приходом большевицьких покидьків до керми Клюбом співали „прокляттям заклеймйонний...". Все навчання велося московською мовою, а українська мова в „українській" ґімназії була необовязкова!... І тому не диво, що якийсь батько скаржиться в „Маньджурськім Вістнику", що його діти виховані в такій школі і в російських школах цураються його та стали йому чужі...

Тепер уже відносини під тим оглядом скорим ходом зміняються на лучші. Ж і н о ч и й г у р т о к при „Просвіті" орґанізує діточі садки, вистави для дітей, робляться старання, щоби бодай одну з міських народних шкіл зукраїнізувати та укладаються пляни закладання приватних українських народних шкіл. Старша нечисленна свідома українська молодь ґуртується в двох орґанізаціях: Спілка Української Молоді і Спілка Молоді „Зелений Клин". Треба надіятися, що тепер, коли вже усвідомлено собі одно з найбільших занедбань, провідники нашої манджурської кольонії звернуть увагу на збереження молоді при свому народі і тимсамим на першім місці поставлять справу рідного шкільництва.

Орґанізаційна праця серед тамошніх Українців дістала сильну матеріяльну базу з хвилею, коли манджурська влада віддала в листопаді 1933 р. українській кольонії в Харбіні двоповерховий Український Дім, котрий відобрала їм була в 1923 р. китайська влада. Дім віддано на руки управи, до котрої належать др Д. Барченко (лікар), п. П. Марчишин (учитель), п. І. Світ (редактор) і п. Яхно. До сего дому перенеслися: філія Просвіти, її бібліотека й інші укр. установи. Характеристичне, що дім віддала манджурська влада за інтервенцією японської влади.

Ідеольоґічна боротьба між течіями самостійницько - державницькою течією і малоросійщиною триває серед манджурських Українців дальше. Відгуки її читаємо часто на сторінках „Маньджурського Вістника". З них видно, що богато українських „малоросів" є ще в загально російських орґанізаціях, котрі заманюють їх туди потребою „спільної боротьби" з большевиками. „Малороси" закидають самостійникам, що вони стоять під впливом „галицько-уніятських елементів" і стараються говорити „галицьким суроґатом" замість „на общерусском язике". На се один з українських дискутантів відповідає „малоросови": „На 42 міл. Українців греко-католиків є 7 міліонів Українців галицької волости і вони власне творять аванґарду активного українського націоналізму. Понад 100.000 Галичан билося за Україну разом на Наддніпрянщині". Дискусія дуже характеристична...

Українські активісти в Манджурії мають ще богато праці перед собою, щоби в загальному ще мало свідому й інер-

*) Гл. „Нова Зоря" ч. 66, 67, 68.

Релігія й СССР

Маска — а правдиве обличча Москви в боротьбі з Церквою і релігією.

(Заграничка кореспонденція „Н. Зорі“).

Коли Зл. Держави Півн. Америки заключили умову з большевиками, сказано, що Америка визнала совіти, але зажадала в умові уміщення клявзулі про свободу релігії для своїх горожан. Сю клявзулю совіти „великодушно“ підписали. Се підхопила велика інтернаціональна преса як найновішу політичну сензацію — і посипалися статті про зміну большевицького режіму щодо релігії й віроісповідань. Так, неначе релігійна боротьба, яку совіти безоглядно й послідовно ведуть від 1917 р., малаб устати й мала наступити повна свобода віроісповідань у большевицькій тюрмі народів. Ті добре заплачені статті інтернаціональної преси мали на меті вплинути на церковні круги в Римі до підняття пертрактацій з большевиками. Про се голосно писали світові часописи перед приїздом Літвінова до Риму, (на що відтак рішучо мусів зареаґувати орґан Ватикану „Оссерваторе Романо“). Не дивно, що богато людей увірило в ті большевиками інспіровані сплетні, між ними й наші „105-процентові“ націоналісти, що дало їм нагоду по простацьки й ординарно оскаржувати Апостольську Столицю.

Тому уважаємо за відповідне подати точніші дані про клявзулю в американсько-большевицькій умові в справі свободи віроісповідань та відкрити правдиве обличча Москви в боротьбі з релігією.

1. Перші інформації, що прийшли з Америки, були дійсно дуже оптимістичні. Большевицький уряд дає горожанам Зл. Держав Півн. Америки широку релігійну свободу. На тій основі роблено надію, що під опікою американського прапора католицькі й протестантські місіонарі могтимуть проповідати євангеліє переслідованим горожанам СССР. Та скоро змінилися ті оптимістичні настрої, коли Літвінов в Римі заявив журналістам, що „запевнення релігійної свободи, дане Америці для її горожан, в нічім не зміняє релігійного законодавства совітів. Се правда, говорив больш. комісар, що вільно сповняти релігійні практики, та правда також, що всяка релігійна пропаґанда заборонена“. Відтак показалося, що коли Росвелт вимагав точних запорук релігійної свободи для своїх горожан, Літвінов обмежився до прочитання деяких уступів з релігійного законодавства совітів. Ось такі то совітські „ґарантії“, дані Вашінґтонові, а так звеличувані підкупленою пресою.

2. Буває, що світські люди, особливо тихі й явні симпатики большевиків, не все вірять у переслідування релігії, про які час до часу пише преса. Припускають, що там положення Церкви й релігії тяжке, та звірські виступи безбожників, переслідування й увязнювання священиків, насильне замикання і бурення церков, дикі богохульні походи, все те, по їх думці, пересадні вісти „в цілях протибольшевицької пропаґанди“. По правді до нас доходить лиш дуже мала частинка дійсного стану про переслідування релігії в СССР. А ті переслідування в богатьох випадках далеко жахливіші й дикші, як були в перших століттях християнства в римській імперії. Літвінов прочитав лиш один уступ з совітського законодавства про визнання релігії. Той уступ уложений головно „на експорт“, се лиш маска призначена для туманення ліберальної буржуазії, а не до дійсного примінення в державному житті совітів. Зате правдиве обличча Москви в відношенню до релігії показує 19 артикул статуту російської комуністичної партії. Він звучить так:

„У відношенні до релігії комуністична партія не вдоволяється розділом Церкви від держави. Та треба сказати, що та засада поставлена буржуазною демократією в її програму ні в одній державі світа не примінена у всій своїй послідовности, з огляду на ту звязь, яка лучить її з релігійною пропаґандою. Комуністична партія стоїть на тій засаді, що лише свідоме й систематичне переведення суспільної й економічної акції серед широких робітничих мас може поконати релігійне суєвіря. Партія стремить до цілковитого розриву між масами та релігійною пропаґандою, щоб тим чином висвободити працюючі маси з релігійного отуманення; заразом орґанізує дуже широку наукову й суспільну протирелігійну пропаґанду“.

На кінци того артикулу додано таку клявзулю — маску також для експорту такого змислу:

„Конечно належить оминати всяку зневагу релігійних почувань віруючих, бо вона викликалаб лиш збільшення релігійного фанатизму“.

Що ся клявзуля значить, показують протирелігійні музеї й ті лячні, просто діявольські, карикатури, які кождого місяця уміщує часопис „Безбожник“. І кожде зарядження совітського правительства в справах церковно-релігійних зовсім не доказує тої мнимої релігійної толеранції совітського законодавства, яку так гарно Літвінов прочитав Росвелтові.

3. Якіж мотиви спонукують большевиків ненавидіти всяку релігію, головно християнську, найбільше католицьку? Відомо, що большевики наміряють створити механічно-колективну людину, в якій поодинокі індивідуа се її матеріяльні части „колективу“. Як шруба й колесо в машині так кождий осібняк у великій „колективній людині“. Одинока дійсна перепона такого сколективізування людей се субєктивізм у якій небудь формі. Звідси боротьба проти релігії, яка дає чоловікові розуміння його достоїнства не лиш людського але й надприродного, бо вчить його, що се дочасне життя тільки приготування до вічного, позаземського. Се якраз перешкоджує большевикам убити у чоловіці всяке почуття його достоїнства і зробити з нього бездушне орудля колективу. Коли читати протирелігійні большевицькі часописи, то завважується, що домінуючий тон у їх демонській боротьбі з релігією се постійне підношення „руйнуючого“ впливу релігії на людську активність. Віруючі люди „мають звичай віддаватися святочним гулянкам і пиянству й тим тратять дорогий час,

---

тну українську масу перетворити на карну і свідому своєї ціли авангарду української державности на Далекому Сході, котра може колись улекшити відбудову української державности на корінних українських землях. Судячи по тім, що досі зроблено вже в кількох останніх літах і по тім які близчі і дальші ціли ставить собі провід нашої кольонії в Манджурії, можна надіятися, що він вивяжеться зі своїх завдань, які вкладають на нього назріваючі події на Далекому Сході. А ми галицькі Українці маємо обовязок дати нашим братам в Манджурії моральну поміч, слідити пильно за вислідами їх праці, занотовувати їх у пресі й освітлювати їх зі становища загальноукраїнської національної й державницької рації.

М. П.

ОСИП НАЗАРУК 41

ВЕНЕЦІЯ

Найбільша саля у палаті дожів

Слово до старих людей з приводу думок перед образами старого Тінторетта.

І ще два образи Тінторетта: Здобуття Ґалліполісу 1484 й оборона Брешії.

І ще два образи Франческа Бассана: Побіда над цісарськими військами коло Кадори 1508 р. і побіда над Медіоляном коло Макльодія 1429 р.

І ще два образи Пальми Молодшого: Друге здобуття Падви 1509 р. і побіда над князем Медіоляну на ріці Пад 1427 р.

Гей, українські малярі! Давайте нації своїй образи її подвигів в її минулім! Ті подвиги були, навіть дуже великі. Бо не легка то була річ побороти орду за ордою на степу беззахистнім, безводнім, — побороти сили, які віками йшли з глибини Азії й перед котрими дрожали й падали наймогутніші держави і кріпости Сходу і Заходу. „Бяху бо Обре тілом велици і умом горди...“ А наші предки, як скромно каже стара літопись наша, побідили їх при Божій помочи (дослівно: и Бог истреби я) так, що „не остася ні один Обрин, іже ність племени ні наслідства...“

А Печеніги! А Кумани! А всякі Чорні Клобуки! А Татари! Де вони сегодня? А ми ще таки є — хоч в дуже тяжких обставинах, але ми є. Живемо на тій самій землі, на котрій не могли видержати навіть могутні племена ґерманські, бо ще автор Слова о полку Ігоря памятає „ґотські діви“, що золотом бряжчали на нашій землі — і не стало ні тих дів ні того золота. А ми ще таки є, ще живемо. І будемо жити, тільки треба, щоби провідна верства наша сповняла свої обовязки. До тих обовязків належить представити свому народови, що й він має за собою великі і блискучі діла, яких його сподобив Бог тоді, коли він і його провідна верства були достойні того.

Якже піднявби дух свого народа той наш маляр, котрий знайшовби в собі іскру Божу, здібність, представити, як наша галицька сила за Данила стоїть сторожею з його сином Романом (внуком Романа Великого) у Відні, стоїть як суверенна сила!

Або представити, як галицький воєвода Дмитро боронить Київ, матір городів руських, боронить буквально до останного жовніра й поранений на цілім тілі попадає в руки Татар і як вони здивовані його хоробрістю пускають його на свободу. Або представити, як король Данило основує Львів для сина свого Льва і як ростуть будинки на Замковій Горі. Або представити старинний Галич, великий, богатий, „що обіймав простору девять годин ходу“. Є величаві річи в історії нашій, не тільки самі видавання отаманів на муки ворогам. Та треба ті річи вистудіювати і гарно виконати, а вони зроблять таке діло, якого навіть у його силі предвидіти не можна.

Бо нема ніякого „призначіння“ в життю людей і народів і всяку астрольоґію слушно осудила католицька Церква, не зважаючи навіть на те, що певну слабість до неї мав такий ум, як св. Тома з Аквіну. Кождий чоловік і кожда нація має рішаючий вплив на свою долю. Словом —

Ніхто не винен, сама я,
Що така доленька моя...

На всіх, буквально на всіх полях праці неймовірні занедбання не могли принести нічого іншого як принесли. А вічні скарги про нашу бідність, котра мнимо перешкоджує нам творити більші діла, се в тім відношенні просто бляґа, бо серед бідности повставали найбільші і найтреваліші річи людства, коли була звернена тверда воля і витревалість в тім напрямі. Та трудно говорити й навіть думати про більші діла між такими людьми, між якими навіть заможні не стидаються пр. просити, аби їм „дарувати“ передплату за ґазету або подарувати книжку, а убогі взагалі не читають нічого. Така спільнота очевидно засуджена на те, що в неї заберуть і се, що має.

І ще є в салі Великої Ради портрети дожів з поверх сімох століть, від року 804 до року 1567! Великий ряд 76 портретів. Зачинає той ряд у сій салі девятий дожа Венеції, Обелєріо Антенорео, кінчить Ґіролямо Пріулі, що помер в 1567 р. Всі ті портрети малював великий мистець Тінторетто. Лиш одного образу бракує: 48-го з ряду. Там повинен бути портрет дожі Маріна Фаліері. В розі вузької стіни, на ліво. А там є тільки чорна таблиця

конечний до рільних робіт...“ (Безбожник серпень 1933, ст. 2). На іншім місци пише він: „Пророцтво про близький кінець світа спричиняє, що ті, що вірують в се, не хотять кінчити жнив“ (Тамсамо, ст. 12).

Надто большевики намагаються протирелігійну боротьбу поставити на „наукових“ основах. На се в першій мірі призначені протирелігійні музеї. Там хочуть „науковими доказами“ переконати віруючих та релігійних людей про „абсурд“ релігії й „обскурантизм“ Церкви.Ось примір такого „наукового“ доказу. Ставлять мумію знаного бандита а побіч нього мумію звіряти й тим доказують, що непсуття тіла се ніякий доказ святости. Таких „наукових“ доказів (!) повно в музеях і тим хотять пересвідчити неосвічених, що „знання дає чоловікові силу над природою“.

Другий засіб протирелігійної пропаганди, се вихісновування большевиками клясової боротьби. Католицька Церква — так її оскаржують, „злучилася з капіталізмом і фашизмом, щоб переслідувати пролетарів...“ Конкордат Апостольської Столиці з Німеччиною представляють большевики як „змову Папи з Гітлером“ і тим чином — кажуть — Церква „приготовляє капіталістичну війну проти СССР“.

4. Головно коли наближаються великі християнські празники, Різдво й Великдень, тоді звичайно кріпшає протирелігійна пропаганда, яка не перебирає в засобах боротьби. Ось мин.-річне листопадове число „Безбожника“ ціле призначене на боротьбу проти святочних обходів Христового Різдва. На вступі стаття якогось М. М. Галактіонова, повна богохульств і ненависти до Бога й Церкви. Між іншими таке пише:

„Кожде святкування Різдва призначене з року на рік піддержувати боротьбу з комунізмом,а скріпляти фашизм. Якраз на Різдво 1929 р. священики зачали хрестоносний похід проти совітів, а Папа у своїх різдвяних промовах заохочує наших ворогів...“. „...Протиріздвяна пропаганда повинна змобілізувати всі маси довкола розпорядку комуністичної партії ...Проч з попами! Подаймо братню руку міліонам робітників, поневолених капіталізмом, поможім їм перевести боротьбу за комунізм, наближаючи хвилю визволення їх з економічної й духової неволі, котрої опіюм — се релігія“.

Се лиш малі виїмки з протирелігійної літератури, бо не маємо совісти й відваги наводити просто діявольські богохульства, якими переповнена безбожницька преса большевиків. А Літвінов не-

Конґрес меншин

Що він ухвалив?

Конґрес національних меншостей в Берні (Швайцарія) ухвалив 4 резолюції такого змісту: Перша резолюція домагається здійснення народної свободи, яко підстави світого миру, друга признає Світовий Союз Поляків за приклад до наслідування, трета дякує міжнародним орґанізаціям, окремо міжпарляментарній Унії за становище в справі меншостей, четверта надіється, що з хвилею принятя Совітів до Союзу Народів буде можна помагати голодуючим народам в СССР. Конґрес заявився засадничо за поширенням меншостевих договорів на всіх европейських членів Союзу Народів. Вкінци конґрес ухвалив резолюцію, в якій домагається, щоби перед приняттям держави до С. Н. домагатися від неї приречення, що буде держатися моральних і правних засад, на яких стоїть Союз Народів. Союз Народів не повинен приймати в члени такі держави, що не придержуються в своїй національній політиці засад права й моралі.

Тайна польсько-німецька умова

звернена проти Росії?

Жидівська преса доносить: Анґлійський часопис „Нюз Кроникл“ подає, що Польща заключила тайний договір з Німеччиною. Той договір, що плянує спільний польсько-німецький напад на Росію в разі російсько-японської війни (про се повідомила перший раз „Нюз Кроникл“ тому два тижні), якраз тепер підписали. Сей часопис зазначує, що поважні й добре поінформовані круги потверджують сю вістку, помимо офіціяльних заперечень. — Польська преса дальше називає такі вісти „фантастичними“.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить.

наче на глум читає Росвелтові уступи про реліґійну толеранцію в Росії! Та кождий хоч трохи обізнаний з відносинами в СССР, виразно бачить, що все те лиш маска, призначена на дипльоматичну ґру. А поза тою маскою криється правдиве обличча демона, завзятого ворога всякої релігії й Бога. **(Н).**

Програмова заява Гітлера

В Нірнберґу відбувся великий конґрес німецької націонал-соціялістичної партії. Прибуло около 500.000 учасників. Канцлер Гітлер відчитав програмову заяву такого змісту: В минулім році гітлєрівці здобули владу в Німеччині. Революція скінчилася. Вона не може бути постійним явищем, бо довелаб до анархії. Революція не може сама здійснювати програми, вона лише звільнила сили, що мають здійснити програму. Гітлєрівське правительство має сильну волю держатися при владі і перед ніким не скапітулює. Теперішна форма влади в Німеччині обрахована на тисячеліття. Становище канцлєра, як єдиного представника збройних сил Німеччини, забезпечує теперішний устрій на необмежений час. Ті 4 міліони, що голосували в плебісциті проти Гітлєра, то руїнники або тумани від уродження. Німецьке правительство проголосило цілому світови засади миру й приязни навіть супроти тих народів, що тому 15 літ були ворогами Німеччини. Німеччина знає, що нова війна моглаб довести її до комунізму, тому Німеччина зробила все, щоби прочистити атмосферу у взаєминах з іншими народами. Німеччина розуміє, що народи не бажають собі війни, тільки невеликі кліки змовників, що користають з війни, щоби поживитися. Німецький нарід рішений боронити своєї гідности всіми способами. Найважніше завдання партії в найблизшім часі се скріплення лучности між поодинокими формаціями як також очищення партії від тих членів, що не хочуть сліпо слухати і бути безоглядно вірними і льояльними.

Японія приготовляється

Колишний японський міністр війни ґен. Аракі вернувся до активної військової служби. Ґен. Аракі іменований начальним командантом японських військ в Манджурії та в китайській провінції Квантунґ. Ґен. Аракі буде рівночасно також начальним вождом армії манджурської держави.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: „Правда”, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2. І. п.

з написом: Hic est locus Marini Faletri Decapitatus pro criminibus (Тут є місце Маріна Фалієрі, стятий за злочини*). Сталося се в 1355 р.

І якіж злочини зробив той найвисший достойник Венеції, що йому відмовили портрету в салі Великої Ради, хоч не могли відмовити місця... Цікава була нарада над тим в р. 1366. Тут, у тій самій палаті. Оден внескодавець предкладав, щоби дати його портрет але без голови, а на місци, де мала бути голова, помістити відпис вироку. Одначе Рада Десятьох зажадала цілковитого знищення його портрету й уміщення надпису: Тут є місце Маріна Фалієрі, страченого за злочини.

Отже які властиво злочини?

Коли дожа Маріно Фалієрі мав літ 80 і дозрів розум його, він побачив і переконався, що треба скріпити владу начальника держави супроти панів-бояр, аристократів, і зрозумів, що вони ніколи не згодяться на таке діло, тоді сказав собі, що є тільки оден спосіб, яким можна дійти до успіху: зробити збройний заговір і замах стану. Його заговір видав аристократії якийсь ідіот і старого розумного дожу прилюдно стратили. Річ ясна, що могутність Венеції булаб тільки зискала на тім, якби був удався великий плян Маріна Фалієрі. Дуже правдоподібно Венеція булаб далеко скорше відограла тоді ролю Піємонту й булаб заощадила Італійцям кілька сот літ тортур і упокорень під чужими окупаціями.

*) Чому надпис в палаті дожів є „Faletri“ а всі пишуть „Falieri“, — не знаю.

Старий 80-літний дожа Маріно Фалієрі мав відвагу молодця, коли брався до такого небезпечного діла як заговір і замах стану. При своїх 80-ти літах він очевидно мусів знати, що навіть якби йому те трудне і небезпечне діло вдалося, то довго ним тішитися не мігби з тої простої причини, що померби. А прецінь той старець відважився на таке діло! Заризикував головою, життям, становищем, маєтком, значить всім, що мав: очевидно, се був ідеаліст найчистішої проби. Тим дивніший ідеаліст, що досвідчений життям. Таку саможертву рідко можна зустріти в історії. І власне такий ідеаліст виставлений на позорище з надписом, що йому відтяли голову — за злочини...

Тихо йдуть малі ґрупки туристів по величезній салі Великої Ради.

І подивляють найбільшу радну салю й найбільший образ людства в найменшім з суверенних міст історії, котре витворило найбогатшу з держав...

На пращання з сею салею коротко переходжу в думці історію Великої Ради.

Основана в 1172 р. після одного з повстань, в котрім погиб дожа Вітеле Мікіельо, та дійсно велика рада складалася з виборних нотаблів („нобілі“) й сильно обмежувала владу дожі й сіньорії, правительственної колеґії, зложеної з шістьох членів. А з другої сторони та велика рада робила злишним скликування загальних народних зборів, всенародного суверенного віча. Отже те віче, як звичаєво-правну установу скасовано в 1423 р. В міжчасі відбувалися на тім тлі внутрішні боротьби, котрі всіляко виглядали і всіляке мали закінчення. Нпр. в 1297 р. дожа Пієтро Ґраденіґо зовсім скасував Велику Раду, а сіньорію (правительство), котру до того часу вибирано що року з членів Великої Ради, переімнив в наслідственну колеґію. В склад її входили тільки члени родів, записаних в Золоту Книгу. Від заговору Тієполя в 1310 році, коли основано Раду Десятьох, що засідала в страшній Салі Жаху, Золоту Книгу отвирали ще рідше ніж передтим, а саме вже тільки в роках: 1379, 1646, 1684 — 99 і 1769. І дуже мало нових родів вписувано в неї. В міжчасі, а саме в році 1355, був ще дуже інтересний заговір Маріна Фалієрі. Нема сумніву, що в тім заговорі мусіли вже брати участь також наші інтеліґентніші люди, котрі по татарських погромах як невольники попали в руки Татар і продані десь на берегах Чорного Моря Ґенуенцям або Венеціянам дісталися до Венеції як всякого рода служба. Без довіреної прислуги було очевидно неможливо зорґанізувати заговір. Тема надзвичайно цікава для письменників історичних повістей. А дня 12 травня 1797 року Велика Рада й останній дожа Венеції Людвик Манін підписали своє зречення під натиском військ Наполеона. В чотири дні потому прекрасне й могутне колись місто без ніякого спротиву заняли Французи і в імя ідей Великої Революції кинули Золоту Книгу в огонь, розпалений на площі св. Марка. (Д. б.)

ОГЛЯД ПРЕСИ

„Самі розоружують свій нарід“

Під таким заголовком приніс „Громадський Голос“ в ч. 34 отсю статтю:

Від року, від побіди гітлерівського фашизму в Німеччині, наші буржуазні політичні напрямки тільки знають писати в своїх часописах, що обкидати болотом саму думку про народовластя і демократичні свободи. При кожній нагоді вони вихвалюють „сильну руку“ фашистівської влади, а над демократичною ідеєю свободи крячуть похоронні пісні. Хоч український реакційно-буржуазний табор на деяких політичних справах розсварений, то він є вповні згідний у наступі проти ідеї народовластя. Коли візьмете в руки яку будь газету, видавану ундівцями, „націоналістами“, чи клерикалами ріжних напрямків, то переконаєтеся, що проти ідеї демократичної свободи, рівности і братерства вони виписують свої статті навіть тими самими словами. В цій справі др. Назарук і якийбудь „націоналістичний“ студент, Д. Паліїв і І. Кедрин ідуть рука в руку. Для всіх їх є міродатний клич пастирського листа польського епископату, що його підписали також греко-кат. епископи, що „ідеї французької революції (свободи, рівности, братерства) мають бути прокляті“. І все те твориться серед того народу, який у теперішнім своїм політичнім положенні хіба не може нарікати на те, що в нього за богато свободи і рівности права! Той дикий крик проти народовластя підіймають ці ріжнородні назадники і темнителі в той час, коли український нарід аж задихається від недостачі свободи розвитку (пригадайте тисячні розстріли українських громадян московською большевицькою чекою; десятки тисяч по примусових таборах і Соловках, знесення всяких національних демократичних прав українського народу в Румунії і т. д. і т. д.) У тім положенні нашого народу, коли є просто загрожене його фізичне істнування, як нації, через брак хочби примітивної демократичної свободи, знаходяться серед Українців люди, котрі радіби стерти з тямки нашого народу самий спомин про потребу змагання до „святої волі“, як писав Тарас Шевченко, в темну ніч неволі, що панувала тоді над Україною! Для поневоленого народу, чи для поневоленої кляси, сама ідея демократичної свободи є могутною зброєю в боротьбі з поневоленням. Тільки така ідея дає моральне оправдання боротьби та тільки вона може удержувати в почуванні народних мас постійний запал до праці і змагання. Що правда, одиниці можуть на короткий час запалитися соломяним вогнем навіть на очайдушні жертви в імя протисуспільних ідеалів диктаторського, фашистівського насильства, але широких народніх мас проповідь замини одної неволі другою не може ніколи загріти до постійної боротьби. Навпаки, коли серед поневоленого народу зявляться гуртки, котрі проповідують легковаження і погорду до свободи і рівности, то тим способом вони позбавляють власний нарід найуспішнішої зброї у боротьбі. Вони якби розоружували власний нарід. Колиб хто не розумів цих загальних уваг про духа масового руху народу, того хай переконає такий примір: Уявім собі громаду невільників, запряжених за дня до тяжкої праці, а в ночі запертих у темну тюрму. Визволитися з неволі вони можуть тільки тоді, коли вони люблять ідею свободи та бажають однакової суспільної рівности свобідних людей. Тільки думка про „святу волю“ може викресати в них запал до змагання за свободу. Якби серед цих невільників були такі одиниці, котрі щодня проповідувалиб безвартість свободи, то тим самим вони відбиралиб у поневолених єдине оружжя, єдину моральну опору в змаганні. Колиб ці поневолені повірили цим проповідникам, що не треба свободи, то вони взагалі зі зневірою раз на все піддалисяб своїй долі. До такої саме деморалізації може допровадити народню масу демаґогія і себелюбство „націоналістів“ і клерикалів. Ось чому треба всіми силами поборювати ту протинаціональну реакцію. Так організували своє військо Чехи, Словінці і Хорвати, по стороні Антанти, Українці, Поляки і Литовці, по стороні Австрії і Німеччини проти Росії, що поневолювала найбільшу частину українського народу, польського і весь литовський народ. У тому часі Українці організували свої військові частини під назвою Українських Січових Стрільців (УСС). Звідкіль взялася та стрілецька сила, звідкіль народився той революційний дух боротьби, той чинний протест проти поневолення? Січове Стрілецтво, його ідеї, його дух боротьби вийшли з руханково-культурних товариств молоді — Українських Січей. Творцями Січей і їх провідниками були українські соціялісти-радикали. Ідея, боротьби за визволення народу виросла з ідеольогії першої політичної організації українського працюючого народу — Української Соціялістичної Радикальної Партії. Українське Січове Стрілецтво твердо несло прапор волі в боротьбі з російським імперіялізмом. Цей чин Українських Січових Стрільців відбився голосним відгомоном у часі Великої Революції на Україні в 1917 р. Там створено на взір Українських Січових Стрільців своє українське військо для оборони Української Народньої Республики. Величезний гарт духа й геройчні зусилля Українських Січових Стрільців є записані нестертими буквами в історії українського народу.

Отсе взірець демаґогічного писання. Воно вже не таке самопевне як було тоді, коли наші радикали роздавали народови „забездурно“ поля і ліси, дебри і пасовиська, зруби і камінеломи, толоки і степи, словом—що очи виділи! Та й се ще „порядна“ демаґогія, котра полягає на явній неправді і на затаюванню правди перед тим нещасним народом, котрий ріжного рода аґітатори рад. й соціяліст. довели до небувалого жахливого винищування. І так неправдою є, немовби клерикали проповідували безвартість свободи. Доказує се напр. наша стаття „В 20-ті роковини“ (Нова Зоря , ч. 66. з 2 вересня с. р.), в котрій ми писали: „Свобідним сотворив Бог чоловіка, сотворивши його на образ і подобу свою. Тому й ідея боротьби за свободу все була, є і буде свята у всіх, що мають віру в серці своїм.“ Се значить, що клерикали уважають свободу за високе добро, дане нам самим Богом. Але що то нашим радикалам значить брехнути перед народом? Вони вже не таке вибріхували! Вони очевидно недобрі на нас за те, що ми проповідуємо безвартність і навіть шкідливість дурної своєволі, безголовя та анархії (а не свободи!). Своєволя, безголовя й анархія показується все в тих, котрі нищать в собі і в народі своїм віру в Бога й пошану рідної здорової традиції та дисципліни. Таких людей можна вдержувати в карбах тільки жорстокістю, що й роблять з ними большевики. Та колись і се перестане робити вражіння. Тоді вже анархія не матиме ніякого стриму. Все те панове Павлови промовчують і кажуть народови, що то ми щодня проповідуємо народови безвартість свободи! На таку демаґогію треба реаґувати, бо інакше в народі дійсно витвориться погляд, що всі хочуть його в могилу живцем покласти, тільки ще одні радикали з II. Інтернаціоналу дають йому жити. Не признаються ті члени II.. Інтернаціоналу, що у Франції члени того інтернаціоналу вже зробили спілку з III. Інтернаціоналом, то значить з большевиками, котрі додушують наш нарід і наше селянство. А наші радикали мимо того не виступили з тої спілки! Вони далі туманять нещасний народ, що мовляв то вони створили Українське Січове Стрілецтво, котре вийшло з радикальних Січей. Тимчасом правдою є, що перед радикальними Січами були „клєрикальні“ Соколи, що прецінь відомо кождій дитині, як відомо й те, що в закладанню тих Соколів живу участь брало наше духовенство. І відомо, що з вихованих Соколами людей ніхто не пішов служити ворогам українського народу, а від вихованих радикальними Січами людей аж кишіло між большевиками (поки їх „товариші-соціялісти“ не повистрілювали в пивницях чрезвичайки і не повивозили на Соловки). Отже пп. Павлови у статті ніже одним словечком не згадують про істнування Соколів і їх чисту історичну заслугу, зате хочуть вмовити неправду в наш нарід, що то виключно соціялісти будували йому армію й державу, а „клєрикали“ розоружували... І таку демаґогію виписується в часі, коли ще живуть наочні свідки того, як соціяліст Грушевський з партії ес-ерів, з котрою скоалізовані радикали, розпускав армію України, кажучи, що „нам не треба мілітаризму, нарід нас оборонить“, як соціяліст Мартос на раді міністрів кричав, що коли Україна не буде соціялістична, то він не хоче видіти ніякої України, як соціялісти в змові з большевиками підоймали бунт проти української держави й обманом втягнули в той бунт Січових Стрільців, не кажучи їм, що зробили спілку проти власного краю і народу во імя соціялізму... Наші соціялісти в повнім того слова значінню розброїли наш нарід морально і фізично супроти страшної соціялістичної навали з півночи. І далі не дають свому народови прийти до притомности — тай ще кажуть, що се роблять клєрикали... Проти такої безодні демаґогії треба всюди виступати, бо інакше ніколи не скристалізується змагання нашого народу коло ніякого конкретного, органічного проводу, тільки все будуть нас розбивати соціялістичні фантасти й демаґоги та ще до того нас будуть називати — демаґогами за те, що правду пишемо своєму народови, який вони довели до найстрашнішого стану між всіми народами Европи...

Посвячення першого українського літака

„Америка“ з 21.VIII. 1934 ч. 95. принесла отсю вістку:

ДІТРОЙТ, Мичиген, 20 серпня (Власна телеграма). — 10,000 української публики було на Святі Українського Летунства в Дітройті в неділю. Явилися Українці й Українки міста Дітройту і Гемтрамку, як також з Клівленду, Толіда, Росфорду, Шікаґа і Виндсору, Онтеріо (Канада). Полеву Службу Божу відправив Впр. о. совітник Николай Сімеонович із Шикаґа в сослуженні Впр. о. Льва Сембратовича з Дітройту і Впр. о. Епіфанія Теодоровича з Шикаґа. Діяконували Вєч. о. Уляницький з Росфорду і Вєч. о. Бала з Виндсору. Проповідь виголосив Впр. о. Теодорович. Віддано гарматні вистріли і відспівано Многая Літа в честь Папи Римського Пія XI, Епископів і Гетьмана Павла Скоропадського. Акт посвячення літака „Україна“ відправив Впр. о. Сембратович. Перший лет відбули на святі учитель Української Летунської школи п. Чайковський і п. полковник Шаповал. Публика привитала цей лет з запалом грімкими оплесками. Після величавої паради були святочні промови. Промовляли др. Омелян Тарнавський з Шикаґа, полковник Олександер Шаповал з Шикаґа, Микола Кіптик з Дітройту, отаман Душин з Канади і др. Лонгин Цегельський.

Вислано каблеграму до гетьмана Павла Скоропадського у Ванзе біля Берліна з заявою єдности і піддержки для справи незалежної України.

Цілий нарід став злодієм

І крик великий іде по землі совітів...

Мабуть всі ще памятають, як свого часу робітники в „раю“ доведені голодом до розпуки, зажадали від совітської влади рішучо, щоби приділила бодай комуністам „індивідуальні шматки“ землі на огороди. Не було ради, — і влада товаришів хоч неохочо але вирізала півтора міліона „собственних огородів“ для комуністів. Тепер ті огороди, управлені трудом робітничих жінок, зачали давати овочі. І радість велика опанувала півтора міліона робітничих родин. Одна перед другою хвалилася, що ось „у нас“ тільки то бульби, а тільки огірків, тільки фасолі і т. д. Аж тут як грім з ясного неба грянула вістка по всій державі совітів: „Хищенія съ рабочихъ огородовъ идуть повсемѣстно!“ Просто весь голодний нарід став злодієм, як велика й широка совітська земля тай краде що може в реєстрованих комуністів, котрі його обікрали. На те закричали комуністи в усіх газетах своїх: „Къ оружію! Къ охранѣ рабочей собственности — оружіемъ!“ Такі дива діються тепер в „соціялістичнім раю“. Та коли так богато зброї треба для охорони власности внутрі краю, то чи стане тої зброї для охорони границь, коли Японці зачнуть парити і тлумити „храбрую армію“ товаришів? (За „Пос. Вєд.“).

Красный Архивъ № 64

Появився новий 64. том видаваного большевиками „Красного Архіва“. Сей том оповіщує матеріяли з часів великої війни. До найцікавіших річей належать матеріяли про те, як рішаючі круги Росії крутилися за грішми й не могли їх в часі війни позичити від союзників, бо жидівські банкірі домагалися наперед признання рівноправности Жидам в Росії. На всякі старання про позичку просто відповідали, що перед зміною правного положення Жидів в Росії не будуть навіть говорити про позичку для Росії. Те саме заявив у Ню-Йорку прилюдно Яків Шіф, головний банкир жидівський. З того ясне, який величезний вплив мали Жиди на правительства і фінансові круги навіть найбільших держав світа.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець про сучасну музику. В Італії відбувся конґрес італійської церковної музики. З приводу сего конґресу написав кард. Пачеллі іменем Св. Отця письмо до кардинала Біслеттого, в котрім є цікаві уступи про сучасну музику. М.ін Св. Отець каже, що церковна музика мусить старанно обминати все, що змішувалоб її зі світською музикою. Зате повинна стреміти до того, щоби черпати нове життя й нову енерґію з невичерпаних засобів Церкви. З сучасної техніки можна брати тільки те, що здорове і служить направду мистецтву а не є погонею за новинками, котрі неможливо признати.

Поклін Св. Отцеви. Населення міста Кастель-Ґандольфо, де перебуває Св. Отець на відпочинку, влаштувало недавно святочний похід під папську віллю. Воно принесло Св. Отцеві в дарі плоди своєї праці: овочі, риби, виноград, штудерні зелізні й деревляні вироби. Св. Отець приняв дари й уділив зібраним апостольського благословенства.

Конґрес християнського Сходу в Венеції відбувся під проводом архиепископа Палєрма кардинала Лявітрана в присутности Патріярха Венеції кардинала Ля Фонтена. Се був т. зв. третий італійський тиждень молитов і студій, присвячений християнському Сходови. З приводу сего тижня кард. Сінчеро, секретар св. Конґрегації Східної Церкви, написав до венецького патріярха лист, в котрім пише, що справа повороту нездинених (православних) до католицизму повинна бути вирішена в дусі прихильного зрозуміння східного світогляду і що те порозуміння повинно бути підперте горячим почуттям милосердя. В тій праці мусять взяти участь священики і світські, щоб нездинені побачили, що всі католики бажають побачити їх у спільній молитві в наміренню скорого зєдинення.

Посвячення костела св. Єлисавети у Львові було в суботу, дня 8 вересня с. р. Торжество почалося вже в пятницю пополудни. З костела винесли Найсв. Тайни і вмістили на дворі в скарбоні. Після того пішла процесія на плебанію і принесла мощі святих: св. Йосафата й св. Вінценції, котрі підчас посвячення вміщено на головнім престолі. Цілу ніч з пятниці на суботу мущини відбували адорацію Найсвятіших Тайн. (Як відомо, мощі св. Йосафата є в нашій церкві св. Варвари у Відні. Отже тут може бути тільки якась реліквія того святого — Ред. „Н. Зорі“). В суботу 8 вересня с. р. Архиепископ Твардовский посвятив костел і вівтар в сослуженні численного духовенства і при участи великої маси вірних. Угольний камінь під сей костел заложили 1905 р., віддали парохії до ужитку в 1912 р.

Повне видання св. Письма в однім томі (розуміється, в польській мові) приготовляють ОО. Єзуїти в Кракові. Книжка коштуватиме 16—18 зл. Придалосяб таке видання і в нас.

Муссоліні про божеський сенс життя. „Оссерваторе Романо“ обговорює статтю Муссолінія про декаденцію (звироджения) білої раси, що пізнати по значнім упадку числа уродин в родинах людей білої раси. Муссоліні стверджує, що земля може виживити найменше 20 разів більшу скількість людей як теперішна. Отже приріст населення землі не може спричинити голоду внаслідок браку поживи. Теорію ограничування народин Муссоліні збиває цілою серією сильних аргументів. Між ін. він каже, що найбільше плідні є ті верстви, котрі будучи морально здорові не посвятили божеського сенсу життя мізковим вирахуванням самолюбства. „Ос. Ром.“ пригадує божеський сенс життя, котрий наказує чоловікові підносити свої думки до Бога, Творця і Найвищого Законодавця й піддатися Його Провидінню. Теорії матеріялістичні пхають світ до загибілі, а божеський сенс життя провадить людство до життя. (КАП).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

У ВАРШАВІ УВЯЗНИЛИ ґрафа Генриха Потоцкого у звязку з жирардівською аферою. Генрих Потоцкий був головою Надзірної Ради жирардівських фабрик.

СССР — КРАЙ АБСОЛЮТНОЇ ТИРАНІЇ. Так сказав гітлерівський ідеольоґ Розенберґ у своїй промові на конґресі націонал соціялістичної партії в Нірнберґу. В СССР нечисленна пануюча верства маючи в руках ріжні технічні здобутки 20 стол. примушує міліони людей робити страшну панщину. Потому господарським дампінґом старається заострити соціяльне питання в ріжних краях і ширити по світі гасло світової революції.

В ПРАЗІ відбудеться 26 вересня зїзд делеґатів словянських міст. Польща не візьме участи.

НАРАДА КОМІСАРА ЛІТВІНОВА з мін. Бенешом відбулася недавно в чеській купелевій місцевости Маріянські Лазні (Маріенбад). Темою наради були: загальна політична ситуація в звязку зі східним пактом і сесією Союзу Народів.

КАНЦЛЄР ГІТЛЄР ІМЕНУВАВ начального коменданта німецької поліції ґенерала Даліґе комендантом пробоєвих відділів.

В НІРНБЕРҐУ на підміських полях відбулася перед Гітлєром дефіляда 200 тисяч політичних провідників націонал-соціялістичної партії.

У ВІДНІ увязнили 120 комуністів. 70 з них примістили в концентраційнім таборі в Веллерсдорфі.

ІТАЛІЙСЬК. ОРҐАН „ЛЯВОРО“ оцінюючи значіння ріжних пактів, котрі европейські держави заключили в послідних літах, пише що колиб вдалося забльокувати Німеччину ще з полудня так як її забльоковано зі сходу і заходу, то мир бувби забезпечений на довгий час. Але ніяка політична комбінація, звернена проти „аншлюсу“, не буде мати більшого впливу, поки не будуть розвязані господарські труднощі Австрії. Німеччина буде притягати Австрію, доки Австрія не дістане нормальних умовин істнування. Се можнаби — на думку „Лявора“ — осягнути при помочи наддунайського пакту. Він довівби до здійснення римських протоколів (договорів), до яких можуть приступити всі сукцесійні держави. Сей пакт розвязавби одну з найважніших політичних справ в Европі. „Ляворо“ рішучо відкидає ідею реставрації Габсбурґів, бо Австрія потребує хліба і праці. Се Австрія може осягнути тільки в співпраці і в порозумінню з сусідними державами. А привернення Габсбурґів не допустилоб до такого порузуміння, каже той орґан.

У НІЦЦІ (Франція) увязнили 5-ох Італійців під замітом шпигунства.

Лікарський фейлєтоник.

Велике відкриття

Відкрили заживка (бакциля) рака.

ПАТ доносить з Берліна: Проф. Брегмер, член біольоґічного інституту в Берліні, відкрив бакциля, що викликує недугу рака. Проф. Брегмер твердить, що йому вдалося мікроскопом викрити бакциля, що живе в звірячім і людськім тілі в тіснім співжиттю з червоними тільцями крови. Його можна побачити доперва тоді, коли його відділимо від червоних тілець крови. Сей заживок встрикнений звірятам викликав в них недугу рака. Проф. Брегмер думає, що рак розвивається найрадше в орґанізмах, котрі мають алькалічний склад крови. Заживок рака переходить 7 фаз розвою. В перших 4-ох фазах може бути в людськім орґанізмі незапримічений. Берлінські бактеріольоґи досліджували методу проф. Брегмера й оцінили її прихильно.

НОВИНКИ

На будову церкви СС. Василіянок у Львові відбулася в неділю 9 с. м. народна забава на площі „Сокола-Батька“. Програма була доволі ріжнородна. Найперше виступали дівчата з Інституту СС. Василіянок. Вони вивели народні ґагілки. Потім малі дівчатка вправляли серпами. Дальше відбулися спортові змагания і народні танці. В часі забави грала орхестра Т-ва „Сила“.

В Зашкові, пов Львів, відбулося 2 с. м. торжественне посвячення новозбудованого кооперативного дому. Після Служби Божої в церкві, рушив процесійний похід до нового кооп. дому. Посвячення його довершив о. прал. Пясецький зі Львова в сослуженні місцевого пароха о. Володимира Мармаша й о. Василя Мармаша, котрий виголосив відповідну проповідь. Відтак промовляли: п. М. Козланюк, ревізор Центросоюзу і представники кооператив з сусідних сіл. Пополудні відбувся фестин. Діти з діточого садка й доріст виконали ряд гарних точок.

Господарсько-садівнича школа „Просвіти“ в Милованню оповістила вписи на новий 11-місячний сільсько-господарський курс, що треватиме від 1.XI. с. р. до 30.IX. 1935 р. По близші дані треба звертатися на адресу: Господарська школа Т-ва „Просвіта“ в Милованню, почта Стриганці (Stryhańce) над Дністром.

В Городенці основано збіжеву кооперативу, котра має за ціль оборот збіжжам. Се друга з ряду українська збіжева кооператива.

У Львові відбулася ві второк дефіляда польського війська, що вертало з маневрів. Головними вулицями міста перейшло кілька дивізій піхоти й технічні війська. З деревляних трибун можна було їх оглядати. Військо виглядало дуже добре.

Конґрес візантиністів. Пишуть нам: IV Міжнародній Конґрес Візантиністів відбудеться в Софії в днях від 9—16 вересня с. р. В нарадах візьмуть участь учені кільканацяти держав. Від Українців запрошено м. і. директора Національного Музею у Львові, дра І. Свєнціцкого, співробітника „Byzantinische Zeitschrift“ і ін. міжнародніх візантиністичних видань. Він виголосить у секції „Візантія і Словянський Світ“ реферат „Культурні й мистецькі взаємовідносини України й Візантії“.

Заборонили оснувати кружок „Рідної Школи“ в Новосільцях, пов. Сянок.

В Балківцях над Серетом в Ромунії ромунська влада увязнила православного священика Діяконовича під замітом шпіонажі на користь Совітів. Сей „батюшка“ знаний як ряний москвофіл.

Конґрес слявістів відбудеться в Варшаві в днях 23—28 вересня. На конґрес приїзджає аж 60 представників з Чехословаччини, 30 з Німеччини.

В Кракові відбувся в днях 10—15. IX. с. р. VI-тий міжнародний конґрес морального виховання. Майже всі европейські держави прислали на конґрес своїх відпоручників. Зпоза Европи заступлені Злучені Держави Півн. Америки, Канада, Китай, Єгипет, Індія, Японія, Єквадор. Наради відбувалися в будинку університету. Учасники працювали в 4-ох секціях: 1) вплив праці на молодіж, 2) діточа література, 3) коедукація, 4) міжнародне порозуміння за посередництвом молодіжи. Рівночасно з конґресом відбувалися в Кракові три вистави: 1) виставка дитячої літератури, 2) виставка праць орґанізацій молоді, 3) виставка народних виробів.

Гітлєрівська демонстрація в Варшаві. В неділю 9 с. м. відбулися в Варшаві змагання копаного мяча між репрезентаційними дружинами Німеччини й Польщі. Німецька дружина виграла 5 : 2. На змагання приїхало 6.000 Німців з Німеччини. Після скінчення ґри німецька публика вдерлася на грище і кричала „Heil Hitler!“ Рівночасно появилися на грищі транспаренти зі свастикою.

Туреччина замовила в польських електротехнічних фабриках, варшавській і бидґощській, інсталяційні матеріяли за 140.000 зл.

Згоріло 171 осіб. Корабельна катастрофа сталася недавно коло берегів Зл. Держав Півн. Америки на Атлянтійському Океані. На кораблі „Марокестль“ вибухла з невідомих причин пожежа. Вчасі катастрофи погибло в вогні і морі, або пропало без вісти 171 осіб. Уратовані описують страшні сцени з того нещастя.

Польське радіо, яке тепер є в посіданню акційної спілки, має викупити польський уряд. Радіо се оден з могутних сучасних інструментів впливання на суспільну опінію, тому уряд хоче той інструмент взяти для себе.

Санаційний діяч др Юліян Ґертлєр, адвокат в Кракові, скінчив самогубством. Причина самогубства ще не усталена.

Задовження урядників в Польщі виносить поверх 600 міліонів зл. То значить, що всі урядники мусіліб пів року не брати ніякої платні, аби сплатити ті довги.

Але пишуть! Звіти про грошеві впливи ріжних обезпечень в Польщі висилають аж до 8 установ, а саме до: 1) Мін-ва сусп. опіки, 2) Палати Обезпечень, 3) Заведення Обезп. на випадок недуги, 4) ЗУПУ, 5) Завед. Обезпеч. емерит., 6) Фонду Праці, 7) Окружного Уряду Обезпечень, 8) Заведення обезпечень від випадків! Тут тайна того, що при обезпеченнях є така маса урядників.

В Стокгольмі відбувся недавно конґрес Союза Тверезости християнських жінок. Цікаво, що з Еспанії не приїхав на той конґрес ніхто. Еспанія не знає пияків. На вулиці там не видно пияного, хоч літра вина коштує там лише 30 ґрошів.

Почтовий урядник в Ґдині Антоні Улевіч числив гроші зі своїм товаришем в уряді. В хвилі коли товариш відвернувся, Улевіч скорим рухом сховав 72 банкноти по 500 зл., 100 банкнотів по 20 зл. і 100 по 100 зл., разом 48.000. Крадіж виявилася аж на другий день. Тимчасом Улевіч втік.

Французи звільняють дальше польських робітників. В м. Бріе звільнили недавно з праці кількасот польських вуглекопів. Польські робітники сильно пригноблені.

Масон Гензель, старший „брат“ льожі, оголосив лісту давних і теперішних членів „Бнаі Бріт“, тайної жидівської масонерії, котра має за ціль здобути супрематію для Жидів у всіх справах через „міжнародність“. На лісті є такі назвища: Ратенав, Лібкнехт, Беля Кун, Лейба Бронштайн Троцькій, Радек-Собельсон, Луначарський, Кірбіц-Керенський, Сассон (секретар Льойда Джорджа), Мендель-Ротшільд (секретар Клемансо), Іцик Тімільте (секретар Вільсона, також масона) і богато інших. Як бачимо товариство дуже мішане, бо зложене з большевиків, капіталістів, банкирів і жидівських політичних діячів ріжного калібру. (КАП).

„Фраєрський“ помисл. Якийсь Наполеон Окжея взявся до експльоатації каракончів. Приходив до ресторану, замовляв обід з пивом, а в якімсь моменті ставав і прикликавши кельнера вилками витягав з тарілки каракона (дергана). Відтак обурений виходив геть, очевидно не заплативши рахунку. Так він жив собі вигідно, їв по ресторанах і не платив. І булоби все добре колиб не дослідили, що він приносить каракони з собою. Розуміється, ним заопікувався карний суд.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Мін. Скарбу задумує збільшити число концесій на продажу спіртових виробів Державного Спірітусового Монополю з 20 тисяч на 30 тисяч. Державний Спіртовий Монополь хоче в той спосіб збільшити свої приходи.

Як підписувати векслі? Дирекція Польського Банку видала до своїх відділів обіжник, в якім пояснює, що буде приймати тільки такі векслі, котрі будуть підписані повним іменем і назвищем акцептантів, виставляючих власні векслі, і жирантів.

Здержали екзекуції на час жидівських свят. Міністерство Скарбу видало обіжник до податкових урядів, щоби в днях 10, 11 і 19 вересня с. р. не переводити в Жидів податкових екзекуцій.

Знижка цін вовняних матеріялів. Лодзькі волоконні фабрики оповістили цінники волоконних виробів. Вовняні вироби стали дешевші на 3—5 процент відповідно до переведеної недавно знижки цін сирівців.

В однім дни за 300.000 зл. протестованих векслів. В канцелярії одного варшавського нотара запротестували недавно впродовж одного дня векслів на суму 300.000 зл.

Польське полотно до Манджурії. Представники манджурських торговельних кругів заключили умову з управою фабрики в Жирардові, на основі якої Польща вивозитиме полотно до Манджурії. Незабаром вишлють до Харбіна пробний транспорт полотна, що варт 180 тисяч зл.

Деякі купці не обнизили дотепер ціни цукру і кажуть собі платити як давніше. Кришталевий цукор повинен коштувати 1 кільоґрам 1.30 зл. Про евентуальні надужиття треба повідомляти апровізаційний державний комісаріят або повітові староства.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

† **о. Зеновій Флюнт,** парох Бикова помер 3 вересня с. р. в 56 році життя. В. Й. П.!

ПЕРЕПИСКА АДМІНІСТРАЦІЇ

ВПан Василь Словицький, Княже, 50 сот. на прес. фонд „Нової Зорі“, як зворот порта за висланий лист ми одержали. Дякуємо.

ВП. Р. В., Филад. Ми одержали 36.26 зл. (7 ам. долярів). Передплата заплачена по 31. VII. 1935 р.

Хто виграв на льотерії? В нинішнім тягненні Держ. Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 100.000 зл. на ч. 85899. — 50.000 зл. на ч. 89938, 165060. — 20.000 зл. на ч.ч. 85471, 149701, 131582. — 15.000 зл. на ч. 99736. — 10 000 зл. на чч. 25227, 37191, 97140, 26627. — 5.000 зл. на чч. 68430, 112426, 121046, 47760, 59122, 125594, 130953. — 2.000 зл. на чч. 3135, 20715, 24913, 25373, 28224, 36015, 44753, 49035, 87898, 107994, 151683, 165814, 167178, 168533, 169021, 2957, 12258, 12515, 17110, 24019, 46710, 49116, 78716, 7760, 93595, 95944, 97717, 101294, 116559, 134616, 135903, 140378, 157352, 161626. — 1.000 зл. на чч. 2383, 3172, 15996, 82715, 85038, 92622, 103383, 103620, 106245, 106807, 16985, 25956, 33223, 38587, 52279, 53702, 61773, 107239, 113621, 118256, 120940, 126599, 129493, 130408, 132998, 133922, 133990, 141290, 147432, 150564, 157317, 158655, 164197, 167720, 3157, 4636, 6382, 10357, 13954, 27880, 39092, 39791, 42195, 49399, 55361, 64751, 64946, 73952, 75732, 87116, 93267, 115950, 118228, 119529, 120869, 122478, 127568, 128137, 133439, 138357, 138515, 140991, 141587, 141919, 148602, 148773, 158899, 169579

БІРЖА

Ґроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·17·—5·18·— зл. Золотий доляр 8·92—8·94. Канадійський доляр 5·26; 1 німецька марка 1·95—1·96; 100 франц. фр. 34·95; 100 чеських корон 22·; 1000 рум. левів 40 зл.; 100 австр. шілінґів 99·—99·50 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл.	льоко Підволочиська	—	льоко Львів
Пшениця двірська	17·00—17·25;		18·75—19·00
Пшениця збірна	15·50—15·75;		17·25 17·50
Жито двір.	15·00—15·25;		16·75—17·00
„ збірне	14·50—14·75;		15·50—15·75
Ячмінь двір.	15·00—15·25;		—·— —·—
Ячмінь на мливо	14·25—14·50;		16·25 16·50
Овес двір.	11·00—11·50;		13·00—13·50
Овес збір.	10·00—10·50;		12·00—12·50
Гречка на мливо	14·50—15·—;		—·— —·—
Гречані крупи	34·00—35·00;		—·— —·—
Кукурудза	19·00—20·00;		—·— —·—
Ґрис пшен.	8·50— 8·75;		9·75—10·00
Ґрис житний	8·75— 9·00;		9·75—10·00
Ґрис ячмінний	9·—— 9·20;		9·50— 10·0

Тенденція вдержана.

Набіл: Маслосоюз платив 10. IX. с. р. за 1 кґ. масла пріма десер. — —, зл., за 1 л. молока 14 сот., за 1 л. сметани 60 сот., за 1 копу яєць 2·45 — зл. Тенденція на масло стримана, на молоко сметану і яйця вдержана.

Живина: Маслосоюз повідомляє, що від 11 IX с. р. платить своїм доставцям за 1 кґ. живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „МС“ у Львові (вул. Б. Ґловацького 23): Курята (пара курят важить не менше як 1·50 кґ) за 1 кґ. 0·90 зл.

Кури	І кляса за 1 кґ.	0·90 зл.
Кури	ІІ кляса за 1 кґ.	0·65 зл.
Качки	І кляса за 1 кґ.	0·80 зл.
Качки	ІІ кляся за 1 кґ.	0·65 зл.
Індики	І кляса за 1 кґ.	0·95 зл.
Індики	ІІ кляса за 1 кґ.	0·70 зл.
Пантарки пріма	за 1 кґ.	0·95 зл.

Тенденція спокійна.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Кухарка (господиня) потрібна зараз. Уряд парох. Іспас п. Коломия. 183—1—3

КІНА

АДРІЯ: Королева Христина.
АТЛЯНТИК: Кіт і скрипка.
КАСІНО: Пімста пана „Ікс“.
КОПЕРНИК: Щойно вчора...
МАРУСЕНЬКА: Проч з крізою і ревія.
МІРАЖ: 7 днів щастя.
МУЗА: Невидний чоловік.
ПАЛЯС: Князь Аркадії.
СТИЛЕВЕ: Серце волоцюги й ревія.
УТІХА: Брат діявола й ревія.

ФІРАНКОВІ МАТЕРІЯЛИ, індантрени, фіранки ручної роботи, **капи** на ліжка, гарнітури, тапчанові **накидки, шлюбні виправи** найдешевше виконує **ВАНК,** Марійська площа 6.

Спеціяліст від скірних і венеричних недуг
б. елєв клініки у Відні й Берліні
Др. Н. ГОЛЬДШТАЙН
ординує від 10—12 і від 2—5, в неділі і свята від 9—1
Львів, Сикстуська 33. Тел. 31-42.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 16 вересня 1934. Ч. 70 (768)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Н.Ц. Краків 405.867

СТАНОВИЩЕ ВАТИКАНУ

в справі приняття Совітів до Союзу Народів.

Кореспондент віденського катол. щоденника „Райхспост" приносить розмову з церковним достойником, що належить до управи „Commissio pro Russia". На питання, яке відношення Ватикану до участи Совітів в Союзі Народів дістав австрійський журналіст таку відповідь: „Ватикан не цікавиться взагалі справою приступлення Росії до С. Н., не буде також висказуватися ні за, ні проти. Ватикан ніколи не буде мішатися до заграничної політики якоїнебудь держави. Очевидно, що Церква не признає комунізму і поборює його; поборювалаб також кожду державу, що стоялаб на комуністичнім ґрунті. Ватикан не змінить свого становища супроти Совітів, що гноблять реліґію, переслідують священиків і підпирають пропаґанду безбожників, цілком незалежно від того як зложаться дипльоматичні відносини, з ким Росія заключить договір, а кого признаватиме за свого ворога. Впрочім се питання треба розглядати не з точки погляду: Ватикан — Совіти, тільки також зі становища Ватикан — Союз Народів. Союз Народів се в своїй сучасній формі ареліґійна орґанізація, що не цікавиться християнськими справами. Союз Народів се чисто світська орґанізація і стоїть здалека від церковних справ. Супроти сего Ватикан не має обовязку забирати голос в справах, що відносяться до С. Н. — Таке доносить Католицька Аґенція Пресова (КАП).

Сповнення обовязку приносить вдоволення, а Вашим національним обовязком є обезпечити законом дозволену 1/3 частину вартости своїх будинків в одинокому

Т-ві взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Повний розвал колхозів на Дону

„Соціялістическая Земля" доносить: На полях армавірського району богато збіжжа порозкидано просто в купах і воно вже поростає. В колхозі „Аґромінімум" у робітничих бриґадах є пересічно по 203 здібних до праці людей, але до роботи виходить пересічно по 100 людей. В колхозі „Большевик" дійшло навіть до того, що раз зовсім стала робота. В артелі „Сила Колхоза" бригадири викручуються навіть від догляду над роботою в той спосіб, що за всякими дрібницями бігають особисто в село, а на їх розпорядки чекають в полі сотні людей. В колхозі „Комінтерн" тимошевського району на 668 здібних до праці людей приходить до роботи не більше як 238. В богатьох колхозах областей платнерівської, старо-щербинської, земниківської й інших на полеві роботи виходить тільки половина спосібних до праці людей. — Певно, бо на що їм надсаджуватися роботою, котрої овочі заберуть від них як від невольників. Вони дурні, коли й тілько їх виходить до роботи. Розвал сов. господарки признає і Сталін. Гл. вступну ст.

Великі маневри коло Києва

„Известія" доносять, що в київській окрузі відбуваються великі воєнні маневри. На ті маневри приїхав сам Ворошилов в оточенню Буденного, Каменева й інших найвизначніших „субєктів" большевицького світа. А тепер приїхав до Київа навіть довіренний Сталіна Каганович. — З того ясно, що червоні товариші особлившу увагу звертають на Захід, бо в тім напрямі думають іти.

Небувалий розвал лямаїзму

Лю-Вен-Куй, голова сечуанського провінціонального правительства, оповістив, що поверх сто лям з великого монастиря і храму Та-Чінґ у Сіконґу покинуло свої святі книги. Всі вони занялися звичайним розбоєм в сусідних селах і місточках. Вони ограбили вже сотки крамниць. Жертвою їх стало богато паломників, котрих ті б. лями ограбили до нитки, поздіймавши з них навіть сорочки. Ґенерал Лю-Вен-Куй вислав на облаву за тими небувалими бандитами відділи війська. — Лямаїзм се мішана релігія з буддизму й місцевих середно-азійських культів. Розвал тої релігії, котру дехто зі зблязованих Европейців пробував пропагувати навіть в Европі, наступив очевидно під впливом большевицької аґітації.

Винахід якого ще не було

З Анґлії доносять, що там у копальнях вугля в Віґані 9 місяців переводили потайки досвіди з роботом-рудокопом. Так називається зелізний автомат, сконструований на подобу чоловіка, котрий виконує величезну роботу: він видобуває вугля (або руду),сам коле на рівнесенькі части, сам накидає в візки і сам вивозить. Розуміється, до обслуги того небувалого апарату треба 6 людей, але зате робот виконує працю, до котрої досі треба було сто досвідчених рудокопів. Ясно, що з заведенням того робота безробіття мусить збільшитися.

Волів вязницю як большевицький рай

Віденський соціяліст Оттон Міллєр був в лютім ц. р. одним з провідників повстання проти правительства Дольфуса. Після невдалого повстання Міллєр втік до большевиків. Ліві ґазети писали тоді, що большевики приняли втікачів „з отвертими раменами". Одначе за кілька місяців Міллєр втік з Совітської Росії, вернув до Австрії і зголосився добровільно до вязниці. Він сказав при тім, що навіть найтяжша австрійська вязниця не така страшна як животіння в Большевії на „свободі". Австрійський суд засудив Міллєра на 6 літ тюрми. Міллєр приняв вирок без нарікань і ще був вдоволений, що вирвався з большевицького „раю".

Музикальні комахи в Японії

Те саме місце, що в нас займають співучі птиці, в Японців займають декотрі комахи. Комаха-дзвінок „сузумуші" видає з себе звуки дуже подібні до срібного дзвінка. Йому акомпаніює „матсамуші". Оден рід свердка „кутсувамуші" наслідує майже цілу орхестру: зачинає острим свистом, потім звуками кастанетів, а закінчує басом ґонґу. Його концерт треває нераз кілька годин без перерви. Свердок „ґатаорізуші" наслідує шорох ткацького варстату. В японській літературі ті співучі комахи займають богато місця.

Провал комунізму

Сталін проти комун.

Він називає поняття рівности найдурнішим забобоном.

Як відомо, большевицький переворот в Росії в 1917 р. зробили комуністи, що були зорґанізовані в комуністичну партію. Під яким кличем відбувся той переворот, на се вказує вже сама назва партії та її членів. Той клич: комунізм. А що значить „комунізм", се вбивали комуністи в голови нещасливих мешканців Росії тоді й аж до недавна не тільки теоретично, але ще більше практично, розуміється, насильно.

Се передовсім, як говорить уже сама назва „комунізм", повна спільнота всіх і всього. Отже: зрівнання всіх під кождим оглядом. Всі повинні жити спільно: спільно працювати, спільно мешкати і мати спільний прожиток. Ніщо не повинно бути приватною власністю. Всі люди повинні бути зрівнані в особистім побуті, в потребах та в їх заспокоюванню. Так говорили тоді комуністи. І не тільки говорили. Вони стали переводити се в практиці. В тій ціли найбільш ревні комуністи зачали засновувати в Росії й на Україні т. зв. комуни, де все те намагалися здійснити. Ті комуни мали бути зразками комунізму, його есенціею. Такими вважали їх передовсім самі комуністи, як також всі, що дивилися з боку на те, що робиться в СССР.

Та як богато з того, що перед і на початку революції в Росії голосили там комуністи і взагалі соціялісти і в що так легко повірили були між ін. також українське селянство та українська інтеліґенція, — показалося зовсім нереальним в життю, так само зовсім нереальним показався і комунізм, зокрема комуни. Показався таким навіть скорше ніж того можна було сподіватися. Бож комунізм був і ще доси є головним кличем большевиків, котрі для його здійснення розпоряджають всім, що має їх величезна держава СССР, котра обіймає одну шесту частину світа. Показався комунізм нездійснимою мрією до тої міри, що не тільки сам у виді комун соромно провалився навіть в СССР, але що більше — той провал комунізму згл. комун мусять ствердити і вже стверджують публично самі комуністи устами свого найвизначнішого нині провідника і фактичного диктатора СССР, тов. Й. Сталіна. Офіціяльний текст промови Сталіна виданий Центральним Комітетом Комуністичної Партії большевиків України в українськім перекладі щойно тепер паспів до

Львова.*) Сталін не тільки ствердив провал комун. Сталін навіть виступив різко проти комун. Зробив се Сталін у своїм звіті на XVII-ому зїзді комуністичної партії СССР., що відбувся недавно в Москві. Та частина його звідомлення се найцікавіша частина того великого звіту взагалі, в якім представлене нинішнє положення СССР в нутрі і на зовні.

Якже прийшло до згаданого вище провалу комунізму, згл. комун в СССР і звязаного з тим виступу Сталіна проти комун?

Як відомо, від 1930 р. почалася в СССР насильна колективізація селянських господарств, з яких зачали творити колективні себто спільні великі господарства (т. зв. „колгоспи“). Частина тих колективних господарств орґанізувалася в виді артілів (спілок,кооператив), полишаючи своїм членам дещо свободи в побуті (нпр. самим харчуватися) і дещо на приватну власність (нпр. корову, дрібну птицю). Та частину тих колєктивізованих господарств ревніші комуністи стали устроювати на зовсім комуністичний лад, заводячи безоглядну рівність всіх у всім (отже також у приватнім побуті й особистих потребах та їх заспокоюванню) й касуючи всяку приватну власність (навіть дрібної птиці!). Се й є згадані вище комуни.

І саме ті комуни зовсім провалилися! Вони показалися до тої міри нежиттєздатними, що загрожували повною дезорґанізацією т. зв. колгоспів.

Щоби ратувати отже згадані колгоспи, мусів виступити проти комун у них сам вождь комуністів Сталін. Зробив се він, як сказано вище, у своїм звіті на XVII. зїзді комуністичної партії СССР в Москві. Обговоривши ріжні актуальні питання в СССР., Сталін перейшов з черги до колгоспів і сказав дослівно отсе:

„Візьмімо, далі, питання про сільськогосподарську артіль і сільськогосподарську комуну. Тепер усі визнають, що артіль є при нинішніх умовах єдино правильною формою колгоспного (-колективно господарського) руху. І це цілком зрозуміло: а) артіль правильно поєднує особисті, побутові інтереси колгоспників з їх громадськими інтересами, б) артіль вдало пристосовує особисті, побутові інтереси — до громадських інтересів, полекшуючи тим самим виховання вчорашніх одноосібників в дусі колєктивізму.

„Відмінно від артілі, де усуспільнені тільки засоби виробництва, в комунах до останнього часу були усуспільнені не тільки засоби виробництва, але й побут кожного члена комуни, тобто члени комуни відмінно від членів артілі не мали в особистому володінні домашню птицю, дрібну худобу, корову, зерно, присадибну землю. Це значить, що в комунах особисті, побутові інтереси членів не стільки ураховувались і поєднувались з інтересами громадськими, скільки заглушалися останніми в інтересах дрібнобуржуазної зрівнялівки. Зрозуміло, що ця обставина є найслабшою стороною комун. Цим власне і пояснюється, що комуни не мають великого поширення і трапляються лише одиницями і десятками. З цієїж причини комуни, щоб відстояти своє істнування і не розвалитися, були змушені відмовитися від усуспільнення побуту, починають працювати за трудоднями, стали видавати зерно до дому, допускають особисте володіння домашньою птицею, дрібною худобою, коровою і т. д. Але з цього випливає, що комуни фактично перейшли на становище артілей. І в цьому нема нічого поганого, бо цього вимагають інтереси здорового розвитку масового колгоспного руху.

„Це не значить, звичайно, що комуна взагалі непотрібна, що вона не є більше вищою формою колгоспного руху. Ні, комуна потрібна і вона, звичайно, є вищою формою колгоспного руху, але не нинішня комуна, яка виникла на базі нерозвинутої техніки і недостачі продуктів і яка сама переходить на становище артілі, а — майбутня комуна, яка виникне на базі більш розвинутої техніки і достатку продуктів. Нинішня сільськогосподарська комуна виникла на основі малорозвинутої техніки і недостачі продуктів. Цим власне і пояснюється, що вона практикувала зрівнялівку і мало вважала на особисті, побутові інтереси своїх членів, через що вона змушена тепер перейти на становище артілі, де розумно поєднуються особисті і громадські інтереси колгоспників. Майбутня комуна виросте з розвинутої і заможної артілі. Майбутня сільськогосподарська комуна виникне тоді, коли на полях і фермах артілі буде достаток зерна, худоби, птиці, городини і всяких інших продуктів, коли при артілях заведуться механізовані пральні, сучасні кухні-їдальні, хлібозаводи і т. д., коли колгоспник побачить, що йому вигідніше одержувати мясо і молоко з ферми, ніж заводити свою корову і дрібну худобу, коли колгоспниця побачить, що їй вигідніше обідати в їдальні, брати хліб з хлібозаводу й одержувати випрану білизну з громадської пральні, ніж самій займатися цим ділом. Майбутня комуна виникне на базі більш розвинутої техніки і більш розвинутої артілі, на базі достатку продуктів. Коли це буде? Звичайно, не скоро, але це буде. Було б злочином штучно прискорювати процес переростання артілі в майбутню комуну. Це сплуталоб усі карти і полегшилоб справу наших ворогів. Процес переростання артілі в майбутню комуну повинен відбуватися ступнево, в міру того, як всі колгоспники переконуватимуться в необхідности такого переростання.

„Так стоїть справа з питанням про артіль і комуну.

„Справа, здавалосяб, ясна і майже елєментарна.

„А між тим, серед однієї частини членів партії є чимала плутанина в цьому питанні. Вважають, що, оголосивши артіль основною формою колгоспного руху, партія віддалилась від соціялізму, відступила назад від комуни, від вищої форми колгоспного руху — до нижчої. Чому, питається? Тому, виявляється, що в артілі нема рівности, бо там зберігається ріжниця в потребах і в особистому побуті членів артілі, тоді як в комуні є рівність, бо там зрівняні і потреби й особисте побутове становище її членів. Але, поперше, у нас нема більше таких комун, де істнувалиб урівнання, зрівнялівка в області птреб і особистого побуту. Практика показала, що комуни напевно загинулиб, колиб вони не відмовились від зрівнялівки і не перейшли на ділі на становище артілі. Отже, нічого посилатися на те, чого нема вже в природі. Подруге, всякому ленінцеві відомо, якщо він тільки справжній ленінець, що зрівнялівка в области потреб і особистого побуту є реакційна дрібнобуржуазна нісенітниця, гідна якоїнебудь сєкти аскетів, але не соціялістичного суспільства, орґанізованого по марксистськи, бо не можна вимагати, щоб у всіх людей були однакові потреби і смаки, щоб всі люди в своєму особистому побуті жили за одним зразком. І, нарешті, хіба серед робітників не зберігається ріжниця як у потребах, так і в їх особистому побуті? Чи значить це, що робітники стоять далі від соціялізму, ніж члени сільськогосподарських комун?

„Ці люди, очевидно, думають, що соціялізм вимагає зрівнялівки, зрівнання, нівелювання потреб і особистого побуту членів суспільства. Нічого й говорити, що таке припущення не має нічого спільного з марксизмом, ленінізмом. Під рівністю марксизм розуміє не зрівнялівку в области особистих потреб і побуту, а знищення класів, тобто а) рівне визволення всіх трудящих від експлуатації після того, як капіталісти скинуті й експропрійовані, б) рівне скасування для всіх приватної власности на засоби виробництва після того, як вони передані у власність всього суспільства, в) рівний обовязок всіх працювати по своїх здібностях і рівне право всіх трудящих одержувати за це по їх праці (соціялістичне суспільство), г) рівний обовязок всіх працювати по своїх здібностях і рівне право всіх трудящих діставати за це по їх потребах (комуністичне суспільство). При цьому марксизм виходить з того, що смаки і потреби людей не бувають і не можуть бути однаковими і рівними щодо кількости ні в період соціялізму ні в період комунізму.

„Ось вам марксистське розуміння рівности.

„Ніякої іншої рівности марксизм не визнавав і не визнає.

„Робити звідси висновок, що соціялізм вимагає зрівнялівки, зрівнювання, нівелювання потреб членів суспільства, нівелювання їх смаків і особистого побуту, що за максизмом всі повинні ходити в однакових костюмах і їсти одні і ті самі страви, в одній і тій самій кількости, — значить говорити пошлости і зводити наклеп на марксизм.

„Пора засвоїти, що марксизм є ворог зрівнялівки. Ще в „Маніфесті комуністичної партії“ бичували Маркс і Енгельс примітивний утопійний соціялізм, називаючи його реакційним, за його проповідь „загального аскетизму і грубої зрівняльности“. Енгельс у своєму „Анти-Дюрінґу“ присвятив цілий розділ бичуючій критиці „радикального зрівняльного соціялізму“, висунутого Дюрінґом, як противагу проти марксистського соціялізму.

„Реальний зміст пролєтарської вимоги рівности, — казав Енгельс, — зводиться до вимоги знищення класів. Всяка вимога рівности, яка йде далі цього, неминуче приводить до нісенітниці“.

„Те саме каже Ленін:

„Енгельс тисячу разів мав рацію, коли писав: поняття рівности помимо знищення класів є найдурніший і безглуздий забобон. Буржуазні професори за поняття рівности намагалися нас викрити в тому, ніби ми хочемо одну людину зробити рівною другій. В цьому безглузді, яке вони самі вигадали, вони намагались обвинуватити соціялістів. Але вони не знали через свое неуцтво ,що соціялісти — і саме засновники сучасного наукового соціялізму, Маркс і Енгельс — говорили: Рівність є пуста фраза, якщо під рівністю не розуміти знищення класів. Класи ми хочемо знищити, в цьому відношенні ми стоїмо за рівність. Але претендувати на те, що ми зробимо всіх людей рівними одне одному, це найпустіша фраза і дурна вигадка інтелігента“ (Промова Леніна „Про обман народу лозунгами свободи і рівности“).

„Здається, ясно.

„Буржуазні письменники охоче зображають марксистський соціялізм як стару царську казарму, де все підпорядковане „принципові“ зрівнялівки. Але марксисти не можуть бути відповідальними за неуцтво і тупість буржуазних письменників.

„Не може бути сумніву, що ця плутанина в поглядах у окремих членів партії щодо марксистського соціялізму і захоплення зрівняльськими тенденціями сільськогосподарських комун схожі, як дві краплі води, на дрібнобуржуазні погляди наших лівацьких головотяпів, у яких ідеалізація сільськогосподарських комун доходила один час до того, що вони намагались насадити комуни навіть на заводах і фабриках, де кваліфіковані і некваліфіковані робітники, працюючи кожен по своїй професії, повинні були віддавати заробітну плату в спільний казан і ділити її потім нарівно. Відомо, яку шкоду причинили нашій промисловости ці зрівняльськохлопячі вправи „лівих“ головотяпів.

„Як бачите, рештки ідеольогії розбитих антипартійних груп мають досить велику живучість.

„Зрозуміло, що коли ці лівацькі погляди перемогли в партії, партія перестала бути марксистською, а колгоспний рух бувби вкрай дезорганізований.

Таке сказав вождь комуністів і диктатор СССР, тов. Сталін, про комуни в СССР.*).

В тім досить довгім одначе дуже цікавім виступі Сталіна проти комун є кілька місць, на які не можна не звернути особливої уваги.

Отже передовсім Сталін стверджує, що комуна в СССР може повстати тільки „на базі більш розвинутої техніки і... на базі достатку продуктів“, та питає: Коли це буде? І відповідає: „Не скоро“. Тим самим сам Сталін стверджує виразно, що нині в СССР нема ні розвинутої техніки, ні навіть достатку продуктів — і не скоро буде одно і друге. Се незвичайно цінне признання, особливо про недостаток продуктів, що большевики і їх наймити поза СССР постійно заперечують.

Далі Сталін виступає проти штучного прискорювання процесу переміни артілів в комуни та твердить, що той процес „повинен відбуватися ступнево в міру того, як всі колгоспники переконуватимуться в необхідности такого переростання“. Та коли так, то чому він прискорював аж надто штучно творення на Україні т. зв. колгоспів (колективних господарств), зовсім не чекаючи, аж всі українські селяни переконаються про користь з колгоспів?

Та найцікавіше становище тов. Сталіна в справі т. зв. „зрівнялівки“ себто зрівнання всіх в области потреб і особистого побуту. Він таке зрівнання називає чомусь „реакційною дрібнобуржуазною нісенітницею“, хоч загально відомо, що саме буржуазія (навіть дрібна) не признає і не проводить в практиці зрівнання всіх в области потреб й особистого побуту та що такі кличі голосили саме товариші тов. Сталіна, але ще тоді, коли вони жили як убогі студенти-емігранти закордоном або ще робили революцію в Росії і не привикли були до влади. Річ ясна, що тепер, коли ті товариші стали в СССР і закордоном високими державними достойниками та, коли їх особисті потреби й побут нічим не ріжняться від особистих потреб й побуту давних царських достойників, — тепер такий клич про „зрівнялівку“ в области особистих потреб і побуту нпр. з голодуючим населенням СССР дуже і дуже товаришам незручний... Тому виступ тов. Сталіна проти т. зв. зрівнялівки ми — вповні розуміємо.

Особливо комічний докір, який Сталін в тій промові робить буржуазним професорам за мниме видумання комунізму в формі уравніловки. Сей докір комічний передовсім тим, що в тійже самій промові тов. Сталіна виразно сказано, що „серед однієї частини членів партії є чимала плутанина в цьому питанні“ і що „відомо, яку шкоду причинили совітській промисловості ці зрівнялівсько-хлопячі вправи „лівих“ головотяпів“. Отже з того виходить, що дотепер не Ленін і не

*) Дуже поручаємо читачам основно перестудіювати наведену нижче промову Сталіна, хоч не легке се для Українця діло бо, переклад тої промови се в ріжних місцях українсько-московсько-жидівський воляпік, в котрім навіть по переченнях нема другого відмінка і т. д.

*) И. Сталін: Звітна доповідь XVII зїздові партії про роботу ЦК ВКП (б). Партвидав ЦК КП(б)У. Київ. 1934. Ст. 45—49.

Сталін надавали тон компартії в СССР, тільки буржуазні професори, під впливом котрих повстали комуни з урівняліВкою. Чи був коли в політично-суспільнім життю смішніший момент?

Та кромі великої смішности є в цілій тій справі ще і ряд страшних поя, котрі вже наступили і ще з неї вийдуть. А наступило вже неймовірне знищення цілих народів в імя видумки, котру тепер називають нісенітницею навіть ті, що її переводили. Якеж внутрішне упокорення мусять тепер відчувати всі ті, що вірили в можливість переведення комунізму в даних обставинах Росії. Мусять відчувати, коли в них ще взагалі не вбите почуття людського достоїнства страшним деспотизмом.

А друга страшна річ, котрій свідоцтво дає наведена промова Сталіна, — се консекВенція повного заломання большевизму в його найсутевішім змісті по таких величезних жертвах, то значить: що в СССР надвигається жахлива реакція.

Досвідченого читача не може збаламутити твердження Сталіна, що він мовляв, буде дальше змагати до здійснення комунізму, хоч се і не скоро можливе... Бо се твердження тільки звичайне закривання туманом страшного погрому неможливої до здійснення ідеї, за котру убито і замучено міліони невинних людей. Провідник, котрий уже бачить і мусить признати, що не може здійснити тої ідеї, мусить прецінь сказати, що та ідея може бути здійснена колись, бо інакше він як провідник і як бувший пропаґатор тої ідеї не мавби ніякої рації істнування в очах мас (хіба як предмет посьміховиська).

З промови Сталіна вже визирає зовсім нова і зовсім інакша Росія. По тих терпіннях, які вона на дармо перейшла, та нова Росія може стати ще далеко страшніша, як була за царів. А що суспільний лад буде в ній інакший, ніж за Леніна і Сталіна, отже можна зрозуміти страх керманичів Польщі перед тим, що надвигається зі Сходу. І в тім розвязка загадки того, як могли керманичі Польщі подати Гітлерови руку до згоди, подати руку через наболілу справу коридора і через приязнь з Францією, котра не розуміючи далекої Росії, знов звязалася з нею на життя і смерть. Та хоч тепер які вже ясні причини цілої тої суматохи, то самої суматохи в її наслідках ще ясно уявити собі не можна: бо обидва згадані союзи однаково неприродні і хіба оден Бог знає, що з тих неприродних поя може вийти.

Найбільша кріза яку знає історія

15 Збори Союзу Народів в Женеві відкрив чеський міністр Бенеш. При тій нагоді виголосив довшу промову, в якій зясував білянс праць С. Н. і теперішне політичне положення в світі. Світ — сказав Бенеш — переживає найбільшу кризу, яку знає історія. Се кріза ідейна, моральна, релігійна, господарська, політична і суспільних умовин. Все те створює почуття нестійности в світі. Щодо діяльности Союзу Народів, то в ній є активи й пасиви. До пасивів треба зарахувати такі справи: теперішний стан розбройної конференції, виступлення з Союзу Народів двох великих держав: Німеччини й Японії. До пассивів треба зачислити постійну війну між Болівією і Парагваєм за Гран Чако і теперішні відносини на Далекому Сході. Японсько-китайські відносини, манджурське питання, російсько-японське напруження створюють богато труднощів і неясних ситуацій. До активів С. Н. зарахував мін. Бенеш щораз інтензивнішу співпрацю Злучених Держав П. А. з Союзом Народів, старання богатьох держав ввести СССР до С. Н. ,успіх дотеперішних переговорів в справі басейну Саари. Крім того до активів праці С.Н. належать підписання ріжних пактів приязни, ненападу, демарші в справі незалежности Австрії, вкінці важний проект східного пакту. Мін. Бенеш заявив, що нема небезпеки війни.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Опінія Польщі

і плян міністра Бека.

Польська католицька ґазета з Кракова „Глос Народу" помістила в ч. 247 с. р. статтю під новиснім заголовком, з якої подаємо цікавіші місця в перекладі. „Глос Народу" цитує слова „Ґазети Польської", що „польська дипльоматія є в тій хвилі в суперечці", додає уваги, що характеризують міжнародне положення Польщі: „Тут йде про зударення між польською й французькою тезою в справі безпеки в середущій і східній Европі. Французька теза, що її подав п. Барту, домагається одного ґарантійного пакту всіх держав східної (згл. середущої) Европи при участи Франції. Та акція має за ціль перешкодити ревізіоністичним плянам Німеччини. Польська теза хоче вдоволитися реґіональними договорами: Польща—Німеччина; Росія—Польща і т. д. в тій надії, що такі пакти красше забезпечать мир в Европі як загальний ґарантійний пакт, що його предложив мін. Барту (т. зв. східне Льокарно). Негативне становище польського правительства супроти східного пакту ми пояснили двома мотивами: 1) Польське правительство вірило в миролюбивість Німеччини, 2) мало надію, що йому вдасться розбудувати реґіональні договори в північнім напрямі (Польща — балтійські держави) і відтак в порозумінню з Мадярщиною й Італією створити щільний блюк держав, очевидно без Франції. Два-три місяці тому польський плян мав деякі вигляди здійснення. Нині, на наш погляд, він поважно захитаний. Тому польські офіціяльні круги занепокоєні. Головна причина, що польські пляни захиталися, — недовіря Европи до Німеччини. Се недовіря можемо завважити навіть в Англії й Голяндії, не згадуючи про інші держави. Крім того були ще й інші причини а се: нехіть балтійських держав вязатися з Польщею. Вони заявилися (під впливом Литви) за французькою тезою. Вкінци сензаційний зворот в італійській закордонній політиці. Вже після того, як п. Барту проголосив свій плян „східного пакту", стався в міжнародній політиці факт, що основно змінив міжнародне положення Польщі. Се було замордування австрійського канцлера Дольфуса. Воно пригадало Европі грізну небезпеку „аншлюсу". Наслідок сего убийства був, що Італія спалила всі мости, котрі лучили її з Німеччиною і зачала політичну офензиву проти Німеччини. Офіціяльна фашистівська ґазета „Ляворо Фашіста" не даром писала: Змагання Німеччини загарбати Австрію се одинока правдива небезпека війни. Муссоліні старається тепер сю небезпеку спараліжувати. А рішившись на се, не тільки бере Австрію під свою особлившу опіку, але навіть кидає в кут свою нехіть до Антанти і запрошує її репрезентанта мін. Бенеша на нараду до Риму. Не важне се, чи Муссоліні здійснить свій плян чи ні. Важне те, що замордування канцлера Дольфуса і зміна італійської закордонної політики зробили в польськім пляні (закордонної політики) вирву, що разом з поведінкою балтійських держав робить його нездійснимим. Балтійські держави не хочуть лучитися з Польщею, за те схиляються в сторону Москви. Італія йде проти Німців і щукає контакту з Малою Антантою. А вислід такий: на побоєвищі залишилася Польща „союзна" з Німеччиною, посварена з Франціею і полишена Італією".

ТВІР ПОЛЬСЬКОГО РОБІТНИКА

PAŃSTWOWE WYTWÓRNIE UZBROJENIA
BIURO SPRZEDAŻY • WARSZAWA • OSSOLIŃSKICH 1

Аґентура продажі
ЕМІЛЬ УРІХ
у Львові, вул. 3-го Мая 7, тел. 505.
Виставляє на Східних Торгах в Центральнім Павільоні.

„Бунт" проти заведення целібату в гр.-кат. Церкві

Під таким заголовком варшавська ґазета „Курієр Поранни" з 6. IX. помістила отсю статейку: „В греко-католицькій духовній семинарії у Львові видали розпорядок, що вводить целібат для молодих адептів духовного стану. Ректорат тої семинарії на чолі з ректором о. д-ром Сліпим домагається від семинаристів старших кляс підписання деклярації що остануть в целібаті. В противнім случаю ті, що на се не погоджуються, мають залишити мури греко-католицького семинаря. Цікаво, що особи приймаючі добровільно целібат дістають найріжнородніші полекші аж до скреслювання залеглих оплат за науку включно. Одначе тому що дотепер не жадали від молодих клериків ніяких зобовязань щодо целібату, тож новий розпорядок зверхників уніятської Церкви викликав остре невдоволення в першім ряді серед слухачів семинарії. На тлі тих спорів ґурт старших слухачів семинарії вирішив відкликатися до Апостольської Нунціятури в Варшаві, щоб уневажнила неслушне заряджения, що впроваджує примусовий целібат. Ся подія викликала в українській суспільности сильне враження, тимбільше, що Митрополит Шептицький дотепер противився впровадженню целібату. Ця справа має також значіння для октроювання Апостольської Адміністратури на Лемківщині. Окончне іменування Апостольського Адміністратора для Лемківщини протягається з тої причини, що Апостольська Столиця мала видати інструкцію, що впроваджує целібат для греко-католицького духовенства на Лемківщині. О. др. Масцюх, вбачений на становище Апостольського Адміністратора для Лемківщини, супроти такого стану справи не міг дотепер рішитися приняти іменування, тому що він засадничий противник введения целібату для греко-католицького духовенства".

Подаємо сю мішанину неправдоподібностей на відповідальність жерела з тим, що на нашу думку булоби вказаним, також у польській пресі простувати такі вісти. — Ред. „Нової Зорі".

Домашня війна в санації

Під таким заголовком приніс „Курієр Львовскі"в ч. 250 с. р. отсю статтю про відносини в правлячім таборі Польщі:

„Непорозуміння в клюбі ББ постійно ростуть. Тепер сенатор Виростек написав лист до полк. Славека з заявою в справі закидів, що їх зробив през. Варшави Старжиньский сен. Виросткови. Сен. Виростек твердить, що не брав участи в ніяких переговорах в часі заключування умови в справі винайму дому Ройзенів. В рр. від 1930 до 1932 виступав в спорі, що повстав між властителями рухомостей Ройзенами та управою міста Варшави. Одначе при виконуванню умови винайму виступав Виростек виключно як адвокат, що змагав до полюбовної полагоди спору, бо був свідомий того, що колиб справу спрямовано до суду, то її вислід бувби некорисний для міста. Сен. Виростек підносить, що про його безкорисне становище може свідчити факт, що хоч кілька разів виступав в тій справі супроти Магістрату і вислав богато писем, взяв за те тільки 200 зл. Се, що він від минулого року синдик збанкрутованої маси Ройзенів, сталося рішенням суду, що покликав його на се становище. В заключенні сен. Виростек підносить, що не думав, аби його яко радного обовязувала заборона виступати в справах осіб, що є в зносинах з управою міста Варшави, бо такої заборони нема. Колиб і була така заборона, то він мусівби вибрати між мандатом радного й адвокатським званням. Санаційна преса нападає тепер остро на сен. Виростка, з чого можна заключати, що він буде змушений зложити мандат радного. Одна з пресових аґенцій доносить, що сен. Виростек зложив на руки полк. Славека скаргу проти през. Старжиньского. В тій скарзі сен. Виростек твердить, що през. Старжиньский як член тої самої політичної групи не мав права видвигати проти него закидів на публичне форум, не повідомивши наперед про се клюбу ББ. Зближені до санації круги твердять, що консерватисти обурені до найвисшого степеня нападами, що посипалися на них в останнім часі в звязку з жирардівською аферою, задумують зі свого боку зачати контрофензиву проти інших санаційних груп. Як запевняють втаємничені, у висліді сеї контрофензиви буде ще неодин клюбовий суд ББ, котрому будуть піддані декотрі сенатори як також посли правительственного клюбу".

З новин чужого письменства

В Парижі появилася книга Марселія Жуандо „Образи Парижа". Автор дає живі портрети вуличних типів, ріжних волоцюг і т. п., з поодиноких заулків Парижа. — Пер Люціюс видав працю „Революції 20 століття". В ній описує політичні переміни в Японії, Америці, Росії й Італії та на підставі фактів стверджує банкроцтво лібералізму й марксизму.

Азія пробудилася

Найважніша подія історії від часу нашої християнської ери.

Повоєнний час, як відомо, розжарив всюди воюючий націоналізм і з ним видвигнув докінчування племінного обєднування, коли того який нарід ще не перевів. На тім тлі скріплюють всюди освідомлювання мас і виступають проти всякого культурного занедбання. Понад все одначе йде мілітаризація, переводження у себе дома самовистарчальности а на вні ведеться всякими способами приготування ґрунту на підбій торговельний кольоній для своєї промислової надпродукції. Такий „дух часу" се не тільки прикмета европейської політики. Він опановує також народи Азії й запускає навіть своє коріння серед племен інших континентів

На розріст націоналізмів мала величезний вплив знана й голосна деклярація американського президента Вільзона про самоозначення народів. З другої сторони особливо на Азію й його націоналізм мала вплив ленінівська національна політика, хоч вона виходила з іншого заложення й мала інші ціли як заява Вільзона. Національна політика СССР йно спочатку прибрала національну форму й то з тою метою, аби приступною аґітацією в народній мові тим лекше загнати народи московської імперії в сіти комуністичної доктрини. СССР, уважаючи власні народи „ущасливленими" своїм новим винаходом, почав голосити права на національний розвиток всім гнобленим народам поза Росією, анонсуючи червоний комунізм визволителем всіх покорених народів „капіталістичних імперіялізмів". Колиж аґітація комунізму серед европейських держав стрінулася з сильним відпором, тоді СССР переніс її з більшою осторожністю на податний азійський ґрунт, передовсім до Китаю, котрий є державним зліпком численних народів відмінного походження, розміщених на периферіях властивого Китаю. В першій мірі ідея націоналізму найшла сприятливий ґрунт серед численних племен монгольських, приймаючи характер визвольний і обеднуючий під іменем Панмонголізму (всемонголізму). Згадки найбільшого завойовника світа Джінґіс-хана-Темуджіна, котрий в XIII ст. обєднавши коло себе всіх Монголів, утворив найбільшу простором державу, яку колинебудь світ бачив, були на руку плянам увільнитися при помочи Москви від китайського ярма й тамошньої анархії. Сприяла тому незвичайно та обставина, що ріжні турецько-монгольські племена сусідують об межу з СССР, займаючи півколесом всю полосу азійських степів і пустинь між державами московською та китайською. Се знані краї: Манджурія, обі Монголії, Джунґарія, Туркестан, Тибет. Пробуджений і протеґований національний рух потягнув за собою сильний рух в китайській імперії і повів дальший розклад та партикуляризацію Китаю, того на перший погляд одностайного велитня. Отже виступили на видівню можливости нового укладу сил у східній Азії, стали зарисовуватися форми нових одиниць, нових звязків і тим самим почали виступати на яву користи з пересунення економічних впливів на сторону СССР. Ясна річ, що Японія зорґанізована на европейський зразок, не узнала СССР управненим до порядкування політичних відносин в Азії та до витягання користи під заслоною ширення там революційних ідеалів, „ущасливлюючих" народи. Японія, як племінно з азійськими Монголами посвоячена імперія, рішила вирвати з рук СССР небезпечний атут комуністичної націоналізації та взялася завести новий порядок в дусі творення нових самостійних, політичних одиниць, даючи там перевагу давному суспільному устроєви, себто капіталістичному.

Останніми часами азійська проблема стала віссю світових подій, сталася не тільки проблемою першенства Японії чи СССР в Азії, але також проблемою панування на Спокійному Океані. Як кандидатка до морського верховодства і як репрезентантка білої раси виступила Америка, себто Злучені Держ. Півн. Ам. Так отже з тої причини, що Китайці не зуміли розвязати національного питання у східній Азії, не зуміли утворити сильної поступової федерації народів і поступового економізму, з китайського безголовя вивязалася суматоха й утворився ґордійський узол, якого розвязка дуже скомплікована і тяжка. Отже на наших очах над берегами Спокійного Океану починають розграватися найбільше важні й рішаючі світові випадки, потріб-ні до нового укладу сил і міжнародних взаємин на довгі будучі часи. Гук армат в Манджурії, хоч його не буде чути в Европі, викличе світовий відгомін. Наслідок подій в Манджурії почує на собі в першій мірі Европа. Та розсварені побідоносною Франціею европейські держави безсильні супроти повстання величезного значіння всеазійського питання. Назріваючий збройний конфлікт Японії з сусідами се без сумніву від часу нашої християнської ери найважніша подія історії та її культури.

Наше покоління стало свідком великого пробудження й активізації приспаних, утаєних сил азійського Сходу. До половини 19 століття Японія майже цілком, а Китай частинно були замкнені для европейських релігійних впливів, культурних і торговельних. Доперва р. 1854 американська експедиція під проводом командора Перрия й російська під проводом адмірала Путятина, вимогли на Японії отворення двох портів для европейської й американської торговлі. І того самого року Японія заключила договори наразі з Америкою, опісля з іншими державами. Европейці застали в Японії ще суто середньовічно-февдальний устрій з його князями (268 князівств в руках даймійосів і їх ленників самураїв) та з двоособовою владою на чолі. Мікадо був представителем влади духовної, релігійної, а шоґун мав фактичну владу цивільну й військову. Селяни, ремісники, купці й чернь були поза обсягом всякого значіння. Під впливом напору Европейців та з конечности оборони перед новими чужинцями перевели Японці в 60-тих роках основну мудру революцію для уґрунтування своїх культурних, національних і суспільних первнів, усунули двоособовість влади, зіллявши її на особу мікада, усунули февдальний устрій, завели горожанську рівність, завели европейську адміністрацію, шкільництво, загальну військову службу, завели двопалатний сойм з міністерством відповідальним перед монархом. Початкове гасло революції під кличем: „Шануй мікада, а жени геть чужинців" — замінили на гасло культурних реформ і перевели їх бездоганно.

Китай перший увійшов у взаємини з европейцями, одначе далеко довше опирався европейським взірцям ніж Японія. Властиво Китай ще 1557 р. позволив

ОСИП НАЗАРУК 42

ВЕНЕЦІЯ

Найбільша саля у палаті дожів

Слово до старих людей з приводу думок перед образами старого Тінторетта.

Так виглядає коротка історія Великої Ради, одної з найбільше клясичних представниць аристократичної форми правління. Трудно зрозуміти, чому тої поучаючої історії не вчать ніде у школах, хоч марнують богато годин на непотрібні річи. А навіть одна година вистарчилаб на розумне представлення молоді сил, напрямів і людей, що вибивалися в тій інтересній появі. На такім прегарнім тлі як Венеція можна виробити зацікавлення історією навіть у людей, котрі до історії не мають особлившого нахилу. Особливож важне знання тої історії на землях, де була або є польська культура, бо Венеція сильно вплинула на польську культуру під кождим оглядом, головнож на державну культуру Польщі, що виразно видно почавши від самої назви держави в польській мові: та назва у Поляків се дослівний переклад венецького поняття правительства — „państwo" — „signoria" (сіньорія). Цікаво, що польське „паньство", взороване на блудах і прикметах венецької „сіньорії", таксамо, як та „сіньорія" без бою дивилося на виривання йому влади. І ще цікавіше, що наша Січ Запорожська, котра знов взорувалася на Польщі, таксамо без бою віддала свою столицю Москалям... Якже богато є карикатурного в наслідуваннях! І як нерадо народи стверджують неприємну для них правду... А прецінь тільки правда вчить.

Втомлений до краю виходжу вдруге на балькон, щоб відітхнути й подивитися на небо і на море. Всюди добре, а в гостях у Божих творивах таки найприємніше. Коли дивитися на сине небо і на блакитне море, тоді скоро відпочивається.

Можна йти дальше.

В переході до сусідної салі думав я над тим, чи ся моя розмова зі старими людьми мого племени матиме колинебудь вплив на них бодай у дальших поколіннях. Чи зрозуміють вони, що нація терпить найтяжше не від того, що молодь не сповняє своїх обовязків, але від цього, що старі не роблять того, що повинні робити. Що марнування старости се далеко тяжший гріх ніж марнування молодости. хоч розуміється не можна похвалити й марнування молодих літ. Що коли старі не вчать прилюдно молодих людей на основі свого довголітного досвіду, тоді ту порожнечу заповняють молоді на основі недостачі свого досвіду і вчать старих того, про що самі поняття не мають: розуміється „вчать" з таким „успіхом", що роблять неймовірну шкоду моральну й матеряльну, причім така „нація" сходить на посьміховиско кождої думаючої людини між своїми й чужими. Що хто в старім віці доцільно і пляново працює над тим, над чим з природи річи найлучше може працювати, той тим самим приготовляє собі розмірно безболізну старість, бо ніщо так не держить чоловіка при здоровлю як великий плян праці, котрий ревно виконуємо. Отже коли наші старі люди будуть здорові і працьовиті, то така буде згодом і вся наша нація.

САЛЯ СКРУТИНІЇ

Я нарочно дав у заголовку сего уступу чуже слово „скрутинія", хоч маємо своє „голосування". А нарочно тому, бо при слові й понятті голосування не можу позбутися з думки певного глуму.

Голосування се у всяких політичних справах ніщо інше як певна ознака звироднення влади, її змеханізування, се просто переміна орґанічної влади в прояв машинового механізму, або ще виразніше — смерть дійсної влади. Дійсна орґанічна влада може також помилятися, але вона може вчитися зі своїх і чужих помилок — власне тому, що вона орґанічна. А чого може навчитися розсипний пісок, як і від кого? Уявім собі навіть найкрасший парлямент, у котрім рішає абсолютна більшість голосів про ухвалення закона. Отже навіть в такім парляменті наймудріший проєкт може бути повалений, коли одного з послів, котрі хочуть голосувати за тим законопроєктом, заболить нпр. в середині й він мусить вийти. І від того залежить основа такої неорґанічної влади!

Тому всякі салі, де відбуваються голосування в політичних справах викликають в мені мимоволі глум. З виїмком салі голосування у палаті дожів.

(Далі буде).

Португальцям усадовитися в пристані Макао, а в 1759 р. Англійці мали в порті Кантонськім ворота для свого імпорту. Одначе все те не мало впливу на китайські порядки. Реформи в Китаю ограничалися до торговельної регляментації. Доперва договір затверджений в Пекіні 1860 р. дав свободу вступу купцям і християнським місіонарям. Рух звернений проти Европейців і манджурської династії, що підпирала европеїзм і реформи, здавлено при помочи европейських військ (1842—1864). Та від тоді величезні китайські маси стали жерелом ферменту, котрий зразу помалу, потому щораз скорше переходив в анархію й хаос. Як в той хаос мусіла встрявати сусідна упорядкована Японія, представлю іншим разом. **В. І.**

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: „Правда“, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2. І. п.

Ніхто не знає хто він

а він всіх натягає.

Швайцарська поліція придержала великого міжнародного обманця, про котрого ніхто не може дати інформацій, хто він і відки. Досі зголосилася по нього поліція з пятьох держав, в котрих він натягав людей, все під іншими іменами. І так в столиці Норвегії представився як славний французький летун Ассолян і під тим іменем натягнув ріжних людей на більші суми. Та в м. Осло нога йому повинулася, бо якраз в сам разгар принять в його честь наспіли депеші, що правдивий Ассолян спустився на Мадагаскарі. Розуміється, його „іменник“ в тій хвилі пропав без вісти, не заплативши навіть рахунку в готелі. В липні зявився в Стокгольмі вже під іменем ґрафа де Равена. В тім характері породавав уже свої фотографії по шведських редакціях і лагодився зачати натягати людей, але редакторови одної шведської ґазети прийшла думка запитати французького консуля, чи не знає він чогось більше про ґрафа де Равена. Консуль відповів, шо добре знає того обманця. Коли преса оповістила се, пан „ґраф“ в тій хвилі щез, але незабаром виринув в Копенгазі удаючи французького дипльомата, котрий має виконати ріжні таємні доручення французького правительства у канцлера Ґітлера. Словом, помисли має той обманець дуже ріжноманітні. І люди все давалися йому натягати на грубші гроші, аж вкінці таки ймила його поліція. Тільки не може довідатися, хто він і відки.

Преса в цілім світі

В цілім світі виходить тепер около 12.800 щоденників. З того в Европі 8.560, в Америці 2.160, в Азії 1.647, в Австралії 200, в Африці 213 (з тих в Єгипті 73). З 1.647 щоденників в Азії, Японія має 1.013. Деякі японські щоденники в Токію й Осаці печатають по 5,000.000 примірників. Перший щоденник почав виходити в Китаю в 715 р. по Христі п. н. „Пекін-Бао“. Він перестав виходити недавно. Були часи, коли ту ґазету печатали на жовтім шовку. Пересічно найбільше щоденників має Швайцарія: 1 щоденник на 8.000 мешканців. На другім місци стоїть Німеччина, де виходить 40 процент всіх европейських щоденників. Там 1 щоденник припадає на 20.000 мешканців. Анґлія має високорозвинену журналістику, але в тій табелі далеко їй до першого місця. Полуднева Америка стоїть під тим оглядом висше від Північної Америки. В Аргентині 1 щоденник випадає на 53.000 мешканців, а в Північній Америці на 61.000 мешканців. В Буенос Айрес виходить 37 щоденників в ріжних мовах м. ін. в сирійськім наріччу. Деякі щоденники анґлійські, американські, французькі і японські мають міліонові наклади як на пр.: „Дейли Мейль“, „Пті Парізієн“ і инші. Чим який нарід культурніший, тим більше читає.

З Перемишля

Душпастирський курс Катол. Акції для духовенства перемиської Епархії, уряджений Преосвящ. Епископ. Ординаріятом, відбувся в Перемишлі в духовній семинарії в днях: 4, 5, 6 і 7 вересня с. р. Позамісцевих учасників курсу було 114. Ходили на виклади й місцеві Отці з духовенства, між якими майже на кождому викладі був Преосвящ. Кир Григорій. Він сам мав дуже ядерний і ясний виклад п. з.: „Завдання церковного священства“. Всіх викладів було 11, а коли причислити до них слова Преосвящ. Кир Григорія при отворенні й замкнені курсу, які сміло можна поставити в ряд найкращих рефератів, бо розумово й не без чуттєвости були до нас учасників сказані, було їх 13. Майже всі реферати як темами, так опрацюванням відповіли висоті завдання. Реферати були такі: 1. Церква в боротьбі з новітніми ворогами Бога, о. В. Гриника, 2. Що таке Катол. Акція? о. О. Орського, 3. Орґанізація Катол. Акції, о. П. Голинського, 4. Завдання церков. асистента, Преосв. Григорія Лакоти, 5. Катол. Акція, а новітнє душпастирювання, о. Дра Пинила, 6. Катол. Акція, а суспільно-харитативна акція, о. О. Орського, 7. Катол. Акція, а труднощі й перепони в душпастирській праці у нас, о. М. Ріпецького, 8. Катол. Акція, а церковні товариства, о. П. Голинського, 9. Катол. Акція, а виховання молоді, о. О. Лещука, 10. Завдання світських апостолів, п. В. Підлуського, 11. Найважніші завдання душпастиря, о. М. Дороцького. По кождому рефераті були запити й прохання о пояснення дотично неясних місць та евентуальні доповнення до рефератів зі сторони слухачів. Та саме сеї точки ОО. слухачі належно не використали, бо загал Отців, що дивне, якби все спішився. Такий самий поспіх можна було зауважити на краєвому зїзді УХО-ції, що відбувся 2-го листопада 1927 р. Слово по рефератах забирали ОО. Др. Чепіль, Бараник, Др. Хрущ, Вовчик, Черкавський Мирослав, Корлятович й інші. В звязку з рефератом: Катол. Акція, а церковні товариства, о. Др. Чепіль як Епарх. провідник брацтв: „Апостольство Молитви“ поставив побажання до Преосв. Еп. Ординаріяту о ласкаву поміч для оживлення тих брацтв. А знов о. Вовчик у звязку з рефератом: „Катол. Акція, а виховання молоді“ поставив побажання до Преосв. Еп. Ординаріяту улаштувати для ОО. некатихитів, т. є парохів, завідателів і сотрудників для запізнання з найновіщими методами (розуміється, добрими) в научанні шкільної молоді, катихитичного курсу, коли між іншими й школа, а може й головно школа, має бути місцем вишколювання учеників (учениць) на будучих членів світських катол. товариств, на кандидатів світських апостолів. Та що цікаве! Проти цего побажання піднеслися голоси негодування многих Отців. Чи ми справді всі й всьо так знаємо? Таж Катол. Акція се новий спосіб ширення царства Христового на землі. Як так, то й новими орудниками-методами мусить ця Акція послугуватися в ширенні сего царства. Це нам відоме з рефератів, а ту якби проти цему опонуємо! По останньому рефераті, що дав резюме всіх рефератів, відбулася коротка дискусія. В ній брало участь сім священиків, а то ОО. Лебедович, Кузьминський, Корлятович, Др. Хрущ, Качмарик, Маринович і Вовчик. Слово в дискусії о. Мариновича було гейби подякою референтам за їх труд і загріттям оо. слухачів до виконання ідеї Катол. Акції для слави Христа, спасення людських душ, добра катол. Церкви і добра українського Народу. — Курс як зачався, так і закінчився Архиерейською Службою Божою, відправленою їх Преосвященством Кир Григорієм. Що ділати, від чого зачати й як зачати приготовку для діла Катол. Акції, про се в кінцевім слові промовляли їх Преосвященство Кир Григорій. Цим словом поучені ще на дорогу учасники курсу вийшли з каплиці якби вже з цілковитим знанням діла Катол. Акції й так одушевлені, що говорячи між собою про кінцеве слово їх Преосвященства, — не мали за него слів похвали. Пливучий зі серця спів Отців: „Многая Літа“ їх Преосвященству Кир Григоріеві при виході з каплиці був спонтанічним виявом подяки курсантів їх Преосвященству за вступне, кінцеве слово, реферат і провід в цілому курсі. Учасник.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Зарядження св. Отця в справі св. Причастя в сов. Росії. Совітські власти змушують всіх віруючих і між ними й католиків працювати в неділю і свята, щоб не могли ходити на богослуження. Св. Отець узглядниз важке положення католиків в сов. Росії і дозволив їм приступати до св. Причастя також вечером аж до півночи. Приступаючі вечером до св. Причастя повинні постити від 6 год. вечером.

Конференція Епископату Польщі була в Ченстохові від 5 до 7 вересня с.р. На конференцію прибули оба ОО. Кардинали, 5 ОО. Архиепископів, 24 ОО. Епископів. Проводив Кардинал Каковский з Варшави. Зібрані Єрархи вислали м. і. письмо до св. Отця з проханням благословити працю конференції. Дальше зібрані вислали привіт Міжнародному Евхаристійному Конґресови в Буенос Айрес в Арґентині. Крім того подякували ломжинському епископови Станіславови Лукомскому за те, що написав твір „Конкордат“, котрий причинився до ліпшого зрозуміння і виконування Конкордату. В часі тридневних нарад порушено і вирішено богато справ. Між ін. такі: 1) Конференція приняла ухвали Загальної Комісії Пленарного Синоду, що має бути в 1935 р. 2) Обговорено справи звязані з вихованням молодіжи. Рішено вислати іменем всего Епископату два письма до правительства. Одно в справі навчання релиґії в школах по парохіях, друге в справі навчання релиґії католицьких дітей учителями іновірцями як також в справі мішання по школах католицьких дітей з жидівськими. 3) Зібрані застановилися над діяльністю таких орґанізацій як: Леґіон Млодих, Звйонзек Обивательскей Праци Кобет і Млодзежи Демократичней. Діяльність сих орґанізацій викликає застереження серед кат. суспільности, тому Епископат не спускає їх діяльности з очей і взиває вірних до чуйности в тім напрямі, 4) обговорено справу душпастирства над еміґрантами, Католицьку Акцію, п р е с о в і с п р а в и, поміч повенянам, справу католицького університету в Люблині. В тих справах видано відповідні заряджения. 5) Епископат займався також справою т. зв. світських „свят“ і втяганням церкви до участи в них. В тій справі видано також зарядження. На закінчення ОО. Епископи відправили св. Годину перед Найсв. Евхаристією в каплиці ченстоховської Божої Матери. (КАП).

Старинна базиліка св. Софії в Царгороді має бути перемінена на музей візантійського мистецтва на основі рішення турецького міністерства освіти. Сей проект стоїть у звязку з реставраційними працями, котрі переводить вже від 1931 р. за дозволом турецького правительства „Візантійський Інститут в Америці“. Відслонені і відреставровані християнські фрески не дозволяють на те, щоб мусулмани дальше користувалися святинею для свого релиґійного культу. Так св. Софія по близько 500 літах перестане бути мечетом. (КАП).

В Бомбаю (Індія) о. Герас виголосив відчит, в котрім висказався за тим, щоби стиль будови церков в Індії пристосувати до місцевих умовин. Стиль індійської церкви бувби дещо подібний до стилю тамошнього будівництва. М. ін. о. Герас показав модель нової церкви, котра має бути без даху, а то з огляду на горячий клімат Індій. Проект о. Гераса одержав признання Апостольського Делеґата. Без сумніву праця на тім полі причиниться до оживлення церковної штуки. (КАП).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

УКРАЇНСЬКИЙ БАРОК

Про те, як і коли він повстав, про його найлучші зразки і про те, де є найкрасший з його взірців.)*

Перша теза: Стиль барок в Італії та західній Европі взагалі може бути кваліфікований як обяв схилку мистецтва, ознака упадку художньої творчости як „менший стиль“, продукт виродження великого стилю ренесансу. Перенесений на ґрунт України барок се втілення свіжої мистецької творчости та виявляє ознаки великого конструкційного стилю.

Друга теза: Український барок се не лише наслідування західних взірців, се цілком вільна перерібка конструкційних форм італійського барока на ґрунті старого українського мистецтва.

То великий, національний, український стиль.

Третя теза: Через український барок оригінальні риси українського національного мистецтва не тільки знайшли свій новий вираз на терені України, але виказали свою живучість і в значній мірі вплинули на архитектуру Московщини, де завдяки йому повстав так званий „наришкінський стиль“.

Під стилем „барок“ (бароко) треба розуміти той напрямок в західньо-европейському мистецтві, що повстав в Італії в початку XVI ст. на зміну стилеві „високого ренесансу“.

В більшости істориків мистецтва стиль бароко не має великої пошани; вже сама назва, котрою охрестили його в XVII ст. прихильники ренесансу, вказує на щось ненатуральне, „чудернацьке“.

Мистецтво „барок“ зародилося в малюнках сикстинської каплиці Мікель Анджеля. Дух цього мистецтва се дух трагедії, колізії, боротьби: з одного боку стремління в горішні сфери, аскетизм, — з другого сумління, незадоволення.

Бароко в першім його періоді, до року 1630, коли він був під впливом Мікель Анджеля й Реформації, се творчість екстази та містики (Тінторетто, Греко). Чим дальше, тим більшу в ньому перевагу беруть елементи привязаности до матерії та пишности (Корреджіо, Берніні, Рубенс).

Якіж головні відзнаки цього стилю в будівництві? Архитекти періоду барока вже не вдоволяються рівними фасадами, їх спокійною, ренесансовою правильністю, ні такими нескладними, простими оздобами, як виступи, балькони. Лінія фронту з простої робиться вигнутою, вона ломиться та перериваеться, одні частини фасаду заходять, якби наперед, другі відсуваються, тому рівня стіни розбита заломами світла і тіні. Вживають так зв. „волют“ і подібних форм, котрі становлять найвидатнішу зовнішню ознаку барокового стилю.

Для залагодження переходу від широкого низу будинку до вузшого верху верх закінчуеться також вигнутою лінією; стіни перерізують нишами, що оточені богато оздобленими рамами.

Зрештою фасаду уважаеться оздобою будинку, що не є в орґанічнім звязку з внутрішньою частиною будинку.

Творець сього нового будівельного стилю був Джакомо Бароці да Віньоля (1507—1573). Він вибудував в 1568 році костел Єзуїтів в Римі. Від сього стиль бароко часто називається в Польщі стилем єзуїтським. Стиль бароко був дуже розповсюднений з ріжними місцевими відмінами по цілій Европі, аж до середини XVIII ст. Не заперечуючи тому, що в декотрих випадках, надмірне ускладнення деталів та безцільне ломання ліній (в архітектурі) чи ненатуральний попис різьб (Берніні) належать до обявів певного упадку, то з другого боку, розуміння єдности, мальовничість, ґрандіозність і велике технічне майстерство, котрі характеризують більшість творів стилю бароко змушують признати йому одно з найбільш почесних місць в історії мистецтва.

*

В своему побідному поході з Італії по цілій Европі стиль бароко дійшов і на Вкраїну, але міг прищепитися тут досить пізно тому, що історичні умовини, як відомо склалися на Україні надзвичайно некорисно для розвитку мистецтва та культури взагалі. Тільки за Гетьманів Самойловича, Мазепи (1687—1708) та Скоропадського (1708—1722) повстала можливість відбудови нашого культурного життя. Тоді вже на заході панував цілком стиль бароко.

Київські митрополити Петро Могила і потім Рафаїл Зборовський почали відновляти й реставрувати церкви та монастирі, ушкоджені підчас воен. Вони взялися й до будівлі нових храмів, міцніших, щоб могли краще витримати воєнні негоди. Для виконання тої архитектурної та мистецької праці треба було шукати майстрів на заході. На Вкраїні в домонгольські часи та в періоді татарщини будівництво було переважно деревляне, бо не було людей знайомих з технікою будівництва з каміння та цегли. Західні майстри принесли з собою готові взірці будівель барокового стилю. XVIII ст. стало часом розквіту цегляного будівництва на Вкраїні.

Одначе численні нові будівлі, та ще більше численні перерібки старих будівель зовсім не стали злипками взірців західнього барока: ніде на Вкраїні не зустрінемо між будівлями того часу ніякої копії польського чи італійського костела. Найкращі з тих церков ані зовнішнім виглядом, ані внутрішнім розкладом, ані структурою будинку не пригадують західних храмів. Розвязання сеї, на перший погляд незрозумілої, загадки лежить в тім, що Україна в XVII та XVIII ст., хоча зруйнована й винищена матеряльно, зберегла своє старе національне мистецтво, а саме деревляне церковне будівництво. Воно оказалося таке живуче, що не тільки не загинуло під впливом високо розвиненого західнього барока, але ще само вплинуло на зміну його форм і засилило той старечий, падаючий вже на заході стиль, свіжою, молодою струєю. Се піднесло той стиль на терені України на значну артистичну височину, ніколи не досягнену в західньому бароко. Цей новий національний стиль, що виник з процесу перерібки елементів західнього барока під переможним впливом національних будівельних форм, які захувалися ще від XIII. ст., звемо українське бароко.

Не можу ту докладно характеризувати старе, українське мистецтво домонгольського періоду. Се вивелоб нас далеко поза межі сього реферату. Та на певні риси сього мистецтва вкажу далі при описанні самих памятників українського барока. Тепер наведу тільки слова, котрими такий знавець історії мистецтва, як проф. Г. Г. Павлуцький закінчив свій реферат про українське церковне будівництво на XIV археольоґічному зїзді у Чернигові в 1908 р.:

„Старе українське мистецтво се наслідок своєрідної національної творчости. Ні на заході, ні на півночи не можна зустрінути ніякої церкви, котру можна булоб приняти за взірець українських церков“.

Таку незалежність та оригінальність українського старого мистецтва підтверджують також спеціяльні праці Є. Сіцінського та Вадима Щербаківського. Остання в Записках Наукового Товариства ім. Шевченка за 1906 рік.

Головною пляновою особливістю найстарших українських церков є трьохзрубність і трьохбанність, про котру маємо певні дані ще з XI ст. Перший малюнок такої церкви українського типу бачимо на заставці в Ізборнику Святослава з 1073 р. Себто українські старі церкви все будовано на такому пляні, що має 3 зруби звязані з собою в напрямку з заходу на схід і покриті трьома банями (символ св. Тройці).

Пізніше на Україні почали будувати й пятибанні церкви, котрі в пляні дають рівнокінцевий хрест.

Українські церкви ріжняться від трьох і пяти-главих церков візантійського типу хрестоподібних, тому, що ті церкви в пляні мають одну масу з крилами на чотири боки, коли українська церква складаеться з пятьох окремих зрубів. Далі дуже важною конструктивною особливістю української церкви є спеціяльної форми восьмигранна баня: се природне закінчення восьмигранного підбанника так неподібної до російської цебульоватої бані круглої в підставі, незвязаною орґанічно з будовою, котра становить лише декоративний мотив. Ця українська восьмигранна чи грушкоподібна баня була вислідом деревляної будівничої творчости старих часів та збереглася в пізнішім цегляним будівництві.

Одним з найстарших взірців українського барока є церква Св. Тройці у Густинському монастирі коло Прилук на Полтавщині. Її заложено в 1672 р. Скінчив її будувати гетьман Самойлович. Порівнання її архитектурних форм з найстаршою деревляною церквою, котра збереглася на терені Великої України, дає нам ніби переклад на барокову мову цегляної будівничої техніки й ідеї українського деревляного храму. Вже в тій густинській церкві виступає повне підпорядкування барокових форм вимогам української національної будівляної традиції. Яка неподібна ця пятибанна церква на крещатому пляні до овальних та восьмибічних барокових костелів Польщі! Як ці типово українські бані не пригадують „куполів“ візантийських церков! Разом з цим, яка гармонія в розкладі всіх пяти зрубів, як вони разом стремлять до гори!

Такий самий приклад дає нам церква Преображення в Прилуках (1716). В тім часі закінчено будівлю, котру можна уважати за один з найкращих взірців українського барока: Катериненська Покровська Церква у Чернигові, побудована в 1715 році. В ній захоплює надзвичайна гармонійність всіх частин і стройність досить масивних пяти башт, що закінчені типовими українськими банями. Враження гармонійного стремління до гори досягнено тут незвичайним в „барокових“ будинках видовженням всіх пропорцій та уміщенням вгорі луже високих і довгих вікон, що характеристичне для вкраїнського деревляного будівництва. Таких вікон зовсім нема в барокових будовлях на заході.

З давних часів принятий на Україні звичай будовати дзвіниці не разом з церквою, як це робиться на заході, а окремо. Той звичай збережений і в наших барокових церквах. Найкращі дзвіниці в стилю українського барока в Київо-Печерській Лаврі, в Троїцькому монастирі в Чернигові, при Козелецькому соборі та при Київському Софійському соборі. Як на особливість тих дзвіниць, котра знову становить окрему рису українського барока, можна вказати на оздоблення кутків зовнішніх стін пів-кольонами, себто кольонами втисненими до стіни. Таке характеристичне для стилю барока стремління до оздоблення будови та до деко-

*) Сей цікавий реферат ВП. Пані Олени Ковалевської був призначений на конґрес українських жінок у Станиславові, та на тім конґресі не можна його було відчитати з огляду на недостачу часу. — Ред. „Нової Зорі“.

ративности ніде не знайшло такого повного виразу, як у дзвініці Софійського собору, виставленій в рр. 1735 — 1745 при Епископі Рафаїлі Зборовському.

Біля тих чистих форм українського барока, з котрих я могла тут вказати тільки на найголовніші приклади, збудовано в нас чимало церков, на котрих відбився вплив західний та візантийський. Це були переважно будівлі гетьмана Мазепи, як церква в Лубенському монастирі, Миколаївський собор у Київі, Богоявленська церква Братського монастиря в Київі, в пляні котрої лежить Латинська базиліка. Але і в випадках сліпого запозичення плянових західніх форм вплив українського національного мистецтва знайшов свій вираз в оздобленню внутрішних стін та іконостасів.

Так характеристична для стилю барока риса скульптурної оздоби внутрішніх стін та інших частин будівлі знайшла собі примінення в українському бароку, але також приняла зовсім своєрідні форми; З надзвичайним майстерством виконані ріжні деревляні та метальові іконостаси XVIII. ст. Вони зберігаючи загальні риси барокового стилю, виказують найчастіше улюблений на Україні мотив рослинного орнаменту — виноградної лози, котрий в нашій символіці видно від давніших часів (Слова Христа про себе: „Аз єсьм лоза истинная“). Західне бароко вживає переважно орнаментного мотиву рожі (sancta rosa) та лілії.

Як се не дивно, але треба сказати, що найцінніший, з мого погляду, архітектурний твір в стилю українського барока, котрий виявляє найшляхотніщі та найкращі риси цього стилю; разом з тим має на собі відбиток видатної, рідкої артистичної індивідуальности мистця — стоїть далеко поза межами України. Се так звана „Меньшикова башта“, або церква Архангела Гавриїла коло Чистих Прудів в Москві. Збудував її мало кому тепер відомий, але найславніший український будівничий І. П. Зарудний; він був першим Українцем, котрий отримав фахову будівничу освіту на заході. Його покликав Петро Великій з України до Петербурга для керування першими будівельними та науковими працями. Цікаво, що зберігся указ сенату, в котрім Зарудний називається „іноземцем“. На замовлення Меншикова Зарудний збудував цю церкву в вигляді башти. Се церква чисто українського типу: Ігор Грабар у своїй історії архитектури пише: „Церква та збудована на хрещатому пляні з баштою, що підіймається над центром хреста, стремлінням до гори нагадує українські деревляні церкви“. Крім цього Зарудний збудував в Москві кілька церков та дім Московського Археольогічного Товариства. Виконував також іконостаси. І в цьому теж не відступав від традицій українського барока: головним мотивом його оздіб була виноградна лоза, до орнаментальної різби додавав реально трактовану чисту різьбу голівки ангелів.

У звязку з цим треба зазначити, що так зв. московське бароко чи „Наришкінський стиль“ се не що інше як точне копіювання головних рис українського барока.

Олена Ковалевська.

Нові видання

Перша Лемківська Читанка. Бібліотека „Нашого Лемка“ ч. 1. Львів 1934 рік, накладом Івана Тиктора. 88, стор. 60, 6 рисунків, 1 карта Лемківщини. Ціна збірки не подана. Видання дуже потрібне.

Іван Раковський: **За тверезість,** короткий історичний огляд українського протиалькогольного й протинікотинного руху в 25-ліття Т-ва „Відродження“. Ювилейне видання українського Т-ва „Відродження“. Львів 1934. 16-ка, стор. 48, ілюстрацій 10. Ціна не подана. Накладом Українського Протиалькогольного Товариства „Відродження“ у Львові. — Ся книжка заслугує на поширення.

ВЖЕ ВИЙШЛА III ЧАСТИНА

ПОПУЛЯРНИХ КАТЕХИТИЧНИХ ПРОПОВІДЕЙ

о. ПАВЛА ШВІЛІНСЬКОГО: **ПРО БЛАГОДАТЬ БОЖУ І СВ. ТАЙНИ.**

Про сю книжку пише **о. Ір. Назарко ЧСВВ** в ч. 62 „Н. Зорі“ м. ін. таке: **„...ці проповіди повинні найтися в бібліотеці кождого священника, бо віддадуть йому велику прислугу в проповіданні Божого Слова“.**

Ціна примірника **5 зл. з почтовою пересилкою 5·50 зл.**

— — **Замовляти в Адміністрації „Нової Зорі“.** — —

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

В ЖЕНЕВІ відбуваються наради Зібрання Союзу Народів і Ради С.Н. На порядку нарад: приняття совітської Росії в члени Союзу Народів. Крім того мають призначити совіт. Росії постійне місце в Раді С.Н. Приняття Совітів в члени С.Н. запевнене більшістю двох третих голосів. Щоб Совіти дістали постійне місце в Раді С.Н., на те треба однодушности Ради. Сподіються, що й сю однодушність дасться осягнути. Польща домагається для себе постійного місця в Раді С.Н., колиб таке місце признали сов. Росії.

МІНІСТР БЕК підкреслив на тайнім засіданню Ради Союзу Народів, що приняття СССР до Союзу Народів не повинно в ніякім разі нарушувати сучасного стану польсько-совітських відносин, що випливають з договорів підписаних обома державами. При тім мав мін. Бек заявити, що Польща буде також голосувати як за приняттям СССР до Союзу Народів так і за признанням для СССР постійного місця в Раді С. Н.

ПРО РОЗВЯЗАННЯ ББ В ЦІЛІЙ ПОЛЬЩІ ходять поголоски від довшого часу. В неділю розвязали в Вильні місцеву орґанізацію ББ. На її місце має повстати Партія Праці.

РАДА СОЮЗУ НАРОДІВ одноголосно рішила признати Совітам постійне місце в Раді С. Н. Тільки Португалія й Аргентина здержалися від голосування. Присутні порушили в дискусії справу, в якій формі запросити СССР до Ради С.Н. Таким чином вовка впустили у вівчарню.

НА ШВАЙЦАРІЮ НАТИСКАЮТЬ, щоб її делеґат Мотта голосуючи евентуально проти приняття СССР до Союзу Народів, не складав бодай окремої заяви.

ПОРТУҐАЛІЯ ПРОТИ СССР. Португальський делеґат в Союзі Народів не візьме участи в засіданню Ради С. Н., на котрім большевії мають признати постійне місце в Раді С. Н. В той спосіб Португалія хоче підкреслити своє негативне становище супроти СССР.

ПОЛЬСЬКІ ДЕЛЕҐАТИ в комісіях сегорічної сесії Союзу Народів. С. Н. працює в 5-ох комісіях. З польських делеґатів увійшли: Рачиньский, Ходзько, Модзелевский, Губіцка, мін. Бек. Крім того Поляки дістали кількох заступників.

НА ЗІБРАННЯ СОЮЗУ НАРОДІВ приїхало с. р. до Женеви 5 премієрів: Австрії, Ірляндії, Канади, Люксембурґа і Норвеґії. Крім того приїхало 22-ох міністрів закордонних справ.

ШВЕДСЬКИЙ МІН. ЗАКОРДОННИХ СПРАВ Зандлєр вибраний предсідником сегорічної сесії Союзу Народів. На 51 голосуючих мін. Зандлєр дістав 49 голосів.

РОЗБРОЙНУ КОНФЕРЕНЦІЮ ВІДЛОЖИЛИ. Предсідник розбройної конференції Гендерсон відбув в Женеві нараду з мін. Барту. Оба політики набрали переконання, що розбройну конференцію можна відложити на жовтень або й на листопад с. р. з огляду на дипльоматичні переговори між поодинокими державами.

НІМЕЧЧИНА НЕ ПІДПИШЕ східного пакту, ні не вступить до Союзу Народів поки великі держави не дозволять їй дозброїтися. Такий зміст заяви, яку німецьке правительство прислало правительствам тих держав, що малиб заключити східний пакт.

НОВИНКИ

Т-во „Бойківщина“ в Самборі приладжує до друку бібліографію Бойківщини. Щоби виказ був як найбільше докладний, звертаємося з просьбою надсилати матеріяли на адресу: Музей „Бойківщина“ Самбір, вул. Тиха ч. 1. — За Старшину Т-ва „Бойківщина“ Др. В. Кобільник. — Сей коротенький відзив до суспільности нашого дуже заслуженого Т-ва „Бойківщина“ повинен знайти в цілім краю як найширший відгомін.

Дар проф. Дністрянського для Музею Визвольної Боротьби України в Празі. Професор Дністрянський передав до Музею частину свого архіву й бібліотеки. Архівні матеріяли се ріжні документи і реферати.

Регуляція рік в Галичині. Дирекція водних доріг у Варшаві зачала підготовчі праці в звязку з регуляцією рік в Конґресівці та Галичині.

Міністерство скарбу вицофує з днем 1 жовтня с. р. стемплі вартости 40 і 50 зл., 30 і40 сот., видані в рр. 1924 і 1932. Ті стемплі можна вимінювати до 15 жовтня 1934 р. Потому вони тратять вартість.

В Празі відбувається фільософічний конґрес. Найчисленніші делеґації прибули з Польщі й Франції. Конґрес відкрив іменем неприязного президента Масарика міністр освіти Крчмарж. Міністр Бенеш (він професор фільософії на чеськім унів. в Празі) виголосив реферат про крізу фільософії та демократії і про фільософію Масарика. Конґрес буде тривати до 15 вересня с. р.

Проф. Константин Хиліньский, що викладав старинну історію на львівськім університеті, став віцеміністром освіти. Він обійме реферат шкіл середних і вселюдних. В найближчім часі мають наступити засадничі зміни на керівничих становищах в Галичині.

Умово хорих найбільше між Жидами, як виказує остання польська статистика.

ВІД СОЮЗУ УКР. АДВОКАТІВ

Пригадується товаришам членам Союзу Українських Адвокатів, що Святочна Академія з приводу ювилею десятиліття існування нашої станової орґанізації відбудеться в суботу 22. вересня 1934 р. о годині 11 перед полуднем у великій салі „Народного Дому“ у Львові, при вул. Рутовського ч. 22, І. пов. Опісля того самого дня, 22. вересня 1934, о годині 4. по полудні відбудуться Загальні Збори членів Союзу Українських Адвокатів в салі, „Української Бесіди“ у Львові при вул. Рутовського ч. 22. І. пов. Приявність всіх членів Союзу Українських Адвокатів обовязкова.

Посмертна згадка

† **Евстахій де Остоя Стеблецький** помер 8 с. м. у Львові в 76 році життя. Похорони відбулися ві второк 11 с. м. по полудни. Покійний працював богато в культурно-освітних та руханково-спортових товариствах на галицькій провінції й у Львові. В Станиславові був довгі роки суддею при окружнім суді і радним в міській раді. Особливо ревно займався збірками на викуп українського городу у Львові. Тій улюбленій ідеї покійний присвятив останні роки свого життя.

В. Й. П.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу
ГРИГОРІЙ ХОМИШИН
Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вул. Гродзіцких ч. 2., за попереднім надісланням грошей.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·17·— 5·18·— зл. Золотий доляр 8·92—8·94. Канадійський доляр 5·26; 1 німецька марка 1·93—1·95; 100 франц. фр. 34·95; 100 чеських корон 22·; 1000 ром. левів 40 зл.; 100 австр. шіл'нгів 99·—99·50 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл.	льоко Підволочиська	—	льоко Львів
Пшениця двірська	17·00—17·25;		18·75—19·00
Пшениця збірна	15·50—15·75;		17·25 17·50
Жито двір.	15·00—15·25;		16·75—17·00
„ збірне	14·50—14·75;		15·50—15·75
Ячмінь двір.	14·00—14·25;		—·— —·—
Ячмінь на мливо	14·25—14·50;		16·25 16·50
Овес двір.	11·00—11·50;		13·00—13·50
Овес збір.	10·00—10·50;		12·00—12·50
Гречка на мливо	14·50—15·—;		—·— —·—
Гречані крупи	34·00—35·00;		—·— —·—
Кукурудза	19·00—20·00;		—·— —·—
Грис пшен.	8·50— 8·75;		9·75—10·00
Грис житний	8·75— 9·00;		9·75—10·00
Грис ячмінний	9·—— 9·20;		9·50— 10·0

Тенденція вдержана.

Набіл: Маслосоюз платив 12. IX. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. — —, зл., за 1 л. молока 14 сот., за 1 л. сметани 60 сот., за 1 копу яець 2·45— зл. Тенденція на масло вичікуюча, на молоко і сметану оживлена.

Живина: Маслосоюз повідомляє, що від 11 IX с. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „МС“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23): Курята (пара курят важить не менше як 1·50 кг) за 1 кг. 0·90 зл.

Кури	I кляса за 1 кг.	0·90 зл.
Кури	II кляса за 1 кг.	0·65 зл.
Качки	I кляса за 1 кг.	0·80 зл.
Качки	II кляся за 1 кг.	0·65 зл.
Індики	I кляса за 1 кг.	0·95 зл.
Індики	II кляса за 1 кг.	0·70 зл.
Пантарки пріма	за 1 кг.	0·95 зл.

Тенденція спокійна.

Хто виграв на льотерії? В нинішнім тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали виграні на такі числа: 15.000 зл. на ч. 31260, 57442, 105154, 10.000 зл. на ч. 76265, 34203, 47972. 5.000 зл. на ч. 61280, 83142, 31849, 95911, 154863, 164026, 2.000 зл. на ч. 28173, 31875, 35477, 60656, 83441, 90560, 97675, 109098, 111297, 130661, 133319, 145737, 165017 11537, 20897, 31881, 63183, 71757, 75158, 82351, 84035, 101236, 112082, 115140, 118213, 130820, 132860 138191, 145159, 152179, 158238, 162749, 1.000 зл. на ч. 393, 1713, 2157, 14342, 27296, 35·04, 40203, 43723, 58350, 60704, 63747, 64720, 68691, 68711, 74436, 80715, 81110, 81291, 87612, 88210, 88479, 92054, 99355, 113242, 115030, 117279, 125785, 130474, 133860, 136267, 134065, 163160, 163406, 163132, 169834, 8594, 9551, 19243, 20900, 24687, 29699, 32752, 44983, 49814, 55231, 66603, 76793, 77943, 80188, 82062 82559, 83242, 92267, 108364 112502, 113984, 118123, 120660, 120978, 125375, 127584, 133761, 133851, 146177, 146510, 149909, 153014, 153096, 154021, 156144, 156439, 169151.

МЕБЛЕВЕ ОБИТТЯ, брокати, портіери, котари і фільци до підліг, таблатки й коронки поручає по фабричних цінах **ВАНК,** Марійська площа 6.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АДРІЯ: На приказ царя.
АТЛЯНТИК: Кіт і скрипка.
КАСІНО: Пімста пана „Ікс“.
КОПЕРНИК: Щойно вчора...
МАРУСЕНЬКА: Проч з крівою і ревія.
МІРАЖ: Меселя Бебі.
МУЗА: Невидний чоловік.
ПАЛЯС: Князь Аркадії.
СТИЛЕВЕ: Серце волоцюги й ревія.
УТІХА: Брат діявола й ревія.

Кухарка (господиня) потрібна зараз. Уряд парох. Іспас п. Коломия. 183—1—3

Спеціяліст від скірних і венеричних недуг
б. елев клініки у Відні й Берліні
Др. Н. ГОЛЬДШТАЙН
ординує від 10—12 і від 2—5, в неділі і свята від 9—1
Львів, Сикстуська 33. Тел. 31-42.

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ
Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольог. клінік
у Берлінї, Відні й Празі
орд. від год. 9—1, 3—7.
Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.
другий вхід з улиці Собіського ч. 2.
Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.
Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:
Пасту до взуття „Елеґант“ терпент.
Пасту до взуття „Елеґант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
помадкову і коронову
Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На літній сезон.
КАПЕЛЮХИ
ШАПКИ
поручає
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, ул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! 3-? **Вибір великий!**

К. І. Р. Кооператива Інжинірських Робіт у Львові
Відділ у Станиславові вул. Собіського ч. 38.
веде під проводом державно-уповажненого інжиніра всі аґенди централі, а саме:
ВИГОТОВЛЯЄ: пляни, обчислення і кошториси всяких будов
ВИПРОВАДЖУЄ: у власному заряді будови церков, мешкальних і промислових обектів
ВИКОНУЄ: інсталяції електричні, водотягові, газові, санітарні та центр. огрівання
УЛАДЖУЄ: всякого рода промислові заведення
ДОСТАВЛЯЄ: рільничі і фабричні машини, будівельні інсталяційні і електротех. матеріяли.
Технічні поради в бюрі даром!
Жадайте порад! **Жадайте оферт!**

ЧИСТА БЛЯХА ЦИНКОВА
незрівнана
ВИЯСНЕННЯ ОФЕРТИ
„BLACHA CYNKOWA“ SKA Z. O. P. KATOWICE, MARJACKA 11.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібкі оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 20 вересня 1934. Ч. 71 (769)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Ш. Краків 405.867

ЗА ДОЛЮ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН

Заява мін. Бека в Женеві.

ПАТ доносить: Дня 13 вересня польський міністр закордонних справ полк. Бек заявив на зборах Союза Народів, що ініціятивою повзятою ще весною сего року польське правительство взяло на себе відповідальність за дебату на тему міжнародної охорони меншин. Та проблєма мусить бути безоглядно розвязана. Вона була вже в хвилі повставання Союза Народів. Ще в р. 1922 предложено Союзови формальний внесок зґенералізувати міжнародні запоруки прав меншин. Одначе від 12 літ тої справи не рушено з мертвої точки. Польське правительство виказало велику терпеливість, вичікуючи так довго на рушення з місця такої важної справи. Воно на 6 комісії XI сесії Союза звернулося до правительств, аби згодилися приняти одностайну й загальну контролю над способом трактування ними меншин національних, язикових і релігійних. Відзив той остав без відгомону. Польське правительство зустріло опір деяких держав вправді слабо оказаний але тим більше завзятий. Теперішна система запорук прав меншин се дивогляд, бо деякі зобовязання уняті в форму договорів, інші в форму заяв, зовсім не тотожних. Деякі можуть вносити рекурси до Гаґського Трибуналу, для інших обмежені права контролі тільки до інґеренції членів Ради Союза. Меншини не мали ніякого хісна з так зрозумілої охорони. Ту систему використовувано як знаряддя злосливости супроти заінтересованих держав і як средство політичної пресії. Теперішна система охорони меншин стоїть в разячім противенстві до основної засади Союза Народів, якою є рівнорядність членів Союза.Такої ситуації не можна довше вдержувати без нараження морального авторітету Союза. В разі якби предвиджувана опозиція унеможливила здійснення польського весняного внеску в справі узагальнення охорони меншин, почуваюся до обовязку заявити іменем польського правительства, що до часу введення в життя загальної й одностайної системи міжнародної охорони прав меншин те правительство від нині не могтиме співпрацювати з Союзом Народів в области контролі над примінюванням Польщею засад слушного і рівного трактування меншин. Інтереси меншин боронені польською конституцією й іншими польськими законами, котрі ґарантують меншинам расовим, язиковим і релігійним п о в н у с в о б о д у їх національного розвитку й рівне трактування.—Ся заява викликала велике вражіння.

Як Союз Народів приняв промову мін. Бека.

Женевський кореспондент жидівського краківського „Нового Денника" так описує вражіння після промови мін. Бека: Промова мін. Бека на зібранні викликала загальне зачудування. Перший раз, відколи істнує С.Н., появився на світовій трибуні Зібрання Союзу Народів польський делеґат, котрого не привитав і особливо не попрацав ані один хочби куртуазійний оплеск. Промову мін. Бека приняли ледовою зловорожою мовчанкою. Лише на обличчах журналістів з Берліна, що приїхали численно—зайснів радісний усміх. Пан Аменде роздав пресі заяву з висловом жалю з приводу польської деклярації. Натомісць Мадяри тішаться в дусі, що якраз Польща виступила на міжнародній арені зі справою ревізії мировых договорів...—Та Польща, що донедавна боронила версальський договір...

Польща зовсім ізольована — Анґлія перестерігає Варшаву.

Женевський кореспондент півурядового орґану чеського мін. Бенеша „Праґер Прессе" пише в статті під такими наголовками, що представники Анґлії, Франції та Італії спільно виступили проти змагання Польщі, скинути з себе контролю Союзу Народів в справі охорони національних меншин. Вони виступили проти засади односторонного виповідання міжнародних зобовязань. Се становище поділяє також Мала Антанта і велика більшість делеґацій Союза Народів. Внаслідок того Польща абсолютно ізольована.

Анґлія пригадує польські границі.

Анґлійський міністр загран. справ Сер Джон Саймон заявив після промови мін. Бека, що два питання, які порушив Бек, поширення договору про меншини на всі держави та особливе положення держав, зобовязаних тими договорами, се дві зовсім ріжні проблєми. Зобовязання, що випливають для поодиноких держав з договорів, не можуть залежати від загальної проблєми, як того домагається польське внесення. Мін. Саймон заявив, що не знає, як має пояснити собі слова мін. Бека, що Польща не буде співпрацювати з орґанами Союза Народів в справі меншин. Мін. Саймон мусить підкреслити, що Анґлія належить до держав, котрі підписали версальський договір і що Польща приняла договір про меншини, котрий ґарантувала Рада Союза Народів. Муситься в звязку з тим навести текст 93 артикулу версальського договору про границі Польщі. Се обовязує до нині Польщу, бо Польща се приняла і ніяка держава не може себе односторонно звільнити від зобовязань того рода. Сумніваюся, щоби польський міністр загран. справ мав такий намір, але я підношу ті заміти, щоби запанувала ясність. Мовчанка Анґлії моглаб довести до непорозуміння. — Отже мін. Саймон пригадав Польщі, що устійнення польських границь підпорядковано приняттю договору про охорону меншин. — Дальші голоси й 93 арт. в середині числа.

Завіщання дивака

На Угорщині помер недавно богатий бездітний Граф Кінчі. Він був пристрасним мисливим. В завіщанню він призначив свою маєтність „тому угорському шляхтичеви, котрий викажеться трохсотлітною давністю свого шляхоцтва і котрий в однім році особисто убє вісімдесять медведів". Щоби не було обману, подані були також приписи, як зареєструвати убиття кождого медведя. Завіщання кінчиться так: „Я мігби полишити своє майно на добродійні цілі, та се не справляє мені приємности. Я рішив віддати майно тому чоловікови, котрий викажеться своєю енергією і підприємчивістю при тім достойнім заняттю, бо я думаю, що діло шляхтича — війна, а як нема війни— ловецтво".

Ділом докажіть, що розумієте гасло „Свій до Свого", тому обезпечуйте будинки в дозволеній законом 1/3 частині, а рухомости в повній вартости в одинокому українському

Т-ві взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Найкраща охорона

не чужа але своя власна.

З приводу виповідження Польщею міжнародного договору про охорону національних меншин.

На іншім місці подаємо повідомлення про виповідження Польщею в Женеві міжнароднього договору з 28.VI. 1919 р. про охорону національних меншин та документи й голоси, що відносяться до тої справи. В отсій статті бажаємо висловити кілька своїх заміток, які насуваються з приводу того факту.

Отже передовсім на вступі мусимо ствердити, що правду сказав польський міністр загр. справ Бек, коли у своїй мові підчеркнув, що з Союза Народів, котрий мав стояти на сторожі прав національних меншин, за весь час його істнування національної меншини не мали майже н і я к и х к о р и с т е й.

Не мали національні меншини користей з Союза Народів вже хочби тому, що Союз Народів положенням національних меншин поважно взагалі не цікавився і не займався. А коли навіть про людське око деколи й розвів дискусію над положенням якої національної меншини та заняв прихильне до неї становище, то й тоді інтересована меншина все одно не мала з того ніякої практичної користи, бо ухвал Союза Народів ніяка держава прямо не шанувала (клясичний приклад: справа пацифікації 1930 р. в Галичині). Так! Опіка Союза Народів над нац. меншинами була тільки в теорії.

Та всеж таки навіть та тільки теоретична опіка Союза Народів над національними меншинами мала своє значіння. Бо вже саме істнування тої теоретичної опіки Союза Народів над національними меншинами було до певної міри стримом для брутальної політики нищення меншин у тих державах, котрі належали до Союза Народів. Бо чи можна знати, що в нинішних часах розярених націоналізмів могло було статися з деякими національними меншинами в деяких державах, колиб не було того стриму? Отже значіння опіки Союза Народів над національними меншинами лежить не так у гоїнню ран, завдаваних національним меншинам національним шовінізмом національних більшостей, як радше в недопусканню до ранення. Те значіння зовсім подібне до того, як його означив колись директор паризької поліції за Наполеона, Фуше, відносно поліції. Він сказав: Ніхто не розуміє як слід значіння поліції; бо перше значіння поліції полягає на запобіганню злочинам, недопусканню до їх повстання, а не щойно у ловленню та каранню злочинців.

Отже Франція, котра устами свого міністра загр. справ Барту виступила в

Женеві в обороні опіки Союза Народів над національними меншинами, зробить державам, котрі мають національні меншини, найбільшу прислугу, коли зможе недопустити до знесення тої опіки. Бо знесення тої опіки булоб рівнозначне з балканізацією ріжних держав.

Се не пусті слова. Який ідеал присвічує націоналістам в разі знесення охорони національних меншин, се видно наглядно нпр. з того радісного крику, що його підняли найголосніше саме вшехполяки вже на саму думку, що й та теоретична охорона може бути знесена. А з другого боку таксамо не може бути ніякого сумніву, що екстермінаційна політика супроти національних меншин викличе з їх сторони відповідну реакцію.

Як відомо, Союз Народів повстав після жахливо кривавої взаїмної масакри старого світа як уосіблення нового грядучого світа, котрий взаїмні відносини між собою регулювавби не при помочи насильства але моральними середниками. Се мала бути еманація нових моральніших взаємин народів між собою. І в тім вся моральна вартість Союза Народів. Одначе в останніх часах та моральна вартість Союза Народів поважно зарисувалася. Зарисував її передовсім факт приняття до Союза Народів СССР., котрий винищує в себе вже не тільки поодинокі народи, але навіть саме достоїнство людини. Се вже такий великий удар в моральну повагу Союза Народів, що той оден удар може захитати Союзом Народів в самих його основах. Колиж до того прийшлоб іще знесення охорони національних меншин та — нехай і теоретичної — опіки над ними Союза Народів, то се бувби вже повний розвал тої орґанізації культурного людства. Союз Народів створила головно Франція. Тому вся моральна вартість Франції як передового культурного чинника Европи покажеться тепер. Колиби Франція після впровадження до Союза Народів СССР допустила ще до знесення опіки Союза Народів над національними меншинами, тоді її моральна вартість булаб рівна моральній вартости СССР.

В однім тільки разі можнаби скасувати міжнародню охорону національних меншин, а се тоді, коли ті національні меншости будуть заспокоєні і забезпечені. Ми Українці в Польщі, як мешканці і спадкоємці давного Галицько-Волинського Королівства заявляємо, що се буде можливе тільки тоді, коли наступить привернення автономії того королівства в порозумінню і в союзі з Польщею. Се зовсім не принеслоб шкоди Польщі. Навпаки. Се булоби скріпленням і забезпеченням державности Польщі, а не її ослабленням. Власне такий стан, який є тепер, ослаблює польську державу. Вправді при теперішнім стані має певну користь тонка верства польського урядництва на східних окраїнах польської держави, але сама Польща в такім стані сили розмаху на схід просто не може мати. Бо не може мати сили держава, коли 40 проц. її населення зі страхом очікує, чи не віддадуть його на ласку й неласку сусідських націоналістів.

Та факт остає фактом: Польща, хоч не заспокоїла Українців у себе, виповіла міжнародній договір про охорону національних меншин. Проти того кроку Польщі виступили вправді більше чи менше рішучо Франція, Анґлія й Італія. Та не треба обманювати себе що до практичних наслідків тих виступів. Бож ні Франція, ні Анґлія, ні Італія, не розпічнуть з Польщею війни в обороні національних меншин. Се аж надто ясне. Отже Польща таки перейде над міжнароднім договором про охорону національних меншин до порядку дня навіть формально, як перейшла була над ним до порядку дня в і д р а з у фактично.

Отсе легковаження, яке весь час зустрічав і зустрічає той міжнародній договір про охорону національних меншин зі сторони обох контрагентів, себто зі сторони Союза Народів, як представника держав, котрі заключили той договір з Польщею, і зі сторони Польщі, показує нам наглядно всю вартість чужої охорони нас як нації. Як бачимо, та охорона дуже і дуже проблєматична. І зовсім зрозуміло. Бож чужі не мають обовязку охороняти нас більше, ніж охоронили й охороняємо себе — ми самі.

Як відомо, був час, коли ми мали нагоду охоронити себе від усякого посягання на нас. Охоронити вповні. Се було тоді, коли Боже Провидіння давало нам нагоду будувати і збудувати свою власну хату-державу, котра булаб охоронила нас найкраще. Та тої нагоди ми не використали як слід. Ми не тільки не збудували своєї власної хати-держави, але у висліді опинилися навіть у гірших умовах, ніж були передтим. Бо хоч ми бачили вже наглядно, що своєї власної хати-держави не збудуємо та що мусимо й далі жити в комірнім у сусідів, то й тоді не подбали ми, щоб умови комірного життя були для нас як найкращі. Чи треба пригадувати нині докладно, кілько нагод, знайшовшись уже в польській державі, мали ми, щоб уложити умовини нашого життя в Польщі без сумніву краще, ніж вони уложилися нині? Про все те ми вже не раз і широко писали в „Новій Зорі“. Хто цікавий, той знайде все те в нашій часописі, від 1928 р. почавши.

Та чи треба сягати аж до минулого, щоби показати, як мало дбали ми про охорону нас самих, як мало було в нас того, що має навіть кожде інше Боже сотворіння, а саме: інстинкту самозбереження? Таж сучасність дає нам тілько і таких наглядних доказів на те, що сягати до історії річ зовсім зайва. От возьмім нпр. роботу наших підземних орґанізацій. Кілько шкоди зробили вони вже нашому народови під Польщею і — далі роблять! І від кого залежить охорона нас від того великого нашого шкідника? Чи виключно від чужих чи й від нас самих бодай трохи? Кажемо рішучо: залежить і від нас самих. Бо хоч зовсім не заперечуємо певної ролі в наших підземних орґанізаціях чужих чинників, то всеж таки загал тих орґанізацій становлять Українці. І що найважніше: українськими руками роблять ті орґанізації свою шкідливу для нас роботу. Отже охорона перед нашим власним підземеллям се оден бік нашої власної самоохорони — неґативний. Бодай в тій частині, котра від нас залежить в підземеллю.

Та є ще другий бік нашої самоохорони в теперішних умовах — позитивний. Се скріплювання себе орґанізаційно у нутрі. Отже передовсім економічна орґанізація. Се найуспішніший спосіб самоохорони, випробуваний від віків ріжними народами. Бо хто сильний економічно, той має змогу розвиватися і культурно. А богацтво і культура се передумови політичного значіння народу.

Тому клич „свій до свого“ стає якраз тепер кличем, якого виконання рішить про життя нашої нації, а невиконання рішить про її смерть. Нехайже тепер кождий батько і кожда мати дає п р и к л а д своїй дитині заспокоювання всіх своїх потреб виключно у своїх людей — навіть тоді, коли до тих своїх людей треба йти значно дальше, ніж до чужих і навіть тоді, коли свої заспокоюють наші потреби менше елеґантно ніж чужі і гірше, ніж чужі. Без такого поставлення справи ми не видержимо і мусимо заломитися. А з другої сторони свої повинні обслуговувати своїх як найсовісніше.

Одначе щоб орґанізуватися в нутрі з успіхом, треба подбати наперед про відповідний орґанізаційний мотор. Таким найкращим орґанізаційним мотором всюди є тепер і буде дальше п р е с а. Тому передумовою нашої самоохорони мусить бути за всяку ціну — розбудова преси. Величезну вагу преси як самооборони й самоохорони розуміють дуже добре нпр. большевики і Жиди. В тій ціли одні й другі розпоряджають величезним пресовим апаратом в ріжних мовах і в ріжних краях. Тому не дивно, що з одними і другими весь світ числиться. І тому таксамо не дивно, що з нами, котрі не маємо ні одної часописи в чужій мові для інформування світа про нас, — ніхто не числиться. А стан нашої преси в краю — як на 5 чи 6 міліоновий відлом нації — прямо страшний! Такі два ледво животіючі щоденники мають в анґлосаських краях навіть малі місточка по 5 тисяч мешканців. А тут міліонові маси, котрі мають претенсію бути націею, „не годні“ вдержати навіть тої мізерної преси, яка є. А як марно стоїть українська католицька преса! А вонаж має стояти на сторожі найважнішого, бо морального, скріплення нації.

Памятаймо, що доля меншин зовсім не рішиться в Женеві, хочби там ухвалювали не знати які резолюції, добрі чи злі для нац. меншин. Мусить пропасти кожда нац. меншина, котра не здобудеться с а м а на матеріяльну і моральну самооборону. І чим більший натиск, тим більша мусить бути самооборона, котра мусить полягати на любови до свого і ж е р т в е н н о с т и для свого.

Нам остали тепер тільки два способи самооборони: 1) Орґанізування нашого матеріяльного життя під кличем „свій до свого“. 2) Совісне і загальне поширювання своєї доброї преси і своєї доброї книжки. Поки час!

Нехайже тепер кождий і кожда з нас зробить обрахунок совісти, чи скріпляє свою націю в тих двох областях, на котрих ще можлива наша праця, — чи тільки паразитує на орґанізмі свого племени як неужиток і шкідник його. Крайна пора перевести загальну поправу, зачинаючи від себе. Голоси, які чути з Женеви, се сиґнали для цілих народів...

По заяві міністра Бека

Польща погрожує виступленням з Союза Народів.

Женевський кореспондент лондонського „Дейли Експрес'у“ оповістив сензаційну статтю п. з. „Польща радше готова уступити з Союза Народів як піддатися“. В ній подає заяву одного з б. польських міністрів, що тепер перебуває в Женеві та займає провідне становище: „Ми Поляки радше усунемося з С. Н., як повернемо до односторонної системи контролі С. Н., котрій вчора ми спротивилися. Се доконаний факт і ми готові понести всякі консеквенції, які повсталиб. Кореспонденція, яку С. Н. в будучности пришле до нас у справі меншин, буде відіслана назад нерозпечатана. Ми чекали 12 літ, щоб увільнитися від контролі С. Н. Меншостеві договори накинено нам проти нашої волі в часі, коли ми боролися за наше істнування; тепер надійшла хвиля, в котрій мусимо показати світови, що не будемо більше толерувати чужого вмішування до наших справ. Положення меншин не погіршиться. Їх обезпечує польська конституція“. — Кореспондент „Дейли Експрес'у“ додає від себе, що польське становище викликало поважний клопіт в лоні великодержав, котрі мимо своєї гордої мови дуже перестрашені погрозою Польщі уступити з С. Н. Сей кореспондент впевняє, що підчас снідання в анґл. мін. Саймона, в котрім брав участь франц. мін. Барту і мін. Бек, польський міністр загр. справ хоч в чемній формі одначе рішучо відмовив уступлення хоч на один цаль з позиції, яку заняв. Всі — на думку того кореспондента — очікують, що великодержави уступлять перед домаганням Польщі. (В звязку з тою статтею анґлійського кореспондента з Женеви варт пригадати, що тепер в Женеві перебуває б. міністр Медзіньский, начальний редактор „Газети Польської“.).

Шукай радости там, де її можна знайти: на шляху обовязку, на високій дорозі христіянського життя, в гірськім воздусі віри, в соняшнім теплі любови, в здоровій атмосфері поважної праці. Бо там її знайдеш. В се не потребуєш вірити, бо коли хочеш, то се можеш таки зараз справдити, випробувати й ужити. Сего можеш зараз уживати (Епископ Кеттелєр).

Заява Голови УНДА

Голову УНДО і УПР п. д-ра Дмитра Левицького спитав польський представник французької аґенції про українське становище до виступу мін. Бека. Пос. д-р Дмитро Левицький дав таку відповідь:

„Виступ міністра Бека був для нас такою несподіванкою, що мені досить важко займати у цьому випадку становище не особисте, а обовязуюче подекуди цілу партію.

Крок міністра Бека, який в імені польського уряду по суті виповів меншиневі договори, в першу чергу звернений проти Ліґи Націй. За авторитет Ліґи ми ніколи не боролися і не хочемо боротися, тому, що Ліґа Націй є на ділі зборищем переможних держав, які ніколи не турбувалися національними меншинами, що були покривджені у версайському договорі. Нині, коли стає річю певною, що до Ліґи Націй увійде ще Совітська Росія, яка в найбільш варварський спосіб нищить усі неросійські народи, в першу чергу український, завдача такого удару Лізі Націй може бути для нас деякою сатисфакцією. З цікавістю будемо приглядатися, яке становище займе Ліґа Націй до того одностороннього акту, який підважує найістотнішу засаду повстання Ліґи, і тим самим версайського договору з 28-го червня 1919 р.

Для нас, Українців, які по суті не є меншинами, а творимо великий нарід на суцільній своїй території, акт польського уряду ще більше оправдує право виступати проти версайського договору, який у такому високому ступні покривдив український нарід.

У практиці акт польського уряду приносить українському народові ту моральну шкоду, що 6 міліонів Українців, які живуть у межах Польщі, не можуть звернутися з практичним вислідом навіть за тою моральною сатисфакцією до міжнароднього ареопаґу, яким є Ліґа Націй, на випадок якогонебудь покривдження, і український нарід тепер зданий на добру або лиху волю польського уряду.

У Лізі Націй ми мали один-єдиний випадок частинно прихильного полагодження нашої справи, а саме справи так зв. пацифікації у 1930 р. Поза тим Ліґа Націй ніколи не хотіла поважно зайнятися справою української меншини. Очевидно, що односторонній акт польського уряду не позбавляє нас права звертатися до Ліґи Націй на випадок нарушення заґарантованих нам договорами меншиневих прав.

Яке становище офіціяльно займе наша партія — покищо не знаю".

Примітка Редакції „Нової Зорі": Коротко кажучи, Голова УНДА став на становищі: „Добре так Антанті — нехай нас бють! Може Антанта на тім потерпить, як нас будуть бити". Та правду кажучи, наша політика доведена вже до такого стану „успіхів", що може становище Голови УНДА найкрасше зі всіх, які тепер можна заняти: має в собі бодай гумор.

французька преса

про заяву мін. Бека в справі меншин.

Паризький щоденник „Тан" підчеркує, що промова польського міністра Бека була правдивою несподіванкою. В поодиноких делеґаціях проявилося здивування, що Польща не користає з процедури ревізії, предвидженої договором про меншости. Женевський кореспондент ґазети „Журналь де Деба" пише, що мін. Бек незвичайно рішучо виступив проти теперішної системи запорук прав нац. меншин. Польща одним потягненням шаблі марш. Пілсудского підорвала договір, який підписала в Версалі з головними союзними державами 28 червня 1919 р. „Журналь де Деба" висказує ряд застережень проти такого одностороннього виповідження міжнародних умов.

Кожда нечиста радість, здобута на шляхах світа сего, мусить бути спокутована утратою правдивої радости. (Епископ Кеттелєр).

ОГЛЯД ПРЕСИ

По заяві міністра Бека

Що сказав представник Франції ?

Міністр заграничних справ Франції Барту заявив, що представники Франції кермувалися в Раді і в комітетах Ради лише журбою, як забезпечити права населення та як оминути можливі надужиття, котріб перемінили охорону меншин на знаряддя політичного вмішування в суверенне життя держав. Франція остає вірна свому давному становищу досліджуючи проблему лише з точки погляду поширення договорів. Франція не хоче не підіймати дискусії щодо переведення змін в теперішній системі, але не думає, щоб одна держава могла односторонно довершити змін і тимбільше виповісти договір поза передбаченою процедурою. Зрештою Франція не думає, щоб так треба було розуміти заяву мін. Бека. Польський міністр загран. справ поставив два питання заявляючи, що очікує ясної і недвозначної відповіди. Се булоб його незаперечне право, колиб не те, що він міг в той спосіб поставити Зібрання перед погрозою і навіть перед доконаним фактом. Того рода приклад, за котрим моглиб хотіти піти інші краї, мігби наразити на небезпеку авторитет договорів і мандат, котрий поручено Союзови Народів. — Польська преса пише, що Барту говорив не як союзник Польщі.

З голосів французької преси.

Промова мін. Бека в Женеві викликала широкий відгомін у франц. пресі. Пертіна в „Еко де Парі" звертає увагу, що перший раз з трибуни Союза Народів порушено справу ревізії договорів. Мимо виступлення Саймона, Барту й Альоізія, мін. Бек скористає з першої нагоди, щоби заявити, що заняте становище піддержує в цілости. На однім з найблизших засідань Ради С.Н. один з її членів зажадає від мін. Бека вияснення щодо намірів Польщі. Як довго та справа не буде вияснена, муситься уважати як С.Н. так і польсько-французький союз в критичній стадії... Коли мін. Бек йтиме дальше вибраним шляхом, тоді мусить довести до поставлення Польщі поза Союз Народів і поза союзом з Францією. — „Пті Журналь" пише, що до того напруження довели правдоподібно деякі коншахти між польськими і німецькими військовими сферами. — „Ль'Ордр" пише, що Польща була постійно нещаслива, одначе переважно з власної вини, про що можна переконатися, коли обсервується польські діла. Неосторожна Польща забуває про найголовніші науки своєї історії та не хоче бачити, що Німеччина знов змагає до її заглади.—Французька преса найостріше осудила заяву мін. Бека.

З голосів італійської преси.

Під першим вражінням римська преса принесла тільки довший комунікат Аґенції Стефанія з Женеви, в котрім сказано, що кроку польської політики в справі виповідження договору про охорону прав нац. меншостей ще не можна оцінити щодо його наслідків.—Італія тепер за версальським договором.

З голосів німецької преси

Берлінська преса принесла широкий зміст промови польського міністра на перших місцях. Кореспондент „Берлінер Таґебляту" пише про велику крізу прав меншин; предвиджує конфлікти з тими державами, котрі хотілиб удержати дотеперішну систему.—Кореспондент „Льокаль-Анцайґера" — пише, що охорона меншостей мусить бути забезпечена і скріплена. — Оден з головних гітлерівських орґанів „Анґріф" пише, що на будуче охорона меншостей буде справою полагоджуваною між державами (котрими?).

З голосів віденської преси.

„Ді Штунде" з 15.IX. пише: Польща йде своїми власними шляхами. Останній крок міністра Бека в справі меншин звернений рівно добре проти Союза Народів як і проти Німеччини. Формально проти Союза, бо Бек односторонно розшнурувався з усяких зобовязань — воістину нова небезпечна атака проти духа законности. А практично відхід від охорони меншостей загрожує духове, моральне й матеряльне істнування німецької меншости в Польщі. Тенденція виступу Бека йде назустріч відверненню Німеччини від Союза Народів, але зміст його виступу вказує, що Німці в Польщі малиб бути цілком пожертвовані польському імперіялізмови. У грі на двох клявішах не можна викликати більше дисонансів. (Дальші замітки пропускаємо з огляду на цензуру).

З голосів польської преси.

Виленське „Слово" ч. 3743 в статті п.з. Історична промова мін. Бека в Женеві пише м.і.: „День 13 вересня 1934 історичний. Властиво в тім дні відзискана юридично в цілости самостійність Польщі... Бо прецінь та міжнародна контроля над відношенням Польщі до її національних меншин се щось в роді упокоряючих капітуляцій... Українці в Польщі мають всякі права, а тимчасом богатоміліонові маси людей інтеліґентного походження в Росії не мають прав до хліба, до зарібку, до людської гідности, до життя.. В хвилі коли мін. Бек переходячи від слів до діл виповідав упокорюючі нас обліґації, серця всіх Поляків били в такт його слів... Завдяки відпруженню наших взаємин з Німеччиною, маємо свободу рухів, котрої ми не мали в 1929 р. Так отже все і всюди, в кождім політичнім потягненні переконуємося, яке щасливе потягнення було се закінчення буцімто війни з Німеччиною...

Як звучить

93 Артикул версальського договору.

93 Артикул версальського договору з 28. VI. 1919 р.: „Польща приймає постанови, котрі Головні Великодержави усоюзнені та стоваришені признають за конечні для охорони в Польщі інтересів мешканців, що ріжняться від більшости населення расою, мовою або релігією та годиться на поміщення тих постанов в Договорі з тими Великодержавами. Польща годиться також на поміщення в Договорі з Головними Великодержавами усоюзненими та стоваришеними постанов, котрі ті Великодержави признають за конечні для охорони свободи транзиту і для слушного трактування торговлі інших народів".

Америка і Японія

Які тепер між ними взаємини.

З Маніллі (Філіпіни) доносять: Сюди приплив японський рибацький корабель „Гаюн Мару". Коли на його чердаку зявилися американські поліцаї в контрольних цілях, залога японського корабля побила їх, ограбила і' скинула з корабля в воду. Губернатор Філіпін сейчас завізвав амер. воєнний корабель, щоб увязнив залогу японського корабля. Одначе „Гаюн-Мару" втік в напрямі острова Борнео.

Торжества в Холмі

Як виглядав польський Реґіональний Евхаристійний конґрес?

В суботу 8 і в неділю 9 вересня с. р. відбувся в Холмі Реґіональний Евхаристійний конґрес. Взяли в ньому участь три лат. епископи й велике число польського духовенства. Рахують, що около 50 тисяч народу прибуло на се свято з близшої й дальших околиць. Між прочанами було 50 проц. колишніх уніятів, нині латинників, загнаних в латинство 1905 р. довголітною екстермінаційною, нетолерантною супроти уніятів, політикою царської Москви. Вони нині ще найрелігійніший елемент між Поляками.

На конґрес прибули в значному числі і нинішні уніяти зі своїми духовниками з ріжних неоунійних оаз Холмщини і Підляша. Між ними видно було також священиків східно візантійського обряду з духовного семинара в Дубні. Були навіть два галицькі ОО. Василіяни, які віддаються унійній праці на Холмщині й тим самим належать до звязку лат. дієцезії в Люблині.

Замітне се, що між прочанами плентались й православні... Вони прибули громадно з ріжних сторін до Холму, бо хтось пустив поголоску по селах, що на Конґрес прибуде й митроп. Денис(!), що він заключить з'єднення з польським епископатом і що в наслідок сего будуть отворені церкви... Шляхотні й побожні бажання бідняків!, але се мрії — як кажеться — відрубаної голови.

„Реґіональний“ Конґрес, своїм поняттям буває ширший від дієцезального, а вузший від краєвого. Орґанізаторам Конґресу залежало на тім, щоб у ньому взяло участь населення того спеціяльного терену, котрий собою представляє Холмщина й Підляша.

Тому вибрано на відбуття Конґресу місто Холм, сей прастарий український город, оснований галицьким королем Данилом, єю славну колись столицю уніятських епископів, з котрих перший холмський зединений еп. Дионізий Збируйський підписав акт Берестейської Унії (1596 р.).

В Холмі є неодна святощ українського народу. Тут збереглася до нині примшена патиною віків чудотворна ікона Божої матери, дарована королем Данилом до церкви, яку він оснував на „Ґірці“. Протягом століть прославилась та ікона многими чудами. Історик Холмщини Василіянин холмський епископ Якив Суша вичислює 750 чудес, які він сам урядово справдив.

Евхаристійні торжества відбувалися в поунійному катедральному Соборі „на Ґірці“, який донедавна разом з епископською палатою був в посіданні ордену польських ОО. Єзуїтів. Нині тут утворено самостійну польську парохію.

Нові господарі приступили до обнови собору і пристосування його до західного смаку і потреб латинського богослуження. В церкві вже нема іконостаса, в бабинці звертають на себе увагу дві гарні марморні таблиці з золотом ритими іменами борців, поляглих у війні за самостійність польської держави. Незабаром нутру церкви нададуть інший вигляд, як се заповів з Холму один промовник, заохочуючи польську суспільність до жертв на віднову святині, в якій нині — мовляв — разить „чужа“ поліхромія.

Евхаристійний Конґрес в Холмі — як взяти під увагу намір його орґанізаторів і виконання начеркненої програми — був незвичайно вдатний. Величаві торжества, релігійні походи, многотисячна товпа розспіваного народу, в богаті ризи одягнені латинські достойники, велике число духовенства, представництво правительства й адміністраційної влади Польщі, шпаліри війська, безліч польських національних і церковних прапорів, — все те злилося у величаву картину польської релігійно-патріотичної маніфестації...

Справді треба подивляти меткість неструджених приготовних комітетів, які вміли побороти всі труднощі звязані з таким торжеством.

Мешканці Холму на припорученя своєї влади й поучене афішами та пресою, змінили до непізнання прозаїчний вигляд свого провінціонального місточка, надаючи йому освітленням і декораціями святочний вигляд. Їм в поміч прийшла й околиця. Заряди лісів доставили потрібні матеріяли, а сусідні парохії виплели цілі кільометри чатинних вінців.

Нема що й говорити — свято відбулося під оглядом доцільности орґанізації як слід.

Однак придивившись холмському Конґресові з віддалі, — з перспектив католицького універсалізму, з узглядненням специфічних обставин релігійного руху на терені Холмщини — мусимо ствердити, що Конґрес не осягнув своєї мети.

Польський часопис „Кроніка надбужаньска“ в 35. ч., посвяченому Конґресові, в начальній статті під нгл. „Дар неподлеґлосці“ ось як схарактеризував Реґіональний Холмський Евхар. Конґрес:

„Так у світлі недавної нашої історії виглядає величавість Евхаристійного Конґресу, який на Холмській Землі буде не тільки триюмфом Церкви але й триюмфом Польської Держави. Так po przez страшні (koszmarne) спомини минувшини видаються нам сей світлий день маніфестації релігійних почувань як величавий, безцінний і недоцінюваний дар неподлеґлосьці.“

Справді величавий, безцінний дарунок ніким не вязаної свободи. Однак католицькі всесвітні конґреси, які відбуваються періодично у ріжних частях світа і державах, мають попри звеличання Евхаристійного Христа також велику притягаючу силу для іновірців. Всесвітний Конґрес, що недавно відбувся в Півн. Америці, Шікаґу, привів кат. Церкві кількадесять тисяч конвертитів, не рахуючи вже благодатного впливу конґресу на міліони некатоликів, які мусіли подивляти силу й побожність католиків, прибувших з цілого світа.

Польський Евхар. Конґрес в Холмі мав дуже пригідні обставини промінювати католицьким універсалізмом на Схід. Але не промінював. Був се дарунок тільки для польської душі. Не мав притягаючої сили на православних, котрі тут случайно знайшлися і зорієнтувавшись про що ходить, зараз вернули в свояси. Не дуже були збудовані і неоуніяти. Вони пильно розглядалися, чи між польськими пралатами не знайдуть гр. кат. Владики. І не знайшли. Вправді Преосв. Чарнецький за границею, одначе Холм недалеко від Перемишля. Звідси на запрошення бувби прибув радо наш Владика. Преціь гр.-кат. Епископи в імя чистої Христової ідеї беруть участь в католицьких зїздах і в конґресах у Варшаві і Познані...

На холмське торжество прибули й уніятські церковні хори, одначе якось не знайшлося ні часу, ні місця на торжественну Службу Божу в східному обряді. Не треба і згадувати, що богаті змістом конґресові конференції не присвятили ніякої уваги дуже палючим неоунійним питанням. Хоч польські промовці нераз зачіпали за давну траґедію Холмщини, то муки і славу наших мужиків-героїв есконтували на свій рахунок.

Польські путники справді віднесли домів релігійний підйом і почуття „дару неподлеґлосьці“. Шкода, що запропащено гарну нагоду, щоби також неоуніятам і православним дати бодай якусь духовну памятку, бодай добрий спомин зі старого укр. городу...

До сего однак треба мати широке серце.

А може воно й добре, що так сталося?

Володимир Волинський, в день Усікновення Г. І. Хрестителя, 1934. **Ю. П.**

Православні селяни

переходять на жидівську віру

„Хвіля“з 17 с. м. доносить: Як повідомляють з Рівного, велике вражіння викликала там просьба 10 українських селян з Корця коло Рівного, котрі звернулися до тамошної комісії К.К.Л. з проханням уможливити їм перехід на юдаїзм. Селяни заявили, що готові взяти на себе всякі релігійні і національні зобовязання, котрі належать до обовязків кождого Жида. Вони просили дальше виделеґувати до них учителя, котрий їх запізнавби з жидівською релігією, вчив еврейського, жидівської історії та сіонізму, потім якийсь час пізніше дати їм можність виїхати до Палестини. Селяни просили також вручити їм пушки К.К.Л. для збирання грошей на той фонд. Комісія в тій справі відіслала прохання згаданих селян до Варшави для розгляненя рабінатом. Так пише „Хвіля“. Хоч не легко буде українським православним селянам „взяти на себе всі релігійні і національні зобовязання, котрі належать до обовязків кождого Жида“, — то можемо зрозуміти їх розпучливий крок, коли дивимося на страшний хаос і розвал, який запанував в православю взагалі і в варшавськім православю зокрема.

СССР постійним членом

Ради Союзу Народів.

Після тайного засідання Ради Союзу Народів оповіщено такий комунікат: Провідник Сандлер (Швед) предложив предсідникови ради два документи: 1) Запрошення частини делеґацій, котре взиває СССР приступити до Союзу Народів. 2) Відповідь правительства СССР на те запрошення з бажанням совітського правительства стати членом Ради Союзу Народів. — Після перестудіювання тих документів Рада С.Н. ухвалила однодушно при здержанні від голосу представників Аргентини, Панами і Португалії отсю резолюцію: Рада познайомившися з листом з 15 с. м. до предсідника Зібрання від СССР в справі приступлення тої держави до С. Н., призначує на основі управнень, прислугуючих йому з 4 арт. договору С. Н. СССР на постійного члена Ради С. Н. від хвилі оповіщення Зібранням приняття СССР до С. Н. Крім того поручає Зібранню приняття того рішення. — З трох представників, що здержалися від голосування, промовляв лиш один представник Португалії, котрий заявив, що португальська делеґація буде голосувати на Зібранні проти приняття СССР до Союзу Народів.

Лікарський фейлетоник.

Йодина

Звичайно в аптекарській торговлі продають йодину, що має 5 до 10 проц. чистого йоду на 100 частей алькоголю. Така сильна йодина се трутина для людської шкіри. Вона нищить не тільки бактерії але й саму шкіру. Йодина вживається для дезинфекції шкіри. Кожда і найздоровіша шкіра покрита множеством мікробів. Одначе здорова й ціла шкіра мимо тих бакцилів не наражена на зараження. Лиш рана уможливлює бактеріям розмножування та атакування шкіри. Йодина має знищити мікроби та помогти шкірі. Одначе йодина з 5 до 10 проц. йоду спалює і нищить шкіру. Тому треба вживати йодини розпущеної, 2 проц. йоду на 100 проц. алькоголю. Така йодина забиває мікроби, а не нищить шкіри. Для домашного вжитку треба вживати тільки йодини з таким складом: дві десяті ґрама чистого йоду розпустити в 10 ґрамах 80 проц. алькоголю. Йодину купувати тільки в малих скількостях, бо вона нетривала і по деякім часі розкладається. Йодину треба держати в малих фляшочках зі скляним корком. Зранене місце натираеться йодиною скоро й одноразово. Кількакратне втирання йодини в рану не вказане.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Посвячення церкви ім. св. Андрея Первозванного в Клепарові (Львів) відбулося в неділю дня 16 вересня с. р. Вже рано перед 8 год. прибув Преосв. Іван, прибули процесії з сусідних церков під проводом священників. Прийшли представники українських Товариств зі Львова, представник магістрату віцепрезидент міста Львова Іжик, з воєвідського уряду явився Др Сковроньский, з дільницевого комісаряту нач. Кремер і велика маса вірних. Наповнилися вірними простора церква й обширне подвіря. Над входовою брамою повівали два папські прапори а на огорожі жовто-блакитні прапорці. Преосв. Іван в сослуженні 15-ох священиків посвятив наперед головний вівтар, опісля церковні мури в середині і назовні. Після посвячення відбувся обхід довкола церкви. По обході була Архиерейська Служба Божа, яку відслужив Преосв. Іван в сослуженні о. пралата Куницького, о. Садовського, о. Лончини, о. сов. Дуткевича, о. Гірняка й о. Туркевича. Діяконував о. Горчинський. Співав хор з Волоської церкви під управою проф. Прокоповича-Орленка. Після євангелія о. Костельник виголосив проповідь, в котрій підкреслив, що народи осягали й осягають найвисший степень розвою духового і матеріяльного життя тоді, коли будують величаві храми. Ілюстрував се прикладами з історії ізраїльського народу і також з історії нашого народу. По Службі Божій весь нарід вийшов на церковне подвіря, де промовив Преосвященний Кир Іван. Зміст проповіди: Слава Ісусу Христу! Нехай буде вічна слава Господу Богу, слава і подяка Христови Спасителеви за те, що дав нам дожити сеї хвилі, в котрій можемо посвятити сей храм Богу Всевишньому на вічну службу! Нехай буде слава і подяка Преч. Діві Марії, св. Апостолови Андрееви і св. Іванови Хрестителеви, патронам сего храму! Нехай буде слава всім святим за ті благодати, що ми одержали в часі будови сеї церкви! Храм сей здвигнений без підмог, тільки руками, потом і кровю тутешних міщан. Нехай буде слава і всім вам, що причинилися до здвигнення сего храму. Ваші імена будуть записані в серцях потомків а вже є записані в небі, в книзі життя за те, що ви показали, як вмієте цінити славу Божу. Пригадую собі часи, як починалася будова сеї церкви. Тоді застановлялися, що будувати скорше: церкву чи школу? І рішили будувати наперед церкву. Бо де є церква, там і школа буде потрібна. А де нема церкви, то й школи не буде для кого будувати. Тому з того місця складаю сердечну подяку всім тим, що тоді рішили будувати церкву. Ціле громадянство княжої столиці бере участь в сім радіснім святі через своїх представників. Всі тішимося сим храмом, бо в нинішних тяжких часах тільки всего маємо, що лишилося нам з давної нашої слави. Тільки тут ми можемо говорити з Богом як хочемо. Ніхто нас не спитає: Що ти говорив з Богом? І Бог нас певно зрозуміє і вислухає нашу просьбу.Коби ми тільки зверталися до Господа Бога кождої хвилі, особливо в терпіннях і злиднях. Щоби ми приходили до сеї церкви і відкривали свої серця Господу Богу і просили Його, щоб Він усмирив наші болі, осушив сльози. І Господь певно се зробить, бо написано в св. Письмі: „Прийдіть до мене всі... і я вас успокою“. Тут в сім святім храмі будете слухати науки Божого Сина, що Він передав Апостолам. Іншої науки нам не вільно слухати. Тільки та наука правдива. Тому памятайте, що всі фальшиві пророки (баптисти, методисти, байбельники і інші сектанти) хочуть нас відірвати від правдивої Церкви, бо знають, що Церква то велика твердиня. Тому женім тих ворогів далеко від себе. Ви розуміете святість сего місця, тому заохочую вас, щоб ви всі старалися стати храмом Божим, щоб Божий Дух замешкав в вас. Щоб ваші серця були гідні мешкання Ісуса Христа. — Відтак Преосв. Іван уділив присутним Архиерейське благословення. На тім церковна частина свята покінчилася. Після того було ще скромне приняття в салі місцевої читальні, що є зараз коло церкви. (с. г.).

Переписка Адміністрації.

З числом 72 „Нової Зорі“ висилаємо нашим П. Т. заграничним Післяплатникам упімнення на опасці, в котрій є часопис. По лівій стороні адреси, вгорі, буде виписана червонилом залегла квота. П. Т. Післяплатникам, котрі до двох місяців не пришлють залеглости, часопис здержимо.

З правничих справ

Міністерство скарбу видало дня 18. серпня 1934 Д. з. ч. 75. поз 710. розпорядок, на підставі якого власник утраченої (прим. вкраденої, загубленої і т. ін.) облігації національної позички може внести подання, вільне від оплат стемплевих, до Уряду Довгів Держави, з внеском, уневажнити затрачену облігацію і видати нову облігацію тої самої номінальної вартости. У внеску належить напровадити обставини, серед котрих затрачено облігацію. За власника облігації уважається особу, котра в характері власника даної облігації записана в евіденції Уряду Довгів Держави. Нова облігація буде видана в місце уневажненої і буде виставлена на назвиско субскрибента уневажненої облігації. Кошти звязані з уневажненням утраченої облігації й виданням нової устійнить Ґенеральний Комісар Позички. Повисший розпорядок подаємо до відома нашого загалу, бо богато наших людей головно державних службовиків і службовиків банкових, є власниками облігацій послідної державної позички.

В тім самім деннику законів поміщений розпорядок мін. скарбу, що дотеперішних стемплів вартости 40 зл. і 50 зл. та 40 гр. і 30 гр., можна уживати **тільки до кінця вересня 1934.** Незужиті стемпліі, висше означені, можна вимінять на нові до дня 15. жовтня 1934.

Не шукай радости на шляхах світа сего, не шукай її на площах до танцю, ні в гостинницях, ні в алькоголю, ні в бруді гріха, ні в розпусті, ні в честилюбивости! Ти там не знайдеш її. (Епископ Кеттелєр).

ОСИП НАЗАРУК 43

ВЕНЕЦІЯ

Саля Скрутиній.

Слово до старих людей з приводу думок перед образами старого Тінторетта.

Чому? Бо там мистецтво притягає до себе всю увагу й нема часу на глум ні охоти до глуму. Я вже був занадто втомлений, щоб докладніше придивитися всему, що в тій салі заслугує на подив, але дечого таки не можна не згадати. І так сюди від салі Великої Ради тягнеться дальший ряд портретів дожів на фреску, від Петра Льоредана 1567 аж до останного дожі, соромно скиненого Людвика Маніна 1797. Всіх портретів тут 39, з них перших шість малював старий Тінторетто.

Гей, гей! А чи в нас кому снилося в тих часах зберегти портрети наших діячів... А й тепер! Ні портретів, ні життеписів навіть дуже визначних людей. І така „еліта“ думає про те, що мовляв їй „належиться держава“... А дзюськи!

Тут у сій салі вибирали скрутною системою тих венецьких панів, що мали іменувати дожу. Себто вибирали правиборців.

Хто вибирав? Шляхта Венеції. Значить, тут була шляхотська влада, типова влада аристократії. Що така влада властиво є?

Вир думок зривається в утомленім мозку сина племени, в котрім досі ніхто, але то буквально ніхто, не означив таких важних понять (найбільший український політичний письменник Вячеслав Липинський се очевидно Поляк по батьку й по матери, котрий з ідеалізму засімілювався з нами до тої міри, що при кінці життя став найгрізнішим для нації анархістом і зорганізував коло себе надзвичайно шкідливу трійцю анархістів: Кочубея, Кучабського і Залозецького). Отже з якимсь дивним відтінком смутку скачуть тут перед очима уривки відомостей про ті поняття, скачуть у венецькій Салі Скрутиній. Скачуть — і немов не знають, де і як спинитися мають. Бо сеж прецінь жах, коли в теперішній час є така „нація“, в котрій трохи не кождий ученик вселюдної школи уважає себе здібним до політики, а ніхто, але то дійсно **н і х т о** не завдав собі труду, щоб на письмі розібрати бодай основні поняття політичної теорії та практики.

Голова болить від такої „політики“...

Отже поняття скачуть, зовсім подібно як наша політика — від Польщі до Москви, від Москви до Польщі і так постійно „в колісце Іване“. А все без одної признаної голови, бо кождий Українець се голова нації, розуміється аж до часу поки якась чрезвичайка чи інша сигуранца не здойме йому голови або не поломить ребер в тюрмі: тоді такий український „політик“ признає ту чрезвичайку або сигуранцу за голову своєї „нації“ — і лає інших, котрі ще не хочуть того самого свинства зробити.

Чи дивота, що у члена такої „еліти“ поняття скачуть? Мені здається, що старий, поважний літописець Нестор у хвилі коли писав характеристику нашої нації („веселіе Руси пити есть“) просто забув додати слова: „і лаятися та жертися між собою аж до скутку і до щенту,“ — бо й Нестор повинен поправно писати по українськи.

Так скачуть політичні поняття. Бо й як не мають скакати?

Отже стають перед очима чотири роди аристократії: родова, урядничa, грошева й духова. А потому всі комбінації їх в найріжніших відтінках і звироднінях їх. І пересуваються поперед очі місця, де колись правила аристократія: Атени і Рим, Картаґіна і Юдея, Венеція і Ґенуа, Німеччина аж до 14 ст., в котрім аристократію зломали сильно зорганізовані цехи, вкінці Швайцарія, де правила аристократія аж до 60-х років 19 століття, хоч наші політикуючі радикали всякого „возраста“ думають, що в Швайцарії від споконвіку було мовляв „народовластя.“

А над тою всею суматохою встає дух великого мудрця старини Арістотеля, — учителя Олександра Великого, геніяльного полководця, монарха й орґанізатора. Цікаво, яким бувби Олександер, якби не мав був такого розумного учителя? Може пяницею непросипною. Отже великий мудрець Арістотель так учив великого монарха старини, коли він був ще хлопятем:

Кожда аристократія се виплив олігархії (влада меншости), але буває двояка аристократія: добра і зла. Засада доброї аристократії — чеснота, засада злої аристократії — богацтво. (Д. б.)

Договір про охорону національних меншин

ДОГОВІР

між Головними Великодержавами усоюзненими та стоваришеними і Польщею, підписаний у Версалі 28 червня 1919 р.*)

Переклад: Злучені Держави Америки, Імперія Британії, Франція, Італія і Японія, Головні Великодержави усоюзнені та стоваришені з одної сторони; і Польща з другої сторони;

Супроти того, що Великодержави усоюзнені та стоваришені внаслідок успіху своєї зброї привернули Польському Народови незалежність, котрої був несправедливо позбавлений;

Супроти того, що російське правительство відозвою з 30 березня 1917 р. згодилося на привернення незалежної Польської Держави;

Що Польська Держава, котра тепер фактично виконує владу над частинами давного Російського Цісарства, замешкалими в більшости Поляками, вже признана головними Великодержавами усоюзненими та стоваришеними як держава суверенна і незалежна;

Супроти того, що на засаді Договору Мира, заключеного з Німеччиною Великодержавами усоюзненими та стоваришеними, Договору підписаного Польщею, деякі території давного Німецького Цісарства будуть влучені до території Польщі;

Що на основі тексту згаданого Договору Мира границі Польщі, котрих в нім ще не устійнено, мають бути визначені пізніше Головними Великодержавами усоюзненими та стоваришеними;

Злучені Держави Америки, Імперія Британії, Франція, Італія і Японія з одної сторони, потверджують своє признання Польської Держави, установленої в згаданих границях, як суверенного і незалежного члена родини народів, і хочуть запевнити виконання артикулу 93 згаданого Договору Мира з Німеччиною;

З другої сторони Польща бажає примінити свої інституції до принціпів свободи і справедливости і дати певну запоруку всім мешканцям територій, над котрими обняла суверенність;

В тій ціли Високі Договірні Сторони в особі своїх Представників, котрими є:

За Президента Злучених Держав Північної Америки Високоповажаний Вудров Вільсон, Президент Злучених Держав — діючий так у своїм власнім імени, як і з титулу виконуваної влади; Високоповажаний Роберт Лянсінг, державний секретар; Високоповажаний Генрих Вайт(White) б. надзвичайний Амбасадор і Повновласник Злучених Держав в Римі й в Парижі; Генерал **Tasker H. Bliss**, військовий Представник Злучених Держав в Найвисшій Воєнній Раді;

За Його Королівське Величество Короля Злученого Королівства Великої Британії й Ірляндії та британських територій поза морями, цісаря Індії: Ясновельможний Давид Льойд Джордж, М. П., Перший Льорд Скарбу і Перший Міністр; Ясновельможний **Andrew Bonar Law**, М. Р., Льорд Приватної Печати; Ясновельможний ВіцеграфMilner, G. C., G. C. M. G., Державний Секретар для Кольоній; Ясновельможний **Arthur James Balfour**, О. М., М. Р., Державний Секретар Заграничних Справ; Ясновельможний **George Nicolle Barnes**, М. Р., Міністр без теки. І: за Домінію Канади: **Високоповажаний Пан Charles Joseph Doherty, Міністер Справедливости; Високоповажаний Arthur Lewis Sifton, Міністр Мит**;

За Австралійський Commonwealth (спільноту): **Ясновельможний William Morris Hughes**, Генеральний Прокуратор і Перший Міністр; Ясновельможний **Пан Joseph Cook**, G. C. M. G., Міністр Маринарки; За Полуднево-африканську Унію: Ясновельможний Генерал **Louis Botha**, Міністр Внутрішних Справ і Перший Міністр; Ясновельможний Генерал-Поручник **Jan Christiaan Smuts**, К. С., Міністр Краєвої Оборони; За Домінію Нової Зеляндії: Ясновельможний **William Fergusson Massey**, Міністр Праці й Перший Міністр; За Індію: Ясновельможний **Edwin Samuel Montagu**, М. Р., Державний Секретар для Індії; Його Княжа Величність Генерал-Майор **Магараджа Sir Ganga Singh Bahadur Maharadża Bikaneru. G. C., S. I., G. C. I. E., G. C. V. O., K. C. B., A. D. C.**;

За Президента Французької Республики: Пан Жорж Клемансо, Президент Ради Міністрів, **Міністр Війни**; **Пан Stephen Pichon**, Міністр Справ Заграничних; Пан **Louis Lucien Klotz**, Міністр Фінансів, Пан **André Tardieu**, Генеральний Комісар для военних французько-американських справ. Пан **Jules Cambon**, Амбасадор Франції;

За Його Королівське Величество Короля Італії: Барон С. Сонніно, посол; Маркіз Г. Імперіялі, сенатор, амбасадор Й. К. М. Короля Італії в Лондоні; Пан С. Креспі, посол;

За Його Цісарське Величество Цісаря Японії: **Маркіз Saionzi**, б. Президент Ради Міністрів; Барон Макіно, б. міністр загран. справ, член Дипльоматичної Ради; Віцеграф **Chinda, надзвичайний** амбасадор і повновласник Й. Ц. В. Цісаря Японії в Лондоні. Пан К. Матсуї, надзвичайний амбасадор і повновласник Й. Ц. В. Цісаря Японії **в Парижі; Пан К. Ijuin, надзвичайний амбасадор** і повновласник Й. Ц. В. Цісаря Японії в Римі.

За Президента Річипосполитої Польської: Пан Ігнат Й. Падеревский, Президент Ради Міністрів, міністр загр. справ; Пан Роман Дмовский, Презес Польського Національного Комітету;—

По вимині ними повновластей, признаних за добрі і за відповідні щодо форми згодилися на слідуючі постанови:

І-РОЗДІЛ.

1. Артикул.

Польща зобовязується, що постанови заключені в артикулах 2—8 сего розділу будуть признані за основні закони, що ніякий закон, ніякий розпорядок, ніяка урядова діяльність не стане в противенстві до тих постанов, що ніякий закон, ніякий розпорядок ані ніяка урядова діяльність не буде мати проти них сили.

2. Артикул.

Польське Правительство зобовязується уділити всім мешканцям без ріжниці уродження, національности, мови, раси чи релігії повної і цілковитої охорони їх життя і свободи.

Всі мешканці Польщі матимуть право свобідного виконування практик (exercice) так публично як і приватно кождої віри (foi), релігії (religion) або вірування (croyance), оскільки ті практики не будуть в незгоді з публичним порядком і добрими обичаями.

3. Артикул.

Польща признає за польських горожан з самого закону (права) і без ніяких формальностей тих горожан німецьких, австрійських, мадярських або російських, котрі в хвилі, коли нинішний договір одержить обовязуючу силу, мають **постійний осідок (domiciliés) на признаній** території або котра буде признана за складову частину Польщі, одначе з застереженням всіх властивих постанов Мирових Договорів з Німеччиною або Австрією щодо осіб, котрі мають постійний осідок на тій території по певній означеній дати.

В кождім разі вище згадані особи, що мають більше ніж 18 літ, зможуть на умовах передбачених в згаданих Договорах довершити вибору (опції) кождої іншої приналежности, для них доступної. Вибір довершений мужем буде розтягатися також на жінку, подібно вибір родичів буде розтягатися на дітей низше 18 літ.

Особи, котрі довершили повисшого права вибору, мусітимуть в 12 слідуючих місяцях, оскільки Мировий Договір з Німеччиною не має противних тому постанов, перенести своє постійне місце осідку до держави, за котрої вибором виповілися. Їм буде вільно зберегти нерухоме майно, яке мають на території Польщі. Вони зможуть забрати з собою всякого рода рухоме майно. Ніякі митні вивозові оплати не будуть накладані на них з того титулу.

4. Артикул.

Польща признає за польських горожан з самого права і без ніяких формальностей особи приналежности німецької, австрійської, мадярської чи російської, уроджені на згаданій території з родичів тамже постійно замешкалих, хочби в хвилі, коли отсей Договір набере обовязуючої сили, самі не мали там постійного замешкання.

В кождім разі до двох літ від хвилі одержання отсим Договором обовязуючої сили ті особи зможуть заявити перед властивими польськими властями в краю свого місця осідку (residence), що зрікаються польської приналежности, і тоді їх перестануть уважати за польських горожан. Під тим оглядом заяву мужа уважатиметься за правосильну для жінки, подібно заяви родичів уважатимуться за правосильні для дітей нище літ 18.

5. Артикул.

Польща зобовязується не робити ніяких перешкод в виконуванні права вибору передбаченого в Договорах заключених або тих, котрі мають бути заключені Великодержавами усоюзненими та стоваришеними з Німеччиною, Австрією, Мадярщиною або Росією, котре (право вибору) дозволяє інтересованим особам набувати польську приналежність або також її не набувати.

6. Артикул.

Польську приналежність набуває з самого права, через сам факт уродження на території Польщі, кождий, кому не прислугує першенство користання з іншої приналежности.

7. Артикул.

Всі польські горожани без ріжниці раси, мови або релігії будуть рівні перед правом (законом) і будуть користати з тих самих цивільних і політичних прав.

Ріжниця щодо релігії, вірувань (croyance—creed) або віроісповідання не повинна шкодити ніякому польському горожанинови в користанню з цивільних і політичних прав, а саме коли іде про допущення до публичних урядів, обовязків і почестей, або про виконування ріжних фахів і промислу.

Не будуть видавані ніякі обмеження свобідного вживання польським горожанином якоїнебудь мови чи то в приватних чи в торговельних взаєминах, чи в справах релігійних, пресових або публікаціях всякого рода, чи на публичних зібраннях.

Без огляду на установлення польським правительством урядової мови мають зробити польським горожанам мови іншої як польська відповідні улекшення в уживанні їх мови в судах так устно як на письмі.

8. Артикул.

Польські горожани, що належать до меншин етнічно-расових, релігійних або мовних, будуть користати з такого самого трактування і з таких самих законних і фактичних гарантій, як інші польські горожани. А саме матимуть рівні права до закладання, ведення і контролювання власним коштом інституцій добродійних, релігійних або суспільних, шкіл і інших виховних заведень і право свобідного вживання в них власної мови і свобідного в них виконування практик своєї релігії.

9. Артикул.

В містах і округах,замешкалих значним відломом горожан іншої мови як польська, польське правительство уділить в справах публичного навчання відповідних улекшень, щоби запевнити в початкових школах уділювання дітям таких польських горожан науки в їх власній мові. Та постанова не перешкодить польському правительству зробити в тих школах обовязковим навчання польської мови.

В містах і округах замешкалих значним відломом польських горожан, що належать до меншин етнічних, релігійних або мовних, тим меншинам буде запевнена слушна участь и користанні і в призначуванні сум, котрі державний буджет, міські буджети або інші признають з публичних фондів на цілі виховні, релігійні або добродійні.

Постанови отсего артикулу матимуть приміненння до польських горожан німецької мови лише в тих частинах Польщі, котрі дня 1 серпня 1914 творили німецьку територію.

10. Артикул.

Шкільні комітети, визначені на місці жидівськими громадянами в Польщі, забезпечать під загальною контролею Держави розділ пропорціональної частини публичних фондів, призначених на користь жидівських шкіл, згідно з 9 артикулом, так організацію як і провід тих шкіл. Постанови 9 артикулу щодо вживання мов у школах будуть примінювати до згаданих шкіл.

11. Артикул.

Жидів не будуть примушувати до виконування якихнебудь чинностей, що нарушають шабас і вони не повинні дізнавати якогонебудь поменшення своєї правної здібности, коли відмовлять ставання в суді або виконування правних чинностей в день шабасу. Одначе ся постанова не звільняє Жидів від обовязків, наложених на всіх польських горожан з огляду на конечности військової служби, національної оборони або удержання публичного порядку.

Польща висловлює намір не уладжувати й не уділювати дозволу на вибори — чи загальні, чи льокальні — котрі малиб відбутися в суботу; ніяке втягання на виборчі листи не повинно обовязково відбуватися в суботу.

12. Артикул.

Польща згоджується, щоби постанови попередних артикулів, оскільки відносяться до осіб, що належать до меншин расових, релігійних або мовних, творили зобовязання міжнародного значіння і були віддані під гарантію Союзу Народів. **Їх не можна буде зміняти без згоди більшости Ради Союзу Народів.** Злучені Держави Америки, Імперія Британії, Франція, Італія і Японія зобовязуються не відмовляти свого дозволу на якунебудь зміну згаданих артикулів, котра одержалаби в приписаній формі згоду більшости Ради Союзу Народів.

Польща годиться, щоб кождий член Ради Союзу Народів мав право звертати увагу Ради на переступлення або й небезпеку переступлення котрогобудь з тих зобовязань, і щоби Рада могла поступити в такий спосіб і дати такі інструкції, які признає за вказані й успішні в даних обставинах.

Крім того Польща годиться, щоби в разі ріжниці думок в питаннях права або діл, передбачених отсими артикулами, котра заходилаби між польським правительством і котрим з головних Великодержав усоюзнених і стоваришених або якою іншою Великодержавою, членом Ради Союзу Народів, ту ріжницю думок уважалося **за спір міжнародного характеру** згідно з текстом 14 артикулу умови Союзу Народів. Польське правительство годиться, щоби всякі спори того рода на жадання другої сторони переказувано **Постійному Трибуналови Справедливости.** Рішення постійного Трибуналу будуть безапеляційні і матимуть ту саму силу і вартість, що рішення видані на основі 13 артикулу Умови.

— — — — — — —

По думці Закону Сойму Річипосполитої Польської з дня 31 липня 1919 р. познайомившись з постановами отсего Договору та розваживши їх, той Договір признали ми за слушний і признаємо, заявляємо, що він принятий, ратифікований і потверджуємо і прирікаємо його точно примінювати.

На доказ того ми видали отсей акт, засмотрений державною печаттю.

В Варшаві, дня 1 вересня 1919 року.

Й. Пілсудский Начальник Держави; Президент Ради Міністрів, Міністр Заграничних справ: І. Й. Падеревський. (Л. С.)

*) **Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej** Warszawa Nr. 110, 6 grudnia 1920. Позиція 728.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

УКРАЇНСЬКА ПАРЛЯМЕНТАРНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ вислала протест до голови Союзу Народів в Женеві проти приняття СССР до Союзу Народів. Письмо се підписали п. Остап Луцький і п. Мілена Рудницька. На нашу думку п. О. Луцький, котрий є не тільки послом, але і представником нашої кооперації (що мала відому справу з большевиками за кількадесять тисяч долярів), не повинен був підписувати такого протесту: політик не повинен затрачувати почуття такту навіть супроти ворога, бо се шкодить не тому ворогови, але справі, яку такий „політик“ репрезентує.

КОМІТЕТ РЯТУНКУ УКРАЇНИ вислав до Союзу Народів письмо в справі умов щодо приняття СССР до Союзу Народів.

МІНІСТР БЕНЕШ, теперішний предсідник Зібрання Союзу Народів, приняв на одногодинній авдієнції делеґацію конґресу національних меншин. В імени Українців з Польщі посолка Мілена Рудницька представила становище Українців, Парляментарної Репрезентації та українського народу в Польщі в справі приняття СССР до Союзу Народів.

У ЛЬВОВІ в льокалі ББ відбулися збори Поляків, отворені послом Стронським. Реферував сен. Левенгерц, котрий у звязку з виступом мін. Бека в Женеві сказав, що накинений Польщі договір про охорону національних меншин був великою кривдою для польського народу... Потому ухвалено, що промова мін. Бека в Женеві се вислів незломної волі цілого польського народу...

ТАБОР В БЕРЕЗІ КАРТУЗЬКІЙ зліквідують оставляючи його тільки „для асуспільних елементів з Галичини (Малопольські)“. Таку вістку принесла жидівська преса з Варшави.

ПОЛЬЩА РІШЕНА ЙТИ ДО КІНЦЯ. Югословянський білґородський орґан „Політіка“ повідомляє з Женеви: Міністр Бек заявив у приватній розмові з членом одної з делеґацій, що в справі меншин Польща рішена йти до кінця. Деякі делеґати запитують, чи се не означає, що Польща по вибранім собою шляху йти до кінця бажає вийти і вийде з Союза Народів.

ДО ВАРШАВИ приїхала прогулька німецьких журналістів з Берліна. Прогулька складається з 10 осіб, котрі заступають ріжні німецькі часописи. Німецькі журналісти приїдуть між іншим також до Львова.

„ПТІ ПАРІЗІЄН“ пише, що польський міністр Бек виголосив свою промову голосом приказуючим й утинаним, який заморозив цілі збори Союза Народів.

ДЕЗЕРТИРИ З „РАЮ“. Коли з Ґдині відійшла большевицька ескадра, що приїздила ревізитувати польську фльоту, показалося, що ряд совітських моряків сховався в місті і не відплив. Їх польська влада придержала і повідомила про те совітську заприязнену владу. Дезертири толкувалися тим, що хотіли втечи з „раю“, бо життя там страшне.

В ЧЕРНІВЦЯХ усунено або перенесено всіх урядників Скарбової Палати що до одного — ізза поважних надужить в тім уряді.

ФРАНЦУЗЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ СОЮЗ спрямований проти імперіялістичних посягань за відірванням совітської України. („Ля Репіблік“)

ДО ПАКТУ ЧОТИРОХ має ввійти крім Анґлії, Франції, Італії ще СССР на місци Німеччини. („Ля Репіблік“).

ЛІТВІНОВ може бути предсідником Ради Союзу Народів на слідуючий рік.

В СТОКГОЛЬМІ відбулася конференція мін. закордонних справ 4-ох північних держав: Швеції, Данії, Норвеґії й Фінляндії. Радили над господарськими справами як також над деякими питаннями, що відносяться до Союзу Народів.

РАДА МАЛОЇ АНТАНТИ відбувала недавно засідання в Женеві й ухвалила отсі постанови: 1) В справі приступлення СССР до Союзу Народів Мала Антанта постановила голосувати за приняттям СССР. 2) Східний пакт уважає скріпленням ґарантій вдержання мира та бажає, щоб сей пакт якнайскорше заключено. 3) В справах меншинних трактатів Мала Антанта обстоює своє становище, котре вже нераз зясовувала в минулих роках, 4) Щодо справ середущої Европи заявляється за незалежністю всіх держав наддунайського басейну, за їх зближенням в господарській царині та їх співпрацею зі всіми заінтересованими державами, 5) Рада Малої Антанти стверджує з вдоволенням істнування французько-італійського зближення, що може довести до бажаного зближення між Малою Антантою та Італією.

НАПАДИ НА МАНДЖУРСЬКИХ ЗЕЛІЗНИЦЯХ відбуваються дальше. „Время“ доносить, що бандити, котрі напали на потяг ч. 11, дістали японські кріси зі штабу червоної армії Бліхера, як се зізнали зловлені Хунхузи. Представник японського мін. війни мав заявити, що зізнання арештованих совітських зелізничників потверджують істнування совітської змови на зелізницях. Згаданий представник япон. міністерства війни мав накликувати до дальших арештовань висших зелізничих урядників. Совітська преса називає повисші погрози „нікчемною кампанією“. З тих вісток видно, що Японці дуже терпеливі. Та коли їм урветься терпець, тоді — буде війна.

НОВИНКИ

Найстарший український буквар з пол. 16 ст., п. з. „Начало ученія дітем, хотящим разуміти писаніе“, відкрив недавно в бібліотеці м. Кембрідж в Анґлії проф. краківського університету д-р С. Кот.

Староство в Мостиськах покарало о. Якима Войтовича, пароха в Дмитровичах, за посвячення хреста в Дидятичах і за процесію 6. V. с. р. гривною 300 зл. або 7 днями вязниці. Окружний суд в Перемишлі затвердив той присуд. Проти него внесено касацію. На приказ старости могилу з хрестом в Дидятичах усунено.

З Бережан доносять, що тамошній суд засудив гр.-кат. пароха з Таврова о. Петрицького на рік вязниці за те, що він посудив поліцая про крадіж 1 зл.

„Воля“, Т-во українських дозорців і домашньої прислуги у Львові, оснувало свою першу філію на Личакові, при вул. Гавзнера ч. 3.

В Золочеві відбудеться сокільський попис дня 23 вересня с. р. при участи сокільських гнізд Золочівщини і Брідщини. Початок в год. 3 попол.

До Берези Картузької вивезли з Тернополя Українця інж. аґронома Богдана Філінського, урядника філії „Сільського Господаря“ в Тернополі.

Шкільний саботаж? В с. Залавє, пов. Теребовля, хтось в ночи замазав шміром державного орла. Влада приказала держати в селі варту з 8 людей день і ніч, з того трьох стоїть коло школи. На кошти справлення нового орла стягають з селян по 20 ґр. від нумеру.

Громадські хроніки. Союз сільських громад приступив до введення в громадах „громадської хроніки“. Її мають вести на основі форми, однакової для всіх.

В Зимній Воді, місцевости положеній на 10 хвиль їзди від Львова, де є 8.000 населення, бандити убили польського пароха. Помешкання його віддалене на сто кроків від поліції.

До відома дирекції зелізниць. Раніший поїзд з Зимної Води до Львова, котрий відходить в год. 7.12, відійшов 17 с. м. аж в год. 7.45. Через те шкільна дітвора і богато осіб значно спізнилося до своїх занять. Чи нема на те ради?

Миколу Вороного, відомого українського поета, большевики заслали на Сибір до Казакстану за „націоналістичні ухили“.

Українська мова в німецьких університетах. В зимовім семестрі с. р. будуть викладати українську мову і літературу в пятьох німецьких університетах: в Берліні, Галле, Мінстері, Єні й Тібінґені.

Ґрафа Генриха Потоцкого увязнила поліція в Трускавці на поручення судді Деманта. Увязнення стоїть в звязку з жирардівською промисловою аферою. Увязнений належав до визначних польських консерватистів.

В окр. суді в Перемишлі відбувається карний процес проти б. секретаря староства Маріяна Прусака, котрий був рівночасно начальником Пов. Комітету допомоги безробітним і рівночасно шкодив обидвом установам, приймав до бюра особи, що до бюрової праці зовсім не надавалися, пп. Казю Становську просто з кавярні „Асторія“, де була буфетовою. Дальше не робив ужитку з того, що знав про Богдана Романчука, котрий привласнював собі асиґнати на хліб і пускав їх в рух. Те саме робили й інші. Асиґнати видавав без ніяких записок і не досліджував, чи хто безробітний чи ні. Прихильно заопініював навіть подання про допомогу свого сина, котрий вніс подання під псевдонімом „Скодкевич“ і т. п. Процес скінчиться в жовтні.

Померла Катерина Брешко-Брешковська, „бабушка російської революції“. Вона прожила 90 літ, з того 43 на засланні в Сибірі. Після большевицької революції вона виїхала до ЧСР, де й померла.

В околицях Москви велика спека. Другий раз зацвили овочеві дерева і черемха.

Сіоністи постановили перевезти тлінні останки Теодора Герцля з Відня до Палестини.

З Мукдену доносять, що в Шайкантвані вбили шефа японської полевої жандармерії.

Умирає „король нафти“, американський міліярдер Рокефелєр. Він має 95 літ. Працював донедавна.

Сніг упав в північній Італії. Верства снігу вагається між 30—40 цм. В Альпах всі верхи понад 1.700 м. покриті вже грубим снігом.

За шахрайські маніпуляції увязнили в Царгороді двох членів совітської торговельної місії. Розуміється...

Британська ескадра середземноморської фльоти (3 кружляки і фльотилля торпедовців) приплила до Триєсту.

В Японії мимо спротиву консерватистів парлямент ухвалив закон про введення латинки. На днях відбувся там перший іспит з латинки. Наразі латинку ввели тільки в школах. Зчасом введуть її всюди. Незабаром вже тільки Українці не будуть уживати латинки.

В кількох мовах видана Біблія? Лондонське біблійне видавництво видало Біблію в 667 мовах, уживаних на світі, з того в 91 европейських, 47 американських (ґеоґрафічно), 223 африканських, 204 азійських, 92 австралійських. В лондонській централі є збір біблій, що має 18.270 примірників.

В Парижі відбудеться в 1937 р. „Міжнародна вистава мистецтва і техніки в модерному житті“.

Міжнародні змагання туристичних літаків, т. зв. „челендж“, закінчилися у Варшаві 16 с. м. Перше місце заняв львовянин кап. Баян, відтак по черзі: Плончиньский (Польща), Зайдеман (Нім.), Амбруз (ЧСР), Остеркамп (Нім.), Юнк (Нім), Бучинський (Польща), Андерлє (ЧСР), Пассевальд (Нім.), Франке (Нім.) Дудзіньский (Польща), Бавер (Нім), Гірт (Нім), Зачек (ЧСР), Скжипіньский (Польща), Губріх (Нім.), Франсіс (Італія). 10 літаків відпало через ріжні дефекти.

Політичний гумор. Кажуть, що слідчий суддя зарядить загальне засідання аристократичних достойників з Жирардова.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Нові українські кооперативи. Дирекція РСУК-а приняла в члени т-ва 22 нові кооперативи: 6 „Українських Райфайзенок“ в селах: Вязова, пов. Жовква; Купичволя, пов. Жовква; Черихівці, пов. Збараж; Давиливці; Цецова, пов. Зборів; Спасів, пов. Сокаль; „Будучність“, Коровники, пов. Перемишль; 2 „Районові Молочарні“, Лісневичі, пов. Львів; Тростянець, пов. Снятин; „Будова Церкви“, Березівці, пов. Зборів; „Дністер“, Вільховець, пов. Борщів; „Українська Христіянська Щадниця“, Воля Висоцька; „Повітова Торговля“, Бужськ к. Львова, пов. Камінка Стр.; „Ощадність“, Підлужне, пов. Костополь; „Спільна Праця“, Коршів, пов. Луцьк; „Надія“, Велеснниця, пов. Надвірна; „Золотий Колос“, Перемишль; „Українська Щадниця“, Торки, пов. Перемишлю; „Самопомич“, Ходовичі Камеральні, пов. Рава Руська; „Перемога“, Дубаневичі, пов. Рудки; „Народня Праця“, Нивочин, пов. Станиславів; „Каса Стефчика“, Стриганці, пов. Товмач.

Організація нашого садівництва поступила настільки вперед, що 15. IX. с. р. відбувся зїзд українських садівників делегатів філій „Сіль-Господаря“, щоб урухомити Головну Садівничо-Городничу Секцію при Т-ві „Сіль-Господар“ у Львові. Передбачують закладання таких секцій при філіях „Сіль-Господаря“, реєстрацію садів, садівників та огородників допомогу в доставі садівничого матеріялу, насіння і т. д.

В „Деннику Законів“ ч. 79 оповіщено розпорядок мін. рільництва, котрим до більшої земельної власности зараховується ті господарства, що провадили правильне книговодство принайменше два роки перед вписом до торговельного реєстру і виказали (також перед вписом) дохід брутто не менший як 50 тис. зол.

Велика промова Шахта. Президент державного німецького банку Шахт виголосив недавно на хліборобській конференції в Бад Айзелні промову на тему: „Проблєма довгів і кредитів“. Зміст: Стабілізація валюти наступить тільки тоді, коли усунеться воєнні довги. Воєнні страти платить тільки Німеччина. Від 1918 р. політика кермувала господаркою. В 1931 р. Німеччина мала 15 міліярдів марок воєнних довгів. Нині Німеччина не в силі сплачувати чужим державам воєнних відшкодувань. Німеччина сплатила свої господарські довги, але коштом великих страт. Проблєма задовження Німеччини се світова проблєма. Дотеперішні міжнародні конференції не розвязали проблєми задовження Німеччини. Вони не дали Німеччині змоги збільшити вивіз ні не обнизили довгів до такої висоти, щоб Німеччина могла сплатити довги. В Німеччині великий недостаток девіз і сирівців. Тому Німеччина мусить використовувати зужиті і старі сирівці та відпадки. Світ мусить змінити кредитову політику супроти Німеччини і співпрацювати над розвязкою німецьких воєнних довгів. Німеччина признає довги закордонних приватних віритслів і буде їх по можности сплачувати. Та се не вичерпує справи. Треба звільнити німецькі товари від обтяжень або обнизити довги. Німеччина може сплачувати довги тільки товарами або взагалі не буде платити. Але така розвязка тепер неможлива, тому треба Німеччині признати мораторію, щоби вона могла відітхнути. Рівночасно треба обнизити воєнні тягарі, хочби навіть признали мораторію.

Світовий неврожай. Всі краї, що продукують жито і пшеницю, потерпіли сего року від посухи, почасти й від саранчі. Тому урожай всюди, за виїмком Англії, випав низче середнього. Міжнародний Хліборобський Інститут в Римі обчислив, що останний урожай в Европі на 290 міліонів бушлів менший від торічного.

Знову картелі... Недавно повстав в Польщі новий картель фабрикантів тутюк і паперців, до котрого приступило дотепер 11 фабрик. Крім того богато фабрик з провінції зложили заяви, що готові приступити до згаданого картелю. У Варшаві повстала міжсоюзна комісія гуртівників, що торгують виробами паперу і приборів до писання. Комісія має боронити інтереси гуртівників.

Американська централя для уздоровлення економічного життя „Найра“ буде зреорганізована. Підприємства поділять на 4 великі групи, 10—11 дивізій і 22 секції.

Нові видання

Ювилейний Альманах Союзу Укр. Адвокатів. Львів 1934. Накладом Товариства: Союз Українських Адвокатів у Львові. 8°, сторін 255+VII. Ціна 7.— зл. Зміст: Вступне слово, стор. V—VII. Д-р Степан Баран: За чистоту укр. правн. мови, стор. 1—8. Д-р Кость Левицький: Первісна організація українських правників у Львові, стор. 9—12. Д-р Олександер Надрага: Товариство українсько-руських правників у Львові, стор. 13—29. Проф. Микола Чубатий: До історії адвокатури на Україні, стор. 30—37. Д-р Лев Ганкевич: Десятиліття Союзу Українських Адвокатів, стор. 38—73. Д-р Михайло Волошин: Тим, що відійшли від нас в боротьбі за право, стор. 74—108. Д-р Володимир Лициняк: Українські адвокатські аплїканти в Галичині, стор. 109—114. Д-р Кость Левицький: Українські правники в нотаріяті, стор. 115—118. Д-р Станислав Дроздовський: Українці в судівництві, держ. прокураторії і прокураторії скарбу, стор. 119 — 125. Д-р Станислав Дністрянський і Д-р В. Старосольський: Українці — професори права, ст. 126—145. Д-р В. Старосольський: Держава і право, стор. 146—159. Д-р М. Глушкевич: Дещо про адвокатський імунітет по новому праву про устрій адвокатури, стор. 160—169. Д-р Роман Домбчевський: За право мови, стор. 170 — 255.

Сей альманах виданий з приводу 10-ліття організації українських адвокатів, котре буде відсвятковане у Львові, 22 с. м. Такого альманаха не видали досі ні польські ні жидівські адвокати. Альманах появився головно заходами Д-ра К. Левицького.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·17·— 5·19·— зл. Золотий доляр 8·92—8·94. Канадійський доляр 5·26; 1 німецька марка 1·93—1·95; 100 франц. фр. 34·95; 100 чеських корон 22·; 1000 ром. левів 40 зл.; 100 австр. шілінгів 99·—99·50 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл.	льоко Підволочиська	—	льоко Львів
Пшениця двірська	16·75—17·00;		18·75—19·00
Пшениця збірна	15·25—15·50;		17 25 17·50
Жито двір.	15·00—15·25;		16·75—17·00
„ збірне	14·50—14·75;		15·50—15 75
Ячмінь двір.	14·00—14·25;	—·—	—·—
Ячмінь на мливо	13·00—		14·25 15·00
Овес двір.	11·50—12·00;		13·00—13·50
Овес збір.	11 00—11·50;		12·00—12·50
Гречка на мливо	17·50—18·—;	—·—	—·—
Гречані крупи	31·50—32·00;	—·—	—·—

Ціни в зл.	льоко Підволочиська	—	льоко Львів
Кукурудза	19·00—20·00;	—·—	—·—
Ґрис пшен.	8·50— 8·75;		9·75—10·00
Ґрис житний	8·75— 9 00;		9·75—10·00
Ґрис ячминний	9 —— 9·20;		9·50— 10·0

Тенденція вдержана.

Набіл: Маслосоюз платив 17. IX. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. — —, зл., за 1 л. молока 14 сот., за 1 л. сметани 60 сот., за 1 копу яець 2·55—2·60 зл. Тенденція на масло вичікуюча, на молоко і сметану вдержана, на яйця сильніша.

Живина: Маслосоюз повідомляє, що від 11 IX с. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „МС“ у Львові (вул. Б. Ґловацького 23): Курята (пара курят важить не менше як 1·50 кг) за 1 кг. 0·90 зл.

Кури	I кляса за 1 кг.	0·90 зл.
Кури	II кляса за 1 кг.	0·65 зл.
Качки	I кляса за 1 кг.	0·80 зл.
Качки	II кляса за 1 кг.	0·65 зл.
Індики	I кляса за 1 кг.	0·95 зл.
Індики	II кляса за 1 кг.	0·70 зл.
Пантарки пріма	за 1 кг.	0·95 зл.

Тенденція спокійна.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

„Вітапресс“, Варшава, вул. Підвалля ч. 17, мешк. ч. 24. Ніяких Ваших комунікатів ми досі не одержали. Тому й „Нової Зорі“ не можемо в заміну висилати.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

У Відні вдова по адвокаті приймає на станцію студіюючі панночки. На бажання в дома конверзація німецька і французька та наука гри на фортепяні. Совісна опіка. Повний пансіон від 120 зл. місячно. Зголошення О. Левицька, Wien VIII, B. Jozefstädterstrasse 73/6.

Вдова в середних літах обійме заряд дому і господарства в укр. родині, найрадше у священика. Інформацій уділить ласкаво о. крилош. В. Лициняк, Львів, Вроновська ч. 5. Ласкаві зголошення слати до адміністрації під „Скромна“.

186—1—2

Кухарка (господиня) потрібна зараз. Уряд парох. Іепас п. Коломия. 183—1—3

КІНА

АДРІЯ: На приказ царя.
АТЛЯНТИК: Кіт і скрипка.
КАСІНО: Любов Тараана.
КОПЕРНИК: Щойно вчора...
МАРУСЕНЬКА: Схоплення і ревія.
МІРАЖ: Меселя Бебі.
МУЗА: Невидний чоловік.
ПАЛЯС: Карнавал.
СТИЛЕВЕ: Ґраф Монте Крісто й ревія.
УТІХА: Брат діявола й ревія.

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коци, матераци** по гуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська пл. 6.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або контовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 23 вересня 1934. Ч. 72 (770)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Гродзіцких ч. 2.I. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Ювилей нашої Церкви в Америці

В Стемфорді в Злучених Державах Півн. Америки відбулася 4 с. м. велика церковна маніфестація з приводу 50-ліття української катол. Церкви в Америці. Преосв. Константин Богачевський, гр.-кат. Епископ Америки, відправив Архиерейську Службу Божу в сослуженні о. Вол. Лотовича і Дм. Добротвора. Діяконували о. М. Марків ЧСВВ і о. Яр. Скроцький. Священиків було 29. Вірних було велике число. Преосв. Константин виголосив гарну проповідь про піонірів-орґанізаторів нашого церковного й національного життя. Після многолітствій, внесених Владикою, хор відспівав „Многая Літа" для духовної влади, приявних вірних і всього українського народу; Гетьманська „Січ" з Філядельфії віддала сальви з крісів. Пополудні була вистава сценічних картин „Бувальщина української еміґрації", здраматизованих п. Світозором. Їх виконали члени хорів при наших церквах в Ню-Йорку, Бруклині та Джерзи Сіті під управою п. А. Ґели. Виставу пояснював о. Вол. Лотович. Маніфестація була величава.

В Женеві рішається доля меншин

Над польським внеском в справі національних меншин вже радять.

В слід за вістками, що між представником Польщі міністром Беком і представниками великих держав прийшло до порозуміння щодо формального способу полагодження справи національних меншин, принесла преса таку вістку: З Женеви доносять, що польський внесок про узагальнення охорони національних меншин вже розглядали на четверговім засіданні шестої політичної комісії 82-ої сесії Ради Союза Народів. Як делеґат польського правительства промовляв сим разом міністр Рачиньский. — До хвилі зломання перших сторін сего числа „Нової Зорі" не маємо ще певних вістей, чи і як вирішено ту важну, прямо життєву, справу національних меншин. Коли судити по поспіху, з яким ту справу поставлено на порядку по відомій заяві польського міністра Бека, то — можемо приготуватися на найгірше. — Таксамо несподівано вирішено справу в марті 1923.

В кошару пустили вовка...

Дня 18 с. м. Союз Народів приняв в свої члени СССР. Проти приняття промовляли представники Швайцарії, Португалії, Бельгії, Голяндії й Ірляндії. За приняттям СССР до Союзу Народів голосувало 39 делеґатів, проти 3 (Швайцарія, Голяндія і Португалія), здержалося 7 делеґатів. Потрібна для приняття більшість двох третин була 28 голосів. Відтак признано СССР. 40 гол. постійне місце в Раді С.Н. Тоді делеґати СССР: Літвінов, Потьомкін і Штайн (ні одного Українця!) увійшли на салю засідань С.Н. Літвінов виголосив промову, в котрій підкреслив, що СССР — творить сам Союз Народів, бо в нім жие около 200 народів... (Але як жие, не сказав). Промова Літвінова була надзвичайно „миролюбива".

Приспішене розвязання Сойму

Варшавський кореспондент „Хвилі" повідомляє: В деяких політичних кругах поширюють дальше вістку, що в найблизшім часі має наступити розвязання сойму і то ще перед скликанням його на буджетову сесію. Сей поспіх мавби на цілі „відпруження політичного положення". Рішення наступить після повороту маршала Пілсудського з Західної Галичини, де він відпочивае тепер в околиці Живця. Маршал Пілсудский останніми часами мав дуже живо інтересуватися також справами внутрішної політики. — Як причину скоршого розвязання сойму подають, що партія ББ не хоче переводити слідства проти ріжних своїх послів.

Сегорічні жнива на 20% менші

На підставі обчислень Головного Статистичного Уряду сегорічні жнива випали слабше від минулорічних. Пшениці й жита зібрали менше на 20 проц., ячменю на 10.5 проц., вівса на 15.2 проц., лише бульби на 0.8 проц. більше. Збір соломи значно менший від минулорічного. Якість сегорічного зерна у всіх збіжжах середна. Збори сіна менші на 23 проц., конюшини 38.8 проц. Збір яблок середний, слабший грушок, ще гірший сливок. Заповідається тяжка зима.

Летун осів на клітці з львами

На новоотворенім лондонськім летовищі Летергед відбувалися пописи скоків з літака. Оден летун скочив так зле, що осів в зоольоґічнім городі і то саме на клітці, в котрій були два льви. Вони кинулися вгору з наміром через крати пошарпати непрошеного гостя. На щастя надбіг усмиритель львів і придержав звірів в куті клітки заки летун зіскочив в безпечне місце.

Друга весна

В Теребовельщині зацвили місцями яблінки й інші овочеві дерева. На Виленщині появилися в лісах суниці й малини. Вони не такі солодкі як перші. Також на совітській Україні цвитуть вдруге акації, каштани й овочеві дерева. Такі появи звязані в народі з ріжними повірями про важні події, що мають наступити.

Памятайте, що дня 31. X 1934 скінчиться останний речинець позички „Рідної Школи".

До 31. жовтня ц. р. повинен кожний Українець власник будинку виповісти в ПЗУВ обезпечення 1/3 частини вартости будинку і обезпечити її в одинокому українськону Т-ві взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

ЮВИЛЕЙ С.У.А.

1924—1934

СУА (Союз Українських Адвокатів) святкує ювилей своєї 10-літної праці. Виглядалоб, що се не така важна подія, щоб нею займатися аж у вступній статті. Бо й десять літ се як на ювилейні обходи невеликий час і ціла та орґанізація людей одного стану числом невелика. Докладно: дня 12 с. м. було всіх українських адвокатів в Польщі 428, з того 319 у своїй орґанізації СУА, 109 поза орґанізацією.

Отже се невеличкі числа і щодо часу і щодо людей. До того розуміється се прецінь українська орґанізація, то значить, що і в ній є споро таких „хвилософів", які зголосившися до неї, не причиняються правильними вкладками до скріплення її, а зате в потребі — вимагають помочи й оборони...

Та мимо всего під сю пору мабуть нема лучшого прикладу на велике значіння й силу орґанізації як злука тих кількох десятків наших адвокатів. Для оцінки великої вартости тої орґанізації треба взяти під увагу, що тепер надзвичайно тяжкий час — під кождим оглядом, головнож під оглядом економічним. Теперішні адвокати се не ті заможні люди, що були перед війною. Се дуже часто люди убогі, котрі журяться такими справами як звичайне удержання й вихования своїх родин. І мимо того невеличка числом орґанізація таких людей спромоглася на видання книги, яка становить дуже цінний і трівкий вклад в культуру української нації. Перегляньте щойно виданий „Ювилейний Альманах Союзу Українських Адвокатів", то здивуетеся, як у такім часі неймовірних злиднів і пригноблення могли ті люди, що очевидно найбільше відчули на собі зміну обставин, застановлятися над такими ідеальними цінностями як чистота української правничої мови, як оборона прав нашої мови, як історія нашої адвокатури в давних і недавних часах, як збирання великого помяника померших працьовників наших на полі права в ріжних дикастеріях, як розважування над ідеальною суттю й високими завданнями адвокатури.—Кождий член нашої суспільности,також не-правник, що перечитає сю книгу, довідається з неї богато дуже цікавих і поучаючих річей, які підносять думку в висші сфери й оживляють цілу національну психіку. До того є в тій книзі така практично потрібна нам річ як студія про оборону прав нашої мови, без чого розуміється неможлива самопошана модерного народу.

І на таку поважну та всій нашій суспільности потрібну книгу спромоглася наша розмірно невеличка орґанізація адвокатів — не в часі коли адвокатам знаменито поводилося, тільки тепер, в часі великої скрути, котра найтяжше вдарила тих, що найменше привикли були до бідування. А в добрих часах наші адвокати — не мали взагалі ніякої орґанізації... Якеж се поучаюче для всіх ще життездатних станів суспільности! На тім ділі, якого для всеї нашої нації довершила в сім тяжкім часі невеличка числом орґанізація його одного стану, видно найлучше ,що нація се не маса одиниць хочби не знати як „освідомлених“, тільки маса плюс орґанізація. Бо деж без орґанізації можливо тепер спромогтися на таке оброблене і таке коштовне та цінне видання? На се докінче потрібна передовсім атмосфера, яку витворює тільки орґанізація.

Нехай же сей яркий факт довершення великого діла маленькою становою орґанізацією послужить за приклад всім станам нашої нації. І ще в однім напрямі може та станова орґанізація послужити за приклад всім іншим нашим становим орґанізаціям: в сій орґанізації згідно працюють сини нашого народу без огляду на партійну приналежність. Все, що походить з нашої тяжко досвідченої землі, співпрацює тут у примірній згоді. І тому власне має поважання у своїх і чужих: бо щиро шукають того, що нас лучить і скріпляє, а не того, що нас ділить й ослаблює. Якийже се великий приклад!

Нехайже сей ювилей орґанізації одного з наших станів викличе подібні орґанізації всіх наших станів в цілім краю! І нехай ще більше скріпить ту примірну орґанізацію під її знаменитим проводом, що спочиває в руках наших заслужених Сеніорів. Нехай її скріпить так, щоб у нас соромом було бути поза орґанізацією. І нехай так буде у всіх наших станах, — тоді не страшні нам будуть навіть найтяжші часи і перетріваємо навіть найтяжші обставини.

Не годиться замкнути сю статейку без згадки про найстаршого і найбільше заслуженого члена Головного Виділу, голови СУА, Вп. Дра Костя Левицького. То в значній мірі завдяки точній і солідній праці того Провідника, що має вже осьмий десяток літ, розвивається та орґанізація. А та праця в такім поважнім віці можлива тільки при великій пошані, яку має той Провідник між тими, що розуміються на праці. Нехайже та хосенна праця буде якнайдовше можлива!

Щасть Боже!

Українське торжество у Відні

Відслонення пропамятної таблиці для поляглих галицької піхоти (полків: 9 Стрий, 24 Коломия, 58 Станиславів, 95 Чортків) у Відні відбулося дня 8. IX с. р. в церкві св. Варвари; о. Др. Горникевич довершив посвячення таблиці в переповненій церкві при участи української кольонії і почесної сотні австрійського війська з музикою. Промову виголосив австрійський ґенерал Корцер, підчеркаючи незабутні заслуги галицько-українських полків у всіх війнах австро-угорської монархії. Промовець відмітив український характер тих полків, особливо їх мужви. Закінчив зазивом до всіх живих, щоби приходили до памятника в церкві св. Варвари якнайчастіше з молитвою й поклоном. Відтак промовляв о. др. Горникевич. Потому присутні зложили вінці. Від цісаревої Зити і її сина Оттона ґенерал Візнер зложив великий вінець. Урочистість закінчилася дефілядою військових відділів.

Ти тільки працюй, радість прийде сама. (Ґете).

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: „Правда“, Львів, ул. Гродзіцких ч. 2. І. п.

Основа конфлікту

в північно-східній Азії.*).

Рік 1854 се для Азії, а передовсім для Японії рік історичний. Того року американська експедиція командора Перрия й російська адмірала Путятина вимогли на Японії відкриття двох пристаней для білих, Шімоди й Гакодате. Торговельний договір з 31.III. також з того самого року заключений з Америкою, опісля трактати з іншими европейськими державами переломали леди недоступности, упередження й недовіря Жовтих Островів. Без сумніву, більше зі страху за свою незалежність і зі страху перед визиском білих Японія, позичивши у Німців інструкторів, стала основно перетворювати від 60 років XIX ст. свій державний устрій. Притім одначе Японія не рухала своєї духовости, своєї душі, своєї релігії та традицій і що найважніше, виминала революцію, яка, здавалося, була неминуча. Се були причини того, що Японія зустрілася з подивом, з признанням і симпатіями Европейців і Американців. Такої вмілости присвоїти собі в короткому часі чужу цивілізацію та засімілювати її, дотепер ще ніхто не бачив. І на наслідки такої зміни не треба було довго ждати. Уформована на европейський спосіб і зразок Японія кинулася на дорогу воєн і здобутків, або кажучи язиком европейських держав, „на дорогу експанзії — територіяльної, торговельної та промислової“, очевидно в Азії, шукаючи добичі на своїх сусідах, в першій мірі на Китаю, опісля на Росії.

До половини 19. ст. не грозила Китаєви ні від Ніпону ні від Европи ніяка небезпека. Доперва як під впливом пари й машини серед білої раси підпеслася незвичайна надпродукція фабричних виробів, скоро показалася потреба нових ринків збуту для Европи та по европейськи зорґанізованої Японії. Китай майже з 500 міл. населенням, при своєму цілковитому технічному занедбанні показався країною величезної поємности, країною, в котрій можна здобувати міліярдові зиски, чи то через інвестиції зелізничі, то є, вироблюючи й доставляючи зелізні шини й зелізничий парк, чи то доставляючи текстильних фабрикатів, чи яких інших.

А до того Китай се країна незвичайно богата в мінеральні богацтва, починаючи рудою й углем, кінчаючи шляхотними металями. Так пише пр. німецький ґеоґраф Ріхтгофен, котрий основно досліджував той край. Коли західним морським державам ходило головно про доступ і контакт торговельний, а в дальшій мірі, як вкаже політична конюнктура, то Росії й Японії від самого початку залежало на прилученні богатих, рудодайних північних провінцій Китаю до своїх земель.

Після залагодження спору між Китаєм, Росією і Японом в справі Кореї, про що ми коротко ще згадаємо, прийшла черга на богату недавно хінську провінцію, висунену найдальше на північ — Манджурію. Про Манджурію через два роки чує весь світ. І тепер вона в огні, так сказатиб, світових інтересів...

Яку вона представляє вартість під оглядом своїх богацтв, — бо тепер про них найбільше ходить, — вистарчить для орієнтації навіть побіжний статистичний огляд. Манджурія, щодо простору, дещо більша як Франція й Німеччина разом, а мешкає там по японським обчисленням около 30 міл. людности Манджурів, се є Монголів разом з їх асимілянтами Китайцями. Крім того решту виповнюють Корейці, Японці і білі. Беручи то все до купи -- то населення Манджурії є 15 разів менше від населення Китаю, а зовнішня (загранична) торговля є тільки 2 і пів разів менша від китайської. Природні богацтва Манджурії: зелізо, вуголь, нафта, сіль і то в значних скількостях. Се якраз те, чого не достає головно Японцям. Крім того надибується золото, мідь, олово. Ліси в Манджурії займають 40 міл. гектарів. Урожайна земля уможливлює продукцію рижу (якого недостачу особливо відчуває Японія), бавовни (якої також у Японії за мало), сої (манджурський біб), хлібного збіжжа, кукурудзи, льну, конопель, юти, ріпаку, цукрових бураків і тютюну. Є там богато скотини, що доставляє вовни і мяса. На велику міру ведеться там риболовство. Дотепер вже там, особливо в полудневій части, є около 1000 підприємств японських з закладовим капіталом около міліярда ен, а сума всіх закладових капіталів в Манджурії наразі виносить около 2 міліярди ен. Вже початкова праця вложена в господарське життя Манджурії представляється імпонуючо. Оборот торговельний того краю за 20-літньої незамітної японської кольонізації піднісся 6-кратно.

Так для Китаю як і для Япану ізза їх перелюднення Манджурія се знаменитий терен для кольонізації. Особливо Китайця як кольоніста задля його витревалости і працьовитости не перевисшить ніхто. Він видержує в кождім кліматі. Манджурська династія, яка до недавної китайської революції панувала від 17 ст. в Китаю й оба ті краї звязала нерозривно персональною унією, спеціяльним трактатом вимовила й виключила еміґрацію Китайців до Манджурії. Нечисленні Манджури в той спосіб асекурувалися перед хінським заливом і виконання тої умови остро пильнували. Аж доперва останніми часами як упала монархія в Китаю в наслідок революції, покотилася филя хінського населення геть на північ а з нею пішли й інші народи, — хоч ніде правди діти повільно хінська еміґрація все пересякала на північ.

Коли для обох азійських держав кольонізація Манджурії була безоглядною конечністю державною, то для Росії та кольонізація не представляла вартости, тут брав верх інтерес торговлі, експорту і впливів політичних. Для Японців клімат Манджурії за острий. Покищо властивих мешканців японських островів випереджують більше загартовані Японці з Кореї, а опісля доперва іде кольонізація з північних частей Японії. В кінці біда змушує Японців острий клімат невтралізувати теплим одягом. Одначе натиск Японців на північні хінські території се не справа найновіших часів. Тісно й убого було Японцям на їх скалистих і не дуже урожайних острівцях від найдавніших часів. Перший найдавніший наступ островних мешканців на поблизьку Корею історія нотує около р. 663. по Хр. але Хінці його тоді відперли. Таку саму долю мала виправа Гідейосгія в р. 1592. Ті дві дати вказують нам, як глибоко в історії сидять коріння теперішнього конфлікту між двома найбільшими азійськими народами.

Корея як півострів, що найбільше наближується до Японії, се шлях найменшого опору для Японців. По великих труднощах і боротьбах з Росією, другим конкурентом до експанзії, сфорсувала Японія ту випадову браму отворяючи її на підбій азійського континенту й тепер станула в районі найбогатших китайських провінцій, а саме в доріччі рік Гоангга й Пейо. Відти вже близько до Пекіну та до його пристані Тієнсіну й західних пребогатих провінцій Шансі й Гонан, майбутнього найбогатшого промислового району на цілу Азію, майбутнього жерела енергії й цивілізації для того, хто його зуміє вдержати в своїх руках — і використати.

В. І.

*) Гл. статтю „Пробудження Азії“ в 70 ч. „Нової Зорі“.

Найстрашніше в алькоголізмі те, що він подібний до лєрнейської гидри, то значить, що на місци одної відрізаної голови сейчас підоймаються в нім дві нові голови, себто: хто пє, той хоче щораз більше пити, бо спрага за алькоголем більшає з кождою випитою склянкою. — Карль Льоренц у творі „Нинішні молодці се завтрішні мужі. Життєвий провідник для молоді.“

ХТО ТВОРИТЬ ІДЕОЛЬОҐІЮ ЧИНА

і про співучасть ЧСВВ в неоунії.

На маргінесі реферату о. . Скрутня ЧСВВ.

Редактор „Записок ЧСВВ", о. Йосафат Скрутень ЧСВВ мав на минулорічному зїзді істориків у Варшаві відчит про василіянський Чин у французькій мові. Недавно тому польське історичне Товариство в Варшаві й проф. д-р М. Кордуба видали сей відчит в осібних брошурках. [1])

Зацікавився брошуркою, що вийшла у Львові, „Пшеґльонд Віленьскі" (ч. 13 з 25. VIII. с. р.) і поробив над відчитом деякі уваги. Псевдонімний автор „Грек" звеличив кількома ядерними реченнями працю й постать василіянського автора, називаючи його відчит цілком слушно величавим. Однак злегенька й критикує деякі думки о. Скрутня.

Лишаємо о. Скрутневі дискусію з „Греком" над спірними висказами. Нас зацікавили рефлєксії виленського автора, поміщені на початку й у післяслові його критики.

Ось таке там читаємо:

„...Вельми заслужений редактор львівських „Записок" є одночасно — по нашій думці — творцем нинішньої василіянської ідеольоґії й мізком т. зв. василіянського табору, що відґрівае поважну ролю в церковному й національному житті Сх. Галичини й розпоряджує таким добре редаґованим орґаном, яким є „Н. Зоря"...

Автор сих слів добре зробив, що не поставив свого висказу в катеґоричнім тоні. Обережність ніколи не зашкодить. Втрученням речення „по нашій думці" автор зрефлектував себе й читача, чи не задалеко пішов з метафорою про „мізок" василіянського Чина. Мудро. Бо справді ідеольоґія Чина се повставання і розвій спільної думки, котра кермує навою й діяльністю Чина в даній епосі, не може бути витвором одної хочби й ґеніяльної одиниці. Спільна орієнтація Чина се загальне sentire cum Ordine випливає з синтези духової творчости цілої монашої суспільности. Ся творчість має на собі пятно незмінности й гейби вічности при природнім припливі й відпливі сил Чина і при сталій змінливости життєвих обставин.

Сій правді дав вираз і о. Скрутень, коли в обговорюваним відчиті підчеркнув простолінійність, гармонію та прецизійне зазублення діяльности чотирох перших по реформі Чина протоігуменів: оо. П. Філяса, М. Галущинського, А. Калиша, Д. Ткачука. В такому поставленні справи „мозком" Чина можна назвати лише керманичів Чина, які авторитативно начеркують шляхи для монашої суспільности.

Послідовно творчість визначних одиниць: проповідників, письменників, духовних провідників — се вже лише промінювання назовні того здорового й неспожитого флюїду, який переливається в жилах Чина, що черпає свої сили з підложжа вселенської Церкви й рідної традиції, інтерпретованої владою Чина.

П. „Ґрек" також не гаразд орієнтується в галицьких обставинах, коли пише, що василіянський Чин „розпоряджує так добре редаґованим орґаном як Нова Зоря". Василіяни не розпоряджують сим часописом під ніяким оглядом. Овшім, Чин, узнаючи високу вартість сього католицького орґану для формування народнього духа, співпрацює з ним, засилює цінними дописами, але зрештою має свобідну руку.

Треба ще булоб сказати словечко й про кінцеву, далеко важнішу рефлексію автора. Однак по дорозі загачую за таку сентенцію автора: „...Папа Лев XIII не жалував Чинови таких компліментів, як на примір: Quo (ordine) vigente, Ruthenorum viguit Ecclesia".

Автор хіба не сумнівається про правдивість сього висказу й лише для стилістичної гри слів назвав компліментом сей висказ великого папи, який містить в собі глибоку історичну правду. Сю правду майже рівночасно й ідентичними словами проголосив світові ...православний російський історик, Коялович, сучасник Льва XIII. Він, піддавши безпощадній критиці діяльність василіянського Чина, робить такі заключення:

„Скажем даже больше — унія, как отдѣльное, самостоятельное, правильно организованное и формулированное исповѣданіе, обязана своим существованіем исключительно базиліанскому ордену.. Базиліане зорко слѣдили и за всѣми полетическими движеніями, внимательно прислушивались ко всему, что говорилось, писалось или предпринималось против уніи, и ни малѣйшая опасность, грозившая уніи не могла скрытись от их зоркаго глаза: вони всегда и вездѣ являлись первими ея защитниками... всѣ ети бури и невзгоды, все ето бремя тяжких испитаній для уніи, выносили на своих плечах исключительно базиляне; они спасали ее до послѣдняго издиханія. [1]) Унія пала вмѣстѣ с базиліанским орденом, [2])

Чудний „комплімент" з уст ворога, змістом навіть досадніший ніж слова Голови християнства. Нинішний Василіянин повинен плакати з радости за таке узнання для його предків.

Однак годі здива вийти, як дописувач „Пшеґльонду", автор таких влучних декуди критичних уваг, міг про сучасних Василіян ось таке виписати:

„Нажаль наші Василіяни не бажали собі взяти участи в емуляції найзнатніших законів на унійному полі. А прецінь зовсім не було трудно один, навіть менший, монастир Василіян у Галичині на се призначити. Бувби се василіянський Альберті и [3]), Любешів [4]), Ковель [5]), Дамей і Ліль [6])...".

Звідки то відомо авторові, що Василіяни „не бажали собі" взяти участи в емуляції ріжних законів на неоунійнім полі? Чому автор докладніше не написав, що то за закони емулюють в унійній праці? Ми також цікаві знати, яка чисельна пропорція змагунів поодиноких законів, а передовсім, чи ті змагання відбуваються на рівних правах... Бо, думаючи катеґоріями нинішнього спорту, чи може бути мова про якесь дужання, чи, як автор хоче, емуляцію прм. між 50-ма польськими Єзуїтами сх.-византійського обряду й між двома бельґійськими босими капуцинами тогож обряду? Значить 50 : 2 — єзуїт зїв капуцина!

Коли автор не хотів інформуватися у властивого жерела про мотиви неучасти ОО. Василіян в неоунії, міг бодай додуматися про сю справу з періпетій нинішнього релігійного руху на кресах.

Міг собі легко відповісти, яке прм. становище займають рішаючі урядові чинники супроти неоунії й евентуального анґажування в ній гр.-кат. духовенства з Галичини? Яке становище в тій справі займає також співрішаюче польське духовенство, котре дотепер не ставило ні василіянам ні взагалі галицькому клирови ніяких предложень, а власними силами хоче провадити унійну місію. Що мають означати ті масові істеричні інвективи польської преси на греко-католицизм, коли зайде мова про можливість його експанзії за сокальським кордоном. З таких і подібних передпосилок можна робити дуже льоґічні заключення...

П. Грек вкінці дає ще поучення василіянському Чинові, що він повинен вчинити, щоб таки взяти участь в неоунійній емуляції. Дрібничку: призначити бодай якийсь монастирець на унійну акцію... в Галичині. Але навіть не обзнайомлена з місійною працею людина спитає: Хтож будує монастир в Римі, щоби рівночасно працювати на Кримі? Яка користь прм. для виленського уніята, коли його душпастир у Львові?

Пощо творити василіянам у Галичині Ліль чи Дамей, коли на неоунійнім терені прм. в Холмі, Торокані, Супраслі, Березвичі, Загорові і т. д. великанські, опорожнені православними, повасиліянські монастирі, в яких нині приміщені рільничі школи, польські конґреґації, військо...

Чи виленському авторові не могло се власне прийти на думку, коли прм. переходив коло могутнього бльоку повасиліянського монастиря у Вильні?...

Треба жалувати, що автор своїми кінцевими виводами попсував справді розумну діялєктику цілої статті. К. П.

---

[1]) Dr. J. Skruteń O. S. B. M. Un demi siècle d'histoire de l'Ordre des Basiliens (1882—1932). Varsovie 1933. 24·2×16·9, 14 і J. Skruteń, OSBM. Idem. Léopol 1933. 24×15·9, 111—123. (відбитки).

[1]) Підчеркнення Кояловича.

[2]) Исторія базиліанскаго ордена. „Христ. Чтеніе". 1. С. — Петербург 1864. 463.

[3]) В Альбертині на Білорусі міститься новіціят ОО. Єзуїтів сх.-виант. обряду.

[4]) В Любешеві: східний виховавчий інститут.

[5]) В Ковлі місійна станиця ОО. Редемптористів східнього обряду.

[6]) В м. Дамей і Ліль в семинарі східнього обряду, удержувані Французами.

По заяві міністра Бека

З голосів американської преси.

„Ню Йорк Таймс" написав в редакційній статті м. і. таке: „Франція, Анґлія, й Італія назвали декларацію міністра Бека знасилуванням підписаного зобовязання. Нікому з них не прийшло на думку, що ті держави зробили те саме зі своїми воєнними довгами в Америці. Так як і вони Польща виповіла односторонно договір доперва після богатьох даремних зусиль в Женеві, щоб його змінити. Згадані три держави повинні оцінити крок Польщі як спробу змусити Союз Народів наново розглянути справу меншин, а не яко спробу звільнитися від зобовязань. Польща вважала договір про меншини, що вязав її а не вязав інші держави, за образу її національної гідности. Міністр Бек домагався тільки ґенералізації договору, запевняючи рівночасно меншинам охорону на основі конституції. Великодержави повинні були приняти се запевнення в добрій вірі"...

Міністр Бек і Жиди.

Міністр Бек приняв в Женеві представника Жидівської Телеґрафічної Аґенції в справі майбутнього трактування жидівської меншини в Польщі. Мін. Бек заявив між ін. таке: „...Теперішне правительство Польщі протиставиться з цілою енергією фалі расової ненависти, що заливає деякі части світа і ніколи не буде толерувати ніякого покривдження прав всіх горожан польської держави, незалежно від їх раси, мови, чи релігії. Права меншин як вони були сформуловані в мировых договорах, так їх втілено в польську конституцію як інтеґральну частину. Тому суть змісту меншостевих договорів остає незмінна і їх виконання запевнене також на будуче...". — Мід Вашими устами питиб, Пане Міністре...

Німці у Вильні і про Вильно

ПАТ доносить: У Вильні в готелі Жоржа президент м. Вильна приймав банкетом прогульку німецьких дневникарів. Коли віцепрезидент Енше виголосив тоаст на честь німецького народу і канцлера Гітлера, відповів йому промовою редактор щоденника „Фелькішер Беобахтер" Шміт. Він підчеркнув, що німецькі дневникарі в часі свого короткого побуту в Вильні переконалися, що кождий камінь мурів Вильна вказує на польскість того міста і що Німці все розуміли й розуміють значіння ідейної місії Польщі на границі між Сходом і Заходом... — З Вильна німецькі дневникарі полетіли до Львова...

Цікавий заклад дипльомата

Дипльомати чужих держав дуже нудяться в Москві, бо там нема товариського життя в нашім розумінню і часто чужинці не знають добре російської мови. Новий амбасадор Злучених Держав Бюлайт внаслідок нудів заложився з головою народних комісарів Молотовим — хто здібніший. Молотов казав, що Росіянинови легче вивчитися чужої мови, ніж чужинцеви вивчитися російської мови. Амбасадор Бюлайт предложив Молотову, щоби він до року навчився англійської, а Бюлайт навчиться російської мови. Пороці оба засядуть до іспиту і тоді покажеться хто здібніший.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Карієра москвофільського „батюшки"

Під таким заголовком „Новий Час" в ч. 205 згадав скандал, що мав місце в Рівенськім соборі 17 червня б. р. і пише: Того дня, з нагоди 10-ліття Рівен. Укр. Гімназії, за згодою й дозволом Волинського Архиепископа на прохання Дирекції й Батьківського Комітету Гімназії (правосл.) єпископ Полікарп відправив українською мовою Службу Божу. Характер ювилею, українська відправа, маси людности, що взяли участь в урочистості, — все це було не до смаку місцевій російській кольонії, яка складається з недобитків бувшого царського режіму. Під проводом настоятеля собору прот. Дм. Сайковича, вона вживає всіх старань і середників, щоб зірвати релігійну урочистість та викликати в Церкві авантуру і тим самим задемонструвати, що ніби „мѣстное населеніе" проти розмосковлення Церкви. Коли ці заходи не повелися, російська кольонія, теж під проводом настоятеля, уряджує на третій день в соборі „мітюжок" для підписання декларації проти української відправи, і на ньому „ревнителі Православія" міцно потурбували посла Скрипника, що мав необережність з цікавости зайти до собору. Гурток українських послів ББ. — товаришів пошкодованого — й рівенське українське громадянство, обурене розпаношеністю місцевої російської кольонії та провокаційною поведінкою протоєр. Дм. Сайковича, звернулася до церковної влади з домаганням, потягти названого достойника до дисциплінарної відповідальности та усунути його з настоятельства в Рівенськім соборі.

Скандал був очевидний, і перебування прот. Сайковича на його репрезентаційнім становищі було вже неможливе: тому церковна влада змінила його іншою особою; але до духовного слідства над ним не взялася. Нарешті, в органі, Православної Митрополії в Польщі „Слово" (ч. 56) появилося, як епилог рівенського скандалу, слідуюче, гідне уваги, повідомлення: Розпорядженням митроп. Дениса прот. Дм. Сайкович з днем 1 вересня одночасно призначається: 1) священиком Митрополитальної Маріе-Магдалинської Церкви в Варшаві; 2) виконуючим обовязок члена Варшавсько-Холмської Дух. Консисторії; 3) епархіяльним місіонарем на Варшавсько-Холмську епархію й 4) законовчителем (учителем релігії) середніх і нижчих магістратських шкіл м. Варшави... — І так одній особі доручено одночасно чотири ріжні посади та ще при боці самого митрополита — факт, досі не нотований у літописях Православної Церкви в Польщі на протязі 15-ти річного істнування варшавської митрополії. Це очевидно відповідь на поведінку прот. Сайковича та на домагання українських кол притягти його до відповідальности за події 17—19 червня...

Безприкладна в історії карієра москвофільського „батюшки" викликала цілу низку висновків. І так: 1) річ очевидна, що москвофільство в православній Церкві в Польщі це найпевніший шлях духовника до карієри, положення, чести й грошей. Чого не осягти порядком нормальним, це легко здобувається задекларованою вірністю чорносотенній Москві. Що в інтересах останньої зроблено скандального, вважають провідники тої Церкви за подвиг, який вони вихвалюють і гідно винагороджують. 2) Карієра прот. Сайковича — справа не одного лише Дениса. Передовсім, останній не перенісби клирика з чужої епархії до своєї, колиб на це не було згоди та відповідної атестації його епископа, — в данім разі архиепископа Олексія Громадського. Отож карієра прот. Сайковича обмежує також цього новоявленного „українського" архиєрея. Очевидно будь на місці прот. Сайковича Українець та наслідуй його поведінку супроти московського архиерея — напр. епископа Симона, його чекалоб, коли не „зняття сана", то принаймні довголітнє „клиросное послушаніе" (читай зневага й голод) у Дерманськім монастирі, на яке консисторія архиеп. Олексія так радо посилає підлегле їй духовенство. Але митроп. Денис і архиеп. Олексій не обійшлися в данім разі без допомоги ще третього чинника. Православна єрархія в Польщі, особливо названі її представники, не люблять, щоб їх достойник зєднував у своїх руках кілька платних становищ: павперизація підлеглих та обмеження їх авторитету це звичайна тактика, якою ця єрархія огорожує себе від конкуренції. Якже пояснити, що відносно прот. Сайковича зроблено безпримірний виїмок? Правильну відповідь на це питання можна знайти в російській пресі. Російські кольонії Рівна, Вільна й Варшави мобілізували всі свої впливи, щоб вірний борець за „общее русское дѣло" не потерпів ніякої шкоди, а — навпаки — для прикладу й заохочення інших достойно був винагороджений. Диктатом цього третього чинника — російського — очевидно, й пояснюється справа прот. Сайковича. 3) Тому його карієра становить один з безлічі конкретних фактів, ілюструючих характер Православія в Польщі. Коли знаходяться особи, що беруть на себе труд, оборонять його провідні чинники від закидів у москвофільстві, то даний факт свідчить про їх безнадійну засліпленість, або — скоріше — про брак сумлінности. М. З-ний.

Замітки Редакції „Нової Зорі": Сей інтересний допис волинського Українця — націоналіста, поміщений в галицькім націоналістичнім орґані, заслугує на кілька уваг: 1) Передовсім є й великі українські патріоти, котрі наводять ряд важких аргументів, чому з чисто річевих причин не вказано заводити новочасні живі мови в Богослуженнях (сего не треба мішати з проповідуванням і молитвами людей, тут вказано скрізь уживати новочасних мов). Боротьба в православній Церкві в справах звязаних з богослужебною мовою малаб льоґічне уоснування тільки щодо поборювання московського виговору в церквах на українських і білоруських землях. Апостольський Престіл засадничо ніколи не ставився ворожо проти введення живої мови у богослуженнях, коли сего вимагали поважні рації і вже був пригожий на се час. Введення живої мови у богослужбові відправи ще само собою не потягнулоб нікого до церкви (наших перечулених і пересадних націоналістів найменше). Конкретно справу беручи, загальна українізація нашого богослуження се в наших часах, поминаючи інші дуже важкі рації, великий люксус, на який нам недержавній нації годі собі позволити. Тепер важніші справи вимагають цілої нашої уваги і рук наших. — 2) Автор наведеного допису очевидно православний і живе на території, яка під церковним оглядом належить до митрополита Діонізія. Отже дуже немиле враження робить навіть на людей, що не симпатизують з митр. Діонізієм, коли вони читають, як автор про свого митрополита пише просто „Денис", навіть без титулу — так, немовби се був який пастух, що пас свиней разом з автором допису. Таке поведення разить навіть тоді, коли його видно у незрілої націоналістичної молоді, а щож доперва говорити про таке писання дозрілої людини. — 3) Закид, що яканебудь єрархія не любить, щоб її достойник зеднував у своїх руках кілька платних становищ, щонайменше дивний, бо хто в своїх руках зеднує кілька платних становищ, той напевно не робить совісної праці ні на однім становищі з тої простої причини, що не може робити іззя перетяження. Отже на осуд заслугує всяка кумуляція становищ, а не тільки кумуляція у протоерея Сайковича. — 4) Цікаве в тих українських націоналістів те, що вони в православній Церкві, котра має московську єрархію й московський виговір в богослуженнях, чомусь не заводять української автокефалії, а зате часто лучаються між ними типи, котрі говорять про „потребу" автокефалії в гр.-кат. Церкві, хоч у тій Церкві є і своя Єрархія і свій виговір. І як зрозуміти тих людей?

Командант постерунку на засіданні соборчика

„Діло" в ч. 251. принесло такий допис:

У нас на Холмщині склалася подія, що хоч нібито дрібна й незначна, то проте кидає дуже характеристичне світло на тутешні відносини. А саме дня 12. вересня ц. р. відбувався в селі Чесниках соборчик православного духовенства томашівського деканату. І ось уперше за 15 літ зявився на цей соборчик командант поліційного постерунку та заявив, що має доручення — бути присутнім на засіданні соборчика. І лишився на соборчику, аж доки не скінчилося обговорювання питання про навчання релігії в школах. Річ у тому, що тепер знову з особливим натиском адміністраційна і шкільна влада вимагає від священиків, щоб вони викладали релігію українській православній дітворі по польськи. На соборчику ствердженo, що все обовязуюче законодавство признає, що православній дітворі має викладатись релігія в матірній мові, а розпорядок Міністерства Освіти вияснює, що про те, яка мова є матірньою рішають самі батьки дітей, а ніколи адміністраційна чи шкільна влада. Командант поліції мав змогу переконатись, яка є воля батьків, бо присутні на соборчику представники від сіл рішуче заявили, що всі батьки бажають, щоб релігія у школах викладалась лиш по українськи. Ті представники заявили теж, що те домагання будуть обстоювати всіми можливими, очевидно легальними, засобами.

Зїзд словянських фільольоґів

У Варшаві відбудеться в днях від 23 до 30 вересня с. р. другий міжнародний зїзд словянських фільольоґів. Наради зїзду відбудуться в 4-ох секціях: мовній, літературній, культурно-суспільній і дидактичній. Зі Львова вибираються на той зїзд отсі старші й молодші наші вчені: Д-р Ів. Свенціцький, Д-р К. Студинський, Д-р Я. Гординський, Д-р В. Сімович, Д-р К. Чехович, Д-р В. Лев, мґр. Й. Шемлей, мґр. Т. Пачовський, мґр. Я. Рудницький, мґр. І. Ковалик і ін. До почесного комітету зїзду вибрали проф. Ст. Смаль-Стоцького з Праги. В „Книзі Рефератів Зїзду" напечатано ряд рефератів Українців і не-Українців на українські теми. М. і.: Агенор Артимович (Прага): Потенціяльність мови. Евген Грицак (Перемишль): Вплив Церкви й релігії на українську мову. Іван Ковалик (Львів): Формації наворотних дієслів ув українській мові. Василь Сімович (Львів): Поява „в" після голосних в дієсловах типу: читав, знав. Степан Смаль-Стоцький (Прага): Питання про східно-словянську прамову. Роман Смаль-Стоцький (Варшава): Значіння українських прикметників. Йосип Шемлей (Львів): Впливи Евтиміевого правопису на Рахманівську Евангелію Ставровецького. Ярослав Рудницький (Львів): Функції наростків -ище, -исько в українській мові та їх генеза на словянському грунті. Я. Гординський: Виспянський і Україна. М. Гнатишак: Словянофільська концепція Ст. Руданського (Цар Соловей). А. Іщак: Впливи київської школи на творення науки в Москві в 2 пол. 18 ст. А. Княжинський: Міцкевич і велика українська трійця (Костомарів, Шевченко, Куліш). Ф. Колесса: Формули закінчення в українських народніх думах. О. Колесса: Основи і критерії періодизації української літератури. В. Лев: Іван Франко та польські позитивісти. М Любинецький: Підкарпаття в чеській літературі. М. Мочульський: Гощиньский, Словацкий і Шевченко як півці Коліївщини. Т. Пачовський: Відгуки „Животуф Сьвентих" Скарги в „Мінеях" Ростовського. К. Студинський: Карло Яромір Ербен і Яків Головацький. Ф. М. Тершаковець: Зза куліс австрійської цензури. Д. Чижевський: Сковорода як поет. Тойже: Німецька містика в словянськім світі. З рефератів не-Українців слід згадати: проф. Ян Янов: Впливи Поляків на літературу Руси до кінця 18 ст. З ненапечатаних рефератів, що їх читатимуть на засіданнях зїзду, слід згадати: І. Зілинський (Краків): Взаємовідносини між мовами українською та польською. І. Огієнко (Варшава): Церковно-словянська мова в вищій школі. І. Свенціцький (Львів): Мовні цїхи памяток українського письменства домонгольської доби. К. Чехович (Львів): До проблеми східнословянської прамови. І. Панкевич (Ужгород): Підкарпатські українські говори у їх відношенні до інших говорів української мови.

Українські вчені з совітської України не беруть участи в тім зїзді слявістів, бо може їх всіх уже кудись спрятали товариші...

Приняття большевиків до Союза Народів

се образа для християнського світа.

З Женеви доносять: Велике вражінн серед делеґацій держав, що прибули на Зібрання Союза Народів, викликав меморіял зложений представниками ріжних віроісповідань проти приняття СССР до С. Н. Меморіял вказує на фатальні наслідки, які се може викликати для С. Н. Автори меморіялу покликуються передовсім на застереження ватиканського орґану „Оссерваторе Романо", що в дуже острих словах пятнує систему невільництва, яка панує в большевії, гнет і переслідування національних меншин, особливо на Україні та на Кавказі. Ватиканський орґан передбачує, що вхід Совітів до С. Н. остаточно підважить престіж і довіря до женевської інституції. Приявність Совітів в Союзі Народів се образа для всего християнського світа. Католицьке становище сильно підпирає резолюція протестантського конґресу на острові Фане, котра поставила домагання ґарантії від Совітів в справі релігійної толеранції як услівя допущення СССР до Союза Народів. — Факт, що мимо такого спротиву всіх християнських віроісповідань, большевиків таки принято до Союза Народів, свідчить про відхристіянізування політики. Та мабуть не довго вже прийдеться ждати на кару за те.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

У Медвежій к. Дрогобича заходами о. пароха Йос. Мизя була в днях 8—16 IX. с. р. місія під проводом оо. Василіян. В перших двох днях з причини зливного дощу число учасників було невелике. Зате потому завдяки прегарній осінній погоді кождого вечера було 600 до 800 люда на науках. Дітвора до 16 року життя також збиралася по обіді під церквою тай розсівшися свобідно вокруг старенької дзвініці слухала уважно наук о. місіонаря. 94 чемних і послушних діточок 5-ого дня св. місії в порядку чвірками йшли в процесійнім поході довкола церкви зі співом пісень. Потому всі спільно відповідали на читаній Службі Божій і на ній приняли побожно св. Причастя. Зацікавлення св. місією зростало з дня на день. В передостанніх днях сповідалися люди до пізна в ночі, бо в день працювали коло отави й конюшини. Велику поміч духовну подав оо. місіонарам о. Жеплинський з Завадки коло Дуклі, зять о. пароха; потрохи помагали й сусідні отці: о. Чижович з Лужка, о. Німелович з Унятич і о. Юзьвяк з Брониці. — Правдиво величаве було закінчення св. місії. Було більше як 3000 учасників; прийшли 2 процесії, з Унятич і Лужка, богато було людей і з інших сіл. Найбільше зворушливою хвилиною було поєднання перед св. Причастям. Воно як і величній похід з місійним прегарним хрестом серединою села певно не швидко затреться в памяти Медвежанців. До св. Тайн, по точним підрахункам, приступило 1009 осіб. В тім числі була може зі сотня чужих, решта — се місцеві парохіяни, яких у громаді є 1373 душ, самих гр.-католиків.

50-ліття священства о. кан. Михайла Світенького, знаного як проповідника гр. кат. пароха в Ладичині, пов. Тернопіль, обходжено 21-го с. м. Рано відбулося богослуження, пополудні академія. 76-літний о. М. Світенький був капеляном в Перемишлі. Більше як 30 літ працює як парох в Ладичині. Його заходами відновлено й помальовано церкву в Ладичині.

В Венеції відбувся тиждень християнського сходу, присвячений справі зединення Церков. Приїхало богато представників східного обряду, м. ін. ігумени Мехітаристів з Вірменії та Бенедиктинів з Гроттаферрати, сербський архимандрит і т. д. На закінчення відправлено в катедрі св. Марка грецьке богослуження.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ВИБОРИ до сільських громадських рад в Галичині мають відбутися сеї осени. Адміністраційна влада ще не визначила точного речинця виборів, одначе сподіються, що вони будуть розписані в жовтні с. р. Ті вибори мають незвичайну вагу для наших сіл і для нашої громадської господарки.

НОВИЙ СТАНИСЛАВІВСЬКИЙ ВОЄВОДА. Варшавський кореспондент „Хвілі" повідомляє, що на місци теперішнього станиславівського воєводи п. Яґодзіньского має прийти начальник національного виділу в міністерстві внутрішних справ п. Сухенек. Пан Яґодзіньский обійме інше воєвідство.

З ТАБОРУ В БЕРЕЗІ КАРТУЗЬКІЙ вернув дня 16 с. м. Богдан Рибчук, вивезений з Городенки 6 липня с. р. Се перший Українець звільнений з табору в Березі.

ЧЕСЬКА ПОЛІЦІЯ перевела вже третий раз ревізію в помешканні польських студентів в Берні на Моравії. Поліція стереже постійно того помешкання й інвіґілює всіх, що туди приходять.

ДО ПРАГИ (Ч. С. Р.) приїхав шеф ґенерального штабу французької армії ґенерал Ґамлєн. Він візьме участь в маневрах чеської армії.

ДОГОВІР ТРОХ БАЛТІЙСЬКИХ ДЕРЖАВ Естонії, Лотви й Литви підписано недавно в Женеві. Трактат має за ціль розвинути співпрацю між тими трома державами, причинитися до порозуміння балтійських держав, до вдержання миру та сконсолідування закордонної політики в дусі основ устійнених в договорі Союзу Народів.

ПОЛІТИЧНІ ЗАВОРУШЕННЯ В АНҐЛІЇ. ПАТ подає з Бельфасту: Недавно дійшло в Бельфасті до поважних заворушень між фашистами і комуністами. В заворушеннях брало участь 800 осіб. Поліція розіґнала товпу при помочи ґумових палиць і револьверів. Около 12 осіб тяжко ранених. На одній вулиці демонстранти вибили камінням всі шиби й ограбили кольоніяльний склеп. Вислано проти них панцирні авта.

В ЛОНДОНІ відбулося недавно віче анґлійських фашистів. Після віча около 100.000 „чорних сорочок" дефілювали перед своїм провідником Мослеєм.

З ЖЕНЕВИ ДО ВІДНЯ. „Ль'Евр" повідомляє, що вразі перенесення осідку Союзу Народів до Відня, швайцарське правительство готове звернути 30 міліонів швайцарських франків, виданих на будову палати Союзу Народів. Значить, маленька Швайцарія слушно додумалася до того, що лучше доплатити 30 міл., аби тільки з її території забрався такий Союз Народів, що має в собі большевиків: бо ліпше стратити 30 міліонів ніж весь рідний край.

ПРЕМІЄР ФРАНЦІЇ Думерґ виголосив 20 вересня с. р. велику політичну промову, в котрій обговорив справу басейну Саари. Всі французькі радіостації надавали ту промову.

ІТАЛІЙСЬКА РАДА МІНІСТРІВ ухвалила недавно проєкт закону про військовий вишкіл молоді від 8 до 21 літ. Військові курси будуть заведені в середних і висших школах. Від шк. р. 1934-35 буде заведений в школах окремий предмет т. зв. „Військова культура". Навчання „військової культури" будуть виконувати активні старшини.

МАРШАЛ БАЛЬБО, бувший міністр італійського летунства, приїхав до Дубровніка в Дальматії і звідти до Спліту в Югославії. Се перша візита визначного фашиста в Югославії. В Спліті маршал Бальбо виголосив відчит в італійськім клюбі. Зібрані в клюбі зачали кричати: „Нехай живе Італія!" „Нехай живе італійська Дальматія!" „Нехай живе італійський Спліт!" У відповідь на се товпа зібрана на дворі хотіла вдертися до середини і здемолювати салю. Поліція не допустила до сего і з трудом очистила дорогу для марш. Бальбо. Він мусів скоро покинути місто і схоронитися на свій яхт. Поліція увязнила богато осіб.

СТРАЙКОВИЙ ХАОС В АМЕРИЦІ ПАТ доносить: В волоконних фабриках в північній і полудневій Кароліні робітники мають в тих днях зачати працювати. В Ґеорґії около 4 тисячі членів народної ґвардії обсадили понад 100 фабрик, щоб забезпечити спокій. Також в інших околицях стягнули сильні військові відділи. Очікують, що більшість страйкуючих поверне скоро до праці. Провід страйкуючих старається недопустити до підняття праці. (Очевидно, така інструкція з матушки Москви).

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить.

ОСИП НАЗАРУК 44)

ВЕНЕЦІЯ

Саля Скрутиній.

На згадку сеї науки старого Арістотеля немов простягнулися перед моїми очима в оден ряд всі величаві салі прекрасної палати дожів, найбільш аристократичної зі всіх палат Европи. Господи! Якже виразно виступає в сих кімнатах маса чесноти — і зла засада богацтва. Якже виразно видно, як з першої виростали найбільші дожі Венеції аж до Маріна Фаліері включно. А з другої засади виростало все зло, від котрого нарешті зогнила великопанська сила сего чудового міста, безприкладного в історії. І як нарешті сатана зареготався під прегарними повалами небувалої на земній кулі палати дожів і біг з тим реготом аж перед пусте місце, де мав бути портрет Маріна Фаліері, 80-літного старця-заговірника, котрий стару голову свою поклав з білим як сніг волоссям під топір ката в боротьбі зі злою аристократією. І тут сатана реготався найдовше. Онде видно, як котиться біла голова старого-старенького дожі по білих як сніг марморних сходах сіньорії, як паде зі сходи на сходу і кліпає очима і кровю плямить білесенькі сходи під золотим склепінням. То не голова дожі Маріна Фаліері котиться білими сходами палати, то велика печатка, котрою запечатано на довгі віки, може на завше утрату панування італійського народу над цілим Адрійським Морем, панування, яке населення Італії здобуло двічі: за влади старого Риму і за влади Венеції.

Відрубана злими аристократами голова доброго аристократа дожі Маріна Фаліері се також символ усякої влади аристократії: вона кінець кінців все відрубує завершення дійсної, орґанічної влади — і тому все кінчить змиршавінням, опанована охльократичною товпою. І все та охльократична товпа, все одно чи вона в контушах, чи обмазана дегтем, волить піддатися чужому начальникови охльократії ніж свому: так було вже в Венеції, де товпа воліла піддатися Наполеонови, так було в старій нашій Галицькій Державі, де зіпсута боярами товпа воліла піддатися татарському ханови ніж мати свою власну державу, так було в старій Польщі, де шляхотська товпа піддалася вкінці без бою російському цареви, так було й на Запоріжжі, де товпа також без бою піддалася російській цариці, так було й на наших очах на Великій Україні, де товпа зіпсута соціялістичними аґітаторами (се також свого рода „аристократи духа", на яких в тім часі було стати наше племя), піддалася Ленінови, диктаторови московської охльократії. А потому наступає кара і на ту аристократію, що не дала дозріти своїй владі в монархію, і на ту товпу, що піддалася чужому тиранови. Порядна кара. Тай билиж Австріяки потомків венецької шляхти, котра не дала дозріти своїй владі. Тай билиж Татари потомків наших бояр. Тай билиж московські посіпаки потомків польської шляхти й нашої козацької старшини. Порядно били. А большевики тепер може слабо бють наших соціялістів, котрі помогли їм звалити українську державу?...

А влада аристократії в Польщі! Якаж поучаюча її історія. Та влада була ще в основі своїй зовсім не зла, коли творила державну унію, а була вже зла, коли прийшла до переконання, що лучше для неї не додержувати умов, бо тоді можна буде збогатитися чужим коштом і чужим коштом жити. До якого спідлення довела вона передовсім себе, знаємо з історії.

А наша аристократія, від княжої почавши, а на запоріжських кармазинниках скінчивши! Що за преінтересна збірка поучаючих появ і як вона котиться постійно від чесноти до змагання за богацтвом. Не до забезпечення собі життя, бо се булоб її заслугою, а не блудом, — тільки до забезпечення собі богацтва всякими способами. І в міру з тим іде уживання того богацтва аж до розкидування його по кепських жидівських крамиках на Січі і скакання в бочку з дегтем біля тих крамиків... Наша провідна верства, наша „аристократія" взяла верх над всіми іншими в своєріднім приміненню награбленого богацтва. І тому ми сегодня взяли верх в жахливім положенню між народами.

„На потомках потомків твоїх відібю злобу твою". А що найбільше злобний буває дурний, отже сміло можна сказати також: На потомках потомків твоїх відібю дурноту твою. (Д. б.).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Гумор чи жах?

Археольоґія — алькоголізм і клич до батька одної дівчини: „Татуню, рятуйте!“

Тілько чужих слів може бути доказом або великої вчености або чвертьінтеліґенції. Приймім малу поправку: отся стаття буде написана в такті одної осьмої інтеліґенції, бо в нашім випадку більше її не треба.

Зачинаймо від археольоґії.*) Директор Пастернак дістав поважного конкурента в редакторі „Укр. Бібліотеки“ Миколі Голубцеви, котрий що правда св. Юра не розкопує, але „екс професссо“ його підкопує, видаючи православствуючі книжки в „Українській Бібліотеці“. Як людина основної науки і крицевого характеру ред. Голубець задумав провести своє діло майже від основ, тобто видаватиме переклади історичних творів від часів камяної доби через подорожі Косми Індикоплава аж — може навіть і до Вячеслава Будзиновського. Як консерватист ред. Голубець видасть найбільше творів старої доби, з часів трошки лише пізніших від тих, якими цікавиться дир. Пастернак. Досі вийшли вже в „Українській Бібліотеці“ книжки Мордовця й Радича зперед сотні літ; тепер видано вже й новіші, властиво зовсім модерністичні речі: „Степові оповідання“ Павліна Свєнціцкого (перший раз появилися вони зовсім недавно, бо тільки в 1871 році, коли старий др Федак мав кілька літ). Нещасний автор не на довго пережив свій твір, бо уродився 1841 р., а вмер 1876 р. І щастя його: не діждався того, що в 1933 році переложать з польського на українське його оповідання тай подадуть пять тисяч примірників на стіл українському читачеви...

Оповідання справді степові. Ось для приміру „Гульнара“. Козак Іскра покохав дівчину Уляну

„тай старому Дамянові до ніг кидаються. Ох ви, молодята! Чому-ж ви не подумали, що Дамян скаже? Як-же вам тепер прийдеться його мови невеселої слухати?“ — „Ох та думка козацька — горе!...“ „—Батьку! — аж крикнув козак та збілів, як хустина, бо з Дамянового обличча вичитав для себе лиху годину. — Батеньку рідний! — зойкнула Уляна, і рясними сльозами батьківські коліна зливає.“

І так далей і так далей... Словом: Уляни за дурно не візьмеш, хіба допоможеш Дамянови в пімсті над Фазилем-Татарином, що вбив жінку Дамяна (описано се з найдрібнішими подробицями: чогож жалувати людям пиріжків з чоловічого мяса?). Козак Іскра по всяких археольоґічно цікавих пригодах „вже має Фазиля — має рай, має небо! Та не кажи, козаче гоп (прекрасна інтерпункція!), доки не перескочиш!“ Бо ще має бути Ґульнара. „На це слово молода туркиня зойкнула і кинулася козакові на шию.“ Якісь нові страшні різні та пригоди і Уляна стає Іскрихою. А Гульнара

„нещасне дитя кавказьких гір (де жиють туркині!...) приняло страшну отрую — ангела смерти. Кинулись їй на рятунок. Уляна відтирає нещасну, а Прокіп несвоїм голосом викликає її до життя.“

Михайле Рудницький, Андрію Крижанівський, Димитріе Донцове і ви всі европейці-окцідентали! Благаю: втріть носа видавцям-троґльодитам, нехай не викликають до життя мерців несвоїми голосами!

Від тої підстаркуватої книжки нашого приятеля Свєнціцкого тхне таким уже перестоялим козакофільством, що в сих часах аж недобре від нього робиться. Ми признаємо, що варт булоб видати навіть збірне видання творів старого козакофіла польської культури, Павліна Свєнціцкого. Одначе виключно в наукових цілях, а не для масового поширення. Чому? Бо кожда епоха має свій стиль, свої ціли і свої змагання. Отже се річ просто шкідлива ширити тепер, в часах надзвичайно тяжкої життєвої боротьби, такі відсталі річи, повні нездорової романтики й хоробливої фантастики, — *ширити серед суспільности, котра й без* того вщерть наповнена типами „не от міра сего“. І власне тому ту суспільність так легко ошукали московські большевики, показуючи їй усяку фантастику. А такими непідходячими до свого часу творами, як вище представлений, тільки збільшується хоробливість української душі.

Перейдемо до алькоголізму**). Люди й досі не пізналися на ґеніяльнім Миколі Залізняку й досі дають йому братися на бас. Спілка Старицьких — теж приналежна до археольоґії — писала свої „історичні“ — пожалься Боже — повісти по рецепті А. Дюма старшого. Recipe: Дві три особи з історичним іменням. Додай 800 сторін великого формату неймовірних авантур та всяких ніби пригод ...тичних, (баталістичних, еротичних, алькоґолістичних, словом: ...тичних), підлий романсовою історією, вимішай і з етикеткою „історичний“ подай туманам на їх духову обструкцію. Отсю рецепту спілка Старицьких дещо доповнила зґл. змінила, згідно з традиціями „історичних“ *письменників православно*-московської школи та духа степової України. Отже домішується обовязково кілька моцних слів на адресу Ляхів (ах ти, трам-тарарам...) і ксьондзів-єзуїтів (діявольський накорінок, ще й сьогодня страшать ним своїх дітей наші „поступовці“...), ріжеться бодай кількох уніятів, жидів та Ляхів, і врешті все те заливається серед звуків гопака кріпкою сивухою. Неймовірне але правдиве...

Ось приміром їде Хмельницький з джурою степом.

„Ану, дістань фляшку, відігріти треба козацьку душу та й коней підбадьорити, бо змерзли...“ „Хлопець витяг чималу фляшку і срібний, *штучно прикрашений кубок*; але козак узяв тільки фляшку, докинувши, що душа міру знає. Потягнувши з фляшки добрий ківш оковитки. Богдан крякнув, обтер рукавом кунтуша вуси і н а к а з а в (!) джурі теж випити кубок. — Чи не багато буде, батьку? — зніяковів хлопець, міряючи очима кубок. — Дурниця! Під заверюху ще мало, — заспокоїв його Богдан, — треба трохи запалити в середині. А тепер давай сюди фляшку, треба також коней підбадьорити хоч трохи... Шляхетне звіря з д р і г н у л о с я... та витягло голову і мягкі губи. — Горілки хочеш? Щож, і слід — заслужив! — Х о ч з в і р и н а й м о т а л а т р о х и г о л о в о ю, але проковтнула кубок ґорілки і почала весело форкати та бити копитом сніг.“

Таке читаємо виразно в творі(!) „Перед бурею“ на ст. 9-10, І.тому, в 12 випуску видавництва „ Для школи і дому“...! Навіть худобина мотала би на таку книжку головою, а наші педаґоґи покрою Залізняка і Брика тільки весело форкають... Предкладаю Товариству „Відродження“ внести протест спільно з Товариством Опіки над Звірятами проти пропаґанди таких садистично-алькоголічних ідеалів. Та як бувший видавець раджу книгарні Шевченка змінити обгортку, взяти на неї від Бачевського добре платні анонси „win, wódek i likierów“ та пустити з „Самоосвітою“ на села, які зареклися пити алькоголь... Хто зна, чи монополь не купить тоді всеї решти накладу, особливо колиб дати наголовок „І козацькі коні випють на припоні“ або щось подібного. А варт се зробити. Бо ґріш капнув би від монополю, ну і козацька традиція непросипних пяниць і нерозкаяних волоцюг в роді вічно пяного Мамая та Ганджі Андибера булаби збережена й наново влита в невинні душі наших дітей. Ануко, пановє товариші, до патріотичної роботи!...

Само собою, що спілка Старицьких не забула зробити з князя Яреми Вишневецького героя, хоч сьогодня вже й деякі *польські історики називають його* зрадником, кривоприсяжником, вбивником, фальшівником документів і т. п. Князь Вишневецький каже прим. (ст. 138, І. т.)

„а от я присягаю — і підніс праву руку, — або всі церкви в своїх маєтностях поверну в костели або винищу схизматиків огнем і мечем...— І за цей вчинок відпустить святіший отець усі твої ґріхи, княже! — виголосив зі зворушенням патер, підніс(!) очі догори.“ —„Політика вельможного гетьмана, — усміхнувся патер, — дуже тонка й дотепна; її рекомендує також наш безсмертний Льойоля“.

(ст. 134, І. т. п.в. майже сотню літ по своїй власній смерти, бо св. Ігнатій Льойоля помер у 1556 р., а описувані „історичні події“ діялися недовго до 1648 р.).

Такі „цікаві“ історії тягнуться через вісімсот сторінок! Видане воно було перший раз по московськи, та нащо було його перекладати на українське й видавати в Галичині, де ще всетаки сміє жити *в більшости* українське католицьке населення?!. А дальше (ст. 353, II. т.) стоїть виразно: „Герой (Б. Хмельницький), спаситель батьківщини, і п е р ш а г а р н е н ь к а л я х і в к а з м у ш у є й о г о з а б у в а т и п р о в с е“. Чи се наука пригожа до будови власної державности, особливо коли вона подана „для школи і дому“ без ніякої замітки? Бо хоч у „Примітках“ І. Б. подані всякі пояснення чужих слів і історичних подій, то нема там на жаль приміток, які простувалиби дурниці попписані спілкою Старицьких. Видно наші педаґоґи вважають молодь за таку прекрасно розвинену і критичну, що вона „сама“ все якслід собі вияснить. Коли так, то нащо тоді такі мудрі примітки, як прим. „кшаккорч, кущ“ (ст. 396, II. т.) і под.?...

Хто любить горілку, православіе, любощі і пригоди в роді розбишаки Кармелюка, а ненавидить католицизм, здоровий розум і дійсність, нехай перечитає сю книжку. Не пожалує: матиме перед собою 800 (вісімсот) сторін таких, що прочитавши їх крякне та пічне весело форкати й бити копитами сніг.. Чи не оглянеться при тім за грудкою або камінцем, за те не ручу.

Прочитавши 926 сторінок таких археольоґічно-алькоголічних книжок (Чех назвавби їх „сакраменцкими“), взяв я до рук для контрасту — „Контрасти“***), другу вже книжку (16 сторінок!) молодого письменника з твердого табору „Землі і Волі“, господина Володимира Юркевича. Достойний автор був уже двічі в домівці редакції та домагався, щоб на його твори написати „основну критику“, бо дотепер його творчість легковажили, поміщуючи тільки короткі замітки про неї.

Знаю, що є лиш один фаховий критик на галицькій землі, котрий пише в „Ділі“ й „Назустрічі“. Не смію отже „писати основну критику“ й тому краще дозволю самому *господиновi* Юркевичеви „забрати слово“. Щож він любить?

„Люблю плач і скрегот зубів,
Біль, тревогу і сум —
Страшенні проклони богів,
Щоб не піймив їх ум.
Люблю громи, бурі тучі
І йойки (!) та слези,
Щоб дерева стрункі, гнучі —
Плакали берези.“

А що? Втяв! Тут пропускаю три строфи. І знов:

„Люблю вечерний тон звону,
Розпятого Христа,
Тих, що ґрішать аж до скону,
Вмирають без ґріха“.

І що се значить? Знов пропускаю строфу.

„Люблю захмурені очі,
Та їх бандитський взір,
Темні непривітні ночи,
Та безліч ясних зір“.

*) П а в л о С в і й (Павлин Свєнціцкий). **Степові оповідання.** З передмовою Миколи Голубця, „Українська Бібліотека“ ч. 12. грудень 1933. Львів. Накладом Івана Тиктора. Ст. 126 і 2 нпг. 16-ка. Ціна 0.95 зл. Обгортка рисунку Едварда Козака.

) М и х а й л о і Л ю д м и л а С т а р и ц к і. **Перед бурею. Історичний роман з часів Хмельниччини. Переклав Микола Залізняк. Видавництво „Для школи і дому“. Наклад Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка. Том І. і II., ст. 400 і 400, 8-ка. Ціна 12 зол.

***) В о л о д и м и р Ю р к е в и ч. **Контрасти.** (Поезії — нариси). Львів-Перемишль 1934. Ст. 16, 8-ка.

Пропускаю три строфи.

„Одним словом люблю я все,
Що болить та ранить
В грудях серце умертвляє —
Ніколи не гоїть" (ст. 3-4).

Антистрофа (моя). Сварила, лаяла жидівка свого чоловіка. Розставила йому фамілію по кутах, вичерпала до краю свій запас моцних слів, задихалася, заплювалася тай на кінець доложила найстрашніше: „Ти садиста, ти гіпохондрик, ти Б а р б а р о с с а, ти!..."

Автор знаменито орудує так званою перемітнею вражінь. Ось прим. в поезії „Р у к и" ввесь час пише про о ч і:

„Очі!
Очі ох очі,
Ви на лже пророчі
Дивилися очі
І вірили їм,
Робітничі очі!" (ст. 5).

Невідомо, чиї очі автор має тут на думці: Дольфуса, чи може редакторів „Землі і Волі"? Гадаю, що майбутні інтерпретатори творів нашого визначного поета вияснять ті „темні місця" знаменитих „Контрастів".

Автор захоплений спіритист. Пише: „Люди — кати слез не ронять, хоч я життя віддав" (ст. 7). Виходить, що в редакційний домівці був тільки астраль автора, що „білів як духи". А ми думали, що то живий Юркевич...

Все булоб гаразд, та як льояльний чоловік почуваюся до обовязку повідомити тата одної дівчини про такий момент у збірці „Контрасти":

„Очі твої, чорні очі
В ясний день і темні ночі
Привиджуютсь мені, сняться,
Та скажи коли згасяться,
Або во вік мої будуть; —
Скажи чорноока, бо тут
На арені Ти і я;
Та мені ходить о життя,
Не о одно, лише о два,
Бо згинеш Ти — згину і я.
Ти згинеш з моєї руки,
О тім знай — мої пястуки
Вже дрожать, однак прошу тя
Слухай — згину також і я.
(„Чорноокій", ст. 11).

Нехай тато зволять зважити те, що в наведенім уступі маємо виразну й недвозначну заповідь убити (нехай і серед облекшуючих обставин) чорнооку дівицю Ніну Г..., отже се виразний проступок означений у карному законі назвою „небезпечне поґружкі". Чи не зволить тато запобігти майбутньому нещастю засобами, котрі має до розпорядимости, та потягнути до судово-карної відповідальности осібняка, який — (сам пише про себе „з щастям встрічаюся в сні" та „люблю келії тюремні") загрожує поважно здоровлю і життю невинної чорноокої громадянки Ніни Г... і підписаного. Бо й мене може він побити за таку рецензію тому, що як відомо за правду бють. Розуміється — я на всякий випадок вніс подання, щоб дозволили мені носити зброю. Та Юркевич може мене знебачки напасти ізза вугла. Звідки знаєте, що так не буде?!... А р а м і с.

Ювилей 25-ліття ґімназії „Р. Ш." й Філії „Учительської Громади" в Рогатині.

Старшина Повітового Кружка „Рідної Школи" і Виділ Філії „Учительської Громади" рішили відбути в дні 29 вересня 1934 р. ювилей 25-ліття існування ґімназії Р. Ш. і Філії Т-ва „Учительська Громада" в Рогатині. Програма: 1. Поминальне Богослуження з панахидою за померших членів Кружка Р. Ш., Філії „Учительської Громади" й бувших учнів ґімназії. 2. Відкриття пропамятної таблиці заслуженим добродіям ґімназії. 3. Посвячення прапору ґімназії. 4. Академія. 5. Товариський зїзд професорів і учнів, що за тих 25 літ учили і вчилися в рогатинській ґімназії. Зїзд скликує окремий Комітет. В звязку з ювилеєм появиться книжка п. з. „25-ліття рогатинської ґімназії". Учасники зїзду за окремим замовленням одержать на спомин мистецький альбом з видами рогатинської землі. — За Ювилейний Комітет: о. Іван Щербанюк, Др. Ом. Бачинський, Петро Бігус, Юл. Каменецький.

Нові видання

Dr. Józefat Skruteń O. S. B. M. **Un demi siecle d'histoire de l'Ordre des Basiliens (1882 — 1932).** Essai de synthése. Odbitka z dzieła zbiorowego **„La Pologne au VII-e Congres international des Sciences Historiques"** Varsovie. Société Polonaise d' Histoire 1933. (Пів століття історії Василіянського Чина). Велика 8-а, ст. 14.

Се відбитка з великої книжки збірних праць, зглядно відчитів на VII-ім інтернаціональнім конґресі істориків у Варшаві літом 1933, видана Польським Історичним Товариством. Як відомо, на конґресі були дозволені відчити в таких европейських мовах: латинській, французькій, італійській і німецькій. Є це, як зазначує автор, *проба* зіставлення історії Вас. Чина за останніх 50 літ. Автор підносить цілком слушно факт, що історіоґрафія світа підчеркнула його а саме, що досі нема написаної історії Чина СВВ, того Чина, що займає таке світле місце в кат. Церкві і котрий з бігом часу, від перших віків, продовж віків середних аж до наших часів, служив Божій справі у всіх закутках нашого континенту. Від Кавказу по Еспанію, від Атен аж по Вильно, Полоцьк і Якобштат слідна праця василіянських монахів. Сиділи і терпіли Василіяни по вязницях Царгороду за ціс. Льва III (717—741) Ізаврійського, за Константина Копроніма, потерпіли мучен. смерть за російських царів Петра I, Николая I і др. Ставали Василіяни перед східно-римським ціс. Валєнсом, Анастазієм, але зустрічали і прихильних монархів. Удавалися до короля Льонґобардів Дезідерія (757—774), були в близьких зносинах з австрійськими цісарями, як Методій Терлецький з ціс. Фердинандом II (1619—1637), з Францом I (1792—1835) і др. У статті подано незвичайно цікаві подробиці з життя і діяльности навіть новіших Василіян, м. і. о. Ломницького в Петербурзі в товаристві Д. Філософова, В. Самойлова і ін. Автор кинув також луч світла на аскетичну діяльність св. Василія, відтак згадав місійну працю ОО. Василіян, покликаючись на слова Преосв. Еп. Хомишина, що Василіяни найліпше вишколені в ділі місій. Дальше згадує про організацію Марійських Дружин, про видавництва, особливо Місіонар. Ціла книжечка дуже богата в солідну інформаційну часть для чужинців, але і свої можуть з великою користю прочитати ту цінну працю. Се одна з перших інформаційних праць про наш Чин. Побажаним булоб, щоби шан. автор опрацював сю тему ще більше і в подробицях, бодай як монографії деяких ділянок з історії чи то самого Чина, чи праці з поодиноких ділянок монастирів чи особистостей Чина. Цікаво булоб довідатися про Василіян на папськім престолі в Римі, на патріяршім в Царгороді і др., про Василіян митрополитів київських, про грецьких Василіян в Калябрії і Апулії (в півд. Італії) та на Сицилії, про Василіян місіонарів між Арабами, відтак на Кавказі, над р. Евфратом і Тигром, в гор. Єгипті, про Василіян письменників, богословів, малярів, на Атоні. Те все чекає опрацювання. М. К а р о в е ц ь ЧСВВ.

Leon Wasilewski: **Kwestja ukraińska jako zagadnienie międzynarodowe.** Prace Ukraińskiego Instytutu Naukowego, tom XXVIII. Warszawa 1934 r. 8⁰ стор. 146. Ціна 5 зл. Сій замітній праці присвятимо більше уваги.

Олександер Шульгин: **Без території,** ідеольоґія та чин У. Н. Р. на чужині, з передмовою Вячеслава Прокоповича. Видавництво „Меч". Париж 1934 р. 8-ка, ст. 251 і III. Ціна 10 франків. — Оцінку сеї праці подамо пізніше.

ПЕРЕПИСКА АДМІНІСТРАЦІЇ

В с і х н а ш и х ВП. Передплатників і Читачів просимо по можности полагоджувати всі свої орудки у фірм, що оголошуються в „Новій Зорі".

АДМІНІСТРАЦІЯ.

НОВИНКИ

На IV-ім Міжнароднім Конґресі Византійських Наук, що відбувся в Софії (Болгарія) від 9 — 15 вересня с. р. з Українців були: о. Йосафат Скрутень, ЧСВВ з Жовкви, редактор „Записок ЧСВВ" від василіянського Чина та Історично- Фільософічної Секції Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові й д-р Ів. Свенціцкий від Національного Музею. Останній мав реферат 13 с. м. на тему: **„Die Kultur und Kunstbeziehungen Westukrainas mit Byzanz"** на звичайнім засіданні Секції: Византія й словянський світ, а о. Й. Скрутень свою доповідь про Апольоґію Йова Асітеса (див. „Нова Зоря", ч. 766 ст. 5) прочитав 14 с. м., на надзвичайнім засіданні Історичної Секції. З Поляків були на Конґресі також два вчені, проф. В. Моле з Кракова і проф. А. Турин з Варшави. (л).

В Шманьківцях, пов. Чортків, відбулося 9. IX. с. р. заходом „Повітового Лугу" свято в честь полеглих в бою під Крутами. О. Т. Чубатий відслужив Службу Божу в сослуженні о. Д. Василика і о. Купчинського. По Сл. Божій відправлено панахиду за полеглих стрільців. По панахиді відбулася святочна академія. Пополудни був фестин з вправами Луговиків і Соколів. По вправах відбулася дефіляда перед старшиною і священиками. Всіх вправляючих було 292.

За що перепроваджують ревізії? Яворівський катихит о. Кушпіт йшов з б. своїм учеником улицею і розмовляв на тему вибору звання. В звязку з наміром ученика вступити на теольоґію о. Кушпіт сказав: „Душа не яблоко, її не можна сховати". Се підслухав поліційний службовик і на другий день переведено в обидвох розмовників ревізію. Шукали і випитували за „яблоком", що його сховав катихит зі своїм учеником... („Українське Слово", ч. 9 с. р.).

До Берези Картузької виїхав дня 19 вересня с. р. за дозволом влади о. д-р Осип Кладочний в характері капеляна.

Кілько шкоди наробила повінь? Міністерство рільництва оголосило статистику шкід, які наробила сьогорічна повінь. З живого інвентаря згинуло 846 штук худоби, 92 коні, 2.257 безрог і 16 тисяч дробу. Дальше повінь знищила 210.416 гектарів землеплодів, в тому 130.138 гек. збіжжа і бараболь, 18.465 г. конюшини, 43.508 г. сіножатей і 18.305 г. городовини. Від повені потерпіли отсі воєвідства: краківське, львівське, келецке, люблинське і варшавське.

Велика пожежа в Янові коло Теребовлі вибухла в саме полудне 18 с. м. Огонь розширився з великою скорістю при сильнім вітрі. В 3-ох годинах згоріло 60 домів.

В с. Залаве, пов. Теребовля, хтось підпалив полукіпки збіжжа на полі Антона Серетного з Семенова. За те увязнили: Стефана Шугина з Залавя і Миколу Бойка з Семенова. Їх держать вже 3 тижні.

Червінка в Підгайцях і околиці шириться чимраз більше. Кождого дня є по кілька випадків смерти. Найбільше дітей померло в Старім Місті.

В с. Підлозці на Дубенщині юрба селян не хотіла допустити до секвестрації збіжжа одного з селян. Поліція зліквідувала „бунт".

На Буковині ромунська влада усунула зі служби 24 українських учителів, 16 зі сторожинецького і 8 з черновецького повіту. За причину подано: „вороже становище супроти держави й ромунського народу". Їм не виплатили пенсії за серпень. Всі суспендовані внесли спротив до міністерства освіти. В тій справі інтервеніював посол д-р В. Залозецький.

Гумор. De mortuis... Два старі знакомі зустрілися в кавярні. — Тішуся, що вас бачу. Я гадав, що ви вже померли. — Чому? — Бо недавно чув я, як про вас дуже добре говорили...

Нема більше правдивої нужди як фальшива радість. (Св. Беркард).

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вул. Гродзіцких ч. 2., за попереднім надісланням грошей.

Всім знані підручники до навчання релігії і поручені всіми трема Високопреосвященими Ординаріятами а то: — 1) Малий катехизм хр. кат. релігії ціна зл. 0.60; — 2) Коротка біблійна історія Ст. і Нов. Завіта зл. 1.— (передше зл. 1.20) до набуття під нище поданою адресою. Всч. О.О. Катехити при більших замовленнях для шкільної дітвори дістануть значні опусти в цінах, догідні услівя сплати і даром поштові пересилки. Для книгарень оригінальні рабати. Замовлення на адресу: В. Гірняк — Станиславів, вул. Красінського 12. або скр. пошт. 173.

187-1—10

Вчений Ределдель-Гарріс відкрив у старім монастирі в Вірменії, два рукописи з перших віків християнства. Вони писані сирійською мовою і заключають в собі цілий текст Євангелія св. Луки і св. Марка і часть Євангелія св. Йоана. (КАП).

Небувалий конґрес. В м. Дессав (Німеччина) відбувається тепер міжнародний конґрес чародіїв. Його учасники діляться тайнами свого ремесла й обговорюють свої фахові справи.

Міс Европою вибрано на сей рік Фінку, Естеру Тойвонен. Вона уродилася в 1914 р. в маленькім сільци, через котре їдеться до Виборґу. Була занята в крамниці як панночка до продавання. Тепер безробітна. Вибір Фінки представницею европейського жіноцтва свідчить, що рацію мають учені, котрі Фінів зачисляють до Арійців. Якби було інакше, то Фінка неможлива як репрезентантка жіноцтва арійських народів Европи.

В Оксфорді появилася студія Боннера, котрий доказує, що Дефо, автор „Робінзона“, цілі сторони відписав з твору капітана Дамнера, морського розбишаки з поч. 18 ст.

Ґраф Юл. Каролі, голосний мадярський політик, помер в 63 р. життя. Мав перевернене в голові на тлі „поступу“.

Б. польський конзуль в Антверпії, Антоні Добровольский, виконав там ряд надужить, головно в справах пашпортових, на котрих доробився маєтку. На домагання Польщі Бельґія видала його і він сидить у слідчій вязниці в Варшаві.

Великі надужиття в Варшаві відкрито в міських ґрафічних заведеннях. М. ін. стверджено, що адміністратор закупив зовсім непотрібну машину за 114 тисяч зл., котра вже сім літ стоїть неуживана. Кошти адміністрації пожирали до 12 проц., коли кошти адміністрації державних друкарень виносять не більш як 5 проц.

В австрійських школах, в котрих учиться християнська молодь, має бути в кождій салі хрест. Так зарядило міністерство освіти.

В Лондоні відбувся недавно всесвітний кооперативний конґрес. На конґресі було 500 делеґатів з 32-ох держав в Европі, Азії, Америці, Африці й Австралії. Директор Остап Луцький заступав на конґресі українську кооперацію.

На східно-китайській зелізниці Японці знов арештували ряд урядників, совітських горожан, закидуючи їм спілку з Хунхузами.

Повінь в Індії. Ріка Ґанґес та її допливи виступили з берегів. Вода залила богато тисяч домів. Около 100.000 людей має великі втрати.

В „Новій Зорі“ ч. 768 на ст. 5 в статті „З Перемишля“ в 12 стрічці згори напечатано „церковного священства“ замість „церковного асистента“.

Гумор. „Докладний чоловік“. Пан в цукорні до кельнера: „Прошу склянку содової води“. — „З соком чи без соку?“ — „Без соку“. — „А без якого?“...

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Вдова в середних літах обійме заряд дому і господарства в укр. родині, найрадше у священика. Інформацій уділить ласкаво о. крилош. В. Лициняк, Львів, Вроновська ч. 5. Ласкаві зголошення слати до адміністрації під „Скромна“.

186—1—2

Спеціяліст від скірних і венеричних недуг

б. елєв клініки у Відні й Берліні

Др. Н. ҐОЛЬДШТАЙН

ординує від 10—12 і від 2—5, в неділі — — — і свята від 9—1 — — —

Львів, Сикстуська 33. Тел. 31-42.

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольог. клінік

у Берліні, Відні й Празі

 орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.

другий вхід з улиці Собеського ч. 2.

Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант“ терпент.
Пасту до взуття „Елеґант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

ФІРАНКОВІ МАТЕРІЯЛИ, індантрени, фіранки ручної роботи, **капи** на ліжка, ґарнітури, тапчанові **накидки, шлюбні виправи** найдешевше виконує **ВАНК,** Марійська площа 6.

На зиму, що зближається

наша фірма призначила 3 мужеські велюрові пальта і 3 жіночі з футряними ковнірами тим ВПоважаним Клієнтам, що купляють у нас до 30-го жовтня 1934. року один із ниже згаданих комплетів товарів. Не дивлячись на визначені премії, рахуємо за наші товарі найнижчі ціни. Хочемо, щоби найширші маси могли купити потрібний товар. Тому прочитайте наші ціни:

Лише за 20 зл. 50 гр.

висилаємо: 1 готовий мужеський одяг (найновіші бельскі взори) сподні, камізелька й маринарка від ч. 46 до 52 вшиті після останніх моделів, 1 десеневий пульовер з шалевим ковніром, 1 пару трикотових підштанців з сатиновим викінченням, 1 пару теплих скарпиток, 3 хусточки до носа, 1 елеґантний замш. пасок і 1 шовкову краватку. Се все висилаємо за дрібні гроші, бо лише за 20 зл. 50 ґр. Увага: Такий самий комплет тільки з одягом із чорного або гранатового бостону коштує 22 зл. 50 гр.

Лише за 21 зл. 50 гр.

висилаємо: 6 м. білого полотна на біля 80 цм. широкого, 6 м. мягкої і пушистої фляпелі з коліровими пасками на мужеське біля, 6 м. зефіру на мужеські сорочки або жіночі блюзки, 12 м. полотна на постіль з червоними або синіми кратками і 9 вафлевих рушників.

Лише за 25 зл. 50 гр.

висилаємо: 1 штуку білого полотна, 17 м доброго сорту, 2 білі простирала з рогами, 3 великі білі рушники, 1 пару пікових ковдер на ліжка з елеґантними жакардовими квітами та 1 пару диванів на стіну в найновіші образи.

Згадані товари висилаємо кожному на замовлення листом за поштовою післяплатою. Без ризика. Коли наш товар не подобається — звертаємо гроші. Замовлення просимо адресувати:

Firma J. Szyffer, Łódź, Piotrkowska 28.

Переписка Адміністрації.

З числом 72 „Нової Зорі“ висилаємо нашим П. Т. заграничним Післяплатникам упімнення на опасці, в котрій є часопис. По лівій стороні адреси, вгорі, буде виписана червонилом залегла квота. П. Т. Післяплатникам, котрі до двох місяців не пришлють залеглости, часопис здержимо.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра.

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 27 вересня 1934. Ч. 73 (771)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П. Щ. Каса ім. 405.867

СПРАВА НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН

Ірляндія вносить, дати автономію всім національним меншинам.

Преміер Ірляндії де Валера виголосив в Женеві знамениту промову, в котрій з ріжних сторін освітлив справу національних меншин. Промовець зголосив внесок, установити окрему комісію, котра малаб застановитися над тим, щоби всім національним і релігійним меншинам дати автономію й заґарантувати її наразі що до всіх територій держав, які належать до Союза Народів. — По тій промові преміера Ірляндії делеґат Польщі ґраф Радзіньский заявив, що Польща зрікається голосування над її внеском і бере назад цілий свій внесок.

Польські арґументи в Женеві.

Польський делеґат в Союзі Народів міністр Рачиньский виголосив недавно в 6-тій комісії (політичній) промову. Він м. ін. рішучо відкинув всякі спроби пояснити існуючі меншостеві зобовязання арґументами спертими на розумованнях творців меншостевих договорів або на дискусіях з часів мирової конференції в 1919 р. Ті арґументи — казав — не мають нічого спільного з засадами співпраці, задля котрої Союз Народів істнує і не мають також нічого спільного з тепершним положенням в Европі і зокрема з положенням меншин. Впрочім положення меншостей в богатьох державах, що критикують почин Польщі, зовсім не корисне. Колиж меншостева система добра і творить суспільний поступ, то вона заслугує, щоб її узагальнити. Польща не може згодитися, щоб меншостеву систему трактувати як вираз правної нерівности держав, що не є в ніякім відношенню до їх розвою і значіння в міжнароднім життю.

Хіба достаточна причина до війни

Аґенція Райтера доносить: Совітські збройні сили захопили манджурську територію при спливі рік Амура й Уссурі й будують на тім захопленім місци сильні укріплення. Правительство Манджурії оповістило протест, покликуючись на те, що суверенність над захопленою територією признала Росія Китаєви ще в 1860 р., отже совіти до тої території не можуть мати ніякого права.

Війни не можна буде зльокалізувати.

Німецький письменник Герман Штеґеман, автор 4-томової книги про історію війни, видав тепер нову працю п. з. „Зворотна точка мира". Тема тої праці знов війна. Автор доказує, чому будуча війна не може бути зльокалізована, але мусить захопити буквально все населення земної кулі.

Велика біблійна епопея на сцені

В першій половині лютого буде виставлена на сцені в Ню-Йорку преміера першої великої біблійної епопеї Жидів пера Франца Верфля. Драма та, котру буде інсценізувати Райнгардт, складається з 2 частей: З драми реальної і з візії. В першій части представлено, як жидівська громада в часі погрому криється в ночи у святині і як рабін для скріплення серць відчитує біблію. Тоді на сцені повстає візія біблійного світа, зложена з 4 частей: від Авраама до Йосифа і його братів, діяльність Мойсея, часи царів аж до будови святині Соломона включно, вкінці часи пророків Ісаії й Єремії аж до збурення святині. В епільозі штуки знов зявляється Мойсей. Акція штуки дозволяє, щоб актор, котрий грає нпр. ролю Авраама, грав і ролю Мойсея і т. п. Має се й символічне значіння. Ціла драма писана білим віршом, римовані тільки поодинокі уступи. Масові сцени писані прозою. Штука ся викликає вже тепер велике зацікавлення.

Ґенерал замітає вулиці

Китайське правительство старається всякими способами вщепити людности підставові засади ґіґієни. Щороку переводять там, головно в великих містах, кампанію проти бруду і сміття. Сего року така кампанія почалася в Шангаю. Одного дня ранком на вулицю вийшли висші урядники на чолі з ґенералом Ву-Те-Шен з великими мітлами на раменах. Та армія пильно взялася до замітання вулиць, даючи добрий приклад мешканцям міста Шангаю. Чи приклад поділав, ще брак відомостей. — Китайські міста знані з великого бруду.

Чому летун посивів?

Коли німецький летун Юнк осів в Варшаві по скінченні челенджу, товариші побачили, що він посивів. Запитаний, що сталося, сказав: „Було від чого посивіти на трасі. Через мраку над м. Бордо я спізнився. З Риму я виїхав останний за тов. Франкем і длятого мав ще гірші атмосферичні умовини ніж мої попередники. В дорозі я згубив мапу. Ми оба з Франкем мусіли осісти під м. Тумії, але там не було ні мапи ні бензини, ба навіть телефон був зіпсований. Тому ми мусіли вертати до Трієсту за бензиною. Треба було отже швидкістю надробляти страчений час. Я летів очайдушно і на деяких відтінках я розвивав швидкість 301 км. на годину". Напруження фізичних і духових сил летуна було таке, що він посивів за кілька днів. — Траса лету була дуже тяжка і небезпечна.

Одностроїз дерева

Такі одностроїпродукують вже в Німеччині. Німці ограничують всякими способами довіз сирівців з заграниці і витворюють ріжного рода „ерзаци" (намістки). І так з відповідно спрепарованої целюльози (деревника) роблять одягові матеріяли. В сей спосіб не потрібують довозити з заграниці вовни, бавовни і лену. Також винайдено недавно в Німеччині спосіб переховувати траву в свіжім стані аж до весни. Отже в зимі можна буде мати — маєве масло.

Якщо до 31 жовтня ц. р. Ви не виповілибн в ПЗУВ 1/3 частини вартости своїх будинків і тієї частини не обезпечили в „Дністрі", то проволічете виконання важного народного обовязку непотрібно знову на цілий рік.

АДВОКАТИ І ЦЕРКВА

Замітки католика на тлі одної точки ювилею Союза Українських Адвокатів.

Ювилей 10-ліття істнування орґанізації наших адвокатів перейшов дійсно гарно, сміло можна сказати, що навіть надсподівано гарно. Бо мимо великої економічної скрути в краю на зїзд прибуло таке велике число наших адвокатів як досі ніколи. Деякі приїхали з жінками. Та не в самім числі річ, хоч і воно важне. Головно звертало увагу те, що від початку до кінця не було дослівно нічого невідповідного: ні на Академії, ні на Загальних Зборах, ні на спільній вечері, ні на забаві з танцями, урядженій по вечері. Все було як слід приготоване й виконане, всі реферати і всі промови та звіти на Зборах докладно оброблені, кождий ґість, від члена нашої Єрархії почавши, був як слід пошанований, — словом ювилей наших адвокатів в його світській части, діловій і забавовій, відбувся так, як повинен відбутися ювилей орґанізації нашої еліти, з котрої вийшло й виходить богато провідників й орґанізаторів нашого суспільного життя.

Та все таки й на сонці видно плями. Була така пляма й тут. І ту пляму хочемо тут освітлити. Не в ціли критикування хочби тільки одного прояву ювилею, а в ціли ствердження факту, який стане показчиком розвитку нашого адвокатського стану доперва по якімсь часі, коли той описаний тут факт можна буде порівнати з анальоґічним фактом по упливі якогось часу.

А саме маємо на думці відношення наших зорґанізованих адвокатів до своєї Церкви. Се важне з кількох причин. З них у сих часах, коли при кермі всіх суспільностей в Европі є ще покоління, яке виховувалося виключно в атмосфері лібералізму, себто виразно кажучи безвірства, наведемо тільки такі причини, які можуть зрозуміти люди, що мають психіку переняту переважно згаданим лібералізмом.

Наперед факти.

Старий поважний президент СУА (Союза Українських Адвокатів), котрий все життя своє проявляв такт супроти нашої Церкви, замовив в день ювилею СУА на год. 8 рано тиху Службу Божу на інтенцію ювилею і панахиду по померших членах Союза. В печатаній програмі не оповістив того: очевидно побоюючись, що на церковну частину ювилею прийде таке мале число учасників, що лучше бодай друком не оповіщувати тої точки, бо все одно таке оповіщення фреквенції не скріпить, тільки потому дасть притоку до „відповідних" завваг.

Точно о год. 8 рано парох Успенської Церкви при вул. Руській кан. о. Лопатинський вийшов до Богослуження. У хвилі коли починалася Служба Божа бу-

ли в церкві 3 (три) адвокати, а саме всі три — члени Головного Виділу, між ними президент. Кромі того служив до Служби Божої сеніор др Федак. Як на поверх триста зорґанізованих адвокатів, з котрих около сорок мешкає в самім Львові, то не можна сказати, щоб на Службу Божу прийшло точно богато їх. А не вільно забувати, що адвокати се люди, що вже силою свого звання привикли до точности, бо коли адвокат спізнився на термін до суду, то програвав справу.

В часі Богослуження прийшли наперед два-три емеритовані судді, тепер адвокати, потому помалу приходили адвокати так, що до кінця Служби Божої назбиралося їх около двацять. Між ними були два б. радикали й оден навіть теперішний радикал та дві жінки адвокатів і одна вдова по адвокаті. То все.

Двацять людей на ту скількість, що приїхала на зїзд,*) се відсоток не малий, особливо коли взяти під увагу, що поїзд, котрий привіз адвокатів з цілої полоси від Тернополя й Золочева, прийхав аж по год. 11, отже ті, що ним приїхали на ювилей, не були ще рано у Львові, а день перед тим приїхало їх мало. Подібно було і з іншими околицями.Не можна також оцінити, яке було відношення зорґанізованих адвокатів до Церкви передтим і яка була їх уважливість до неї в таких хвилях, бо українські адвокати з родувіку ніякої орґанізації передтим не мали, очевидно тому, що за добре їм колись поводилося і — так вони говорять — було їх не богато. На нашу думку сей другий аргумент не є ніяким аргументом, бо нпр. Німці мають орґанізації зложені з далеко меншої скількости людей ніж було перед війною наших адвокатів. То раз. А два: в тих добрих часах коли наші адвокати були знаменито ситуовані й мали все конципієнтів (заступників), могли вони навіть при невеличкій орґанізації обробити всі области публично-правничого життя, могли, бо мали чим, видати прекрасні правничі студії, переклади і т. д. Але — пропало. Тепер добре, що бодай у своїй біді та скруті взялися до орґанізації.

Те, що бачимо тепер в адвокатурі в Польщі, стане і вже стає підставою до основної, корінної зміни того стану. А саме той стан був до недавна с т а н о м, а від недавного часу зачинає він котитися в напрямі к л я с и. То значить, він наближається до пролєтаріяту. Одна з головних ріжниць між станом і клясою та, що про те, чи якась ґрупа людей належить до стану, рішає ф у н к ц і я тих людей в суспільности, а про те, чи якась ґрупа людей належить до якоїсь кляси, рішає її п о с і д а н н я або непосідання матеріяльних дібр. Розуміється, ті моменти можуть бути комбіновані, але вони все таки рішають. З хвилею коли стан спролєтаризується до тої міри, що життя родин до нього приналежних стає зовсім незабезпечене і вони попадають в нужду, стан перестає мати можливість основно підготовитися до сповнювання своєї функції в суспільности і тим самим перестає бути властивим станом, хочби всі закони говорили про нього, що він „стан“. Колиж до того в нутро такого стану мають можливість діставатися люди без відповідної освіти взагалі, люди незвязані своєю психікою зі станом, тоді наступає остаточна руїна такого стану.

До такого висліду наближається стан адвокатів в Польщі. Наслідки зіпхнення того заможного колись стану на рівень чи радше на „позем“ неорґанічної кляси будуть для суспільности й держави дуже неприємні, бо нема нічого більше розсаджуючого всяку хочби найсильнішу суспільність як спролєтаризована інтеліґенція, котра з природи річи має і мусить мати тенденцію, ставати півінтеліґенцією. Ще так не є, що виразно було видно на ювилейній академії й на зїзді наших адвокатів: на них наша адвокатура виглядала ще як стан в повнім того слова значінні. То значить, рівень виступів її представників був високий, поведення товариське без закиду, всякі форми були збережені, словом, ми бачили стан. Такий здоровий стан се ще розмірно найлучша можливість культурного звязку між кождою суспільністю і кождою державою, навіть тоді коли суспільність і держава мають непорозуміння між собою. Ми не можемо в даних обставинах мати впливу на те, коли рішаючі в державі чинники впливають в такий або інакший спосіб на долю якогось стану. Одначе ми як суспільність можемо мати вплив на те, аби бодай опізнювати нагальне пролєтаризування свого визначного стану. На те є ріжні способи: уважливість при розділі синдикатур, аби не було так, що оден має доходів аж за богато, а другий тяжко бідує, або оден робить публичну роботу а другий пильнує лише своєї кишені і ще до того тому другому дають синдикатури. Дальше мусимо в практиці переводити клич „Свій до свого“ — не з ненависти до чужих але з любови до своїх, бо ближча тілу сорочка ніж кожух.

Нема сумніву, що Церква й духовенство можуть в значній мірі причинитися до поправи долі адвокатів а бодай до того, щоб їх доля не погіршувалася в занадто приспішенім темпі. Та з другої сторони адвокати мусять відповідно поставитися до нашої Церкви, бо се річ очевидно неможлива, щоби священик поручав людям іти до такого адвоката, котрого ніколи не видно в церкві або котрий навіть веде згіршаючу аґітацію проти Церкви. Наш народ, що ходить до такого адвоката, очевидно набирається від нього що найменше легковаження до своєї Церкви, коли не чогось гіршого. Се раз.

А два: річ іще важніша. В часах такого розвалу, який загрожує цілому станови, не вистарчає сама матеріяльна підмога. Ще важніша моральна опора, щоби стан, котрий котиться в пропасть, міг опертися свому упадкови. Отже під тим оглядом нема іншого способу як спертися на Церкві. Вона одинока може дати кождому станови тверду основу істнування і розвитку. Доказує се нпр. історія станів в середновіччі, коли мимо нераз дуже тяжких обставин стани розвивалися й навіть цвили та оставили по собі дорібок, яким західне людство й досі чваниться. А не треба забувати, що мимо змінених відносин людство наближається до якоїсь епохи дуже подібної до т е м н и х сторін середновічча: отже коли не внесемо в ту епоху я с н и х сторін середновічча, то життя буде таке тяжке, що подібно тяжкого ще не було. Нема іншого жерела сили і ясности як католицька Церква так для одиниць як і для цілих станів. В часах надзвичайного фінансового обтяження і морального розбиття не попадуть в хаос матеріяльний і моральний очевидно тільки ті стани, котрі щиро звернуться до символу Розпятого в Його великім терпінні та до Церкви з її упорядкованим світоглядом і упорядкованим режімом. Без того все піде напевно — червоним шляхом большевицьких експериментів, навіть коли большевизм по страшних терпіннях вигорить у своїм першім гнізді.

Отсих кілька заміток в справі внутрішнього звороту треба було списати, щоб уможливити порівнання й оцінку тим, котрі будуть обсервувати дальший розвиток нашого адвокатського стану.

А. Ч.

*) На зїзд приїхало около 150 адвокатів.

Новий Виділ СУА.

До нового виділу СУА вибрані: през. д-р К. Левицький — голова, д-р М. Волошин, д-р М. Глушкевич, д-р Л. Ганкевич, д-р В. Старосольський, д-р В. Щуровський, д-р О. Назарук, д-р Ст. Біляк, д-р П. Сосюкало, д-р В. Гриньовський, д-р Ол. Надраґа, д-р К. Паньківський, від адвокатських аплікантів мґр. С. Стефаник. До Контр. Комісії вибрані: д-р Е. Давидяк, д-р Ол. Марітчак і д-р Ю. Савчак.

Ювилей СУА.

Дня 22 вересня 1934 р. з приводу 10-ліття СУА о. кан. Лопатинський відправив у Львові в церкві Успення Пресв. Богородиці заупокійну Службу Божу й панахиду за померших членів СУА. О год. 11.25 зачалася в салі Театру Ріжнородностей в „Нар. Домі“ ювилейна академія при участи коло 150 членів-адвокатів й около 50 гостей. М. ін. були: Преосв. Кир Іван Бучко, проф. В. Морачевський, його син суддя Морачевський, представники наших центральних установ і преси. Приїхали також деякі жінки адвокатів. Було кількадесять адвокатських аплікантів і кілька аплікантток. Серед поважного настрою сідоглавий голова СУА през. д-р Кость Левицький відкрив академію, витаючи Владику, Гостей, представників Адвокатської Палати, членів СУА і аплікантів. Згадав наших визначних померших правників: проф. унів. О. Огоновського, д-ра І. Добрянського, проф. унів. Петра Стебельського, д-ра Теофіля Дембицького, д-ра Евгена Олесницького, дра М. Короля, д-ра Льва Бачинського, д-ра І. Кміцикевича й ін. (Приявні повстанням з місць вшанували їх память). До президії запросив: сен. д-ра А. Горбачевського, д-ра Т. Окуневського й д-ра Ст. Федака. — Д-р А. Горбачевський обняв провід і дав голос д-рови К. Левицькому, котрий виголосив реферат: „Наша станова орґанізація та її завдання“. Потім виголосив реферат д-р М. Глушкевич: „Нова палестра“. Д-р Ст. Федак відчитав потихо ряд привітав від наших установ і деяких діячів. Вкінці д-р В. Старосольський виголосив реферат: „Набуті права в міжнародньому законодавстві“. Всі реферати були на високому рівні. О год. 4 зачалися ювилейні Загальні Збори СУА, котрі тревали до год. 7.30.

По год. 8 зачалася спільна вечера в салі „Бесіди“. Забава скінчилася о год. 3-ій над раном.

Боротьба Чехів зі Словаками

Чеські власти замкнули найстарший словацький часопис.

ПАТ доносить з Братіслави: На будинках редакцій словацьких часописів вивісили чорні прапори на знак жалоби з причини завішення чеськими властями найстаршого словацького часопису „Народне Новіни“. Обговорюючи той факт, „Словак“ пише (в статті, котру сконфісковано): Замкнення найстаршого словацького часопису викликало загальний жаль і смуток. Той часопис був тісно звязаний зі словацькою традицією. Він богато літ був висловом волі і змагань словацького народу та кріпив його в його тяжких хвилях. Молодь училася з його шпальт мови й історії свого народу та утверджувалася в любови Батьківщини.

Страшне нещастя в Японії

Кілька днів тому шалів над Японією страшний тайфун. Він наробив особливо богато шкоди в промисловім окрузі Осака. Офіціяльні дані подають, що в тім окрузі погибло 1.039 осіб, в тім 500 дітей. Крім того було 3.000 осіб ранених і 586 осіб пропало без вісти. Тайфун збурив 134 шкіл і 3914 домів. Около 50.000 домів ушкоджених. В м. Кіото погибло 207 осіб, 939 ранених і завалилося около 2.000 мешкальних домів. В околиці Когі потонуло 2.000 рибацьких човнів. Страти в окрузі Осаки обраховують на 500 міліонів єн. Вся Японія в жалобі.

Світ се в розумінні Євангелія збір грішників і всего того, що до гріха потягає. Се збір всіх тих, що загрязли в тім зовнішнім світі зі всіми його так званими „добрами“, на тій змисловости будують все своє „щастя“, а до понадзмислового не привязують ніякої ваги, занедбують його і навіть погорджують ним. — Адольф фон Дос Т. І. у творі „Думки й поради для освічених молодців.“

Дописи з Америки

I.
Про Український Катол. Семинар.

Інституція „Український Католицький Семинар" зачала свою діяльність у вересні 1933 р. Учителями були: о. Василь Федаш, Доктор фільософії, американський Українець родом з Олифанту, Па. Народні школи і „гайскул"(т. зв. високу школу, приблизно рівну тутейшій ґімназії. — Ред. „Н. Зорі".) скінчив в Олифанті, фільософію і Теольогію в Римі. П. Андрей Микитяк бувший галицький професор ґімназійний і бувший член Українського Правительства. Університет скінчив у Відні. П. Алекс. Тиханський, американський Українець родом з Олифанту, Па, скінчив університет у Филаделфії. П. Михайло Нагірний, американський Українець родом з Олифанту, Па, скінчив Каледжі св. Томи в Скрентоні. Спіритуальними були Впр. о. Чаплинський Йосиф і Пр. о. Стрміска І., Ч. св. Д.

Студентів в минувшім році було двацять двох, з того дванацять питомців, десять місцевих доходячих. З місцевих шість Айришів (Ірляндців).

Питомці походили: Вісім зі стейту Пенсилвенія, чотири зі стейту Ню Йорк (Доходячі всі зі стейту Конектикут) Стемфорд і околиця.

Родичі питомців по званню: Оден фармер, оден покоевий маляр, оден шторник (склепар), оден механік, инші робітники.

Два питомці скінчили перший рік „гайскул" у Филаделфії, а два перший рік „гайскул" в Ню Йорку. До Стемфорду прийшли на другий рік. Оден скінчив другий рік „гайскул" в м. Барнесборо і прийшов на третий рік до Стемфорду. Прочі скінчили в своїх родинних місцевостях осьмий „ґрейд" (степень) і прийшли до Стемфорду на перший рік „гайскул".

Пляни науки після академічного курсу з латиною і грекою, приписані „Католицьким Університетом" у Вашинґтоні, бо наша школа афіліована до університету. Питання до іспитів присилають з Вашинґтону і клясифікують у Вашинґтоні.

Загальний вислід сегорічних іспитів добрий, марки високі, було сто (4), більшість понад вісімдесять. (Сімдесять треба, щоби перейшов.).

Оплата в Семинари 30 дол. Убогі дістають знижку або приняті безплатно. Доходячі платили шість долярів місячно.

На сей шкільний рік принято вже нових питомців 16, з того 10 на перший рік, оден на другий рік, трех на третий рік і двох на четвертий рік. Походять: 10 зі стейту Пенсилвенія, 2 зі стейту Ню Йорк, 2 зі стейту Мериленд, оден зі стейту Огайо, оден зі стейту Ню Джерзи. Подания впливають дальше. Зі Стемфорду нових доходячих вписалося до школи шістьох.

Маєток Семинара куплено за 50 тисяч долярів. Видатки інтабуляції, податки, відновлення будинку понад вісім тисяч дол. Удержання школи і поширення та адаптації від липня 1933 до кінця червня 1934 виносили 17.415.00 долярів. Тепер дається нове огрівання за суму 7.368.00 дол. й огорожу для частини парку, для площі теннісової і для площі бейсболевої за суму 3.307 дол.

При кінци маю честь і приємність додати, що жертвенність наших людей в Америці така велика, що по покриттю всіх тих видатків остала ще красна сума для зроблення дальших намічених робіт. Їх Ексцеленція Преосв. Константин Богачевський наміряють в найблищих роках попри „гайскул" заложити ще „каледж", себто фільософічний факультет.

В школі головним предметом навчання попри инші є українська мова й література, свій обряд і свій спів.

(Редакція щиро дякує Вп. Авторови за сей річевий допис, висланий з Америки з кінцем серпня с. р.).

II.
Про відносини в Америці.

(Рівночасно одержали ми лист, котрий живими красками характеризує відносини між нашим народом в Америці. Тому містимо сей лист з малими пропусками приватного характеру).

Високоповажаний Пане Докторе!

Дякую за ласкавий лист з дня 22 червня ц. р. У нас тепер спокій. Борби нема. **Школа в Стемфорді звязала всіх разом. Се гордість Українців в Америці.** До школи відносяться всі прихильно, крім відпавших від віри. **Але з відпавших богато вертає назад до церкви.** Парохія Джанет навернулася, а ще кілька на дорозі до навернення. Дається тільки відчувати брак священників, Еміґрація держиться тепер добре. Здається ліпше як перше. В Америці кріза дається всім в знаки і нашим людям також, та мимо сего почуваються Українцями. Може більше сего почуття, як перше. Молоде покоління наслідує старших. Як старших більше в Церкві, то й молодих більше. Катедра в Филаделфії все переповнена. При церкві побудовано нову вежу, гарну, мурована, відповідну до стилю церкви. Від осьмої вулиці на місци старих домів Діецезальних роблять площу забавову за суму кілька тисяч. Молодіж згуртована в Апостольстві Молитви, в Марійськім Товаристві, в „Молодій Україні" і „Січи" сходиться часто для праці і розривки. Сего місяця уряджували в Филаделфії Український День в користь Семинара і прийшло чистого доходу понад тисячу долярів. Давніше не можна було сего зробити. Вам відомо, що Филаделфія не має сусідства з густішим українським населенням. Самі малі громади.

Сестри Василіянки скінчили Материнський Дім. Думають будувати при Домі церкву. Тимчасом зробили собі каплицю в будучім аскетари. Довгу вже не мають. Всьо виплатили, ще мають трохи грошей на будову церкви. Їх Школа для дівчат розвивається також гарно. Мають понад двацять учениць, по більшій части кандидаток до новіціяту.

В Семинари у Стемфорді дають нове огрівання, нову огорожу і працюють цілі вакації, тай ще не кінець роботам.

„Нова Зоря" нам дуже подобається. Се одинока ґазета, з котрої докладно можна довідатися про життя народа, про діяльність установ і товариств, про діяльність партій. А напрям ґазети приймаю цілковито.

Засилаю щирі поздоровлення. — Слідує підпис дуже поважного тамошнього громадянина.

III.
З церковних справ Пітсбурської Епархії.

Вже і в Пітсбурській Епархії Преосв. Епископа В. Такача боротьба проти целібату доходить до кінця. Так названий народно-церковний Конґрес, скликаний тамтого року через КОВО (Комітет оборони восточного обряду, а в дійсности, Комітет оборони женячки священиків) виразно виказав, що всякі невідповідальні елємети не виключаючи большевиків користаючи з замішання хотіли взяти в руки провід в епархії і священиків підчинити під свої „комітети". Аж тоді зрозуміли священики, куди вони докотилися, коли думали, що при помочи світських орґанізацій та світських людей потрафлять стероризувати Епископа й Апостольську Столицю та примусити до відкликання заряджень таких потрібних і конечних для нашої Церкви в Америці. Крім кількох непоправних прочі очуняли й числом 98 зібрані дня 30 серпня 1933 р. на епархіяльній Конференції в Пітсбурґу під проводом свого Епископа вислали на руки М. Югаса (старшого), голови „Соєдиненія гр. кат. Русских Братств" протест проти нечуваної демаґоґії та боротьби сеї ніби церковної Орґанізації проти Епископа й Церкви. Здавалося, що на тім закінчиться тим більше, що й світський суд приказав збунтованим священикам віддати правному Епископові насильно забрані церкви й парохії.

Тимчасом головний Заряд „Соєдиненія гр. кат. русских Братств", який дотепер давав фірму боротьбі з Епископом і Ап. Столицею і довів до страшного розбиття й замішання в Пітсбурській Епархії, хотів спробувати, чи часом не вдасться знова спровокувати священство до нових виступів. Ото в „Американськім Русскім Вістнику", орґані „Соєдиненія" з дня 12 липня б. р. ч. 28 появилося „Откритоє прошеніє к всім ОО. Духовним гр. кат. Церкви в U. S. A." з підписом тогож М. Югаса (старшого) де він під загрозою кари жадає від священства заяви, чи має дальше вести боротьбу нібито проти безженства священиків, а в дійсности проти католицької Церкви. Ся нечувана безличність та нахабність викликала зовсім зрозуміле обурення і різку відповідь, поміщену в часописі „Просвіта" з дня 26 липня б. р. ч. 30, який то часопис від початку боротьби все займав розумне й для свого Епископа й Церкви льояльне становище. Наведу тут для характеристики дослівно дотичний уступ, писаний священиком, правдоподібно, головним Редактором „Просвіти".

„Ми дошлі до того, что нашое священство до визначеного терміна має заявити до председателя асекурацийної організації, же як воно роздумуєся о чисто до церковной власти принадлежащих вопросах.

У нас дошло до того, что священство на подставі сего указа, публично має кликати о помощ, чи отказувати ей, о борбі протіво Святой Столиці — цивільну асикурацийну організацію.

Ми уже дошлі до того, что публично і явно має священство нашое чи признатся чи отречися помощі асекурацийной організації супротив виданих розпорядженій Святою Столицею Римскою.

Наше священство яко священство, уже і во чисто церковних вопросах дисциплінарних цивільно-світску організацію асекурацийну має признати, як рішаючу верхность, здаючи на руки тої організації своїх голосов. І то под загрозою под тяжким трепетом кари перед наслідками, як важиться своє голосования не послати.

Правда, священство як такоє, має запоручено, что імена іх не будуть виголошені, но яко документ будет той виказ голосованія задержаний для „Соєдиненія гр. кат. Русских Братств". Навіть і на то єст поданий указ, як має голосувати священство і послати до 28 серпня 1934 своє голосованіє до уряду сей світской нашой орґанізації: — коротко, і на всі вопроси... А конец концем ясно представлени і наслідки во случай непослушенства, ежели вважатся дакотори „ігнорувати" сіе „іскреним" названое „прошеніе", а властиво сей — указ...

Так се була найбольше нашое священство понижаюча пилулка, яку ми, греко-католицкое священство во Полночной Америки Сполучених Держав, даколи мали і мусіли — промкнути...

Тут ми дошли, сего ми ся дочекали во нашой всю власть і всякий авторитет отметающой боротьбі... Се є результат.

Ми з заломленими руками стоїмо над тою пропастію, на край якої дошли ми ради демаґоґії, дошли ми заваленієм всякого порядка, всей і всякой дисципліни — карности."

По правді се гіркі слова правди. Та хотяй вони дуже гіркі й упокоряючі, всеж вони є певним знаком звороту до ліпшого і дають повну надію, що вкінци розвага, карність, порядок і вірність для св. Церкви візьмуть верх над розхрістаною демаґоґією і бунтом.

Очевидно, що й Преосвящений В. Такач не міг мовчати на таку нахабність, тому в тім самім числі часопису „Просвіти" проголосив Відозву з дня 13 липня б. р. до Духовенства своєї Епархії та в ній м. ін. подав слідуючі постанови:

1. На основі фундаментальних законов нашої св. Матери Церкви „ляіки" (т. з. світські люди) абсолютно не могуть замішатися до ісключительних священических вопросов. Такий вопрос єсть прикладом „целібат" священства. — Таже ані главний Предсідатель „Соединенія" не мав жадного права замішатся до вопроса „целібата". Тим менше мог — без мого знаня — відомости і дозволенія — прямо обернутися ко Священству пастви моей врученой Епархії.

2. Цілком ложноє твержденіє є то, что Священство не виразило своє становище яко одно тіло ясно й формально. — Но противно то єсть правда, что моє священство дня 30 августа рока 1933-го, як одно тіло ясно й формально виставило своє „Заявленіє" і заслало до Гл. Уряда „Соединенія".

3. — Право канонічноє одінственно воздержить Епархіяльному Ординаріяту грозити священство карами; і то так, что не только „ляіки", но даже священического сана особи не

ОГЛЯД ПРЕСИ

Моральне банкроцтво Союза Народів

У виленськім „Слові“ ч. 3749 під таким заголовком є стаття Цата (Ст. Мацкевіча?), котру подаємо в дослівнім перекладі:

„Висловлюючи наш осуд на адресу Союзу Народів, не осуджуємо одної з держав-членів, а саме Польщі. Ми сповнили своє, оборонили Европу перед большевизмом в 1920 р. Сьогодня не можемо воювати за всіх. Знаємо, що нас коштувало те, що ми кілька літ були майже одинокими обороцями постанов версальського договору. Большевицька експанзія спрямовується на Азію, на французькі й англійські кольонії, а не на нас. Тому Польща мала тисячу рацій, щоби не бути більше паньскою як Пана і боронити власних інтересів, замісць боронити інтереси людства. Самі й так тих інтересів людства не оборонимо. Не люблю занадто патетичних слів, тому не для патосу, але з конечности тверезої оцінки положення скажу, що приняття Большевії до Союзу Народів це с и м п т о м, котрий вказує, що е в р о п е й с ь к а ц и в і л і з а ц і я н е о б о р о н и т ь с я. Европейські держави занадто розсварені з собою, волять повбивати себе взаїмно, як погодитися. Большевицький лад очевидно запанує над світом. Большевизм наперед обхопить французькі й англійські кольонії, азійський та африканський континент, потім перекинеться на Злучені Держави, потім на Европу. Якийсь історик, що буде досліджувати нашу історію, як ми досліджуємо історію розсварених державок старинної Греції, скаже, що взаїмна ненависть европейських народів була сильніша як їх здібність до оборони спільної цивілізації. Прийде большевизм і за ним поворот до середних віків. Вери передбачив підводне судно, цепелін, літак. Сучасний нам Уелс влучно на мою думку передбачує близький кінець европейської цивілізації.

Читач напевно обурюється на занадто касандровий тон моєї статті. Одначе думаю, що депникарські статті можуть вийти часом поза час одного місяця і можуть позволити собі на погляд в дещо дальшу будучність. Якже смішний здавався той Лєнін, коли мешкав в Закопанім і передбачував близький упадок російської монархії. Та вернім до дня 18 вересня 1934 р., то є дня приняття Совітів до богобоязливого товариства Союзу Народів. Ми вже сказали, що розуміємо, що міністр Бек прилучився до запрошення Совітів. Менше розуміємо, що не домагався постійного місця, котре одержують Совіти.

Приняття Совітів до Союзу Народів се банкроцтво ідеольогії Союзу Народів таксамо коли йде про її фразеольогічну форму як про суттеве значіння тої установи.

Основник Союзу Народів Вилсон говорив про рівність народів, про парлямент світа. Радше треба підозрівати, що Вилсон змагав до роздрібнення Европи на малі держави, що очевидно лежало в інтересі Америки. Сильна держава се держава, що має слабих сусідів. Італія стала сильніша через сам факт розвалу одної Австрії на більше число сукцесійних держав. Франція і Польща сталиб сильніші, колиб Німеччина розпалася на Прусію, Баварію, Саксонію, Віртемберґію, Ренанію, Баденію і т. д. Польща сталаб сильніша, колиб Росія розпалася на Великоросію, Кавказ, Грузію, Вірменію, Крим, краї татарського й мусулманського сходу. (Украіни польський автор не ласкав згадати. — Ред. „Н. Зорі“). В інтересі Америки лежало роздрібнення Европи. Вилсонівське самоозначення народів се та гіпокритична (облудна) еґіда, під котрою вродився Союз Народів.

Але женевська інституція скоро стала апаратом не — борони Боже — рівноуправнення держав, тільки чимсь просто протилежним, а саме стала апаратом узалежнювання малих держав від великих. Перед війною, без Союзу Народів, але зате при системі двох політичних таборів в Европі, положення малих держав було богато ліпше. За часів найбільшого значіння Союзу Народів менші европейські держави були зовсім звязані.

Крім рівноуправнення народів фразеольогія Союзу Народів проповідувала свободу, рівність і демократію також у внутрішних взаєминах держав, що належали до тої орґанізації. Таж збиралися викинути Ліберію, проти котрої піднесли обвинувачення, що толерує невільництво. Союз Народів найбільше торжественно та періодично осуджував війну як обяв насильства. Та чи се не рекорд облуди порівнання, котре накидається з історії останнього тижня. Ось Польща одноголосно осуджена за свою охоту не піддаватися дальше міжнародній контролі щодо своїх взаємин зі своїми національними меншинами. Її одноголосно осудили, що не хоче позволяти на контролювання тих артикулів, котрі м. і. поручають нашій державі пильнувати, щоби Жиди замешкалі в Польщі не попосили ніякої втрати з причини святкування суботи. Ті артикули постановляють, що вибори до парляменту ні самоуправи не можуть відбуватися в суботу. На основі тих артикулів того самого договору, кождий член Союзу Н. має право пильнувати, чи Польща докладно зберігає ті постанови. Отже то СССР від вчора мавби право пильнувати, чи Польща прикладно святкує сабат... СССР — отже держава, де за визнавання Бога йдеться на Соловки, де дитину, що піде на богослуження, безумовно викидають зі школи... Большевія, котра супроти богатомільонової кляси населення вживає системи богато гіршої від того невільництва, котрого мабуть зазнають деякі чорні в чорній Ліберії.

Вкінці не забуваймо про ще один чинник, котрий не був чужий вилсонівсько-женевській фразеольогії. П р о Б о г а. Очевидно, се не був католицький Бог. Але длячогож вибрали Женеву як осідок Союзу Народів? — Якраз тому, що в катедрі того міста стоїть крісло Кальвіна, а в міськім парку великий мур з величними памятниками мужів реформації. Женева се Мекка протестантизму і тому вибрав її Вилсон, що почитав привязання англьосаської раси до свого релігійного учителя Івана Кальвіна. Той приїзд до Женеви якже гарно вяжеться з приняттям Совітів, котрі боротьбу з ідеєю та іменем Христа вважають за свою місію, майже за рацію свого істнування.

І Европа помиляється, що большевики відносяться до своїх ідеалів таксамо згірдливо як Европа до своїх засад, фраз і кличів, виливаних в Женеві з воднистих відер міністерських промов.

В повісти про упадаючу, перестарілу цивілізацію Петроній каже: „Боги стали тільки реторичними фігурами“. В осідку Союзу Народів нашої цивілізації всяка засада стала тільки способом говорення, необовязуючим тоастом, невідповідальною дрібничкою.

Та не йде про ті відступства від кличів, засад, ідей. Ми ніколи не вірили в їх щирість. Я демаскував брехню також тих ідей, в котру вірило 90 проц. Европейців. Одначе лишилося суттеве, політичне значіння Женеви, що се був союз найсильніших европейських держав, котрі всетаки боронили значіння Европи удержанням мира в Европі. Вступлення Совітів, доповняюче виступлення Німеччини, означає банкроцтво також того суттевого, поважного значіння Женеви, означає банкроцтво завдань Союзу Народів в його серіозній формі.

Не заганяймося в осудах, стараймося радше спрецизувати положення. Виновниця введення Совітів до Союзу Народів се Франція. Маємо величезну пошану для тої країни. Франція се якби насіння цілої нашої цивілізації. У Франції родяться всі помисли, ідеї, думки, з котрих потім користає весь світ, котрі розбудовує та усовершує весь світ. Франція розкидає насіння думок. Поважаємо постатті з останнього півстоліття: Клеманса, що виграв війну, Делькасса, що її приготовив. Одначе їх політика довела до самовбийчої для Европи війни. Розуміємо Французів — хотіли реванжу як шляхотський нарід. Розуміємо ту амбіцію. Та се булоб крайне самогубство нашого континенту, колиб та політика мала повторитися другий раз“.

П р и м і т к а Р е д а к ц і ї „Н о в о ї З о р і“: До сеї цікавої і в головнім висновку щодо большевизму нажаль оправданої статті треба зробити два застереження: 1) Льоґіка й мораль вимагають, щоб осудивши представників інших народів за приняття большевиків до союза культурних держав, не оправдувати також свого нараду, бо таке оправдування до добра не доведе. 2) Історія вчить на всіх державах без виїмку, що держава, котра має слабих сусідів, сама мусить стати слаба. Доказує се історія старої римської держави, котра зачала розкладатися побідивши Картаґіну, бо вже не мала сильного суперника. Доказує се в нових часах історія Росії, котрої слабість виказала остання війна і революція: Росія була тому така слаба, бо аж до найновіших часів мала до діла з сусідами, які розкладалися: На Сибірі ряд нужденних монґольських племен, в Туркестані ріжні розложені роспустою емірати, потому Туреччина, звана віддавна „хорим чоловіком“, розложена ріжними аґітаціями і внутрішним отаманством гетьманська Україна з „виборним“ принціпом, вкінці шляхетською анархією ослаблена Польща („ліберум вето“). Все те й було одною з головних причин великої слабости Росії в пропорції до її простору. В змаганнях з одною хоч розмірно не великою Швецією сила Росії якийсь час скріпилася. Навіть коли одна держава забере другій якусь землю, то тим ще не мусить „скріпитися“, а може й ослабитися.

суть снабжени сію властію. — Таже дійсно не лиш противо-церковним, но і дуже смілим поступом било то, коли Гл. Предс. „Соединенія“ грозил наше Священство.

4. — Ложное есть тото твержденіе, что: „Кто молчить тот соглашается“. Мое священство — во чисто церковних ділах не мает одвічаті Гл. Предсідателю „Соединенія“, но своей Церковной Верхності“.

Мається вражіння, що кінчиться послідний акт просто божевільної боротьби проти безженности священиків у Пітсбурській Епархії з окрема й загалом у нашій руско-катол. Церкві. Зачалася та боротьба тому дванацять літ в Галичині під проводом т. зв. „Чорної Ради“, котрої головними орґанами були сумної слави перемиський „Український Голос“ і львівська „Нива“. Та боротьба започаткована й заінсценізована у Львові перейшла до Америки вперед на терен Преосв. Епископа К. Богачевського, вкінці й остаточно до Епархії Преосв. В. Такача. Та завдяки рішучости, постояности і второпности Преосвящених Владик і більшости вірного Церкві священства удалося побідно перевести ту боротьбу. Всеж таки принесла вона великі шкоди, яку спричинили збунтовані священики при помочі тих світських демагоґів (як Мишуґа в Філядельфії й потому в Ню-Йорку та М. Югас в Пітсбурґу), котрі думали, що захоплять у свої руки вплив на Церкву.

Пітсбурґ Па., дня 10 серпня 1934.

П о і н ф о р м о в а н и й.

По заяві міністра Бека

З голосів німецької преси.

„Франкфуртер Цайтунґ“ виясняє, що лист Клеманса до Падеревского має до нині своє значіння, бо справа меншин істнує дальше. В Польщі є німецька національна меншість. Се треба отверто сказати, мимо приязних відносин між Німеччиною й Польщею. Німці в Польщі не користають з охорони, яку їм дає договір про охорону меншин і польська конституція. Тому Німеччині мусить на тім залежати, щоб була вдержана міжнародна охорона меншин, хочби й круха. Англійський делеґат Еден слушно сказав, що ріжниця поглядів між двома безпосередно зацікавленими краями в справі меншин може довести до поважних спорів і що можна оминути таку ситуацію тільки за посередництвом міжнародних установ. „Кельніше Цайтунґ“ висказує погляд, що якби навіть всі держави згодилися знести охорону меншин, то до сего булаб потрібна також згода Німеччини. Договір про охорону меншин спирається на 93-тім артикулі Версайського договору і тимсамим також Німеччина має до него право.

З голосів большевицької преси.

Большевицька ґазета „Ізвестія“ помістила статтю свого женевського кореспондента п.з. „Невдачі польської дипльоматії“. Він пише м. і.: Нема сумніву, що польська дипльоматія потерпіла в Женеві невдачу. Польща постарається використати вислід дискусії як найсильніший арґумент для односторонного виповідження договорів з 1919 р. Але така спроба неможе скінчитися інакше, як новою програною польської політики. Великі держави, зокрема Франція, не можуть дозволити Польщі на явне знасилування версайської системи. Французькі кола не укривають свого яскравого невдоволення з поступування Польщі. Се невдоволення росте ще й тому, що Польща отягається ясно виразити своє становище супроти східного пакту. — Проурядова „Ґазета Польська“ називає ту статтю тенденційною.

Що „їх“ болить

а чого хоче суспільність.

Під таким заголовком пише „ІКЦ“ (котрий веде остру кампанію за реформою обезпечень): „Панове умові працьовники замість балакати про „самоуправу“ в обезпечальнях, повинні радше запитати, що думають їх старші товариші, котрі від 1909 р. платили високі складки на свою емеритуру і котрим з днем 1.VII. 1934 ЗУПУ відмовило емеритур (котрі виносять всього від 80 до 120 зл.) тому, що ті старі працьовники доживши 65 літ і висдуживши собі емеритуру, працюють далі. Та вони мусять працювати, бо з емеритури 80 до 120 зл. не годні вижити. ЗУПУ просто сконфіскувало капітали старих умових працьовників. Можна також запитати тих, що їх жінки мають платити 30 до 40 літ складки на мниму емеритуру служниці, складки на ф і к ц і ю, бо слуга не пережиє 66 літ при безперервній праці, аби взагалі могла одержати емеритуру...

(Так уже кричить навіть проурядова ґазета... А бюрократи пхають до такого самого „раю“ ще й халупників, котрі з біди світа Божого не видять).

З Болгарії

IV-ий Міжнародній Конґрес Византійських Наук у Софії (9—15.IX. 1934 р.)

З Софії (Болгарія) пишуть нам, що згад. конґрес відкрито в неділю, 9 вересня с. р., в год. 10-ій, у прияві царя Бориса III. Після обіду, відвідини Національного Музею й церков: св. Юрія, св. Софії й катедральної св. Олександра Невського. Ввечері того дня, в год. 20.30, спільна вечера, що нею орґанізаційний комітет конґресу приймав всіх учасників. Та спільна вечера відбулася в ресторані, в готелі „Болгарія".

В понеділок, 10 вересня, від год. 9—13, засідання секцій фільольоґічної, історичної та археольоґічної. Того дня від год. 15—18 засідання Секцій історичної та археольоґічної. Всі секційні засідання відбувалися в трьох окремих салях у новім університеті, на прегарній улиці „Цар Освободитель", 15. Спільні засідання Секцій і кінцеве засідання конґресу відбулося в великій кімнаті в болгарській Академії Наук, в сусідстві болгарського парляменту.

Ві второк, 11 вересня, від год. 9—13, засідання Секцій фільольоґічної, словянської та археольоґічної. Пополудні всі учасники конґресу оглянули боянську церкву й прислухувалися релігійним співам камерального хору. В год. 22-ій приймав всіх у себе цар Болгарів Борис III.

В середу, 12 вересня, збірне засідання всіх Секцій від год. 9—13. По обіді оглядини Церковного Музею на вул. цариці Іванни, 1. Опісля вислухання концерту хорової дружини „Родіна", на який склалися продукції церковних і народніх пісень. В год. 22-ій приймив учасників преміер міністрів в уніонклюбі, на вул. Ів. Вазова, 8.

В четвер, 13 вересня, від год. 9—13 засідання Секцій фільольоґічної й словянської. На звичайнім засіданні останньої Секції мав реферат д-р Ів. Свєнціцкий (див. „Нова Зоря", ч. 770, ст. 7). Після обіду, від год. 15—18, засідання Секцій історичної та археольоґічної. Від год. 18 до 20, в кімнатах готелю „Паляс" приняття, що його уладив св. Синод. Обовязки господаря сповняв софійський митрополит Степан. О год. 20-ій репрезентаційне представлення в Великім Театрі.

В пятницю, 14 вересня, від год. 9—13 засідання Секцій історичної та археольоґічної. На надзвичайнім засіданні Секції того дня о. Йосафат Скрутень, ЧСВВ, делеґат василіянського Чина й Історично-фільософічної Секції Наук. Тов. ім. Шевченка, прочитав свою доповідь про Апольоґію Йова Асітеса, що жив у XIII-ім віці й написав свою Апольоґію проти II. ліонського Собору. Від год. 15 до 18 засідання Секцій словянської та археольоґічної. Ввечері в год. 21-ій обід, що його дав для всіх учасників конґресу президент міста в міськім Громадськім Касині.

В суботу, 15 вересня, від год. 10 до 13, збірне засідання всіх Секцій і закриття конґресу. Пополудні в церкві св. Софії продукції староболгарських церковних пісень.

В неділю, 16 вересня, відвідини земенського монастиря. — В понеділок, 17 вересня, початок довільних екскурсій до Варни, Бурґас - Месаврії. Український делеґат, о. Й. Скрутень, маючи від болгарської держави білєт вільної їзди 1. клясою в тамошніх залізницях продовж одного місяця, виїхав того дня (17. IX.) з Софії до Пловдіва, Ст. Загори, Варни.

Крім зазначених звичайних засідань Секцій, були ще й надзвичайні, що на них свої реферати читали ті, що мали надпрограмові реферати, також ті, що спізнилися й ті, що не подали на час реферату, але приїхали й привезли його з собою. Також, крім зазначених висше принять, мали ще місце інші приняття, що їх уряджували для своїх громадян і запрошених гостей окремі посольства. Посол Польщі, міністер А. Тарновскі, приймав дня 13 вересня в кімнатах посольства, при вул. Сан Стефано, 6. Папський делеґат у Софії, архиеп. Й. Ронкаллі, приймав всіх католицьких священиків, учасників конґресу, в палаті делеґатури (вул. 11 Августа, 6), в суботу, 15 вересня. Підчас того приняття всі фотоґрафувалися. Також українська громада в Софії гостила в себе обидвох українських учасників (о. Й. Скрутня й д-ра Ів. Свєнціцкого) у своїй власній домівці, при вул. 11. Августа, 13.

Отсе загальний зовнішній порядок усього конґресу, як він на ділі відбувся, а не, як його подавали наперід друковані звідомлення.—Про фактичний зміст конґресу, себто про те внутрішне й головне, що становить неначе душу Конґресу, бодай коротенький перегляд осіб і річей, що вяжуться з тим конґресом і міркування стороннього глядача, учасника, Українця, обіймаючи думкою цілість конґресу й вигляди його на будуче, відкладаємо на пізніше.

Подав: о. Роман Лукань, ЧСВВ.

В Березі Картузькій

Польська ґазета АБЦ зібрала трохи відомостей про життя відосібнених в Березі Картузькій. Ось вони: Більшість інтернованих творять Українці, яких є більше ніж Поляків і комуністів разом. Всі мають коротенько острижене волосся. Відокремлені живуть по 4 до 5 в одній келії, одначе буває, що мешкає й по кільканацять разом. Поодинокі народні ґрупи не змішувані разом. Спали спочатку на землі на сінниках напханих соломою, пізніше дістали тапчани. Відокремлені діставали рано чорну каву з хлібом, на обід і вечеру горохову зупу зі солониною. Спочатку лучалися часті жолудкові недуги. Крім того деякі хорували на коросту. Позатим не було тяжких недуг. Відокремлені не діставали з дому ніяких харчевих посилок, тільки одяги й білля. Спочатку праця тривала 10 годин, пізніше 8 годин. В перших тижнях вязні діставали обід аж по скінченню праці. Пізніше заведено нормальні години харчування так, що відокремлені обідали в часі перерви праці. Відокремлені встають рано о год. 4, йдуть спати о год 7 вечер. Крім праці є ще ріжні інші заняття. Дисципліна панує строго військова. З вигляду вже звільнених можна судити, що психічно й морально почуваються добре. Воєвода Костек Бернацкий відвідував часто табор. В найблизшім часі сподіються дальших звільнень. Звільнені не хочуть оповідати про подробиці свого життя в таборі.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: „Правда", Львів ул. Ґродзіцких 2. І. пов.

ОСИП НАЗАРУК 45

ВЕНЕЦІЯ

Саля Скрутинії.

Цікаво, кілько платив наш славний Запорожець жидови на Січі за бочку дегтю, в котру з фантазією скакав, одягнений в найдорощі кармазини, аби показати що має богацтво і плює на богацтво. Се був верх глупого способу думання, котрий заломлювався. Якже високо могло було зайти племя, що видавало людей з такою психікою, якби в тім племени знайшлася була в свій час правдива духовна інтеліґенція, відповідно здисциплінована, котра булаб відповідною теорією загіпнотизувала такі типи й повела до розумної жертвенности своїм богацтвом і своїм життям!

Якаж ясна наука блищить з темної бочки чорного дегтю для тих, що хочуть учитися.

Перші два роди аристократії можуть істнувати тільки там, де вони мають уряди в своїх руках, другі два роди аристократії можуть істнувати й без урядів. Призначування на уряд виборами се чисто аристократична установа, як іменування урядників се установа монархічна, котру підробляє також охльократія: влада товпи. Та в дійсности її форма установлювання урядників — дати по голові тому, що був передтим урядником і самому сісти на його місци тай сидіти так довго, поки також не дістанеться по голові. От як було недавно у нас на Вкраїні за влади батька Петлюри і батька Махна. Все те знаменито предвидів великий ум Арістотеля.

Цікаво, що той Арістотель — чоловік з дому богатий, не пив цілими днями, тільки працював. В тім зовсім не був подібний нпр. до декого з нашої „еліти".

Тепер вже погляди Арістотеля повалені. Вибори не належать до аристократичних способів. Тай можна їх прекрасно шахрувати.

Тепер вже ніде нема чистої аристократії при владі. Найдовше вона задержалася в Швайцарії. Тепер всюди панує ненависть до привілеїв, хоч є фактичні привілеї. Ненависть без ніякого умірковання, котре Монтескє уважав головною прикметою аристократії. І так воно й було, — поки аристократія не позбавила себе тої прикмети. Тоді власне зачала падати. І паде по сей день, основно паде...

Аж до пацифікації включно...

На черзі до влади — кождий, хто вміє зорґанізувати. Що з того вийде, ще не знати...

На стелі цілий ряд образів, що представляють ріжні побіди Венеції: над Пізою коло острова Родос 1098, над Ґенуенцями коло Акре 1258, знов над Ґенуенцями коло Трапані 1265, заняття Яффи 1294, заняття Падуї 1405. Автори: Вічентіно,Монтемеццано, Камілльо Белліні, Ґ. даль Моро, Франческо Бассано.

А на стінах 10 величавих картин, від Страшного Суду Пальми Молодшого почавши (над ним девять пророків кисти Вічентіна). Далі самі битви, облоги, побіди. Особливо звертають увагу дві картини: Здобуття Зари і Битва під Лепантом. Першу малював старий майстер Яків Тінторетто. Другу також він, але по пожежі, котра знищила його другу картину, вже не мав часу її ще раз малювати, отже в тій другій роботі виручив його Андрій Вічентіно. Гідний заступник Тінторетта, бо ні одного образу, ні другого описати таки не годен так, щоб читач міг собі виробити поняття, як ті образи виглядають. Така маса на них осіб, драбин, прапорів, кораблів, щоглів, весел — і руху, руху, руху!!! Хто хоче вміти малювати битви, нехай доконче приглянеться тим двом образам. Але перестерігаю, що над кождим з них треба довго постояти, щоби в нім як слід зорієнтуватися: то не образи, але якісь орґії руху, котрі знаменито віддають сумятоху битв.

Цікаво, що коли старий Тінторетто довідався про вислід битви під Лепантом, зараз написав до сенату лист, повний болю, що не міг пролити своєї крови в тім бою за віру й батьківщину, отже просить, аби бодай міг намалювати те славне діло. Йому віддали ту роботу. До десять місяців скінчив її. Тоді пожар знищив його величаву працю. А він уже був занятий своїм „Раєм".

Очевидно такі люди як Тінторетто, що хотілиб бодай малювати події, в яких не можуть жертвувати свого життя, будуть відповідно малювати. І створять велич, яка впливатиме століттями навіть на чужих. І навпаки, нічого ніколи не осягнуть такі люди, що нічим не цікавляться, кромі свого власного шлунка, а коли виїмково навіть щось сподобаеться їм, то пальцем не рушать, щоби скріпити або поширити те, що самі уважають за добре, потрібне і гарне. Се тип трави між людьми, призначений на постійне топтання. Так є — і воно справедливе. (Д. б.).

Над Лемківщиною чорні грізні хмари

I.

Наперед одно застереження: Ми Українці в Галичині не можемо ворожо відноситися до польської держави як такої та бажати собі її ослаблення, — просто тому, що якби так сталося, тоді нас ждалаб від сходу дуже страшна доля. І тим дивніше нам дивитися, коли польській державі на нашій території шкодять Поляки своїм поведенням. Не знаю, чи Вам се пустить цензура чи ні, та я уважаю своїм обовязком подати до прилюдного відома ряд фактів про те, що діється на Лемківщині і що в самім корені ослаблює почуття права в народі тай мусить мати понурі наслідки для держави. Подаю сі факти в надії, що може сі факти дійдуть до відома якогось розумного чоловіка між висшим польським державним урядництвом і він бодай в части вспіє запобічи тому, що тут діється. А тепер до самої річи.

Ще попередніми роками українське нац.-просвітне життя на Лемківщині не стрічало зі сторони відомих чинників більших перешкод. Лучалася вправді деколи, то тут-то там, заборона діяльности чит. „Просвіти“, не уділювано деколи дозволу на українські аматорські вистави, фестини, тощо, — але се були виїмкові случаї й українське нац.-просвітне життя Лемківщини плило своїм руслом.

Щойно минувшого і сего року сильно спараліжовано та дальше параліжують кождий прояв української не лиш просвітної, але навіть кооперативно-економічної діяльности. На карті українського лихоліття записалися найбільше адміністраційні власти повітів: новосанденького, горлицького і сяніцького. Але і в інших лемківських повітах під тим оглядом не лучше. Всюди по цілій Лемківщині йде масова, отверта і добре уплянована акція нищення не лише збірного, зорганізованого, але навіть поодинокого українського нац.-просвітного життя.

Відомі чинники отверто здійснюють тепер на Лемківщині ендецькі пляни, виложені в „Газеті Варшавській“ ч. 162. з 1933., де кажеться, що „програма для Лемківщини, опрацьована польськими орґанізаціями і принята перед роками польською владою, однодушно усталена і загально знана. Треба сьому населенню дати польську культуру (читай: польську душу. Л.С.) замість російської....., треба дати йому поміч (розумій: на се, щоб лекше душу лемка зробити польською. Л.С.) й опіку (ся „опіка“, як знаємо з історії, все нашому народови лізла боком. Л.С.)., треба охоронити його від української аґітації“, — а тоді буде лемкови житися немов в раю...

Коли Лемкови, на основі вище сказаного, треба дати „польську культуру“, то тим самим треба знищити се все, що стоїть на перешкоді поширенню серед лемків сеї „культури“, — отже треба в першій мірі нищити на Лемківщині українське нац.-просвітне життя.

Консервативний, польський журнал „Наша Пшишлосць“ (за жовтень 1933.) виразно кричав на адресу Українців: „Не перебирайте міри, лишіть в спокою Лемків і Білорусинів! Там ніякої вашої інґеренції і ваших впливів не хочу і рішуче їм протиставлюся.... На експанзію українізму поза границі східної Малопольщі ніякий Поляк не може згодитися“.

А не хоче і не може згодитися ніякий Поляк на поширення укр. нац. свідомости поза границі східної Галичини і тим самим на Лемківщині — як відомо — тому, бо українська національна свідомість Лемка се такий фундамент, на якім вже не так легко можнаб будувати чужу „культуру“, а вслід за тим вже не так легко можнаб перефарбувати українську душу лемка на чужу.

Щоби на Лемківщині здійснити свої пляни, уживають Поляки подвійної тактики: іншої відносно Лемків-старорусинів (чи москвофілів), а іншої відносно Лемків, які є свідомими Українцями. Перших заманюють до себе ріжними „реальними обіцянками“ аж до витворення окремої лемківської „нації“ включно, а се тому, щоби прямим і отвертим насаджуванням польщини (чи — кажучи делікатно — „польської культури“) собі їх покищо не зразити і тим самим не зблизити їх до Українців. З другими, а саме з лемками - Українцями, поводяться Поляки інакше. Тут — як згадано вище — прямо й отверто параліжують і нищать молоде українське нац.-просвітне життя.

Придивімся згаданій подвійній тактиці: наперід тактиці зі старорусинами, відтак з Українцями.

Зачали від релігійного сепаратизму і розбиття Лемків, с. є від т. зв. православія, яке загал Поляків (виїмки не входять тут в рахубу) привитав, з політичного вирахування, дуже радо і підпирав та підпирає се православіє на кождім кроці. В шкільній ділянці усунено український буквар, а впроваджено лемківський. Майже всіх учителів-Українців перенесено з Лемківщини до корінної Польщі, а на їх місце назначено Поляків. Пороблено заходи в ціли створення для Лемківщини Апостольської Адміністрації, чи там — як виражається краківський „Greko-katolik“ (ч. 3. з 1934.) — „polsko-lemkowskie biskupstwo“, яке то „biskupstwo“ — як недавно писала вшехпольська „Myśl Narodowa“ — потрібне головно з огляду на „польську рацію стану“.*) Розвинули сильну аґітацію за оснуванням читалень Качковського; в тій аґітації брали участь навіть поліційні чинники і на се маємо докази. Видають у Криниці польську ґазетку „Лемко“ на лемк. діялекті, а учителі Поляки, державна поліція і гранична сторожа(„фінанси“) аґітують за поширенням сеї ґазетки.**) Створили з деяких старорусинів „Лемківський Союз“ в Горлицях, який відграє на Лемківщині таку саму ролю, як „Просвітянські Хати“ ВУО на Волині. Возили лемківських, шкільних дітей на ріжні повітові польські імпрези і там тих дітей порядно гостили. Сю гостину фінансувало T.S.L. Плянували урядити (лиш повінь перешкодила) „Święto gór“ в Закопанім, де Лемків мали возити в тій ціли, щоб вони задемонстрували там свою ношу та уряджували якісь представлення в лемківськім діялекті, головно щоби відіграли лемківське весілля і т. п. Кошти подорожі до Закопаного і прохарчування Лемків мали покрити Поляки. Більше як рік роздавали даром лемківським шкільним дітям смалець, цукор, каву, булки, полотно, черевики і т. п., підчас коли шкільні діти польських бідних сел, які сусідують з лемківськими селами, не діставали нічого. Се був привілей виключно для Лемків і урядово називався „Akcja dożywiania Łemków“. Сего року на феріях вислали в деякі лемківські села невеликі ґуртки ґімназистів, які в тих селах перебували 2-3 неділі і списували лемківські звичаї, обичаї, пісні та всюда інформувалися про минувшину лемківських сел. В звязку з тим діждемося певно якоїсь більшої публікації про Лемківщину. З якого становища і в якім дусі буде вона написана — се ми добре знаємо.

Це все, зрозуміла річ, робили і роблять Поляки в тій ціли, щоби виробити собі у Лемків (головно у старорусинів) довіря та привязати їх до себе, бо тоді лекше буде можна здійснити остаточний плян про який згадано вище.

Та польська акція на Лемківщині викликала серед староруської лемківської інтеліґенції розбиття на дві частини. Одна „тверда“ часть остала при „Русскій Селянскій Орґанізації“ (РСО), якої орґаном є „Земля і Воля“. Ся частина, чи радше ся партія — як відомо — зиркає до Москви. Друга „мягка“ згуртувалася в „Лемківський Союз“ при криницькім „Лемку“ і гнеться в чотирі погибелі перед Варшавою. З початку обі згадані партії якось годилися, бо РСО виступила всего лиш оден раз (і то дуже делікатно і по братерськи) проти „Лемківського Союза“, згл. проти його орґану „Лемка“ (гл. „З. і В.“ ч. 10. з 1934.). Се було ще тоді, коли появилося перше число „Лемка“. Щойно тепер, коли Поляки, скріпивши вище згаданою діяльністю своє становище на Лемківщині, почали сего літа переносити з Лемківщини в корінну Польщу вже й учителів-москвофілів, а на їх місце присилати Поляків, счинився між москвофілами з РСО крик та дотинки по адресі польонофілського „Лемківського Союза“. З сего крику (гл. „З. і В.“ ч. 30. з 1934. в статті: „Для кого очищують Лемківщину“?) довідуємося, що „господа з „Лемковского Союза“ і від лемковских букварів“ дістали мин. року від власть імущих якісь „реальні обіцянки“ і тими обіцянками ще й тепер тішаться, немов дитина ґумовим бальоном, а тимчасом Поляки переносять з Лемківщини „рускі учительскі сили“ і на їх місце присилають самих Поляків, які „совершенно не знають місцевого руского язика“. —

Левко Сизий.

*) Польська преса (націоналістична й католицька) приняла — як відомо — вістку про створення сего польсько-лемківського Епископства з великою радістю і вдовіллям, а шовіністичний „Іл. Куріер Цодзєнни“ (ч. 82 з 1934) називає се „biskupstwo“ „Przedwiośnie Łemkowszczyzny“. Ми одначе скажемо, що се „Провесна“ не для Лемків, лиш для польських шовіністів, бо хоч Ап. Столиця мала при створенню Ап. Адміністрації на Лемківщині релігійну ціль, то Поляки, які старалися про створення згаданої Адміністрації, руководилися виключно політичною ціллю. Сеї Адміністрації схочуть Поляки напевно ужити яко середника до здійснювання своїх політичних комбінацій на Лемківщині.

**) Криницького „Лемка“ приходить даром в кожде лемківське село найменше 20 чисел, а до деяких сел приходить його більше як 30 чисел. Всіх лемківських сел є — як відомо — около 300; отже „Лемка“ приходить на Лемківщину даром що найменше 6.000 (шість тисяч!) чисел. Майже всюда на Лемківщині ходять щодня післанці з поштових аґенцій до поштових урядів до міст по пошту піхотою, але все в пятницю, або в суботу (с. є в ті дні, в котрі приходить „Лемко“) мусять сі післанці їхати по пошту фірою, бо пів мішка криницької бібули тяжко на плечах принести. Майже у всі лемківські села приходить „Лемко“ на адресу також таких одиниць, які зівсім не вміють читати. — З сего, що за поширенням „Лемка“ аґітують учителі Поляки, державна поліція і гранична сторожа, можна заключати,що „Лемка“ фінансують і пропаґують державні власти. В сей спосіб ті власти причиняються до підготування ґрунту під дальше ширення схизми на Лемківщині, бо — як відомо — криницький „Лемко“ стало нападає, зневажає і підкопує повагу гр.-кат. Церкви, Епископів і священиків і тим самим витворює серед деяких Лемків схизмофільську атмосферу. Сей „Лемко“ пише прецінь (гл. ч. 1 з 1934), що в гр.-кат. Церкві „ніт науки Божой, а наука чорта“, а в 2, 3, 4, 5 і 6 його числах бачимо найгіршого сорта карикатури наших священиків і навіть наших Владик. Карикатури священиків попідписувані в „Лемку“ штубацькими, хуліґанськими та ординарно-простацькими, нецензурними висловами. Щось подібного, як в большевицькім „Безбожнику“. Чиж се все — питаю — не аґітація за тим, щоб Лемки відвернулися від Церкви, в якій „ніт науки Божой, а наука чорта“, та шукали собі іншої? Чиж се також не аґітація за тим, щоби сей самий Лемко покинув зогиджених, опльованих, висміяних і очернених ґазетою „Лемком“ гр.-кат. священиків, а пішов до православія, або до якихсь сект?... Безнастанне очернювання „Лемком“ гр.-кат. священиків Українців до тої степени несмачне, що проти того очернювання реаґують навіть священики-москвофіли, про що ми читали в ч. 18 сего самого „Лемка“. Своїм очернюванням гр.-кат. священиків Українців перевищив „Лемко“ всі москвофільські ґазети. Свої помиї лле він стало на гр.-кат. священиків Українців не лиш тому, щоби тим священикам докучити і їх висмівати, але також тому, щоби тих помий самому напитися (гл. його 9 і 19 чч.), бо що в однім числі на тих священиків напише, то се сейчас в другім числі яко брехню мусить відкликати і спростувати. І так іде воно в безконечність. Яку моральну вартість представляє криницький „Лемко“, свідчить про се хочби те, що навіть рідний його брат, часопис „Селянин“, писав недавно, що загально всі статті й дописі, „Лемка“ „не варті й торби січки“ і вони, а саме сі статті й дописі, свідчать лише про велике духове й культурне убожество авторів і редакторів „Лемка“. — Подивляємо цивільну відвагу „Селянина“, що написав таку ґірку правду на рідного брата, з яким разом кормиться при однім жолобі.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець вернув недавно зі своєї літної резиденції в м. Кастель Ґандольфо до Ватикану.

Чудо св. Януарія. Що року діється чудо в каплиці св. Януарія в Неаполі. Зісохла кров св. Януарія, поміщена у скляних ампулках, прибирає первісний вигляд і буриться. Надавно се чудо відновилося на очах тисячів людей. Артилерія на военних кораблях, що стоять в неаполітанській пристані вшанувала се чудо почесною сальвою. Італійський престолонаслідник прислав для каплиці св. Януарія прегарну чашу прикрашену коралями. На чаші вирито дату 5 листопада 1931, день, в котрім престолонаслідник і його жінка перший раз були в каплиці св. Януарія. (КАП).

У найбільшім мадярськім відпустовім місці, у Маріяповчі, у днях від 7 — 9 вересня, з приводу празника Різдва Божої Матери (нов. стилю), приступили до св. Причастя 23 тисячі вірних обох обрядів. Знову на Успення Б. М., 15. VIII. с. р., приступили до Господньої трапези 14 тисячей душ. Славне се відпустове місце, ся „Мадярська Ченстохова“ належить до ОО. Василіян мадярської народности, що разом з Підкарп. Українцями й Ромунами обєднані в провінцію св. Николая, з Управою в Ужгороді. Всіх Василіян мадярської народности є 24, з того 12 священиків. Мин. року отворили вони нову резиденцію в м. Гайдудорог і вже розпочали будову свойого монастиря й церкви.

В Парижі в дні 14 вересня відбувся зїзд орґанізацій католицької робітничої молоді. Зїзд той має велике значіння як етап боротьби з безбожництвом серед французького робітництва.

Гітлєрівська влада заборонила поширювати два католицькі часописи: „Остшвайц“ видаваний в м.Ст. Ґаллєн у Швайцарії і офіційний орґан великого князівства Люксембурґ „Люксембурґ Ворт“.

В Мексику католики уладили смілу вуличну демонстрацію з жаданням відчинення католицьких церков і релігійної свободи.

Новий православний митрополит. „Русскій Голос“ в ч. 35 повідомляє, що правосл. митр. в Польщі Діонізій має незабаром уступити і його місце має занята архиепископ Алексей, епископ ординарій волинської дієцезії, прихильник українізації правосл. церкви в Польщі.

Книжка дійсно необхідна для кождого священника се III. частина

ПОПУЛЯРНИХ КАТЕХИТИЧНИХ ПРОПОВІДЕЙ

о. ПАВЛА ШВІЛІНСЬКОГО: **ПРО БЛАГОДАТЬ БОЖУ І СВ. ТАЙНИ.** (стр. 272).

Є ще лиш кількадесять примірників

по 5 зол., з почтовою пересилкою 5·50 зол.

Замовляти в Адміністрації „Нової Зорі“, Львів, вул. Ґродзіцких ч. 2. І. пов.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ФРАНЦУЗЬКО-СОВІТСЬКИЙ ДОГОВІР має бути заключений в найблизших днях в Женеві. Досі вели переговори в сій справі довірочно, щоб заскочити французьку опінію, котра моглаб мати проти сего деякі застереження. Сей пакт має запобігти скріпленню протиросійських струй, котрі можна було завважити в Франції в хвилі, коли справа приняття Росії до Союзу Народів була пересуджена.

В ЖОВКВІ невідомий справник стрілив двічи до аґента тайної поліції Станислави Яцини і ранив його смертельно. Раненого аґента відвезли до лічниці, де він скоро потім помер. Справник замаху втік. Поліція веде слідство.

НОВА ПОЛЬСЬКА ПАРТІЯ. В повітах ряшівськім, ланьцутськім і тарнобжеґськім розпадається давне „Стронництво Людове“ і твориться нова „партія радикально-хлопська“ під проводом посла Криси, одного з основників тижневика „Польска Людова“.

ПОВАЖНЕ НЕПОРОЗУМІННЯ настало між польським консулем в Букарешті Арцішевским і ромунськими журналістами. Після відомої заяви міністра Бека в Женеві богато ромунських ґазет скритикувало заяву. М. і. денник „Люпта“ написав, що польська заява саботує версальський договір. Подібно писали й інші ґазети. На те консул Арцішевский розіслав всім ґазетам заяву, в котрій закинув ромунській пресі нерозуміння і дизорієнтацію. Він написав м. і., що критика засади, яку Польща обороняє, може походити з жерел чужих ромунському народови. Тоді ромунські політичні журналісти в Букарешті оповістили спільну заяву, в якій протестують проти форми листа польського консуля.

В ЛІТОМИШЛІ (Чехословаччина) відбувся в днях 9 і 10 вересня с. р. зїзд чеської католицької партії. Словацькі католики на чолі з о. Глінкою також взяли участь в зїзді. Зїзд ухвалив резолюції, в яких м. ін. домагається пошанування католицьких засад в шкільництві, законодавстві, орґанізації і т. д.

НА ЗАКАРПАТТІ відбулися недавно коло Ужгороду маневри двох чеських армій.

ЧЕСЬКА ВЛАДА відібрала почтовий дебіт отсим польським часописам: „Раздва-тши“, „Тайни Дедектив“, і „Врублєна даху“.

В ҐДАНСЬКУ поліція перевела ревізію в помешканні редактора жидівської ґазети „Данціґер Ехо“ Леві'я. В редакції сконфіскували деякі папери.

КАНЦЛЄР ҐІТЛЄР ЗАЯВИВ кореспондентови французької ґазети „Л'Ентрансіжан“, що від приходу до влади старається поліпшити німецько-французькі відносини. Німецько-французьке порозуміння в справі басейну Саари булоб без сумніву початком покращання німецько-французьких відносин. Німеччина моглаб повернути до Женеви, колиб їй признали рівноправність. Канцлєр Ґітлєр звернув увагу на факт, що після вступлення Совітів до Союзу Народів витворилося нове політичне положення і що Совіти стараються поширювати комуністичну пропаґанду в цілім світі. Вкінці Ґітлєр висловив переконання, що для поліпшення французько-німецьких відносин булоб побажаним, аби як найбільше Французів приїздило до Німеччини, на місци пізнавати правдиве положення в Німеччині.

АВСТРІЙСЬКА ПОЛІЦІЯ увязнила провідника австрійського „Фольксбунду“ Германа Нойбахера і його жінку. Нойбахер був ґенеральним директором великого будівельного підприємства. Причина увязнення невідома.

МІНІСТР БАРТУ перед відїздом з Женеви до Парижа відбув довгу нараду з комісарем Літвіновим. Радили м. і. над т. зв. східним пактом і над відношенням до Польщі. Пертінакс пише в „Еко де Парі“, що у французькій заграничній політиці настануть великі зміни.

В ЕСПАНІЇ комуністи і соціялісти підготовляли переворот на 1 жовтня с.р. Одначе правительство викрило змову, перевело ревізії в цілім краю та викрило великі маґазини зброї. Комуністи мали не лише скорострільні, але навіть міномети і ґазові бомби. Президент Замора підписав декрет, яким оповістив виїмковий стан в цілій Еспанії.—Як відомо, Еспанія недавно знайшлася в руках „поступовців“, котрі визнали большевиків, ну, й тепер „поступає“ — просто в пропасть.

В М. АТЛЯНТА (Злучені Держави Півн. Америки) розпочали будувати табор відокремлення, в котрім будуть приміщені всі увязнені в звязку зі страйком. Значить, мода.

МІЖ ЯПОНІЄЮ Й СССР мало дійти до порозуміння в справі ціни за східно-китайську зелізницю. СССР має продати ту зелізницю за 170 міліонів єн, то є около 10 міліонів фунтів стерлінґів по курсі дня. Ціна та, неймовірно низька, вказує на величину страху, яку СССР має перед „джію-джітсу“ з Японцями.

МАНДЖУРСЬКІ ВЛАСТИ увязнили недавно 12 урядників і робітників совітських горожан, що працювали на ріжних стаціях східно-китайської зелізниці.

Лікарський фейлетоник.

Хиби серця

Хиби серця се дефекти заставок і серцевих усть (кінчин). Вони виступають найчастіше в виді недомикання заставок, звуження усть або комбінації тих обох змін. Хиби ті можуть бути вроджені та набуті. Щоби зрозуміти механізм їх повставання, треба щось знати про само серце.

Серце відограє в кровоноснім укладі ролю ссучо-гнетучої помпи і заразом роздільчої стації. Відповідно до того серце поділене наздовж сильною і непропускальною перегородою на дві половини: праву і ліву. Кожда половина складається з передсінка й комори. Кров зі всіх тканок і орґанів тіла насичена двоокисом вугля, напливає наперед до правого передсінка серця і звідти пливе до правої комори, котра висилає кров до легенів. В легенях кров позбувається двоокису вугля, побирає запас окису і вертає до серця, але вже до лівого передсінка. Потім перепливає до лівої комори, звідти бючками розходиться по цілім тілі. Постійний напрям кровообігу удержують серцеві заставки, вентилі в серцевих отворах.

Підчас ріжних заразливих недуг, дуже часто при острім ревматизмі й ангіні, до крови дістаються заразки, кружать з нею разом і задержуються на серцевих заставках, на їх вільних берегах або в місці їх причіплення до стінки серцевого устя, та викликають запалення тканки, що вистелює їх т. зв. запалення о с е р д я. Часом наступає смерть, частіше видоровлення. Залежно від місця повстає здеформування і недомикання заставок, або звуження устя або одно і друге рівночасно.

В такий переважно спосіб повстають серцеві хиби. Наслідком їх є забурення кровообігу в самім серці. Коли заставки не замикаються, частина крови, випхненої з комори або передсінка, вертає назад; тимчасом другим устям напливає знов кров. Таким чином дана частина серця постійно переповнена кровю і мусить виконувати збільшену працю. Стінки серця зразу розтягаються, потім переростають і грубіють, як кождий тяжко працюючий мяз. Тоді хиба серця вирівнана. Зміни в серці не можуть лишатися без впливу на орґанізм. Зчасом інші відтинки серцевих мязів примінюються до нових умовин праці. Одначе вкінці сила серцевих мязів зачинає вичерпуватися і виступають обяви недомагання серця зі всіми наслідками того стану.

Люди з хибою серця жиють дуже часто до пізної старости і не відчувають ніяких недомагань. Очевидно, вони мусять бути обережні і не перетяжувати працюючого серцевого мяза. Навіть коли вже виступлять прояви недомагання, можна їх на довший час усунути відповідним ліченням.

НОВИНКИ

Старі пятьзолотівки тратять вартість дня 30 вересня с. р. і перестануть бути середником платности. Треба се знов пригадати народови.

Важне для податкових платників. Виконні розпорядки міністерства скарбу дають важний привілей для платників при вношенні відкликів. На скарбові уряди наложено обовязок давати платникам подрібні устні інформації про правну підставу виміреного податку, щоби невдоволені мали на чім спирати свої рекурси.

Мін-во скарбу видало розпорядок до скарбових палат, щоб вони здержали екзекуції в рільників за публичні належности до перших днів жовтня с. р. з огляду на час осінних засівів.

Новим начальником виділу безпеки воєвідського уряду у Львові призначений п. Казимир Самбор, начальник виділу безпеки в Станиславові.

З **Варшави** доносять, що там виринув проект, наложити обовязок суспільного обезпечення також на халупників. З чогож ті бідаки мають платити?

З Берези Картузької на волю вийшли отсі Українці: Д-р Михайло Гижа, Іван Шелем і Ярослав Шевчук з Висової біля Горлиць, Петро Мигович та Іван Король з Калуша, Михайло Теодорович зі Зборова, Осип Ганачевський з Бережан, Володимир Керничний з Тернополя, Микола Савчин з Бучача, Володимир Гаськевич з Волині, Олекса Дражньовський з Чорткова, Гордій Бас з Костополя, Володимир Ляшкевич зі Снятина, Теодор Баран з Перемишлян і Богдан Рибчук з Городенки. Всіх ізольованих було в таборі 217 . В тім 142 Українців, 39 Поляків, 36 комуністів. Досі звільнили з табору: 15 Українців, 14 Поляків і 5 комуністів.

Суд у Станиславові засудив 21-літну Лідію Маківну на рік тюрми за приналежність до ОУН і за кольпортажу летючок.

За приналежність до ОУН суд в Стрию засудив Миколу Сливку зі Синевідська на 5 літ вязниці.

В Калущині вибухла епідемія червінки. Влада замкнула школи в 16 громадах і заборонила всякі збори, вистави, ярмарки і т. д.

Ліцитація Олександра Ониська, власника великої крамниці з порцеляною у Львові, вул. Галицька 14, відбулася серед драматичних моментів. Причина ліцитації — залеглий чинш. На ліцитації купували головно Жиди.

Українське летунство в Америці. Союз Гетьманців Державників в Америці крім свого першого літака „Україна“ задумує збудувати ще два літаки: „Київ“ і „Львів“. На ту ціль збирають жертви між нашою еміграцією.

Івана Мондока, вождя українських комуністів на Закарпатті та ще кількох закарпатських комуністів увязнили в Москві за приналежність до „контрреволюційної орґанізації“. Протиукраїнська нагінка російських комуністів триває дальше.

Вовки появилися великими тічнями в нашій Чорногорі.

Від парасоля сполошилися коні в Заболотові, поломили віз і потратували кількох людей.

Гумор. — Чому ви властиво вернули і ще раз вибили того пана, хоч ви його вже передтим вибили по лици в почекальні? — Та бо прошу пана судді — поїзд спізнився і я ще мав трохи часу.

Податок на бездітних жінок. На конференції югословянських лікарів д-р Зеліч поставив внесення, щоб наложити податок на тих жінок, котрі ухиляються від материнства. Фонди з тих податків малиб бути призначені на поміч для родин з численним потомством. Проект д-ра Зеліча принято оваційно і постановлено його предложити в парляменті. (КАП).

200 літ минає сего року від появи знаменитої праці Монтескіє п. з. „Уваги про величину й упадок Риму“.

„Райхспост“ доносить: Знаний большевицький письменник І. Еренбург оголосив незвичайно острий протест проти цілевого впроваджування в блуд чужинців, що приїзджають звиджувати СССР. Офіціяльне совітське бюро— пише він — створює для чужинця фікційний світ й окружає його атмосферою неістнуючого добробуту тоді, коли серед совітських мас панує голод і бруд. Для чужинців є готелі, де є богато їди, де є музика і танці та інші розривки, натомість укривають перед чужинцями пусті склади, терпіння люду і брутальність у взаїмних відносинах людини до людини... Ще недавно такий протест бувби неможливий. (КАП)

В Торуні увязнили старшого секретаря Городського Суду Ґустава Лавбе Він присвоїв собі 2.500 зл. і втік. Тепер зловив його припадково, бо ніхто не сподівався, щоб він незамітно повернув до Торуня. Одначе в него знайшли вже тільки 500 зл.

Магістратське багно у Варшаві так характеризує теперішний президент Варшави Старжиньский: Досі я ніде не бачив такого нехлюйства і марнування публичних грошей, як на терені міської самоуправи Варшави. Нпр. кожда дитина трамваяра у передшкіллю коштує місто 245 зл. Скажу коротко: болото, бруд і сморід.

На острові Куба були недавно революційні заворушення. Одного редактора, що скритикував реорґанізацію армії на Кубі, вояки примусили за кару випити більшу скількість рицинового олію та заборонили йому критикувати владу.

В бальонових змаганнях за чашу Ґордона-Бенета у Варшаві взяло участь 19 бальонів: польських, німецьких, французьких, бельґійських і американських. Чашу одержить той летун, що осяде як найдальше від Варшави. Деякі бальони вже осіли в Лотві, Литві, Фінляндії та СССР. Інші бальони летять дальше, несені східним вітром. Один бальон, що летів дуже високо, острілювала совітська пограничка сторожа коло Путилова.

Просимо не забувати, що хто на час не присилає передплати, той дуже шкодить своїй пресі.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

Впр. о. Е. Модрицький. Катехизм „Божа наука“ вже вийшов. Висилає о. Блозовський, Львів, пл. св. Юра 5.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·19·— 5·21·— зл. Золотий доляр 8·92—8·9 5 Канадійський доляр 5·26; 1 німецька марка 1·97—2·00; 100 франц. фр. 34·95; 100 чеських корон 22·; 1000 ром. левів 40 зл.; 100 австр. шілінґів 99·—99·50 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл.	льоко Підволочиська	—	льоко Львів	
Пшениця двірська	16·75—17·00;		18·75—19·00	
Пшениця збірна	15·25—15·50;		17·25	17·50
Жито двір.	15·00—15·25;		16·75—17·00	
„ збірне	14·50—14·75;		15·50—15·75	
Ячмінь двір.	14·25—14·50;		—·—	—·—
Ячмінь на мливо	13·50—13·75;		14·25	15·00

Ціни в зл.	льоко Підволочиська	—	льоко Львів	
Овес двір.	11·50—12·00;		13·00—13·50	
Овес збір.	11·00—11·50;		12·00—12·50	
Гречка на мливо	17·50—18·—;		—·—	—·—
Гречані крупи	31·50—32·00;		—·—	—·—
Кукурудза	19·00—20·00;		—·—	—·—
Ґрис пшен.	8·50— 8·75;		9·75—10·00	
Ґрис житний	8·75— 9·00;		9·75—10·00	
Ґрис ячмінний	9·— — 9·20;		9·50— 10·0	

Тенденція вдержана. Рух слабий.

Набіл: Маслосоюз платив 26. IX. с. р. за 1 кґ. масла пріма десер. 1·90, зл., за 1 л. молока 14 сот., за 1 л сметани 60 сот., за 1 копу яєць 2·55—2·60 зл. Тенденція на масло оживлена, на молоко і сметану вдержана, на яйця сильна.

Живина: Маслосоюз повідомляє, що від 26 IX с. р. платить своїм доставцям за 1 кґ. живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „МС“ у Львові (вул. Б. Ґловацького 23): Курята (пара курят важить не менше як 1·50 кґ) за 1 кґ. 0·90 зл.

Кури	І кляса за 1 кґ.	0·90 зл.
Кури	ІІ кляса за 1 кґ.	0·65 зл.
Качки	І кляса за 1 кґ.	0·70 зл.
Качки	ІІ кляса за 1 кґ.	0·50 зл.
Індики	І кляса за 1 кґ.	1·00 зл.
Індики	ІІ кляса за 1 кґ.	0·70 зл.
Пантарки пріма	за 1 кґ.	1·00 зл.

Тенденція спокійна.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Всім знані підручники до навчання релиґії і поручені всіми трема Високопреосвященими Ординаріятами а то: — 1) Малий катехизм хр. кат. релиґії ціна зл. 0.60; — 2) Коротка біблійна історія Ст. і Нов. Завіта зл. 1.— (передше зл. 1.20) до набуття під нище поданою адресою. Всч. О.О. Катехити при більших замовленнях для шкільної дітвори дістануть значні опусти в цінах, догідні услівя сплати і даром поштові пересилки. Для книгарень ориґінальні рабати. Замовлення на адресу: В. Ґірняк — Станиславів, вул. Красінського 12. або скр. пошт. 173.

187 - 2—10

Інтеліґентна особа, літ 40, що добре розуміється на господарстві й кухні, пошукує посади господині у священика (найрадше на селі). Ласкаві зголошення проситься слати до Адміністрації „Нової Зорі“ для „Господині“. 188-1-2.

КІНА

АДРІЯ: На приказ царя.
АТЛЯНТИК: Особиста секретарка виходить заміж.
КАСІНО: Любов Тарзана.
КОПЕРНИК: Передмістя.
МАРУСЕНЬКА: Бунтівник і ревія.
МІРАЖ: Приятель Тарзана.
МУЗА: Невидимий чоловік.
ПАЛЯС: Карнавал і любов.
СТИЛЕВЕ: Катерина Велика й ревія.
УТІХА: Зла дівчина й ревія.

МЕБЛЕВЕ ОБИТТЯ, брокати, портіери, котари і фільци до підліг, таблатки й коронки поручає по фабричних цінах **ВАНК,** Марійська площа 6.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видав й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра.

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 30 вересня 1934. Ч. 74 (772)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Всесвітний Евхаристійний Конґрес

В жовтні с. р. відбудеться в Арґентині в Буенос Айрес Всесвітний Евхаристійний Конґрес. Рахують, що на конґрес прибуде около міліон католиків з цілого світа. В конґресі візьме участь секретар стану Ватиканської Держави кард. Пачеллі. В Евхар. торжестві візьмуть громадну участь бразилійські Українці під проводом протоігумена о. Маркіяна Шкірпана ЧСВВ з релігійними й національними прапорами. Українські хори з Куритиби і Парани мають виступити зі своїми продукціями на духовній святочній академії. Сподіються приїзду на конґрес і наших владик з півн. Америки Преосвященого Василя Ладики ЧСВВ та Преосвященого Константина Богачевського. (к).

Вибори до громадських рад в Галичині

Польська преса доносить з Варшави: Оповістили тут урядовий виборчий правильник виборів до гром. рад на терені воєвідств краківського, львівського, станиславівського, тернопільського, поморського і познанського. В найблизшім часі старости у згаданих воєвідствах розпишуть виборчі речинці.

Православні затії на Лемківщині

Варшавська автокефалія намагається всякими засобами закріпити свої дешеві здобутки на Лемківщині. Тому не спускається вже на місцевих агітаторів православя, а підсилює православний рух *своїми людьми*. Яку велику вагу кладе на се митр. Денис, свідчить факт, що він спонукав дотеперішнього редактора православного офіціоза „Слово", Юрія Павлишина, щоби вступив в духовний стан і посвятився пропаґанді русофільства та православя на Лемківщині. І справді 1 вересня с. р. Павлишин приняв свячення з рук виленського епископа Теодозія. Митр. Денис відзначив його відразу „набедренником за усердную службу для Церкви Христовой" і вислав на настоятеля церкви в Чорнім, горлицького пов.

Богослуження за мучеників в СССР

в Женеві на передодні приняття СССР до Союзу Народів.

В Женеві в церкві Найсв. Серця Ісуса о. кан. Петіт відправив торжественне заупокійне богослуження за міліони замучених в Совітах. Асистували два священики. Хор відспівав „Реквієм". Посередині церкви виставили катафальок. В першім ряді приявних було кількох достойників православної Церкви, д-р Лодиженський з комітету „Про Део",його брат директор орґанізації робітників-християн у Франції та ін. На богослуженні були маси вірних, злучених актом щирої молитви. Та церемонія мала зворушуючий характер як доказ журби католицької Церкви за долю терплячих. (Католицька Аґенція Пресова).

Як щадять на освіті?

700 до 800.000 дітей не має школи.

Орґан „Научицель Польскі" приносить такі вісти: Буджет освіти в Польщі виносив в 1929-30 р. 458 міл. зол., а на 1934-5 рік тільки 311.5 міл., отже менше на 146 міл. або около 30 проц., хоч число дітей в тім часі зросло з 3.757.000 на 5.169.000 (без Шлезька). Значить число дітей зросло о 30 проц. Число дітей у шкільнім віці поза школою виносить 700 до 800.000. Одначе навіть в тім зменшенім буджеті роблять ще ощадности й видають кождого місяця пересічно півтора міліона менше ніж предвиджено в буджеті.

Новий закон про приватні школи

З Варшави доносять, що новий закон про приватні школи впровадив обовязок для основників таких шкіл, їх директорів й учителів предкладати шкільним властям свідоцтва моральности. Тепер староства одержали новий розпорядок з виясненням, що в тих свідоцтвах має бути стверджене відповідне поведення під оглядом моральним і щодо відношення до польської держави. Коли опінія адміністраційних властей відємна, треба відмовити свідоцтва, повідомляючи про те директорів шкіл й учителів окремим рішенням. Від тої відмови видачі свідоцтва моральности можна робити відклик до воєвідства, але тільки до 14 днів від одержання відмови. — Такі свідоцтва були і в царській Росії.

Німеччина готова до війни

Німці за два роки видали на зброю більше ніж Французи за 15 літ.

Жидівські еміґранти з Німеччини видають в Парижі тижневик „Дас Нае Таґебух". В нім пишуть, що Франція видає річно 2 міліярди франків на зброю, а Німеччина 3 міліярди марок (20 міліярдів франків), себто Німці дають около 7 проц. доходу всеї нації. Зброя, котру Французи громадили кільканацять літ, не має тепер великої вартости. Німеччина має найновішу і найліпшу зброю. Вона вже готова до війни. — Та у страха — великі очі.

Мандрівний пожар

В Берліні стався такий незвичайний випадок: Драбинястий віз наладований сіном, переїзджаючи попід дроти високого напняття, запалився від електричної іскри і став нагло в огні. Сполошені коні зачали бігти через місто з горіючим возом викликуючи паніку в місті. На щастя вдалося задержати коней і вгасити „мандрівний" пожар. Ніяких жертв в людях не було.

Чи Ваша церква, парохіяльні будинки, читальня, школа, кооператива обезпечені в дозволеній законом 1/3 частині в Т-ві взаїмних обезпечень „Дністер"? Коли ні то обезпечіть негайно сю частину в „Дністрі" за попередним виповідженням в ПЗУВ.

Господарка в СССР

На основі оригінального звіту Сталіна.

ПРОМИСЛ.

Як СССР „перегнав" в промисловій продукції Америку, Анґлію, Німеччину і Франціо...

Очи всего світа звернені тепер з особлившою увагою на большевиків, а саме від хвилі, коли СССР принято в круг християнських культурних держав відомим вже вислідом голосування в Женеві на засіданні Ради Союза Народів. Отже тепер спеціяльно цікаво придивитися большевицькими очима передовсім совітській господарці. Чи ті большевицькі очи не мають зиза і якого зиза, побачимо дальше.

Як відомо, большевики, здобувши владу в Росії, забажали зробити з відсталої аґрарної Росії країну високо промислову. СССР під оглядом промислу мавби не тільки дорівнати найбільш промисловим державам Европи і Америки, але ще й *перевисшити* їх. *В тій ціли большевики* звернули увагу головно на розбудову промислу в СССР. Вони стали будувати фабрики в СССР, спроваджувати з заграници спеціялістів у ріжних галузях промислу і продукувати ріжні фабрикати. Все те булоб цікаве і навіть, що торкається „перевисшення" Европи, веселе, колиб одночасно не було — сумне. Бо у все те большевики вложили і вкладають величезні суми грошей, які безоглядно стягнули і стягають головно з селян. Стягнули і стягають зі селян так безоглядно, що зовсім зруйнували їх економічно. Особливо зруйнували українських селян. Зруйнували до тої міри, що на Україні, котра доси була шпихліром Европи, запанував недостаток і голод, внаслідок чого згинуло вже кілька міліонів українських селян.

Як виглядає те большевицьке упромисловлення СССР?

Перед нами останній звіт теперішнього диктатора СССР. Й. Сталіна про внутрішнє і заграничне положення СССР.*) В тім звіті Сталін звертає особливу увагу саме на промисл в СССР і порівнує його з промислом в інших державах; в ЗДПА., в Анґлії, в Німеччині й у Франції. Порівнує і „виказує цифрами", що в обсязі промислової продукції СССР не тільки вже зрівнався зі згаданими вище найбільш промисловими державами на світі щодо темпа розвою, але навіть — „перегнав" їх...Читачу, ти не віриш? Коли не віриш, то ось тобі оригінальні таблиці, котрі наводить Сталін:

Обсяг промислової продукції в процентах до 1929 р.

	1929	1930	1931	1932	1933
СССР	100	129,7	161,9	184,7	201,6
ЗДПА.	100	80,7	68,1	53,8	64,9
Анґлія	100	92,4	83,8	83,8	86,1
Німеччина	100	88,3	71,7	59,8	66,8
Франція	100	100,7	89,2	69,1	77,4

*) Й. Сталін: Звітна доповідь XVII з'їздові партії про роботу ЦК ВКП(б). Київ, 1934.

„Ця таблиця, як бачите, — каже Сталін — сама говорить за себе".

„В той час як промисловість основних капіталістичних країн падала рік-у-рік у порівнянні з рівнем 1929 р. і лише в 1933 р. стала трохи оправлятися, далеко ще не досягнувши, однак, рівня 1929 р., промисловість СРСР росла рік-у-рік, переживаючи процес безперервного піднесення.

„В той час як промисловість основних капіталістичних країн показує пересічно скорочення обсягу своєї продукції на кінець 1933 р. в порівнянні з рівнем 1929 р. на 25 проц. і більше, промисловість СРСР виросла за цей час більше ніж у двоє, тобто більше ніж на 100 проц. (Оплески).*)

Та Сталін не обмежується наведенням тільки поданої вище таблиці. Він наводить іще одну, котра ще більше наглядно має показати „занепад" промислу в найбільш промислових досі державах світа та „кольосальний" промисловий розмах в СССР. Та друга таблиця виглядає так:

Обсяг промислової продукції в процентах до довоєнного рівня:

	1913	1929	1930	1931	1932	1933
СССР	100	194,3	252,1	314,7	359,0	391,9
ЗДПА	100	170,2	137,3	115,9	91,4	110,2
Англія	100	99,1	91,5	83,0	82,5	85,2
Німеччина	100	113,0	99,8	81,0	67,6	75,4
Франція	100	139,0	140,0	124,0	96,1	107,6

Навівши отсю другу таблицю, Сталін каже:

„Як бачите, промисловість Анґлії і Німеччини все ще не досягла довоєнного рівня,тоді як ПАСШ і Франція перевищили його на кілька процентів, а СРСР підняв — збільшив свою промислову продукцію за цей період у порівнянні з довоєнним рівнем більше ніж на 290 проц. (Оплески)"**)

Такі цифри навів і так сказав дослівно Сталін на недавнім зїзді комуністичної партії про промисл в СССР., ЗДПА., Анґлії, Німеччині і Франції. З тих цифр і з тих слів, як бачимо, пробивається наглядно з одної сторони намагання совітського диктатора вмовити в своїх некритичних слухачів „величезний" розвій совітського промислу в СССР., з другої — викликати в тих слухачів переконання про куди „слабший" розвій чи навіть „занепад" промислу в П. Америці, Анґлії, Німеччині і Франції. Щоби осягнути свою ціль Сталін не завагався вжити до того хитрого „тріку", який на перший погляд надає його словам знамя правдивости. Та коли розглянути той його „трік" критично, тоді він покажеться нам не доказом „величезного" розвою промислу в СССР. і „занепаду" промислу в П. Америці, Англії, Німеччині і Франції, але — одним великим большевицьким обманом.

В чім суть того обману?

Суть того обману в тім, що Сталін в одній і другій порівнюючій таблиці оперує тільки загальними процентами а не подає докладних цифр, котрі одиноко давалиб правдиве поняття про стан промислу в СССР і в інших державах Европи й Америки. А що можна легко доказати тільки процентами, побачить читач наглядно на отсих прикладах:

Якась держава (Анґлія чи Америка) має нпр. 100.000 фабрик, а якась приватна одиниця має тільки 1 фабрику. В якімсь часі число фабрик в тій високо промисловій державі зростає на 1000 нових фабрик і вона вже матиме 101.000 фабрик, а в тім самім часі згадана приватна одиниця закладає ще одну нову фабрику і вона вже матиме разом 2 фабрики. Якже представляється розвій промислу в тій державі і в тої приватної одиниці процентово? А ось так: В тій високо промисловій державі, котра побудувала нових 1000 фабрик, промисл зріс процентово тільки на 1 проц., а в тої приватної одиниці, котра в тім самім часі побудувала тільки 1 нову фабрику, промисл зріс аж на 100 проц....

Подібно мається річ і зі зростом згл. зі зменшенням промислової продукції. Коли промисл, котрий продукує 100.000 якихсь фабрикатів (нпр. пар чобіт), в якімсь часі зменшить ту продукцію нпр. о 1.000 пар чобіт, то процентово та продукція впаде зі 100 проц. до 99 проц. А коли якийсь швець, що досі робив в якімсь часі тільки 1 пару чобіт, зробить в тім самім часі 2 пари чобіт, то процентовой ого промисл сильно зріс і то на цілих 100 проц....

З обох отсих наведених щойно прикладів бачимо надто наглядно, що значить оперувати самими тільки процентами, а не дійсними цифрами. Тому, коли Сталін в першій своїй таблиці виказує, що „промисловість основних капіталістичних країн (себто: ЗДПАмерики, Анґлії, Німеччини і Франції) показує пересічно скорочення (підчеркнення самого Сталіна) обсягу своєї продукції на кінець 1933 р. в порівнянні з рівнем 1929 р. на 25 проц. і більше", та що „промисловість СРСР виросла (підчеркнення також самого Сталіна) за цей час більше ніж у двоє, тобто більше ніж на 100 процент", — то передовсім треба запитати: А кілько то взагалі випродукував фабрикатів у тім часі промисл СССР і промисл ЗДПА., Анґлії, Німеччини і Франції не процентово але дійсно? Так само треба запитати і відносно другої таблиці, котру наводить Сталін і котрою хоче виказати, що тоді як „промисловість Анґлії і Німеччини все ще не досягла довоєнного рівня, а ПАСШ і Франція перевищили його на кілька процентів", то „СРСР підняв — збільшив свою промислову продукцію за цей період у порівнянні з довоєнним рівнем більше ніж на 290 проц.": А кілько то взагалі продукував фабрикатів перед війною промисл Росії та промисл ЗДПА., Анґлії, Німеччини і Франції та кілько продукують вони нині не процентово але дійсно? Бо тільки докладні цифри про кількість випродукованих фабрикатів а не процентове відношення може дати вірний образ стану промислу в СССР і його чисельне відношення до промислів ЗДПА, Анґлії, Німеччини і Франції. Та таких докладних цифр Сталін не подає ні про промисл СССР, ні про промисл держав, з якими порівнує совітський промисл. Чому? Се аж надто ясне. Бо тоді відношення між промислом СССР і промислами ЗДПА, Анґлії, Німеччини і Франції вийшлоб зовсім але то зовсім інакше, ніж те, що його подає Сталін при помочи хитрого тріку з процентами. Тоді показалосяб наглядно для кождого, що з одного боку промисли ЗДПА, Анґлії, Німеччини і Франції не в такім „занепаді", як се виходилоб з таблиць Сталіна, а з другого боку — промисл СССР ще далеко-далеко не може рівнатися з промислом котрої небудь зі згаданих вище держав, а не то щоб їх „перегнав". Та Сталінови треба було „виказати" товаришам з комуністичної партії з одного боку економічний „занепад" буржуазної Европи й Америки, а з другого — „величавий" господарський розвій СССР під його диктатурою. Тому він ужив такого тріку з процентами.

Та є ще одна сторінка промислу СССР, котра дуже і дуже відріжняє його відємно від промислу ЗДПА, Анґлії, Німеччини і Франції, а котрої вже не можна закрити ніякими процентовими тріками. Се якість совітських промислових фабрикатів. Під тим оглядом совітські промислові фабрикати мають уже свою „вироблену марку" — передовсім у самім СССР, бо заграницю совітські промислові фабрикати зовсім не йдуть. Та марка у найвищім степені кепська. Совітські промислові фабрикати під оглядом якости переважно не видержують ніякого порівнання з такими самими промисловими фабрикатами заграниці. Клясичним прикладом можуть служити тут ославлені совітські рільничі трактори: їх велика кількість показалася — не до ужитку. Якість совітських промислових фабрикатів така нікчемна, що на неї не міг не звернути уваги навіть сам Сталін. Він у згаданім вище своїм звіті зїздови комуністичної партії, говорячи про совітський промисл, робить тому промислови між ін. докір саме за його якість. Вичисляючи ріжні хиби совітського промислу, Сталін наводить як одну з головних хиб того промислу дослівно: „Цілком недопустиме ставлення до питання про поліпшення якості продукції".*) А закінчуючи устуи свого звіту, присвячений совітському промислови, Сталін між черговими завданнями, які вказує тому промислови, наводить між ін. таке завдання: „Поліпшити якість товарів, що випускаються, припинити випуск некомплектної продукції і карати всіх тих товаришів, не зважаючи на особи, які порушують або обходять закони радянської влади про якість і комплектність продукції".**) Та не тільки карами Сталін предкладає піднести якість совітських промислових виробів. Він знає добре, що ліпша праця варт більше, як праця гірша та що ліпшу працю можна осягнути через ліпшу винагороду. Тому Сталін у згаданім звіті виставив далі як одно з чергових завдань домагання: „Добити зненсібку в роботі і зрівнялівку в системі зарплати".***) Іншими словами: хто ліпше працює, той повинен діставати й ліпшу платню. Як відомо, досі большевики не робили ніяких ріжниць між робітниками і давали всім без огляду на якість їх праці, однакову заробітну плату. Доходило до того, що нпр. в СССР був такий час, що президент Академії Наук мав точно таку саму платню, як сторож при тім будинку, в котрім була Академія, директор великої фабрики діставав тілько, що замітач у тій фабриці і т. д. Річ ясна, що життєва практика кріваво доказала большевикам всю глупоту такого прикладання засади „рівности" до економічного і духового життя. По довгих літах муки і тортур зрозуміли глупоту комуністичної теорії навіть большевицькі доктринери і прилюдно назвали глупоту — глупотою. Одначе не мали відваги признатися, що то вони були винні в тій глупоті і її страшних наслідках, але звалили всю вину на „буржуазних професорів". Інакше кажучи: перше мордували тих буржуазних професорів за виступ проти комунізму, а тепер будуть їх бити за видумки комунізму. І бють. Доходить до такого комізму, що в СССР зачинають бити найлівіших комуністів за те, що вони вводять в життя мнимі теорії буржуазних професорів про зрівнялівку і т. д. Так закручується комуністична теорія і практика в якімсь небувало дивнім діявольськім танці, в котрім все собі противорічить і все стає рівночасно смішним і страшним. А документи тої смішности і того жаху маємо перед очима у промовах і рахунках головних провідників большевизму.

Представивши слушні думки і крутійства Сталіна в области промислу, представимо на другий раз виступи і погляди Сталіна в области сільсько-господарській.

*) Ст. 6—7.
**) Ст. 6.

*) Ст. 23. Се значить, що таке ставлення до якости товарів (тих, що їх продукують у совітських фабриках)—цілком недопустиме (неможливе).
**) Ст. 24.
***) Ст. 25. „Зарплата" значить „заробітна платня". Що в тім жаргоні значить „знесобка", напевно не знаємо. Мабуть: неробленя ріжниці між тим, хто працює ліпше і тим, хто працює гірше.

Що сталося в Жовкві

Недавно в Жовкві невідомий справник вбив в ночи трома револьверовими стрілами поліційного аґента Станислава Яцину. Рівночасно згорів фільварок ОО. Василіян при вул. Глинській. Згоріло все збіжжа, звезене до стоділ. Також вибили вікна в „Народнім Домі". Поліція зявилася, але демонстранти були вже „по роботі". Перед смертю Яцина відзискав на хвилю притомність і сказав: „Шукайте чоловіка в білім плащі". В звязку з тим увязнено 60 Українців, м. ін. одного друкарського складача, що мав білий плащ.

Наш кооперативний промисл

„Будучність", торговельно-промислова кооператива з обм. порукою в Тернополі.*)

Переїзджаючи зі Львова через Тернопіль завважив я перед самою стацією зліва новий двоповерховий дім, в модернім стилю, з червоної цегли, з широкими вікнами. Перед ним видно велику таблицю з написом: Фабрика туток і паперців „Калина". Тому що до відїзду мого поїзду мав я більше як три години часу, скористав я з нагоди та вибрався на оглядини нашої кооперативної фабрики.

Зі стації йдеться ліворуч через міст над зелізничими шляхами, відтак вліво вул. Пунчерта, де під ч. 27 є новий „ґігант". Деревляна, біла таблиця при вході повідомляє, що фабрику „Калина" будує Кооператива Інжинірських Робіт (КІР) на підставі пляну інж. Яр. Соневицького.

Новий будинок української фабрики туток і паперців „Калина" в Тернополі.

Будинок фабрики „Калина" робить враження модерного зверха і внутрі. На І. поверсі праворуч є простора канцелярія управи фабрики. Начальний директор Др Степан Чумак, як звичайно дуже занятий, коли довідався, що співробітник „Нової Зорі" бажає оглянути фабрику, поручив другому дир. Іляріонови Брикевичови опровадити мене по фабриці. І так на І. пов. направо міститься управа фабрики: велика ждальня, ліквідатура, в котрій працюють два урядники, бухгальтерія (1 урядничка), 2 кімнати для двох директорів і саля засідань. Уладження тих кімнат зовсім модерне. На стінах дипльоми, похвальні грамоти з вистав, історичні картини, прібки продукованих товарів, мапи Галичини і т. д. Всюди чистота і порядок.

На І. пов. ліворуч робітня: 3 краячі, з того 1 автоматичний, крають великі аркуші паперу-бібулки на малі частини величини книжочки паперців. Що 100 аркушів є жовта бібулка. Се улекшує потім робітницям складання книжочок, бо не треба їх числити. Сі краячі подібні до інтроліґаторських краячів, якими обтинається береги книжок перед оправою. Окремі машини виробляють пуделка. Картон по кількох вправних рухах робітниці стає пуделком на паперці або тутки. Найцікавіша машина до туток, т. зв. „гільзярка". Се машина Лєрнера з Відня, найновішої конструкції, коштувала 13.000 зл. плюс 5.000 цло. Вона виробляє на 1 годину 15.000 туток, денно около 120.000 туток. Дуже складний механізм, безліч колісцят і помислових уладжень: бібулки, картон і вата, які входять до тої „гільзярки", після довшої мандрівки через ріжні колісцята стають тутками.

На ІІ. поверсі зліва є велика робітня. В ній 45 дівчат складало потяті бібулки в книжочки. 100 таких книжочок йде на картон (пуделко). Денно складають около 4.000 книжочок (40 картонів). Робота акордова, 10 гр. від 1 картону. Робітниці заробляють місячно від 50 — 90 зл. Не працюють що дня. Праця відбувається серед тишини. Чути тільки шелест тонкого паперу під 45 парами молодих рук. Робітниці виглядають інтеліґентно; 20 проц. з них має матуру, є навіть з укінченими висшими школами. На ІІ. поверсі є кімната для аптички й лікаря, велика одягальня (кожда робітниця має свою шафку, дістає плащ і капці з фабрики), рекреаційна саля і читальня. Гіґієнічні умовини праці вдоволяючі. Суспільна обезпечальня коштує місячно 1240 зл.

На партері є зліва маґазин на сирівці: богато пачок паперу, тектури і т. д. Тут є також випродуковані товари в пачках. Направо є кімната для дозорця.

В пивниці є центральне огрівання. Кальорифери огріваються парою. Ссуча помпа тягне воду до гідрофору, звідки вода розходиться до всіх кімнат. В пивниці є 12 тушів зі ситками й ванна. Воду можна огрівати до вподоби. Тут робітниці й робітники можуть щоденно купатися. На подвірю є ще дім для сторожа. Велика площа довкруги будинку буде використана на доми для управи і робітників. Площа коштувала 12.000 зл., будова около 150.000 зл. Вона тривала майже 2 роки, 1933—34. Забудовано 460 метрів квадратових площі. Хоч будинок зверха ще не виправлений, робить гарне враження. Ще краще враження робить нутро фабрики, модерно й гіґієнічно уладжене.

Тепер у фабриці „Калина" працює 67 осіб: 3 директори, 3 бюрові урядники, 3 пропаґандисти, 9 робітників і 49 робітниць.

Накінець в кабінеті дирекції дир. Іл. Брикович оповів мені коротко історію сеї кооп. фабрики.

В 1910 р. основано в Тернополі кооперативу „Будучність", стоваришення з обмеженою порукою. Ціль її „сполучити господарські сили своїх членів для їх добробуту". Для переведення в життя тої ціли кооператива мала провадити фабрику паперових виробів, туток, паперців, пуделок і споріднених з тим промислом галузей, удержувати склади тих товарів, провадити ними торговлю і закладати в ріжних місцевостях Галичини відповідні до тої ціли заведення, посередничити в перепродажі тих продуктів. До першої Надзірної Ради належали: голова д-р Ізидор Голубович, заст. голови о. Вол. Громницький, секретар Ізидор Білинський, члени: Семен Сидоряк, Семен Кондур, о. ЛевЮрчинський і Теодор Стрільбицький; заступники: Андрій Сабат, Ілярíон Брикович і о. Епіфаній Роздольський. Першими директорами були: Евген Білинський, Кость Редчук і Іван Боднар.

Кооп. „Будучність" зачала свою діяльність в 1912 р. випускаючи тутки до курення під назвою „Le Balkan", „Les Pyramides" і под. Чужі назви принято тому, бо серед тодішної української суспільности ще не було довіря до своїх промислових виробів. Фабрика помалу розвивалася. Щойно підчас російської окупації 1914 — 17 рр. вона дійшла до гарного розвитку. Одначе російська окупаційна влада скоро зареквірувала фабрику та вела її у своїм заряді. Після відступу російських військ з Галичини не відновлено фабрики з браку сирівця, тільки ведено паперову та галянтерійну крамницю, пізніше книгарню при вул. Руській 11. В 1922 р. стоваришення „Будучність" перемінено на кооперативу і принято новий статут РСУК-а. Нова управа: дир. Іл. Брикович, д-р Ст. Чумак і О. Ковальський і від 1925 р. заст. дир. І. Лень ведуть безперервно кооперативу дотепер.

В 1925 р. урухомлено фабрику, випускаючи паперці під назвою „Калина". Кооператива не мала фондів, бо передвоєнні фонди здевальвувалися, членські уділи по 10 зол. творили невеличку квоту. Одначе завдяки посвяті працівників фабрики і зростови кооперативної свідомости серед українського загалу, „Будучність" зачала з кождим роком поступати вперед.

В 1925 р. торги виносили 23.292,41 зл., в 1933 р. — 986.924,28 зл.; оборотовий капітал в 1925 р. — 34.092,75 зл., в 1933 р. — 338.945,46 зл. Обороти в 1925 р. виносили 143.613,67 зл., в 1933 р. — 4.359.231,39 зл. Коли в 1925 р. працювало 5 робітників і 1 управитель, тепер працює 67 осіб. Кооп. „Будучність" розвивається помалу але постійно, спираючись на своїх власних фондах із кождим роком розбудовуючи постепенно свої аґенди.

З великої карти на стіні в канцелярії дирекції видно, що найбільше опановані виробами „Калини" Поділля і Покуття, бо 70 — 90 проц. Середна Галичина опанована від 50 до 70 проц. Перемищина і Волинь опановані лише на 10 проц., Лемківщина й Холмщина всего на 1 проц. Три орґанізатори ведуть постійну орґанізаційно - пропаґандистичну працю на Покуттю, на Волині та у Львові. Крім того виїздять вміру потреби на орґанізаційні та пропаґандові поїздки урядники та члени управи. Загалом 20 проц. виробів „Калини" продають наші кооперативи, 80 проц. приватні крамниці, переважно Жиди. Хоч фабрика туток „Солялі" дає свої вироби для гуртівників на вигідніших услівях як „Калина", одначе Жиди числяться з вимогами наших селян. По селах Поділля і Покуття не держать інших паперців як „Калина".

Тайна успіхів кооперативи „Будучність" в добрій якости продукованого товару й в довірю, яке кооператива здобула собі в загалу української свідомої суспільности. Зі своїми виробами „Будучність" брала участь у всіх виставах українського промислу: в Стрию, Копичинцях, Львові, Станиславові, Сокалі. Всюди одержувала відзначення за першорядні вироби та ефектовні кіоски.

Розмова затягнулася вже доволі довго. Ще кілька поглядів по мапі опанування наших земель виробами „Калини" — і дякуючи директорови Іл. Бриковичеви за цікаві інформації й опровадження по фабриці, виходжу з нашої фабрики, що займає одно з перших місць в молодій українській промисловости Галичини.

І. Савич.

*) Наші Читачі знають вже про початки фабрики „Калина" до осени 1933 р. зі статтей в „Новій Зорі" в чч. 702 і 703 з с. р. п. з. „Наш кооп. промисл".

Чи можливе уздоровлення санації

В статті під таким заголовком пише ендецький „Курєр Львовскі"ч. 265: Соймова трибуна більшу часть року замкнена перед незалежними послами. Преса узалежнена від цензури і позбавлена дійсної судової опіки, якою булиб горожанські суди. На денне світло афери виходять або припадково, або у висліді якихсь підземних інтриг і розрахунків... Та незабаром життя вертає до звичайної норми. Знаємо добре, що ніщо не зміниться, поки не буде привернена повна контроля публичної опінії і право критики, поки преса мусітиме мовчати про деякі справи... Чи вожди ББ. зможуть щось змінити в тім непотішаючім для них стані річей? Хіба ні, бо одинокою дійсною зміною булоб розвязання ББ і створення програмово одностайної партії. Се булоб переворотом але заразом відходом від влади. А до того зовсім не паляться ліві санаційники.

З Болгарії

IV-ий Міжнародній Конґрес Византійських Наук у Софії (9—15.IX. 1934 р.).*)

Про внутрішний зміст Конґресу Византійських Наук в Софії пише нам один учасник у згаданім Конґресі в листі, висланім з центру католицького життя в Болгарії, з Пловдива 18 вересня 1934.:

„З черги просите мене начеркнути Вам короткий внутрішний зміст Конґресу в Софії. Я прирівняв би цей зміст до душі, що оживляла й була пружиною всього цілотижневого життя міжнародного зїзду. Ця душа віддихала й промінювала назверх науковими Секціями. Їх було 4: Секція фільольоґічна, історична, словянська та археольоґічна. Крім сього два рази збиралися всі Секції на спільні засідання.

„Провідна думка фільольоґічної Секції, що виступила перед Конґрес з 16 рефератами (на 20 зголошених) і що 3 рази засідала в салі під ч. 6, відтворювала складні й все ще проблєматичні питання взаємин византійських джерел, їх мовних форм, складні, назв, побуту, поезії, прози, мистецтва, церковного співу то-що, до болгарських і праболгарських зразків у ділянці фільольоґії й навпаки. Вислід цих спільних дослідів і міркувань зображує резолюція, одобрена збором на кінцевім „пленумі“ Конґресу, що буде напечатана у відповідній редакції в пропамятній книзі Конґресу.

„Історична Секція дала 15 рефератів (на 25 зголошених) і свої наради (числом 4) відбувала в салі ч. 1. На цій Секції замітний дещо ширший горизонт, бо попри чисто реґіональні питання (з історії болгарської, ромунської, мадярської) доповіди торкаються і загальних, суто византійських ділянок з історії богословія, права, полємічної літератури,**) геоґрафії, хроноґрафії, топоґрафії, торговлі й т. п. Це мабуть одинока Конґресова Секція, що їй не повелося станути на висоті свого завдання. Однак і вона подала від себе кілька конкретних резолюцій, що будуть згодом випечатані.

„Чисельно найменша Секція, хоч звичайно з найбільшою кількістю слухачів, це Секція, затитулована офіціяльно: В и з а н т і я і с л о в я н с ь к и й с в і т. Вона радила, збираючись усього 3 рази, в салях під чч. 1 і 15 і дала 13 рефератів (на 14 зголошених). В центрі зацікавлення стояло Кирило-Методіївське питання, це вічно свіже питання, що ніколи не старіється, як на те вказує ухвалена резолюція — видати критичний Corpus Cyrillo-Methodian-ів. З приємністю слід зазначити, що ця саме Секція присвятила окремий реферат культурним і мистецьким взаєминам Зах. України з Византією,***) що викликав помітне зацікавлення. З інших словянських народів, ця Секція узгляднила ще Болгарів, Чехів, Словінців і Поляків.

„Археольоґічна Секція відбувала свої засідання (всіх 6) в салі ч. 15. Вона мала до диспозиції проекційний апарат і дала найбільшу скількість рефератів, бо аж 38 (на 42 зголошені). Годі їх тут перечислити, хоч всі вони цікаві й основні. Здебільша вони торкаються партикулярних і реґіональних квестій (напр. фрески кападокійських церков, мистецтво румунське, італійське, еспанське, віденська книга Битія, Атос, єгиптольоґія, Дальматія, Семигород, Равенна). Є однак річи просто схоплені з византійської археольоґії. Мається враження, що доклади цеї Секції будуть найбільше цікаві для византольоґів, коли вони появляться друком. Тому не слід вичисляти їх тут подрібно.

„Завершенням всіх секційних нарад треба вважати 2 пленарні засідання, що відбувалися у великій салі болгарської Академії Наук. Тут виступили зі своїми клясичними докладами найвизначніші члени Конґресу й весь збір слухав їх терпеливо, уважно та з зацікавленням слідив їх думку. Се були неначе головні підсумки за минуле й рівночасно світляні напрямні на будуче в науці византольоґії. Тому зовсім природний був заклик Н. О к у н е в а, коли він перед закінченням Конґресу закликав Конґрес ухвалити постанову — зцентралізувати византійські студії в Царгороді й тій місцевості присвятити окрему увагу.

„Загальний збір приняв рішення, щоби наступний, V-ий Конґрес Византіністів відбувся в Італії (Венеція, Равенна, Рим, Палєрмо). Французькі відпоручники піддали думку, щоби черговий VI-ий Конґрес відбувся в Сирії“. (Д. б.).

Подав: о. Роман Л у к а н ь, ЧСВВ.

*) Див. „Нова Зоря“, ч. 766, 770, 771.

**) Сюди між ін. належить доповідь делєґата від василіянського Чина та Історично-фільософічної Секції Наук. Тов. ім. Шевченка, о. И. Скрутня, ЧСВВ., з Жовкви про Апольогію Йова Асітеса проти II-го Ліонського Собору. — Р. Л.

***) Се був реферат д-ра Ів. Свенціцкого, який взяв участь у конґресі від Національного Музею. — Р. Л.

З Італії

Як очікували народин королівської дитини?

В Неаполі очікували уродин дитини італійського престолонаслідника князя Умберта. Населення Неаполю глибоко привязане до королівської родини та з цікавістю ждало на кожду вістку про стан здоровля княжни Марії, котра тішиться великою симпатією Італійців. Італійки працювали віддавна над ушиттям характеристичного одягу для будучої дитини їх королівського роду. Найцінніший дарунок жертвувало місто Неаполь. Се буде традиційна колиска „la Culla“. Над виконанням дорогоцінної колиски працювали найлучші неаполітанські різьбарі. Вона подібна до колиски, яку одержав син Наполеона, король Риму. Два срібні орли прикрашують два рамена колиски. Кождий Неаполітанець зложив на колиску 7 сотиків. Княжна Марія (з бельґійського королівського роду) одержала недавно з околиць Мантуї жовту гафтовану сорочку, виконану ручно. Стара мантуанська легенда каже, що така сорочка приносить щастя новоурожденим. Князь Умберт і княжна Марія роблять ріжні дари й записи для молоді. М. і. вони жертвували обезпеченеву полісу для дітей, що народяться в тім самім дні або 15 днів перед або по уродженні їх дитини. Коли прийде на світ дівчина, повитає її 20 гарматних стрілів, коли хлопець — 101 стрілів, бо він бувби будучим королем. Вже прекрасно уладжено каплицю, в котрій відбудуться хрестини. Так думає і відчуває культурний італійський нарід, що має велику традицію думки й історичного досвіду. Він перейшов уже нераз всі форми правління на своїй землі і таки держиться орґанічної влади. — Останні вісти доносять, що жінка італійського престолонаслідника повила донечку. Се вже друга дочка.

З новин чеського письменства

Чеський письменник Ярослав Дуріх, автор історичного романа про Валєнштайна, видав в німецькім перекладі новий твір п. з. „Фрідлянд“. В тім творі ярко представлено, як виглядали ріжні типи середновіччя і його побут. Також українські письменники історичних повістей повинні перестудіювати сей цікавий твір, бо в середновіччі зачалася кристалізація нашої нації й державности.

ОСИП НАЗАРУК 46)

ВЕНЕЦІЯ

ВЯЗНИЦІ ВЕНЕЦІЇ

Чим вони страшні?

...Коли й побачиш, що терпиш незаслужену ганьбу, не обурюйся та не зменшуй своєю нетерпеливістю майбутнього свого вінця, а до Мене, в небо, підведи очи свої: маю Я на тілько сили, щоб визволити тебе від усякої ганьби та всіх образ „і щоб віддати кождому по вчинкам його“. — Рим., II, 6. — Тома Кемпійський, III, 36.

Наперед де вони і які вони на око.

Вязниці („Пріджоні“) є таки зараз коло палати дожів. Вони получені з нею славним чи радше голосним на весь світ „Мостом Зітхань“ („Понте деі соспірі“). Той міст невеличкий, збудований рівно 10 метрів над каналом. Вязні переходили ним безпосередно з судових кімнат в палаті дожів до вязниці. Розуміється, також з вязниці до суду, на ріжні переслухання, на відчитування вироків і т. п. Будував ті вязниці Антоніо да Понте в рр. 1571 — 1591. Ну і збудував: се правдиві вязниці.

Дивлюся я в свої записки і — майже нічого відчитати не можу. Ясно, рука дріжала, коли я зазначував свої безпосередні враження з тих вязниць. Дріжала, хоч я сам бачив не одну „гарну“ вязницю і в часі великої війни транспортований до Талєргофу (за москвофільство, з котрим я остро боровся) сидів не в одній. Нпр. у вязниці в Міскольчі на Угорщині зіпхали нас в якісь камери так густо, що буквально оден лежав тісно при другім, але не всі мали де в ночи положитися. Біля мене якийсь нещасливий „шпіон“ маячів у тифозній горячці, по однім боці, а по другім вомітував другий „шпіон“. На що він був хорий, ніхто не знав і навіть тим не цікавився: його виволікли і більше я його не бачив. Словом, ріжних „порядних“ вражінь з ріжних вязниць мав я в своїм життю досить. Я мігби про них досить довго оповідати, бо людський рід дуже помисловий у тортурованні ближніх. Бачив я і як турист нпр. не злі середновічні вязниці в чеській Празі на Градчині і в угорськім Мукачеві, в глибині дуже глибокої студні. Описав я ту мукачівську вязницю в моїй книжці п. з. „Слідами Українських Січових Стрільців“. Вони робили на мене велике враження. Та все таки не таке, щоб аж руки мені тряслися при списуванні безпосередних вражінь. А в Венеції тряслися. Заки скажу, чому, мушу сказати деякі інші річи, між ними й те, що я вспів відчитати з моїх записок.

Не богато. Ось воно: „...вузько...“ „подвійні грубі крати...“ „холодний камінь...“ „дотикаю ріжних предметів...“ „вікна через коридор...“ — „двері зелізні, подвійні...“ „лиш камінь, камінь, камінь...“ „всюди сирий камінь...“ „одна камера на чотирох вязнів досить велика...“ „одначе всюди відчувається брак воздуха...“ „цікаво що є спільна їдальня для увязнених...“ „малесеньке подвіря...“.

На тім і кінчаться мої безпосередні записки з вязниць старої Венеції і з палати дожів.

А преціньо я там пережив і відчув далеко більше ніж записав. Отже треба се бодай троха передати з памяти.

Так, я мав відчуття страху в старих вязницях Венеції. Притім переконався я, що є ріжні-преріжні відчуття страху навіть в тій самій области — вязнення, як є ріжні - преріжні відчуття фізичного болю, про що переконався я в часі операції. Найсильнішого відчуття страху, яке взагалі пригадую собі з мого життя в области вязничній, зазнав я в діточім віці в моїм родиннім місті. Я міг тоді мати може шість літ а може сім. Мої родичі мешкали під зеленою високою горою, на котрій пишалися ще не зле тоді збережені руїни старого оборонного замку Потоцьких. Перед вікнами нашого дому йшла вузька доріжка, а глибоко під нею плила ріка Стрипа. Далеко по другім боці ріки видно було за млинівкою суд і біля нього вязницю. Та хоч я вже як дитина знав, що се вязниця, вона не робила на мене ніякого злого вражіння. Памятаю, що вона була якийсь час обдерта, потому її побілили. Мала крати в вікнах. Я знав навіть кілька досить цікавих оповідань про маленьких злодіїв, котрих замикали в тій тюрмі. Ті оповідання знав я переважно від мого батька, вони всі були веселого змісту, отже я не боявся тої тюрми, ні злодіїв, що сиділи в ній. (Д. б.).

ОГЛЯД ПРЕСИ

Смертельний перстень

Львівський орґан сіоністів „Хвіля", що від 1.IX. с.р. виходить вже два рази денно (так Жиди мимо того, що часи дуже тяжкі і для них, вміють подбати про свою пресу), оповістила цикль інтересних статтей п. з. „З підземного Львова минулих днів". Найцікавішу з цих статтей подаємо тут в перекладі:

Отсе історія, котра представляє знаменито взаїмне відношення поліції й конфідентів так, як мені про неї розповів бувший висший урядник давної Дирекції Поліції, пан К.

„Одного дня виходжу в полудне з бюра разом з пізнішим віцедиректором Поліції К р а й п е р о м, коли нагло приносять мені вістку, що злодії засікли капраля поліції Коньчака майже на смерть його власною шаблею. Іду сейчас до шпиталя, щоби переслухати капраля. Він непритомний. Завдяки зусиллям лікарів вдалося його одначе на хвилину очутити. З його зізнань показалося, що він того дня виконував службу на Місіонарській Площі, де відбувався великий торг в пятницю, на котрім м. ін. славні тоді куликівські шевці продавали на лавочках („страґанах") свої вироби. Якийсь кишенковий злодій, укравши одній жінці калитку, в утечі перед здоганяючим його капралем Коньчаком сховався між тими страґанами. В хвилині коли Коньчак прихватив його, обскочила капраля шайка злодіїв, окружила його так званим „смертельним перстенем", і оден з них витягнув капралеви шаблю тай утяв його в голову. Тому що сей „смертельний перстень" тревав довшу хвилю, Коньчак, людина бистра і добрий обсерватор, зміг почислити, що „перстень" складався з одинацяти людей, що впрочім потвердили також куликівські шевці, переслухані як свідки.

Капраль помер. Убийника, якогось Кжижановського, вспіли придержати. Інші злодюги втекли. Пригадую собі, що тодішний директор поліції К ж а ч к о в с к и й натискав на мене, щоб я старався як найскорше перевести слідство. Тому одначе, що Кжижановский не хотів виявити своїх спільників, а пізнати їх могли лише куликівські шевці, я постановив заждати аж до слідуючої пятниці, коли вони приїдуть знов на торг з Куликова.

Слідуючої пятниці я окружив Місіонарську Площу сорок поліційними жовнірами, а сам я в товаристві двох аґентів увійшов на торгову площу. На наш вид зробився преполох, і кількадесять осібняків, що мали якісь вчинки на сумлінні, не знаючи, що площа була окружена, пробувало втікати. Їх всіх придержано. Я начислив, що маємо їх разом около вісімдесять. Серед них мусіли бути на мою думку, всі члени „перстеня". Я зібрав куликівських шевців і казав всіх увязненим кілька разів перед ними передефілювати. Шевці, які боялися пімсти справників, коли їх виявлять, мали дати мені незначний знак, коли лише перейде перед ними котрийсь з членів „мертельного перстеня".

Одержав я тих умовлених знаків аж двацять; отже я випустив шістьдесять на волю, а тих двацять задержав. Та двацять — се за богато, коли „перстень" складався лише з одинацятьох. Отже я спровадив їх на поліцію і там в присутности куликівських шевців пересіяно їх ще кілька разів. Остаточно лишилося їх десять. Отже тепер бракувало мені ще одного. Після згідного опису шевців — мав се бути високий чоловік в куртці з верблюжої шкіри і в плоскій шапці з дашком. Сей слід можеб вистарчив для безсмертного Шерлока Голмса в Лондоні, та для звичайного, смертного детектива може бути невистарчаючий навіть в малім Львові. Тож мусів я взяти до помочі конфідента.

Припадок хотів, що власне одного з моїх найліпших конфідентів, котрий займався стало пашкуванням спірту через міську рогачку, зловлено й увязнено. Відставлено його на поліцію і спроваджено до мене. Оповідаю йому про вбитя Коньчака і про вислід нинішної облави та прирікаю йому, що коли знайде одинацятого члена „смертельного перстеня", віддам йому в надгороду сконфіскований спірт і пущу його на свободу.

Кілька тижнів не дав про себе знаку життя. Відтак кілька разів приймов і жалувався, що ніяким способом не може впасти на слід справника. Тому що звичайно був дуже зручний, а задача, котру сим разом я йому повірив, була для нього зовсім не тяжка — було се для мене підозріле: я догадувався, що тим одинацятим мусить бути хтось з його близьких й одного вечера я вибрався з аґентом до него до дому.

Хоч було вже по девятій, а конфідентам по девятій не вільно було виходити без спеціяльного дозволу, ми його не застали. Вичікуючи на нього, перетрясли ми на всякий випадок ліжка („бети") і шафи. І ось нагло в одній з шаф я спостеріг... куртку з верблюжої шкіри і плоску шапку з дашком!...

Мій аґент аж підскочив з радости і хотів ті річи зараз взяти з собою. Одначе на щастя ніхто з присутних не завважав враження, яке на нас зробило се несподіване відкриття. Тому я шепнув аґентови: „Нічого не рухати!" Бо я знав, що як лише мій пташок спостереже, що ми забрали його куртку, то додумається, що підозріваємо його і коли дійсно він сам є тим пошукуваним „одинацятим", — втіче нам. Отже ми лишили все в порядку і відійшли.

Другого дня мій конфідент довідавшися, що ми були в него,зявляється на поліції, щоб оправдатися що його вечером не було вдома. Кажу на се: „Дурниця. Не маєш з чого оправдуватися. Гірше те, що доси ти не відшукав мені одинацятого зі „смертельного перстеня". А тому що директор робить мені викиди, що я його дотепер не віднайшов, отже наразі візьму за того одинацятого — тебе"... Божився, що він не винен, що до завтра відшукає властивого справника, та я відповів йому, що хоч він не є справником, його особа мені цілковито вистарчає. І я замкнув його. Доперва тепер я казав принести куртку і шапку від него з дому. Як лише я показав йому сей „corpus delicti", він троха змішався, але ще не признався до вини.

В найблищу пятницю, скоро куликівські шевці зїхалися знов на торг, я спровадив їх на поліцію, убрав мого вязня в куртку і шапку — і тоді всі одноголосно пізнали в нім бракуючого члена „смертельного перстеня". Його засуджено на рік вязниці й очевидно від того часу більше його як конфідента я не уживав".

А одначе поліція, мимо всіляких застережень, ніколи без конфідентів не могла обійтися і завдячувала їм звичайно свої найбільші успіхи. Одним з тих успіхів було оспіване в сумній львівській пісонці зловлення ославленого бандита Бялоня, таке богате в прямо ґрандґвіньольовські ефекти. (Й о т е м).

Техніка підслуху в Німеччині

Малесенькі підслухові мікрофони прикріплені до кождого мебля — Навіть фахівець не викриє такого апарату.

Преса переповідає отсю прецінтересну статтю швайцарської газети „Базлер Національ-Цайтунґ":

„Пишучий сі слова напевно не одинокий, котрий серед ночи зривається з постелі привалений тягарем сонних привидів ночи з 30 червня. Потім скоро вдягає одяг, обходить на кінцях пальців потихо цілий дім, заглядає у всі коридорі, щоби врешті з шаленим голодом сну рішитися піти до якогонебудь готелю і там нарешті спокійно переспати одну ніч.

Про віцеканцлера фон Папена, після Ґітлера найвисшого достойника Третої Держави, оповідають, що заки обняв своє нове бюро при Фосс-Штрассе, на цілий день замкнувся перед людьми і в товаристві свого вірного секретаря, замордованого ґітлерівцями, досліджував всі стіни й підлоги, шукаючи підслухових мікрофонів. Оповідають про пастора Німеллера, світової слави духовного члена орґанізації парохів, що розмови, які він вів зі своєю жінкою в спальні, найдокладніше нотував мікрофон, поміщений при руротягу, що був в кімнаті. Очевидно всім відомо, що в Німеччині є також постійна, часто лише у хвилевих пробах („Штіхпробен") примінювана система телєфонічного підслуху. Ся тайна телєфонічна контроля примінювана до всіх підозрілих осіб, передовсім до заграничних кореспондентів. Їх телєфонічні розмови записувані на ґрамофонових плитах і зберігані як евентуальний поліційний доказ. Коли пишучий сі слова надає рано свої вісти до Базелю, відзивається нагло підчас розмови знане „тикання апарату". Воно свідчить, що хтось є на лінії. Коли надавана вістка зачинає бути неприємна для Третої Держави, без церемоній переривають розмову на 5 мінут, на 15 мінут, часом нагло лінія так „псується", тілько в ній відзивається шмерів і галасів, що се річ виключена, докінчити надавання депеші. Мимо того рахункове бюро виявляє богато ввічливости заграничним кореспондентам і за реклямацію тої розмови не числить.

Липськ просто залитий шпигунами і шпигунською системою. Там люди привикли до говорення вже не потихо, але в найделікатніших нюансах того, що називається шепотом. Старі приятелі бояться розмовляти зі своїм знакомим з закордону, щоб не бути „скомпромітованими".

„Чи знаєте — говорили мої приятелі з Липська — куди йдемо, коли хочемо свобідно поговорити? Дуже далеко за місто, де голим оком можна ствердити, що в помітнім проміні нашого зору нема живої людини.

Памятайте про одну річ: не визначуйте собі ніколи ніякої стрічі в галі або в салі принять берлінських ґотелів. Від бувшого власника ґотелю знаю, що при кождім столику в ґотелевій галі, при кождій окрасі на стіні, або під лямпою прикріплений мікрофон".

А коли йде про мікрофони, то фаховець оповідає мені чудеса про їх удосконалення. Говорить, що облапування крісел і столиків придається — як то говориться — псови на чоботи. Сьогодня мікрофони зроблені так знаменито, що навіть визначний фахівець часто не пізнає місця їх ульокования. Улюблене місце прикріплювання таких мікрофонів — оба кінці карнішів. — Найновіші моделі підслухових мікрофонів не більші від одномарківки. Приличний звичай шпигунів Третої Держави наказує, що до дому непрочуваючого нічого злого зголошується до направи або контролі ділання телєфону спеціяліст-механік і то звичайно в часі, коли нема пана дому та його жінки. Він крутиться по кімнаті і тоді дуже спритно вшмуґльовує підслуховий апарат. — Найбільше прецизійний модель підслухового мікрофону по дуже тяжкім висліджуванні в своїй кімнаті виловив один з моїх анґлійських товаришів журналістів. Се апарат досить великий, бо 12 цм. довгий і 5 цм. широкий. Він був прикріплений до задної стіни шафи, де хіба нікому не впалоби на думку шукати його.

Про прецизійність тих апаратів нехай свідчить факт, що т. зв. „ліліпутний мікрофон" може бути слуханий у віддалі двох кільометрів! В Берліні є одна фабрика, котра тижнево фабрикує 200 таких мікрофонів. Так то жиємо сьогодня в Берліні, — кінчить швайцарський журналіст".

(Нема сумніву, що удосконалення мікрофонів, якого довершили Німці, не задержується при німецьких границях, бо в сих часах ніякий винахід не дасться задержати в однім краю).

Як большевики прокралися до Союзу Народів

Під таким заголовком пише парижське „Возрожденіе" в ч. 3396: „Кореспонденти богатьох часописів, що були приявні при вступленні большевиків до Союзу Народів, яскраво описують той момент, котрий був заслонений в урядовім звіті, що мав тільки промови та висліди голосування. Показується, що большевики та їх „доброжелателі" надзвичайно боялися ворожої маніфестації зі сторони зібрання Союзу Народів. Щоби се оминути, вони придумали „трік". Про те пише ось як кореспондент „Матену": „Совітські делеґати Літвінов, Потьомкін, Штайн і Розенберґ (три Срулі, оден „русскій" — Ред. „Н. Зорі") увійшли в салю потихонько, ще перед закінченням всіх формальностей. Се було таки досить забавно: вони ввійшли змішано оглядаючись по боках як „зайці" (пасажири на „шварц" — прим. Ред.), що не заплатили за білети. Тільки освідомлені глядачі в трибуні преси замітили при тім, що совітська делеґація виконала при тім невинну маніфестацію, змінивши поміж собою єрархічний порядок: Літвінов, перший делеґат, сів зліва на останне місце і лишив перше місце останному членови делеґації. Одначе председник Сандлер того не бачив. Він виголосив торжественним тоном: „Взиваю совітських делеґатів, ввійти на ту салю і заняти приготовані для них місця"... Один момент присутні думали, що чотири нові пришельці встануть з місць, щоб задоволити кінематоґрафічних фотоґрафів. Одначе большевики дальше сиділи а на трибунах для преси і публики пронісся — сердечний сміх"...

Намір такого входу на салю замічує й кореспондент анґлійського щоденника „Дейли Експресу": Яскраве електричне світло — пише він — заливало трибуну, а в останній частині салі панувала півтінь, коли невеликого росту лисий міністр закордонних справ Швеції Сандлєр предложив совітським делеґатам увійти на салю. Публика зачала оглядатися — й по салі пронісся сміх, коли побачили, що нові делеґати вже сидять на своїх місцях, куди вони прокралися незамічені.

„СССР прокрадається до Союзу Народів" — пише „Дейли Мейл" в заголовку свого повідомлення. Одначе часопис уважає, що та „зовсім непереконуюча поява" совітської делеґації в Женеві — пояснюється „похибкою режисера"....

(Так пишуть представники великих орґанів західних народів. Та ми близші сусіди большевиків знаємо лучше „червоних товаришів" і їх демаґоґію між робітниками, тому і лучше розуміємо, чому вони так хильцем прокрадалися до салі Союза Народів. Прецінь не могли будючно входити до місця, котре так довго називали „спелюнкою бандитів і буржуазних злодіїв", що кождий заражений большевизмом робітник знав на память всі лайки на Союз Народів. Отже навіть коли червоних товаришів приняли до тої „спілки бандитів", то товаришам було таки прикро і небезпечно наразитися на евентуальну демонстрацію в такій переломовій хвилі їх демаґоґії. Тому прокралися хильцем зі спущеними очима, щоб сісти на місце, на котре кільканадцять літ плювали. Далі слід ще зауважити, що між присутними панував лише сміх, коли представництво кожного іншого народу, яке перший раз входило до салі Союзу Народів, присутні витали оплесками. Вкінці повинні довідатися наші збаламучені робітники, що їх червоні товариші платитимуть кождого року за честь сидіти в одній салі з „буржуазними бандитами" по 225.000 фунтів стерлінґів...).

Можна спокійно сказати, що воля молодої людини виносить дуже сильні користи з боротьби проти спокуси до нечистоти і що на тім і розходяться натури благородні — й ті інші... Ніякому молодцеви не буде заощаджена боротьба за його чистоту. Тому нехай кождий приготується й узброїться до неї. — Карль Льоренц у творі: „Нинішні молодці се завтрішні мужі. Життєвий провідник для молоді."

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Про спів і музику

Відповідь п. Др Кудрикови*).

Сказав — мабуть — Суворов: „Не варт прібувати стріляти з армати, коли нема—пуль...“ Таким стріляниям без „пуль“ можна назвати репліку п. д-ра Кудрика („Мета“ ч. 15. с. р.) на мої статті, в котрих я піддав критичній аналізі його дивовижні погляди на іконографію, католицький гимн і василіянські пісні. Мій опонент уважав за відповідне ухилитися від річевої дискусії в тих справах, а зводить дискусію на тему, як треба... підписуватися під статтями і що треба зберігти елеганцію у стилі статтей. Ось, стріляння без „пуль“.

Відповідаю: Підпис автора се байдужна річ у звичайних публіцистичних статтях. Суттеве значіння має зміст статті. Рівнож зайва річ спорити про полет стилю. Полемічний стиль нераз треба достроювати до стилю й думок свого опонента. І я так зробив.

В останній статті виправдується п. др Кудрик, що не зачіпав ані змісту ані тексту пісень, а критикував лишень їх мельодії. Колиб автор був дійсно в імя латинської аксіоми „Qui bene distinguit, bene docet“ розріжнив і відділив текст і зміст пісні від її мельодії, то справді бувби в дечому повчив читачів „Мети“ і сам не бувби так легкодушно шермував згірдним словом „тандита“.

А тепер кілька уваг про мельодію критикованих пісень, щоби бодай в части зрегабілітувати добре імя многозаслужених авторів церковних пісень.

В жовківському співанику є три групи пісень. До першої — належать пісні передруковані без змін з почаївського „Богогласника“.

Ті старі достойні пісні мають свою усталену музичну вартість. Навіть православний вчений Перетц**) в описі старих пісень має подив для почаївського Богогласника. Одначе старі Василіяни з монашою скромністю виражалися про свою працю, коли писали, що їх пісні „худо и неискусно составленныя“.

Друга серія пісень жовк. співаника се новоутворені популярні пісні. Їх започаткували перед 50-ма роками Василіяни, о. Лончина і о. Стех. Пісням о. Лончини під оглядом фактури не можна нічого закинути. Вони популярні й народ співає їх залюбки все і всюди. Декотрим пісням о. Стеха можна закинути конструктивні хиби як прм. непаристий такт.

За тими першими піонірами живої народньої пісні пішли другі. ОО. Василіяни притягали до співпраці найбільші сучасні музичні таланти. Церковні пісні творять священики: Кишакевич, Нижанківський, Матюк, Копко, Дуцько, Киприян. Се відомі нашій суспільности імена. Найбільше найгарніших пісень творив о. Кишакевич, опісля о. Нижанківський. Деякі їх пісні се прямо концерти... Вичислені автори як музики і священики могли дати і дали своєму народові популярну церковну пісню. Силою свого духовного характеру розуміли вони душу простолюддя, відчули й перетопили у своїх піснях навіть дуже ніжні дрожання реліґійної тематики. Тому добре написав в обороні сих авторів др В. Барвінський:

„Цеж були перші піонірн музичного мистецтва в Галичині, люди працьовиті, скромні й доброї волі, зовсім не пхалися на ніякий педестал — як дехто з теперішніх композиторів. Чи годилося збути їх з насмішкою (як А. Рудницький — Ред.) не згадавши їх ні одним теплим словом?!“ (Новий Час, ч. 63. с. р.).

Отже треба мати немалу дозу відваги й зарозумілости, щоб пісні таких авторів назвати згірдним епітетом „тандита“.

Одначе між 300 піснями жовківського співаника є кільканацять пісень-недоносків, які під оглядом технічного й композиторського ремесла слушно можна назвати тандитою. Під декотрими піснями увіковічнені імена авторів, декотрі автори зазначили лишень початкові букви своїх імен прм. „І. Г.“; декотрі писали зовсім анонімно. Засягав я відомостей в компетентному жерелі й на питання, чому такі пісні дісталися до співаника, дістав я відповідь, що при печатанню через брак догляду перепачкували до співаника свої „твори“ — і друкарняні складачі...

Нема сумніву, що ОО. Василіяни при новому виданню пісень засягнуть думки фахових знавців музики тай вимету́ть непотрібне сміття, ті неповажні мельодійки, які дали товчок нашим загонистим критикам до загального анатемізування всіх церковних пісень. Жовківські монахи мусять бути свідомі сего, що церковна пісня поза релігійним значінням се також важний культурний чинник: вона плекає музикальність в народі і під естетичним оглядом впливає на образування його почувань. З огляду на се треба дуже дбати про високий рівень церковної музики. Одначе не треба пересаджувати розмірів шкід, які моглаби зробити народній музикальности хибна композиція. Границі духової й музичної поємности простолюддя не дуже широкі. Народ вчиться пісні зі слуху як канарки. В наслідок сего народ зовсім не перейме і не засвоїть собі штудерної, високомистецької музики, а з другого боку навіть дилетантську, чужу духом пісню перероблює на власну, народню мельодийку. Сей факт вже давно ствердили наші етнографи Верхратський, Колесса, Гнатюк. Пісні мають свої мельодійні діялекти так, як і мова. Такий самий процес переходять і популярні церковні пісні. Пісню добру чи хибну народ перелицьовує по свому. Так прим. популярну пісню „Назарета любий цвіте“ співає інакше Подоляк, інакше Бойко з Турчанщини, інакше Гуцул. З сего випливає заключення, що хочби автори пісень не мали розуміння музичної народньої мови, народ сам внесе в їх пісні свого духа.

На закінчення годі стриматися ще від одної уваги.

В нас на полі музичного мистецтва взагалі буйно процвітає нездоровий прояв безоглядного критицизму. Не знаю, чи відбувся у нас один який музично-вокальний концерт, який удостоївсяби справедливої, обективної оцінки. Наші музичні критики з якоюсь фурією передпотопних мастодонтів тратують все, що їм не до вподоби. На таку поведінку наших критиків загально скаржаться наші диріґенти і співаки. А се шкідництво, бо через безоглядний критицизм стримується розвій молодих таланів, що навіть гарно заповідаються. А ціла парадоксальність полягає в тому, що не лише критики нічого або мало що творять для церковної музики але й відомі корифеї нашої музики. Бо чи раз удавалися диріґенти церковних хорів до корифеїв нашої музики з просьбою: Панове музики, скомпонуйте, будь ласка, щось для церковного хору, бо се що співаємо вже старе, оклепане. Та дарма! Все відходять — з дулею!

Ось така весела річ. П. др Кудрик взявся скомпонувати гимн для шкільної молоді, бо „дотеперішний „Гимн Марійських Дружин“ — се мельодія німецько-романсового, Абтівського типу“.

І скомпонував. Та показалося, що нова композиція не дуже відбігає від попередньої „тандити“, а й сам автор називає свій твір „пробним бальоником“, до якого не привязує „надто великої ваги“ („Мета“ ч. 7).

Ще один примір. П. др Людкевич видав 1922 р. „Збірник літурґічних церковних пісень“, який мав за ціль зреформувати всенародню „самолівку“, співану по наших сельських церквах. Показалося, що зладив дуже невдатне аранжування, чого свідомий сам п. Людкевич, коли писав на вступі своєї праці: „Я дуже далекий від сього, щоби до гармонізації отсих літурґічних пісень привязувати яку небудь претенсію і значіння“... Приймаємо сі виказки не як вираз скромности авторів, але як почуття самокритицизму.

Домагаємося від наших музичних критиків не самих слів, але творчости, бо коли їх таланти будуть ржавіти в неробстві, то їх критикування чужих праць таке пусте як звук міди, що порожно гуде (Св. Письмо). **К. П.**

*) Отся відповідь появляється аж тепер не з вини ВП. Автора, тільки тому, що в редакції вона засунулася між інші папери. Потому наспіли ферії й виїзд редактора, а потому перенесення редакції до іншого льокалю. Щойно тепер ся відповідь знайшлася. Вона нічого не стратила на своїй актуальности й тому містимо її, прохаючи вибачення в Шан. Автора за спізнення. — Ред. „Нової Зорі“.

**) В. Перетц: Ист.-лит. изслѣдованія и матеріялы, Спб. 1900, I, ст. 5—34.

Нові видання

Д-р Володимир Січинський: **Архітектура Катедри св. Юра у Львові** з обмірами та фотографіями автора та іншими ілюстраціями. — Праці Богословського Наукового Товариства у Львові, виходять під проводом о. проф. д-р Йосифа Сліпого. Том VI. Львів 1934. Накладом Богословського Наукового Товариства. Стор. 96 і XXX стор. ілюстрацій. — Видання дуже гарне, а про його зміст висказуються знавці.

Д-р Володимир Залозецький: **Церковне мистецтво,** І. Огляд історії старохристіянського мистецтва. Праці Гр.-Кат. Богословської Академії у Львові виходять під проводом о. проф. Д-ра Йосифа Сліпого. Львів 1934. Накладом Гр.-Кат. Богословської Академії. 8-ка, стор. 109 і 73 табл. — Се видання зверхною формою й папером та ілюстраціями дуже елеґантне. Про його зміст повинні заговорити фаховці.

Божа Наука, катихизм християнсько-католицької віри на основі Біблії. Для вселюдних шкіл. Одобрений греко-католицьким Епископатом. У Львові, 1934. Сторін 179. Накладом Греко-катол. Архієпарх. Фонду у Львові. Ціна примірника 1 зол.—Се видання виглядає дуже гарно. Про його зміст і уклад іншим разом.

ОЛІВЕР ЛОДЖ. **Звязок між життям і матерією.** З англійської мови переклав д-р Володимир Левицький. Бібліотека „Дзвонів“ ч. 3. Львів 1932. Стор. 16, вел. 8-ка.

ВЯЧЕСЛАВ МИРОПІЛЬСЬКИЙ. **Ґабор Костельник** бачвансько-руський поет і головний діяч бачвансько-руського літературного відродження. Передрук з „Дзвонів“. Львів 1931. Стор. 16, вел. 8-ка.

СТЕПАН СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ. **Українська мова** її початки, розвиток та характеристичні її прикмети. Бібліотека „Дзвонів“ ч. 6. Львів 1933. Ст. 16, вл. 8-ка.

П. ЙОРДАН. **Квантова механіка та основні проблєми біольоґії і психольоґії.** Із (!) німецької мови переклав д-р Володимир Левицький. Бібліотека „Дзвонів“ ч. 7. Львів 1933. Стор. 16. вел. 8-ка.

ДР. М.(икола) ГНАТИШАК. **Нова українська лірика в Галичині** на тлі західньо-европейської модерної поезії. Бібліотека „Дзвонів“ ч. 8. Львів 1934. Стор. 31 і 1 нпґ., 16-ка.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Свято на Клепарові. В неділю 23 вересня 1934 р. закопано місійний хрест в новопосвяченій гр.-кат. парохії св. Андрея на Клепарові. Акт сей, подібно як посвячення церкви попередної неділі, відбувся надзвичайно урочисто при великому здвизі української людности. В торжестві тому взяло участь також кілька процесій зі Львова. Коло 3 год. попол. вийшла найперше процесія з Волоської церкви з Впр. о. Горчинським. Подорозі від церкви св. Миколая прилучилася до неї процесія з Впр. о. Лончиною. Після короткої молебні в церкві св. Онуфрія (ОО. Василіян), переходили обі процесії біля церкви св. Параскевії, з котрої вийшла трета процесія з Впр. о. Туркевичем. Злучені три процесії посувалися далі вул. Граничною і так по многих уличках і майданах, ще зовсім неупорядкованих і слабо забудованих, передісталися до нової церкви на Клепарові. Там сформовано величавий місійний похід чвірками довкола Клепарова — назад до церкви. Попереду несли хрест і хоругви, далі поступали мущини, нарешті жінки. В часі походу дівочий хор і оркестра з Замарстинова виконувала на переміну дуже гарно церковно-народні пісні. Словом, похід місійний виглядав імпозантно. Вже смерклося і настав вечір, як похід вертав до церкви, витаний здалека дзвонами і коліровим сяйвом горішної ліхтарні (маківки). А тут кілько було місця довкола церкви, Народнього Дому і на вулицях, тілько людських голов. Було вже по 6-ій, коли в яму при церкві поставили хрест, котрий вмить ока загорнули люди руками. Тимчасом роздався дужий голос з проповідниці. Се говорив Впр. о. Вохт, ігумен Заведення ОО. Редемптористів на Голоску, проповідник св. Місії. Бельгієць, однак українську мову опанував вже так, що його могутня проповідь зробила на вірних глибоке враження. Загальним співом для возвеличання Хреста св. закінчилося се прекрасне свято о год. 6.45. Коли під церквою лишилися ще місцеві Клепарівці, то процесії з міста рушили до своїх церков найкоротшими дорогами. І так процесія св. Пятниць зразу пішла на захід поза Клепарів, а дві інші на схід. Коло „Інвалідів“ відкололася також процесія св. Миколая. Найдовшу дорогу мала процесія Волоської церкви. Поки вона добилася рухливими вулицями міста до своєї церкви, на ратуші вибило пів до осьмої. Хто не був на пропамятних обходах нової церкви і парохії клепарівської, той стратив богато, бо корм душевний і силу приємних вражінь. Самохіть пропустив він також і той момент, який записався на віки до історії Клепарова і Львова. По дорозі довідалися ми від п. Онуфрія Гавюка, як прийшло до того, що бл.п. проф. Ів. Левинський 1910 р. дарував Клепарівцям свою капличку з Краєвої Вистави 1894 р., яку вони тепер відступили Замарстинівцям, через що ця капличка набрала вже значіння історичної памятки. „Я служив тоді в керамічних заведеннях архітекта Левинського — говорив п. Гавюк — і як тільки попросив я його, він на другий день доставив нам не лише капличку, але й цеглу на її підмурівку. Е, то був славний пан!“

Найбільше поширений у нас підручник катех. проповідей се

„ПОПУЛЯРНІ КАТЕХИТИЧНІ ПРОПОВІДИ“

о. Павла Швілінського. Недавно появилася III частина тих проповідей під заг.: Про Благодать Божу і св. Тайни. Для вигоди наших читачів спровадили ми кількадесять примірників, котрі вже на вичерпанні. Просимо спішити з замовленнями на адресу Адмін. „Нової Зорі“. Ціна примірника 5 зол. з почтовою пересилкою 5·50 зол.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПОЛЬСЬКИЙ ЩОДЕННИК „Час“ пише: Велика частина р. кат. духовенства ще нині перенята націоналістичною тенденцією, суперечною з християнською ідеольогією. Епископат повинен основно виполоти такі тенденції серед духовенства. Ніхто не може домагатися від священиків, щоб не анґажувалися в політичнім житті, але не можна допускати й до того, щоб анґажувалися по стороні чинників, котрі під плащем католицизму пачкують зоольогічний націоналізм, такий суперечний з ідеалами християнства. — Обурений тим до краю орган ендеків „Курєр Львовскі“ пише: „Санаційних консерватистів можна вже нині поставити поза клямри політичних уґруповань, котрі вправді поборюється, але котрі шанується...“ Значить ендеки не люблять правди.

У ВАРШАВІ очікують амнестії для берестейських вязнів. Міністерство справедливости вже звернулося до карного суду першої і другої інстанції по опінію в справі уласкавлення. Уласкавлять тільки тих 5-ох берестейських вязнів, що лишилися в краю: Путек, Мастек, Барліцкий, Цьолкош, Дібуа. Вітос, Ліберман і всі інші, що опустили край, не будуть уласкавлені.

УСТУПИВ ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ ендецької партії в Галичині адвокат Перацкий. Він був фактичним політичним провідником польських ендеків в Галичині. Уступив внаслідок непорозумінь внутрі ендецької партії.

ПОЛЬСЬКА ЛІВИЦЯ приготовляє внески до сойму, в котрих представить ролю цілого ряду послів і сенаторів з ББ в ріжних корупційних аферах. („К. Л.“).

ПРЕМІЄР ФРАНЦІЇ ДУМЕРҐ виголосив радіом політичну промову. В ній заявив м. і., що задержить дальше владу, бо хоче перевести ряд необхідних реформ. Дальше виступив остро проти соціялістів і комуністів, котрі зачали спільну кампанію проти правительства. Думерґ перестерігає перед гаслом девальвації, котре поширюють соціялісти, бо девальвація спричинилаби господарську руїну Франції. Треба конечно скріпити авторітет влади, щоб не було, як дотепер, що чвертьроку зміни правительства. Шеф правительства мусить мати ширший круг влади. Він повинен мати право відкликатися до публичної опінії поминаючи дотеперішне парляментарне поступования. Вкінці премієр заповів, що відносини в урядництві будуть уреґульовані окремими розпорядками.

В ПРУСІЇ міністр внутрішних справ розвязав 13 масонських льож.

ПОЛК. ОСКАР ҐІНДЕНБУРҐ син помершого недавно маршала Ґінденбурґа уступив з німецької армії в 51 р. життя. В послідних роках він був адютантом свого батька і мав великий вплив на політичне життя в Німеччині. Ґітлєр іменував уступаючого полковника Ґінденбурґа ґенерал-майором.

СТАЛІН ВІДКЛИКАВ сесію III-го Інтернаціоналу, що мала відбутися в часі як приймали СССР до Союзу Народів, щоб не вносити „дісонансу“ в урочистий момент. Прикро булоб подивитися в очі тим тисячам людей, котрих впевнялося літами, що Союз Народів се „купа буржуйських бандитів“.

ВЕЛИКЕ ПОВСТАННЯ вибухло в Казакстані. Совітська артилєрія бомбардує повстанців. Знищено богато сіл. Увязнено коло 15.000 повстанців. Їх виселили з Казакстану. (Так пишуть індійські кореспонденти анґлійських часописів).

НОВИНКИ

Міжнародний зїзд слявістів відбувається у Варшаві при участи около 600 учасників, з того 200 з закорлону. Зїзд відкрив проф. д-р Я. Розвадовский, відтак промовляли: проф. Хиліньский від правительства, проф. Мурко (Словінець) від чужинних делеґацій і секретар зїзду проф. Дорошевский. Проф. Ст. Смаль-Стоцький з Праги не приїхав. Українські вчені виголосили ряд рефератів.

Перший фестіваль українських трубних орхестр відбудеться у Львові на площі Сокола-Батька дня 7-го жовтня в год. 1 в полудне під протекторатом Преосвященого Івана Бучка. Бажаючі взяти в нім участь орхестри повинні зараз зголоситися в т-ві „Воля“ Львів, Ринок ч. 10, II. поверх.

Луговий попис відбувся недавно в с. Чижиків коло Львова. Ред. А. Курдидик, делеґат Великого Лугу зі Львова, виголосив в читальні відповідний реферат. Відтак на луговій площі відбулися вправи 86 Луговиків і Луговичок. Пятьох найактивніших Луговиків відзначено та іменовано вістунами. Вкінці відбулася дефіляда. На Луговий попис прийшли також Соколи з сусідних Ґаїв.

Жовківський староста п. Емерик Вислав обіжник до всіх гр.-кат. священиків, щоб вели метрикальні книги не в українській але в латинській мові.

Суд в Підгайцях засудив о. Костюка на 14 днів вязниці та 30 зл. гривни за „невідповідне поведення“ супроти поліції. Кару вязниці завісили на 3 роки.

В Станиславові відбулася розправа проти 8 Українців, обвинуваченых у приналежности до ОУН і протидержавній акції в с. Дубівці. Суд засудив Таращука й Городецького по 8 літ вязниці, Лапка на 8 л., Дрогомирецького і Дзюбівського по 6 л., Киртяка 5, Акула 4 р., Орловського на 7 місяців вязниці.

Червінка шириться в Брідщині в Підкамені, Чепелях, Пеняках і Лукавці. Занедужало понад 200 осіб. В Лукавці померло 5 осіб. Лікарі переводять охоронне щеплення. Школи замкнені.

Напад на священика в костелі. В с. Кшешовицях під Краковом один селянин напав з ножем в костелі на о. Морайку, що йшов в ризах до престола, і пробив йому ножем плечі. Тяжко раненого священика відвезли до шпиталя в Кракові. Злочинця увязнили.

К. І. Р. Кооператива Інжинірських Робіт у Львові

Відділ у Станиславові вул. Собіського ч. 38.

веде під проводом державно-уповажненого інжиніра всі аґенди централі, а саме:

ВИГОТОВЛЯЄ: пляни, обчислення і кошториси всяких будов
ВИПРОВАДЖУЄ: у власному заряді будови церков, мешкальних і промислових обектів
ВИКОНУЄ: інсталяції електричні, водотягові, ґазові, санітарні та центр. огрівання
УЛАДЖУЄ: всякого рода промислові заведення
ДОСТАВЛЯЄ: рільничі і фабричні машини, будівельні, інсталяційні і електротех. матеріяли.

Технічні поради в бюрі даром!

Жадайте порад! **Жадайте оферт!**

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вул. Ґродзіцких ч. 2., за попереднім надісланням грошей.

„Курєр Львовскі“ пише: „хто знає, чи на будуче Дністра не можна буде називати польським Реном“... Щож, дуже нам се сподобалося, як не можна буде його охрестити інакше. Тільки просимо і нас запросити на нові хрестини нашого Дністра. Чи не добре булоб за одним замахом перехрестити Пусте Іване на „Ґлупі Ясьо“?...

VII Конґрес Морального Виховання відбувся в Кракові при участи понад 700 осіб з цілої Европи. Тема Конґресу: моральні почування, спільні всім народам. Праця йшла в 4-ох секціях: мораль і праця, діточа література, порозуміння народів через молодь і коедукація. Більшість була проти коедукації. Найблизший конґрес відбудеться в Берліні в 1938 р.

З Новосандеччини перенесли в корінно польські области отсих учителів: Марію Меренову з Королеви Руської, Івана Пилипчука зі Щавника й Евгенію Мандзюкову з Пилипча. „Русскі“ діячі роблять заходи, щоби влада залишила „русских“ учителів.

Медвідь напав в білий день на жінку коло Славська і пошарпав її тяжко. Свідками того було кількох людей. В тяжкім стані перевезли жінку до стрийського шпиталю.

На Ковельщині появилися тічні вовків, які нападають на худобу. Поява вовків такою ранною осінню явище дуже рідке.

Страшна катастрофа сталася в копальні вугля недалеко міста Врешем в Анґлії. Вибух ґазів наступив у хвилі коли в копальні було 400 робітників. Около 273 робітників відтятих. Досі добули вже богато трупів. Решта ще під землею. В копальни шаліє страшний пожар. Виходи замуровано, щоб пожар не перекинувся на інші копальні. Замуровано й робітників...

Листування Редакції

Всім ВП. Паням і Панам, котрі пишуть до Редакції у своїх приватних справах: Ми дуже часто одержуємо листи в приватних справах з ріжними запитами, з просьбами о поради в справі вибору звання дітей і т. д. В богатьох листах є ще й домагання, щоб ми не тільки відписували на ті листи, але ще в приватних справах писали до інших осіб, посилали документи і то, розуміється, в поручених листах. При тім дуже рідко залучені почтові марки на відповідь. Отже просимо взяти під увагу, 1) що ми не маємо часу на полагоджування приватних справ, 2) що коли вже полагоджуємо їх, то требаж бодай прислати почтові марки на відповідь, бо ніяка редакція не має окремого фонду на полагоджування приватних справ ріжним людям, а давати раз-у-раз свої гроші на такі річи, як рекомандовані посилки, робить місячно поважну рубрику. Отже заявляємо отсим, що на будуче ніхто не одержить відповіди на питання у приватних справах, хіба що залучить марки на відповідь. Так водиться в цілім світі, отже і в нас не може бути інакше.

Гумор. Діти говорять: Чим твій тато?

— Урядником.

— А твій?

— Адвокатом.

— А твій?

— Не знаю...

— Якто не знаєш? То скажи, що твій тато робить?

— То, що йому мама каже!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Всім знані підручники до навчання релігії і поручені всіми трема Високопреосвященими Ординаріятами а то: — 1) Малий катехизм хр. кат. релігії ціна зл. 0.60; — 2) Коротка біблійна історія Ст. і Нов. Завіта зл. 1.— (передше зл. 1.20) до набуття під нище поданою адресою. Всч. О.О. Катехити при більших замовленнях для шкільної дітвори дістануть значні опусти в цінах, догідні услівя сплати і даром поштові пересилки. Для книгарень оригінальні рабати. Замовлення на адресу: В. Гірняк — Станиславів, вул. Красінського 12. або скр. пошт. 173.

187 - 3—10

Інтеліґентна особа, літ 40, що добре розуміється на господарстві й кухні, пошукує посади господині у священика (найрадше на селі). Ласкаві зголошення проситься слати до Адміністрації „Нової Зорі“ для „Господині“. 188 - 2—2

ПРИРОДНИМ, ЛАҐІДНИМ СРЕДСТВОМ ПРОЧИЩАЮЧИМ Є

„Швайцарські ґіркі зела“

Примінювані при хоробах: жолудка, кишок, нирок, печінки, здуттю черева, жовчевих камінних і нахилі до обструкції.

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На літний сезон.

КАПЕЛЮХИ ШАПКИ

поручає

фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! 3-? **Вибір великий!**

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУҐ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольоґ. клініх у Берліні, Відні й Празі

орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.

другий вхід з улиці Собєського ч. 2.

Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант“ терпент.
Пасту до взуття „Елеґант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коци, матераци** по гуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська пл. 6.

На зиму, що зближається

наша фірма призначила 3 мужеські велюрові пальта і 3 жіночі з футряними ковнірами тим ВПоважаним Клієнтам, що купляють у нас до 30-го жовтня 1934. року один із ниже згаданих комплєтів товарів. Не дивлячись на визначені премії, рахуємо за наші товарі найнижчі ціни. Хочемо, щоби найширші маси могли купити потрібний товар. Тому прочитайте наші ціни:

Лише за 20 зл. 50 гр.

висилаємо: 1 готовий мужеський одяг (найновіші бєльскі взори) сподні, камізелька й маринарка від ч. 46 до 52 вшиті після останніх моделів, 1 десеневий пульовер з шалевим ковніром, 1 пару трикотових підштанців з сатиновим викінченням, 1 пару теплих скарпиток, 3 хусточки до носа, 1 елеґантний замш. пасок і 1 шовкову краватку. Се все висилаємо за дрібні гроші, бо лише за 20 зл. 50 гр. Увага: Такий самий комплєт тільки з одягом із чорного або гранатового бостону коштує 22 зл. 50 гр.

Лише за 21 зл. 50 гр.

висилаємо: 6 м. білого полотна на біля 80 цм. широкого, 6 м. мягкої і пушистої флянелі з коліровими пасками на мужеське білля, 6 м. зефіру на мужеські сорочки або жіночі блюзки, 12 м. полотна на постіль з червоними або синіми кратками і 9 вафлевих рушників.

Лише за 25 зл. 50 гр.

висилаємо: 1 штуку білого полотна, 17 м доброго сорту, 2 білі простирала з рогами 3 великі білі рушники, 1 пару пікових ковдер на ліжка з елегантними жакардовими квітами та 1 пару диванів на стіну в найновіші образи.

Згадані товари висилаємо кожному на замовлення листом за поштовою післяплатою. Без ризика. Коли наш товар не подобається — звертаємо гроші. Замовлення просимо адресувати:

Firma J. Szyffer, Łódź, Piotrkowska 28.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (крім дрібних) в застереженому місці дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра.